

પ્રાપ્તિજ્ઞાન —

શ્રી આશાસર્વ મહિલાસ નવામ, હીપાગ્રાવચ્છી
રોજ, અમદાવાદ. ૧

શ્રી મેઘરાજ કૈન પુસ્તક લાગર, સેલેક્શની કાઢ
પિય સુધિ, સુભર્ષ ૨

મેઘર્ષ કૈન કૈન ત્રિપાદી સિ. પ્રિયેષ સુધિ
સુભર્ષ ૨

મહાદેવ રામચંદ્ર અમુષ્ટ, અમુષ્ટ, અમદાવાદ. ૧

શ્રી સરસ્વતી પુસ્તક લાગર, સ્વનપેશ હાથીપાન
અમદાવાદ. ૧

જુહાર મહેશ્વર કાર્યાલય, વાંપીયા, અમદાવાદ. ૧

શ્રી સોમચંદ્ર વી. રાજ, કવન નિપાત લાગર,
પાણીતલુકા (લોસપુ)

સુદત મહિલાસ કવનજ્ઞાન કાઢ નવામસતત પ્રિયેષ પ્રેશ
પ્રિયેષ પ્રેશ અમદાવાદ

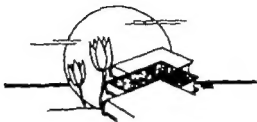
સુદત અમુષ્ટ અમુષ્ટ નવામ હીપાગ્રાવચ્છી રોજ,
અમદાવાદ. ૧

સુમર્પણ

આ શ્રી શ્રીચાલ કથાના સર્જક જુહાર
તપાત્રમહીશ આચાર્ય દેવ શ્રી
રત્નશીખરચુરીશ્વરજીને
જાને

તેના ઉપરથી શ્રીચાલ સાગ ના સર્જક
મહામહોપાધ્યાય શ્રીવિનયવિજયજીને
તથા

શ્રી નવવટજી ખાન ધરનાર
ગુરુઆત્માજીને

નિવેદન

કથામંજરીના ત્રીજા ભાગ તરીકે શ્રી જ્ઞાપોત્તરસૂરી ચરણ વિરચિત ચિરિચિન્તિયાક કથા નું શુભચલી ભાષ્ય તર તપકથા તરીકે-કથામંજરીના બીજા ભાગ પ્રસિદ્ધ થયે માત્ર તથા મહિમાના સમય પાઠ બહેર જનતા સમક્ષ મુકીને હું આજ દિનનુભવ છું.

આ શ્રીપાત કથા ભેદા જ જગદ્ગુરુ આચાર્યે કે તેના સર્વેશ શ્રી જ્ઞાપોત્તરસૂરીચરણે આ કથામાં શ્રી ચિંત ચક્ર (નવચક્ર)નું એ કુદરત અને વિસ્તૃત વર્ણન આપેલું છે તેનું વધુ ન મહામહોપાધ્યાય વિરચિત શ્રીપાત સસર્ગા એવામાં આપતું નથી.

જાણી, આ શ્રીપાત કથા મૂળ ભાષ્યમાંથી આવામાં ફેરફાર તેના ભેદાને તેટલો પ્રચાર થયો જણાતો નથી. આ કથાની ભાષા કોટલી બધી સરલ છે કે સામાન્ય સમુદાય બધાનાથે પણ તે સહેલાઈથી સમજી શકે છે. જાણી, આ

કથાનો કેટલોક ભાગ કોલેજોમાં અર્ધમાઝખીના અભ્યાસ
ક્રમ તરીકે પણ હાજર થયેલ છે

મેં આ કથામાં શ્રીરત્નચોખરસૂરીશ્વરજીએ રચેલી
સિરિ સિરિવાલકકા નું અલ્પરથા સુઅસતી આર્ષાતર વચ્ચે
મહામહોપાધ્યાય શ્રી વિનયવિજયજીએ રચેલા શ્રીપાલ
રાસ ના મહત્વના ઉપયોગી ભાગો [] આ પ્રમાણેની
નિશાનીમાં આપીને, વાંચનારને બને પ્રશ્નો ખરીદવાની
જરૂર ના પડે અને અગત્ય કથા વિસ્તારથી સમજી શકાય
તે માટે બને કૃતિઓનો ઉપયોગ કર્યો છે, અને બને
કૃતિઓ વચ્ચેનો વ્યત્કાત કુદ નોટોમાં તે તે સ્થળે
દર્શાવેલો છે

આ કથા વિક્રમના પદરમાં ચંકાની શરૂઆતમાં જોડેલો
કે વિક્રમ સંવત ૧૪૨૮ માં શ્રીરત્નચોખરસૂરીશ્વરજીના
શિષ્ય પૂજ્ય શ્રીદેવચંદ્ર નામના સાધુએ લખેલી છે જોડેલો
તેના પહેલાં તો જરૂરજ સ્વાર્થ છે અને તેના ઉપરથી
વિક્રમ સંવત્ ૧૭૩૮ માં મહામહોપાધ્યાય શ્રીવિનય
વિજયજીએ વચ્ચે ઉપાધ્યાયજી શ્રીયયોવિજયજીએ 'શ્રીપાલ
રાસ' રચેલો છે જે નીચે સુઅજની પ્રચલિત ઉપરથી માહુમ
પડે છે

[શ્રીપાલરાસની પ્રચલિત

તપસ્યજીપ નાનવનની અહર કથાપુષ્પ લેવા શ્રીહીર
વિજયસૂરિ પ્રગટ થયા, જેઓએ સુઅજવ શાશુવલ્લ અઠગર
બાદશાહને ઉપદેશ આપીને અકિંધા ધર્મના દરમ્યાન
મેળવ્યા હતાં.

તે શ્રીહરિવિજયમૂર્તિ શ્રીજિતયાસનરૂપી મુદ્રામાં
હીરા સરખા હતા, કે જેમણે જનપદની ઘણી જ પ્રજાવત્તા
કરી હતી. શ્રીહરિવિજયમૂર્તિની પાદરૂપ ઉદ્યાતક-
પર્વતને વિરે સુધે જેવા, જગત્ત્રય જેકે નિર્મળ શ્રીચિત્તરાજ,
અકુળર આશાકની સલામત પણ કરીને જેનકસતની
વિશ્વતા સ્થાપત કરવાથી, જેઓને અકુળર શાકે સ્વાર્થ
પાવી આપી, જેવા શ્રીવિજયસેનસરિ થવા

વળી, તેમની પાદે બહુ સુશ્રવાત જેવા શ્રીવિજયદેવ
મૂર્તિ થવા, કે જેઓનું નામ શ્રી દિયાઓમાં પ્રખ્યાત છે
તેમના પદધારી શ્રી વિજયમલસરિ થવા, તે સૂરીપરણ
પદ્મમાં આ શ્રીપાદરાસની રચના કરેલી છે

તે શ્રીશ્રીવિજયસૂરીણ્ય મુખ્ય શિખ ઉદ્યાતક
શ્રીશ્રીવિજયલ થવા, તેઓના આશાનુધારી મુખ્ય
શિખ શ્રીવિજયવિજયલ થવા, કે જેઓ સરસુધી, વિદ્યા
રાજ, વિનયી, વિજયલ, ગીતાથ અને શાસ લોકવાચક હતા.
તે વિનયવિજયલ શિખાભાસે સર્વ ૧૦૮૮ ની શાકમાં શરિર
શહેરમાં થોભાસુ થીને સર્વના આશકથી અધિક ઉત્કાષ્ઠ
સંકેત આ શ્રીપાદરાસના સાઠની સ્થાનની સફળતાવ કરી
હતી પરંતુ સાદસાતસા ગાથાઓની રચના કરીને, તેઓ
સ્વર્ગવાસી થવાથી, તેમના શરૂઆત પ્રેમવતનું પવિત્ર નિકટ
ધરાવનાસ અને શ્રીવિજયવિજયલ ગાથાના શિખ શ્રીધરી-
વિજયલ ઉદ્યાતકાસે, શ્રીવિનયવિજયલના સંકેત પ્રમાણે
અને સંબંધનોના દ્વિતીય આ શાકનો વાકીનો ભાગ
સર્વ શ્રી છે]

આ કથાની બીજી ઉપયોગિતા તેમાં આવેલા પદરમા સેકાના સમુદ્રમાર્ગ ઉપરથી થાય છે કારણ કે કથાનો નામક શ્રીપાલકુમાર સુજરાતમા આવેલા ભક્ત્ય જહાજની વહાણમાં ભેસીને અનુક્રમે બાબરપુર, બાહર, રત્નદ્રીપ થઈને ઠેકણદેશના શાસુ જહાજ પહોંચે છે આ જહાજ પેઠી ભરત અને શાસુ તે સુજાઈ ઈલાકામાં જ છે પરંતુ બાબરપુર અને રત્નદ્રીપ જહાજ ક્યાં તે ચોખવાની જરૂરિયાત છે

વળી સુજરાતના વહાણવટાના ઈતિહાસને ઉપયોગી આ કથાના પાના ૧૦૧ તથા ૧૦૨ ઉપર વ્યૂત વડસદરી ભેસ, કોણ, સિલ્લ આવત અને મુરખ અતિતા વહાણોનો ઉલ્લેખ છે જે પદરમા ઈલાકામાં સુજસવમા બનતા વહાણોના નામો આપણને પૂરા પાડે છે

વળી, અહારમા સેકાના જ વહાણોનાં બૂઝાં બૂઝાં સત્તર ચિત્રો પણ શ્રીપાલકુમાર ની પ્રતભાસી આ પુસ્તકમાં પહેલી જ વાર પ્રસિદ્ધ કરવામા આવેલા છે

શ્રીસિદ્ધલકળનો જુદાજુદા બનાવવાની વિધિ અને તેને લગતાં પ્રાચીન બૂઝાં બૂઝાં પ્રાચીન કપડાં પસના માથા સમ્રાટમાંથી પણ ચિત્રો અને અમલાવાદની સામગ્રીની યોગ્ય શ્રીપાર્શ્વજી ગ્રંથના ઉપાસના ભક્તજીવારમાંની કલ્પસૂત્રની પ્રત ઉપરથી રાજા કોણિક તથા શ્રીપાલકુમારના બનમન્ય સોનેરી ચિત્રો અને શિનીય શરો યોનીય શક્તિથી, નવમક તથા કથા દિવાલોનાં ચિત્રો પણ આ પુસ્તકમાં છાપવામા આવેલાં છે તે વાંચનારને ઉપયોગી થશે એમ હું માનું છું

જાવમાં, મારી સાહિત્ય પ્રવૃત્તિને જાજકુપી જનચિન્તનપથે વાણુ સમવાનો મુખ્ય વચ સીમાનુ માણેકલાક સુનીલાક રાહ છે પો. ના કાષે જવ છે તેજો સિવાય મારી સાહિત્ય પ્રવૃત્તિને ઉત્તેજન આપનાર પૂર્વ સુનિવરણ વધા મારા કિતેલી મુશ્કેલીઓ વધા મિત્રોનો આભાર માનવાની જા વાં હઈ હુ અને આજા સતુ હુ કે મારી જા પ્રવૃત્તિને જવ તેજો વધારી તેવો જ આભાર મંગલો.

પ્રાકૃત જવ ઉપરથી સુજરાતીમાં જનુવાદ કરવાનો મારો જા પહેલો જ પ્રયાસ હોવાથી જનુવાદમાં કોઈ ક્ષતિ રહી જવા પામી હોય તે વચ મુજ વાવડો. મારૂં મ્હાન જેવરી તો હુ તેમને આભાર માનીશ.

જા પુસ્તકનુ જાણકામ સુદર રીતે કરી આપવા માટે નવપ્રજાત પ્રિન્સીપ ગ્રેસન મહાકે સી મહિસાક છવ નસાક રાહનો ન્હોનો વધા જેટલુ સુદર જાણકામ કરી આપવા માટે હોયક પ્રિન્ટરીવાળ નટવરસાક રાવડોનો વધા ન્હોનો જનરલો આપવા માટે સુજરાત ગ્રેસેસ સ્ટુડિયોના જવ આભાર માનવાની જા વાં હઈ હુ

કવન ૧ ૧ આજા હી ૧ સારાભાઈ મહિસાક નવત્ત મવપ્રજાત તા ૨ -૭ ૫૪ જીવાજ્ઞવડનો પોળ, અમદાવાદ. ૧

અનુક્રમણિકા

અનુક્રમ	ક્રમ	પ્રકરણ	પૃષ્ઠ
૧૧૪	૧	આવકના અને ખર્ચાઓને સ્થાન	૧-૧૧
૧૧૫	૨	ખર્ચાના પ્રકારો અને તે	૧૨-૨૩
૧૧૬	૩	કે. પ્રકારના પ્રકાર	૨૪-૩૨
૧૧૭	૪	કે. પ્રકારના પ્રકારો અને તે	૩૩-૪૧
૧૧૮	૫	કે. પ્રકારના પ્રકાર	૪૨-૪૯
૧૧૯	૬	કે. પ્રકારના પ્રકાર	૫૦-૫૮
૧૨૦	૭	કે. પ્રકારના પ્રકાર	૫૯-૬૭
૧૨૧	૮	કે. પ્રકારના પ્રકાર	૬૮-૭૬
૧૨૨	૯	કે. પ્રકારના પ્રકાર	૭૭-૮૫
૧૨૩	૧૦	કે. પ્રકારના પ્રકાર	૮૬-૯૪
૧૨૪	૧૧	કે. પ્રકારના પ્રકાર	૯૫-૧૦૩
૧૨૫	૧૨	કે. પ્રકારના પ્રકાર	૧૦૪-૧૧૨
૧૨૬	૧૩	કે. પ્રકારના પ્રકાર	૧૧૩-૧૨૧
૧૨૭	૧૪	કે. પ્રકારના પ્રકાર	૧૨૨-૧૩૦
૧૨૮	૧૫	કે. પ્રકારના પ્રકાર	૧૩૧-૧૩૯
૧૨૯	૧૬	કે. પ્રકારના પ્રકાર	૧૪૦-૧૪૮
૧૩૦	૧૭	કે. પ્રકારના પ્રકાર	૧૪૯-૧૫૭
૧૩૧	૧૮	કે. પ્રકારના પ્રકાર	૧૫૮-૧૬૬
૧૩૨	૧૯	કે. પ્રકારના પ્રકાર	૧૬૭-૧૭૫
૧૩૩	૨૦	કે. પ્રકારના પ્રકાર	૧૭૬-૧૮૪
૧૩૪	૨૧	કે. પ્રકારના પ્રકાર	૧૮૫-૧૯૩
૧૩૫	૨૨	કે. પ્રકારના પ્રકાર	૧૯૪-૨૦૨
૧૩૬	૨૩	કે. પ્રકારના પ્રકાર	૨૦૩-૨૧૧

ચિત્રાનુક્રમશ્લોક

ચિત્ર	ચિત્રપ્રસંગ	પાડ	નં	પ્રકાર	પાડ
૧	સરસ્વતી ભેટી	૨	૧૮	મનુષ્ય વધ	૪૪
૨	શૈલશિલ્પ પ્રભુ	૨	૧૯	સુરકુમ્ભર વધ	૪૪
૩	પ્રભુ શીમદાસિનિ		૨૦	સ્વપુત્ર વધ	૪૫
	સમવધાનુ	૩	૨૧	પાલક વધ	૪૫
૪	મલુખરમે શીવો		૨૨	કિનાર વધ	૪૬
	તમસવામી	૪	૨૩	મનુષ્ય વધ	૪૬
૫	પરશુમંત્રીશીવો	૨૧	૨૪	મનુષ્ય વધ	૪૭
૬	નાગવાં શેષ	૨૨	૨૫	શ્વેત વધ	૪૭
૭	શેષ સમને		૨૬	કુનેર વધ	૪૮
	શિલ્પકામ	૩૩	૨૭	વરુ વધ	૪૮
૮	શેષુત્ર વધ	૩૬	૨૮	સુપ્તિ વધ	૪૯
૯	મધ્ય વધ	૩૬	૨૯	શિભોત્ર વધ	૪૯
૧૦	ત્રિશુભ વધ	૪	૩૦	પાપ વધ	૫૦
૧૧	શ્વેત વધ	૪	૩૧	પાત્ર વધ	૫૦
૧૨	તન્ત્ર વધ	૪૧	૩૨	મહેશ્વરી ભેટી	૫૧
૧૩	કુસુમ વધ	૪૧	૩૩	અગ્નિવિદ્ય ભેટી	૫૧
૧૪	પાત્ર વધ	૪૨	૩૪	કુસિદ્ધિ ભેટી	૫૨
૧૫	મિત્ર વધ	૪૨	૩૫	મહિમ ભેટી	૫૨
૧૬	અગ્નિ વધ	૪૩	૩૬	મહામતી ભેટી	૫૩
૧૭	મહા વધ	૪૩	૩૭	અમૃત ભેટી	૫૩
			૩૮	સાંધ ભેટી	૫૪

" ૩૬ જ્વાલા હેવી	૫૪	૬૪ ટેલુ	૬૭
" ૪ મુલ્લાસા હેવી	૫૫	૬૫ ચાક	૬૭
" ૪૧ જાલિયા હેવી	૫૫	૬૬ જાલિ	૬૮
" ૪૨ બીજા હેવી	૫૬	૬૭ મમ	૬૮
" ૪૩ ચડા હેવી	૫૬	૬૮ નેચાલ	૬૯
" ૪૪ વિજા હેવી	૫૭	૬૯ વચ્ચુ	૬૯
" ૪૫ જાલુ હેવી	૫૭	" ૭ વાલુ	૭
" ૪૬ (કાપા) વનગા		૭૧ કુમેર	૭
હેવી	૫૮	" ૭૨ ઇલાન	૭૧
" ૪૭ નિર્વાહી હેવી	૫૮	૭૩ નાચ	૭૧
" ૪૮ જાલુ (જાલ)		૭૪ જાલ	૭૨
હેવી	૫૯	૭૫ સિલ્કાજાલે મોલે વનગા	
" ૪૯ ખાસિયા હેવી	૫૯	૭૬	૭૭
" ૫૦ વૈજાલ હેવી	૬	૭૭ બીપાલ જાને મમ	
" ૫૧ જાલુ પા હેવી	૬	જાલુ હરી	૭૬
" ૫૨ જાલુ હેવી	૬૧	" ૭૮ બીપાલ મમજા	
" ૫૩ જાલિયા હેવી	૬૧	જાને રાજી કમલ	
" ૫૪ વજાલ હેવી	૬૨	અલ	૭૮
" ૫૫ સિલ્કાજાલ હેવી	૬૨	૭૯ બીપાલને જાલમ	૮૨
" ૫૬ સુ	૬૩	૮ બીપાલ પુલ	
" ૫૭ સોમ	૬૩	જાલુ ૭	૬
" ૫૮ મમલ	૬૪	" ૮૧ અજાલ સુલને	
" ૫૯ જુલ	૬૪	ધેર બીપાલ	૬૩
" ૬૦ જાલ	૬૫	૮૨ જાલ વજાલુ	૧ ૧
" ૬૧ જાલ	૬૫	૮૩ વજાલુ વજાલુ	૧ ૧
" ૬૨ જાલ	૬૬	" ૮૪ સુલને વિનવી	
" ૬૩ જાલ	૬૬	કરતે ખવલ	૧ ૩
" ૬૪ જાલ	૬૬	" ૮૫ બીપાલે સિલ્કાજાલ	
		કમો	૧ ૫

૧ પવિત્ર કલ્પસૂત્ર

ત્રીશ હજાર રૂપિયાના ખર્ચે તેજાર યજ્ઞેલ આ પ્રતમા
કલ્પસૂત્ર મૂળ પાઠાતરે તથા કલ્પશૃષ્ટિ કલ્પનિર્મીત તથા
પૃથ્વીચક્રસંસ્કૃત દિગ્વિખંડના સપાદક વિદ્વદર્થ મુનિ
મહારાજ શ્રીપુત્રવિજયજી શુભશાલી આપાતર તથા
પારિભાષિક શબ્દોનો કેષ. સપાદક આકરણ શાસ્ત્રી પંડિત
એચરદાસ જીવરાજ દોશી. ૩૭૭ ચિત્રો બનાવતી સાથા
કિનાબાળનું બાઈન્ડીંગ તથા હરેક નકલ એસ્કુમિનિયમની
પેટીમાં રાખવામા આવેલી છે

માત્ર બૂજ નકલો બાકી છે મૂલ્ય બસો રૂપિયા.

૨ કલ્પસૂત્રના સોનેરી પાનાઓ તથા સોનેરી ચિત્રો મૂલ્ય વીસ રૂપિયા

આસ્તલસના જગદેશમા બીજી કાર્ડ પલ્લુ હસ્તપ્રતમા
નહિ મળી આવેલાં શ્રી મહાવીરસ્વામીના ૨૭ પૂર્વજવો પ્રભુ
શ્રી પાર્થનાથના ૧૦ પૂર્વજવો, પ્રભુ શ્રી નેમિનાથજીના ૬
પૂર્વજવો અને પ્રભુ શ્રીજયજીના ૧૩ પૂર્વજવો અને આરે
તીર્થંકરોના મુખ્ય મુખ્ય જીવનપ્રસંગો, આ પાનાઓની સોનેરી
કિનારોમા આપવામા આવેલા છે ઉપરાંત નૃત્યકસ્તી નવરંગો
૫૪૮૦ કેસરી સિંહો રોહતા હાથીઓ યોદ્ધાઓ હથ
પક્ષીઓ તથા જીમિતિની બૂટી વ્હરી આકૃતિઓ આ પ્રતમા
સોનેરી શાદીમા જેવી રીતે આપવામા આવેલી છે તેવી
રીતે બીજી કાર્ડ પલ્લુ પ્રતમા આપવામા આવેલી નથી.
આંખને ઉઘીને બાઝે તેવી રીતે સોનેરી શાદીમાં જાપાવેલી છે

આ પ્રવ જામદાવાડાના સામજીની પોળમાં આવેલા
શ્રી પાર્થેશ દ્રસુરિતપ્પના જાદામાંથી વાસુ વર્ણના મહા
માસમાં જ પ્રાપ્ત થયેલી છે અને તે વિક્રમ સવત ૧૫૧૯
માં સુબસતીની પ્રાચીન રાજધાની પાટણમાં લખાયેલી છે

આવ સવાસો જ નકસો છપાવેલી છે

૩ અષ્ટાદિકા-૩૬૫-સુબોધિકા

મૂલ્ય પ્રતાકારે : રૂ. ૩૦-૦-૦ પુસ્તકાકારે રૂ.
૩૧-૦-૦ આ જામદાવાડાના પ્રથમ તથા દ્વિતીયા
શ્રી વિનયલક્ષ્મીસુરીશ કૃત તથા જર્જાર આખ્યાનોનું તથા
કવચસુત્ર વિષય સુબોધિકા ટીકાના રચયિતા શ્રી વિનયલક્ષ્મી
નંદ ઉપાધ્યાયશાસ્ત્રી સુબોધિકા ટીકાના સામાજીકી ચર્ચિત્રના
નવે આખ્યાનોનું કુલ બારે આખ્યાનોનું સુબસતી ભાગ-
વર આજવામાં આવેલું છે

આ જામદાવાડાના નકલ કરેલા સાપુલો, સાખીઓ,
તથા ભાગ્ય અને આવિકાઓ પણ જામદાવાડામાં છે

ચિત્ર સખ્યા ૨૨૫ (સવા જસો)

જામદાવાડાના સુદર જામદાવાડામાં જામદાવાડા નથી.

૪ જૈનસંમેરનો ચિત્રસમૃદ્ધિ

જામદાવાડાના ચિત્રસમૃદ્ધિ મુનિ શ્રી પુરુષનિજવલ

પાંચીસ જામદાવાડાના, જરેક ચિત્રો સુદર જામદાવાડામાં

ઉપર ઘાટેલાં છે અને દરેક ચિત્રોનો પરિચય પણ પૂર્ણ શ્રીપુરુષવિજયજીએ જ આપેલો છે

આ ચિત્રોમા બાવીશમા તીર્થંકર શ્રી નેમિનાથજીના નવ પૂર્વજનો તથા તેઓઓના જીવન પ્રસંગો અને પ્રભુ શ્રી પાર્શ્વનાથજીના ચૌસ જીવન પ્રસંગો કે જે બીજા ઠેઠ પણ પ્રનોમા મળી આવતા નથી તે આપવામાં આવેલા છે પ્રભુ શ્રી મહાવીરના જીવન પ્રસંગો પણ કેસકમેસના કિશાન્ય ભદ્રાશ્રમાની તાલપત્રની પ્રતો ઉપરથી તથા કાષ્ઠપટ્ટિકાઓ ઉપરથી પ્રથમ જ વાર પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવેલ છે

મૂલ્ય માત્ર રૂપિયા ૨૫૫

૫ ચિત્રમુદ્રપ્રસ્તુત (ભારસા સુત્ર)

સને પાને બહી બહી જાવની વેદ જુડીઓ, નૃત્ય કરતી પૂવળીઓ તથા પ્રાણીઓ તથા ૮૫ ચિત્રો સહિત. એનેરી શાહીમાં છાપેલી પ્રતન્ય છે. એકાલન અને કાળી શાહીમાં છાપેલી પ્રતન્ય છે. વીશ.

૬ કથામજરી ભાગ ૧ લો

૭૪ નીતિકથાઓ ૧૩૧ રૂપા ચિત્રો, કિરતી નેકેટ જતા કિમત માત્ર બહી રૂપિયા.

૭ કથામજરી ભાગ - બે

૪૬ ધર્મકથાઓ ૨૨ આટ પેપર ઉપરના ચિત્રો બેરતી નેકેટ જતા મૂલ્ય માત્ર બહી રૂપિયા.

૮ મી મીયાલ કયા (કયા મળરી ભામ ર બે)

૧૧૬ ચિત્રો કે જેમાં એનેરી રાજનાં, ત્રણ રાજનાં અને એક રાજનાં ચિત્રો આપેલાં હોવા છતાં મૂલ્ય માત્ર ચાર રૂપિયા.

જા કેવ પ્રાકૃત મી મીયાલ કયા કે જે મી કુલદેવર સુરીયારાજને રચેલી છે તે તથા ઉપાખ્યાય મી વિનયવિજયારાજને તેના ઉપરથી રચેલા મીયાલ તથા ઉપરથી તેમજ કથામાં આવેલ છે.

૯ અપ્રમટ સંસ્કૃત સંગ્રહ : મૂલ્ય ઠોઠ રૂપિયા

ઉપાખ્યાય મી સંસ્કૃત સંગ્રહ તથા મી ઉપરથી રચેલી એકસો પ્રાચીન સંસ્કૃત સંગ્રહ.

બીજા પ્રકારનો મોટો જમાના સુવિષય મળાવેલ
પ્રાસિદ્ધાન

સારાભાઈ મણિલાલ નવાળ

મીયાનાવલની પાસે, અમદાવાદ-૧

મહાલિંગ સાબલ મહેલના વાજી જવા
(વિગ્રહ ૧૧૬ નંબર ૨૫૬)

કથા મજરી-૩

[શ્રી ધીપાત કથા-૧૫૬૫]

૧ આપકર્મી અને આપકર્મીનો મવાન
૧૮૫

[મહાપરિણિવૃત્ત નામી મરમનિની મુખ્ય મ
મિલ્લક ૧૭ માર્ગના પતિ મને(૩૫) ૮૫]

મ

સાહુકારીઓના અંદાજિતિ(૧૫) મિલ્લક
અથવા મુખ્યત્વે જિલ્લાના અંદાજિતિ(૧૫) મિલ્લક
૧ માર્ગના પતિ

અને કમલોજીના રીક્ટી(૧૫) મિલ્લક
પુનઃ જન્મ અને કમલોજીના રીક્ટી(૧૫) મિલ્લક
અને કમલોજીના રીક્ટી(૧૫) મિલ્લક
અને કમલોજીના રીક્ટી(૧૫) મિલ્લક
અને કમલોજીના રીક્ટી(૧૫) મિલ્લક
અને કમલોજીના રીક્ટી(૧૫) મિલ્લક

[] અને / ને માર્ગના પતિ મને(૩૫) ૮૫

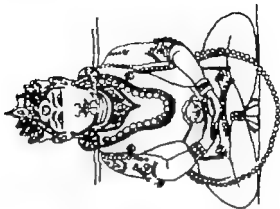

મહાલક્ષ્મી સ્થાપના સમયેનું ચિત્ર
(વિ. ૧૧૬ ૧૫ ૧૫૬)

આ નગરપાલિકાની અંદર વૈભાવ વિપુલ વગેરે પર્વતોથી વીંટાળેલ રાજગૃહ નામનું મુંદર નગર આવેલું છે તે નગરમાં ત્રણે જગતમાં પ્રસિદ્ધ, અને પ્રભુ શ્રીમદ્દાવીરની સેવામાં તત્પર એવો એવિષ્ઠ નામનો રાજા રાજ્ય કરતા હતા તે રાજાએ તીર્થંકર નામકમ ઉપાસન કરેલું છે આ એવિષ્ઠ રાજાને નદા નામની રાણીથી ઉત્પન્ન થયેલો. શુભવાન અને આદ્ય પ્રકારની બુદ્ધિઓના બહારથી બલસક્રમાર નામનો પુત્ર છે વળી બીજી એક રાજાની પુત્રી એકલા નામની રાણીથી ઉત્પન્ન થયેલા અરોહણ (કેવલિક), હસ્ત અને વિહસ્ત નામના ત્રણ પુત્રો છે વળી તેને ખારિણી વગેરે રાણીઓથી ઉત્પન્ન થયેલા મેલક્રમાર વગેરે થવા રાજપુત્રો છે તે એવિષ્ઠ રાજા બલસક્રમારની બુદ્ધિને લીધે ત્રણે શુભનમાં પ્રસિદ્ધ એવું રાજ્ય અને ધર્મ પામે છે

આ વખતે ગામેગામ વિદ્યાર કરતા પ્રભુ શ્રીમદ્દાવીર રાજગૃહ નગરની નજીકના ગામમાં આવી સમવસમાં (જ્યોતિષ ૩) પ્રભુએ પોતાના મહા શુભવાન અને હર્ષિસપ્ત એવા પ્રથમ શિષ્ય શ્રીઐતમસ્વામી અણ્ણરને રાજગૃહીના લોકોને ઉપદેશ આપવા પ્રાજ્ઞતા તેઓ ત્રણ પ્રભુની આજ્ઞા મહત્વાથી રાજગૃહ નગરના ઉદાનમાં આવી સમોસમાં શ્રીઐતમસ્વામીનું આગમન સાક્ષીને નગરના લોકો પોતાની સ્તુતિ અને પરિવાર સહિત ઉદાનમાં આવ્યા અને ત્રણ પ્રવિષ્ઠા હર્ષિને, પાંચ પ્રકારના અભિગમ સાક્ષીને, શ્રીઐતમસ્વામીના વરણોને નમીને પોતપોતાને ચોખ્ખા રહ્યા

જગત માત્રનું કલ્યાણ કરવાની સાધનાવાળા અણ્ણરે

चित्र २ श्रीकृष्णजी का स्वरूप

चित्र १ श्रीकृष्णजी का स्वरूप

જા મમકદેશની જાદર વેળાર વિપુલ વજેરે જર્વતોધી વીટાએલ રાજગૃહ નામનું સુંદર નગર આવેલું છે તે નમ રમાં ત્રણે જગતમાં પ્રસિદ્ધ, અને પ્રભુ શ્રીમદ્ધાવીરની સેવામાં તરફર જોવો અધિક નામનો રાજ્ય રાજ્ય કરતાં હતો તે સભ્યો વીર જગ નામકર્મ ઉપાજન કરેલું છે જા અધિક સભ્યને નદા નામની રાણીથી ઉત્પન્ન થયેલો જુલવાન અને ચારે પ્રકારની જુદીઓના જહાજરૂપ જલવક્રમાર નામનો પુત્ર છે વળી વીર શ્રી રાજની પુત્રી શેલજા નામની રાણીથી ઉત્પન્ન થયેલો જયોદ્ધા (કેવિક) હતો અને વિકલ નામના ત્રણ પુત્રો છે વળી તેને ધારિણી વજેરે રાણીઓથી ઉત્પન્ન થયેલો શેલક્રમાર વજેરે થયો રાજપુત્રો છે તે અધિક રાજ્ય જલવક્રમારની જુદીને લીધે ત્રણે જુવનમાં પ્રસિદ્ધ જોનું રાજ્ય અને ધર્મ પાળે છે

જા વળતે ગામેગામ વિકાર કરતા પ્રભુ શ્રીમદ્ધાવીર રાજગૃહ નગરની નજીકના ગામમાં જાવી સમવસર્થ (બુદ્ધો ચિત્ર ૩) પ્રભુએ પોતાના મદ્ધા જુલવાન અને લખિસ પન્ન જોવા પ્રથમ સિધ્ધ શ્રીગૌતમસ્વામી જલધરને રાજગૃહની લોકોને ઉપદેશ આપવા મોકલ્યા તેઓ પણ પ્રભુની આજ્ઞા મલકાથી રાજગૃહ નગરના ઉદ્યાનમાં જાવી અમોલ્ય શ્રીગૌતમસ્વામીનું આગમન ધારણીને નગરના લોકો પોતાની રક્તિ અને પરિવાર સહિત ઉદ્યાનમાં આવ્યા અને ત્રણ પ્રવક્ત્રો કર્મને, રાજ પ્રકારના અભિગમ સાચવીને શ્રીગૌતમસ્વામીના ચરણોને નમીને પોતપોતાને યોગ્ય સ્થાને બેઠા

જગત માત્રનું કલ્યાણ કરવાની સાધનાવાળા જલધરેવ

શ્રીમૌરમસ્વામી પદ્ય જાણવાળા વરસાતની મારફત ગણીત
સ્વામી ધર્મનું સાચુ સ્વરૂપ કહેવા લાગ્યા (જુઓ ત્રિવ ૪)

હે મહાનુભાવો ! પૂર્વ પુરુષના ઉદ્ભવથી મનેદો આ
મનુષ્યજવ પામીને, તેમજ ઉત્તમ ક્ષેત્ર તથા ઉત્તમ કુલ,
અદ્વૈત વગેરેની સામગ્રી યોગ્યીને, પાંચ પ્રકારનો પ્રમાદ
કેમીને, ઉત્તમ ધર્મનું આચરણ કરવા માટે તમારે પ્રયત્ન
શીલ થવું જોઈએ. જિનેશ્વરદેવોએ આ ધર્મ જ્ઞાન, શીલ
તથા જને આપેલ ત્રણ પ્રકારનો કહેલો છે તેમાં પદ્ય
આપ વિનાનું જ્ઞાન ફલદાયક થતું નથી, આપ વિનાનું શીલ
પદ્ય નિર્બળ છે. આપ વિનાનું તથા પદ્ય કાચકોસ માત્ર જ
કર્યાદુ આપ છે. માટે હરેક ધર્મક્રિયા આપ સક્રિય જ
કરવી જોઈએ. આપ મનને વશવર્તી છે અને મન ઉત્તમ
પ્રકારના જાદુજન વિના વશમાં રાખી શકાતું નથી. માટે
મનને વશ કરવા માટે જાદુજન વાળું ધ્યાન થવું જોઈએ.
સાક્ષમાં થવા પ્રકારના જાદુજનો લવાવેલાં છે. પરંતુ
જ્યાં જાદુજનોમાં ઉત્તમ શ્રીનવગણનું ધ્યાન શ્રીજિને
શ્વરદેવોએ ફરમાવેલું છે :

૧ અસિદ્ધિ ત, ૨ સિદ્ધિ ૩ આચાર ૪ ઉપાધ્યાય,
૫ શાસ્ત્ર, ૬ દર્શન ૭ જ્ઞાન, ૮ અસ્તિ અને ૯ વય-આ
નવપદો અવ્યર્થ

૧ અસિદ્ધિ ત—અદ્વાર રોપાયેલી સક્રિય ત્રણ કુલોએ
કરીને સક્રિય, કેવલજ્ઞાન અને કેવલદર્શનવાળા, નવે તત્ત્વોની
મૂલવશા કરવાવાળા તથા સુર, અસુર અને ઇંદ્રીથી પૂજિત,
શ્રીઅસિદ્ધિ ત પ્રભુનું નિરંતર ધ્યાન થવું જોઈએ.

૨ સિદ્ધ—પર ભેદે સિદ્ધ થએલા, નિર્લિંગ એવા ઠમ્ જાણનાથી મુક્ત થએલા જેઓએ જનતા ચતુષ્પત્તને પ્રાપ્ત કરેલા ॥ એવા સિદ્ધ ભગવતોનું નિરતર એકાગ્રચિત્તે ધ્યાન થરવું ભેઈએ.

૩ આચાર્ય—છત્રીયા ગુણે કરીને સદિત પાંચ પ્રકારના આચાર્યથી પવિત્ર, શુદ્ધ સિદ્ધાવની પ્રરૂપણ કરનારા, એકાંતે પરાયણ કરવાના સ્વભાવવાળા, આચાર્ય મહા શાસ્ત્ર હમિયાં ધ્યાન થરવું ભેઈએ.

૪ ઉપાધ્યાય—ત્ર છત્રી સમાજ શાખવાળા સૂત્ર અને તંત્રા અર્થનો અભ્યાસ કરાવવામાં પ્રવૃત્તશીલ નિરતર સ્વધ્યાય કરવામાં વત્પર, એવા ઉપાધ્યાયશ્રી મહાશાસ્ત્ર નિરતર ધ્યાન થરવું ભેઈએ.

૫ સાધુ—સર્વ કમભૂમિઓમાં વિહાર કરતા તથા સુજોના સમૃદ્ધથી ભરેલા વૈરાગી અને ત્યાગી, તથા કૃપાલ શક્તિ સત્તાવીશ ગુણોએ કરીને શોભતા એવા સર્વ સાધુનું ધ્યાન થરવું ભેઈએ.

૬ દરશન—સર્વજ્ઞ પ્રજુતા આત્મીયા પ્રગટ કરેલા તત્ત્વેના અર્થોનો સદૃશ્યારૂપ ? સમ્પૂર્ણ તે રૂપી રત્નના દીવાને નિરતર મનમહિમા ધારણ કરવો જો જો.

૭ જ્ઞાન—જીવ અજીવ વગેરે નવ તત્ત્વોને અણાવ વનાર તથા સર્વ સુજોના મુલરૂપએવા જ્ઞાનનો વિનવપૂર્વક અભ્યાસ કરવો જો જો.

૮ ચારિત્ર—જાણ કિયાઓનો ત્યાગ કરીને, શુભ કિયાઓમાં પ્રગટ ન કરવારૂપ, સુજોએ કરીને શુભ, તથા

કમીના સજવને દૂર કરવારૂપ નિષ્કલવાર્થવાળું ચારિત્ર
પાળવું ભેઠજી.

૬ તપ—નિનિદ કમીરૂપી જાપકારના સમૂહને દૂર
કરવામા સૂર્યસમાન, બાર લેહોવાળું કપાલ સ્થિત વપ્ત
નિરતર સેવન કરવું ભેઠજી-કપાલ સ્થિત અને મોઢપણું
જાતની ઈચ્છા વચસની વપસ્યા કરવી ભેઠજી.

આ નવે પદો જનધર્મમાં ચારમૂલ વચા કલ્યાણને
કરવાચલાં છે. માટે તે નવપદોની સાજમાં કહેલી વિધિપૂર્વક
જાપવના કરવી ભેઠજી.

આ નવે પદોથી અનેકા શ્રીસિદ્ધલકલ મહાસાગરું
વિધિપૂર્વક જાપવન કરનાર શ્રીશીપાલ મહાસાગરની મારફત
સુખને પ્રાપ્ત કરે છે."

આ પ્રમાણે વૌતમસ્વામીના સુખથી સાંભળીને ભૈલિક
રાજાએ પૂછ્યું કે—"હે પ્રભુ! જે પવિત્ર પુણ્ય શીપાલ કેવલ
કલ્યાણ તેમજ કેવી વીતે શ્રીસિદ્ધલકલની જાપવના કરીને
સુખ સચ્ચા ઉત્તમવતિ વગેરે પ્રાપ્ત કર્યા તે વિસ્તારથી
સમજાવવા કૃપા કરે."

તે વખતે વૌતમસ્વામીએ સિદ્ધલકલ મહિમા બલિત
જાતવ જાપધર્મકારક શીપાલ સંબંધુ વારિત આ પ્રમાણે કર્યું.

આ ભવતરીતમાં દક્ષિણમાં પાતાના ગ્રીવ અને
સમુદ્ધિથી ઉન્નત જોયો માલવ નામનો ઉત્તમ રેશ છે. જ્યાં
રેશમાં પચ્છે પચ્છે વાદોનાર્થ આધી આવેલાં છે, અને ન
ઓળખી શકાય તેવા જંથા જઈતો આવેલા છે. વળી જ્યાં
પચ્છે પચ્છે વેરવાળોના વશ્યોની મારફત પાળીથી ભરેલી

નહીએ આવેલી છે; અને શુભેના સમૂહની માફક જન્મ લેના સમૂહ મુજબ આપે છે. વળી જ્યાં મોટાં શહેરોની માફક ઉત્તમ-સ્વચ્છ જલવાળાં (ઉત્તમ આપારીઓવાળાં) મોટાં સરોવરો છે તથા જ્યાં પગલે પગલે વિકાસોના સુજોની માફક ઉત્તમ બેરસોવાળાં (ઉત્તમ વાણીવાળાં) બેઠકો આવેલાં છે.

જેમ મસ્તકને વિશે સુગટ થોડે તેમ તે માલવ દેશનાં સુગટ સમાન અને જેની જથ્થાજરી થઈ શકે નહિ અને જેની લક્ષ્મીની લીલાનો ઠેઠપણ પાર થામી શકે નહિ તેવી ઉદ્ધવિની નામની કોઈ પ્રાચીન નગરી છે. આ નગરીમાં પ્રજાપતિઓ (જણાઓ) તથા ઉત્તમ પુરુષોનો (વિધ્વ ઓનો) તો પાર જ નથી. વળી જ્યાં ઘેરઘેર ધનવાનો (મહેશ્વરો) છે તથા જ્યાં સવળા દોકો વસોવાળા (ઈદ્રો) છે જ્યાં પ્રત્યેક ઘેર જીજીના સમૂહો (પાવતીઓ) રમી રહી છે; તથા જ્યાં પગલે પગલે લક્ષ્મીઓ છે વળી જ્યાં દરેક વનમાં અનેક ટેમો (રક્ષા જન્મશાઓ) છે તેમ જ જ્યાં મેઘમજાદુ અને જ્ઞાનદ (શતિ અને પ્રીતિ) ઢેઢાણે ઢેઢાણે છે.

આ પ્રમાણે સ્વર્ગપુરીથી થયું અધિક શોભાવાળી અને જે નગરીનું વચ્ચન કરવાને નિપુણ બુદ્ધિવાળા જુદાસ્વરૂપિ જ સમજ થઈ શકે; તેવી તે ઉદ્ધવિની નગરીમાં નામથી અને શુભથી થયું સુઘટ પ્રજાપાલ નામનો રાજા રાજ્ય કરે છે કે જેનો પ્રતાપ સર્વજનો પ્રત્યે શીતલ અને દુર્જનો પ્રત્યે લમ્હાકર છે તે રાજ્યના અત્યુરમાં શરીરની સુદૃઢ પ્રતિષ્ઠા પાવતીના ગર્વને થયું દૂર કરનારી તથા અત્યવ

મનેપદર અને જુહિયાળી બે રાણીઓ હતી હાવરપસંદિત
મનેપદર સરીસપાળી એક રાણીનું નામ સોભાજીમુંદરી હતું
અને સતિ સમાન રૂપાળી બીજી રાણીનું નામ રૂપમુંદરી હતું

સોભાજીમુંદરી યૌવધર્મને માનનારી હતી; અને
રૂપમુંદરી કાવચની પુત્રી હોવાથી વૈવધર્મને માનનારી
હતી અને રાણીઓ સરખી ઉંમરની, સરખા સોભાજીમુંદરી
અને સરખા જ રૂપાળી હતી. અને સૌક્યો હોવા છતાં
જે પરસ્પર પ્રીતિપાલી હતી. અને રાણીઓ જુદા જુદા
ધર્મને માનનારી હોવાથી, કેટલીક વખત અને વચ્ચે ધર્મની
બાબતમાં ચાલવિવાદ થતો હતો. સ્વર્ગના દેવતાઓની માફક
પ્રજાપતિ રાજા સાથે સહારમુખ સ્થિતરતાં અને રાણીઓએ
એકેક મુદર પુત્રોને બાળમ બાપી. રાજ્યને જુદા બાળદિવ
રહતે અને પુત્રીઓને યજ્ઞમ મહેત્સવ પામતુમથી ઉત્તર્યો.

સોભાજીમુંદરીની પુત્રીનું રાજ્યને મુરમુંદરી નામ
પાડ્યું; અને રૂપમુંદરીની પુત્રીનું નામ અને બાળદ પમાટે
એકું મપદામુંદરી પાડ્યું અને રાજપુત્રીઓ બીજાના
ચક્રમાની કળાની જેમ વખતી વખતી વિવાહ્યાસ કરવાને
માટે હાથક વર્ષ ત્યારે, રાજ્યને સોભાજીમુંદરી રાણીની
પુત્રી મુરમુંદરીને, વેદસાજના પારમત એવા કિપજ્જિતિ
નામના વિક્રમને; અને રૂપમુંદરી રાણીની પુત્રી મપદામુંદરી
રીને, બળ સિદ્ધાંતો તથા જેન વલ્લભનના જલ્પાસી એવા
મુહુરિને વિવાહ્યાસ કરાવવા માટે મુખ્ય કરી

મુરમુંદરીએ હેનનકલા, બહિત બાહ્ય, લક્ષ્ય,
કદ, બલમરવાર્તા કાળો, તક પુષ્પ, સ્મૃતિ વગેરે

શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કર્યો. વગી તેણે જરવનું નાટકશાસ્ત્ર, ઝીવ નૃત્ય, જ્યોતિષ, વૈદ્ય વિદ્યા મત્ર તત્ર, હરિમેળણ વગેરે ચિત્રકર્મોના પદ્ય અભ્યાસ કર્યો વગી તેણીએ હામ-વૃદ્ધમણ હાથ ધાતાકીના ખેલો વગેરે ચમત્કાર કરનારાં શાસ્ત્રોનો પદ્ય અભ્યાસ કર્યો. દૃઢાણુમાં એવી દેઈ પણ કલા, કે એવું દેઈ પણ વિજ્ઞાન નહોતું, કે જેનો તેણીએ જુદા અને ઉદમધી અભ્યાસ ના કર્યો હોય. જાણ કરીને મુરમુંદરી સત્રીતકકામાં નિપુણ થઈ તે નિરતર ચીજા વગાડવામાં મથતુલ રહેવા લાગી. જાણી જતુર મુરમુંદરી અનુકર્યે તત્ત્વ જલસ્થાને પ્રાપ્ત થઈ જેના સુરમા સુણે હોય તેવા જ શિખમાં પદ્ય જાણે છે. એ ન્યાયે મુરમુંદરીમાં ઉત્કૃષ્ટ અભિમાન અને અિચ્છાધર્મના સુણે દાખલ થયા.

રાજકુમારી મથણામુંદરીએ પદ્ય નિર્મલ જુદા અને વિનયથી ઉપર કહેલી સરળી વિદ્યાઓ શહે? કરીને પ્રાપ્ત કરી લીધી. જિનેશ્વર દેવોના પ્રરૂપેલા ધર્મના અણુજાર એવા મુજુદિ નામના પદિત પાસેથી મથણામુંદરીએ વિન મતમાં જાણકારપણુ પ્રાપ્ત કર્યું. જાતમાનું જમરણુ દ્રવ્ય અને પર્વાચરૂપ એ પ્રકારના નવ. જૂત અવિચ્છ અને વત્ત મનરૂપ રવુ કાગ. દેવ મનુષ્ય, વિર્ધવ્ય અને નારસીરૂપ ચાર પ્રતિ પાચ પ્રકારના અસ્તિકાચ. જા દ્રવ્ય. સ્થાત નવ આક્ર કર્મો. નવ તરનો. દસ પ્રકારનો ચતિધમ આચકની અગિયાર પ્રકારની પ્રતિમા. જાર પ્રકારનો આચક ધર્મ ધર્માદિ ઉત્તમ પ્રકારના આચાર વિચારમાં તેણી જાણકાર થઈ વગી બીજા પદ્ય મુકમ અને જાદર નિગોદ સજાંધી રાત્ર, કર્મોની મૂલ પ્રકૃતિ અને ઉત્તર પ્રકૃતિનું રાત્ર, કર્મોની જલન્ય

મનેહર અને જુહિયાની જે સાથીઓ હતી હાજરપદિત મનેહર યરીયાની એક સાથીનું નામ સૌભાગ્યસુદરી હતું અને સતિ સમાન રૂપવાળી બીજી સાથીનું નામ રૂપસુદરી હતું.

સૌભાગ્યસુદરી યૌવધર્મને માનનારી હતી; અને રૂપસુદરી કાવળની પુત્રી હોવાથી જનધર્મને માનનારી હતી. બંને સાથીઓ સરખી ઈમરતી, સરખા સૌભાગ્યવાળી અને સરખા જ રૂપવાળી હતી. બંને સોફાયે હોવા છતાં પણ જરૂર પ્રોતિવાહી હતી. બંને સાથીઓ છુદા છુદા ધર્મને માનનારી હોવાથી, કેટલીક વખત બંને વચ્ચે ધર્મની બાબતમાં ચર્ચાવિવાદ થતો હતો. સ્વર્ગના દેવતાઓની માફક મન્દપાદ સભ્ય સાથે સંસ્કારમુજ સોતરતાં બંને સાથીઓએ એકેક સુદર પુત્રીને જનમ આપ્યો. રાજાએ પણ જ્ઞાનદિવ રહ્યા બંને પુત્રીઓનો જનમ મહોત્સવ ધામધુમથી ઉજવ્યો.

સૌભાગ્યસુદરીની પુત્રીનું રાજાએ મુરસુદરી નામ પાડ્યું; અને રૂપસુદરીની પુત્રીનું નામ મનને જ્ઞાનદર પમાડે એવું મયવસુદરી પાડ્યું. બંને રાજપુત્રીઓ બીજાના જરૂરમાની ક્યાની જેમ વધતી વધતી વિદ્યાભ્યાસ કરવાને માટે હાથે ભઈ ત્યારે, રાજાએ સૌભાગ્યસુદરી રાણીની પુત્રી મુરસુદરીને વેલ્લસાજના પારગત બેવા મિત્રશક્તિ નામના વિદ્વાનને; અને રૂપસુદરી રાણીની પુત્રી મયવસુદરીને, જેનું સિદ્ધાંતો તથા જન તત્વજ્ઞાનના અભ્યાસો બેવા મુનુજિને વિદ્યાભ્યાસ કરાવવા માટે સુમત કરી.

મુરસુદરીએ હેમનકા, મયિત, બાલનકુ હકલ, જર જલકાવાળાં કાવ્યો, તથા પુષ્પ સ્મૃતિ વગેરે

ધન, ધૌરન, ઘતુસાઈ, શાસ્ત્રસંહિત પોતાનું શરીર અને પોતાની પસંદગીના પતિની પ્રાપ્તિ પુણ્યથી પ્રાપ્ત થાય છે ”

આ સાબજીને શબ્દ બુધી બુધી થઈ ગયો; અને પ્રશ્ન કરી બોલવા લાગ્યો કે ‘ ? ’ પછિતે આ શબ્દ કુશરીને બોલાવી ઉ, તને દ્વંદ્વથી ધન્યવાદ થયે છે સભા સરો. પણ આપે કહ્યું ત સત્ય છે એમ કહેવા લાગ્યા.

પછી જિનેશ્વરદેવના વચનોમા અહા શબ્દવાણી, શાસ્ત્ર તથા હાંત એવી મધ્યમાનુદીને પણ ઉપસ્તી સમરવા પૂરવાની આજ્ઞા કરમાવી મધ્યમાનુદીને બોલી કે —

“ વિદ્યુત્ત વિવચપસંજ્ઞમણુ મીસમુનિમ્મનદેહ;
પરમપદમેવાવચ્ચો, પુન્નિદિ સંજ્ઞર્જ તેદ

વિનય અને વિવચથી પ્રસન્ન થએતું મન સીતળી નિર્મલ થએતું શરીર પરમાત્માનો મિત્રાય, અથવા પરમ પદ એટલે મિત્રમાનનો મિત્રાય, આટલી વસ્તુઓ પુણ્યથી પ્રાપ્ત થાય છે ”

આ વચ્ચળ સાબજીને મુગ્ધુડિ પડિત તથા કાટ્ટી રૂપમુદી ના આનંદ થામ્યા. પરંતુ શબ્દ તથા સભાજનો પુણી થવા નહીં; કા વ કે અજાનીઆને તત્ત્વનો ઉપદેશ આનંદ આજ્ઞા નથી.

આ વખતે કુરુક્ષેત્ર નામના દેશમા આવેતો, શબ્દપુરી નામની જે નગરી હતી, કે જે પછાઈ જઈ છતાં નામથી પ્રસિદ્ધિ પામેલી છે ન નગરીમા કુશ્મનોને કાગ જેવા દિનિદારી નામનો મજા રાજ્ય કરતા હતા. આ શબ્દ

જને ઉદ્ધૃષ્ટ સ્થિતિ સંજ્ઞાથી જ્ઞાન જાને કૃષીના જાપ, કંઈવ,
કંઈવના જાને જાતાનું જણ જ્ઞાન તેણીએ પ્રાપ્ત કરું જા
તેણીને શુભ એવો શાંત હાંત જિતેદ્રિય, ખીર જિનેશ્વર
રેખા મવમાં જાવ જાને ઉત્તમ જુદિયાએ હાંતે, મવજા
કુદસીમા પજ તેના સસર્ગથી ત જાપા સજ્જવો, કેમ ન
જાપે ? જા સજ્જવો કથાઓમાં કુસલ નિમલ સમ્પત્તિ
જાને શીલ જાપેરે કુષોવાથી વજા હાંતજી જોવી તે મવજા-
કુદસી પજ જાનુકંપે જોવન જાવજાને પ્રાપ્ત થઈ

જોડ જિવસ પ્રજાપાદ રાજાને પાતાની જાને પુત્રી-
જોના જાજાસની જરીયા હજા માટે, જાજકુમારીજોને
શોષે તેવા વજાજાવજા જાજા હજાવી, જાને જાદિતો કહિવ
જાજાજાજામાં જોહાવી, વિનજાવી નજા જાજોથી જાને પાતાના
જાપ વજા હાજાજાથી જાજાજાજાને જોહા પમાવનારી જોવી,
તે જાને જાજકુમારીજોને પાતાની જાને જાજાજો જોહાવી.

જા જાજાજો જાજોહા પ્રજાપાદ જાજાજો, તે જાને
જાજકુમારીજોની જુદિની જરીયા માટે, જોડ જ જાજતે તે
જાને જાજાજો વજાજો પુરજાથી પ્રાપ્ત થાવ છે
જો રેમાજો જાજાજા જોડ જા હજીને, તેની પાજાજી
હજાજી હજી

જા જાજાજા જાજાજોને જાજાજા જાજા જાજાજાજા,
જાને જાજા જાજાથી જોવી જાનેજી જાજકુમારી કુદસીમા જોહા
કે હુ તે જાજાજા જાજાજા હજા જા માટે જાજાજો.

“ મવજાજાજાજાજાજાજા, રાજ રાજાજાજાજાજા,
મવજાજાજા જાજાજાજા, પુજાજા જાજાજાજાજા

ધન, જીવન, ચતુર્થ, ચતુર્થિત પોતાનું શરીર અને પોતાની પસંદગીના પતિની પ્રાપ્તિ પુરુષથી પ્રાપ્ત થાય છે ”

આ સાંભળીને શબ્દ યુશી યુશી થઈ ગયો; અને પ્રથમ ઠરી બેસવા લાગ્યો કે: જે પંડિતે આ રાજ-કુમ્ભરીને મળાવી છે તને હવે શબ્દ બદલાઈ ગયો છે સભા સદા પશુ આપે હજુ તે સત્ય છે એમ કહેવા લાગ્યા.

જહી જિનેશ્વરદેવના વચનોમા મદા શબ્દવાણી, શાવ તથા શાવ એવી મધ્યમાનુશરીને પશુ ઉપરની સમરવા પૂરવાની આજ્ઞા ફરમાવી. મધ્યમાનુશરી બોલી કે:—

“ વિશુય વિવયપસપ્તમણુ, મીતમુનિમ્મત્તદેહ;
પરમપદમેવાવઓ, પુન્નિદિ સપ્પર્સ તેહ

વિનય અને વિવેકથી પ્રસન્ન થએલું મન, શીલથી નિર્મલ થએલું શરીર પરમાત્માનો મેલાપ, જયવા પરમ પદ એટલે મોક્ષમાર્ગનો મેલાપ, બાદથી વસ્તુઓ પુરુષથી પ્રાપ્ત થાય છે ”

આ જ્ઞાન સાંભળીને મુગ્ધ પડિત તથા મળી રૂપમુંદરી તો જ્ઞાનદ પ્રાપ્ત પરંતુ શબ્દ તથા સભાજનો યુશી થયા નહીં; કારણ કે જ્ઞાનીઓને વસ્તુનો ઉપરેશ જ્ઞાનદ આપતો નથી

આ વચ્ચે કુરુક્ષેત્ર નામના દેશમા આવેલી શબ્દપુરી નામની ૭ નગરી હતી, કે જે પાછળથી અદિ છત્ર નામથી પ્રસિદ્ધિ પામેલી છે તે નગરીમાં દુરમનોને કાગ જેવો દમિતારી નામનો શબ્દ રાજ્ય કરતો હતો. તે શબ્દ

દરેક વરસે ઉજાડેનીના સખ પ્રજાપાલની સેવા માટે ઉજાડેની જતો હતો. એક દિવસે મનોહર નૌકન જવરવાને પોમેદો તે રાજાનો પુત્ર જસિમન પાતાના પિતાના બધે ઉજાડેનીના રાજાની સેવા માટે ઉજાડેની ગયો.

તે મનોહર રૂપવાળો. જસિમન રાજકુમાર હોવો પ્રજાપાલ રાજાને તમન કરવા બધ છે તેવો જ રાજકુમારી સુરસુંદરીના બેવામાં તે જામ્યો. સુદર રૂપવાળ રાજકુમાર જસિમનને, પારી પારીને લેતી એવી સુરસુંદરીને પ્રજાપાલ રાજાએ લેઈ.

તેથી રાજાએ તેણીને પૂછ્યું કે: હે વત્સ! તને ક્યો ખત ખસે છે તે તું કહે.

જા સાંભળી જાનકિવ રાજેહો એવી તે સુરસુંદરી હાજ મવાંડા મૂકીને, સલા વધે પિદ્માધી બોલી કે હે પિતા! જાપની મહેસાનીથી એ હું માણુ તે પતિ મને મળે તેમ હોય તો, જઈ દેખાવિમાં કુમાર, સુવાન, સુદર રૂપવાળો જાને જ પૂર્ણ લાજવવાળો એવો જા જસિમન કુમાર મને વર તરીકે પ્રાપ્ત થાવો. જલવા જાવ હે ઈશ્વર તે મારે મજુલ છે. કાલ્યુ કે હે પિતા! જાપ સેવકોના મનોવર્ધિવ પૂરવામાં કલ્પવૃક્ષ સમાન પ્રત્યક્ષ રોજાવો છ.

જા સાંભળીને તેણીની સદિની સ્થિતિથી તેણીનું મન જસિમન તરફ જાણીને સુષી રાજેહા પ્રજાપાલ રાજાએ મજુ કે: હે વત્સ! જા જસિમન કુમાર જલે તારો વર થાવો. જા પ્રમાણે સાંભળીને સલાજનો જલુ કહેવા લાગ્યા કે:- હે રાજા! ખરેખર, જા જાનેને સમીજ,

નાત્રવસ્ત્રી અને સોપારીના વૃક્ષના મેલાપ જેવે, અત્યંત
પશાઈ-શોભનીય-છે '.

પછી શબ્દજો મલયામુદરીને પણ સ્નેહપૂર્વક પૂછતું
કે 'હે વત્સ! તને કયો વર પસંદ છે તે તું મને
વત્સ કહે ?'

તે વળતે વિનેશ્વરદેવના વચનોમા જદા સજન્યારી,
વિવેકી અને લક્ષ્મણ જોવી તે મલયામુદરી, પોતાનું મુખ
નીચું રાખીને કાંઈ પણ જાણી નહિ શબ્દજો દરીથી પૂછ-
વાથી, તંબૂી જરા હસીને જાણી કે 'હે પિતાઈ! આપ
જેવા વિવેકવાળા અને આત્મ અચુલ કેમ પૂછો છો ? હરણ
કે કુલિન કન્યા પોતાના મુખે, કાંપિ પણ વહીલ આગળ
જોમ ન કહે કે મારે અમુક પતિ જોઈએ છે પરંતુ પિતાઈ
જે પતિની સાથે તેવીને પરણાવે, તને જ તે પ્રમાણભૂત માને.'

વળી, પતિ મેળવી આપવામા માતાપિતા તેા માત્ર
નિમિત્તાભૂત જ હોય છે હરણ કે મીટા જાયે પૂર્વના
નિર્માણ મુજબ જ જોઈ બીજા જીવોનો સંબંધ
ધાર્ય છે વળી, જે જીવે જ્યારે અને જેનું શુભ અથવા
અશુભ કમ ઉપાજન કરેતું હોય છે, તેને તે કમ જાણે
દોષથી જેવાઈ આવતું હોય નહિ તેમ ત્યારે અને તેનું
મામ યાય છે.

વળી, જે કન્યા જદું પુરુષશાળી હોય છે, તેવીને
નીચકુલમાં આપી હોય તેા પણ તે મુખી યાય છે, અને
જે જોછા પુરુષશાળી હોય છે તેવીને ઉત્તમ કુલમાં આપવા
છતાં પણ તે દુર્ગમી યાય છે તેથી હે પિતાઈ ! વત્સના

દરેક વરસે ઉત્તરેનીના રાજ્ય પ્રજાપાલની સેવા માટે ઉત્તરેની જતો હતો. એક દિવસે મનોહર ચીવન અવસ્થાને પામેલો. તે રાજ્યનો પુત્ર અસ્તિમન પેટાના પિતાના બહેન ઉત્તરેનીના રાજ્યની સેવા માટે ઉત્તરેની ગયો.

તે મનોહર રૂપવાળો અસ્તિમન રાજકુમાર જેવો પ્રજાપાલ રાજ્યને નમન કરવા બંધ છે તેવો જ રાજકુમારી સુરસુંદરીના બેવામાં તે જાણ્યો. સુદર રૂપવાળા રાજકુમાર અસ્તિમનને, પારી પારીને ભેટી એવી સુરસુંદરીને પ્રજાપાલ રાજ્યને ભેટી.

તેથી રાજ્યને તેથીને પૂછ્યું કે: કે વત્સ! તને કયો પતિ પસંદ છે તે તું કહે.

જા સાંભળી અપહિત થયેલી એવી તે સુરસુંદરી હાજ મનોહા મુકીને, રાજા વચ્ચે પિયુર્ષથી ઘાલી કે કે પિયાલ! અપની મહેરબાનીથી એ કું માણુ તે પતિ મને મળે તેમ કોણ તે, જઈ કળાઓમાં કુસલ સુવાન, સુંદર રૂપવાળો અને સપૂર્ણ લાવરૂપવાળો. એવો જા અસ્તિમન કુમાર મને જર તથીકે પ્રાપ્ત થાઓ. અરથ આપ કે હિંમે તે મારે કુલ છે કારણ કે કે પિયાલ! આપ સેવકોના મનોવર્જિત પૂરવામાં કરવશક સમાન પ્રત્યક્ષ રેખાઓ છે.

જા સાંભળીને તેથીની દિગ્ગંથી સ્થિસ્તાથી તેથીનું મન અસ્તિમન તરફ બળીને, છુટી થયેલા પ્રજાપાલ રાજ્યને કહ્યું કે: કે વત્સ! જા અસ્તિમન કુમાર જાહે તારો જર થાઓ. જા પ્રભાવે સાંભળીને સભાજનો પણ કહેવા લાગ્યા કે- કે રાજા! જરેજર, જા મનેને સંયોગ,

આ સામગ્રીને મથળાસુદરી જોતી કે : આ સર્વ
લોકોને પણ મિલકાર છે કે જેઓ માત્ર યોગ્ય જ મનની
મુશ્કેલી આપ બહુ જોતો છે તે બાબત છતાં પણ મીઠું
મીઠું જોતો છે વળી, હે પિતાલ ! જે આપણી જ મહેર
જાનીથી આપણા સવળા એવઠા મુખી યાચ છે તે આપણી
સરખી રીતે એવા કન્યાસાઓમાં કેટલાક કુ ખી કેમ દેખાય છે ?

વળી હે પિતાલ ! જેવી આપણી મુશ્કેલી હોય તેવો
મારો પતિ આપ પસંદ કરે, જે મારા પુણ્ય જગૃત કરે
તો, આપે પસંદ કરેલો નિર્જીવી પતિ પણ શુભી થશે.

વળી, હે પિતાલ ! જે હું પુણ્યરહિત હોઈશ તો
આપે પસંદ કરેલો સુદર અને સુલભ પતિ પણ મારા
કમન્યા દોરોને લીધે નિર્જીવો થશે.

મથળાસુદરીના આ પ્રમાણેના અગ્નિમાં થી હોમવા
જેવા શબ્દો સામગ્રીને પ્રજાપાલ રાજા કોપથી રાતો પીવે
વર્ષ કરેલા લાગ્યો કે : હે પુત્રી ! તું મને વળી વધારી
હવે પરતુ તે વાશ કુચિનીન પથારી સમાવજોમાં મારી
લગુના કરી મારે તું જરેજર ! મારી વૈશ્વિકી છે

આવી રીતે કાપથી બચકર જમુદીવાળા તથા ભવાનક
મુખવાળા જેવા પ્રજાપાલ રાજાને જોડને, તાલો જેવો
મત્રિ બોલ્યો કે : હે સ્વામી ! સ્વવાદીએ જાણે સમજ
થયો છે

[સ્વવાદીનું વાત્સલ્ય]

હે વજને પ્રજાપાલ રાજા સ્વવાદી જાણે તેવાર
થયો તે વજત તની સાથે મરો મત જેવા કાઠીજોની-

અવધાર એવા જાણ્યે તેવો ગવ કરવો ઉચિત નથી કે
 મારી મહેસ્તાનીથી જલવા નાસાણ દીવરથી જ દુનિયામાં
 મુજ દુઃખ થાય છે વળી, કે પિલાણ ! એ પુરવવાન છે
 તેના દીવર વમારી કૃપા થાય છે અને તે પુરવસદિત છે,
 તેના દીવર વમારી કૃપા થતી નથી. જાવિભાવ, સ્વભાવ
 તથા દ્રવ્ય જાતિક સહાય કરનારાઓ પશુ યોગ્ય જાણે
 પૂર્વોચ્ચિત ઠપી પ્રમાણે ફલ જાય છે

આ સામળી ખેડ પામીએ શબ્દ બોલવા લાગ્યો કે-
 કે પુત્રી ! તું મારી મહેસ્તાનીથીજ આ વધો તથા જલ
 કારો પહેરે છે છતાં તું જામ કેમ બોલે છે ?

જાતી મળ્યાસુઠી રહીને બોલી કે- કે પિલાણ !
 પ્રથમ કહેતા પુરવને લીધે જ હું વમારા ઘેર જનમી છું
 અને તું પુરવથી જ હું મુજ ભાગ્યું છું પૂર્વે કહેલાં કારો
 ફૂલો, છવાને મુજનું કાચું થાય છે અને તેવું કહેતા
 જરામ ફૂલો, હું મનું કાચું થાય છે તેથીજ મુજ અને
 જમુજ ઠપીના પરિવાર દેવોથી, જમુરોથી, સખજોથી કે
 મુદિયાગીઓથી જનુ રાહી સહાયા નથી.

આ સામળી મુશ્કે રાખેડો પ્રજાપાલ શબ્દ કહેવા લાગ્યો
 કે- જરે ! જરે ! આ જાતિકા સ્વભાવ જોઈ-પુરવવાળી
 છે, કારણ કે તે રહાપણગાહી ચર્ચને, મારો કહેડો કાંઈ ખવ
 ઉપકાર માનતી નથી.

તે વળતે શલાજનો બોલવા લાગ્યો કે હે સ્વામી !
 આ મુખ મુદિયાગી જાતિકા મું સમજે ? જરેજર ! તુષ
 માન રાખેડા તમે કદાચુલ સમાન છો, અને કીધાવમાન
 રાખેડા તમે વમ જેવા ભવકર છે.

આ સાંભળીને મથળાસુરરી બોલી કે : ‘આ મુર્ખ
લોકોને પણ દિલ્હાર છે કે ?’ એા માત્ર યોગ્ય થનની
ઈચ્છાથી આપ બહુ બોલી છે તે બલવા છતાં પણ મીઠું
મીઠું બોલે છે વગી હે પિતાભ ! ને આપણી જ મહેર
બાનીથી આપણા સવળા સેવકે મુખી થાય છે તેા આપણી
મરખી રીતે સેવા કસ્ત્રાસબોમા કેટલાક દુઃખી કેમ દેખાય છે ?

વગી હે પિતાભ ! જેથી આપણી ઈચ્છા હોય તેવો
આરો થતિ આપ પગલ કરે; ને મારા પુણ્ય બાનુત કરે
તો, આપે પસંદ કરેલો નિર્જીવો થતિ પણ શુભી થશે.

વગી, હે પિતાભ ! ને હું પુણ્યવદિત દોષથી તો
આપે પસંદ કરેલો મુદર અને શુભવાન થતિ પણ મારા
કર્મના દોષોને લીધે નિર્જીવો થશે.

મથળાસુરરીના આ પ્રભાવેના અગ્નિમા લો હોમવા
જેવા સગરો સાંભળીને, પ્રભાવાલ શબ્દ કોપથી સતો પીળો
જઈ કહેવા લાગ્યો કે : હે પુત્રી ! તું મને વળી વટાવી
દત્તી પરતુ તે તારા દુષિનીન પવ્વાથી સભાજનોમાં મારી
વપુતા કરી મારે તું જરેજર ! મારી વૈશ્વિની ॥

આથી રીતે કોપથી ભયકર જમુદીવાળા તથા ભવાનક
મુખવાળા જેવા પ્રબળાત શબ્દને બોલેને, તારા બોલો
મત્રિ બોલ્યો કે : હે સ્વામી ! સ્વવાદીએ જવાનો સમય
થયો છે.

[સ્વવાદીનું વાત્ન

૭ વજને પ્રબળાત શબ્દ સ્વવાદી જવાને તેવાર
થયો ત વજતે તનો સાથે મરો મન જેવા કાથીબોની-

મેલિ—સમુદ્ર, હવેશની સખામાં થોડેકવારે। અને પચાનન
—સિદ્ધ જેવા મુનટો—સિપાઈઓ—હવા। વળી શસ્ત્રાશ્રોત કા
સહિત, કેઈપણ મોઢે પાછી પાતી ન કરે તેવા, કેઈનાથી પગ
ભાગી ન આવે તેવા, કેઈના દરાખ્યા ન કરી આવે તેવા,
હરીલા રજપૂતો કે જેઓ ધારી મુઝેવાળા અને હથોળા
વમદાવ જેવા મુદ્દમાં શત્રુચ્છેદના સે-વનો કમ્બરવાળુ કરી
નરો તેવા હતા।

વળી તે શરિયાના—મુહર રજપૂતોએ કેસરીયા વાળા
પહેરેલા હતા। વળી, સાબ સહેલા—પાખરેલા—થોડાઓ, અપારે
છત્તિયા કરીને અહર ઉછળતા હતા। ત્યારે તેઓના કિષ્કર
જ્વરની વાવડાઓ કાશમાં હઈ બેઠેલા અપારે સહિત એવા
જણતા હતા કે અણે અપાઠગ્રહી ધાકમાં ચીતચોં હોય
નહિ ? તેવો આસ થતો હતો। વળી અપારીના મિત્રરે મુહર
શસ્ત્રાશ્રોત વાગી રહી હતી અને ઘોર—અઘોર અવાજ સાથે
નવારાં વાગીને આકાશને શબ્દમય કરી રહ્યાં હતાં। આ
પ્રમાણે અપાર પર પૂર્વકે અહર સહિત અપારે સબ ગ્રામ
અહર નીકળ્યા, ત્યારે અપારના કાશમાંની વરણીઓના
અચ્છતા બાહાઓ કિષ્કર પડતાં સૂર્યના કિરણો અણે બીજા
સૂર્ય જ ન હોય ? તેવા અવાજ ઉત્પન્ન કરતા હતા।

भयलपि भयपल जयभरदेव श्रीजीनमन्वाभी
(विष ८ १५ ८)

૨ મયણુસુહરીની ઠસોટી

૧૩૬

કોધથી ધમધમતો પ્રજાપાલ શબ્દ જાન્યેન
 બિપર બહીને સામવ તથા મંત્રિજોથી પરવરેલો સ્વવાહી-
 શબ્દવાહી-જવા નીકળ્યો શબ્દ એવો નગરની બહાર નીકળે
 છે, તંવે જ સામેના રસ્તેથી પુષ્કળ પૂજા શ્રીશ્રી ભેઈ પ્રધા
 નને પૂજવા લાગ્યો કે કે મંત્રિ! સામી જાણથી જાણી
 જામી જે પૂજા શ્રીશ્રી દેખાય છે તેથી કેઈ વધુ માણ્યોનો
 સમૂહ જાણવર સહિત જાણતો દેખાય છે

સબ્બને મંત્રિને પૂજવાથી તે જાણવની જામી જાણી
 મેળવીને મંત્રિ કહેવા લાગ્યો કે કે સ્વામી જા જનક
 મુકુન્દ વૃત્તાંત મે સંમિત્યુ છે તે હું કહું છું તે જાણ
 સંમિત્યુ કે સ્વામી! નવમુવાન જાને સુહર તથા પત્નકમી
 જોવા જા સર્વ મળીને સાવસો પુરુષો, દુષ્ટ જોવા કેલ
 રાજથી પીડા પામવા જોઈયા જાણેલા છે વળી, કેલ રાજ
 વાળો જોઈ જાણક તેજોની સામે છે, જેનું નામ તેજોએ
 જનરાયો પાડ્યું છે

તે હંજરસવો એક ખખ્ખર પર બેઠેલો છે સહેલી
આમલી થાળો એક પુરુષ તેના મસ્તક ઉપર જયે ધરી રહેલો
છે સહીને જવાઈ જએલી નાચિકાવાળા પુરુષો તેને વામર
નીડે છે વધા કુપકુપ થા ર જોડવા-કુમળા-તેના જડી
ઘરો છે વળી જએલા કાનવાળા પુરુષો તેની આગળ થડ
વચાડે છે મરહુરોજવાળા પતીલા-પુરુષો તેના અગરથકો
છે કાસના રાજવાલો તેને સ્થતિપર (ખાનગી સેકેટરી)
છે મહિલાંકુલિ-સહી જએલી આગળીવાલો-તેને મત્રિ છે
તેજોમળા કેટલાક વાવરોજથી પીડાએલા છે કેટલાક કાસ
ના રાજથી કુલિત જએલા હોવાથી, વિજાલ દેખાવ છે
વળી કેટલાક વિજબિંહા અતિયા પામા નામના રાજવાળા
તેના સેવકો છે આવી રીતે કેદિવાળોના ટોળાથી વીંદાએલો
એવો તે હંજરસવો પુખ્તીપીઠ પર રાજકુલોમાં ફરીફરીને
મોં માગું કાન પ્રાપ્ત કરે છે તેથી કે રાજના આલો આ
હંજરસવો રાજ એવા આર્જન-દા-સહિત આવે છે તેથી
આટલી બધી પૂજા કરવી દેખાવ છે ખાદે આપ આ સ્તો
છાદીને બીજા વિશાળે આવે.

આ વૃક્ષવ સાંભળીને પ્રજાપાલ રાજ્ય એવો બીજા
સ્થા વધે વળે. કે વધે જ કેદિવાળોનું ટોળું જ્યુ તે
જ વિશા વધે જલથી જલથી આગળ લાગું તે બેઈ રાજને
મત્રિને કહું કે તમે આગળ જઈ તેજોને સમજવીને,
તેજો માથે તેડું બા આપીને તેમને આગળ વધતા બદ
કાવે, કાવ્ય કે તેમને નજરે એવા તે જ્યુ સાક નથી.

મત્રિ એવો રાજની આજ્ઞા પ્રમાણે તેમ કથાની લેવારી

કરે છે તેવામા જ તે કેદિયાઓનો ગતિવાયુદ્ધિ નામનો
 રૂવ રાજા પાસે આવી કહેવા લાગ્યો કે હે સ્વામી ! આ
 ઉંબરશાહા નામનો અમારો રાજા છે અને તેનો બધી જગ્યાએ
 મોટા દાન, માનપૂર્વક સત્કાર થાય છે તથી અમારે ધન,
 સોનું તથા વજ્ર વગેરેની ખાસ જરૂર નથી કારણ કે અમારા
 ઉંબરશાહાની મહેરબાનીથી જમી બધા કુખી હિજો. પરંતુ
 હે સ્વામી ! અમારા મનમા જોકે જ વસ્તુની ધમ્મ જાણી
 સ્ત્રી છે તે જો કે જો અમારા રાજાને જોકે રાણી મઝે તો
 અમને આનંદ થાય. તેથી હે નરેન્દ્ર ! અમારા પર મહેર-
 બાની કરીને જોકે કન્યા આપો તમારા બીજા કુલજ વજ્ર
 વગેરેના દાનની અમને જરૂર નથી !

આ પ્રમાણે સાંભળીને મંત્રિજો કહ્યું કે જરૂર ! તમે
 લોકોને જહુ અમુકત માગણી કરી છે કારણ કે બાલ્યો જોઈને
 કેદિયાને પોતાની પુત્રી દેણ પરણાવે ?

જહી તે ગતિવાયુદ્ધિ જાણ્યો કે અમીએ તા આ
 રાજાની કીર્તિ જોવી સાંભળી છે કે માલવાનો પ્રજાપાલ
 રાજા કેદની પજા પ્રાધનાનો જામ કરેલો નથી તેમની આવી
 નિર્મલ કીર્તિ જાણે તમે હારી જાઓ. અથવા તો હલકા
 કુલમાં પણ ઉત્પન્ન થએલી જોવી કેદક કન્યા પણ અમારા
 રાજાને આપો

આ સાંભળીને રાજાએ કહ્યું કે હે રૂવ ! હું તમને
 જોકે કન્યા આપીશ. કારણ કે આદત જ કારણ મારે પોતાની
 કીર્તિ દેણ જુમાવે ? જહી કોમરૂપી દાવાનસથી બગી મજેલ
 છે નિમલ વિવેક જેનો જોવો તે રાજા મનમાં વિચારે છે

તે ઈન્દ્રસાથે એક જગ્ગર પર બેઠેલા છે સહેલી
આમલી વાને. એક પુરુષ તેના મસ્તક ઉપર જાયો ખરી રહેલા
છે સદીને જવાઈ ગયેલી નાસિકાવાળા પુરુષો. તેને આમર
વીરુ છે તથા શુભકુળ શબ્દ બોલતા-શુભકુળ-તેના હાડ
ઘરો છે વગી ગયેલા કાનવાળા પુરુષો. તેની આમળ થક
વગાડે છે મહારોગવાળા પટીયા-પુરુષો. તેના જગરણકો
છે દારના શત્રુવાળો. તેના રશ્મિપર (ખાનગી સેક્રેટરી)
છે. મહિતાવુલિ-સદી બનેલી આંતરવીરુઓ-તેનો મત્રિ છે
તબોમાંના કેટલાક વાવણીથી પીડાયેલા છે કેટલાક દાર
શબ્દ શત્રુથી કુચિત થયેલા કોણથી, વિસદ રોગાય છે
વળી કેટલાક વિચરિતો અતિના પામ નામના શત્રુવાળા
તેના સેવકો છે આવી રીતે કેરિવાળોના ટોળાથી વીંદાબેઠો
બેવો. તે ઈન્દ્રસાથે પૂખ્તીપીક પર સજજુદોમાં ફરીફરીને
માં મામ્મુ દાન પ્રાપ્ત કરે છે તેથી કે સજ્જુદો આપે આ
ઈન્દ્રસાથે શબ્દ બેચા આઈન્દ્ર-કાલ-સહિત આવે છે તેથી
આટલી બધી પૂજા લેવી રોગાય છે મોટે આપ આ સ્તે.
ભદીને બીલ વિશાળે થાલો.

આ વૃત્તાવ સાલળીને પ્રજાપાલ શબ્દ નેવો બીજા
શબ્દ તરફ જાયો કે તરવ ન કેરિવાળોનું યેજુ પદ્ય તે
ન વિશા તરફ જણી જણી આજવા હામ્મુ તે બેઈ શબ્દને
મત્રિને કહ્યું કે તમે આમળ બધ તેઓને સમજાવીને,
તેઓ મારે તેટલું બન આપીને તેમને આમળ વધવા બદ
કાવો, કાલ્ક કે તેમને નજરે બેચ તે જલ્દ શાક નથી.

મત્રિ બેવો સજ્જની આપ પ્રમથ્વે તેમ કશાની તેવારી

આ પ્રમાણે મવળામુંદરીનો ઉત્તર સાબરીને કોપાધિ
ચમત્તા પ્રભપાત્ર સાબરો ઉબરાવાને ઓડા પેા અને તને
હતું કે આ પુત્રીના કમીં તને બહી લાખ્યા ઉ માટે તું
તપ્તીની સાથે લગ્ન કર

શહેરમાં હાખલ વએલી ઉબરાવાની શ્વરી પેરી
સવાનું શરીર ઉબરાના થડ બિપરનાં ચીરબેલા ઊડીયાં નેતું
શાંતી મએતું હતું તેના બિપર છવ ધરનાર માણસના કાન
અડીને સુરક્ષ કરના થઈ જબહા દગા તન ચામર લીજ
ન્યારની બામગીબો કોલ્લો ધાગી વએલી દગી ખવાઈ
મબહા નાકને લીધે પોષરા સ્વરચના તના છડીદાર દગા
બાપા હાક સાથે ઉબરાવાનું આ જમ્યર પર મેડેલો દગા
વગી ન સાગસો કોલિયાબેલા ચરિવારમા ૮મ મૂળ તા
શાસ્ત્ર અને વગી હાગી મએતા બાવનિવાબોના ગદમા હાગી
મબલો બાલો દેખાય તપો ન દેખાતા દગા વગી ન
ગામ ના પસ્વાર પેરી કેટલાક દડાં હાક એા સીવ
ખમવાદા બામીવાગા હાકરવાગા અને ખમ ઉપાંચ વમ
સ્વ દગા કેટલાકના મિા બિપર મબોબો ભવમળી દગી
નેા કેટલાકના નામાધો લાગ દગી વદી દગી કેટલાકના
શરિર બિપર બાકાં વદી મયા દગા ના કેટલાકના માથામ શો
વાગ જ નામ પામી મયા દગા

ધાનના ૨ અને વાજાનના ગળાના ગ્રમ મયા બાનદ
ખમેલા ન બાનના કે દેવ આ લોગામાં ચલના ૧ ખોર
પેરી રદવા દગા બપ નાકેને બંધન માટે દખરો દોરો
બંધા થઈ મયા અને બામવાગેન થડ વિષમયા લાખ્યા

કે ફરિનીત અને માસ શત્રુ સમાન બેની મારી પુત્રી
મળવામુંદરીને હું આ ઉત્તરસાથ સાથે પસંદગીય.

પછી વસ્તુ જે સ્વવાદીથી જાણી વળીને સત્ત્વ પ્રત્યક્ષ
પોતાના મહેલમાં જાણી આપ્યો, પાછો આવવાની સાથે જે
પોતાની મળવામુંદરી નામની પુત્રીને બોલાવીને સત્ત્વને કહ્યું
કે: હે પુત્રી! હવે પછી તું મારી મહેલમાંનીથી મુખી થાજ
કે બેસું બે માનવા તેવાર કો તો હું અને ઉત્તમ પતિ સાથે
પસંદગીને કહ્યું બા આપીયા. પરંતુ બે તું તમા કમને જે
માનવી હોય તો તારાં કમીએ લાવેલા-આવેલા-આ ઉત્તમ
સાથ સાથે જે પસંદગીય, તે બાજવમાં કેઈ પણ વિચારને
સ્થાન જે નથી.

આ યાજ્ઞીને મળવામુંદરી હસીને કહેવા લાગી કે
હે જિજ્ઞાસુ! મારા કમને જે પતિ આવેલો છે તે જે મારે
સ્વીકાર-પ્રમાણ-કે પછી જશે તે સત્ત્વ હોય કે રક્ત
પુત્ર હોય.

આવે મામલો: ભેઈ સત્ત્વજનો પેછી કેટલાએક કહેવા
લાગ્યા કે: બાજને વારવાર ઉછેરવાથી હંમેશાં છે તેમ
જે બાજની સાથે વારવિવાહ કરવાથી ન્યાય પણ હતાક
પામે છે. માટે શબ્દની પણ મારે અત્યાય છે.

પછી, કેટલાક કહેવા લાગ્યા કે: ‘જિજ્ઞાસુ સત્ત્વ પણ
તું કહે? જેમ જેમ તે સમજાવી આવે છે તેમ તેમ તે
હાથી બાજ પાજને વધારે સુસ્તો થાય બેસું બાજર
બાજના વગર મોટે છે

કે: જરે! જા તે ચો છપાત છે તે દોકોને ભેઈયે
મઠકીને નામવા લાગ્યા, અને કૂતરાઓ બસવા લાગ્યા
(બૂંચો જિત ૫) તે દોકો બિપરહિટકાર-પિચ્છાર-વરસાવતા
દોકો તેમને પૂછવા લાગ્યા કે- જરે! તમે કોણ છો?
મૂત છો મેલ છો કે પિયાલ છો?

ઉત્તરમાં પાત્રોએ-કાઠિયાઓ-કહેવા લાગ્યા કે
જમી મૂત મેલ કે પિયાલ નહીં, પરંતુ તમારા રાજ્યની
તે સ્વરૂપવાલ સજકુવરી છે તેવીનું કહ્યું જમાસ સવાની
સાથે સવાનું હોવાથી, જમી તમની જાનમાં જઈએ છિએ.
આનું કીતુક બેવા માટે શહેરમાં દોકો પશુ તેઓની સાથે
વાળ્યા અને જ્યાં પ્રબળપાત્ર રાજ્ય સજસલા કરી બેઠેલ છે
ત્યાં ઉંજરસવાની સાથે સાથે જાણી પહોંચ્યા.]

પ્રબળપાત્ર સજાએ જ્યારે જા પ્રમાણે કહ્યું ત્યારે,
ઉંજરસવાએ કહ્યું કે હે રાજા! તમારે આનું અનુક્રમ
વજન ના બેાડનું ભેઈએ, કાચકે કાચકાની દોકમાં રાજ
બંધિત સોનાની મળ્યા કેવું નાંચે? એકે તે, હું પૂર્વે
ઉપાજ્ઞન કરેલા કુશકર્મ સોજની રહો છું અને વાળી પાછો
જાવ્યો ભેઈને જા સજકુવરીનો બધ કેમ જમાનું તેથી કે
રાજા! તમારે મને ભે કન્યા આપવી જ હોય તે મારા
લાજકે કાઠકે કાઠીની અથવા નાચિકાની પુત્રી આપો. નહિ
તર, તમારું કન્યાજી રાખો.

રાજાએ કહ્યું કે તમે કહો છો તે હું સમજુ છું
પરંતુ જા કન્યા માત્ર પાતાના કર્મને જ માને છે મારે
તેવીનું કર્મ તમારી જ પતિ તરીકે હું પચકવી શકું છું

જાત્રી રીતે તે પોતાના કમોનું ફલ સોજવશે, તેમાં અમારો શો દોષ ?

તે સાંભળીને તે મયજામુંદરી જોદ્દમ સિમી ઘડ અને બંધે તે પોતાના હાથથી જ વિવાહવ્રતને સાધતી હોય નહિ તેમ તેણીએ ઉંબરરાણાનો હાથ પકડ્યો-ઉંબરરાણાની સાથે જિવાનો હસ્તમેળાવ પોતાના હાથે જ ક્યો અને ઉંબર રાણાની ડાબી બાજુએ જાવી સિમી પડી. આ પ્રભાવે ઠસ્તી વખત સામતો મંત્રિઓ તથા જલપુરની સ્ત્રીઓએ તેણીને જુદું સમજાવવા માંડ્યું, ત્યાં પણ ઠસ્તીપૂજિયાના ચક્રચરણા મુજબજી તે મયજામુંદરી બેઠી કે માંદા આ જ ચિત્ત હો.

હવે તે વખત અરે! આ કેતું અપરિત યત્ન! બેમ પિયારી એક બાજુ તેણીનો માથો, બીજી બાજુ શરીર ફર મુંદરી તથા એક બાજુ તેણીનો પરિવાર રહવા લાગ્યો પરંતુ જલ્દ દુઃખવાળો અને કોપથી અધ યજ્ઞેલો પ્રજાપાત્ર સહ પિતાના નિર્લેખથી પાછો હાથો નહિ, અને તત્કાલે બાજુનારી મયજામુંદરી પણ પોતાના સત્ત્વથી જરાએ સજિત યર્ધ નહિ

જાત્રી મયજામુંદરીને ખચ્ચર સિધર બેસાડી ઉંબરરાણો પિતાના ઉતારે આવ્યો. ત વખત નમસ્કરનો બેઠવા લાગ્યા કે આ અન્યત્ર અનુષ્ઠા યત્ન છે વગી, કે રી કહેવા લાગ્યો કે: આ રાજાને પિત્તાર છે કે રોગે અનુષ્ઠા અનુષ્ઠા કય કયું છે બીજાઓ વગી કહેવા લાગ્યા કે આ પુત્રી જ અન્યત્ર દુષિનીન યર્ધ આટે તેણીને પિત્તાર છે કેટલાક તેણીની માનને નિદવા લાગ્યા. કેટલાક તેણીના અધ્યાપક-ચરિત્ર ને નિદવા લાગ્યા કેટલાક અધ્યની નિદા નિદા લાગ્યા. વગી, કેટલાક વૈનધર્મની પણ નિદા કરવા લાગ્યા.

કે! જરે! જા તે ચો વજાત છે! તે લોકોને ભેઈ યેણ
મદકીને નામવા લાગ્યાં, અને કૃતરાઓ સસવા લાગ્યાં
(જુઓ ચિત્ર ૫) તે લોકો કૃપર ક્રિટકાર-પિઝાર-વરધાવતાં
લોકો તેમને પૂછવા લાગ્યા કે- જરે! તમે કેમ છો ?
મૃત છો, ક્રિત છો કે પિઝાર છો ?

ઉત્તરમાં પેચીઓ-કેઠિયાઓ-કહેવા લાગ્યા કે
જમી મૃત ક્રિત કે પિઝાર નથી, પરંતુ તમારા રાજની
બે સ્વરૂપાન રાજકુવરી છે તેથીનું લક્ષ જમારા સણાની
સાથે સવાનું લેવાથી, જમી તમની જાનમાં કઈએ કિંમતે
જાતું કોતું લેવા માટે ચહેના લોકો જ્ય તમોની સાથે
બાલ્યા, અને ત્યાં પ્રજાપાલ રાજ રાજસલા કરી બેઠેલ છે
ત્યાં ઉત્તરસલાની સાથે સાથે જાવી પહોંચ્યા.]

પ્રજાપાલ રાજાએ જ્યારે જા પ્રમાણે કહ્યું ત્યારે,
ઉત્તરસલાએ કહ્યું કે! હં રાજા! તમારે જાતું જાતું
વચન ના બોલવું ભેઈએ; કાણકે કાચડાની રોકમાં સ્તન
જકિત સોનાની માળા કેમ નાંજે? ભેઈ તે, હું પૂર્વે
ઉપાજન કરેલા કુશકર્મ સોગથી વધો છું અને થાળી થાળો
જાવી ભેઈને જા રાજકુવરીનો ભવ કેમ જતારું તેથી કે
રાજા! તમારે મને ભે કન્યા આપવી જ હોય તે માસ
લાગ્ય કેઈકે દાસીની જથવા નાચિકાની પુત્રી આપો. નહિ
તર, તમારું કન્યાજી થાઓ.

રાજાએ કહ્યું કે! તમે કહ્યો છો તે હું સમજું છું
પરંતુ જા કન્યા માત્ર પેટાના કર્મને જ માને છે મને
તેથીના કર્મે તમારી જ પતિ તરીકે હું પચાઈ ગઈ છું

જાવી રીતે તે પાતાના કમોનું ફલ લોગવશે, તેમાં જમાશે શા ફાવે ?

તે સાંજીને તે મયણામું ફરી જોઈકે જિભી ધઈ, અને જાણે તે પાતાના કામથી જ વિવાહલમને સાધવી હોય નહિ; તેમ તેણીએ ઉંજરસણનો કાચ પકડ્યો—ઉંજરસણની સાથે પાતાના હસ્તમેળાવ પાતાના કાચે જ કચે, અને ઉંજર સણની ઘણી જાણુએ જાવી જિભી રહી. આ પ્રમાણે કરતી વખતે સામલો મંત્રિણો તથા જતાપુત્રની જીભોએ તેણીને ઘણું સમજાવવા માંડ્યું, તો પણ યાસપૂર્વિંમના બદ્ધસરખા મુજબાળી તે મયણામું ફરી જાલી કે મારો આ જ પતિ છે.

હવે તે વળતે ગયે. આ કેવું અધરિત થયું. એમ વિચારી એક જાણુ તેણીનો મામિ, બીજી જાણુ રાણી રૂપ મુંડરી તથા એક જાણુ તેણીનો પરિવાર રહવા લાગ્યો. પરંતુ જત્થર દુરદયણો અને કોપથી અધ થયેલો પ્રભુપાસ રાજ પાતાના નિશ્ચયથી ખાઈ કહ્યો નહિ; અને તત્પને જવનપારી મયણામું ફરી પણ પાતાના સત્ત્વથી જવાબે બહિત ધઈ નહિ.

ઈંડી મયણામું ફરીને જમ્મર કિપર બેસાડી ઉંજરસણ પાતાના ઉતારે આસે. તે વખતે નગરજનો જાણવા લાગ્યા કે: આ અત્યંત અમુક થયું છે. વગી, કેટલાક કહેવા લાગ્યો કે: આ રાજાને બિધાર છે કે જેણે આતું અમુક કાચ કહ્યું છે. બીજાઓ વગી કહેવા લાગ્યા કે આ પુત્રી જ અત્યંત દુર્વિંનીન થઈ માટે તેણીને બિધાર છે. કેટલાક તેણીની માતાને નિદા લાગ્યા. કેટલાક તેણીના અધ્યાપક-પરિત-ને નિદા લાગ્યા. કેટલાક આત્મની નિદા કરવા લાગ્યા. વગી, કેટલાક જૈનધર્મની પણ નિદા કરવા લાગ્યા.

આ પ્રમાણે બહી બહી રીતની નિહા સંભળવા છતાં, પશુ ખર્ચના ખર્ચને સારી રીતે બાણતી જેવી તે મનમાં મુંઝરી; મનમાં જ્યાંપણ સંકેત લાગ્યા વગર, આનંદિત મુગ્ધમત્ત પાત્રી થઈને ઉત્તરરાણાની સાથે જ્યાં તેવાર થઈ ગઈ

આ પ્રમાણે બનાવ જનતાં ઉત્તરરાણાએ વાસ્તવિક રીતે સજી કરું એમને, તેના બહાર તે કાશ થયે. પરંતુ તેના ચરિત્રાદ્ય સાવસો દેહિયાઓ તે સજીકુમારીને, પોતાના સજીની સાથે કોઈ રહેલી એક જૂન બાળકો દર્શ મળે જામી જામત બાળકો દર્શ થયા તથા બહિષ્કરણ જેવા તે દેહિયાઓને પોતાના સજીના લગ્ન સજીની કાંઈ કાંઈ

કહે રાજાએ મુશ્કેલીના લગ્ન માટે ઉપાધ્યાય-જ્યોતિષીને ભાલાવી ઉત્તમ લગ્ન પુણ્ય ત્યારે તેણે કહ્યું કે 'હે સજી! આજે પશુ ઉત્તમ દિવસ અને મુગ્ધ લગ્ન છે, પરંતુ ઉત્તમીયમ લગ્ન તે જ્યારે મનમાંથી ઉત્તરરાણાનો હસ્ત મળે છે ત્યારે મુગ્ધ

જામી રાજાએ કહ્યું કે: ઠીક ઠીક! તે લગ્નનો પ્રસાદ તે મેં લઈયો. હું તે માત્ર આ પુણ્ય લગ્નમાં જ લગ્ન કરીશ.

રાજા તથાથી મુગ્ધ થતાં જ મનિઓએ લગ્નમાનમાં જ લગ્નની વેળાઓ લગ્ન માંડી તે આ રીતે:

કેમણે કેમણે તોણે: સકિત પવાહ - પશુઓ. વડી સ્ત્રી કહી ચાલિત્રાના મધીર જ્યાં જ થઈ રહ્યા હતા. મનેકર નૃત્ય કરનારી નાચિકાઓનો જમુક નાચ કરી રહ્યો

હતો. મુજટો જ્ય જ્ય શબ્દો બોલી શક્યા હતા. રેશમી
કપડાંથી માંડવો શણગારેલો હતો. લોકોને દૂધ, કપૂર અને
વલ્લેલ છટકી વહેવવા માંડ્યા હતા. મુલાસણ સ્ત્રીઓ ધનલ
મગલ ગાવા લાગી. વડીલ સ્ત્રીઓ લગ્નવિધિ બતાવવા
લાગી હતી. સાચક લોકોને ઉત્તમ દાન આપવા માંડ્યું
હતું. સ્વજનોનું તથા મુલાસણોનું સમાન કરવા માંડ્યું
હતું. નગરાંઓના અવાજથી ઘણા લોકો લગ્ન મહોત્સવ
એવા એકઠા થયા હતા. નગરના તથા દેશના સર્વ લોકોના
દૃષ્ટો આનંદમાં મગ્ન થઈ ગયા હતા. મુરમુંદરીને મુર
વચાનૂપલેાથી શણગારવામાં આવી. તેમ જ અરિદમન કુમાર
એ પણ શણગારવામાં આવ્યો. હસ્તમેલાપ માટે બાપેલા
મુદર મદપમાં બનેલો હસ્તમેલાપ હસવવામાં આવ્યો.
પ્રજાપાલ સભાએ કરમિયાન વખતે પુષ્કળ દાન દીધું.

આ પ્રમાણે લગ્નવિધિ પૂરી ગયા પછી, પ્રજાપાલ
સભાએ આપેલા હાથી, ઘોડા સહિત અવાર અરિદમન કુમાર
મુરમુંદરી સહિત ઉજ્જવિનીથી નીકળીને અહિછત્રા તરફ
જવાને રવાના થયો ત્યાં સર્વ લોકો બોલવા લાગ્યા કે

આ બનેલો અરજેસરજો સચોટ થયો છે. આ મુરમુંદરીને
જણ ધન્યવાદ કરે છે કે જેનીને આવે મુદર વર મર્યો.
ઉ કેટલાક લોકો શાહની પ્રશસા કરવા લાગ્યા. કેટલાક
વરની, તો કેટલાક કન્યાની પ્રશસા કરવા લાગ્યા. કેટલાક
તેનીને અભાવનાર ઉપાધ્યાયની તો કેટલાક શેવધર્મની પ્રશસા
કરવા લાગ્યા.

આવી રીતે મુરમુંદરીનું જન્મમાન અને મયળામુદ્રીને
પરેશી વિદબના એઈને, લોકો શેવધર્મની પ્રશસા અને
કેનધર્મ-શામન-ની નિંદા કરવા લાગ્યા.

જા પ્રમાણે બહી બહી રીતની નિંદા જાનળવા છતાં,
પણ ખર્ચના મર્ચને સારી રીતે બલવટી એવી તે મળવા
મુંઝરી, મનમાં જવાપણ સકેલ લાભ્યા વગર, જાનહિવ
મુજકમલ વાળી થઈને, ઉંજરાણાની સાથે જવા તેવાર મર્ચ મર્ચ

જા પ્રમાણે જનાવ જનતા ઉંજરાણાએ વાસ્તવિક
રીતે સજી શું એકએ, તેના જાહે તે લોકાસ થયે. પરંતુ
તેના પરિવારુપ સાવચેત કેદિયાઓ તેા સજકુમારીને પોતાના
રાણાની સાથે કોઈ રહેલી એઈ જૂન જાનહિવ થઈ ગયા.
જમી જામવ જાનહિવ થયેલા વચા જાહિવવ એવા તે
કેદિયાઓએ પોતાના રાણાના લગ્ન સજાથી કાઢેા છો

કહે રાજાએ મુરમુરનીના લગ્ન માટે ઉપાખ્યાય—જ્યો
વિધી—ને જોતાની ઉત્તમ લગ્ન પૂછું ત્યારે તેણે કહ્યું કે
હે રાજા! જાએ જ્ય ઉત્તમ વિવસ અને દુલ્લ લગ્ન છે,
પરંતુ ઉત્તમીતમ લગ્ન તેા જવારે મળવાએ ઉંજરાણાને
કેવલ લલણ કોઈ ત્યારે ગયું

જમી રાજાએ કહ્યું કે: ઠીક ઠીક તે લગ્નને પ્રજાપ
તેા પે જાણે. હું તેા મારી જા ગુનીનું કમળા જ
લગ્ન કરીશ.

રાજા વરુદ્ધી દુકમ થતાં જ મનિઓએ હવમારમાં
જ લગ્નની વધારોએ જવા માંડી તે જા રીતે.

કેદાએ કેદાએ તોરણેા સકિત જગાલ—પ્રજાએ ઉઠી
રહી હતી રાજાનેના મજીર જવાજ થઈ રહ્યા કેવલ
મનેકર નુત્તર કજારી નાવિદાઓનેા સમૂહ નાથ કરી રહી

જાવી રીતે અતિ નિઝેલ જોવી મવજાના હૃદયની
ચરીયા માટે સૂચ્ય જોઈએ ઉદયાચલના શિખર પર જઈએ.
અર્થાત્ સૂચ્યેદય જ્યો તે વખતે મવજાના કહેવાથી સવારમાં,
તે ઉલ્લસાવે તબીની સાથે વસ્ત્ર જ શીઘ્રજલદેવ પ્રભુના
દેસસરે પહોંચે.

પ્રભુ દશનના જ્ઞાનદથી પુલકિત-શ્રમખિત-ચલેલા
જને જણાવે જિનેશ્વરદેવને નમસ્કાર કરી, પછી જિન
ધર્મમાં નિપુણ-અણકાર-જોવી મવજામુહરીએ આ પ્રભાવે
પ્રભુની સ્તુતિ કરી :

“અહિંતા સમૃદ્ધી જ્ઞાનહિત ચલેલા જોવા ઉદ્ધાના
સમૃદ્ધી વહન કરાવેલા અરજોવાળા જોવા દે પ્રથમ જિને
શ્વર ! શરૂ સરખી ઉજ્જવલ જોવી હિંતિના સમૃદ્ધી
ભરેલા છે તમે ભુવનો જેઓએ જોવા કથાયોરૂપી દુરમનોને
ખારી હાવવામાં સૂચવીર સૂચની આફક અગાનરૂપી બધ
કારનું હરણ કરના જોવા દે દેવ ! વળી દેવો અમુર
જને ખેલશે સેવાએલા છે જેઓ જોવા વળી, સેવા માટે
અવેશ અભિમાનશકિત જોવા શાજોએ જેઓના સરણ
કમલોમાં કરી છે પ્રજામ જોવા સમુદ્રની આફક સમવારૂપી
અમૃતના સ્ત્રોતાળ સમાન, દેવોના તુરુ જૃહસ્થિએ જ માયો
છે સુવોનો પ્રકાશ જેમનો જોવા સઘમ અને શીઘરૂપી
સુવોએ કરીને કાંસાના જેવા ઉજ્જવલ જોવા લીલામાત્રમા જ
દેશી છે મોહની અવમજના જેમલે જોવા, પોતાની અર
મવના કરનાર પ્રાણીઓ પર પણ જેમલે જરાએ કોષ નથી
કયો જોવા, સાચકોડોના દુદ્ધમાં ઉત્પન્ન કર્યો છે જ્ઞાન

પાતાન્ય જાણસમાં રહેલા ઈન્દરાજાને શવિના તે મમણાસુદરીને કહ્યું કે: હે ભરૂં ! તું સાંભળા શબ્દને જા કામં જનુકત કમું છે તેા પણ હજુ કંઈ બચડી જનું નથી. માટે હરો વિચાર કરીને મુજનો રસ્તો શોધી કઢાવ. માથા બેચા ફેલિયાની સોનવચી વારી કબજા જેવી કાચા પણ બચડી જશે. હું પાતે જ વાથા બહાની ખાતર કહું છું કે હજુ પણ વાથા હાથક પર શોધી કઢાવ, અને તેની કામે લગા કરીને વારો. મનુષ્ય જાવવાર સફલ થઈ કાવ્ય કે હું પણ જા ફેલિયાઓના સહચરથી ફેલિયાઓ થયો છું.

ઈન્દરાજાના જાણ શ હો સાંભળીને મમણાસુદરીને હૃદયમાં ધવો જાણાવ થયો. તેણીની બને જાંબોમાં જાંબુ ઈન્દરાજા જાણ્યાં બને જાંબોમાંથી પડ્યાં જાંબુઓથી કહું પિત મુજવાળી જેવી તે મમણા બેકલમ પિતાના પતિના વચ્ચેમાં મસ્તક ધાળી બાહી કે હો સ્વામી ! જાપે મને બીજા કવે જાણાઓ ફરમાવવી, પરંતુ માથા હૃદયને જાણાવ હાથે તેલું જા વચન ફરીથી બોલતું નહિ.

પહેલાં તેા જા શ્રી જાવવાર જ કેવો જનુક છે અને તે વળી જ્યારે શીલ સદિત શાપ ત્યારે તેા, તે સમી ગમેલી કાલ સમાન લેખાવ છે. જીએતું શીલ જ ઉત્તમ જામૂરવ છે. જીએતું સર્વેશ શીલ જ છે, જીએતે શીલ સર્વિત સમાન છે. શીલ જેલું ઉત્તમ બીજુ કંઈ જ નથી તંથી હો સ્વામી ! માથા મૂલ્ય પર્વત જાપ જ મને યાવ્ય ફર છે, બીએ કોઈપણ નથી. બીજુ બધે તે શાએા પરંતુ જા શાવ તેા જાપે નિશ્ચયથી જાણવી.

નથી. તે વળતે જીવ માત્ર પર કૃષ્ણાવાળા જેવા તે ગુરુ મહાશય જલસક્તિ મેલ જેવા ગભીર અવાજથી મોતાઓને આ પ્રમાણે ધર્મનાં ફલનો ઉપદેશ દેવા હતા.

“હે ભવિકલનો ! ચોરાશી લાખ જીવાયોનિવાળા આ સસારમાં મોટા પુણ્યના મેળે પ્રાપ્તિઓ મનુષ્ય ભવ, ઉત્તમ જેવા આવકલુષ્ઠમાં જન્મ, સુદર રૂપ, સારૂ ભાગ્ય, અપારજન્યમય શરીર, લાંબુ આયુષ્ય લક્ષ્મીની પ્રાપ્તિ તથા મોટી કીર્તિ મેળવે છે.”

આ પ્રમાણે ધર્મનો ઉપદેશ રીધા પછી, પ્રથમના પરિચયવાળી મયજ્ઞાનુક્રમને ગુરુએ પૂછ્યું કે : હે વત્સ ! આ ઉત્તમ લલણોવાળો પુણ્યવાન પુરુષસ્ત કોણ છે ?

મયજ્ઞાનુક્રમને જ્ઞાનમાં આંધુ લાવીને પોતાનું સર્વ જ્ઞાત કહ્યું, અને વિનવી કરીને બોલી કે : હે ભગવન્ ! મને બીજી કાંઈ પણ જ્ઞાન નથી, પરંતુ મને એક જ જ્ઞાન છે કે આ તત્ત્વને નહિ સમજનારા અજ્ઞાની હોઈને જૈન ધર્મની નિંદા કરે છે અને કૈવલ્યધર્મની પ્રશંસા કરે છે. માટે હે પ્રભુ ! મારા ઉપર કૃપા કરીને કોઈક ઉપાય બતાવો કે જેથી આ મારા પતિનો દુષ્ટ વ્યાધિ નાશ પામે, અને શાયેને સાધે હોઠાપચાદ પણ દૂર થાય.”

ગુરુએ કહ્યું કે : હે ભગ ! જૈનસાધુને સાચવ-પાપકારી જેવા વહત વિદ્યા મત્ર અથવા તમ કર્ષિપ્તુ ક્ષેત્ર કહેવે નહિ તો પણ શીખિનેશ્વરદેવોએ ફરમાવેલા નવપદની આશયના રૂપ એક પાપકલિત ઉપાય છે કે જે આ હેતુ અને પરબોધના પ્રયોગના મૂલ રૂપ છે. ૧ અરિહત

હોયે સમગ્ર જેમણે જોવા જામડાથી શેઠી રહ્યા છે જોવા
 હે શ્રીજયભરેવ પ્રભુ ! જામણ પર સ્વામીપણું પાસવ કરીને
 જામણા કુાનરૂપી હાવાનતા દૂર કરે. (શ્રીપાતના જર્મોમાં
 માણ પતિ-સ્વામી-ને ઉત્પન્ન થએલ કોડરૂપી ભજવવાનું
 કુાન દૂર કરે) જાણા મુલોવાળા તથે મુજબમાં સુરસમાન
 જ્યો તથે જાવતાના વિજયની હક્કમીનું પાલન કરનાર, કામ
 રેવના સદુ સમાન અને પોતે જતિમાં ગએલા જોવા હે
 શ્રીજયભરેવ પ્રભુ ! માણ મનના મનોરથ પૂર્ણ કરે. (શ્લોક-
 મન્યાનું હિત કરનારા જોવા હે પ્રભુ ! માણ પતિ શ્રીપાતના
 મનોર્થાર્થ પૂરુ કરે.)

જા પ્રમાણે સમાધિમાં લીન થએલો મન્યાસુદરી જેવી
 પ્રભુની સ્તુતિ કરે છે તેવામાં પ્રભુના કાલમાં રહેલા બીજોત
 સહિત પ્રભુના કલ્પમાંની ઉત્તમ કૃત્યોની માળા ઉછળી. તે
 વખતે મન્યાસુદરીના કહેવાથી ઉભરાયલાં તે બીજોરાનું
 ફલ લીધું, અને મન્યાસુદરીએ જ્ઞાનક કુળા કુલથી તે
 કૃત્યોની માળા પ્રકલ્પ કરી. પછી તે જાલી કે હે ન્યામી !
 જાણ્યા સરીતેને શેઠ હવે દૂર થયે, કાસવ કે જા જતાવ
 શ્રીકિનેશ્વર પ્રભુ (ના જામિયાવડો) બે કરેલી કુચને
 સુવચનારે છે

પછી તે મન્યાસુદરી પોતાના પતિ સહિત શ્રી મુનિ-
 વાદ નામના શુર મહારાજ થાસે પહોંચી ત્યાં પહોંચીને પ્રમુદિત
 મનવાળી મન્યાસુદરી ભક્તિપૂર્વક શુર મહારાજના વચ્ચમાં

શ્રીપાત તાણ ગાં જા ગને વસ્તુને ઉભારવાને લીધી
 એવ જણાવું છે

ત શ્રીસિદ્ધયક યત્રોદ્ધાર

૧૩૭

ૐ જન જોટલે ' હ જલસની વચના મમ્મલામમાં
 સ્થાપના કરવી તેને જ જલસની કલિકાપુષ્પ કરવે
 પછી તે હ કારને કિષ્કર અને નીચે ૧ કાર પુષ્પ કરવે
 જોટલે કુ કયેલ તે કુ ને નાદ જોટલે અર્ધજાત્રાકાર
 અને જિદ્દકા સકિત કરવે. જોટલે અર્ધ શબ્દ કયેલ
 પછી તેને જલસ જોટલે ૬ કાર તથા બીજા જોટલે
 હી કાર પુષ્પ કરવું પછી તેને જલસ સ્વસ્થ કરવું
 અર્ધ રીતે પીઠ લખીને તેને કરવું યોગવલ્લભ કરવું તે
 ૧૩૫ને ફસ્તી આઠ કમલની પાંખડીઓ કરવી. હવે તે
 આઠ પાંખડીઓ પીઠી બાર દિશાઓ તરફની બાર પાંખ
 ડીઓમાં પગલ જોટલે ૭ કાર તથા માથા જોટલે
 હી કારથી માંડીને સ્વાકા સુધીના બહુવચનાત્ત જોગ
 વિજિદિકેલુ ધ્યાન પરવું નેમકે ૭ ફીસિદેશ્વ. સ્વાકા '
 આ વાક્ય પૂર્વ દિશા તરફની પાંખડીમાં લખવું એમ
 અનુક્રમે બાકીના વાક્યો (૭ થી બાવાર્થેશ્વ. સ્વાકા,
 ૮ થી ઉપાધ્યાયેશ્વ. સ્વાકા, ૯ થી સર્વસાપુશ્વ. સ્વાકા)
 બાકીની વધુ દિશામાં લખવા તેવી જ રીતે ઇશાન વમેર
 બાર પડો બાર વિદિશાઓમાં લખવા (૧૬૭૭ ૧૩૫).

૨ સિદ્ધ ૩ આભાસ ૪ ઉપાધ્યાય ૫ સાધુ ૬ દયાન,
 ૭ જ્ઞાન, ૮ આસ્તિ અને ૯ તપ આ નવે પદો પરમ
 વાત્સલ્ય ૭ આ નવપદ વગરનો વીએ કોઈ પણ પરમાર્થ
 નથી કાશ્ય કે આ નવપદોમાં સઘળા બિનશાસનનો કાર
 છે એવો સિદ્ધ થયા છે સિદ્ધ થાય છે અને કહે પછી
 સિદ્ધ થયે, તે બધા નવપદના ખ્યાનથી જ બચવા. આ
 નવપદમાંથી એકેક પાત્રી પરમભક્તિથી આસપના કરીને,
 અનેક છવે ત્રણે અક્ષતના સ્વામીવ્યાને પામ્યા છે આ
 નવપદોથી સિદ્ધ થએલું આ બે સિદ્ધબદ્ધ છે તેનો ઉદ્ધાર
 મુશ્કેલીએ આ પ્રમાણે બતાવેલો છે

આ પહેલાં વહનને ફરતું સોળ પાંખડીઓવાળું બીલું
વહન મહાકાશને આલેખતું તે સોળ પાંખડીઓ પૈકીની
એકાંતસ્થિ પાંખડીઓમાં-આઠ વિશાળો તરફની આઠ પાંખ
ડીઓમાં-આઠકવ બીજ સહિત અનુક્રમે ૧, ૨, ૩, ૪,
૫, ૬, ૭, ૮ અને ૯ એ આઠ વર્ગોના અક્ષરો લખવા
બેટલે તેમાં પહેલાં વહનના સોલ અક્ષરો-સ્વરો ૬ આઠક
પાંખ વર્ગોના હરોળના પાંચ પાંચ અક્ષરો-અક્ષરો તમા
હેતલા એ વર્ગના-૧ અને ૨ વર્ગના ચાર ચાર અક્ષરો
અથવા બીજી રહેલી આઠ પાંખડીઓમાં ૬ નમો અસ્તિ
કવાલુ ૬૫ આઠે પરમિષ્ટિપદો આલેખવા (બીલું વહન)

બીજ વહનમાં પણ આઠ અનાકલો ૬૦ કાર અલે
ખવા-વગી તે એકેની વચ્ચે એ એ હનિષપદો આલેખવા
એવી રીતે પહેલી પંક્તિની આઠ પાંખડીઓમાં સોળ હનિષ
પદો, બીજી પંક્તિની આઠ પાંખડીઓમાં સોળ હનિષ પદો,
ત્રીજી પંક્તિની આઠ પાંખડીઓમાં પણ સોળ હનિષ
પદો આલેખવા આવી રીતે તેજસ્વી એવા અસ્વાહીસે
હનિષપદોનું ખાત ખરતું હવે તે અસ્વાહીસે હનિષપદોને
જવન બેટલે ૬૦ કાર તથા બીજ બેટલે ૬૦ કાર તથા
અર્ધ એ ઝલે પદો સહિત, નમો બિષ્ણુ બેટલે ૬૦
હી અર્ધ નમો બિષ્ણુ અસ્વાહીસે અસ્વાહીસે હનિષ
પદોની સખ્યા અસખર તેના અલ્પકાર સુરુએ પામેલી
અલ્પવીર (ત્રીજું વહન)

૪ આ હનિષપદોનું વિભાવ પણ ન મીસરિખ'ગ્રહનસરિહ
માં આપેલ છે. પણ બીજ સ્થિતિ —સામાન્ય નવાજ

૧૭ અમ્મુતા, ૧૮ ખાસિલી, ૧૯ રેષાટયા, ૨૦ (નસહત્તા)
અમ્મુખ્તા, ૨૧ આંધારી, ૨૨ અલિકા, ૨૩ પદાવલી અને
૨૪ સિદ્ધપિતા (બુલ્લો ચિત્ર ૩૨ થી ૫૫).

ઉપર લખાવેલી નિધાદેવીઓ, શાસનદેવો તથા શાસન
દેવીઓ વડે સેવાઓ છે કાળુ અને જમણુ પદ્મુ એવો
તે જત્ર આદેખવો એટલે કે કલસાકાની જમણી તથા
કાની માનુએ સોળ વિષાદેવીઓ ધાવીશ શાસનદેવો અને
ધાવીશ શાસનદેવીઓના નામો ફરવાં લખવાં.

વગી, તે જત્ર કેવો કરવો? તે કલસના મૂલમાં ક
આદિત્યાવ નમ ' વગેરે નવમ્મદોના નામો લખવા (નવ
કલના ચિત્રો માટે બુલ્લો ચિત્ર ૫૬ થી ૬૪) વગી, તે
કલસના કલ પ્રદેશમાં ક નેસર્જકાવ નમા આ પ્રમાણે
નવે નિધાનના નામો લખવાં. આ નવે નિધાનના નામો આ
પ્રમાણે છે ૧ નેસર્જ ૨ પાંદુક ૩ પિત્રલ, ૪ સર્વશ્વ, ૫
મહાપિત્ર, ૬ કાલ ૭ મહાકાલ, ૮ માલુવક અને ૯
સરવાલ. વગી, તેની બાર દિશાઓમાં ૧ કુમુદ ૨ અવળ,
૩ વામલ, અને ૪ પુખ્તવ વગેરે બાર પ્રતિકારો આદે
ખવા બાર વિદિશાઓમાં ૧ માનમદ, ૨ કપિલ, ૨ પિત્રલ
અને ૪ પૂર્વમદ વગેરે વીશની સ્થાપના કરવી.

વગી આ જત્રમદલને હથ વિરૂપાદેવો તથા સેત્ર
પદ્મથી સેવાઓનું આદેખવું હથ વિરૂપાદેવો આ પ્રમાણે
અલગ ૧ ઉદ્ધ, ૨ અગ્નિ, ૩ વમ, ૪ નેમલ, ૫ વજ્ર,
૬ ચામુ ૭ કુમેર, ૮ ઉધાન ૯ નાગ, ૧૦ જલ્લા એટલે
કે 'ક ઉદ્ધાવ નમા' એ પ્રમાણે અનુક્રમે આ દિશા-

શ્રીચક્રેશ્વરીઃ ક્યલિક દેવીઓના મંત્રપદોનું ભવન ગુરુ મુખથી
જલ્દીને કરવું જણાવે છે. હું શ્રીવિમલસ્વામિનેનમા 'વજ્રેશ્વરી
જાપિયામક દેવી તથા દેવીઓનાં નામો કલ્યાણકારની કૃપા
સ્વા ભાગ્યમાં આપશેજવાં.

૧મી, શેઠિલી વજ્રેશ્વરી સોલ્ય વિવાદેવીઓઃ ૧ શેઠિલી,
૨ પ્રસન્નિ ૩ વજ્રમજલા, ૪ વજ્રાકુશી, ૫ ક્યલિશક્તિ,
૬ પુરુષદત્તા, ૭ કાલી, ૮ મહાકાલી ૯ ત્રીશી, ૧૦ ત્રાપારી,
૧૧ સ્વર્ણ-મહાસ્વામી, ૧૨ માનવી ૧૩ રેશટલા, ૧૪
જા હુપ્લા, ૧૫ માનસી અને ૧૬ મહામાનસી.

૧મી, લેખુલ વજ્રેશ્વરી શાસનદેવીઓઃ ૧ લેખુલ,
૨ મહાવક્ત્ર, ૩ ત્રિભુજ, ૪ વસેશ, ૫ દુર્ગલ, ૬ કુસુમ,
૭ માલવ, ૮ વિજય, ૯ જાલિત, ૧૦ જલ્પા, ૧૧ મલુજ
૧૨ સુરકુમાર, ૧૩ વજ્રુલ ૧૪ પાતાલ ૧૫ કિન્નર,
૧૬ વજ્ર, ૧૭ ત્રેશર્વ, ૧૮ વજ્રેશ્વરી, ૧૯ કુમેશ્વરી, ૨૦ વજ્ર
૨૧ શકુલી, ૨૨ શિવેશ્વરી, ૨૩ પાર્શ્વ અને ૨૪ માલવ વક્ત્ર.
(જ્યોત્સના કિન્નર ૮ થી ૩૧)

૧મી, શકેશ્વરી વજ્રેશ્વરી શાસનદેવીઓઃ ૧ શકે
શ્વરી, ૨ જાલિતા ૩ દુષ્ટિવારી, ૪ કાલી, ૫ મહાકાલી,
૬ (સ્વામી) જામુલા, ૭ શાંતા, ૮ જ્વાલા ૯ મુલાસિત,
૧ જ્યોત્સના ૧૧ શીવલક્ષ્મી, ૧૨ જલ્પા, ૧૩ (ચિલિતા)
વિજયા, ૧૪ જાકુલા, ૧૫ (કેશરી) પન્નગ, ૧૬ નિર્વાણી,

૧ શ્રી ચક્રેશ્વરીઓના સ્તોત્રો તથા મંત્રો માટે જ્યોત્સના
પદ્યવતી અને નામોત્તર ગ્રંથ. સ્વયં ગ્રંથ રચિત.

૧૭ અમ્બુલા, ૧૮ ખાસિલી, ૧૯ નૈશટલા, ૨૦ (નરહલા)
અમ્બુલા, ૨૧ માંધારી, ૨૨ અનિલા, ૨૩ પદાવલી અને
૨૪ સિદ્ધાપિતા (બૂબો ચિત્ર ૩૨ થી ૫૫)

૭૫૨ જણાવેલી વિધાદેવીઓ, શાસનદેવો તથા શાસન
દેવીઓ વડે સેવાએલ છે હાલુ અને જમણુ પદ્મુ એવો
તે જત્ર આદેખવો. એટલે કે કલશાકારની જમણી તથા
હાથી બાલુએ સોળ વિધાદેવીઓ, યોવીશ શાસનદેવો અને
યોવીશ શાસનદેવીઓના નામો ફરવા લખવાં.

વળી, તે જત્ર કેવો કરવો? તે કલશના મૂલમાં '૬
આદિત્યાય નમઃ. વગેરે નવગ્રહોના નામો લખવાં (નવ
ગ્રહના ચિત્રો માટે બૂબો ચિત્ર ૫૬ થી ૬૪) વળી, તે
કલશના કક પ્રદેશમાં ૭ નૈસર્ગિકાન નામ આ પ્રમાણે
નવે નિધાનના નામો લખવાં. આ નવે નિધાનના નામો આ
પ્રમાણે છે. ૧ નસર્પ ૨ ચાંકુક ૩ પિત્રલ, ૪ સર્પશ્ન,
૫ મહાપદ, ૬ કાલ ૭ મહાકાલ ૮ માણુલ અને ૯
સુરવાલ. વળી તેની ચાર વિશાઓમાં ૧ કુમુદ, ૨ અબ્જન,
૩ વામન, અને ૪ પુષ્પલ વગેરે ચાર પ્રતિહારો આદે
ખવા. ચાર વિશાઓમાં ૧ માનભદ્ર, ૨ કપિલ, ૩ પિત્રલ
અને ૪ પૂર્વભદ્ર વગેરે વીશની સ્થાપના કરવી.

વળી, આ જત્રમલતને હથિ વિજાદોષો તથા સેત્ર
પાલધી સેવાએલું આદેખવું હથિ વિજાદોષો આ પ્રમાણે
લખવા: ૧ ઈર, ૨ અગ્નિ, ૩ વમ, ૪ નૈસર, ૫ વરુણ,
૬ વાલુ ૭ કુમિર, ૮ ઈયાન ૯ નામ, ૧૦ જલ. એટલે
કે '૬ ઈશ્વાય નમઃ' એ પ્રમાણે જનકેમી આ વિગત

જોમાં જાણ દિપાલોને જાણવા (હશે દિપાલના ચિત્રો
મોટે બ્લો ચિત્ર ૧૫ થી ૩૪)

જાણના જાણમાં ૩૦ પ્રકારે નમ્ર જાણ, અને
નીચેના જાણમાં ૩૦ નામના નમ્ર જાણ સ્વિય તરફના
જાણમાં ૩૦ જોતવાલા નમ્ર જાણ જાણી રીતના
શ્રીસિદ્ધવત્ વત્રી પુખ્તીપીઠ પર સ્થાપના કરવી—જાણેજાણ
(બ્લો ચિત્ર ૩૫)

(શ્રીસિદ્ધવત્ વત્રી સ્થાપના પૂરી થઈ.)

શ્રીસિદ્ધવત્ વત્રી મહિમા :

જાણ સિદ્ધવત્ વત્રી પૂજા કરનાર મનુષ્યોના મનો
ચાલિત પૂર્વ જાણ છે વત્રી, જાણ સિદ્ધવત્ વત્રી વિદ્યાનુવાદ
નામના પૂર્વમાથી ઉદરેલો છે જાણ વત્રીના પરમાર્થ—સ્વ
સ્વ—ને બહુવાચનાને જાણિમાણિ સિદ્ધિઓ પ્રાપ્ત થાય
છે વિમલ અને ઉજ્જવલ જોવા જાણ સિદ્ધવત્ વત્રી,
તપ અને જાણ સ્વિય; જે પ્રાપ્ત સુખધ્યન પૂર્વક પ્રાપ્ત
પર છે—જાણના કરે છે—તે પ્રાપ્ત પુખ્ત કરીની નિર્જા
કરે છે વત્રી, તે કરીની નિર્જા કરતો કરતો જાણવત્રી—
માણવત્રી—ને પ્રાપ્ત કરે છે તેના જાણથી ઉત્તમિતમ
માણવત્રી પ્રાપ્ત થાય છે તેના જાણથી જીલ સિદ્ધિઓ
પ્રાપ્ત થાય તેમાં તો શી નવઈ? જાણ સિદ્ધવત્રીને જિને
શરદેવાએ પરમ તત્ત્વરૂપ, પરમ સ્વસ્વરૂપ, પરમ મત્ત્વરૂપ,
પરમાર્થરૂપ અને પરમ મત્ત્વરૂપ કહેવું છે.

મોટે ત્રણે જગતમાં પ્રસિદ્ધ જાણે મહા સિદ્ધિઓને
જાણવાની શક્તિવાળા તથા સુખ જોવા જાણ સિદ્ધવત્રીની

તમે પરમશક્તિથી આરાધના કરો. શ્રમાવાન, ક્ષાંત તથા
ક્ષાંત પુરુષ આ સિદ્ધચક્રની આરાધના કરી સકે છે
અને તેનાથી વિપરીત ગુણવાળો તેની આરાધના કરી સકતો
નથી. માટે જ્ઞાની આરાધના કરવાની ઈચ્છતાળા સાધુ
આવશ્યક આવકે એકાંત શાંતચિત્તે અને નિર્મલ શીલ ધાળીને
આરાધના કરવી એકેએ જ્ઞાની આરાધના કરવાવાળો તે
દુષ્ટ ચિત્તવાળો થઈ જાય તેા તેને તે સિદ્ધ થતો નથી,
પરંતુ તુક્યાનકારક થાય છે.

વળી, શુદ્ધ ચિત્તવાળા એના આરાધકનું ને કોઈ ખોટું
ચિંતવે છે તેનું જ તુક્યાન થાય છે તેટલા જ માટે આ
સિદ્ધચક્રની આરાધના જ્ઞાનરિત મનથી અને શુદ્ધ શીલ
સહિત અને શાસ્ત્રમાં જતાવેલા વિધિપૂર્વક તપશ્ચર્યા સહિત
કરવી (ભૂજો ચિત્ર ૭૬)

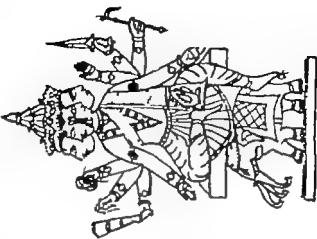
આસો સુરિ જ્ઞાનમથી (હાલ સાતમથીx) ચર્ચ કરીને,
જાણકારી પૂજા સહિત આઠ દિવસ મુખી આયજિત કરીને
તેની આરાધના કરવી નવમા દિવસે પચામૃત (૧ રૂપ ૨
હર્ડી ૩ લી, ૪ સાકર અને ૫ મખ) થી સિદ્ધચક્રની
ચત્રનું સ્નાન કરીને પૂજન કરવું આ નવમા દિવસે પણ
આયજિત કરવું.

આ જ રીતે બેસ માસમાં પણ આયજિતની યોગી
કરવી. આ પ્રમાણે કરી કરીને નવ યોગી-એટલે એકપાશી
અંજેલ-કરવાથી આ સિદ્ધચક્રની આરાધનાનો તપ પૂરો.

x અત્યારે આસો સુરિ જ્ઞાનમથી પૂર્ણિમા મુખી અને દેવ સુરિ
જ્ઞાનમથી પૂર્ણિમા મુખી આયજિતની યોગી કરવાનો રીવાજ છે.

કાચ છે. આ પ્રમાણેનો તપ વિધિચરિત સુદ કાવચી જે પ્રાપ્ત કરે છે, તેને કાચ રોવ, કાનવ તથા સબળોની શક્તિ ખૂબ ફાટી જાય નથી. જાણીતું આ સિદ્ધાન્તની આસપાસ કરનારની રોવ કાનવ તથા સબળો પણ સેવા કરે છે.

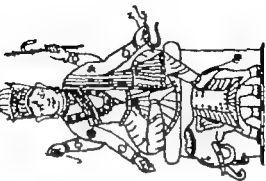
આ પ્રમાણે આસપાસ કરીને મનમાં નવચાલતું ખાન પાત્ર તપસ્વા પૂર્ણ થયેથી તપત્તુ ઉત્તમપૂર્ણ થતુ આ તપ પૂર્ણ કરનારનો ફર ફેર, કાચ તાવ તથા કાનવર વગેરે મોટા શોષો થસકાવ કરવા નથી. વળી પહેલાં ઉત્પન્ન થયેલા કોષ તેનો પણ નાશ થાય છે. વળી, તે તપ કરનારનું કાચપૂર્ણ, વિશ્વપૂર્ણ, ગ્રંથિપૂર્ણ, ફાટાંગીપૂર્ણ, જાંઘપી, સરીર તથા કુલતું નિઃકાંગીપૂર્ણ બાક પાડે છે. વળી, તેઓને ફાટાંગીપૂર્ણ, વિશ્વકાચપૂર્ણ, કુરુપાપૂર્ણ, વિશ્વપાપૂર્ણ, વાંઘાપૂર્ણ—વાંઘીપાપૂર્ણ, મુલકાપાપૂર્ણ કાપિ પણ માસ હતું નથી.

૪૬ શ્રી લિંગ મહા મંદિર ૨ નંબર

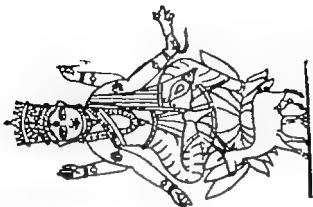
૪૭ શ્રી લિંગ મહા મંદિર ૨ નંબર

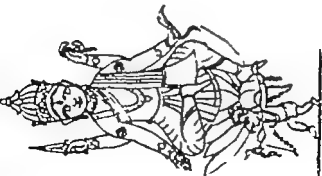
ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀ

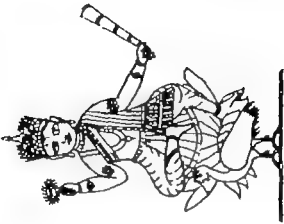
੫੮ ਸ੍ਰੀ ਸਿਧਾ ਮਹਿਮਾ ੧੧ ਪੰਕਤੀ

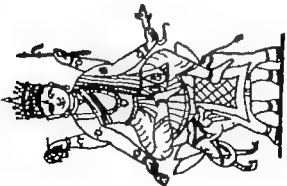
੫੯ ਸ੍ਰੀ ਸਿਧਾ ਮਹਿਮਾ ੧੧ ਪੰਕਤੀ

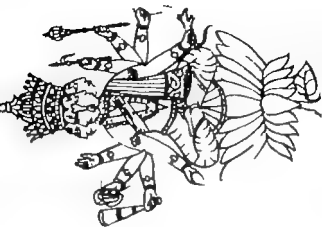

તે એક મુખી ની મુખી

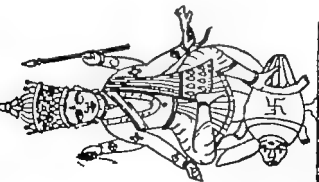

તે એક મુખી ની મુખી

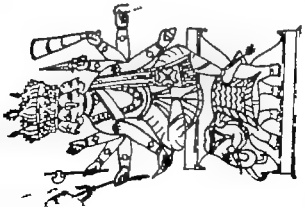
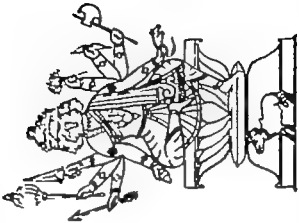

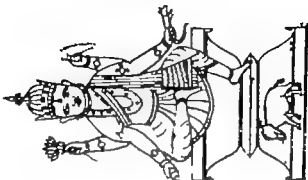

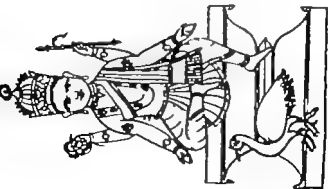
श्री शिव धरोधार ११ मंत्र

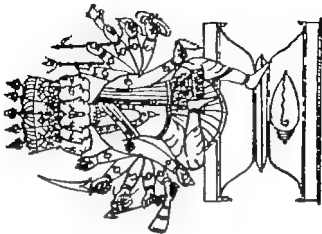
श्री शिव धरोधार ११ मंत्र

દાદા શ્રી શિવ મહાદેવ ૨૨ નમુ

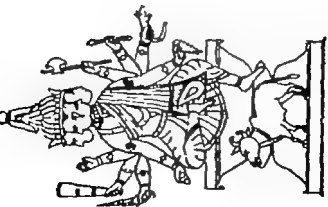

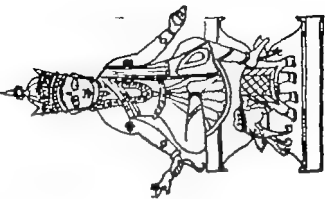
શિવ ૨૫ મહાદેવ મહા ૨૪

૨૯ શ્રી શેષ શિશુને ૧૨ હાથ

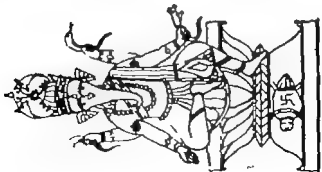

૨૯ શ્રી શેષ શિશુને ૧૨ હાથ

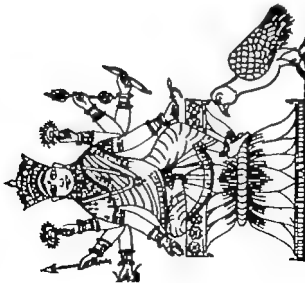
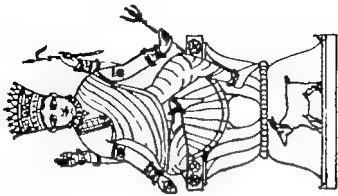
श्री भगवत् गीता १० अर्ध

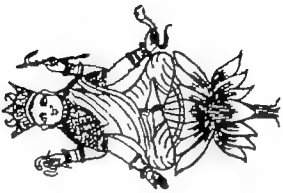
श्री भगवत् गीता १० अर्ध

ચિત્ર ૩૩ ભગિના સ્ત્રી યમ ૩૪

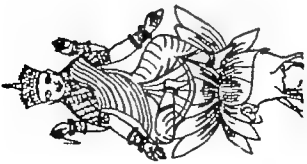
ચિત્ર ૩૨ ગોપતી સ્ત્રી યમ ૩૫

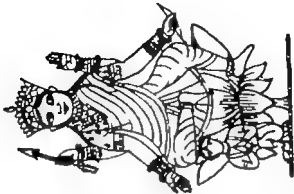
અતઃ પદ્મ ઉદયમાર્ગે નમઃ

અતઃ પદ્મ ઉદયમાર્ગે નમઃ

આ મ્હં પદે પ્રાપ્તિના (મર્ત્ય) ના મંત્રી

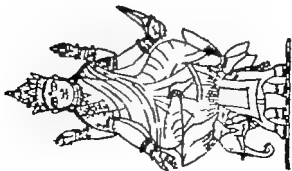
આ મ્હં પદે પ્રાપ્તિના ૧૪ મંત્રી

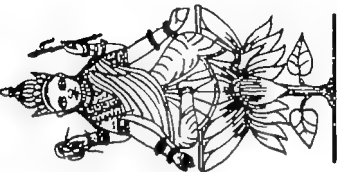

આ લા પિરે ભાગલ નર ભણી

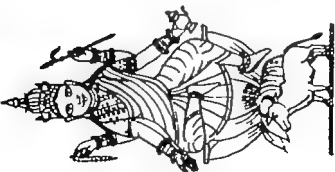
૧

આ લા પિરે ભાગલ નર ભણી

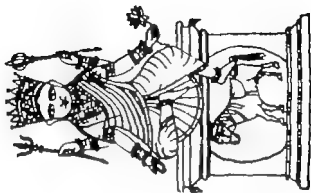

૪૪ મ્હં ઉત્તર ભાગે ૫૫ મ્હં

૪૪ મ્હં ઉત્તર ભાગે ૫૫ મ્હં

ଶ୍ରୀ ଶିବାଜୀ ଚଣ୍ଡ

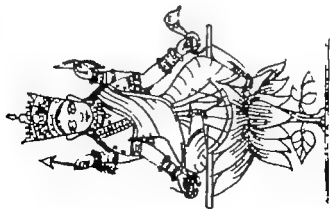

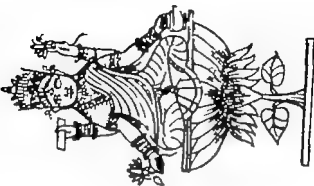
ଶ୍ରୀ ଶିବାଜୀ ଚଣ୍ଡ

૨૯ શ્રી ઉદેશીના બે કાવ્ય

૨૯ શ્રી ઉદેશીના (પ્રાચીન) ૨૨ કાવ્ય

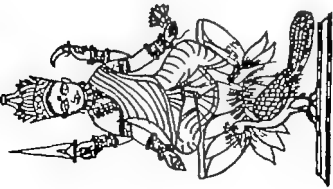

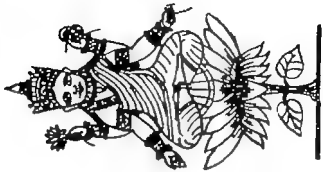
ନିମ୍ନେ ଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇଛି

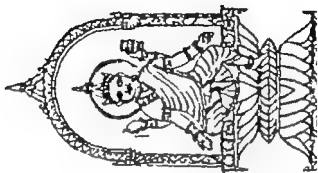
ନିମ୍ନେ ଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇଛି

ચિત્ર ૪૮ જાગૃતિવા (જાગ્ય) શ્રી વજ્ર ૨૫

ચિત્ર ૪૯ શાન્તિકી શ્રી વજ્ર ૨૫

હર શંકે પ્રેરે પ્રભુજીનાં રૂપ બધું

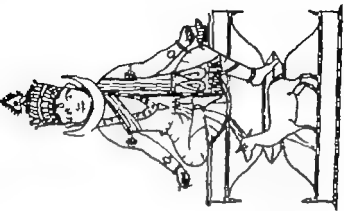
હર શંકે પ્રેરે પ્રભુજીનાં રૂપ બધું

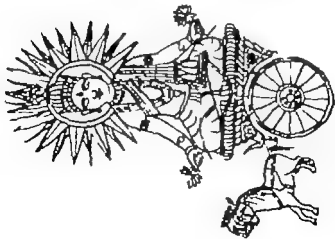
ଶିବ ଶିବ ପଦ୍ୟ ମାଳା

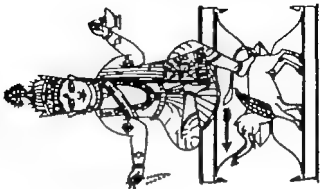
ଶିବ ଶିବ ପଦ୍ୟ ମାଳା

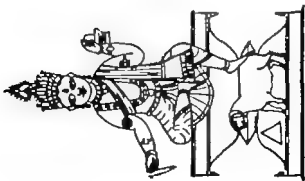
શ્રી સિદ્ધમત્ત યત્રાવાર

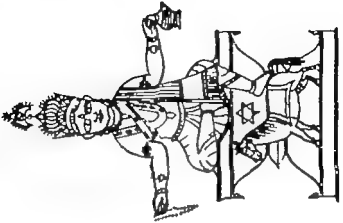
શ્રી સિદ્ધમત્ત યત્રાવાર

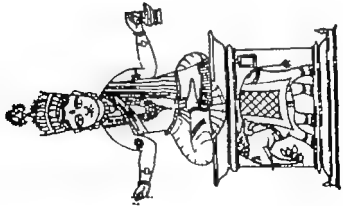
શ્રી ભીષમ સ્થા

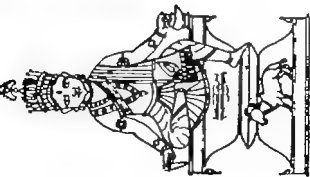
શ્રી ભીષમ સ્થા

૧૨ શ્રી શ્રી ૧૧ મંત્ર

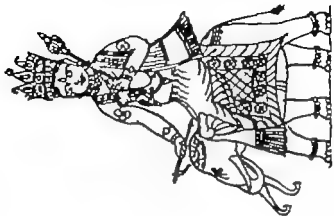
૧૩ શ્રી શ્રી ૧ મંત્ર

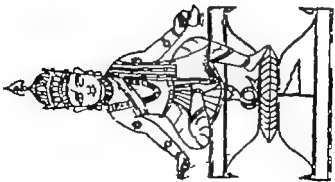
ચિત્ર ૧૨ કલિ યુગ ૩૫

ચિત્ર ૧૩ વાલ્મીકી ૩૬

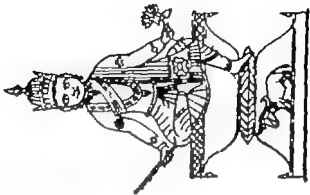

હા ભે શક ની રાજી

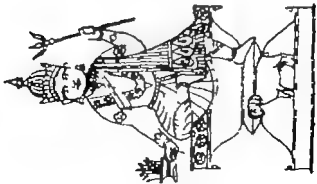

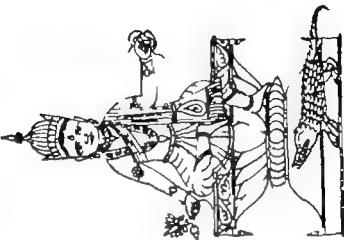
હા ભે શિ રી રાજી

શ્રી ૧૦ મહાવીર

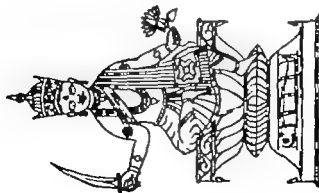

શ્રી ૧૧ મહાવીર

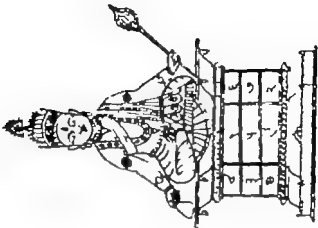

चित्र १६ पञ्चोद्धार

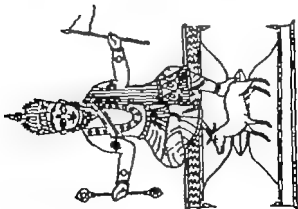

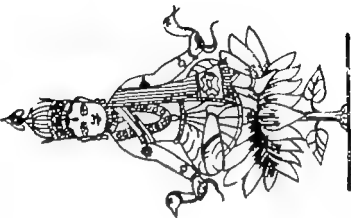
चित्र १८ नेत्रकक्ष

ସିଂହ ଶିଳା ଶିଳା

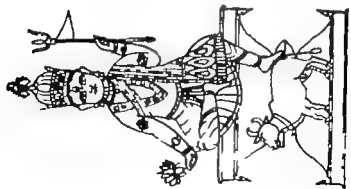

ସିଂହ ଶିଳା ଶିଳା

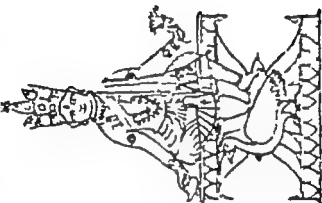

શ્રી કૃષ્ણ દેવ દાસ

શ્રી કૃષ્ણ દેવ દાસ

ସିଂହ ପ୍ରସାଦ ମା ୧୪

૪ ઉંબરરાણુએ કરેલી સિદ્ધચક્રની આરાધના

૧૩૮

આ પ્રમાણે સિદ્ધચક્રનો મહિમા વણીને, શુર મહાશયે આવકોના સમુદાયને આ પ્રમાણે ઉપદેશ આપ્યો અને કહ્યું કે આ ઉત્તમ પુરુષના ઉત્તમ લક્ષણોથી કું કું છુ કે ભવિષ્યમાં તે બિનશાસનનો મોટો મહિમા કરવાવાળો થશે તેથી તમોને આવા સાધર્મીભાઈની ભક્તિ કરવાનો આ બવસર તમારા ભાગ્ય ચોગે જ પ્રાપ્ત થશે છે ' સાધર્મીના સગપણુ બેરું કોઈ ઉત્તમ સગપણુ નથી, એમ શ્રીહિનેશ્વરદેવાએ કહેલું છે '

આ સાંસળીને પ્રચુક્તિ-આનંદિત-ચબેલા તે આવકોએ બને જણાને રહેવા માટે એક ઉત્તમ મહાન, ધન, પ્રાન્થ તથા વસાહત આપ્યા. ઉત્તમ આવક સાધર્મી ભાઈઓની જે ભક્તિ કરે છે તે ભક્તિ માતા, પિતા કે જાડુ વગેરે પદ્ધ કરતો નથી ત્યાં રહેલા તે પ્રમાણે મનષ્યામુંડરીના કહેવાથી અને શુર મહાશયના ઉપદેશથી સિદ્ધચક્રની પ્રસિદ્ધિ બેની પૂજા-આરાધના-વિધિ શાસ્ત્રમાં કહ્યા પ્રમાણે શીખી લીધી.

હવે આપો સુધિ આક્રમ આવતાં, ઉત્તમ સુદૃષ્ટે પ્રમાણે

મયવામુંદરી સહિત સિદ્ધચક્રની આરાધના માટે તપશ્ચર્યા કરવાની સૂચનાત કરી. પહેલાં સરીર અને મનની શુદ્ધિ કરીને તથા બિભર્મિરમાં બિનેશ્વરદેવની પૂજા કરીને, વિધિ પૂર્વક શ્રીસિદ્ધચક્રની આરાધકારી પૂજા કરતી સર્ કરી. બાકી રીતે વિધિપૂર્વક પૂજા કરીને તેઓ આશ્વિનિહનું પચ્ચ કળાવ કરતા હતા.

પહેલાં જ દિવસે અને બધા અજિતના આનંદથી શાભાવિત સરીરચાળા થયા. બીજા દિવસે કુમારના શત્રુની વિશેષ રીતે શાંતિ થઈ બાકી રીતે દિવસે દિવસે શત્રુની શાંતિ થવાથી કુમારનો અજિતભાવ એકદમ વૃદ્ધિ પામ્યો. નવમી દિવસે વિશ્વારૂપક વિધિથી પૂજા કરીને, તે સિદ્ધચક્રનું પચ્ચમૃતથી આગ્રહનું તે સ્નાત્રમહોત્સવ કર્યા પછી કુમારે તે સ્નાત્રનું પાણી પીતાના બાજા સરીર ઉપર લગાવ્યું. તે સ્નાત્રના પાણીથી કુમારનું સરીર દિવ્ય સ્વરૂપમાં ઘર્મનું કુમારનું બાગુ દિવ્ય સ્વરૂપ બેઠાને સર્વ દેહો આશ્ચર્ય પામ્યા.

તે વખતે છોક્ર મહારાજે કહ્યું કે આમાં આશ્ચર્ય એવું શું છે? આ સ્નાત્રના પાણીથી તો શુદ્ધ ભાવચાળા સમ્પન્નના મહા, ભૂત, શાકિની વગેરેના સર્વ દેહો નાશ પામે છે. વચ્ચે, ક્રૂર, ક્રોધ, કુદ્વૃત્તિ, અજાણ, વાનુ અને વિદુષિમા વગેરે જે કોઈ દુષ્ટ થયેલા ઉદ્વેગના થયેલા હોય તે પણ શાંત થઈ જાય છે. તેમ જ જહા અજિત સર્વ તથા જગતી પદ્મનોથી ઉદ્વેગ થતા સર્વો ઉત્તરી વેદના, અતિ વૃદ્ધિ જ્ઞાનાવૃદ્ધિ વગેરે ઇતિએ, જિ પચ્ચાળા-મનુષ્યો, સ્તર

પત્રવાળા-પશુઓ વગેરેથી ઉત્પન્ન થતા ભયો અને મરણી વગેરે થયો પણ પસાભવ કરી શકતા નથી. વાંઝણી સ્ત્રીઓ પુત્રને જનમ આપે છે. મૃતવત્સા-જનમીને મરણ પામતા સતાનો પાળી સ્ત્રીઓ-ના સતાનો મરણ નહિ પામતા હવે છે પહેલાના ઉત્પન્ન થયેલા કુષ્ટ ઉપદ્રવો શાંત થઈ જાય છે તથા હરેક જાતના દુર્ભાગીપણાનો નાશ થાય છે.

આ સિદ્ધલેની આરાધના કરવાના નવે દિવસોએ, તેની આરાધના કરનાર પ્રાણીઓએ નિર્ભય ભૂમિ ઉપર શયન કરવું. જાણવું જોઈએ કે હરેક પદની વીસવીસ નવજાર-વાળીઓ ગણવી. ત્રણે કાળ આઠ સ્તુતિથી દેવવદન કરવું સવાર અને સાંજના પ્રતિકેમણ કરવાં. સુર મહારાજની ઉત્તમ પ્રકારે વેશાવચ્ચ કરવી. જની શહે તો નવે દિવસ આરભ સમારભનો ત્યાગ કરવો. મન વચન અને કાયાને ઠગને શાખીને, નવે દિવસ સીસિદ્ધલે-નવપદલગુ દૃઢવમાં ધ્યાન કરવું.

(આ ભથ્થા સપાદકે પાતે પણ સીસિદ્ધલેની આરાધના એકવાધી આયબિલ કરીને વિધિપૂર્વક કરી છે અને તેના ફાયદાઓ પણ પ્રત્યક્ષ અનુભવ્યા છે.)

આ પ્રમાણે નવપદલગુ પ્રભાવ સાલગીને તથા લોકોએ નજરે એવાથી લોકો આનંદિત થઈ જયા અને સિદ્ધલેનું સ્નાત્રજલ વિધીયે કરીને ભક્ષણ કરવા લાગ્યા. ઉંજરસાવાળી સાથે જે સાતસો કેદિયાઓ હતા તેઓના ઉપર પણ તે સ્નાત્રજલ છાંટવામાં આવ્યું. તે સ્નાત્રજલ છાંટવાની સાથે જ ભથ્થા કેદિયાઓ પોતપોતિત થઈ જયા અને દૈનધર્મ તરફ પ્રીતિવાળા થયા.

પોતાના પતિનું મુંઠ સ્વરૂપ જોઈને, આનાંદિત થએલી મપ્પામુંદરી કહેવા લાગી કે : હે સ્વામી ! આ જામે પ્રતાપ સાહુરૂના ઉપદેશને જ છે. જગતની આદર માતા, જિત્તા શાક ધીરજા જમેરે તો સ્વામીનાં સગાં છે. પરંતુ ઠેઠ જણ જ્યંતના સ્વામી જગર નિષ્કાલ્પ ઉપકારી સાહુરૂની વસતી ઠેઠ પણ કરી શકે તેમ નથી (બૂચો ચિત્ર ૭૭)

આ પ્રમાણે શુભ મહારાજના ઉપદેશનું તથા લેનખર્મનું પ્રત્યક્ષ દેશ જોઈને, કુમાર જણ રેવ, શુભ અને ધર્મમાં વિશેષે કરીને જાગ્રિવત થયા. ધર્મના પ્રતાપે જને જણા જેમ જેમ મુજો સોગવજા લાગ્યા તેમ તેમ તેઓ હૃદયમાં ધર્મમાં જુને જે જુને જોયાવજા લાગ્યા

૫ મત્યનો જય

૧૮૯

એ દિવસ કુમાર તથા મવણામુંદરી-જને જણા-
 નેશા વિનમોદિમથી બહાર નીકળતા હતા. તેઓમાં પ્રીત
 વધની એક શ્રીને પોતાની તાફ આજની હીંદી તે શ્રીને
 દેખતાં જ કુમારની આંખમાં વિસ્મય થઈ ગઈ અને તે
 તેણીના પગમાં નમી પડ્યો, અને બોલ્યો કે જરે! આજ તો
 માતાદેવતા દર્શન થવાથી વાદ્ય વિનાના વરસાદ જેવું થયું

મવણામુંદરી પણ તેણીને પોતાની કામુ તરીકે ઓળખ-
 ખોને, તેણીના અવજમા નમી પડી. ત જ વખત કુમાર
 બોલ્યો કે હે માતાદેવતા! આજે મારા નાશ પામ્યો મારી
 શની મુંદરતા વધી અને જિનેશ્વરદેવતા ખર્મની પ્રાપ્તિ થઈ
 એ બધા પ્રતાપ આ તમારી કૃતિઓને ॥

આ પ્રમાણેના જુદાજ બહોળાં માતાને મળેલા જ આનંદ

કથો. પછી પોતાની વધુ તરફ ભ્રમને આશીર્વાદ આપીને
કહેવા લાગી કે : હે ઉત્તમ કુલવર્ણ ! નીચનો જાદુમા જેમ
દિવસે દિવસે જાડી કાચાળો ચર્તા પૂર્વિમાના દિવસે સંપૂર્ણ
સોયે કાચાળો થાય છે, તેમ તે વધુ વાચા પતિને પણ
કાળાવાન કરીને પણ આપત કર્યો છે

પછી સામુજે પોતાની ચીતક કથા કહેવી શરૂ કરતાં
મુક કે હે પુત્ર ! તે વખતે તને કેદિયાએ સાથે મૂકીને,
હું કૈલાંબીનગરીમાં એક સાથે કેદિયાને વેદ છે ભિક્ષુ
કાંભળીને, કેલાંબી તરફ જવા લેવાર ચર્ચ તે જ વખતે
વસ્ત્રામાં મને એક મુનિ મહાસત્ત્વ જિનમહિર આગળ મળ્યા.
તે મુનિ સમાધાન શીવ, શાંતિ, પર્મને વિશે ઉપદેશવાળા,
સ્વે સુધ્ધિએ કર્યોને સદ્વિત, કાંકાના સમુદ્ર શાંતી તથા
સુવર્ણ અસરજીવ હતા

“ હરિપદેશ આજ્યા એવા તે શરૂ મહાસત્ત્વને જાવ
કર ભ્રમને, મે પૂછ્યું કે : હે જાતવાન ! આજે પુત્ર કેઈ
જગ્ન દિવસે શેતરદિત કર્યો કે નહિ. તે વખતે તે મુનિ
કહ્યું કે : હે બહે ! તે વાચા પુત્રને ત્યાં તે કેદિયાએ
પોતાની સાથે લાવેલો છે તેઓએ તેનું ઉત્તરરાજ્ય તરીકે
નામ પાડીને તેને પોતાના નામક તરીકે સ્થાપન કર્યો છે
તે દોઢો તરફથી સન્માન પામીને, કાલમાં તે માલવાના
રાજાની રાજકુમારીને પૂજવો છે તે રાજકુમારીના વચનથી
જને સામુદ્રના ઉપદેશથી મીચિદ્વચકલનું ત્રિપિપ્પલિત
આસપન કરીને સુવર્ણ જેવી મુજ નીચળી કાચાળો કથો
છે વગી, તેને આખાંઓએ જઈ નેજા પૂરે પાડ્યો છે.

ત્યાં તે ખર્મકસ્ત્રીમાં તદ્દત્તીન થઈને તે સ્ત્રી સહિત ઉજ્જવિનીમાં જ્ઞાનદશી રહે છે. આ પ્રમાણે સાંભળીને હે વત્સ! જ્ઞાનરૂપ મનવાણી જોવી હું અહીં જાણી છું. જ્ઞાવતાંની સાથે જ જ્ઞાનદ જ્ઞાપે જોવી જ્ઞાનની સાથે રહેતા. અત્રની માફક પુત્રવધૂ સાથે તને જોયો. માટે હે વત્સ! તું તારી ધત્તિ સહિત જણા સમય સુધી જન્મવતો થા! હવે! તથા સમૃદ્ધિ ધામ! તમજ આ જિનધામ હવે મને દર્શિત પર્વત શરણુરૂપ થાજો. ”

પછી જિનમંદિરમાં જઈને, શિનેશ્વરદેવોના અશ્વ કમલોને નમીને તથા ઉપાસનમાં જઈ શુર મહારાજને વંદન કરીને, ત્રણે જણા શાસ્ત્રમાં કહેલી વિધિ પ્રમાણે જૈનધર્મની આરાધના કરવા લાગ્યા. આ પ્રમાણે ધમની અરાધના કરતા કરતા ત્રણે જણા સાધર્મીઓએ જ્ઞાપેતા મહાનમાં જ્ઞાનદશી દિવસે નીતાવતા હતા. (લૂએન વિત્ત ૭૮).

એક દિવસે તેઓ શીજિનેશ્વરદેવની અબપૂજ્ય તથા અબપૂજ્ય કરીને, જાવપૂજ્ય કરતાં કરતાં ઉપયોગ સહિત દેવવંદન કરતા હતા. તે વખતે પુત્રોના દુઃખથી દુઃખ થામેલી જોવી તે દુષ્કર્મથી યજ્ઞી સજ્જથી શીધાર્થને પોતાના આર્થ પુરુષપાત્રને ત્યાં શોધસહિત આહી ગઈ હતી પોતાના આર્થને ત્યાં રહેલી શાળી દુષ્કર્મથી ધીમે ધીમે જિન વચ્ચનોથી પોતાનું દુઃખ વિસારીને, મનમાં વિવેકપી રીષક અશ્રુત ધવાથી તે જ જિનમંદિરમાં જાણી. તેવામાં તેણીએ જાગ્રાદી ભક્તીને દેવવંદન કરવામાં તત્પર થએલા, નિપુણ તથા નિદુષ્કર્મ દુષ્કર્મથી અને પ્રવશ દેવકુમાર સરખા તે

કુમારને બેસે, અને તેની પાછળ તેની માતા તથા સ્ત્રીને
ઘેરેલી બેઠેલી રાણી હૃદયથી મનમાં વિચાર કરવા લાગી
હે ! જરે ! પાછળ ઘેરેલી નાની સ્ત્રી તો મારી પુત્રી જરણી
રેખાવ છે પણ ખારીધારીને એવાં તેણીને તે મનવાસુથી
તરીકે જોવાળી કહાડે છે (મનમાં વિચારે છે કે) જરે
જરે ! શું મારી પુત્રી મનવાસુથી જતીના માર્ગને મૂકીને
તે ક્રોધિણી જરે છે. જા કેમ જન્મ પુરુષની સાથે
છે ? જિનમતમાં નિપુણ એવી તે મનવાસુથી જાતું જાતું
કરે એ સંભવતું નથી.

જાતી, જા જવનારમાં શું શું સંભવતું નથી ? જા
પુત્રીને તો કુલમાં કલક કલકાતું અને જોનખર્મને દુરવ
લગાવતું જા કરતાં એ તે મનવાસુ પામી હોય તો જલ મને
જાતું દુઃખ ઉત્પન્ન ન થાય જાતી જા કુલમાં કલક કલક પુત્રીના
હવવાથી અને તેણીના જ્યોત્સના જ્યોત્સનાથી મને એકું દુઃખ
ઉત્પન્ન થતું છે તેવું તેણીના મનથી પણ થાય નહિ. જા
પ્રમાણે વિચાર કરતી એવી તે હૃદયથી દુઃખના સમૂહથી
ચરિપૂર્ણ રહેલી કલ્પ સ્વરથી રાતી રાતી જા પ્રમાણે
જોવા લાગી છે. જરે ! વિચાર છે જા જાતીને !
કાલુ કે મારી કુલિથી ઉત્પન્ન થએલી એવી જા પુત્રી
નિપુણ હોવા છતાં પણ જ્યારે જાતું જાતું કરે છે
ત્યારે મારી તે કુલિ જર જર કેમ નથી પડતું ? ”

એવી તે મનવાસુ પિતાની માતાને રાતી વ્યૂને છે
તેનો જ તેણીને તેણીનો અભિમાન બધો હોય. પણ તે
જલ સંપૂર્ણ કરીને, મનવાસુથી પિતાની માતાને, એ

શ્રીપાલ કુમારનો જન્મ
 (વિ. ૫૬ ૫૫ (૧))

હસ્તની બજલિ બોલીને પ્રકુલિત મુખવાળો ઘડને કહેવા
લાગી કે હે માતા! જાહી જ્ઞાનહની જગ્યાએ તમે
જાવો. જો કેમ કંઈ છે? કારણ કે જા તમારા જમાઈ
હવે નિરોગી થયા છે તમારા મનમાં બે તેનાથી કહટો
ચિન્તાર જાઓ કોઈ, તો તે ક્યાંપિ પૂર્વજિયાના બહુ સૂર્ય
પશ્ચિમ દિશામાં જાય તો પણ તમારી પુત્રી ત પ્રભાએ
કે નહિ.

કુમારની માતા પણ બોલી કે 'હે સુંદરી' તમે
તમારા મનમાં જોગે ચિન્તાર લાવ્યો નહિ, તમારી પુત્રીના
પ્રભાવથી જ મારો જા પુત્ર નિરોગી થયો છે વગી તમોને
પત્ન છે કે તમારી કુલિએ જાણુ જનુપમ શીલવાળુ અને
ચિતામણિ રત્ન સરણુ સીરલ વત્પત્ત વગેરે છે

જા સાંભળીને જ્ઞાનરૂપિ ઘણેલી ત રૂપમુંદરીએ પૂછુ
કે જા બધું શી રીતે બન્યું?

તે વખતે ધર્મની વિધિની બાલુકાર જેવી મયણામુંદરી
બોલી કે: જિનમંદિરમાં વાતોલાપ કરવાથી નિસ્સહીનો
ભજ થાય છે મોટે તમે માત્ર ઘેર જાવો ત્યાં હું તમોને
સૂર્ય વૃત્તાંત કહીશ

પછી ઘેર જાણીને મયણાએ શીલિદલકાળના મદિમા
સાથે પોતાનો બનેલો સવળો વૃત્તાંત કહી સંભળાવ્યો. તે
સાંભળી રૂપમુંદરીએ કુમારની માતાને પૂછુ કે: હે સ્ત્રી!
તમે તમારા પુત્રના વશની વત્પત્તિ કહો. હું તે સાંભળવાની
કમળા રાણુ છું

૬ કર્મની વિચિત્રતા

૧૪૦

તે સાક્ષી કુમારની માતાને કહ્યું કે જન્મ-
રેશમાં પ્રસિદ્ધ તથા દુરમનો જેને કષ્ટથી સારવા નથી
એવી, જ્યાં નામની એક ઉત્તમ નગરી છે ત્યાં યજુઓદ્ધી
હાથીઓ વરક સિદ્ધ સમાન સિદ્ધરથ નામનો ઉત્તમ રાજા
છે તેને કમલપ્રભા નામની રાણી છે જે એ મેકલરેશના
રાજ્યની નાની બહેન થાય છે

તે સર્વોને ઝેર સવાન નકરું પરંતુ તેણીને મોટી
ઉમરે ઉત્તમ સ્વપ્નથી સુચિત થયેલા એક પુત્રને જન્મ
આપ્યો. જે એ જ્ઞાનક જ્ઞાનપ્રદો દેવાથી તેનો મોટા
આદરથી જન્મ મહેલમાં કરવામાં આવ્યો વધામણીઓ
કરાવવામાં આવી. પછી રાજાને કહ્યું કે જમારી જ્ઞાનક
સર્વ કલમીને પાલવાને આ સમય છે મારે તેનું નામ
શીષાક પાડવું તેથી સચારુ બધોજો અને ફેરવે મળીને
તેનું નામ શીષાક પાડવું (જુઓ મિત્ર ૭૫)

બાલક શ્રીપાલ જ્યારે બે વરસનોત્ર થયો ત્યારે, તેને પિતા જસાભ શૂળશાસ્ત્ર ઉપનિષદ ગ્રંથથી વલ્લભ મરણ થામ્યો. સગાં વઢાણાં વગેરે રૂઢન કરવા લાગ્યાં રાણી કમલ પ્રભા તો બાવીશાટ રૂઢન કરવા લાગી અને પોતાના હૃદયને ફીટકાર આપતી બિલવા લાગી કે : હે અમાર હૃદય ! હે નાર ! તને હવે હવે પ્રેમથી બોલાવતા હતા, તે નાર ! તારો આટલો બધો વિલાપ શાંતિથીને તારી સામા નજર પડ્યું માંડવા નથી, તો પશુ તું ફાટીને કહ્યા કેમ ગર્હ જતું નથી ? હે નાર ! મારી સાથેનો સ્નેહ ઢેકે ન થયો તે તો શી જરૂર તમારા બહુ જ વઢાણા પુત્રને રાજગમતી સોખ્યા વગર જ અધવચ રજતો મૂકી જવા આટલી બધી ઉતાવળ કરી એ લાંબી વાટે લા માટે સિધાવી ગયા ?

એ વખતે મલિસાગર પ્રધાને આવી, રાણી કમલ પ્રભાને રોવી છત્રી રાખીને, પાવમાવાના યોગ્યતા બેઠેલા તે શ્રીપાલને રાજગમતીએ બેસાડી શીષા રાખીને કહ્યું કે : હે રાજમાતા ! હવે હૃદય મજબૂત કરીને, રાજકારણની તમામ લગ્નમ કાચમાં લે. કારણકે શ્રીપાલકુમાર હલુ નાની ઉંમરના છે માટે આવી રીતે વિલાપ કરવાથી રાજ્યની આબાદી બળથી શકાયો નહિ.

પ્રધાનના યોગ્ય વચનો શાંતિથી કમલપ્રભાએ કહ્યું કે હે પ્રધાનજી ! હવે તો તમે જ અમારા આધાર રૂપ

x સસરાં શ્રીપાલની ઉંમર પાંચ વરસની થતી છે તે બરાબર લાગતી નથી.

છે; માટે શ્રીપાદકુમારને રાજવિલાસ કરી, એના નામની આજ્ઞા પ્રવર્તીવે. પછી જાણક એવા શ્રીપાદરાજાની આજ્ઞા પ્રવર્તીવીને, રાજાને અગ્નિચક્રાર કરવામા આવ્યે.

હવે તે જાણક શ્રીપાદરાજા મંત્રિની સલાહ મુજબ રાજ્ય પાલન લાગ્યે. કારણ કે જમી મેલાવે મંત્રિઓ જ રાજ્યનું રક્ષણ કરે એ કર્મની કેવી વિષમ અંતિ છે તે હવે જાણે. એ કર્મ કરે છે તે જ જાણ છે, તેમા મેહનું પણ કંઠાપણ જાણતું નથી. પછી કેટલાક દિવસો વીત્યા પછી, તે શ્રીપાદ રાજાનો એક અભિવર્તેન નામનો પિતાઈ મમે હવે, તેણે કાંઈ-કરવત આપી, અનેક ખટપટો લેખી કરી, શ્રીપાદ વધા અવિચાર મંત્રિને મસલી નાખીને અપાનત્ર રીતું રાજ્ય હાથ લેવા માટેના પ્રયત્નો કરે કરી રીધા.

જાણક મંત્રિને આ જાણી રાતની જગર પડી જવાથી તેણે તે સર્વ રૂઠાંત કમલપ્રભાને કહ્યો. અને વિનવી કરીને મનુ કે હે રાજમાતા! આજ ગમે તેમ કરીને પણ વમ્મસ પુત્રનું રક્ષણ કરે. એ વમાથે પુત્ર લગતો હશે, તેા કરીને પણ પેલાનું રાજ્ય પાલુ મેલવણી માટે વધે તેને હાથને મમે ભાં નારી જાણે. હું પણ જાણીથી માથે લગ જવા જથ નારી કર્મશ.

આ પ્રમાણે જાણક મામદો મથેરો એકને, પ્રધાનની નિમકહવાથી માટે ધન્યવાદ આપીને, કમલને માન આપવા રાજમાતા કમલપ્રભા જાણી રાતે જાળસબને કેટલાં બેઠા રીને બેઠાથી જ નારી છૂટી. કુરમના કેઈ પણ માવસને પોતાનો જલસી પત્તો ન લાગે તે માટે જાણક જાણી રસ્તે જાણી નીકળી.

[જગતની ભજકરતાનું વર્ણન.

‘તે ઉજ્જવલ જગતમાં સરખટ, ગાલ, કાસ વગેરેનાં સોપા અને કાંટાળાં વાદોનાં વાંખસ જહું જ હતું. ખાખ ચના વાદોનું જૂથ અને તેના પહેલાં પાંદડાંઓનો ખડખડાટ, પછાડની ઊંચી નીચી ટેકરીઓ, ડુગરાની ઝેલવો વગેરેનો તો પાર જ નહોતો. કૃષિપર અને મહિપર કપોં ચોકડોની સખામાં આમતેમ ફરો કરતા હતા મોઢા મોઢા જાજરો, જગલી ઉઠશે પાટલા પો ચકન પો વગેરે ડેરી જનાવરીની જ્યા પુછળ હેરહેર થતી હતી એવા ઉજ્જવલ રસ્તામાં જ પારી શતે, પૂલ્લા પહે, રાજમહેલની સાહેબીમાં રહેનારી હોવા છતાં પણ વિપત્તિમાં આવી પડેલી તે નિચારી અબળા આમતેમ અભણવા રસ્તે રહવાયા કરતી હતી.

તે વખતે તેણીના કોમળ પગોમાં કાંટા અને કાંકરા સોખવાથી દોહીની પાશળો ચાલ્યા કરતી હતી. પરંતુ તે વખત તેણીનું બેલી કોણ કાચ તેમ હતું ? વળી, માર્ગમાં જહું પાથ અને વરણાં, ચીતરા વગેરે ભજકર શબ્દો કરતાં તથાપો મારી રહ્યાં હતાં. શિવાયો ચોખખોઈ કરી રહેલાં હતાં. ઘોર પાડપાડુ અને મૂલાવયો બટકયા કરતાં હતાં. મૂલક રૂપુ શબ્દો કરીને ભજ ઉત્પન્ન કરી રહ્યાં હતાં. પાંદડાં સાથે ફાટફૂટ કરતાં હતાં અને પર્વત ઊપરથી પડતાં પાણીનાં ઝરણાં અને નહેરોનાં પાણીના અળખગાટ શબ્દો થઈ રહ્યાં હતાં. જ્યાં જો કે ઘણી જ ભવાનક હતી; પરંતુ અને જહાનું આગુધ્ધ બળવાન હતું, અને તેઓની સાથે સત્ત અને શીલ જો બે ભગતો બોલકપે મહાન બળવાન

જગતના હતા. બાળસાલનું શાળા પણ મહેરુનું હતું તેથી તે પ્રાણવાતક પ્રાણીઓ વગેરે તે દુઃખિયારી રાજમાતા અને બાળસાલને જરા પણ ખડબણ કરી શકતા ન હતા. જે રાજસાથી રત્નચક્રિત દિશોળાગાદમાં દિશવી હતી, અને સોનાના પદ્મબા સુધી રહેતી હતી, તે રાણીના માથે જ આવતી એક રક માણસના માથે પણ ના પડે તેવી વિષ્ણુની વેળા આવતી પડી; માટે કવિ કહે છે કે: એ કર્મના માથે પૂળનો ઘાટ પડે.]

આ પ્રમાણે ગરસાતાં દુરાત્યાં સત જુદી રીતે કહે છે કે: કયાં વળેલું? એમ વિચાર કરતાં સવાર થતું બાળસાલનાં રસવામાં તેણીને ત્રાસ ઉપજાવે તેવું કેટલેકાઓતું એક ટોળું મળ્યું તે યોગ્યને એકને, અનુપમ રૂપવાળી તથા અમૂલ્ય અમૂલ્યો: પાસથ કરેલી અને તેઓનાં ભવથી કપિત થયેલી છે સરીકાથી હવા એણીની એવી તે કમલપ્રભા પોતાના બાળકચક્રિત રૂપ કરવા લાગી.

આવી રીતે તેણીને રહતી એકને, તે યોગ્યના માણસોએ કહ્યું કે કે જરૂર! તું અમાને કહે કે તું કેવું છે? તથા તા. કાલપથી રૂપ કરે છે?

તેણીએ પોતાના બાળકો તરીકે તેઓને સમજાવે પોતાનું કપરું વર્તણૂક કહ્યું તે વખતે તેઓએ પણ પોતાની નહેની માફક મહાનિ, તેણીને પીરજ બાજવાં કહ્યું કે:

કે નહેન! તું કહે કેટલો પણ જા સમીપ નહિ. અથવા તથા બાળકો જ હિંમે; માટે કહે જા અથવા પર મેમીને અમારી શામે સાતિ રાખીને વાલ.

જહી તે પોતાના શરીરને વચ્ચે ઢાંકી રહને એક ઉત્તમ ખચ્ચર ઊપર બેસી ગઈ અને તે ટોળાંની સાથે પોતાના પુત્રસહિત જાગજ બાલવા લાગી. જાગજ બાલતાં થતુના સ્વારો તેણીની યોગ કરતા કરતા ત્યાં જાવી પહોંચ્યા તે સ્વારો પોતાના શરીર ઉગ્રામીને, તે ટોળાંને પૂછ્યા લાગ્યા કે 'અરે! તમે દોઢાંને કેઈ શબ્દોને તેના પુત્ર સાથે બહીરી કરતાં એઈ છે ?'

તે વખતે ટોળાંમાંના એક પુરુષે કહ્યું કે 'બહીરી' કેઈ જાણુ નથી. જો તમને જમારા ભાલવા ઊપર બેસે એ ન જાણતો હોય તો જમારા ટોળાંમાં ફરીફરીને તપાસ ફરી હો. પરંતુ તપાસ કરતાં પહેલાં એટલું યાદ રાખજો કે જમને સાતમેએ જણા ઉડવા સ્ત્રી રાગથી-વચ્ચવિતથી-પીઠાકાંજે છિજે માટે જમારા ટોળાંમાં જાવીને તમારે પણ ઝેડિયા થવું પડશે.

જા પ્રમાણેના જવાબ સાંભળીને એક સ્વારે કહ્યું કે 'જા દોઢાં જાપણને જે કહે છે તે સત્ય છે, કારણ કે તેઓની પાસે કોઈ શસ્ત્ર છે, તે જ જાપણને મદદે તે જરા જરૂર છે. કારણ કે જેની પાસે જે હોય તે બીજાને જાણે. કોઈ લાજવાના બચથી તે બિચાણ પેટના માટે વેડ કરવાના સ્વારો ત્યાંથી જતા રહ્યા.

તે દોઢાંના જવા જહી ક્રમલક્ષણ સુએથી પીમે પીમે ઉજ્જવિની જાવી પહોંચી. ત્યાં જાતીને તે પુત્ર સાથે ઉજ્જવિનીમાં જ રહી અને દોઢિયાઓ પણ બીજે રહેવા લાગ્યા. પોતાની પાછેના રાગીના વચ્ચે વેચીને તેણીને તે

પુત્રને ઉછેરીને સુવાવસ્થાએ પહોંચાડ્યો. તેવામાં કમ ના રોષથી જને ઠોઠિયાઓની યોગ્યતાથી તે ક્રીષ્ણકુમારને પણ મેદ રોગ લાગુ પડ્યો. આ જોઈ જનક માતાના મનમાં દુઃખનો પાર રહ્યો નહિ. વધુ ઉપાયો કરવા છતાં પણ તેને મુશ્કેલ થયો નહિ. તેથી ગદગદાઈને કમલપ્રભા રજીને મેદને ઈલાજ પૂછવા લાગી.

કેલકોઈ કમલ વીલી ગયા પછી તેણીના જણવામા જાણું કે ક્રીષ્ણાની નગરીમાં જોકે ઉત્તમ વૈદ છે કે જે જ્યારે જલન્ય મેદ રોગ મચાડે છે. તેથી કમલપ્રભા પિતાના પુત્રને પાઠોગીઓને તથા ઠોઠિયાઓને સોંપીને પિતા ક્રીષ્ણાની નગરીએ વંચને બિલાવવા ગઈ પરંતુ તે વૈદને તીવ્ર ગાત્રાએ ગમેશે જાણીને તેની શક્ય જોવા આટે તે વલો વગવડ ત્યાં જ રહી. ત્યાં મુનિ મહાસત્જના કહેવાથી પુત્રને કારણ રજીએ જાણી હું જાણી ગાળી જાગી. તે જ હું પિતા કમલપ્રભા હું જને આ મારો પુત્ર ક્રીષ્ણ છે. પછી રૂચકુદરી પિતાના જમાઈને સિદ્ધશ્વ રાજાનો પુત્ર જાણીને જાનક સહિત તેની પ્રસન્ન કરવા લાગી; તથા પુત્રીના પુત્રની પણ પ્રસન્ન કરવા લાગી.

૭ જિન શાસનનો જય જયકાર

૧૪૧

ૐ વે શ્વેતશ્વરજીએ પદ્મ ચર જઈને જા બધે
વૃત્તાવ પેતાના ભાઈ પુત્રપાલને કહ્યું તે સાંભળીને પુત્ર
પાલ પદ્મ ચાલ બધે ને પુત્રપાળી સાથેજ જમાઈને
પેતાના મહેલમા પધરાવવા માટે હાથી, ઘોડા, રથ અને
પાથક લઈને તેમણે કરીને ઘણા સ્થિતિ સહિત તથા
તેણે ઘોડાઓને નમાવતા સુદર પેવાઢોવાળા સવારે, અને
ચક્રવર્તી યોજ નગાશંખોના નાદ તથા હરહરો પથર મીઠાઓ
સહિત ભારે હજારોથી આવતો આવતો જ્યાં પેતાના
ભાણેજ જમાઈ રહે છે ત્યાં પુત્રપાલ જાણી પહોંચ્યો.

રાજ સીત પ્રભાણે શ્રીપાદકુમારને મળી, મામાણ
પુત્રપાલ કહેવા લાગ્યા કે- હે જ્યવાળા અને સુવંશળ
જમાઈશિવ ! આપનું વૃત્તાવ સાંભળતા જ બીજાઓને
આશ્ચર્ય ઉત્પન્ન થાય તેમ છે, તો પછી અને કઈ કઈ વધારે
જાનક સહિત આશ્ચર્ય થાય તેમાં શી નવાઈ ?

આ પ્રભાણે પ્રેમપૂર્વક કહીને, તે હરીકૃત પેતાના
સાધર્મી જાણીને જણાવી કુમારને પેતાને ત્યાં પધારવા

નિનતી કરી. શ્રીપદકુમારે પણ પુરુષપદ સંભળી માત્ર
 ઘીને સ્વીકાર કર્યો. પછી મામાણજીએ શ્રીપદકુમારને હાથોની
 જળાદીમાં બેસાડીને ઉત્સવ સંકિત પોતાના મહેલમાં
 પાંચડાવા.

એક દિવસ શ્રીપદકુમાર અને મયલ્યાસુદરી હવે
 લીના વસ્ત્રમાં બેઠાં બેઠાં પોતાની આગળ બધા બધા
 ઇંદોમાં વાતતા થાણો, લીલા રવળ સંકિત વાતતા મુદ્રો
 અને વાલ્મીકી વાતતી સુવર્ણ તથા જડીયો પ્રકાશના નાદ
 સાંભળી રહેતા. બાજુનારી નાથ હતી પ્રવીણ નર્તકીઓ
 કે જેઓ બધી બધી પૂર્વીથી પોતાના વાલીમ હોયેલાં
 અભિષેક વાળી ચૈત્ર ચૈત્ર નાથ હતી હતી તે બેઠાં હતાં
 (બુદ્ધો ચિત્ર ૮)

આ અગ્રહ વિનોદના સમયે, સ્વપાદી બહેનો સભ
 પ્રથપાલ પાદે વળતાં ત્યાં આવી પહોંચ્યા. બધા તરફ રાજની
 નજર પડ્યાં જ તે, પોતાના ચિત્રમાં ઘેંરી લાગ્યાં હતાં
 કે તે બેઠાં જે સી હતી તે, પોતાની પુત્રી મયલ્યાસુદરી જ
 કે તેમ તે જોવાની ગયા. તેણીની સાથે પોતે જેની સાથે
 હજી હતું હતું, તે પતિના બહેનો જીવ પુરુષને બેઠેલા
 એક તેના મનમાં સારે દુઃખ ઉત્પન્ન થયું અને પોતે
 વિચારવા લાગ્યા કે : ખરેખર ! મુવાનીની મરો મરવાને
 પણ થઈને મયલ્યાએ નિર્મલ કુલને કલકિત કર્યું એક
 નો કોપમાં અપ થઈને મેં અનુમતું લાવ કર્યું અને
 કામમાં અપ થયેલી પુત્રીએ આ બીજી અગ્રહ કર્યું

આ પ્રમાણે જેદ પામેલા એવા તે રાજ પ્રથપાલને

ભેઈને, પુજ્યપાદે જાનીને ભરણમાં નમન કરીને કહ્યું કે:
મહારાજ! મારી હવેલીમાં પધારીને જમાઈનું રૂપ બુજેલ
તેમજ ગુરુદયાના રતરૂપ શ્રીધિદમકલ મહારાજની સેવા
કરી છે તે વૃત્તાંતથી પણ વાકેફ થાઓ.

આ સાંભળીને મનમાં અત્યંત પામિતો રાજ્ય મહે
લમાં આવ્યેલ રાજ્યને મહેલમાં જઈને યોગસાધથી ભેટું
તે, નિશાનીએ અને ભરેલા ભરણથી તેણે ખાત્રી થઈ
કે આ તે જ ઈશ્વરસાથે જ છે કે જેની સાથે મેં જન્મકાર
રૂપી સર્વના ગેરથી મુક્તિ મેળવી મથવાને પરવાની કરી
શ્રીપદકુમારે તથા મથવામુંદરીએ રાજ્ય પ્રબંધાલને
પ્રણામ કર્યો.

રાજ્ય પ્રબંધાલ શરમાઈને કહેવા લાગ્યો કે: નિવે
વિદ્ધિ એવા મને ખિન્નકાર છે કે જેણે જાણુ જાણુ કર્યું
કે જન્મ! તને ખન્નવાદ થઈ છે તું પુરુષસાહી અને વિવેકી
છે, તું વિચારસીટા છું કે જેણેનું જાણુ ઉત્તમ સત્ત્વ છે
વળી, તે માણ કુલનો ઉદ્ધાર કર્યો છે તથા માતૃપિતાનો
પણ ઉદ્ધાર કર્યો છે સ્ત્રીપ્રભનો પણ વાસથી ઉદ્ધાર કર્યો
છે એવી તને જોઈતાંને ખન્નવાદ થઈ છે.

વળી કે જન્મ! અમાનરૂપી ધોર જન્મકાસ્વાદા તથા
પણ જન્મકારથી નાશ પામિતો છે વિવેક જેનો એવા મેં
જે તારો અપસધ કર્યો છે તે માટે તું અને હમા આપ!

આ સાંભળી વિતવથી નમ્ર થયેલી મથવામુંદરીએ
કહ્યું કે: કે પિતાલ! આપને વિલબીરી ઘડાવવાની જરૂર
નથી. કારણ કે આ બધું માણ કર્યોને લીધે જ થયું છે.

હુનિયામાં શબ્દ એ કે ૧૬ એ જ્યાં છવો કર્મને જ
તાબેદાર છે એઈ એઈને મુખ કે હાથ રેતું નથી એમ
નિશ્ચયથી બચવું. હરેક પ્રાણી માત્ર પોતે ઉપાસન કરેલાં
કર્મને જ સોઝવે છે કહ્યું છે કે :

મા વહવ કોર યજ્ઞ, ઈ ચિર કર્મ મપ કર્ય હોર ।

હુરવરકર્યવિ કરકે કરમવણા હોર ચિરતેય ॥

અર્થાત્—જા કર્મ યે જ કરેલું છે એવો એકએ
પણ કરે કરવો ન એકએ, કાલ કે દેવતાઓએ કરેલું
કર્મ પણ કરના વિપરીતપણાને લીધે વિપરીત પડે પરિ
ણમે છે

તેથી હે સિયાલ ! શ્રી વિનેશ્વરદેવોએ દરમાલેલા
વત્તને જાપ ઉત્તમ બણે, કે જે બધાથી કર્મના અને
છવના ભલ-સત્તા-વગેરે બધી શકાય અને બધ તથા
મોક્ષનું પણ બાબતનું સાચ.

જમી પ્રભાપાલ શબ્દએ મલકામુદરીની મત્તા રૂપનું
હરીને મનાવી લીધી. જા જ્ઞાનદનો પ્રસન્ન ઉત્તમ મળે
આપુ શહેર શબ્દમાલ્યાની શબ્દસા જહાર પાઠવામાં જાવી
પછી પ્રભાપાલ શબ્દએ કહ્યું કે— જા સિદ્ધર શબ્દને પુત્ર
મને જમાઈ વરીકે જે પ્રાપ્ત થયો. તે તો પુત્રને માટે
એકદમ કાચ પસારવાં, એમિતાનું ચિંતામણિરૂપ કાચ
ઉપર જાવી ચડે તેનું ચુ

શબ્દએ પોતે જોતકર્મનો સ્વીકાર કર્યો. બેશ્વર તોલ્યો
જાપવાં, જાવ સ્ત્રાઓ સેવા સાચ ત્યાં તથા શાક વગેરે

જ્યાએએ અનેક પ્રકારના મુદ્ર રેખાઓની રચનાએ રચવામાં આવી, અને દરેક જ્યાએ અભિલ, સુહાસ વગેરે લિખવા લાગ્યા આ પ્રમાણે આખું શહેર શણગારી પછી, ભારે માનપૂર્વક શામે સીપાલકુમારને તથા પેતાની પુત્રીને હાથી પર બેસાડીને, રાજ પ્રત્યાલ જાનેને પેતાના ઘેર સન્માનપૂર્વક તેડી લાગ્યો. ભાર પછી જાને દપતિ સીધિદ ચક્રેના પ્રતાપ વડે સંપૂર્ણ પ્રકારે મુખે સોગવવા લાગ્યાં (જ્યાં ચિત્ર ૮૧)

આ પ્રમાણે રવાની સભા જાને શીલકુલ જોવી મયવામુદ્રીનો ખૂબ યશ પ્રત્યો, જાને જ્યા નગરમાં જિનશાસ્ત્રનો વ્યવહાર થયે.

૮ શ્રીપાલનું પ્રયાણ

૧૪૨

[સિદ્ધચંદ્ર આરાધતાં, પૂરે વાંછિત ઠેક,
સિદ્ધચંદ્ર મુજ મન વશુ, વિનયકરે કર ભેદ ૧
ચારદસાર દયા કરી, દીને વચન વિલાસ,
હિતર કયા શ્રીપાલની, કરેવા મન હિલાસ ૨]

એક દિવસ રૂપચળ શ્રીપાલકુમાર થોડાં કાળી
રથ તથા મુજબોના પરિવાર સહિત કૌલવિનીત્ય જાણે
માંથી પથાર થઈને રાજપાટિશાહી રમવા જવા માટે નીકળ્યા

[જા શ્રીપાલકુમારનું મુજ પૂર્વિમાના જરૂર સરખુ
કર્તુ તેનું કષ્ટજન્ય જાણમના જરૂર જેવું જાણે. જમૂતનાં
જરેલાં કષ્ટોનાં જેની, કાલ પસંધના જેવા જોખ (કેદ)
સકમની કળી જેવા હાંત, મુજના જેની મુંદર ગસન,
નમસ્ના હસ્તાબ્ધના કમાક જેવા વિશાળ તુલ્યપદેશ કમા-
ની મુજબ જેવા લાંબા કાલ, ચિદની કમસ્ના જેની
પાતળી કમર બાહતો બધે ફૂલ જસ્તો હોય તેવાં મનજ

મતા મુખમાંથી નીકળતાં વળનો, મેઘની ગર્જના જેવો
અચીર શ્રીપાસનો શ્વનિ - અવાજ હતો]

પુવાન અને રૂપવાન હોવાથી રૂપવામાં બધે પ્રજ્વલ
રેવકુમાર જ ન હોય તેવા શ્રીપાસકુમારને જોવા માટે દોઢાના
ટોળા નમસ્વા પાંદેરા ચોદામાં તથા સિંધી અગાસીઓમાં
લેક્યા થયાં હતા

તે વખતે કોઈ ગ્રામજાના રહેવાસીએ સહેરના રહેવારને
પૂછ્યું કે : હે બાઈ ! આ જ્ઞાનરૂપીક સાબના કુમાર
જેવો કયો ઉત્તમ પુરુષ બધ છે ?

સહેરના રહેવાસીએ જવાબ આપ્યો કે : જરે ! તે
તો અમારા સાબનો જમાઈ છે

આ પ્રમાણે બધે ભેઠમ બાણ વાગ્યું હોય ત્યારે
તેમ તે કુમાર વિદ્યો-વજવાણો-ચર્ચ ચણે, અને યેદસ-
કિત ત્યાંથી પાછા વળીને પોતાના મુકામે પાછા આવ્યો.

કુમારને આવી રીતે બ્યાપ્ત થયેલા નોઈને માતા
પૂછે છે કે : હે વત્સ ! આજે તારા શરીરમાં શું કાંઈ શામ
ઉત્પન્ન થયો છે ? અથવા તો ઉદ્ધ જેવો જે તું, તેની
કોઈએ મું બાહ્યાને ભજ કયો છે ? અથવા તો કોઈએ
તારા અચરિત રીતે ખસભવ કયો છે ? અથવા તો તારા
હૃદયમાં આ કન્ધાસ્ત્ર સજાંથી કાંઈ ખરડે છે ? પરંતુ બીજા
ઓજોની મારફત અવિનય કરે જો તારા મનમાં સજાધર્માં
જને તેમ નથી. તમે તે કારણથી તારૂં મન ખરેખર !
ચિત્તાવર છે કે નેથી હે વત્સ ! તારૂં મુખકમલ ઉદાસ-
સાકષાદ્-રેખાય છે '

પણી કુમારે કહ્યું કે: હે માતા! જ્યાં સરદાં કારણમાંથી જોડે કારણ નથી, પરંતુ તેનું કારણ શુદ્ધ જ છે; તે તમો સાંભળો: હું જાણીશ માસ પોતાના સુવેશી પ્રખ્યાત નથી કે નથી પિતાના નામથી, કે નથી તમારા સુવેશી પ્રખ્યાત, પરંતુ માત્ર સસરના નામથી જ પ્રખ્યાત છું. જ્યાં રીતે પ્રખ્યાત થઈ તે અપમાન અપમાન છે. જાને તેમના માટે જ ઉત્તમ પુરોએ તેને તબક્કા ચોક્કસ કરવું છે, જાને તેથી જ સસરને જ્યાં સહેલામાં માફ મળે દુન્યાવ છે.

તે સાંભળી માતા બોલી કે: શિશુ ચતુરની ઈચ્છા જોડાઈ કરીને, તું તારા પિતાનું શાસ્ત્ર મરફ કર્યું, જાને જે રીતે માસે દુન્યાવે પણ શાસ્ત્રચકિત કરે.

તે વળતે કુમારે કહ્યું કે: હે માતા! સસરના જલથી જે શાસ્ત્ર પાછું મરફ કરવું, તે જ્યાં માસ મળે તેથી જ રીતે દુન્યાવે છે. માટે જ્યારે માસ જાવડાના જલથી મેળવેલી લક્ષ્મીથી હું માસ પિતાનું શાસ્ત્ર પાછું મેળવીશ, ત્યારે જ માસ મળે સવેલ થશે, ત સિવાય મને જોતેલ નહિ જ દેખના શાસ્ત્ર તેથી હું જોડોશ જ કોઈ દેશાંવરનું જાણે, માસ કાશે જ ઉપાજન કરેલી લક્ષ્મીના જલથી હું માસ પિતાનું શાસ્ત્ર પાછું મેળવીશ.

પણી માતા તેને કહેવા લાગી કે: હે જતન! તું કનુ જાણક સરદ સજાવવામાં જાને મુકોમલ છું; જાને દેશાંવરમાં પરિણમ્યું કરવું ત મુરકેલ જાને દુન્યાવ છે.

જ્યાં સાંભળીને કુમારે પોતાની માતાને કહ્યું કે: હે

માતા! તમે કોવી રીતે જોશો નહિ. ખીર પુરેમાં જ્યાં
મુખો કાઠ પજુ કાચ ગરૂ કરતા નથી ત્યાં મુખી જ તે
કાચ તંબોને કાચ લાગે છે

તે સાજાગીને માતા ફરીને કહેવા લાગી કે: હે વત્સા!
તો જ્યે પજુ વારી સાથે જ જાવીશું. કારણ કે તારા વિના
જમને જહીંયાં કેનો જાધાર!

કુમારે કહ્યું કે હે માતા! તમે જો સાથે જાવો
તો હું સર્વથા છુટો ફરી શકું નહિ. આ? તમે જહીં જ રહો.

પછી મધણા જોતી કે હે સ્વામી! હું તો જાપની
સાથે જ જાવીશ; કારણ કે શરીરની ઊંચાની પેઠે હું કાંઈ
જાપને ભારજૂત સર્વથા નહિ

કુમારે કહ્યું કે હે રેવિ! માત્ર વચનથી તમે ઉત્તમ
જોવા ધર્મમાં તરફીન સધને, જહીં જ તમારા સાસુની
સેવામાં રહો.

મધણા જોતી કે: હે સ્વામી! સતી સી જો કે
પિતાના પતિના વિરોધને-પ્રવાસને ઇચ્છે નહિ; તો પજુ હે
ન્યાય! જાણવી જાણા અને પ્રભાવજૂત છે જાપે જરિદ
વાદિ નરપદોને સજુ માત્ર પજુ મનમાણી ચીસાત્વા નહિ
વત્સા જાપસોની માતા!ની માથે જાપની જા દસને
પજુ કેલકિ જમને વાદ કરજો.

પછી માતાએ પજુ પુત્રનો ॥ નિશ્ચય જણી, પિતાના
કાયે સીધાવટુમાત્રના જાવરજલમાં મગલ વિશ્વ ફરીને
કહ્યું કે: હે પુત્ર! તારા કમ્બાવ આ? હું નિરતર નવપદ
હું ખાત પ્રીય.

मण्डप जोडी दे दे नाथ । हुं पणु निमित्त मनची
कल्याणने जापचावार्ज जोचा नवचरोनु भ्यान खरीत।

जावी रीते मण्डपाना वचनोदधी जमूतची सिवायेता
श्रीपादभार माताना पण्ये नमीने, मण्डपाने गोलाचीने,
हाथमा तलवार लढवु करीने; निर्मल जोचा पारब्रह्मकृतची
भक्ति कळोडी कल्याणीमां स्वर जाळवा भांडाचे ते वचते
प्रवाह भाटे प्रथम पणहुं जडुं जावी रीते सुखगुणमां
जलुंमि देवावर जण भाटे जावण वास्था।

६ श्रीपावनी वीणा

143

୧. ଅଗିନୀଧି ନବ୍ୟ ରାଜ୍ୟେ ନାମକ ନବ୍ୟ
 ଯା ନବ୍ୟ ନାମକ ନବ୍ୟ ନବ୍ୟ ନବ୍ୟ ନବ୍ୟ
 ନବ୍ୟ ନବ୍ୟ ନବ୍ୟ ନବ୍ୟ ନବ୍ୟ ନବ୍ୟ
 ନବ୍ୟ ନବ୍ୟ ନବ୍ୟ ନବ୍ୟ ନବ୍ୟ ନବ୍ୟ

[illegible]

1. The first part of the document is a letter from the author to the reader, explaining the purpose of the study and the methods used.

+ 20) 2000 1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10) 11) 12) 13) 14) 15) 16) 17) 18) 19) 20) 21) 22) 23) 24) 25) 26) 27) 28) 29) 30) 31) 32) 33) 34) 35) 36) 37) 38) 39) 40) 41) 42) 43) 44) 45) 46) 47) 48) 49) 50) 51) 52) 53) 54) 55) 56) 57) 58) 59) 60) 61) 62) 63) 64) 65) 66) 67) 68) 69) 70) 71) 72) 73) 74) 75) 76) 77) 78) 79) 80) 81) 82) 83) 84) 85) 86) 87) 88) 89) 90) 91) 92) 93) 94) 95) 96) 97) 98) 99) 100) 101) 102) 103) 104) 105) 106) 107) 108) 109) 110) 111) 112) 113) 114) 115) 116) 117) 118) 119) 120) 121) 122) 123) 124) 125) 126) 127) 128) 129) 130) 131) 132) 133) 134) 135) 136) 137) 138) 139) 140) 141) 142) 143) 144) 145) 146) 147) 148) 149) 150) 151) 152) 153) 154) 155) 156) 157) 158) 159) 160) 161) 162) 163) 164) 165) 166) 167) 168) 169) 170) 171) 172) 173) 174) 175) 176) 177) 178) 179) 180) 181) 182) 183) 184) 185) 186) 187) 188) 189) 190) 191) 192) 193) 194) 195) 196) 197) 198) 199) 200) 201) 202) 203) 204) 205) 206) 207) 208) 209) 210) 211) 212) 213) 214) 215) 216) 217) 218) 219) 220) 221) 222) 223) 224) 225) 226) 227) 228) 229) 230) 231) 232) 233) 234) 235) 236) 237) 238) 239) 240) 241) 242) 243) 244) 245) 246) 247) 248) 249) 250) 251) 252) 253) 254) 255) 256) 257) 258) 259) 260) 261) 262) 263) 264) 265) 266) 267) 268) 269) 270) 271) 272) 273) 274) 275) 276) 277) 278) 279) 280) 281) 282) 283) 284) 285) 286) 287) 288) 289) 290) 291) 292) 293) 294) 295) 296) 297) 298) 299) 300) 301) 302) 303) 304) 305) 306) 307) 308) 309) 310) 311) 312) 313) 314) 315) 316) 317) 318) 319) 320) 321) 322) 323) 324) 325) 326) 327) 328) 329) 330) 331) 332) 333) 334) 335) 336) 337) 338) 339) 340) 341) 342) 343) 344) 345) 346) 347) 348) 349) 350) 351) 352) 353) 354) 355) 356) 357) 358) 359) 360) 361) 362) 363) 364) 365) 366) 367) 368) 369) 370) 371) 372) 373) 374) 375) 376) 377) 378) 379) 380) 381) 382) 383) 384) 385) 386) 387) 388) 389) 390) 391) 392) 393) 394) 395) 396) 397) 398) 399) 400) 401) 402) 403) 404) 405) 406) 407) 408) 409) 410) 411) 412) 413) 414) 415) 416) 417) 418) 419) 420) 421) 422) 423) 424) 425) 426) 427) 428) 429) 430) 431) 432) 433) 434) 435) 436) 437) 438) 439) 440) 441) 442) 443) 444) 445) 446) 447) 448) 449) 450) 451) 452) 453) 454) 455) 456) 457) 458) 459) 460) 461) 462) 463) 464) 465) 466) 467) 468) 469) 470) 471) 472) 473) 474) 475) 476) 477) 478) 479) 480) 481) 482) 483) 484) 485) 486) 487) 488) 489) 490) 491) 492) 493) 494) 495) 496) 497) 498) 499) 500) 501) 502) 503) 504) 505) 506) 507) 508) 509) 510) 511) 512) 513) 514) 515) 516) 517) 518) 519) 520) 521) 522) 523) 524) 525) 526) 527) 528) 529) 530) 531) 532) 533) 534) 535) 536) 537) 538) 539) 540) 541) 542) 543) 544) 545) 546) 547) 548) 549) 550) 551) 552) 553) 554) 555) 556) 557) 558) 559) 560) 561) 562) 563) 564) 565) 566) 567) 568) 569) 570) 571) 572) 573) 574) 575) 576) 577) 578) 579) 580) 581) 582) 583) 584) 585) 586) 587) 588) 589) 590) 591) 592) 593) 594) 595) 596) 597) 598) 599) 600) 601) 602) 603) 604) 605) 606) 607) 608) 609) 610) 611) 612) 613) 614) 615) 616) 617) 618) 619) 620) 621) 622) 623) 624) 625) 626) 627) 628) 629) 630) 631) 632) 633) 634) 635) 636) 637) 638) 639) 640) 641) 642) 643) 644) 645) 646) 647) 648) 649) 650) 651) 652) 653) 654) 655) 656) 657) 658) 659) 660) 661) 662) 663) 664) 665) 666) 667) 668) 669) 670) 671) 672) 673) 674) 675) 676) 677) 678) 679) 680) 681) 682) 683) 684) 685) 686) 687) 688) 689) 690) 691) 692) 693) 694) 695) 696) 697) 698) 699) 700) 701) 702) 703) 704) 705) 706) 707) 708) 709) 710) 711) 712) 713) 714) 715) 716) 717) 718) 719) 720) 721) 722) 723) 724) 725) 726) 727) 728) 729) 730) 731) 732) 733) 734) 735) 736) 737) 738) 739) 740) 741) 742) 743) 744) 745) 746) 747) 748) 749) 750) 751) 752) 753) 754) 755) 756) 757) 758) 759) 760) 761) 762) 763) 764) 765) 766) 767) 768) 769) 770) 771) 772) 773) 774) 775) 776) 777) 778) 779) 780) 781) 782) 783) 784) 785) 786) 787) 788) 789) 790) 791) 792) 793) 794) 795) 796) 797) 798) 799) 800) 801) 802) 803) 804) 805) 806) 807) 808) 809) 810) 811) 812) 813) 814) 815) 816) 817) 818) 819) 820) 821) 822) 823) 824) 825) 826) 827) 828) 829) 830) 831) 832) 833) 834) 835) 836) 837) 838)

શાવ તો હું કૃતાર્થ થાઉં; અને ખરેખર ! મારી નિવા પશુ
સિદ્ધ થાવ.

પછી શ્રીપાદે કરેલી સહાયતાથી તે સાધક પુરુષને,
માત્ર એક જ શત્રિમાં તે નિવા સિદ્ધ થઈ

પછી તે સાધકપુરુષે કુમારને, તેણે કરેલા ઉપાસના
લક્ષ્યમાં એ જોષધિઓ ગ્રાહીને કહ્યું કે આ એક જલ-
વરુણી જોષધિ છે તેના પ્રતાપે તમે તેના જંદા પાણીમાં
માથુકા પડે તો પશુ તે દુખતો નથી; અને વીંછા યજ્ઞ-
સતાપકર્ણથી છે તેના પ્રતાપે કોઈપણ જલના સ્ત્રોતે જા
જર હાજરો જ નથી આ અને જોષધિને ત્રિપાતુના માક
વીંજામાં મહીને કાઢી પાણ્ય કરવાની છે

ત્યારપછી તે નિવાસાધક પુરુષ અને કુમાર જ્યાં તે
જઈતી મીઠુમાં જાય છે તેવામાં ત્યાં રહેલા પાતુચણી
પુરુષોએ તેને કહ્યું કે હે દેવ ! તમોએ દેખાડેલી વિધિ
મુજબ-કરજ મુજબ-કરવા જતાં કોઈપણ કારણથી જમને
રસચિદ્ધ થતી નથી.

પછી કુમારે કહ્યું કે હે સાધકો ! હવે તમે મારી
રૂઢિ નીચે રસચિદ્ધિ કરો. તે કોઈએ તે પ્રમાણે કર્યું,
કે તરત જ તે રસચિદ્ધિ થઈ ગઈ

પછી તે સાધકોએ તે રસચિદ્ધિથી સેવું જનારીને કુમા-
રને કહ્યું કે હે કુમાર ! જમીને જે આ રસચિદ્ધિ થઈ
તે તમામ જ પ્રતાપે થઈ છે. મારે તમે આ મુજબ
મહણ કરો.

પરંતુ તે નિષ્પૃથી શ્રીપાદે લીધું નહિ તો પચ્ચ મોડુંક
સોનું તે સાધકોએ કુમારના વચના ઉઠે બાંધી લીધું

ત્યાથી કુમાર દસ્તો દસ્તો અનુક્રમે ભરખ નગરમાં
ચકોચ્યો ત્યાં સોનું વેચીને વજ્ર, આમૂય તથા હથિયારો
ખરીદ્યાં પછી પેલી બને જોઈધોને પાતુના માફગીઆમાં
મહાવીને પોતાના હાથે બાંધી લીધી. પછી તે નગરમાં
દેવકુમારની પેઠિ સ્વતંત્ર રીતે જાનકથી શ્રીપાદ દસ્તો હાથે.

તે વખતે જ કોશાબી નામની નગરીનો એક ધવલ
નામનો વાણિજ્યો-આપારી હતો, કે જેની પાસે ઘણું જ
ધન હોવાથી હોઠોમાં તે કુબેર જહાસીના નામે પ્રસિદ્ધ
હતાં કશોયે સોનામહોરોથી ખરીદેલ છે અનેક અતનાં
કરિયાવુ જેણે એનો તે સાચવાક બીજા ઘણા આપારીઓ
સાથે ભણ્ણ નગરે આપ્યો હતો.

ત્યાં તેણે ઘણો જ નફો મલવા છતાં પણ દ્રબ્યના
હોલથી તેણે બીજા શ્રીપમાં જવા માટે વહાણો તૈયાર કરાવ્યાં
વહાણોનું વર્ણન :

આ વહાણોમાં એક મહોડું બૂજ બાંધતું વહાણ
સોળ કુવાજો સજિત ચોક્કસ હતું (બૂજો ચિત્ર ૮૨)
બીજા ચાર નાના બૂજ વહાણો ચાર ચાર કુવાજોવાળા
હતાં. એકસો વડછાદરી વહાણો હતાં (બૂજો ચિત્ર નં ૮૩)
એકસોને આઠ બિડા બાંધના વહાણ હતાં. ચૌદાશી વહાણો
ત્રીણ બાંધના હતાં વેળક બાંધના ચૌસક વહાણો હતાં
સિદ્ધ બાંધના ચોપન અને આવર્ત નામના પચાસ વહાણો.

હતાં સુરૂપ નામના પાંચીસ વઢાણો હતાં. આ પ્રમાણે
કુલ પાંચીસ [ચાલીસ] વઢાણો હતાં.

રાબનો કુકમ મેળનીને તે જમાં વઢાણો તેણે બધી
બધી જવનાં ઠરિયાણાંઓથી સર્વો તે વઢાણો કિરણ તામુક,
માલમ તથા બ્યાપરીઓ પણ ચડયા. વળી કૂનડી માર-
નાય-મરણા-ઓ, જલાસીઓ, ગર્બિયા જેલાસીઓ-જેલ
કસનાયઓ તથા મુઠાનીઓ તે વઢાણોની કમિયાં બંધવણી
કરતાં હતાં.

વધી, બધી બધી જવનાં સમો ખાણુ કસનારા કસ
હવર મુકો કે જેઓ ખવલયોની નોકરી કરતા હતા,
તેઓ પણ આ વઢાણોનું પ્રવલનપૂર્વક વધણ કરતા હતા.

વણા ચામર, કમ, પીઠી બબજર તથા કિતમ
મુકદ વગેરેથી સજાચારેલ છે જેઓને, તથા યલ યોર,
કિતમ હમર, જગ્ગર તથા લેસિ કૌદી છે યોગ્ય એમની
જેવા તે વઢાણો યોગી રહેલા છે.

આ સર્વ વઢાણોમાં જલ તથા ઉપનોનો સમ્મલ
કરીને, કિતમ મુકુતે પેટાના ચલિયાર સહિત ખવલયો તે
વઢાણો ખર ચડયો તે વઢાણો જેવા જલાવયા યાર કથી,
તેવા જ રેવરેનીઓને જલિયાન રેવામાં જાગ્યા અને મુમપુર
વાજિત્રો વગાડવામાં જાગ્યા; પછી જલાસીઓએ તે વઢાણો
જલાવયા માં બધો પ્રવલન કરવા છતાં પણ તે વઢાણો
જાગ્યાં નહિ.

આ પ્રમાણે વઢાણો નહિ જાલવાથી ખવલ યોગ વિતાથી
રયામમુખવાયો ચર્ચ મધો. તરત જ વઢાણુ કિરણથી કિત

રીને તે નગરમાં ગયો. ત્યાં એક સીંહાવરીને તેનું કાનણ પૂછવા, તેણીએ કહ્યું કે તારા પક્ષાણે દેવતાએ યજ્ઞમાં છે, માટે જ્યારે તું એક જત્રીય લક્ષણવાળા પુરુષનું જલિદાન આપીશ ત્યારે જ તે પાછોશે.

પછી ધવલ શેઠે કોઈક અમૂલ્ય વસ્તુની શોધને હેતુ કરીને વિનવી કરી કે 'હે રાજા! માથા પક્ષાણુ યજ્ઞી ત્યાં છે તેને ચલાવવા માટે જલિદાન આપવા એક પુરુષ મને આપે (જ્યોતિષ સિદ્ધિ ૮૪)

રાજાએ કહ્યું કે અહીં જે પરદેશી હોય અને તેનું કોઈપણ કાન આ નગરમાં ન હોય તેને લઈ જાઓ, પરંતુ બીજા કોઈને લેવો નહિ.

પછી ધવલના મુખે તેવા માણસની શોધ કરવા લાગ્યા, તે વખતે તેઓને નગરમાં ફરતા એવા પરદેશી મીષાક કુમારની ભણુ થઈ મીષાકને જત્રીય લક્ષણવાળો અને પરદેશી ભણીને તે વાત મુખેએ ધવલને જણાવી તે વખતે ધવલે તેને પકડવા માટે ફરીથી રાજાની આજ્ઞા મેળવી.

તે મીષાકકુમાર સૌદામા આનંદથી જોતાં છે ત્યાં તે ધવલના મુખે આવી પડોળ્યા અને દુઃખિયારી ક્રિયા કરીને એકદમ ઉદ્વેગને બોલવા લાગ્યા કે: જરે! તું વસ્તુ અમારી સાથે જાણ, કાનણ કે તારા ઊપર ધવલ નામનો સાથવાદ કેળવમાન થયો છે, ત તારી રેવીને જલિદાન આપ્યો, માટે પાછાથી તું એમ ન કહીશ કે મને કહ્યું નહિ.

મુજરોના બાપ ઉદવાઈસનો વચનો સાંભળીને ચીંકતે
હજુ છે. જરે! દુહો! તમારા તે પવન નામના પશુનું
બલિદાન આપે. મું કર્યાંય પણ કેઈએ ચિંકતું બલિદાન
આપ્યું સાંભળ્યું છે!

પત્ની તે મુજરો નેવામાં પોતાનું કાંઈક બદ દેખાડે
છે કે વસ્તુ જ કુમારે કરેલો ચિંકનાદ સાંભળીને, તે મુજરો
સિવામોની ખાફા નાચી જવા પવન છોડે તે વાત સમજને
બહાર કરવાથી સમજાવે પોતાનું લગ્નકર ત્યાં યોગ્યનું કુમારે
તે તે સેન્નને પણ માત્ર બંધીસવમાં કાંઈ મૂક્યું

ત્યારપછી પવન યોગ્ય હુકમથી સમજના લગ્નકરની
સાથે સેવા મળીને, પવનના મુજરો માથાબીજને, જેથી
રીતે વધુ રેખાઓથી ચીટવામાં આવે છે. તેથી રીતે કુમા
રને બધી બાબતો થેરી લીધેલ વગી, પવન મોલવા લાગ્યો
કે. જરે! મુજરો! હવે બધી જ ઘણી તેના શરીરના
દુકાદે દુકાદે કરીને બલિદાન આપે કે જેથી તે રેવી બાપે
અટુક થાવ.

તે મુજરોનાં સેકયો બાજુ ગણાવે, બાકા તમા
વલવાર વગેરે કાંઈ પણ કુમારના શરીરને લાગતું ન હતું.
કારણ કે તને પેલા વિજાપરે આપેલી શસ્ત્રસલાખ્દાસિંહી
બોંપિ પેતાના કાથે બાંધેલી હતી. પરંતુ કુમારના બાલોથી
તો કેટલાક મુજરોના માથાના વાળ, કાન અને તાંબાનો
વગેરે ઉતાર્જ થવા, હાથમાં હવા હોવાથી કુમારે કેઈને
પણ ટપથી મારી નાખ્યા નહિ.

આ પ્રમાણેનો જનાવ નજરે લેખને ધવલ વિચારવા લાગ્યો કે- જરેજર ! આ કેઈ મનુષ્ય નથી, પરંતુ કેઈ મોટા પ્રજાવચાળો. દેવ અથવા વિચારક છે. આમ વિચારી મસ્તકે બે હાથની અબલિ લેણીને ધવલ કુમારને વિનવી કરવા લાગ્યો કે : હે દેવ ! જ્યાં પરાક્રમથી તમે કેઈ વિચાર કર્યો છો તો તમે મારા કૃપર કૃપા કરો; અને મારા કસિદા વહાણોને ચલાવવા માટે કાંઈ પણ ઉપાય કરો. કારણ કે ઉત્તમ પુરુષો બીજાઓને ઉપકાર કરનારા જ હોય છે.

પછી કુમારે કહ્યું કે : ત્વે હું તારા કસિદા વહાણો ચલાવી આપુ તો તંતુ મહેનતાણુ-જાહેરો મને શું મદરો.

પરંતુ કહ્યું કે : બે મારા વહાણ તમે ચલાવી આપ્યો તો હું તમને તેના જાહલાભા બેઠે લાજ સોનામહેરો આપીશ.

પછી ચિન્મય યુવવાળો કુમાર હોઠેની આંધે ત્યાંથી ચાલ્યો અને ધવલચેતની સામે સૌથી જામગળા વહાણ કૃપર ચડ્યો. પછી જ્યાં જતાથીઓ પોતપોતાના કાંઈક તરફ ચલાવ્યા. બેઠે શ્રીચંદ્રે નવપાલનું ધ્યાન પરીને સિંહ નાહ કર્યો (નૂઓ ચિત્ર ૮૫) આ પ્રમાણેના કુમારના સિંહનારને સામગળા જ, તે મુદ્રદેવતા ત્યાંથી નાચી ગઈ, વહાણો જ્યાં ચાલવા લાગ્યા, અને વધામણાં ચલા લાગ્યાં. હેરીના ગસીર શબ્દો અને ભુગત વગેરે ચાલિતો ચાલવા લાગ્યાં. નાચીઓ નાચવા લાગી અને મધુર ગીતો ગવાવા લાગ્યાં.

આ પ્રમાણે અચલિ દેખીને ધવલચેત વિચાર કરવા

હાઓ કે જા શ્રીપાદકુમાર એ કૌઠખજુ રીતે મારી
સગાથે મુસાફરીમાં જાવે તો મને કદાપિ પણ વિજા માન
નહિ. એમ વિચારીને ધનકરીકે શ્રીપાદને એક હાથ
સોનામહેરો જાપી લીધી.

પછી વિનવત્તરક પ્રથમ કરીને ઠહેવા હાઓ કે
હે મોટા જાનવાળા ! જા એકેક મુશ્કટને દર વરસે એકે
હજાર સોનામહેરો જાપવાની કરીને એ દસ હજાર રાસ્ટીર
મુશ્કટોને નેઠરીમાં રાખેલા છે. મારે એ તમારે પણ નેઠરી
કસ્ટી હોય તો કહો કે મારે તમને કેટલો પગાર જાપવો.
મરજુ કે તમારું જાન્ય મોટું છે.

શ્રીપાદકુમારે કહીને જવાબ જાપ્યો કે જા જાપા
મુશ્કટોને વધે એટલો પગાર જાપી હો. તેટલો પગાર મને
એકવાને જાપી.

જા સાંજની એકદમ જાસર પામિલો ધનકરીક તમે
દિશાન કરીને વિચારવા હાઓ કે જા જાપનિ પગાર
એક કરોડ સોનામહેરો જાવ છે, અને જા તો એકલો એક
કરોડ માત્ર છે. મારે એણે જનુલ્લ માગવી કરી કે વત્રી,
જા મુશ્કટોથી તે મારું શું જમાવે કામ કરી જાવવાનો હતો.

એમ વિચારી ધનકરીકે કહ્યું કે. હે કુમાર ! એ તું
દસ હજાર સોનામહેરો હે તો જાવવા તું જનુલ ૧૩, ૫૨૦
એ તું એક કોડ સોનામહેરો માત્ર છે તે એટલું છે.

પછી કુમારે કહ્યું કે. હે શેક ! તમો મારા વિવા
સમાન છે. મારે તમારા પગારની કાઈ જરૂર નથી. ૫૨૦
મારે રેઘાંતર જાવની હજી છે તે મારે તું તમારી સગાથે

આવીશ. માટે શાકુ નહીં કરીને-કાચીને અને વઢાણ પર
જાવવા દે।

તે શામળી ખુશ થએલા એકે દર મહિને એકસો
સોનામસોર શાકુ નહીં કરું તે આપીને શ્રીપાદકુમાર
ચેતના મુખ પર વઢાણમાં ઘડીને બેઠો। પછી રત્નદ્રોપ જ્યા
માટે સેરિ વગાડવામાં આવી, જહાગીરોએ સડોને વિસ્તાર્યા
છીછીએને ઉંચી વઢાણી મુકાન સજાઓને હરેસાએ જણા-
વવા શરૂ કરી।

વઢાણમાં એક માણસ મુરમઠદની તરફ જ દિ
સાજતો હતો। એક માણસ સામત (વઢાણના તળિયાના
ભાગમાં આવેલું પાણી) કઢાડતો હતો। એક માણસ ભરતી
બોટની ખબર સાજતો હતો। એક રસ્તાની ખબર સાજતો
હતો। કેટલાક મગરને ભેટા હતા। એક મગરને નવારવા
ટોલ વગાડતો હતા। એક નાની કુલ્લીઓથી અગ્નિમાં તેલ
નાખતો હતો। ઘોડાના વઢાણોને ભેઈને પગરી મુકાડો
જખતર વઢાવતા હતા, કે જે રેખીને ઘોડા દૂર નાચી
જતા હતા। સૂર્યનું ઉગવું તથા આશમવું ખજ પાણીમાં જ
ફેંકાતું હતું સાચી વખતે વઢવાનલ અગ્નિથી જલવી
દિશાએ। ફેંકાતી હતી। આવી રીતનાં સમુદ્રના કુલ્લદો
ભેટા ભેટાં શ્રીપાદકુમાર જતા હતા। તેવામાં પગરી બોધ્યો
કે ' હે દોઝે ! તમારે પીવાનું પાણી તથા ઈંધન વગેરેની
જરૂર હોય તો બાકાએ કાણુ કે જખજરૂરનો કાંઠો આપ્યો
છે ' તે વખતે વઢાણમાં પહેલા આપારીઓ બોલ્યા કે
જખજરૂર જલર તરફ જલવી ચાલે, કે જેથી અમે પાણી
તથા ઈંધન વગેરે પ્રકલ્પ કરીએ ' (બુએ વિર ૮૧)

પછી તે વહાણે ત્યાં પહોંચ્યા તે વખતે જાનકા
પામેલા દોઢે જમીન ઉપર ઉતરી, પવલોઈ પશુ હાકબાર
મુજરો સહિત ત્યાં કિનારાની ભૂમિ ઉપર પડાવ નાખ્યો.
તેઓને કાલાકલ શાંતીને ત્યાં જન્મસ્થાનના દાણુ દેનારા
માણસો જ હસું હાથ લેવા માટે આન્યા (જુઓ ચિત્ર ૮૭).

એકે દાણુ આપવાનો ઈન્કાર કરતાં, જન્મસ્થાનના દાણુ
દેનારા માણસો પોતાના મહાકાલ નામના શબ્દને તેડી
લાવ્યા તે વખતે વણુ હચકર સહિત ત્યાં જાવીને મહા
કાલ શબ્દને જ હસું હાથ માણું પરંતુ એકે તે આપવાનો
ઈન્કાર કરીને, ઉલટા પોતાના મુજરોને લઈવા માટે તૈયાર થયાં.

પછી પવલના એક હબર મુજરો પોતાનાં શબ્દો
ઉગામીને એકદમ મહાકાલશબ્દના મુજરો સાથે લઈવા
લાવ્યા અને દોઢેની ઉરોછ્વીથી તેઓ મર્યા લાવ્યા પહેલાં
તેા પવલના મુજરોને મહાકાલશબ્દના સ્વરૂપ સન્ધને
હાથનું તે ડેળીને મહાકાલશબ્દ પાતે મળ્યૂત થયા ઉપર
સવાર થઈને લઈવા જાણ્યો. તે વખતે મહાકાલશબ્દનું
તેજ જલન નહિ થવાથી પવલના મુજરો નાણી ગયા તે
વખતે પવલના લઈવા એવા પવલને, મહાકાલશબ્દને
નીચે જાડી નાંખીને જાપી લીધા (જુઓ ચિત્ર ૮૮).

પવલને એક વાક સાથે જાપીને, તેની અને તેના
સુવણા સાથેની ઘણી માટે પોતાના મુજરોને ત્યાં રાખીને
શબ્દ પાતે નગર તરફ જાણ્યો. એવામાં શ્રીપાદક્રમાર પવલ
શબ્દને યોદાવીને કહેવા લાગ્યા કે હે શેડા ! કહો તો જરા
કે તમારા તે મુજરો આ વખતે કયાં ગયા, કે તેઓને વધે
એક કોઈ સેનામહેરા આપો છા.

પવલ જોયો છે ' હે કુમાર! તમે શા સિપર ખાર
શું કામ નાખો છો? વત્રી હાથપા સિપર કામ દેવાની કિંથ
ક્યાં કરે છે?

પછી કુમારે પ્રગટપણે કહ્યું કે હે રોક! હજુ પણ
તમારું જા બધુંજો જલોઈ પન પાછું લાવી જાયે તો તેને
તમે શું જાપો તે તમે મને કહો?

પવલ જોયો છે તેમ ચર્ચુ મને તો જાણકારિત
હાને છે તો પણ તે પન પાછું લાવી જાવનાર માણસને
હું મારી મિશ્કડના જાપિ જામ જાપુ તં જાવતની હું
પરમાત્માની સાક્ષીને કબુલાત જાપુ છું

જા પ્રમાણે નક્કી કરીને શ્રીપાલકુમાર હાથમાં પનુપ
લઈને, જગા સિપર લે તૂલ્લીયે જાખીને જોકલો મહાકાલ
રાજની પાછળ જઈને તને જોવાખો; અને કહ્યું કે હે
બંબરમૂલના રાજા મહાકાલ! તને હું જાણી રીતે જગા
ઈચ્છા નહિ; માટે પછી વળીને જોક લલુમાત્ર મારા જોકલાનું
તા બલ લે?

જા સંજગીને મહાકાલરાજા પાછો વળીને કહેવા
લાગ્યો કે હે કુમાર! તું રેખાવડો અને ઉત્તમ રૂપ તથા
લક્ષણવળો હોવા છતાં હજુ તો જાલક છે તો જોકલો શું
કરવા મરવા જાઓ છું

કુમારે પણ કહ્યું કે: હે રાજન્! જાણી રીતના
તમારા વાર્જાનુષથી કાપર પુરોયે સાગી જાય છે પરંતુ
મારું દુઃખ તો વારાં જાણેથી પણ કપે-કરે તેમ નથી

જેમ કહીને ઓપાક્તકુમારે પનુખ સ્તન ઊપર બાવો
 બલ્લી બલ્લીને, મહાકાલરાવના રવુભજને પાડી નાખ્યો.
 ત વખત મહાકાલરાવના મુખટોએ બાકાશમા બાવો
 બાવોને મહાકાલી મૂક્યો ઘોષ નહિ તેટલા બધા બાવોને
 વરસાદ વરસાબ્યો. તો જ્યુ કુમારના શરીરે તેમાથી લેકાચણ
 બાવુ વાતું નહિ ઓપાક્તના બાવોથી ચોંધાએલા. શરીર
 વાળા જન્મરસવના કેટલાક મુખટો પાંચ લાખ્યા કેટલાક
 મુખટો બેઠીબને બાક બીડા લાખ્યા અને કેટલાક
 મુખટો નાચવા લાખ્યા. પછી મહાકાલરાવ પિતે પોતાના
 હાથમા શસ્ત્ર પોતાની બંદે જ હાથને કુમારને ખાસ લા પે,
 પરંતુ જોઈવિના પ્રભાવને હીરે તે કુમારના જાગને લાગતું
 ન હતું.

પછી કુમારે તેનું તે જ હાથિયાર પકડી હાથને
 જન્મરસવને ખજાડીને જૂમિ ઊપર પાડી નાખ્યો. તેને
 બાધીને ઓપાક્તકુમાર જેવો પોતાના સાઈમાં લાખ્યો. તે
 દેખીને સાઈની ધાડી માટે રાએલા જન્મરસવના મજાસો
 નાસી ગયા. પવહને જાનનપકિત કર્યો-કેરાબ્યો. જાનનુજી
 રત્ના જ હાથમા વહવાર હાથને, પવહ મહાકાલને ખાસ
 માટે દેખ્યો. ઓપાક્તે તેને પાડી લાખ્યો. કાસ્ય કે જે
 આવેલા, સરણે આવેલા, બંધનવાળા, રોગથી પસાળ
 પામેલા, નાસી ગયા, વૃદ્ધ સર્પ રાએલા તથા બાહકને
 સતુર્યો ખાસ નથી.

જન્મરસવના મુખટોને ખાસ જાઈને નાસી ગએલા
 પવહના જે રૂપ હાથર મુખટો નાસી ગયા હતા, તેઓ

ઊપર કોધાવમાન થયેલા ચોંઠે તેઓને નોકરીમાંથી છૂટા કરી દીધા તે વખતે તે બધા શ્રીપાલના સેવકો થયા અને કુમારે પણ તેઓને પોતાના સાગ્રમાં આવેલા વકાલેની બેઠી કરવા સાખી લીધા. વળી મહાકાલરાજના ચપ મુખોને વિવેકી બોલા તે શ્રીપાલે ઉત્તમ વસ્ત્રો વગેરે ઈન્દ્ર મમાં આપીને ખુશી કરી.

મહાકાલરાજને પણ કુમારનું જાણુ થઈતુ બેઠીને, મનમાં બમલાર પામીને વિનવતા વચનોથી કહ્યું કે હે ઉત્તમ પુત્ર ! તમારાં ચરણોથી મારાં નગરને પવિત્ર કરો, હે બેઠી બધે પણ તમારી આજ્ઞા જમારી તમારા પ્રત્યેની કાર્તિક શક્તિ કરીજે.

ઉદારતાના બસરૂપ બોલા શ્રીપાલે બેઠી તે ચત્ર કબુલ કરી તેવી જ રીતે ધવલે કુમારને વળી ના પાડી; કારણ કે પાપી માણસો બધી જગ્યાએ શકારીલ જ હોય છે

આવી રીતે ધવલના કહેવા છતાં પણ શ્રીપાલકુમારે મહાકાલરાજની વિનવોનો સ્વીકાર કર્યો. [મહાકાલરાજને પોતાની નગરી તાકીરે શણગારવાનો હુકમ કર્યો. નગરની દરેક કુળનો તથા ઘરો રેસમી અને કસળી વસ્ત્રોના તોરણોથી શણગારવામાં આવ્યાં. શહેરના મોકેમાં તથા બધાં શામાંથી કવચો સાફ કરાવીને મુગધીપણુ પાણી છટાવી; દરેક જગ્યાએ મુગધીયાર ફૂટો પથરાવી દેવામાં આવ્યાં.] પછી પોતાના બહોળા પરિવાર શક્તિ શ્રીપાલકુમારે તોરણ તથા માથા વગેરેથી શોભાવમાન બોલા તે મહાકાલના નગરમાં હાથી ઊપર બેસીને પ્રવેશ કર્યો (બુદ્ધો ચિત્ર ૮૬).

પછી કુમારની સવારી મહાકાકાસાબના રાજમહેલે જીતરી ત્યાં તેજાર શાએલા પોતાના ચોનાના સિકાકાન ઉપર શ્રીપાત્રને બેઠાડીને મહાકાકાસાબએ જાણિયો કહ્યું કે : હે કુમાર ! આ રાજ્ય તથા માસ પ્રાપ્તો, પણ તમારા ત્યાં છે જ્યો, મારો મહાનસેના નામની પુત્રી કે જે મને માસ પ્રાપ્તથી પણ અધિક વફાવી છે તેની સાથે કૃપા કરીને ગાય લગ્ન કરે.

તે જ્યોતે કુમારે કહ્યું કે હું તો પરદેશી છું તેથી માત્ર કુલ અને શીલ જીવવા વિના તમારી કન્યા તથા આ મહેલે જાયો છો, મારે સારી રીતે વિચાર કરીને તે કાળ કરે.

મહાકાકાસાબએ કહ્યું કે : હે કુમાર ! અપ્પણ ઉત્તમ જાવસ્તોથી મેં તમારું કુલ જીવી લીધું છે અને પરદેશનો અને કાંઈ જાણ નથી, મારે મારી જા પ્રાર્થના મહેરબાની કરીને સ્વીકારો.

શ્રીપાત્રકુમારે રાજની બિલવીનો સ્વોત્તર કરવાથી, મોટી ધામધૂમપૂર્વક રાજ્યએ પોતાની મહાનસેના નામની કૃપમાં રસ સમાન પુત્રી શ્રીપાત્રકુમારને પરણાવી. જ્યો, હસ્તમેહાપ વચ્ચે કીડો જ્યો મહિં આણેક રત્નો વચ્ચે રાજ્યએ શ્રીપાત્રને આપ્યા. જ્યો, કાચબામાં નવ નાદો અને ઉત્તમ વસ્ત્રો આપ્યાં. આ જથ્થા પરિવાર સાથે પરવણે જઈ શ્રીપાત્ર જાણે. આ જથ્થા પરિવારને જોઈ મહોટા યજ્ઞ વફાવ પાસે પહોંચાડવા મહાકાકાસાબ શ્રીપાત્ર કુમાર સાથે ત્યાં જાયો. (જ્યો બિર ૬)

১৮৮১-৮২ সালের ১৮৮১

১৮৮১ / ১৮৮১

ધરતીએ મોઘા પુત્રા રચનાવાગુ અને મળિ તથા
સુવર્ણથી ભરેલુ એવું તે જૂગ વડાણ બેળેને પોતાના
દાસમાં વિચારવા લાગ્યો કે : અરેરે ! આ શું થયું !
તે આ મ્હારા મોઝર જેવો દના તે અટલી મોટી જલિ
વામ્બેદ કહે તો તે માફ માફ થવુ આપશે નહિ '

આ પ્રમાણે વિચાર કરીને, જેવો તે કુમાર પામે ગયો.
કે તારા જ કુમારે તને મ્હારા મામના આગળે રચાયે
આફુ અપા વુ કરે ! આ બને વધે કેરવો અતર પા

ત મોઝા જમ વડાણમા મ્હારને જલિવાર મુદિત મેલા
મોઝે તથા પોતાનો પુત્રોને પાત્રાજીને મહાશાસનના પે તમ્હા
નમોઆ પપા મપા (અમો પિયરુર) જેવો રીત મુનિમ્હ
કવમથી સ્વાર સમુદને તરી અવ રે, તરી રીત દેશે.
જ્ય અવમથી સમુદ આજ ને મ્હાકોરે પદેથી મપા ત્યાં
અવમ્હા તિારે મોઝા તમરોથી ને વડાણને અમરી દેપદ
તમ્હાના સર્વે આલ સ્તિરોને મપામ્હા અવમ્હા તમ્હામા
મપદ

૧૦ પુણ્યની મળસતા

૧૪૪

શ્રી પાશુકુમાર જ્ય પાશ્વરી ઊભા કરેલા વસુમ્દ
સ્ત્રીને, વિમાનમાં રહેલા દેવની માફક નારક જેવા લાગ્યો.
પ્રવક્તૃએ પણ તે ક્ષીરમાં પેલાની પાસેનો માત્ર વેધાને
પૂજા નહોતી કરી પછી, શ્રીપાશુકુમાર પાસે જાયીને કહેવા
લાગ્યો કે: હે દેવ! તમારાં કારિયાણાં તમે ત્યાં મટે
વેશવાં નથી ?

તે જાણતે કુમારે કહ્યું કે: હે પિતા ! માત્ર જાને
તમારા વધ્યે કંઈ જાતર નથી, માટે મારાં કારિયાણાંની જ્ય
તમારી મરણ મુજબ આવસ્થા કર્યો.

તે સાંભળીને પુત્રી કહેશે પ્રવક્તૃ [જેમ રૂપ લેઈને
નિકાસે વિચારમાં પડે તેમ] વિચારવા લાગ્યો કે કોઈ વસ્તુ
હવે હું મારી મરણ મુજબ (બોલાવો) કરીશ. કારણ કે
વેશવું જાને તેનું-કવચિકત્વ કરવો-તેને આપ્યારીએ પિતા
મહિરત્વ સમાન જણે છે (જુઓ ચિત્ર ૬૨)

તે જાણતે કેલગ્યો દેવ સમાન તમા મુંદર રૂપ જાને

વેશવાલો, વળી જેનાં મુખ અને નેત્ર પ્રસન્ન છે, એવો ઠોઠક પુરુષ મનોહર થોડા કાપર બેસીને ત્યાં જાઓ. તે પોતાની સાથેના ઘણા પરિવાર સહિત શ્રીપાલકુમારના વજૂના હસ્થાન્ન પાસે જાઓ. તે ત્યાં જેવામાં નાટક ભેંચ લાઓ, કે તરત જ શ્રીપાલે તેને ભાલાઓ.

તેણે પણ કુમારને પ્રણામ કર્યો. કુમારે પણ તેને જાણન આપીને તેણે સમાન કર્યું. તે પણ વિનયમાં વરપર ઘટ્ટને વિશ્વાસપૂર્વક કુમારની પાસે બેઠો. રેવતાઈ નાટક જેવું તે નાટક ઘણવાર બોળે તે પુરુષ વિચાર કરવા લાઓ કે, જ્યાં કાકમાકકી જ્યાં ઠોઠ રાજકુમાર હોય તેમ હાલે છે.

નાટક સંપૂર્ણ થયા પછી કુમારે તેણે પૂછ્યું કે 'હે જદ્દ! તમે કોણ છો? કયા નગરના રહેવાસી છો? તમિએ કંઈપણ આશિર્વાદો લેવું છે?' (બુલ્લો ચિત્ર ૬૩)

તે પુરુષ વિનયમાં વરપર ઘટ્ટને કુમારને કહેવા લાઓ કે 'હે રેવ! જ્યાં શ્રીપમાં વલયાકારવાળો-બોલ-જને મોટાં શિષ્યશ્રવાળો રત્નચાતુ નામનો સ્વર્ગ છે. તે સ્વર્ગની સમ્બમાં વસેલી જેવી રત્નચંદ્રા નામની નગરી છે. તે નગરીમાં કાકકેતુ નામનો રાજા રાજ્ય કરે છે. તેને કાક-માલાખ નામની પત્ની છે. તેણીની કુલિથી ઉત્પન્ન થયેલા કાકપ્રસા, કાકચેષ્વર, કાકમ્બજ તથા કાકેશ્વર નામના બાર પુત્રો, અને તે ઉપરાંત સહસ્ર કલાઓની બાલકાર તથા

x શ્રીપાલ સહ નાં પાણીનું નામ રત્નચાતુ આપેલું છે.

* પ્રતીક પ્રતેષાં કાકાચિ નામ પણ જેવામાં આપે છે.

સતિથી પણ સ્પર્ધવાન અને તત્ત્વની ભણકાર મહાનમ ભૂવા નામની એક પુત્રી છે.

તે નગરીમાં એક જિનદેવ નામનો આવક તથે છે તેનો હું જિનદાસ નામનો પુત્ર છે કહે હું તમોને એક આશ્ચર્ય કહું છું તે સાંભળો. તે કનકકેતુ રાજના દાદાને કથાવેલું અને જયવંત શિખર પર સુકુટ જમાન એક પ્રક્રમ શ્રીઋષભદેવનું એક દેશસર ત્યાં આવેલું છે આ દેશસર ઉત્તમ પુરુષના અસ્તિત્વની આશંકા નિર્મલ અને વિશાલ છે. દાવાસ્થા ઉત્તમ વસ્ત્રની પેઠે ઉજ્જવલ છે તથા સુવમક લની આશંકા અધકારને દૂર કરનાર છે.

તે દેશસરમાં કનક અને મહિની જનાવેલી મૂલ નાથક શ્રીઋષભદેવની સુદર અને દેવીજમાન પ્રતિમા વિશાલમાન કરેલી છે કે જે નવા વસ્ત્રની રેખાની પેઠે તથા સુવનેત્રા પ્રાણીઓને આનંદ આપનારી છે તે પ્રતિમાનું તે વિશાલ રાજા કમેશાં સહિતપૂર્વક પૂજન કરે છે. ત્યાંના દોઝે પણ આનંદપૂર્વક તેને નમન કરે છે તેની પૂજા કરે છે, અને તેનું આનંદ કરે છે તે રાજની પુત્રી પણ વિદેરે કરીને સહિતપૂર્વક કમેશાં તથા જાલ તે પ્રતિમાની આગમણી પૂજા કરે છે.

એક દિવસ વિધિની ભણકાર એવી તે રાજની પુત્રી પોતાના પરિવાર સહિત વિધિપૂર્વક વિસ્તારથી પૂજા કરીને, આગપૂર્વક દેવવદન કરવી કહી; તે વખતે રાજ પણ ત્યાં પહોંચ્યો અને કુવરીએ કરેલી અપૂર્વ અવસ્થા—આત્મી—એકને કુવરી શામાલિત મળેલો હૃદયમાં વિશાલ દાઝ્યો.

કે જાહો ! આ મારી પુત્રીએ અપૂર્વ જ્ઞાંતી રહેલી છે, અને તેમ કરીને તેણીએ પોતાની અપૂર્વ બતુશર્ક રેખાડી જાણી છે ખરેખર ! આ પુત્રીનું છવન પન્થ છે વળી, તેણી પુણ્યશાળી છે કે તેણીએ જિનેશ્વરદેવની પૂજામાં આવે ઉત્તમ ભાવ તથા સરલ સ્વભાવ રેખાદર્શો છે કિંથા, પ્રભાવના ધર્મમાં કૌશલ્યપદ્ધત્તુ સજિત તથા મુત્તીકની સેવા, જે પવિત્રે જો આ પુત્રીમાં વિષમાન હોવાથી તેણી શુદ્ધ સત્ત્વકૃત્ત્વશાળી છે તેની ખાત્રી થાય છે મારી જાણી આ અતુર પુત્રીના વર પણ કદાચ એ તેને હાથક મળી આવે તો માફ મન જાનક થાય.

‘ આ પ્રમાણે પોતાની પુત્રીના વસ્ત્રી વિદ્યામાં નિમજ્જ મએદો તે શબ્દ જોઈ કુલ્લવાર બંધે પ્થાનમાં લીન થયો હોય નહિ તેમ મૌન ધરીને ઊભો રહ્યો. શબ્દની તે પુત્રી પણ પ્રકૃતિ પૂજા કરીને તથા તણ વળત નમસ્કાર કરીને, એવી ચાહતો પથે જિનમંદિરના ગચ્છાશમાંથી જહાર નીકળે છે તે જ વળતે તત્કાલ તે મૂળજન્મસના જાને કમાડો કોણ બંધે શા કાણુથી જોવાં તો જાણ થઈ જવાં કે કંઈ અલગાનથી પણ સ્વર્ગી મહેનત કરવા છતાંજે ઉદ્ધત્તાં નહીં.

આ પ્રમાણે રસ્વાળ જાંધે થએલા એકને તે જાજ-કન્યા પોતાના જાતમાની નિહા કરવા હામી કે, હા ! હા ! હતાશ થએલી એવી મે હો પાપ કષ્ટે કે અદ્યુષણાવ મનમાં હાવી કે એથી પાપી, પ્રમાદમાં પડેલી તથા મદ જાવવાળી એવી મને મારા પોતાના હાથે કરેલી પૂજાનું-જ્ઞાંતીનું-અણ માત્ર પણ હયાત થયું નહિ. ખરેખર ! હું જાપન્થ છું, જાપાનને

વશ થઈને જાયવા તો કર્મના દોષથી મેં ખરેખર ! કાંઈક
પણ જણાવના કરી છે જેનું મને આ દેહ મળ્યું છે

હે નાથ ! માસ પર કૃપા કરીને માથે જપરામ
મારે કોઈ પુણ્યસંકિત અને હીન જોની અને જાપ કમન
જાપો જાની રીતે વિદ્યાપ કરવી જોવી પોતાની પુત્રીને
જોઈને સખ્ય બોલ્યો કે હે વત્સ ! આ જાનવર્મા વારો
જપરામ નથી; પરંતુ માથે જ દોષ છે, કારણ કે દેશચરમાં
રહીને, વારો કરેલી પૂજ્ય-જાત્રી-ને જોઈને વાણ પતિ
જાનથી પિતામાં જોઈ સુશુભાર હું કુલ્ય મનચાહ્યે થઈ
વચેલ માથે મનમાંના વિચારોરૂપ જાણાવનાનું આ દેહ
મળ્યું છે માટે આમાં માથે જ જપરામ લખેલો છે જેમ
હું મળ્યું છું આ દેહ તો ચીતલમ દેવ છે તે કહિ પણ
કીધાવમાન જાવ જ નહિ; પરંતુ હે વત્સ ! આ દેશચરના
કેઈક અધિષ્ઠાતક દેવે આ જાણુપ કરી છે. જેમ લખ્યું '

જામી શબ્દજો પોતાના આવ્યો પાસે નેત્રે, કૃત
જાલન વગેરે વધા કપૂર જાગર અને કસ્તૂરી વગેરે મુગધી
દ્રવ્યો પૂજ માટે મગાવ્યાં જામી શબ્દજો પોતાની પુત્રી
સંકિત પૂજની કરાવીજોણી પૂજ શબ્દજાન્યો અને નિર્મલ
ચિત્તથી રિશ્ત જાણને તે જ જગાએ બેઠા

જાની રીતે પોતાની પુત્રી સંકિત બેઠેલા શબ્દને ત્યાં
જણ ઉપવાસ જમા તે રજમદપ પણ દોઝેના હૃદયમાં
જાનક પેદા કરતો ન કતેલ સામલ, મત્રિ વગેરે પતિવાર
વધા નગરજનો પણ જિલ્લ ચિત્તવાગા રહીને ત્યાં બેઠા હતા.
ત્યાં તેજસ્વી હીરામી પણ જાળક રીતે જાણી રહ્યા હતા

કેટલાક લોકો કન્યાને રોષ રેવા લાગ્યા, તેા કેટલાક લોકો સજાને રોષ રેવા લાગ્યા. આની રીતે બૂરી બૂરી બાતના લોકો આલાપ સલાપ કરવા લાગ્યા.

ત્રીજી સત્રિના પાછલા પહોરે લોકો બહુ જ બોલાવ કરવા તે વખતે બ્રેકફાસ્ટના પાણી ચર્ચ કે બહી જિને શરદેવની આશાવના સજાથી રાજકુમારીનો કે સજાનો કાંઈ રોષ નથી. પરંતુ જે કાચુથી આ રોષસરનાં દસ્તાવેજ બંધ થયાં છે, તેનું કાચુ તમે બધા સાંભળો.

આ સાંભળી તે રાજકુમારી પણ હર્ષથી ચેતનાંબિત રહેવાની ચર્ચ અને રાજ્ય પણ તે વખતથી બાનાંદિત થયો. બધા લોકો પણ બાનાંદિત ચર્ચને વિચારવા લાગ્યા કે - અરે! એનું તે શું કાચુ હતું ?

એટલામાં ફરી પાછી બ્રેકફાસ્ટના પાણી ચર્ચ કે જે પુણ્યની દ્રષ્ટિથી આ રોષસરનાં કમાલ ઉભર્યો, તે આ મહત્ત્વ મળવાનો પતિ થયો. તે સાંભળી બાનાંદિત બુદ્ધિ થયેલા લોકો વિચારવા લાગ્યા કે આ વાળી કાળી હતું ? અને તે પ્રમાણે ક્યારે થયું ?

એવામાં વળી, પાછી વાળી ચર્ચ કે હું શ્રીરામદેવ પ્રજાની સાનિધ્યમાં રહેવાવાળી બહેનરી રેવી છું; અને એક માસની બહાર તે પતિને હું નિશ્ચયે કરીને લઈને બાહુ છું (બુદ્ધિ ચિત્ર ૬૪) એટલામાં સવાર થતું અને સવારનાં-પ્રજાવીવાનાં-વાળાઓ ગામનાં તે વખતે રાજ્ય પણ પોતાના સમગ્ર પરિવાર સહિત બહીને પોતાના રાજમહેલે પહોંચ્યો.

‘પણી જરૂર રેરાસરની બિનપ્રતિમાની સિધિપૂજક પૂજા કરીને શબ્દો પાસથું કર્યું; અને આ ચાત કર્મ જગ્યાએ રોકેલા રોકાઈ ગઈ પછી જ્ઞાનહસકિત સર્વ રોકે તે રેરાસરની પાસે જાવવા લાગ્યા, પરંતુ તે રેરાસરના હસવાબં ઉપરવાં નહિ; તેથી જેટલા પાછીને બધા પાછા વળવા લાગ્યા.

જેવી રીતે તે રેરાસરના હસવાબં ઠોકરોથી ઉપરવાં નથી, પરંતુ તેઓએ જ્યાં જાણીને પાવાના કમીને ઉઘાડાં પાડ્યાં છે આ પ્રમાણે તે રેરાસરનાં જાણ્યાં બંધ રહે જ્યેષ્ઠ માસમાં જાણે મોટા વિવશ જાણી રહ્યા છે આવી રીતનું જ્યોત્ષ્ણી જાણ્યાં કર્યાં થયું છે માટે છે ઉત્તમ પુરુષ। તમે જો તે જિતમંદિરનું ઉત્તમ કાર ઉઘાડ્યો તે, ખરેખર। તે જ્યેષ્ઠરી રેવીની વાણી પ્રમાણે થશે માટે છે મહામહાવાળા। તમે વસ્તુ જ તે જિતમંદિર ઉઘાડવાનો પ્રયત્ન કરો। તે ઉપરથી જમાણાં પણ પુરુષ ઉપરથી.

બિનપ્રતિમા આ પ્રમાણેનાં જગનો સંભળીને શ્રીપાદે ખવડેશને બોલાવીને કહ્યું કે છે પિતાજી। તમે પણ સાથે પધારો તો આપણે જિતમંદિરની ઇર્થન કર્યાં બંધાશે.

ખવડે કહ્યું કે તમે જિંતા વચ્ચેના અને નિરાંતવાળા છે તેથી તમે પુણીથી જિનેશ્વરદેવને નમન કર્યાં જ કરો. કાલે છે જમને તો જમવાનીએ કુરસદ મલલી નથી માટે તમે પધારો હું માફ કામ કરીશ.

પછી ખવડેને ઊડીને વીજા જણાવવા પરિવાર સાથે શ્રીપાદકુમાર એક પાણીવાર થોડા પર સવાર કરીને, જિત-

મંદિર તથા જ્યાં માટે જિનદાસની સાથે સાથે રવાના થયો. કુમાર ઘોડા પર બેઠો કે ઘોડાએ શુભશુભન સુધક કણક શ્વાત ક્યો ક્રીપાલ તથા બધો પરિવાર જનુકેમે ક્રીડમલ રેવ પ્રભુના રેશકરે બાવી પહોંચ્યા.

ત્યાં પહોંચ્યા પછી કુમારે કહ્યું કે ‘તમે બધા એક પછી એક રેશસભ્ય દ્વાર પાસે બેઠાં જાવો, કે જેથી દ્વાર ઉપાસનાર માણસ પ્રુચ્છી રીતે અર્ચાર્થ જાવે.

પછી બધા કોઠે બેસવા લાગ્યા કે ‘હે સ્વામી ! તમે જેમ બોલો તથા કારણ કે સુધ વિના કમલના વનને કેઈ પ્રકૃષ્ટિત કરી શકે ખરું કે ? અદ્રમદલ વિના કુમુદોના વનને કેઈ વિદ્યુત્તર કરી શકે ખરું ? તેમ જ કલ્પરાજ વસત જાણ્યા વિના વનથાજી ખીલી ઉઠે છે ? વળી આંખાને મહેર જાણ્યા વિના કોંવલને કંઠ કેઈ ઉપાદી શકે છે ? માટે હે દેવ ! તમારા વિના તે દ્વાર કેઈનાથી ઉપદી શકે તેમ છે ?

જારણછી ક્રીપાલકુમાર ઘોડા ઉપરથી નીચે કિતરી ગયા પછી જ્ઞાન કરી પવિત્ર વસ્ત્ર પહેરી બસે ઉત્તરાસબ કરીને, નિસ્ચીદી શબ્દનો ઉચ્ચાર કરીને રેશસભ્ય પિંદ દ્વારમાં પ્રવેશ કરીને, તે પ્રકૃષ્ટિત નેત્ર તથા મુખકમલવાળો કુમાર જેવામાં તે રવમકપની બહાર આવે છે કે વરત જ ખદખદાટ શબ્દ કરવી ગભાશના હસવાબની બને ભૂમયો. ઉપદી બેઠાં ત્યાં તેણે મુખદ, કેસર, કલ્પરીથી પૂજાજેલા અને આમૂયો અર્ચિત, તથા નહિ કરમાણેલી જેવી વાલ કુદોની માળા જેઓએ ધારણ કરેલી છે જેવા, ક્રીડમલરેવ

પ્રભુને વહન કરીને તેજોની આગળ ચણાં ફેંટા લેટ ધણાં
(જ્યોતિષ ચિત્ર ૬૫)

તે વળતે રાજ્ય ચણુ ગોતાની પુત્રી સદિત ત્યાં જાઓ.
આપ જામરંધારક ચરિત્રવાળા જોવા તે શ્રીચંદ્રકુમારને
ધારીધારીને તે જોવા લાગ્યો. કુમાર પણ જ્ઞાનદિત ચક્રને,
પર્ણાંત્ર પ્રજ્ઞામયી પૃથ્વીને સ્પર્શ કરીને, મહત્કપર હાથ
સાચીને આ પ્રમાણે શ્રીકૃષ્ણદેવની સ્તુતિ કરવા લાગ્યો.

“શ્રીસિદ્ધચક્રજના નવે પદોમાં મહાન તથા પ્રથમ
પદરૂપ જોવા હે જિનેશ્વર! તથા સુરેન્દ્ર અને અસુરેન્દ્રથી
પૂજાજોતા ચરણમહોવાળા જોવા હે નાથ! હું જાપને
નમસ્કાર કરું છું.

“હે શ્રી કૃષ્ણદેવપ્રભુ! હે ઈન્દ્રિય દૂર દેવામાં કલ્પવૃક્ષ
સમાન! હે હામદેવના જલકાને તોડનારા! હે ભવની
ભાવદ ભાગનાથ દેવ હું જાપને નમસ્કાર કરું છું.

“હે શ્રીનાથિ નામના કુલકળા કુલરૂપી કમલને વિહ-
સ્વર કરવામાં પરમહંસ સમાન! હે જલતલ જલ્લાનરૂપી
જાંબહાસના સમૂહને દૂર કરવામાં જોકે શીપક સમાન! હું
જાપને નમસ્કાર કરું છું.

“હે શ્રીમદ્દેવિ આવતાના ઉદરરૂપી સુદામાથી ઉત્પન્ન
ચન્દ્રેશ કેસરીસિંહના જાળક સમાન! તથા વાવકર શુભદ
રથી હલેશ હિ પ્રવૃદ્ધ મીઠાને બેલે જોવા હે પ્રભુ! હું જાપને
નમસ્કાર કરું છું.

“હે ઈશ્વાકુરશ્યા શૂંપણસમાન! હે દ્રવ્ય સદિત!
હે શાપરૂપી હાથીઓને સિદ્ધ સમાન! હે ચક્રસમાન મુખ

વાળા ! હે ચિદ્રસ્વર કમલ જેવી આજોવાળા ! હું આપને નમસ્કાર કરું છું

‘ હે ઉત્તમ કલ્યાણ કરવાળા ! હે વધાવેલા સોનાના કેશ સરખા આકાશવાદા કઠમાં સ્થાપિત મનોહર કુવલ દૃષ્ટી રમત કમલથી શોભિત શબ્દોના જોવા ! હું આપને નમસ્કાર કરું છું

“ હે આદીશ્વર ! હે યોગીશ્વરોનાં આપને પ્રાપ્ત થયેલા હાજોમમે મનોથી લક્ષિત થયેલા ! હે સચ્ચારૂપી કુવામાં પડેલા પ્રાણીઓને વાસ્નાર જોવા જિનેશ્વર ! હું આપને નમસ્કાર કરું છું

“ હે શત્રુજયવીજની શોભારૂપ ! હે હું-જોને નાશ કરનારા ! હે જેશ્વરેશ્વરથી નમન કરાયેલા વાસ્તોવાદા ! ચર્વસિદ્ધિજોને આપવાવાળા જોવા હે વિનનાથક ! હું આપને નમસ્કાર કરું છું

‘ હે દેવ ! હું આપને નમસ્કાર કરું છું ! હું આપને નમસ્કાર કરું છું ! હું આપને નમસ્કાર કરું છું ! હું આપને નમસ્કાર કરું છું ! હું આપને નમસ્કાર કરું છું !

“ પ્રજ્ઞામ કરી રહેલા જોવા દેવોના રત્નોના સુકુળોની ઠાંતિથી રચાયેલા ઇ વારણે જેઓના જોવા હે પ્રભુ ! હું આપને નમસ્કાર કરું છું ”

રાજા અને રાજકુવરી સીપાલે કરેલી આ પ્રભુ સ્તુતિ સાંભળીને, જ્ઞાનદથી શોભાવિત થયેલા સરીરવાળા સવારુ અને બધે જન્મૃતથી સિંચત કરવા ન કોઈ તેવા થયા

પછી શ્રીપાદકુમાર પણ પ્રભુને નમન કરીને, તથા પ્રભુની નિર્મલ્ય જ્યેષ્ઠી કૃત વચ્ચેની રીપાને મસ્તકે ચઢાવીને, બહારના મંદિરમાં બાવીને હસ્તવદનથી શાશ્વતે પ્રણામ કરે છે.

શાશ્વત પણ કુમારની પ્રશંસા કરીને કહેવા લાગ્યો કે: હે વત્સ! જેવી રીતે તમારો દેશસુતા બહારનાં દસ્તાવજ ઉદાહરણ, તેવી રીતે તમારૂં અસ્તિત્વ પણ જમારી પાસે પ્રગટ કરે.

શ્રીપાદકુમાર વિચાર કરવા લાગ્યો કે: ઉત્તમ પુરુષો પોતાનું નામ પણ પોતે કહેવા નથી, તો હું મારૂં અસ્તિત્વ કેવી રીતે કહું? આ પ્રભાવો વિચાર કરીને શ્રીપાદ મોન થઈ રહ્યા.

તે વખતે એક વ્યક્તિપ્રાણી આ રથાથી તેઓ પ્રભુને વદન કરીને જોવા મળ્યા. તેવામા શાશ્વત વચ્ચે તેઓને વદન કરીને પ્રમોદદેશ જાળળળ મળ્યા. તે વ્યક્તિપ્રાણી પ્રમોદદેશ દેવા મોલ્યા કે: હે મહાપુણ્યો! જો તમે આ દેહકળને પસંદકર્માં કર્યાથી ઈચ્છા રાજતા હો તો મી જિને સ્વરહેવોએ કહેવો. ધર્મ કરે. જિનેસ્વરહેવોએ તથા તત્ત્વોને આપપચાક્ષ મનોહર ધર્મ કહેવો છે, જને દેવ દુર જને ધર્મ એ તથા તત્ત્વો બધાં.

તે હરેકળા જગુકર્મો એ તથા જને ચાર સેદો છે તેમા દેવ તત્ત્વો અસ્તિત્વ અને વિદ્ય એમ એ સેદો ॥ સુદુતત્ત્વો આચાર્ય ઉપાધ્યાય અને સુસાધુ એમ તથા સેદો છે. દરબ, ચાન, અસ્તિત્વ અને તપશ્ચ ધર્મના ચાર

લેરો છે. આ નવે પદો જિનશાસનના ચાર રૂપ છે, માટે જો નવે પદોનું પરમજાગ્રિથી જાસપન કરવું આ નવે પદો આ પ્રમાણે લખવા.

“ ૧ અતરજ શત્રુઓને છવનાશ, ઉત્તમ જ્ઞાનવાળા, આઠ મોટા પ્રાવિકાઓએ કરીને ચક્રિત, ચૈત્રીય અવિશવ વાળા, અને ભખ્ખજનોના સરેકોનો સમૂહરૂપી પૂજને હરણ કરનારા, એવા શ્રીજગરિકવપ્રભુનું હરણજ ખ્યાન કરો.

૨ કુહ એવા આઠે કર્યોના આવત્યોશી મૂકાએલા, તથા જનવહાન, જનવહર્ધન, જનવચાલિત અને જનવ વીર, આ ચારે જનતોની હલમીવાળા સમજ લોકના અજગરમા રહેલા, એવા સિદ્ધ ભગવતેનું હમિયા ખ્યાન કરો.

૩ ધણીઓને જે કુળ આચાર્ય મહારાજો આપે છે તે કુળ પિતા કે માતા પણ આપવા નથી, માટે તે આચાર્ય મહારાજની તમિ નિરવર સેવા કરો. કે લેથી મોટું કુળ વરવ જ માત્ર થાય.

૪ ઉત્તમ જલ રૂપ તથા અમૃત ચરણા સુત, જર્મ તથા વૈશઞ્વમથ જ્ઞાનનું જે ઉપાખ્યાયો ભખ્ખજનોને પાન કરાવે છે તે રૂપા કરવાવાળા ઉપાખ્યાય ભગવતનું હમિયા ખ્યાન કરો.

૫ કમાવાન, હંત, તણ કુસિઓશી છૂત થએલા, મોઠ પણ ભવના જલહાની ઈષ્ટા વજરના, શાંત, કુણવાન, પ્રમાદ વજરના, મોહશબ્દને હણનારા એવા શ્રીસાધુ મહારાજનું હમિયા ખ્યાન કરો.

૬ છ દ્રવ્ય વચેરેની ઉત્તમ પ્રદાવાળા, સર્વ સુવોચના; જેમ ઉત્તમ રક્ષાવલ્લ્લી આપિનેા નાશ થાય છે તેમ નેનાથી કદાચદરૂપી આપિ થાંત થાય છે, એવા કથનને તમે સ્વીકાર કરો.

૭ નવજકથી સિદ્ધ થએલા પ્રસિદ્ધ એવા એક વત્તન્ય જ ભ્રમરૂપ, રેણીપ્યમાન માણેન્યા દીરગ્ની માફક અજ્ઞાનરૂપી અપહારને હસનારા એવા, તે ઉત્તમ જ્ઞાનને મનરૂપી સ્થાનમાં તમે ખાસ કરો.

૮ ઉત્તમ સવરૂપ, ઘોઢને અટકાવનાર અતિચાર સહિત, તથા અનેક પ્રકારના મૂઠા અને ઉત્તર છુલ્લોથી ધનિક થએલુ એવુ પાંચ પ્રકારનું જે ઉત્તમ આત્મિક તે તમે હમેશાં પામે.

૯ બાણ તથા અભવતર જે જે સેદવાગ્ય, તથા અત્વત દુર્લોભ-દુર્લભે કરીને સેદી શકાય-એવાં કથનિ સેદવાગ્ય, પાપિનેા નાશ કરનારા, અને આત્મમાં વર્ણ વેદા એવા તપને તમે કોઈપણ બાવની ઉપ્પા વચર દુર્લભતા તથા પાપિના લગભગે અલભ્યો "

મનેવાંછિત કહેને આખ્યાસાં એવાં આ નવવરોનું જે કોઈ અપ્રાપ્યતા કરે છે તે શ્રી શ્રીપાદ સત્ત્વની માફક મુખેની પરપણને પામે છે

તે સામગ્રી સત્ત્વ પૂરે છે કે: હે અમરના! તે શ્રીપાદ સત્ત્વ કૈવલ્ય છે!

તે વખતે આપણુ મુનિ પણ હાથના ઉપચારથી રેખા-

દીને દેદે છે કે દે રાજનાં ને આ તમારી પાસે બેઠા
છે તે જ પાતે ઓપાલ રાજ છે

તે બાળીને રાજને હર્ષપૂવક મુનિમહારાજને વિનવી
કરી કે દે ભગવાન! જમારી પાસે તેમનાં બધાં ચરિત્રનું
વર્ણન કરેલું ’

પછી તે વારણમુનિએ શરણાવધી માંદીને આ દેશ
સરના કમાલ જોડ્યા ત્યાં મુખીનું તેમનું ચરિત્ર હતી સજ
આ નું વળી, કહ્યું કે કહ્યું પણ આ કુમાર બનેલ રાજક
ન્યાનો સાથે સજ કરીને પોતાના પિતાના રાજવપર બેસીને,
સજાઓનો પણ સજ થશે

ત્યાં પણ મીસિદ્યકલની જાણના કરીને તે સ્વર્ગે
જશે; અને અનુક્રમે મોક્ષમુજ પણ પામશે. વળી આ
પુણ્યશાળી! નવપદલના પ્રભાવથી મહાપ્રભાવિક મોટા
સજાઓ, પુણ્યશાળી તથા મહાપ્રભાવવાન થઈને બન્ન
લખનાઓ થએલ છે એ કેઈ મહાપાપી! આ ઓપાલક
મારું કાર્ષ્ણ્ય ખરાબ કરવા પ્રયત્ન કરશે, તે ખરેખર!
તે જ વખતે તરુ ફલ પામશે. વળી આ સિદ્ધ્યકલના
નવે પદોના પ્રભાવે, આ ઓપાલરાજને અવનાસી આપ
રાજો પણ મોટી સપત્તિ જાણનારી થશે. આ પ્રભાવે
કરીને, તે વારણમુનિ પાછા આગમમાર્ગે જાત્યા બધા
આ પ્રભાવેનું વર્ણન સંભળીને રાજા વગેરે સર્વ દોષો
જાનહિત થયા.

તે જ વખતે રાજાને પોતાનો જાનક બચત કરી,
કુવસના કપાળમાં તિલક કરીને મેળાઓથી વધારી શ્રીકૃષ્ણ,

પાન વગરે જાપોને નમસ્તા ઉત્તમ માણસોની સાક્ષીને પ્રેમપૂર્વક પોતાની પુત્રી મહાનમજ્જાનો ક્રીષ્ણની સાથે વિવાહ કર્યો.

[તે વખતે હાજર રહેલા સાબનો-દુલ્હનો ને સીદિક, સોપારી તથા પાનનાં બીડાં જાપો, હરેકન્ય કથાજમાં વિલક કરી તથા કેસર ઘાળી તેનો છંદાવ કરીને પોતાનો જ્ઞાનક અર્પણ કર્યો.

હાજરની તેજાશીથીનું વચ્ચુ ના—પછી કુવર પોતાનાં વજૂ વરુદ્ધ પધારો અને રાત્ર પોતાના મહેલ વરુદ્ધ ગચ્છ અને જગાઓએ વિવિધ પ્રકારના વિવાહ સભાથી મહેલસરો ચરુ થયા મહાવતી થોટી સીંચે વસીએ મુખ્ય લાગી પુષ્કળ પાષક વજ્જાવવા લાગ્યા અનેક ભવની મિદ્યાર્થિએ જન્યવતી ચરુ કરવામાં જાવી મરત મરત મરવા લાગ્યા હરણ્યો બેઠા બેઠા નવા નવા વાસાઓ સીંચવા લાગ્યા જરિયાઓ મહિં માણેક થોટી તથા હીરાઓનું જલ્લર કામ કરવા લાગ્યા સોનીઓ નવી નવી ભવન્ય સોનાનાં રાખીનાઓ તેવાર કરવા લાગ્યા.

હાજર મહાપત્રું વજ્જુન—જા બધી પામપૂમની ધુમ્મ થોલારૂપ થાન્યે જે મરણ રખો છે તે જોતાં જ જાંજને ગમી બધ તેવો છે મરણ કે તે મરણના વાંસલાઓ સોનાવાળા હોવા છતાં તેમાં રત્નો જગાવેલાં હતાં. વતી, હરેક વાસલાની ઊપર નાટ્યરચ કરવી મહિં રત્નની જન્ય રેલો પૂતળીઓ બેઠાવવામાં આવેલી હતી. તે પૂતળીઓ જેવી તો સરસ રીતે મેઘવવામાં આવેલી હતી કે બધે

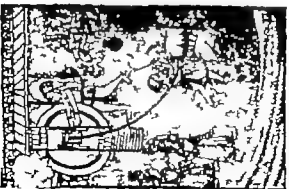

પ્રભુ શ્રીમદ્ધાવીરનું સમવસરણ
(ચિત્ર ૩ પૃષ્ઠ ૩)

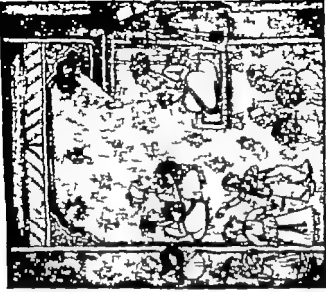
1412 10000 500 100000

1413 10000 500 100000

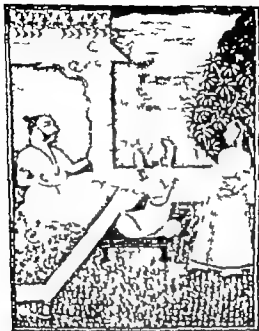

(૧૭૭ પૃષ્ઠ ૭ કાંઠા)
શીખાણ નૃત્ય ભૂમિ ઉ

(૧૮ પૃષ્ઠ ૭૫ કાંઠા)
શીખાણ નૃત્ય મહાભારત

શ્રીરામ મનમથુરરી અને રાણી કમલમથા
(ચિત્ર ૭૮ ૫૪ ૭૬)

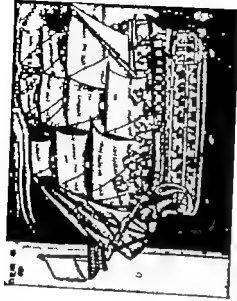
જાણક સાબને જે ૨ કીચાલકુમાર
(ચિત્ર ૮૧ પૃષ્ઠ ૬૭)

જૂન વહાણ
ચિત્ર ૮૨ પૃષ્ઠ ૧૧)

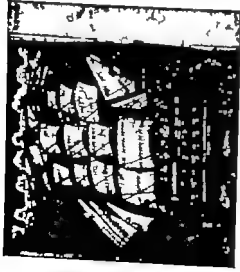
भीपादे सिद्धाद भयो
(वि. ८५ ५२ १ ५)

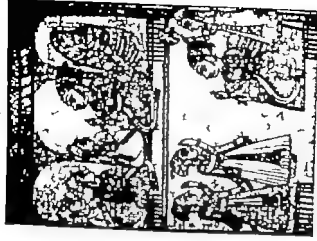
गङ्गादे गङ्गा भयो
(वि. ८५ ५३ १ ५)

रमाचनरी॥भीपादे सिद्धाद भयो॥भीपादे सिद्धाद भयो॥

વડલોદેરી જાળિય
(ચિત્ર ૮૭ પૃષ્ઠ ૧૧)

શાળને વિનતી કસ્ટો પવલ
(ચિત્ર ૮૪ પૃષ્ઠ ૧૨)

સ્વર્ગમાંથી અપ્સરાઓ જ બાણે નૃત્ય કરવા ન જાવી હોય ? તેવો ભાસ થતો હતો. બારે દિશાઓના બારણાઓની બિસ્મની શાળેમાં નીલરત્નમય પાન સહિત અને સાચા મોટીનાં કુમજાવાળાં કુલર્તાં વારણે બધ્યા છે તે બાણે કારેકાર સ્વર્ગનાં વિમાનો ઝોડ્યાં હોય નહિ ? તેવા ત્યાગ છે.

૫ વળી બાંધેલા પથરગી ચઢવાએને મોટીની માળાઓ લટકાવવામાં જાવી હતી તે બાણે આઠાસમાંના વાસમ હોય જ ત્યાં જાવી વિશામ લીધા હોય નહિ ? તેવો રોખાવ લાગતો હતો. ચોરી પણ બધી બાજુથી ચીતરેલી હતી અને તેમાં એના માણેકનાં કુલ કે જેના બિપર મુંઝર ફરતી માળાઓ બારોપણ કરેલી હતી તે બારે બાજુ સુત્રમ ફેલાવીને પુષ્કળ યુગલો બાંધી રહી હતી.

વરરાજાનાં વરધોડાનું વણનું :

મીઠાલકુમારે પણ વિધિ સહિત સ્નાન કરીને સર્વ ઘણતાર સહને કપાળમાં યોગતું વિલક કરું માથા બિપર મણિ માણેક અને મોટીઓથી જડેલા પૂણ્યો - ખાંચાઓ - વાળો મુકુટ પારણ થયો. તે જડેલા હીરાઓના તેજથી બાણે હાસ્ય હતો. હોય નહિ ? તેવો વચચાટવાળો જણાતો હતો. તે રત્નજ્ઞિત મુકુટ રાજાઓના રાજા-વરરાજા મીઠાલ - ના માથા બિપર જડેલા હોવાથી એમ માનતો હતો કે હું સર્વ જાત કારોમાં ઉત્તમ છું અને રાજાઓથી પણ મોટો છું કારણ કે તેમના મસ્તકે ગિણાલુ છું કાનમાં ઓ કુદલ અને કંઠમાં નવલજોડાર યોગતો હતો. ઠેઠે સ્ન

જડિત કરેશે પહેરેશે કવે. જને જૂનાઓ પર જાનુજી
 અને બેરખા પાસજી કરેલા કવે. કાચની રસે આંખોએ
 પર ચોનાની વીંટિઓ અને વડ ચોખવા કવે. મુખ
 મુખ પચાજી પાનથીમાં પાખેલાં કવે. અને કાચમા શીરો
 અને નાચરવેલનાં પાન પાસજી કરી જ્યારે શ્રીપાદપ્રભા
 વરધાદામા મળે, ત્યારે સેકડો સામેલાઓ આમજી બાલક
 કવે. સેલ, નાચર, કસબાર્થ અને જૂનાં વજેરે વર્ણો
 વામી રહ્યા કવે. વજમાં મિઠેલી સેકડો બનડીઓ મનદ
 બીવ ગર્ભ રહી કવે. વળી લખામ ચોનેરી સુલમારથી
 શુભારેલા ઈંચી ભવન્ય કોવલ ચેલાઓ કળકળાટ રંગો
 કરવા નાચી રહ્યા કવે. અને સિદ્ધરની અર્ધાં કરેલા કામીએ
 મરો મત વર્ષને મહાભવા તજારે ખંડા કવે. આવ
 વરધાદાનો ભપો-મ્મ-દોવાથી શીરની જડર લેખી રહેલ
 માનવમેહની વરધાવને લેઈ આનદ પામવી કવે. આ
 પ્રમાણે બારે રમદમાપૂર્વક શ્રીપાદપ્રભા લખામડપમાં વર્ષ
 પડેઆ.

લખાવિધિનું વર્ણન :

તે પછી સામુએ જમાઈને વજા ઉઠાડ સાથે પોતીને
 કાપીની જડર વધસાખા નેમજ વરધવા ખારે વજો. ઉમજ
 વરધવી કીચી મનમજાને પણ કાપીમાં વધરાવવામાં
 આવી. તે પછી દરનપિલાવ વરધવામાં આપ્યો. તે વખતે
 જાણુ. વરધા બહુટા કવે, અને જને વજની ચેલામજ-
 શીમામજવી શીંકી પાતપિતાના વજની વધાર્ધાં બીતો.
 આવી કવે તે પછી અંજની કાપીએ આવ દેશ દેવવામાં

પ્રાણા. હરેક દેશી દેસી વળતે રાખજો કન્યાદાનમાં કાચી,
પાણી, દીશ, માણેક યોગી વગેરેનું પુજન દાન આપ્યું
છી સુરસ મુત્રધીવડે મધમધવા બનાવેલા કે સારના કોળીયા
મનમાં જ્ઞાનદેવી મણકાવા વરવડોને જોઈનીબના મુળમા
મુકેલા આ પ્રમાણે પ્રેમસહિત, શીયાલકુમારે મનમળ્યા
વારે લગ્ન કરું]

પછી જને શ્રીઓ સહિત સસરાને આપેલા જોઈ
ઉત્તમ મહાનમાં રહેલા જોવા શીયાલકુમારની પૂજ પ્રસિદ્ધિ
કર્ષ જોમ કરવા ઘેર આશની જુદાઈ આવી. તે વખતે
શીયાલકુમારે જાનિહની જોળી રૂઝ કરી. તે દરમ્યાન
શ્રીચરણદેવ પ્રભુના દેશસરમા શ્રીસિદ્ધલની ઉત્તમ
પ્રકારે વિધિસહિત પૂજાઓ બધાવવા માંડી અને લાખેલી
જાળી રચાવવા માંડી. જોળોના નવે દિવસમાં કોઈપણ
પ્રાણી માત્રની દિશા ન થાય તે માટે જાળારી પકડે -
કહેવા - પીટાઓ. આ પ્રમાણે શ્રીસિદ્ધલની સહિત
વન, મન અને પતને જોડી શીયાલકુમાર પોતાનો જનમ
સફલ કરવા લાગ્યા

૧૧ શ્રીપાલની સજ્જનતા

૧૪૫

એક દિવસ રેણસના રાજમંડપમાં શબ્દ, શ્રીપાલ
કુમાર સાથે ભેટીને નેચમાં શીલિનેશરદેવની આંત્રી સ્થા
વતા હતા તેવામાં તત્કાલ દશાવધી જાણીને શબ્દને
બિલ્વી કરી કે: કે સ્વામી! એક સાર્થવાહે દાહુધારી
કરીને આશ્રમીની આશાને ભ્રમ કર્યો છે તેને શ્રે બાંધો
છે તે તેને આપ શી ટિપ્પણ કરાવો છો?

શબ્દને કહ્યું કે: ભે તેણે આશ્રમીની આશાને ભ્રમ કર્યો
હોય તે તેને આશ્રી નામનો ભેટલો.

કુમારે કહ્યું કે: કે રાજેન્દ્ર! જ્યાં રેણસમાં શીલે
પાપકારી વચન બોલવાથી વધુ દોષ લાગે છે.

તે વચ્ચે શબ્દ તેને ભક્તિપૂર્વક કરીને એવો ત
દાહુધારને પેટાની પાથે બોલાવ છે કે તપ્ત જ તેને
ભેટને કુમાર બોલખી કરાવે છે કે આ તો ધનકર્મ છે

શ્રીપાલ ખભા વિચારવા લાગ્યો કે: અરે! જાણુ
કુમ મનુ કરી? જાણવા તો બોલને વચ્ચે શબ્દને લેવો હું

શું નથી કરતા ? નિરતર ઉપકાર કરવામાં તત્પર એવા શ્રીપાલકુમારે તેને પોતાના મુશ્કેલીની માફક માન આપીને રાજ પાસેથી તેનો શુન્દો માફ કરાવ્યો.

હવે એક દિવસે તે શ્રીપાલકુમારને એક વ્યાપારીએ આપીને વિનવી કરી કે હું સ્વામી ! અવશ્ય વધારો માગ્યો બચાઈ જવા છે અને અમે બધાં પણ મુશ્કેલી માટે તૈયાર રહી જવા છીએ. માટે આપ લેવી રીતે અમેને બહો કુશલસેમ લાવ્યા છે તેવી રીતે હું સ્વામી ! અમને પાછાં અમારા દેશમાં લેમ અને તેમ જલદી પહોંચાડો.

પણ કુમારે પોતાના દેશમાં જવા માટે સજાની આજ્ઞા માગી. તે વખતે તેણે પણ કુમારનું મોટું સન્માન કરીને દુ ખાન તૃષ્ટિ આપ્યા આપી પછી પોતાની પુત્રીને શિખામણ આપીને તથા તંબૂને કોઈ રીતે બોલુ ન આવે તેવી રીતની કુમારને બતાવણ કરીને કુમારને વધારુ હિંમત આપીને રાજ પાસે ગયો (જુઓ ચિત્ર ૬૬).

શ્રીપાલકુમાર બહુમાનપૂર્વક પોતાના ખાસ ખાસ અસ્થિરને અને અવશ્યોક્તને પણ પોતાના વધારામાં બેસાડે છે અને બાકીના માણસોને બીજા વધારામાં બેસાડે છે. શ્રીપાલકુમાર પણ અને પત્નિએ સાથે વધારામાં બેસેલા હતા. તે બંને કામરેજ સાથે રહી અને પ્રીતિ બેમી આનંદ દર્શાવતાં ન હોય તેવો દેખાતો હતો (જુઓ ચિત્ર ૬૭)

૧૨ ધવલની કુટતા

૧૪૬

[સિદ્ધવટના ગુણ મણી, કહેતા ન આવે પાર,
વાંછિત પૂરે દુ ખ હરે, વદુ ચારવાર]

૧૫૬. ઉપાવી વખતે માંમલિક તરીકે ત્રાજવ,
સરકારી વસા ભેરિ નવેરે વાગવા સદુ થયાં પવન જાતુક
હોવાથી વદાણે। જલથી જલથી જાલવા હાત્યાં વદાણમાં
મેઢેલા શીતલને સમુદ્રમાં પડુ, જેમ પાણી વિમાનમાં મેઢેલો
શ્રીધર્મોદ્ધ સ્વર્ગમાં ધુણ જાતુમતે છે; જેવી રીતે જને
શીમેના તથા અદિ યાત્રી ધુણ જાતુમતે। ભેઈને ભવક
ચિત્તવત્તે। ધવલ ચિત્તવત્તે હાત્યો કે: જરેરે। આ ભાવક
હોવા છતાં પણ કેટલી બધી લક્ષ્મી અને સુદર એ શીમેના
જામ્યો। માટે તેને ધન્ય છે પરંતુ કેઈ પણ ઉણકથી જાતી
આ બધી લક્ષ્મી અને જને શીમેના ભો માણ હાથમાં આવે
તો તે કુ વપાવે ચાઈ નહિતરે મારો મનુષ્ય જનમ જર્મ
છે (જીવો ચિવ ૬૮)

જાતી રીત ધનમાં હુન્ન્ય રહેલો અને જને શીમેના

જ ખ્યાનરૂપી કામજાણેથી વીધાજોડો તે ધવલ દુધ્યાનને પ્રાપ્ત થવાથી, શબ્દવાળો હોય તેમ ક્યાંય પણ સુખ પામતો નહિ - તેને કાંઈ પણ મન પડતું નહિ.

જોડો હોય પણ જલવાન છે અને તે પણ પાછો જાહેર અને કામ સહિત જ્યારે હોય ત્યારે તે પવન સહિત ચલેલા જાજિની પેઠે કોણે હૃદયમાં સત્વાર ઉત્પન્ન કરેલો નથી ? તેથી ધવલની ઉપ ઉઘી ચઈ, અને તે પથારીમાં સુઈ રહેલો હોવા છતાં પણ મધ્યરાત્રિએ ડુખથી ટળવળી રહેલો તેના મિત્રોએ તેણે જોયો.

મિત્રોએ તેને પૂછ્યું કે : ' જ્યારે તમારા શરીરમાં ક્યો રોગ ઉત્પન્ન થયો છે ? કે જેથી તમને ઉપ આવડી નથી, માટે તમને જે ડુખ હોય તે પ્રગટ રીતે જામને કહો '.

દીર્ઘ નિશ્વાસ નાખીને તે જાણ્યો કે : મારા શરીરમાં કાંઈ રોગ ઉત્પન્ન થયો નથી, પરંતુ મારા મનની પીડા જ મને સત્વાર ઉત્પન્ન કરે છે.

પછી ફરીથી તેઓએ પૂછ્યું કે તમારા મનની જે પીડા હોય તે જામને કહો, તો તેનો ઉપાય જતાવીએ તે વખતે તેણે પાતાના મનમાં કહેલા બધા દુઃખ વિચારો કહી સંજળાવ્યા.

તે સંજળીને તે જ્યારે વણિક મિત્રો કહેવા લાગ્યા કે : જરૂર ! કાનોને સૂઝ સમાન તમે જા શું જાણ્યા ? ઉત્તમ પુરુષો તો બીજાનું ધન પણ હણ્યું કરતા નથી ત્યારે ઉપકારી જોવા સ્વામીના ધનનું જે હણ્યું કરતું, તે તો

અવકર વિષાકને ઉત્પન્ન કરવાવાળું છે ઉત્તમ પુરુષોને
અન્નની જીનો શબ પશુ નિકળી જાય છે તે ત્યારે પોતાના
સ્વમીની જીની ઈચ્છા કરવી તે તે શેવનાચના સિર જ
રહેલો મધિ લેવાની ઈચ્છા કરવા લેલું છે (જુઓ ચિત્ર ૬૬)

કોઈ જીવના પ્રાણોનો શ્રીક કરવો તે પણ દુનિયામાં
બ્યાજની નથી તે પછી પોતાના સ્વામીનો પ્રાણ લેવાનો
પ્રયત્ન કરવો, તે જરૂર નથી તથા અવકર છે તથા
તમારા મનમાં આવે વિચાર કરીને પાપ કરવાનું શી રીતે
વિવશું ? વગેરે, જાણ વિવશું તે તે તમારી જાણી જમને
કહો છતાં પણ શી રીતે ? જાણીશું તથા અમારા સ્વામી
જાને મિત્ર હવાય પણ તથા આવે અસહ્ય વિચાર કર્યો
છે તથા તથા અમારા શત્રુ છે તમારા પદાલો બતાવી
જાણ્યા, તમને મહાકાલના પાસેથી જાણેલા બિદ્યાના,
જાને વિદ્યામયના પાસેથી અધનયુક્ત જાણ્યા, તે જુદું છે
તથા જુદી જાણી રીતે ઉચાર કરવાનો જે માણસ
શ્રીક કરે છે તે જરૂર નથી દુર્જનોને વિશેષમાં કહેવાય છે.

મહીન, વંદીમતિવાળા, પશ્ચિમ જોવામાં રહ્યો,
અવકર તથા હજુ જેવાવાળા જુદા જુદા દુર્જનો દુર્જનો
શ્રીક લાવવાનારો - ઉચ્ચનારો - પણ મારી નાખે છે. પ્રયત્ન
રીતે કુટીલ અમાવાળા, તથા કહ્યા મુજબના તથા કોઈની
અવગણના કરવાના મહીન અને દુર સ્વામીવાળા જલ
પુરુષો જ્વરની મારફતે કોણે વાપ કરવાય લેતા નથી ? વગેરે
દુર્જનોની કુવશ્યો કહ્યા શબ્દો બોલે છે જાણના
સુધી સુધીને જે અલિપ્ત હજુ છે, જાણી રીતે પાશાના

છિત્રો જોનારા જોવા તેઓ કહેવું મુખ આપનારા શાવ છે ?
જાવા દુષ્ટ વિચારોથી તું તારા જગતમાં ધવલના નામના
બાંહે, દુષ્ટ દેશવાવાળો દુષ્ટ વિચારોવાળો દેશવાથી તું રવામ
મુખવાળો - કાળા મોવાળો - કહેવાઈશ અને તારા દેશ નથી
જામીને પણ તું મહીન કરે છે - તારું કાણુ મો તું જામીને
જતાવીને જામીને પણ મહીન કર નહિ. જા પ્રમાણે કહીને
ધાર મિત્રો પેસીના વચ્ચ મિત્રો તો પોતપોતાના સ્થાને ગયા.

પરંતુ કુટિલ સ્વભાવવાળો શાશી મિત્ર તો પાછો
ધવલની નજીક જાવીને બેઠો. તે ધવલને કહેવા લાગ્યો કે
હે મિત્ર ! જા વિચાર તમારે તે મિત્રોને કહેવાની જરૂર
ન હતી કારણ કે તેઓ તો તમારા શત્રુરૂપ બધને તમારું
અહિંત ચિંતવનારા છે જોકે મારું હું જ તમારું મનોર્થાંક્ષિત
કાર્યને સિદ્ધ કરવાની તરફેણમાં છું અને મારાથી જનવી
મર્યાદા કમ્વા વેચાર છું તમારે તે જાણવડની ચિંતા કરવાની
જરૂર નથી. પરંતુ હવે તમે શીવાલ આથે વિશેષે કરીને
મિત્રાચારી જતાવો, કે જેથી તેના મનમાં તમારા પ્રત્યે
વિશ્વાસ ઉત્પન્ન થાય તો તેને આપણે ચહેલાઈથી મારી
શકીશું.

તે સાંભળી ધવલ ખુશી થયો અને તેણે કહ્યું કે
તું જ મારો ખરેખરો મિત્ર છે. પરંતુ તું કહે કે મારા
મનોર્થાંક્ષિતની સિદ્ધિ કેવી રીતે કરવી ?

તે મિત્ર બોલ્યો કે વહાણ બેપર કુલ્લયા માટે દોર
રાંખોના આધારે વહાણની જાણમાં મંથિા જ પાવવો; અને
કેઈ પણ કુલ્લયા જોવાના બંદાને શીવાલને તેના બેપર

જરાવશે. જાણી જાનામાના તે દોરમાં કાપી નાંખવાથી શ્રીપાલ
જરેજરાં સમુદ્રમાં પડી જશે, અને જાણી નિર્વિવાદ રીતે
વમાથા મનોવાછિવની પ્રિદિ થશે '.

આ સાંભળીને જ્ઞાનદ પામેદો. તે પવત્ર કુમારની
સાથે વળે. જ્ઞાનદ અને મુ મચ્છરી કથા લાગ્યો કે જેથી
શ્રીપાલને પણ હથડું આવડું હતું.

એક દિવસ તે પવત્ર પાતે તે કિલા મથા કિવર
જાણી શ્રીપાલને હથેય લાગ્યો કે— કુમાર! બૂઝો! બૂઝો!
આ મું છે? સમુદ્રની જરૂર મે પહેલાં નહિ એએહું એક
અપૂર્વ કુવનક દેખાવ છે એમ હથેયો હથેયો પાતે માંથા
કિવરથી કિવરી નથે, અને શ્રીપાલ વરદ દરીને વિશેષે કરીને
મિલકથા લાગ્યા કે હે કુમાર! આ અપૂર્વ કોવક આવને
ખાસ એવા હાથક છે કાચ કે દોઢોમાં હથેયક છે કે છમ્મા
કથાં એકું મહું (બૂઝો ચિત્ર ૧)

તે સાંભળીને શ્રીપાલકુમાર પણ એકાદમ જેવા તે
માથકા કિવર જરૂર કે વસાવ તંદુર મિત્રે માંથા—મૂડાના
દોરમાં કાપી નાખ્યાં (બૂઝો ચિત્ર ૧૦૧) તે વખતે માથા
માંથી જોડિયા પાળી વજવ શ્રીપાલે પણ એકાદમ નવપદોનું
ધ્યાન પડું (બૂઝો ચિત્ર ૧૦૨) અને તેના પ્રભાવે એક
મચ્છરી પીક પર તેઓ પડ્યા. નવપદનું પ્રભાવથી અને
જરૂરસરની જોષિના જલથી મચ્છરી પીક પર બેઠેલા શ્રીપાલ
કુમાર અને કણમાવમાં કોઈય દેશના જિનાર પહેાળા
લેખે રામ રામે તેણે કોણુ ચાએ તે કોણુ દેશના ચાવા
નચરની નહક અને વન હતું, ત્યાં એક અપાનક ગાદ નીચે
થાકેલા કુમાર આસમ જેવા સુધં ગયા.

૧૩ પુણ્યની પ્રખલતા

૧૪૭

જે વખતે શ્રીપાદ ઉદયમાથી જાગે છે તે વખતે પોતાની સેવા કરવામાં તેનાર જાગેલા જોવા સેકરો ઉત્તમ સુખોથી પોતાને યોગ્યજોડો જૂએ છે વિનયથી હાથ ભેંદીને ઈલા રહેલા તે સુખોએ શ્રીપાદને વિનવી કરી કે હે દેવ! આ કુઠણ નામના દેશમાં ઘણા નામની નગરીમા વસુપાદ નામનો રાજા રાજ કરે છે તે રાજાએ જામને જોવો કુઠમ કર્યો છે કે સમુદ્રના કિનારાપર નિર્મલ ઠાવા વાળા ઝાડની નીચે સૂઈ રહેલા જોવા એક પુરુષસ્ત્રને તમે જોશો તે પુરુષ જ્યારે જાગે, ત્યારે તેને વરત ધોડા ઊપર બિસાડીને જાડી લાવજો. હે સ્વામી! જામોએ તમોને જામારા પુરયોદયે કરીને તેથી જ રીતે વૃક્ષની નીચે જોવા છે, મને આ ધોડા ઊપર બિસીને જાપ જમારી જાગે ધધારા (જૂનો ચિત્ર ૧ ક)

તે વખતે શ્રીપાદ પણ ધોડા ઊપર બિસીને તે સુખ-ટોથી પલિરેલા એક કણુમાજમાં ઘણા નગરીની નજીના જનમાં જઈ પહોંચ્યા. રાજા પણ મંત્રિ તથા સામતો સહિત

તેમની સાથે આવ્યો. પછી સજ્જારેલા શાસ્ત્રા નગરમાં
કુમારનો ધોરો પ્રવેશ મહેલસવ કર્યો.

રાજમહેલમાં હાઉં બંધને યોજન તથા વસ્ત્ર વગેરેથી
કુમારની સેવા - શાકરી - કરીને, રાત્ર વણા સન્માનપૂર્વક
કુમારને આ પ્રમાણે કહેવા લાગ્યો: પહેલા મારી યજ્ઞમાં
એક નિમિત્તસાધનો અજ્ઞાત આવ્યો હતો તેને મેં પૂછ્યું
કે તું કે મારી મહનમજરી નામની પુત્રીનો કેવું પતિ થયો ?
ત્યારે તેણે એમ કહ્યું કે તું કે વૈશાખ સુદિ દશમના દિવસે
અમુક કિંપાસ પસના વનમાં નિશ્ચલ છાયાવાળા વૃક્ષની નીચે
એ બાધુક હતો, તે આ તમારી પુત્રીનો પતિ થયો છે
વત્સ ! તેના કહેવા પ્રમાણે જ આજે આજ પુત્રવત્સા વૈશાખી
તું મને મળી આવ્યો છું મારે મારી આ મહનમજરી
નામની પુત્રીની સાથે તું લગ્ન કર.

એમ કહી રાજાએ મોટી ખામખૂમપૂર્વક શ્રીપાતની
સાથે પોતાની મહનમજરી નામની પુત્રીનું લગ્ન કર્યું અને
કન્યાદાનમાં વણા ઉત્તમ દોહડો લાગીએ મહિ તથા
કવન વગેરે લાખું

પછી તે શ્રીપાતકુમાર રાજાએ અપેક્ષા મહેલમાં
સજ્જારી મહનમજરી સાથે યજ્ઞારિક સુએ દેવની આદેશ
સોઝને છે કારણ કે પુત્રવત્સી જ સુએની પ્રાપ્તિ થાય છે
રાજાએ શ્રીપાતને રેશ થાય તથા ગામ વગેરેનું આધિ
જન આજ્ઞા માર્યું પરંતુ શ્રીપાતે તે દેવની ઈચ્છા
નહિ કરતાં, માર એક સ્વમિધરપણું માગી લીધું એટલે રાજા
એના કૌપર પ્રજ્ઞ થાય તેમને પાનનું બીજું તેમની પાસેથી
અપાવે.

૧૪ સતીના શીલનુ રક્ષણ

૧૪૮

જે વખતે શ્રીપાલકુમાર કમ્પદમાં પડયા, તે વખતે ધવલશેઠ અને તેના કુમિત્ર જને દુરવની જાદુર છુટી થયા. પછી હોઠોને વિશ્વાસ બેસાડવા માટે ધવલશેઠ બોલવા લાગ્યો કે : ' જરેરે ! ત્યાં મું જની ગયું ? શા કારણથી અમારા સ્વામી શ્રીપાલકુમાર કમ્પદમાં પડી ગયા ? એમ કહી તે મહાકપરી ધવલશેઠ છાતી કુટવા લાગ્યો અને માથુ પછાડવા લાગ્યો ; વશા મોટેથી જૂમો પાડવા લાગ્યો કે : હે સ્વામી ! તમે ક્યાં ગયા ?

ત્યાં સાંભળીને તે જને સતી કીચો હાહાકાર કરતી, બહે વચ્ચી હજારો દોષ નહિ તેમ બિલાન વર્ષને જમીન દિપર પરી દરિયાના હવા પવનથી તે જનેને પાણુ ચેતન્ય ખાવવાથી, કુખના દરિયામાં ટૂંવી ગયેલી તે જને કીચો પોક મૂકીને રોવા લાગી કે : હે પ્રાણુનાથ ! હે શુભનિધાન ! હે વહે જમવને ઉત્તમ ઉપાસી ! હે ભદ્ર સમાન મુખવાળા ! હે કમલ નેત્રવાળા ! હે કૃપણી છત્રો ! હે કામદેવને બેસે

એવા । ખરેર । કે સ્વામી । આપે મુકેલી જનાર દીન તથા
સરવરુદિત એવી જે અમે અને અણીએને દેણુ સરવ
સખરી ।

પછી ખવલ તેઓના સ્વજનની પેઠે કહેવા લાગ્યો કે
કે ઉત્તમ સારિયળીઓ । તમો જેલ ક । નહીં । હું પોતે
તમારા દુઃખનું હમેસા નિવારણ કરીશ.

આ પ્રમાણે અંજળીને તેઓ વધારે દુઃખી થઈને
વિશ્વાસ્ય લાગી કે ખરેખર । આ પાપીએ જ આ અંજલ
હયું હોય એમ લાગે છે

[કાચા હુલ્લવાળા તે ધવલતા મુખમાથી કપટી વચનો
પાણીને અને સીંચે ચિતરવા લાગી કે પ્રાણનાથનો
ભાવ આ પાપીએ જ કયો હોય એમ લાગે છે । જીજ્ઞ
કેઈ વેરો છે / નહીં આ દુષ્ટ વિશ્વાસવાદીએ ધન અને
સીંચેની લાલચથી જ સ્વામીજીને કયો છે છતાં પણ મીંચે
મીંચાણ સખી આજ્ઞાને આવીને મળે છે, કાણુ કે એમ
તલવાસ્તી ધાર પર ચકરની આજ્ઞા આવી હોય અથવા
તા હોવાના ગમેશા કાપર આજ્ઞા મળતી ગમેલું જનાર
દેણુ પણ તેની મીંચાણનો સ્વાદ લેવા અર્થાં લાગ અને
હાંતના જેમ પૂરા હાલ થાય છે તેમ જાના મીંચા નોહો
તથા વિશ્વાસ રાખવા અર્થાં આપણા પૂરા હાલ થાય તેમ
છે તથી હવે આપણે આજ્ઞા અમૂલ્ય શીલસ્ત સાચવવું
મુરકેલ જનશે. કાણુ કે જે લાલચથી એણે પોતાના ઉપ
કારીનો પણ જાત જાત્યો છે તે લાલચને વશ થઈને આ
પાપી આજ્ઞા શીલનો પણ જાત કરવા પ્રયત્ન કરશે, મારે

આપણે પણ યતિની મારફત સચુક્રમાં જ પાપાત કરીને આપણા પ્રાણના લોભે પણ શીલરત્નનું રક્ષણ કરીએ. આ પ્રમથણે વિચાર કરીને, એકી વખતે તે બંને ઓળખે સચુક્રમાં પહોંતી મુકવાનો નિર્ણય કરે.]

તે વખતે સચુક્રનું પાણી ઉછળવા લાગ્યું તાકાની પવન ચાવા લાગ્યો. ભરકર ઘેરની ગર્જનાએ કવા લાગી. ભવાનક બીજાનીઓના અમકાસ કવા લાગ્યા. ઘેર અધકાર વધવા લાગ્યો, અને ભરકર યાદો કવા લાગ્યા. ભરકર અદ્ભુત સુભગાવવા મારણુ આવી રીતે સેકોએ ઉત્પાત કવા લાગ્યા (લુઓ ચિત્ર ૧૦૪)

આ ઉત્પાતથી ઈશિના તાકાની મોજ ઉપસકવરી આવવાથી વહાણો. કલાવવા એજમ કાર્યું થઈ પાણુ હોઈ વહાણો કાલકોલક કવા લાગ્યા અને તેથી વહાણમાં બેઠેલા લોકો ખજાજવા લાગ્યા અને એક કણવારમાં તે બધા કળક કરીને મુક્તિ કવા લાગ્યા. ચારે બાજુ ઘેર અધકાર છવાઈ ગયો.

આ વખતે ત્યાં હમકોનો હમકમ યાદ કરતા તથા અત્યંત ભવાનક દેખવાળા, અને કાલમા તલચાર પહેલેલા એવા સેતપાલ પ્રથમ પ્રગટ કવા. પછી ત્યાં માલિકાર પૂજારી કવિજ અને પિંજલ નામના ચાર વીરો, કાલમા મીરા મુગરથે લઈને પોતાની ઓળે જ પ્રગટ કવા. ત્યાર પછી કુચુદ, અજન, વામન અને ગુપ્તત નામના ચાર પ્રતિકારો કાલમા હલ પાણુ કોલો એવા ત્યાં પ્રગટ કવા. તેઓની પાછળ પાછળ અત્યંતમાન એવાં બંને બંનેને સમાવતી એવી ચહેવરીદેવી, વણા રેવરેવીઓના પરિચાર

અહિંત ત્વાં પ્રગટ કર્ષિને, જા પ્રમાણે કહેવા લાગી કે :
 અરે ! જોવા તો જાણી દુર્લુહિ જાજનાર જા માણસને
 પાડે કાશ્વ કે જા બધા જનયોનું મૂળ તેના સિવાય
 બીજુ કેઈ નથી (બ્રહ્મે ચિત્ર ૧ ૧)

તે પુરુષને વસ્ત્ર જ સ્વરૂપે જોઈ જાણીને, કાશ્વ
 મુને પુત્રાશ્વ જ કૃષ્ણ લટકાવ્યો. પછી તેનાં સુખમા જાગ્રુજિ
 પદ્માશ્વ નાજીને, તરુવાશ્વની તેના જાગીને ઉઠીને જાણે
 હિંદુવાસીને શાંતિ કરવા માટે જાગ્રીજાન જાપત્ય હોય તેમ
 જાણી રીધાં.

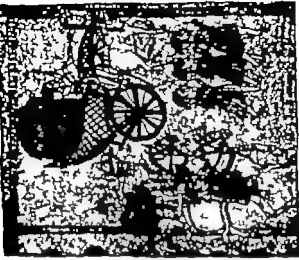
પોતાના મિત્રના જાવા જુલ હાલ જાણેલા જોઈને,
 ધનશ્વ જુલ જાગ્રીજાવ્યો તેથી પોતાનો જાવાય કરવા માટે
 તે જાને જાગી જાગ્રીજાવ્યો જાગ્રીજાવ્યો જાગ્રીજાવ્યો જાગ્રીજાવ્યો
 લાગ્યો કે : હે માતાઓ ! જા કરજે જાણેલા તમારા
 સેવાનુ રક્ષણ કરો' (બ્રહ્મે ચિત્ર ૧ ૨)

તે વળતે જાગ્રીજાવ્યો તેને કહ્યું કે : 'અરે ! દુહા !
 પીકા ! પાપિષ્ઠ ! જા જાગી જાગ્રીજાવ્યો તે કરજે જાગ્રીજાવ્યો
 તેથી તેને લખનો મૂક જ

જિનમથી નમ્ર જાનેલી જાને વિભાવ જાગ્રીજાવ્યો તે
 જાને જાગ્રીજાવ્યો જાગ્રીજાવ્યો તે જાગ્રીજાવ્યો જાગ્રીજાવ્યો
 હે જાગ્રીજાવ્યો ! તમારા પતિ યોગી જાગ્રીજાવ્યો જાગ્રીજાવ્યો
 જાગ્રીજાવ્યો જાગ્રીજાવ્યો જાગ્રીજાવ્યો જાગ્રીજાવ્યો

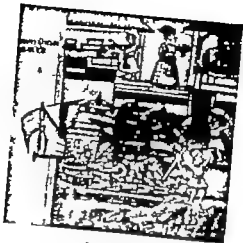
જેમ કહીને જાગ્રીજાવ્યો તે જાને જાગ્રીજાવ્યો જાગ્રીજાવ્યો
 જાગ્રીજાવ્યો જાગ્રીજાવ્યો જાગ્રીજાવ્યો જાગ્રીજાવ્યો
 કહ્યું કે : જા જાગ્રીજાવ્યો જાગ્રીજાવ્યો જાગ્રીજાવ્યો

ଶିବାଜୀର ବିଜୟ

ଶିବାଜୀର ମଙ୍ଗଳହୋଇ ମୁକ୍ତି

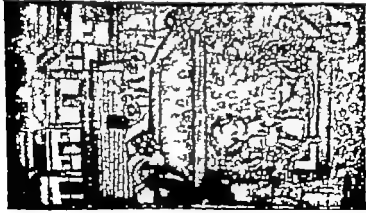

આપારી માલ ઉતારે છે
(ચિત્ર ક્ર. ૪૫ ૧૧૪)

શ્રીવલ્લભની રૂપી
(ચિત્ર ક્ર. ૪૫ ૧૧૬)

શ્રીપાદ અને જિનદાસ
(ચિત્ર ક્ર. ૪૬ ૧૧૫)

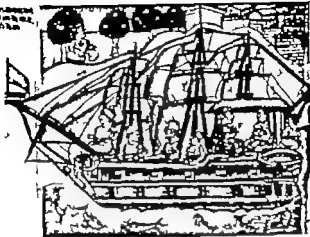

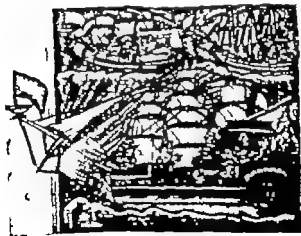
પ્રભુ શ્રીવેંકટેશ્વર
(ભાગ ૬૧ પૃષ્ઠ ૧૨૨)

મહાભયપાને વજાવે છે
(ભાગ ૬૧ પૃષ્ઠ ૧૩૩)

શ્રીપાદ અને મહાનભંજી
(ચિત્ર ૬૭ ૪૫ ૧૩૭)

શ્રીપાદ વ્યાધર્મા અને શ્રીમદ્ સદ્વિત
(ચિત્ર ૬૮ ૪૫ ૧૩૭)

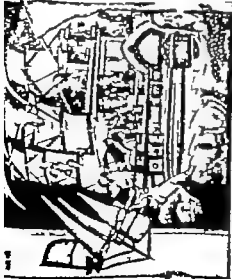

મહિ મનમ તપા મિત્રી મારી

(૧૯૧૪ થી ૧૯૧૬)

મહિ મનમ તપા મિત્રી મારી

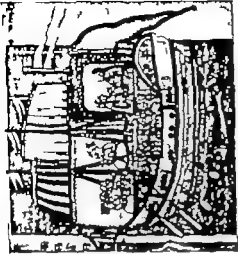
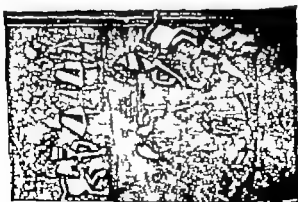
મોંઘાની રોશી માપી
(ચિત્ર ૧૧ પૃષ્ઠ ૧૭૮)

શિયામા પટેલ શીખાલ
(ચિત્ર ૧૧ પૃષ્ઠ ૧૭૮)

(સમ ૧ ૩ ૧૩૦)
 ગામના કાકા-બીજા મિત્ર

(સમ ૧ ૩ ૧૩૦)
 ગામના કાકા-બીજા મિત્ર

ખસળ નરજીવી ભેઈ ચકચે નહિ. એમ કહી બહેનરીરવી
પેતાના સ્થાને ગઈ (બૂબો ચિત્ર ૧ ૭)

ઉત્તમ જુદિવાળા ખવસના તણે મિત્રો ખવસને સરસ
જુદિથી કહેવા લાગ્યા કે— કુજુદિ આપવાવાળાનું દેશ તે
ભેલું ને? આ જને સતીબોના પ્રભાવથી આ વખત તો તું
છવ્વો છૂટ્યો છ; પરંતુ ફરીને પાછો ભેલું પાપ કરવા
મૈયાર્થ તો તને મહા જનમ થયે એ પુરુષ! રામમાં
મત્ત થઈને, પારસી સ્ત્રી સાથે વિલાસ કરવાની લાલસાવાળો.
હોય છે, તેને એ પુરુષ તરીકે ઓળખવામાં આવે તો
જમી ગયેલાં જને કુવશ કેને કહેવા? એ પુરુષો! પરમીના
રૂપમાં મિલિત થઈને કોણ પામી છે, તબો પેતાનાં કુલ
વશ, સ્વમ અને મોહના મુખોનો નાશ કરે છે તેવાઓને
પિત્તર છે

તે વહાલો સમુદ્રમાં ચાલતા ચાલતા કેટલાક દિવસો
વીલીંગયા પછી, વળી, પાછો ખવસ મનમાં વિચારે છે કે:
અરે! હલુ મારું પુણ્ય અમૃત છે કે એથી તે ઉપદ્રવ
ફર થયો હવે આ સવળી લક્ષ્મી ખીંચીખીંચે મારી જ
થવાની છે હવે જો આ જને ત્રીજો કેઈ પણ રીતે મારી
ત્રીજો થવાનું કળુલ કરે, તો હું જુવાન ચાર્ડ અને ઈશ્રી
પણ વધી જાઉં

આ પ્રમાણે વિચાર કરીને, એક દ્રવીના મારફતે
સરેયો કહાંઓ. તે સરેયો લાવનારી દ્રવીનું અપમાન
કરીને, તે સતી સ્ત્રીઓને કહાંમી મૂકી. તો ખજ કામરૂપી
પિશાચથી અપિષિત થએલો તથા નિમલ એવો રિવેક

નેનો નાશ પામ્યો છે એવો તે તેના ગુણ અધ્યવસાયો-
વિચારોને લીધે હણમાત્ર પશુ મુખ જામતો ન હતો.

એક દિવસે ઠામથી અથ રાખેલો તે ધવલ શીનો
વેશ હાથે પોતે તે જાવી શીઓના શ્વેતાના સ્થાનમાં ગયો.
એવો તે ત્યાં જઈને બને સ્ત્રીઓ વચ્ચે કુદરિ કરે છે કે
ફેરીએ આપેલી આશાના પ્રભાવથી, તે બને સ્ત્રીઓ
અસ્વસ્થ થઈ જાતી જવાથી, તે બેઈ સહતો નથી. સચાંધ
એવો તે નેવામાં અધિષ્ઠાની માફક ત્યાં રજાડતો હતો,
તેવામાં હાલતા એવા તે ધવલને ઠાસીઓએ કુવરાની પેઠે
જૂલ માર મારીને બકાર કકારી મૂક્યો. એવામાં તે વહા
લોને બીજા સ્ત્રી કઠારવાનો પ્રયત્ન કરવા છતાં પણ એક
અકિનામાં કચકિ યોજા દિવસે મેંકજુ દેશના શાવુ નરના
કિનારે જાવી પહોંચ્યા (અગ્રિમ ચિત્ર ૧૮).

૧૫ સજ્જનની સજ્જનતા

અને

દુર્જનની દુર્જનતા

૧૪૯

ધૃવજ પહેલો વકાવમાંથી કીટરીને લેધું લઈને જેવો રાજાજીવ્યાશમાં આવ્યો છે તેવો જ ત્યાં તેણે રાજાની પાસે બેઠેલા શ્રીપાદને ભેગા રાજા પણ તે સાર્થવાહ (ખવટ)ને વધુ સમાન બતાવે છે અને ખાસ કરીને શ્રીપાદના કાલે પાનનું બીડું પણ બતાવે છે (ભૂજો ત્રિવ ૧૦૬)

શ્રીપાદે તો જેવો ખવટને ભેગો કે તરુદ જ તેણે જોળખી કહાડ્યો. ખવટ થોડો તો શ્રીપાદને ત્યાં ભેઈને વિચારવા લાગ્યો કે અરે! જ્યાં યું તે જ શ્રીપાદ છે કે ને ખવટના કાલ જેવો છે કે પછી તેણે જેવો બીજો કાંઈ પુરુષ છે?

ઘોડીચાર કુપી તો તે ખવટ રાજાની સજામાં બેઠો પછી જ્યારે તે બેઠો, ત્યારે તેણે પ્રતિકાર - દારપાલ - ને પ્રાર્થના કે જા સજામર મેળુ છે?

તેણે તે શીપાદકુમારનું સર્વ વૃત્તાંત કહ્યું તે સાંભળીને ખચકાતો બાળકે પગથી કાઢીને તે દુઃખને બેઠો. થયે હોય નહીં તોયે મર્મ બેઠો. તે દુઃખમાં વિચારવા લાગ્યો કે 'હાથ ! હાથ ! મારા કમળાચીનથી જે જે મર્મ હું મારું તે તે મને ઉલટું પડે છે. આ શીપાદ તો રાજાનો જમાઈ થઈને જીતે છે, અને મારો છુન્નો તો મોટો છે, મારું હૃદય છું મરી, તેની અને કંઈ સમજણ પડતી નથી. ખીરપુરનો પોતાના લીધેલા કાચે મારે ઉલમ ભિડવા નથી, મારણ કે ઉલમી પ્રાણીઓ ભાગ્યને પશુ પદ્ધતિવા પ્રચલન કરે છે.

આ પ્રમાણે વિચાર કરતો કરતો બેઠો. તે પોતાના ઉપરે જાણ્યો — પહોંચ્યો. તે વખતે બાળાની જ્ઞાતામાં હોશિયાર એવું એક દૂબ દોઝેનું ટોટું ત્યાં આવે પહોંચ્યું તે બાળાના દૂબ દોઝેને વિચારી આકુલ વિચવાયો. એ બાળકે કંઈ કામ જાણતો નથી ત્યારે તે દૂબાએ તેને પૂછ્યું કે : હે સ્વામી ! આપ જમાના કોપર કુરસે કેમ થયા છો ?

તે વખતે બચ્ચે છુન્ન દૂબને એકાંતમાં બેઠાનીને કહ્યું કે : એ તું મારું એક કામ કેઈ જણ રીતે કરી જાય તો હું તને પુષ્કળ ખન જાણુ.

દુબે કહ્યું કે : પ્રથમ મને કહો કે તમારું કામ કંઈ બદલું છે કે નેથી તે કંઈ સહીયે કે નહિ, તે હું મરી સકું.

ખચકાતો બેઠો કે : જે આ સજનો જમાઈ છે તેને એ તું મારે, તો હું તને મોં માગ્યું કામ જાણીશ.

દૂળ બોલ્યો કે તેને મારવા માટે જોકે જોવો ઉપાય છે કે તે જાનવા કુલનો હોવાથી હું તેને જા દૂળ છે એમ જાહેર કરીશ.' તે વખતે રાજા પોતે જ તે જમાઈને મારી નાખતો, અને તેમ કરવાથી વમાવે કાપે જવું સિદ્ધ થયે.

જા પોતાના સાંભળીને ધવલે ખુશ થઈને, જોકે કથેકની કિમતની પોતાના હાથે પહેરેલી ચીંટી વસ્ત્ર જ તે દૂળને આપી તેથી તે દૂળ પણ ખુશ થઈને, ધરખામ જ્યાં સજ્જ બેઠેલા હતો, જા નીચે જીલ્લો સ્થીને અત્યંત મધુર સ્વરથી પોતાના કુટુંબ સહિત ગીત ગાવા લાગ્યો. તેના કોમલ કંઠથી ગવાતો આ ગીતથી રાજાનું મન તથા કણ તેને કરી લીધાં.

ગીતથી પ્રસન્ન થયેલા રાજાએ કહ્યું કે 'હે દૂળ ! હું તારા મધુર ગાયનથી ખુશ થયો છું માટે તું જે માગે તે વેળે આપુ

તે દૂલે કહ્યું કે 'હે સ્વામી ! મને જાપી જગાએથી પુષ્કળ ધન મળે છે પરંતુ મારા મહત્ત્વ નથી, માટે જો તમે ગુટમાલ થવા હો તો મને મારા આપો.'

રાજાએ કહ્યું કે : 'તેને હું માન આપું છું તેને મારા પ્રાણથી પણ વધારા આ જમાઈના હાથથી પાનનું બીકું આપાનું છું.'

તે વખતે કુટુંબ સહિત દૂલે કહ્યું કે 'હે સ્વામી ! આજથી મોટી મહેરબાની થઈ

રાજાના હુકમથી મીપાસપ્રભાર જેવામાં તેને તબોલ
ખાપવા ભય છે તેવામાં એક વૃદ્ધ દુબી એકાદમ રોડવી
ખાવીને મીપાસના ગળે વળગી પડી, અને કહેવા લાગી કે:
હે પુત્ર! હે પુત્ર! તું કયા ગયો હતો. વગી તે ગયે
વળગીને ઘાલવા લાગી કે હે વત્સ! તું અધીને જાણે
શ્યા વગતે મળ્યો; માટે તું રોડાવર કયા કયા ફરી આવ્યો ?

અમેએ સાચાંતું કહ્યું કે તું સ્વપ્નીયમાં હતો અને
ત્યાંથી વકાલમાં ગેસીને, તું કુચલસેરે જાડી પહોંચ્યો. હે
પુત્ર! તું કેવી રીતે જાડી ખાવી પહોંચ્યો તે કહે ?

બીજી એક દુબી કહેવા લાગી કે: તું મારો ભત્રીજો
છે ' ત્રીજી કહેવા લાગી કે: તું મારો ભાઈ છે. ઘાથી
કહેવા લાગી કે: તું મારો સિંગર છે અને પુત્રને લીધે
જાણે તું મને મળ્યો છે.

પછી તે દુબી કહેવા લાગ્યો કે: હે ભાગી ! જ્યાં
મારો નાનો ભાઈ ઘેરથી જતા રહ્યો હતો. તે હમણાં
જાવની પાસે ઈછા હતો છતાં પણ મેં તેને જાનવર
બોલ્યો નહિ. તે જ કાચકથી માન લેવાનું કાચુ ખડખડી
મેં તેને મારી નાંખ્યો, અને જાનવર બોલતો
લીધો, કાચુ કે તેનામાં શ્યા કસમ લલકર્યો છે.

જ્યાં શાંતીની રાજ મનમાં વિચાર કરવા લાગ્યો કે:
હાલ ! હાલ ! જ્યાં પાપીને તો મારું જાણુ કુલ પડવાનું,
માટે તેને તત્ત્વ જ મારી નાખવો એકાદ.

પછી રાજાએ નિર્મિતિજા-અપોતિથી-ને અધાવી

મજાઓ, અને તેને કહ્યું કે : 'જરે દુષ્ટ ! ત્યાં માત્ર જ છે જેમ તે શા માટે ના કહ્યું ?'

તે વળતે નિમિત્તિઓ : પણ ઘાતો કે : 'હે રાજા ! જે માત્ર જ નથી પરંતુ તે મોટા માત્રોને : માત્રિક ઘરો ; તે બાજવમાં રાહને સ્થાન નથી. '

આ સાંભળી બેઠકમ કુરુએ કહેલા રાજાને તે નિમિત્તિઓને તથા શીવાલને મારી નાખવાનો કુરુમ પોતાના મુખોને ક્યો. તે કુરુમ મહાનમજરીને સાંભળ્યો કે તે વસ્તુ જ ત્યાં બાવી, અને કહેવા લાગી કે : 'હે પિતા ! આજુ અગિયારી કાચે શા માટે કયા છે ? લોકોમાં પણ કહેવત છે કે આચારથી કુલ ઓળખાય છે માટે આવા ઉત્તમ આચારવાળો કુમાર માત્ર જ હોઈ શકે જ નહિ.

પછી સભા કુમારને પૂછે છે કે : 'હે કુમાર ! તમે કયા કુલના છે તે કહો

જ્યાં હસીને શીવાલે કહ્યું કે : 'જહો ! તમારી કેવી યતુરાઈએ અમવા હે રાજા ! તમારે પહેલાં પાણી પીને પછી ઘર પૂછવું' જે કહેવત અસ્તિત્વ કરી. તમે તમારા સિન્ધને તૈયાર કરો, બેટલે આરા હાથ જ માઈ કુલ કહી આપશે. મરણ કે પોતાની છોતે પોતાના કુલની પ્રશ્ન કરી, તે સરખાવનાઈ કામ છે જો તમારે માઈ કુલ પૂછવું હોય તો (કિનારા પર આવેલાં) વહાણોમાં જે જે મીનો છે તેઓને બોલાવીને માઈ કુલ પૂછા. '

તે સાંભળી આચાર્ય ચમકેલા રાજાને તે મ્હન શાસ્ત્ર

વાહને બોલાવીને પૂછ્યું કે: તમારા વહાણમાં બે સ્ત્રીઓ છે કે ?

જા સંજ્ઞામાં જ પવનનું મોં ડાઘ પડી જવાથી, શબ્દજો તે જને સ્ત્રીઓને બોલાવવા માટે પોતાના પ્રધાન પુત્રોને કુકમ કરી.

તે પ્રધાન પુત્રોએ જાં જઈને કહ્યું કે: હે જસો ! સભ્યની પુત્રીના પતિનું કુલ વસેરે કહેવા માટે તમી સંજ્ઞાસ્થાપના આવે (ભૂમિ ચિત્ર ૧૧).

જા સામગ્રી તે જને સ્ત્રીઓ જાનકિતિ થઈને વિશ્વાસ્થ દાસી કે બરેબર ! તે જાપણ સ્ત્રીઓને જ જાપણને બોલાવી દાવે છે જને સ્ત્રીઓ જાલથીમાં બેસીને સંજ્ઞાસ્થાપનામાં જાવી રહો-ચી જાં પોતાના પતિને બેસીને જનેના જાન દેના પાર રહી નહિ.

શબ્દજો પૂછ્યું કે: જા કુમારનું વસ્ત્રવ શરૂઆતથી જન્મસ્થાપીનું કહે; જને હે જસો ! મારો જા રહેમ દાવે.

વિશ્વાસ્થની પુત્રીએ એ શ્રીપાદકુમારનું જરિત કંઈ તે સાંમગ્રીને શબ્દ સુધી થઈને બાંધે છે: જરે ! જા તે મારી જહેનનો પુત્ર હ

જન્મવ સુધી રહેશે. શબ્દ શ્રીપાદકુમારનું જદું જ સ માન કરે છે તથા વસે. જ સુસે થઈને કુદુ જ સંકિત તે દુજને જૂન માર મારવાનો કુકમ કરમાવે છે માર રહવાથી દુન જાણુ બોલી બધો કે: હે સ્વામી ! જા જુ જા સાથવાહે મને જૂન જન જાપીને કસાણુ છે

પછી ધનદાયકને જાણ જાયની જાયની, તેને મારી નાખવા માટે સજ્જો કોટવાલને સોંપ્યો. તે વખતે નિરૂપમ કંદેશના સમુદ્ર એવા મીંચાલે, સજ્જને સમજાવીને મહામહેનતે તે ધનદાયકને તથા દૂળને પણ તેના કુટુંબ સહિત છોડવા ઉદ્ધામ્યા.

ત્યારપછી સજ્જે નિમિત્તિજ્ઞને જાણાવીને પૂછ્યું કે : ત આ મીંચાલકુમારને માવઝોનો અધિપતિ કેવી રીતે કહો છો ?

ત્યારે તેણે કહ્યું કે : સચ્ચા મેં તે માવઝા એટલે કાઢીએ, અને કાઢીએલા અધિપતિ આ મીંચાલકુમાર છે એમ કહ્યું હતું.

આ સાંભળીને સજ્જે તે નિમિત્તિજ્ઞને મારી રીતે સ માન આપીને વિસર્જન કર્યો - રવાના કર્યો અને પેલાની મહેનત પુર - જાણેજ એવા મીંચાલકુમાર - જમણની સમા મમી.

પછી સજ્જે કહ્યું કે : જલો ! જલો ! અમૃત અને ડેરની માફક ઉત્તમ અને નીચ વચ્ચે ફેરતો વહાવત રેખાવ છે ઉપકારી એવા મીંચાલકુમાર વિપર ધનદાયક ફેરતો જનક કરે છે, અને મીંચાલ તે તે જનક કરનાર વિપર પણ ઉપકાર કરે છે. વળી જેમ જેમ મીંચાલનો વહાવત થત જમતમાં વિસ્તાર પામતા જાય છે તેમ તેમ આ ધનદાયકે જે જે કાળા સુખવાળો હતો જાય છે.

ત્યારપછી પણ મીંચાલે તે ધનદાયકને વધુજ આદરથી

પાવાના ઘેર બિહાર્યો, અને તેને લોજન કરાવીને પાવાની
ચક્રશાળામાં વિદ્યામ આપ્યો - શાખ્યો

ત્યાં રહેલો તે ધનક વિદ્યાસ્વા લાખ્યો કે : મારું
નશીબ કેવું થયું છે ? એ એ કાલ હું મં છું તે તે
કાર્યમાં હું નિમ્મલ થાઉં છું તેમ છતાં જય એ કલુષો
હું તેને કેલ પશુ રીતે મારી નાખું તો આ સવમી લગ્ની
મારે સ્વામીન થાય. આજે શ્રીપાલકુમાર સાવમી સુમિત્રા
એકલો પુત્રો છે માટે તેને મારી નાંખીને, તેની સ્ત્રીને
જલ્લાતારે કાળે મં

આ પ્રમાણે વિચાર કરીને ઇલ બનેલો તે હુચ્ચે,
દુષ્ટ અને અધાર પામી એવો તે ધનક, હાથમાં અધીપાની
છરી લઈને શ્રીપાલને માસ્થા માટે તેવાર થયો. પરંતુ
અવસ્થા રસ્તે પગ મૂકાથી, તે સાવમી સુમિત્રા નીચે પડ્યો;
અને તે જ છરીથી તેનું કોર ચીંધાઈ અધાથી તસ્ત જ તે
મરણ પામ્યો અને મરીને સાવમી નવકમાં ઉત્પન્ન થયો.
અધી રીતે તે સાવમા માલથી પડીને સાવમી નરે
ઉત્પન્ન થયો; કાલક કે આજા દુષ્ટોને તે સિવાય બીજે ક્યાં
સ્થાન મળે તમ કતું ? ખાટો બિહો તે જ પડે એ કહેલ
અધી સાચી હૈ ॥

અચારમાં જીવે તોડેલો અધારે ધનકથીને અધી
રીતે મરણ પામેલો એવો ત્યારે તોડો કહેવા લાગ્યા કે
અરેઅર ! તે કુમારને માસ્થા માટે બનેલો અધાસ છે
અરેરે ! આ ધનકથીનું કેટલું બધું અપમણનું કહેવાય કે
એણે નિરૂપમ ઉપાસી એવા શ્રીપાલકુમારને જય માસ્થાની

ભુલિ કરી. આ પાપીએ કુમાર તથા જે કોઈ વિતર્યો તે તેના પોતાના જે ભાગ પડ્યો એકો ! મોટા પુરુષોની જેની પુરવાઈ હોય છે

કુમારે પણ એક સ્વયં માત્ર તેના કૃત્યોનો વિચાર કરીને, તેની મરજીયા કરી અને તેના અવસુવો પાક નહિ હજ્યા તેના સુવો ચાર કરીને, તેનો ચોક્ક પાપો હવે પવલ-શેઠને આપી ચલાઈ આપનારા જે વસ્તુ મિત્રો હતા તેઓને પવલશેઠની સર્વ લક્ષ્મીના માલિક શીપાદે હજ્યા.

જાણી તે શીપાદકુમાર તે વસ્તુ સ્વીચ્છિત થાયે, મુનિ જેમ વસ્તુ સુખિત્યો સહિત મુખ સોગવે છે, તેમ અત્યંત મુખ સોગવવા લાગ્યા.

૧૬ બાગ્યના ખેડ

૧૫૦

ઐક દિવસે તે બીજવડુમાર શાજ્યારિહા રૂપ
માટે નીકળ્યા ત્યાં બેઠાં મારો સાર્થ ઉતરેદો તંત્ર ભેગમાં
જામ્યો તે સાથેના મુજબ સાથવાહે કુમારને ભેગાં બેઠે
તે સાથવાહ બોલું હર્ષ કુમારના પને પડ્યો

કુમારે તેને પૂછ્યું કે : હે સાથવાહ ! તમે કયાથી
આવો છો ? અને કહે કયાં જવાના છો ? જાણી, તમે કાંઈ
જન્ય કેાઈ જાતેજ ભેગું છે ?

તે જાંભળી સાથવાહે કહ્યું કે : ' હું કવિનગરીથી
જાવું છું અને કલુહીય જવાનો છું મેં ભેગેનું બેઠ
જાતેજ આ પ્રમાણે છે જાણીથી બેઠેલા મોજાન દર
કુલકુલ નામનું બેઠ પ્રખ્યાત નગર છે ત્યાં મારકેટુ નામનો
મહાપ્રજાપી રાજા છે તે રાજાને કપૂર જેવા નિર્મલ
ચીકણી સુવચાનો કપૂરવિદ્યાના નામની રાજી છે તેની
કુશિથી જે જન જાણેલા મુંદર અને પુરદર નામના બે પુત્રો
છે તે સિવાય સુવસુદની નામની બેઠ સુવચાન પુત્રી છે

ને રૂપમાં રહ્યા સ્વરૂપી છે અને સર્વ કલાઓમાં નિપુણ હોવાથી બ્રાહ્મી - સુરસ્વતી - સ્વરૂપી છે

તે રાજકન્યાએ એવી પ્રતિષ્ઠા કરેલી છે કે જે કોઈ પુરુષ વીણા વગાડવાની કલામાં અને છત્રી તેની જ સાથે ફેંકી લખ કરીશ; તે સિવાયનાનું આજે કોઈ કામ નથી. આ સંજગતોને ત્યાં અનેક સજ્જનો આવેલા છે અને તેઓ હંમેશા ત્યાં વીણા વગાડવાનો અભ્યાસ કરી રહ્યા છે. આ બધાની દરેક મંદિરને મંદિરને પરીક્ષા થાય છે પરંતુ સાક્ષાત્ સુરસ્વતી એવી તેણીને કોઈ પણ વીણા વગાડવાની કલામાં છત્રી યોગ્ય નથી.

એક વખતે પરીક્ષાના દિવસે કે રોજ અને ત્યાં તેણીને સ્ત્રીઓમાં સુકુટ સમાન નજરે એક છે વગી પુરુષ એમ અર્થ સુકુટ સમાન એ એ કે તે થત બનવી અઘરું એવી લાગે છે, તો પણ કોઈ રીતે વમાન બનેનો સંયોગ થઈ જાય, તો કે સ્વામી! તમો બનેને ઉત્તમ કવચની પ્રજાપતિ - પ્રજા - ની મહેનત સહન થાય. અર્થાત્ કે સ્વામી! આપ અને તે કલાવાન રાજકન્યા શુદ્ધિની જાગૃતતાત્ સંયોગ થાય તો યોગ્ય સંજય થાય વમાન બનેનો જન્મ સહન થાય. જો અને પુરુષ બને એ કલાવાન થાય તો, તેઓનો સસાર પૂર્ણ જ્ઞાનદેવી થાશે, અને આ અસાર સસાર પણ સ્વયં એવો લાગે.

- તે સંજગતોને શ્રીરામકૃમાર તે સાચવાકને ઉત્તમ જ્યો પહેસમણીમાં આપીને સંધ્યા સમયે પાવાના નિવાસ સ્થાને આવી પહોંચ્યા.

શ્રીપાદ વિચાર્યા હાજ્યો કે જ્યાં કુવલકલને કું રાં
 રીતે જોઈ શકું ? જ્યાં જાનત્રમાં પશુ નવપાદનું જ્ઞાન
 જો જ જોઈ ઉપાવ જોવ જોમ લાગે છે બીજા ઉપાવનું કું
 પ્રયોજન છે ? જોમ વિચારીને શ્રીપાદે શુદ્ધ જાવજી-મહાશી-
 મનમાં નવપાદનું જોડાવજિતે જોવી રીતે જ્ઞાન પ્રત્યા
 હાજ્યો કે એથી સૌપ્રથમ દેવલોકમાં રહેનાર વિમલેશ્વર દેવ
 હાથમાં રત્નેનો ઉપમ હાર લઈને ત્યાં હાજર થયો; અને
 શ્રીપાદકુમારને કહેવા લાગ્યો કે હે કુમાર ! જ્યાં હારને
 જળામા પહેરવાથી ધમ્મિત્ત રૂપ, જ્ઞાનાશ્રમાં જમન, જાંબી
 કાગળમાં પ્રતીકૃત, સંજ્ઞામમાં જપ વગેરે જલતા
 ડેરનો નાશ થાય છે, જોવા જ્યાં હારને તું બદલ કરે, જોમ
 પ્રીતે શ્રીસિદ્ધવલકલને જાપિદ્વાવક દેવ શ્રીવિમલેશ્વરવક
 શ્રીસલકુમારના જળામા તે હાર પહેરાવીને, તેજસ્વી જોશે
 તે પોતાને જ્ઞાને ગમે.

તે હાર મલવજી કુમાર નિર્મિત થઈને સુદ્ધ ગમે.
 સ્વપ્રભા ઉદ્યાં જ કુવલકલ જળાની ખનમાં ધમ્મિત્ત કરી
 ત્યાં પહોંચીને કારના પ્રજાવજી વામનરૂપ પરીને તે કુવ
 લકુમારમાં ગમે. ત્યાં તેને હાથમાં વીણા રાજેલા વસ્યમૂરવ
 પહેરેલા રાજકુ રીને જોવા.

વામનરૂપધારી તે કુમાર રાજકુમારની યાદે, જ્યાં
 ઉપાખ્યાય વીણાવાદન શીખવાડે છે ત્યાં પહોંચ્યો. જેમ
 જેમ તે વામન ઉપાખ્યાયને કહેવા લાગ્યો કે મને પણ
 વીણા વગાડવાનું શીખવાડો, તેમ તેમ તે જ્યાં રાજકુમાર
 જલમદાદ હાથ લાગ્યા.

તે ઉપાખ્યાય પોતાને જાણવાની ઈચ્છા નહિ રાખતો એકને, કુમારે તરત જ પોતાની પાસેનું જામૂલ્ય એક બેઠા ઉપાખ્યાયને હોટ તરીકે આપ્યું.

ચાંદી તે ઉપાખ્યાયે તેને જહુમાનપૂર્વક પોતાની પાસે જોડાકીને તેને શીખવા માટે પોતાની વીણા કુમારના હાથમાં આપી તે વીણા હાથમાં ઉઘી પકડીને તેની તરીને તોડી નાખી અને તુંબીને ફેંડી નાખી આ પ્રમાણે કરવાથી સાથે વીણા શીખતા જ્યાં રાજકુમારો તંબી મચકરી કરતા હતા, હવે હવે જણ દાનના જહુમાન - પોતાની સહજ ઉદારતાથી - ઉપાખ્યાયને માનનીય થઈ પડ્યો.

પરીક્ષા વખતે જ્યાં રાજકુમારો મહાપદ ગણા તેમની સાથે વામને પણ જ્યાં માંદગી કે કરવાભવની થોડી કરતા કરવાને તેને જાહેર જતાં પડ્યો. પરંતુ પોતાના કાનના જે જામૂલ્ય કુલ્હો આપીને તે વામન મહાપદ પહોંચી ગયો. પોતાની ઈચ્છા પ્રમાણે રૂપ કરતા તે વામનને રાજકુમારી મૂળરૂપે ભેટી હતી, અને હોઠો તેને વામનરૂપે ભેટાં હતા.

કીર્તિહર્તુ બાહુ બાહુવ રૂપભેદને, રાજકુમારી મનમાં ચિતવન કરવા હાથી કે ભેં આજ પુણ્ય ભયુવ હશે તો, આ કુમારથી મારી પ્રતિજ્ઞા પૂર્ણ થશે અને હું મારા આત્માને પણ પુણ્યશાળી માનીશ. કોઈપણ કારણથી મારી પ્રતિજ્ઞા ભેં આ કુમારથી પૂર્ણ ન થઈ તો, હું પોતે જ મારી આ પ્રતિજ્ઞાને લીધે યેલિંદી થવા જેવું થશે, અને હું મારી જાતને દુશ્મી-અસામી-માનીશ.

પછી ઉપાખ્યાનના કુકમથી જાણીના જખા રાજકુમારોએ વીણાવાદનમા પોતાનું કુશલપણું પહેલાં જતાવ્યું. પછી રાજકુમારીએ પણ પોતાનું વીણાવાદનમાં કુશલપણું જતાવ્યું. તે વખતે અદ્વના ઝાઝાથી એમ સુખવિલાસી કમહોતું જન સહોતોવવા લાગે, તેમ કુમારીની વીણાવાદનની કલા જાગવ રાજકુમારોતું કુશલપણું સહેલાવવા માંડ્યું.

સવળાં દોઢો જ્યારે રાજકુમારીની વીણાવાદનની કલાની પ્રશંસા કરવા લાગ્યા, ત્યારે વામનદુષધારી શ્રીપાલ આ પ્રભાણે ભોલ્યેય 'જાહે! કુશલપુત્રમાં રહિનારા આ સવળાં દોઢો કેવો બલકાર છે

તે સાંભળી રામચાળી ચલેલી તે રાજકુમારી પોતાને હાંચીપાત્ર ચલેલી માનવા લાગી. પોતાની વીણા તેલીએ કુમારને આપી, તે વખતે કુમારે તે વીણાને સારીને આ પ્રભાણે અશુદ્ધ બજાવી કહું કે આની તગી ગસવાલી છે, તેવું તુંમકુ અને ઘાતેતું છે, વનિય સંગે પણ અગ્નિથી રજ્ય ચલેલો છે અને તેથી હું વીણાને અશુદ્ધ કહું છું (અગ્નિ વિગ્ર ૧૧૧)

પછી તે રોષેને નજરે રેખાડીને, તે વીણાને બસબર સારીને જેવી તે વીણા કુમારે ગમાડી, કે તે જખા દોઢો બધે નિષાધીન થઈ જખા હોય; તેમ અષ્ટેતન થઈ ગયા. તે વખતે કોઈની ચીટી, કેઈનું કહું કોઈનાં કુશલ કેઈનાં અકુશલ તથા કેઈનાં દુષ્ટી લઈ લઈને તે જખાનો બેઠ દમદો કપોં દોઢો જ્યારે અશુદ્ધ થવા ત્યારે, આ આશ્રમ બેઈને ખન્ન જેવી તે રાજકુમારી પોતાની પ્રતિજ્ઞા ચોક્ક

સવાથી ત્રણે જગતમાં હિતમ બેવા શીપાલ કુમારને વરી.
 છુપસુ હરીના પિતા જોરેને શીપાલનું વામનરૂપ ભેઈને
 મનમાં જેટ કસવા ભેઈને, શીપાલે પોતાનું મૂળરૂપ પ્રગટ
 કરું તે ભેઈને શાબ્બજે પુરી થઈને તેને પોતાની પુત્રી
 પરણાવી, અને હાથી પોતા વગેરે પહેલામણીમાં આપીને,
 રહેવા માટે બેઠું સુદર મહેલ બાંધ્યો. ત્યાં રહીને શુક
 સુદરી સાથે મુજ સોજવવા લાગ્યા.

૧૭ સ્વયંવર મહત્ત્વ

૧૫૧

[પુરુષવાન માણસ જ્યાં જ્યાં જાય, ત્યાં ત્યાં-જ્યાં જ્યાં રામ ત્યાં ત્યાં જયોખ્યાની માફક-જાને જ્યાં સાકલ ત્યાં સિદ્ધિની માફક-જદિ પ્રાપ્ત થાય છે પુરુષવાન માણસને ઈચ્છા થતાં જ હજારી વસ્તુ જાણી મળે છે. જેમ કેમકરને માવાનું મન થાય છે ત્યારે જાંજાને મોર જાવે છે તેમ-પુરુષવાન પ્રભાવથી પુરુષવાનની પરિકૃતિ-સ્વભાવ-વધુ સારી હોય છે. પુરુષવાન પ્રભાવથી નિખોનો નાશ થાય છે, અને પોતાને ઈષ્ટ-ઈચ્છિત-વસ્તુની પ્રાપ્તિ થાય છે.]

એ ક દિવસે સ્વયંવાની બનેલા શ્રીરામકૃષ્ણને ભેટ પરદેશી મુસાફર મળ્યા. તેણે જાણ લાગ્યા તાત્કાલ સમાજાર હોય તો કહેવા જણાવ્યું તે મુસાફર કહ્યું કે હે દેવ! મનવક નામના સાર્થવાહે મને કુદિનપુર નામના નગરથી પેટલપુર નામના નગરે જવા માટે માઠકર્યો છે. રસ્તામાં મેં કચનપુર નામના નગરમાં એ બાહુવંતી બનાવ લેયો છે તે હે ઉત્તમ પુરુષ! તમે સ્વીકર્યો તે કચનપુરમાં શ્રી વજ્રસેન નામનો રાજા રાજ્ય

કરે છે તેને કવનમાલા નામની પ્રજ્ઞાત પટસહી છે તેણીની કુશિલી ઉત્પન્ન થએલા ચરોધવત્ર, ચરોધર વજ્રસિદ્ધ અને ત્રણ નામના ચાર પુત્રો છે અને તે ક્ષિપર ત્રેલોકચમુદ્રથી નામની એક પુત્રી છે, કે જેણીના જેવી બીજી કોઈપણ કન્યા ત્રણે લોકમાં નથી હોવાથી ! તેણીને લાલક કોઈ વર નહિ મલવાથી, તેણીના પિતાએ સ્વયંવર માગ્યો છે તે સ્વયંવર માટે અત્યંત પહેાગો અને ઉચ્ચા અને રમણીય એવો મુદ્દ મહપ બધાવેલો છે જેમાં મણિ અને મુવર્કના સામગ્રીઓ પર પહેલી પુત્રીઓ લોકોને અલગે ઉત્પન્ન કરે છે (જુઓ ચિત્ર ૧૧૨)

વળી, તે મહપમા ચારે બાજુએજે કુત્તરો સહિત ઉપશઉપરી બનાવેલી એવી માથાઓની મેણિ, સ્વત્રના વિમાનોની કાર જેવી લાગે છે વળી, ત્યાં-સ્વયંવરમા-અમત્રિત કરેલા શાળઓની એવા અને બહુમાન કરવા માટે બનાવ અને લાલ વગેરેના જે દગલા એકલા કન્યામાં આખા ॥ તં મોટા મોટા જઈતોથી પણ ઉંચા છે અપાક મુદી બીજના કિવસે તે સ્વયંવરનું શુભ મુદ્દત છે તે બીજ અવલી કાઢે જ છે, અને તે નગર બહોંથી ગોલ્ડ પોજન દર છે

આ સમાચાર સાંભળીને ઓપાકકુમારે તં મુસાફરને તરત જ પોતાના પોતાના ગજામાં પહેસવેલી મોતાની સાંકર આપી દીધી. કુમાર પોતાના આપસે વયે. કુમાર પોતાના આપસે પહેાઆ જાગી ચાલકી યવન વિચારવા લાગ્યો કે કુમારનું કપ કીને, ત્યાં જઈ તે સ્વયંવર એક

* ઓપાક સમ ની ગતિએ પોજન દર છે તેમ બનેનું છે

તો ઠીક હાસ્ય પ્રભાવથી તે કુળસાનુ રૂપ કસીને સ્વયંવર મંદપે જઈ પહોંચ્યો. ત્યાં તેણે ઉંચા માંવડાએ બેસી રાખ્યોને બેઠેલા બેલા.

કુળસાનુ રૂપ પાસે બેઠેલા શ્રીપાલને સ્વયંવર મંદપમાં પેસતા દરવાને જટકાઓ તે વળતે પાતાના હાથનું સોનાનું શુક્ર તે દરવાને આપીને શ્રીપાલ મૂલમજારમાં હામદ વચો જાડર હાજર થઈને જ્યાં મુખ્ય સ્થાનમાં બેસી રોના ? પૂતળી બેઠેલી છે તેની પાસે જઈને તે સ્વયંવર થઈને બેઠે.

ત્યાં બેઠેલા રાખ્યોએ તે લેખી પીઠપાત્ર, કઠિવા-જોડા સરીસાળા, વપરાં નાચણ, બપેસ બેલા હાંપા હાંતવણ, કીટ બેલા હેઠપણ, પીઝળ-હાજર-વાજવાળા અને પીચો-માંજીની જાંતિવાળા તે કુળસાને બેઠેને પૂછ્યું કે કે કુળસાનુ ! તમે જ્યાં છો મારે જમણે છે ?

કુળસા રૂપધારી શ્રીપાલે ઉત્તર આપ્યો કે એ કામ મારે તમે જ્યાં જ્યાં જાઓ છો તે કામ મારે હું જ્યાં જ્યાં જાઓ છું.

તે સાંભળી જ્યાં જાણવાટ હસી પડવા અને મજા રીમાં બિહવા હાંપા કે : બૂમો ! બૂમો ! આ રૂપધારી જાણને તો બૂમો ! જાઓ ! જાણ રૂપધારી વરને બે રાજકન્યા નહિ પસંદ તો પછી તેણીનું શું થશે ?

[આ પ્રમાણે કુળસાની જ્યાં મજા રીઓ હસવા હાંપા.]
તે દરમ્યાન રાજકુમારી જ્યાં ઉત્તમ પાતળીમાં બેસીને, શીશિક સરળ સ્વચ્છ વચો પહેરીને, ત્યાં નિર્મલ થોડી

એના આશ્પલ્લે અજ ઊપર પાસણ કરીને; અને હાથમાં નિર્મલ માળા પાસણ કરીને, [મસ્તક ઊપર નીકું-મેષા હજાર છત્ર પાસણ કરેલી] તે સ્વયંવર મહત્વમાં આવી પહોંચી.

માલીની માળાથી ચોક્કસ કઠવાળી રાજકુમારી તેવામાં હાથમાં વરમાળા હાથ મુખ્યમહત્વની અહર આવી મુખ્ય ચાંજલા વસ્ત્ર નજર કરી એવા હાજી, તેવામાં અક્ષરમાત્ર પવિત્ર એવા મીઠાલકુમારનું સુહર મૂળ સ્વરૂપ બોધને આનંદિત મનવાળી તે રાજકુમારી વિચારવા હાજી કે કે મન! હવે તું આ પતિની પ્રાપ્તિથી આનંદ પામ! હું મન્ય છું! હવે મુખ્ય છું! મારો માટે ભાગ્યેય છે! હાસ્ય કે મારા મનરૂપી સત્કર્મને શક્તિ પમાડવા માટે જરૂર સમાન આ મેઝક ભાગ્યશાળી પુત્ર અહીં આવેલો છે.

તેથીની અનુરાગ વધા કહાણીવાળી હાથને બોધને, તેથીની પરીક્ષા કરવા માટે કુમાર પણ વચ્ચે વચ્ચે તેથીને પિતાનું કુલહાસ્ય દેખાડતો હતો. હવે પ્રતિકારી જે જે સંજ્ઞાનાં રૂપ વર્ણન કરે છે તે તે રાજ્યને કુમારી રૂપ, વધુ વધા જેમ સજાથી દોષો જતાવીને વચ્ચેથી હતી જે વળતે જે સજાનું વર્ણન પ્રતિકારી કરતી હતી તે વળતે તે રાજ્ય પુરિમાના જરૂર સરખા હાલમાં મુખ્યવાળો હતો. હતો; અને અચરે રાજકુમારી તેની અવગતન કરતી હતી ત્યારે તે રવામ મુખવાળો મધ્ય હતો હતો.

તે પ્રતિકારી અચરે અર્થ નુષમહત્વનું વર્ણન કરીને શાકી ગઈ ત્યારે રાજકુમારી વિશ્વક મધ્યને પિતાના મનપ

સહ પતિ કુળદાને પ્રેમ દિશી બૂઝે છે તે વખતે શાશ્વત
હિપર રહેલી ઉત્તમ જોવી સુવર્ણ પુતળીના મુખમાં હાસ્ય
અધિભ્રમક રેખ દાખલ થઈને આ પ્રમાણે બોલવા લાગ્યો કે
હે વત્સ ! જો તું મન્ય જાને ચતુર હો જાને સુધુ તથા
જવજુવને જાણવારી હો તો આ કુન્ન રૂપધારી ઉત્તમ
પુરુષને વશ !'

તે સાંભળીને કુમારીના તસ્તક તે કુન્નરૂપધારી
શ્રીપદકુમારને વશાળ પહેરાવે છે કુમાર જાણી જોઈને
પોતાનું વિશેષ કુરૂપ રેખાદશ લાગ્યો. તે હરમ્યાન જાણ
મહત્તમાં સેના મળેલા જાણ સમજ્યો, તે કુન્નરૂપધારી
શ્રીપદને આરોપ કરી કહેવા લાગ્યા કે હે કુન્ન ! આ
વશાળા ભેદી છે ! નહિતર જાણે વને મારી નાખીશું. આ
સોળી શબકુમારી સુધુ તથા જવજુવને સમજી શકતી નથી
તેથી તેને વંચે વશાળા પહેરાવી છે, પરંતુ આત્મ જ્ઞાન
જાણે સહન કરી હાઈએ તેમ નથી જાણે કુન્નને આત્મ
કન્યાસ્ત્ર નહિ હાઈ જાણે હાઈએ. માટે તું આ વશાળા વણ
છે ! નહિતર જામારી આ વશાળ વશાળાવાળા વાસ આ
કહાઈ નાહને ભેદી નાખશે.

કુન્નરૂપધારી શ્રીપદ હસીને જોત્યો કે જ્યારે
દુર્ભાગ્યથી જન્મ શરીરવાળા જોવા લખને, જો આ કુમારી
પોતાના મનથી ના વશી તો તમિ વશાળા જાણવા હિપર
શા માટે સુરસે જવા નથી ? જગી તમોજો જાણીના જાણ
લાવઈ પાપ કરું છું તે જાણથી સુદ કહેવા માટે આ
મારી વશાળની ખાઈપો વીર સમજ છે આ પ્રમાણે

હીને તે કુન્નરપ્રધાથી શીપાલે તે બોઝાને જોવા તો હાથ
 દેખાડયા, કે તે જાધા રાજ્યનો સવથી ન્યાહુલ સહને ધાર
 જાન્યુએ નાશી જવા આવી રીતે તે કુલકાને જોવા તો
 પશાકમ ત્યાં જતાનું, કે જેથી રાજ્ય સંભાળે. જોવા દેવતા
 જોએ તેના કાજ ફોલાની વાટ કરી.

જા જોઈને શીવજસેન રાજ્ય પણ પુણી સહને જોયો
 કે હે જસ ! જેમ તમે તમારૂં જા પ્રમાણે જાપૂર્ણ જલ
 પ્રગટ કરું તે જ પ્રમાણે તમારૂં મૂલ સ્વરૂપ પણ પ્રગટ કરો.

પછી કુન્નરે તત્કાલ પોતાનું સ્વાભાવિક રૂપ પ્રગટ કરું
 તે જોઈને જાનકિવ સંભાળે જસેન રાજ્યને મોટી ધામ
 પૂનર્પૂર્ણ પોતાની પુત્રી ત્રિલોચનમુંદરીનું શીપાલકુમાર સાથે
 લગ્ન કરું તેમણે સંભાળે મોટે જોડ મુંદર મહેલ આવ્યો. ત્યાં
 ત્રિલોચનમુંદરી સાથે રહેતો જોવો શીપાલકુમાર પરમ જાનક
 લોચવતો હતો.

સહ પતિ કુન્દાને પ્રેમ હિંચી જીએ છે. તે વખતે માંસલા
 કીચર રહેલી ઉત્તમ જોની સુવર્ણ પુતળીના સુખમાં હારે
 અધિકારક કેવલ દાનક થઈને આ પ્રમાણે બોલવા લાગ્યો કે
 હે વૃક્ષ ! જો તું મન્ય અને ચતુર હો અને સુખ તથા
 જવસુખને સ્વપ્નારી હો તો આ કુન્દ રૂપધારી ઉત્તમ
 પુરુષને વર !

તે સાંભળીને કુમારીકા વસ્તુ જ તે કુન્દરૂપધારી
 શ્રીપાદકુમારને વરમાણ પહેરાવે છે. કુમાર જાણી જોઈને
 પોતાનું વિશેષ કુદ્ધ રેખાદય લાગ્યો. તે વરમાણ સ્વયં
 મદપમાં ભેગા થયેલા જમા સંભળ્યો; તે કુન્દરૂપધારી
 શ્રીપાદને આજ્ઞેપ કરી કહેવા લાગ્યા કે હે કુન્દ ! આ
 વરમાણ છોડી દે ! નહિતર જામે તને મારી નાખીશું. આ
 જોની રાજકુમારી સુખ તથા જવસુખને સમજી શકતી નથી
 તેથી તેને તમે વરમાણ પહેરાવી છે, પરંતુ આનું અકાર્ણ
 જામે સહન કરી શકીએ તેમ નથી અને કુન્દને આનું
 કન્યાસ્ત નહિ શકે જ્યાં શકીએ. માટે તું આ વરમાણ તલ
 દે ! નહિતર જમારી આ વસ્તુ વરમાણવાળા તથા આ
 કદાપી નાહને છેડી નાખશે.

કુન્દરૂપધારી શ્રીપાદ કહીને બોલ્યો કે : જ્યારે
 કુન્દોન્નયનો કન્યા સરીસ્વયા જોવા તમને, આ કુમારી
 પેતાના મનથી ના જરી, તો તમે તમારા માન્યના કીચર
 આ માટે સુરસે ચલા નથી ? જો તમોએ પસંદના અભિ
 લાષરૂપી જાણ કર્યું છે તે જાણથી શુદ્ધ કરવા માટે આ
 મારી વસ્તુની પાશુનો વીધ સમય છે. આ પ્રમાણે

હવા, છતાં તેઓએ સમજિત પ્રાપ્ત કરેલું નહિ, તેઓએ અન્નપસું પ્રાપ્ત કરેલું હોવા છતાં પણ મોજ પ્રાપ્તિ ન કરી શક્યા. એટલે કે સમય, સ્થળાવ જાનેનો સંયોગ હોવા છતાં નિષ્વત કારણ ન મળ્યું, તેથી મોજમાર્ગ પ્રાપ્ત થયો નહિ. માટે કાવ્ય, સ્થળાવ જાને નિષ્વત એ ત્રણે કારણની દૃષ્ટિ કામમા જરૂર છે એ ત્રણે કારણ હાજર હોય, છતાં એ ઉદય ન કરવામા આવે તો તે ત્રણે કારણે હાજર હોવા છતાં પણ કાર્ય સફળ થતું નથી.

એમકે કોઈએક વૃદ્ધને તેની ઝટુમા જ વાંચ્યું છે તેને ડુંદીરો પણ આવે છે, પરંતુ એ તેને પૂરતું પાણી ન પચાવ જાને વાદ વચેરેનો જડોળસ્ત ન કર્યો હોય તો તે ફળી શકતું નથી. કારણ કે ત્રણે કારણ સ્તુ હોવા છતાં ઉદયની ખામી સ્ત્રી ગર્ભ જેથી દૃષ્ટિ કારણોમાં ઉદયની પણ ખામી જરૂર જ છે એ ચારે કારણે હાજર હોવા છતાં પણ બેદૂતનાં સામ્યમાં ન હોય, તો કૌંસી જામી મહેનત નિષ્ફળ જાય છે.

મલલજ એ જ કે દૃષ્ટિ કાર્યમાં જા પાણે કારણે એમાં કાવ્ય તો જ કોઈ પણ કાવ્ય સિદ્ધ થાય છે એ વાંચ-માધી એકની પણ ખામી હોય તો તેથી કાર્યસિદ્ધિ થતી નથી. જા પાણે કારણનો મિત્રાવ કાચી રેનાર ધટ હેતુરૂપ મોટું પુરુષ જ છે. તે પુરુષ જ જાખાએ સાત સંયોગ મેજની રે છે તેથી જાખા કરતાં પુરુષ એ જ મોટું છે એ જ પુરુષના યોગ વડે શ્રીપાલ જાને પ્રિતેકમનુદીનો સંજય થયો. એવી જ રીતે મૂળમનુદીની પ્રાપ્તિનો સંજય હવે કહેવાયો.]

૧૮ શ્રીપાલની ભાગ્યવૃદ્ધિ

૧૫૨

[ભ]ભ્રમણાળી પુરુષે જ અપાર મુજ ભોગવી
કહે છે, કાણકે ઇચ્છિત મુખેની પ્રાપ્તિ પૂરે કરેલા
પુરુષોથી જ શાવ છે. હરેક કાવની પ્રાપ્તિનાં કાણક કાવ,
સ્વભાવ નિવતિ, કર્મ અને ઉદયને ભેદ પાંચ છે. જે સમયે
વવાતું હોય તે સમયે જ તે શાવ છે, જેમકે ઉદયગાની
મરુમાં જાણે કેરીએ આવે છે. મેલી શિખામાં જ લેરે
છે. જી મરુવવી વણા પછી જ તર્મ પાણુ કરે છે. આ
પ્રમાણે હરેક કાર્મમાં સમય-કાવની વફર પડે જ છે.

સમય હોય, પણ ભે સ્વભાવનો સમિત્ર ન હોય તો
મળેહો. સમય અને સમિત્ર નિષ્ફળ થાય છે. કાણકે જીવ
કરે તે ઉદયગા સ્વભાવપાત્ર હોય તો જ ઉરે જઈતું જીવ જ
જરામ હોય તો ઉદયગાનો સમય હોય છે. પછી તે ઉદય
નથી. રૂપમાથી જ કહી શાય છે. ખારે જ સમયની જેટલી
વફર છે તેટલી જ સ્વભાવની પણ વફર છે, સમય અને
સ્વભાવ બનેનો ચોમ મળ્યો હોય, જઈતું તેમાં ભે નિવત
કાણક ન હોય તો પણ ખારેહું કાર્મ પાર પડતું નથી.

જેમકે ત્રીજા અને ચોથા વ્યાસમાં જાણે છે. પુષ્કળ

વિશેષ હોય તો, તે પતિ-પતિના મનને શાંતિ થી રીતે પ્રાપ્ત થાય માટે આપણે સારી રીતે પરીક્ષા કરીને જે તેનખમાં નિશ્ચય મનવાળો હોય, તે જ પતિ સાથે આપણે રાજ કરવું.

આ સાંભળી પંડિતાએ કહ્યું કે હે સ્વામિની ! તમે જે વાત કહી તે બરાબર છે પરંતુ બીજનો અપ્રકાશિત ભાવ દ્વિતાથી જણાય છે માટે સમસ્થાનાં પદો બતાવી તેને પૂરવા માટે જાણવા, એથી તેનો શુભ ભરવા અશુભ એવો ધર્મનો પરિણામ જણાઈ આવે.

આવી રીતે રાજકુમારીએ પ્રવિશા કરી ॥ કે જે દેઈ મારા મનમાં રહેલી સમસ્થાનો પૂરે, તે પતિની સાથે મારે પાણિજનકલ્પ કરવું બીજ સખીઓએ પણ એ જ પ્રમાણે પ્રવિશા કરી છે.

જે વખતે આ પ્રવિશાની વાત જાણી જાહેર બહેર ચર્ચ ત્યારે ઘણાં જુદાવાન પડિયા ત્યાં આખ્યા છે અને તેઓ સમસ્થા પૂરે છે, પરંતુ મનની ધારણા સુબળ સમસ્થાઓ પૂરાતી નથી. આવીરીતે તે રાજકુમારી પડિયા વગેરે પાંચે સખીઓ સહિત માણસોનાં મનની પરીક્ષા કરવી રહેલી છે આ સાંભળીને સલાહનો બોલવા લાગ્યા કે આ કેવું આશ્ચર્ય કહેવાય. કારણ કે બીજના મનમાં રહેલા બાવ સુબળ કેવું સમસ્થા પૂરી કરી શકે ?

આ સાંભળીને મીપાણકુમાર પણ આશ્ચર્ય ચકિત ચર્ચ ગયો. પછી રાજસલામાંથી પોતાના નિવાસસ્થાને આખ્યો.

એક દિવસે મોર્ટ માણસ રાજસભામાં જાઓ. અને તે દિવસે હાજરો કે 'હે સ્વામી! હવે રાત્રી નામના નગરમાં પ્રસાદ નામનો રાજા રાજ્ય કરે છે (જુઓ ચિત્ર ૧૧૩) તે રાજાને ઉત્તમ રાજાઓની પુત્રીઓ એવી સૌંદર્યથી રાજીઓ છે તેમ પ્રથમ પદપાત્રી વરીકે કુલુભાણા નામની મહાકિ વેળો રાજી ॥ તે રાજીને દિશ્વજન નેકલ રોધ, વિજિ વારી અને કુલુજ નામના પાત્ર પુત્રો છે અને કુલુભાણી નામની પુત્રી છે. આ કુલુભાણીની ત્રણે દોકમાં રાજાસહુ છે તેમ જ રાજા અને હવાપત્ર હોવા ઉપરાંત રોજન જવજાને પામેલી છે.

[જમતમાં ને મોકનવેલિ છે તે તે સ્વામી અને રિત્તર હોય છે પરંતુ કુલુભાણી તે જ જમ-હાલની માલતી મોકનવેલિ રૂપ છે તેથીના નવજન્મ સમય હાલ અને કુલુભાણી હોરૂપ પત્ર છે, કુલુભાણી પાંચરૂપ હોરૂ પુત્ર છે, અને કુલુભાણી રૂપ રાજાના સુર રૂપ છે અને તેથી તેલુ જાજ સીદ્ધવાણી રોજાણ છે. એવી રીતે મોક નવેલિ જન જાવવાથી કાલે છે, તેથી જ રીતે કુલુભાણી જલુ મનેકર હાજરીની માલતી કુલુભાણી માલે છે.]

જિનધર્મમાં રાત્રી એવી તે રાજકુમારીને પંડિત, વિદ્ય શાસ્ત્ર, પ્રજ્ઞા નિપુણ અને હજી નામની પંચ સમીઓ છે. આ પંચ સમીઓ જલુ જિનેશ્વર મશુની ભક્તિ કરવાવાળી છે. તેઓને રાજકુમારીએ એમ કહ્યું છે કે: આપણે જોન ધર્મમાં મહાવાળા જિજ્ઞે માટે જોનધર્મનો જાણકાર એવો પતિ ને મળે તો આપણને જાનક શાશ્વ કન્નાઓ મળી શાંતિ માટે હન કરે છે, પરંતુ જોને જલુ ને ધર્મનો

અરિહ તાઈ નવપથ, નિય મણુ ધરઈ બુ ડોઈ;
નેચ્છઈ તમુ નરસેહરહ, મણુવંછિય રહુ હોઈ-૧

એ ડોઈ પણ માણસ અરિહ ત વગેરે નવપથને પોતાના
મનમાં ધારણ કરે છે, તે પુરુષોમાં સુકૃત સમાન પુરુષને
મનમાં ધારેલાં સવળાં કાર્યોમાં સફલતા પ્રાપ્ત થાય છે -૧

પછી બીજી રાખી વિચલણા બાલી કેઃ અવર મ
જખલુ આહુ કુમારના કાવચી પવિત્ર રબોહ પૂવણ
બોધુ કેઃ

અરિહ ત દેવ સુસાહુ ગુરુ, ધમ્મઉ કયા વિસાહુ;
મ તુલુમ નવકારે પર, અવર મ ઝ ખલુ આહુ ૨

દેવમાં શ્રીઅરિહ ત દેવ શુરમાં ઉત્તમ સાધુ એ
શુર, અને દેવા સહિત વિશાળ એવો ધર્મ તથા મનમાં
નવકાર મવ એ ઉત્તમ છે, તે સિવાય બીજુ અણપચાગ
ન થયો-છએ -૨

પછી ત્રીજી રાખી પ્રગુણા બાલી કેઃ- કરિ સહુ
અપ્પાણુ પૂવળાએ જવાળ આપ્પો કેઃ

આરાહિય ધુરિ દેવગુરુ, હેહિ સુપત્તિહિ કાણુ;
તવ સજ્જમ ઉવચાર કરિ, કરિ સહુ અપ્પાણુ -૩

પહેલાં દેવ અને શુરની આરાધના કરીને, પછી સુધરે
દાન દેવું એકએ અને તપ, શ્રવણ તથા યથાપકાર કરીને
પોતાના આત્માને સફલ કરવો એકએ. -૩

ચોથી રાખી નિપુણા બાલી કેઃ ચિત્તર સિદ્ધિર નિશ્ચય
પૂવળાએ જવાળ આપ્પો કેઃ

જાને શરણમાં જ્યાં પ્રભાણે મનમાં વિચાર કરવા લાગ્યો કે
'હાલના પ્રભાણની રૂઢિપણ નગરમાં જ્યાં સુંગરસુતી
રાજકુમારી વસા તેની પાંચ સખીઓ છે તે મનમાં કે
પહેલો જઈ તેમ જાણે.

જ્યાં પ્રભાણે મનમાં વિચાર કરતાં જ હાલના પ્રભાણે
વસ્ત્ર જ પોતાના મૂલ્ય સ્વરૂપે જ્યાં પાંચ સખીઓ સંકલિત
રાજકુમારી રહેલી છે ત્યાં પહેલો ગયેલ જે વખતે કામ
દેવ કરના રૂપવાળા વસા જ્યોત્સ્વ હારદયવાળા, જોવા તે
કુમ્ભરને ભેદને તે રાજકુમારી પણ જિલ્ડમાં જમતકાર પામીને
વિચાર કરવા લાગી કે: જો જા રેખાંશી પુત્ર! મારા
મનમાં રહેલી સમસ્યાની પુર્તિ કરે તે હું સપૂર્ણ પ્રતિ
જાણીશ, ધન્ય વસા કૃત્યપુરુષ શર્ક

પછી ઓપાલકુમારે જ જુલનું કે વમારી સમસ્યાઓ
કેવા પ્રકારની છે તે જાણી બતાવેલ.

જ્યાં પ્રભાણે ઓપાલનું જાણનું સાબળીને, રાજકુમારીને,
કેરલા સંકલિત મુજબ પહેલી પંક્તિના નામની સખીઓ રહેલું
પદ હતું કે મહાવર્ણિયકલ્પ કોઈ

જ્યાં સાબળીને ઓપાલકુમાર વિચાર છે કે: જ્યાં
રાજકુમારી જ્યારે સખીના મુખેથી જમરવાનું પદ કહેવતસરે
છે, ત્યારે મારે પણ રમુજ માટે જુલવાના મુખેથી તે સમ
સ્યાઓ સપૂર્ણ કરાવની ભેદજો.

જ્યાં પ્રભાણે વિચારીને પોતાની નાજીક રહેલા કાંલકાના
જોડ જુલવાના મસ્તક ઉપર ઓપાલકુમારે પોતાનો હાથ
મુકાવો તે જુલવાને જ્યાં પ્રભાણે હતું:

‘અરિહ તાર્હ નવપય, નિય મણુ ધરધ જુ કોઈ;
નિચ્છઈ તમુ નરસેહરહ, મણુવંછિય દહુ દોઈ-૧

તે દોઈ પણુ માણસ અરિહ વ જોરે નવપદને પોતાના
મનમાં પારણ કરે છે તે પુરુષોમાં સુકૃત સમાન પુરુષને
મનમાં પારેલાં સથળા કામોમાં સફલતા પ્રાપ્ત થાય છે -૧

૧છી બીલ સખી વિચક્ષણા બોલી કે- અવર મ
વ મહુ આહુ કુમારના કામથી પવિત્ર રાએલ પૂતણ
બોલ્યુ કે:

‘અરિહ ત દેવુ મુસાહુ ગુરુ, ધમ્મઉ કયા વિસાહુ;
મ તુતુમ નવકારે પર, અવર મ ઝંખહુ આહુ ૨

દેવમાં શ્રીઅરિહ વ દેવ, શુરુમાં ઉત્તમ શાપુ બે
શુરુ, અને હથ સહિત વિશાળ જોવો ધર્મ તથા મતમાં
નવકાર મત્ર બે ઉત્તમ છે તે સિવાય બીજુ આગવચાગ
ન હોયો-૪૪૭૯-૨

૧છી ત્રીલ સખી પ્રણવા બોલી કે:- કરિ સદહ
અપ્પાણુ પૂતગાએ લગાવ આપ્યો કે-

‘આરાહિય પુરિ દેવગુરુ, હેહિ મુપત્તિહિ હાણુ;
તવ સ જમ ઉવચાર કરિ, કરિ સદ્દહુ અપ્પાણુ -૩

પહેલા દેવ અને શુરુની આરાધના કરીને, ૧છી મુપત્તે
હાન દેહુ ભેઠભે; અને તપ, સત્ય તથા પરાયકાર કરીને
પોતાના આત્માને સફલ કરવો ભેઠભે. -૩

બાકી સખી નિપુણા બોલી કે- નિતતર સિદ્ધિ નિશ્ચયિ
પૂતગાએ લગાવ આપ્યો કે

‘ અરિ મન અપ્પઉ ખંચિ ધરિ, ચિતાલ્લસિ મ પાડી
ફલતિત્તઉ પગિ પામીયઈ, જિત્તઉ સિદ્ધિઉ નિસાડિ -૪

જરે મન । તું આત્માને ખેંચીને વશમાં રાખ જાને
ચિંતાપ્રાપ્તી બાજમાં તેને પડવા દઈશ નહિ, મરણ કે બેઠકું
આત્મમાં લખેલું હોય છે તેટલું જ ફલ પ્રાપ્ત થાય છે. -૪

જહી પાવમી દસા તામની સખી ભાલી કે તમુ
તિહુઅણુ જજ્ઞાસ પૂતજાએ જવાબ આપ્યો કે

‘ અત્થિ ભવ તર સચિઉ, પુનુ સમગ્ગાલુભસુ
તમુ બસ તમુ મઈ તમુ સિરિ, તમુ તિહુઅણુ જજ્ઞાસ -૫

જે માણસે જાણ્યા બંધોમાં સમસ્ત પ્રજાનું પુણ્ય
હવજન કરેલું છે, તે માણસને જલ, જુદા જાને લક્ષ્મી
પ્રાપ્ત થાય છે અને જલ્પે જગતના દેવો તેના હાસ થઈને
સહે છે -૫

[સજ્જમારી કુઆસુદ્ધી ભાલી કે રવિ પહેલા
ઉગત. પૂતજાએ જવાબ આપ્યો કે

‘ હવ તા જમ જસ નહી, જસ વિણુ કાર્હ હવ તા,
જે જસ સેઈ આયમ્મા, રવિ પહેલા ઉગત. -૬

હવતા છતા પદ્મ જનો જગતમાં વશ નથી, તેના
હવે વશ વિના હવે તો જો શું ? પરંતુ જે હવે વશ
મેળીને જ્યાં જગતમાંથી બસ્ટ પામ્યા છે-મરણ પામ્યા છે
તે વશથી હવે સુખના ઉગ્યા પહેલાં જીવ પામે છે-તેઓના
નામનું સ્મરણ સુખદાયક પહેલાં કરવામાં આવે છે -૬]

જા પ્રમાણે સવળી સમસ્તાઓ પોતાના મનના જાવ પ્રમાણે પૂજાઓ લેઈને, જાતે જાતે પામેલી જોવી તે મુજાસુદરી પણ જાનેદરી શામાલિત શરીરવાળી થઈને, તમે જાતમાં જાણીત જોવા તે મીપાલકુમારને વરી વળી મીપાલકુમાર પોતાનો કાલ પૂર્ણ પર મૂકીને, તે પૂર્ણના મુજાસુદરી જે સમસ્તા પૂજાવી, તે જા કુમારનું લોકોતર ચરિત જાતે જાતે કરે તેનું છે. પછી જાતે તે પામે સમસ્તા સહિત પોતાની કુમારી જાતે જાતે જાતે જાતે પૂર્ણ મીપાલકુમાર સાથે કરાવ્યું.

૧૯ રાધાવેધની સાધના

૧૫૮

શ્રી પાંડુકુમારનું જ્યારે જ્યારે જલિન બેઠાને
જેઠ (જગમગ નામનો) જાણવું મોટો વડો પાંડીને જાણ્યો
કે : હે કુમર ! તમી મારૂં પશુ જેઠ વચન સાંભળે
કેમલાગપુર નામનું નગરમાં પુરવર નામનો સજ્જ છે તેને
વિજયા નામની પદસણી છે. તેણીને હસિવિક્રમ, નરવિક્રમ,
હસિષ્ઠ તથા કપિષ્ઠ વગેરે નામનું સાવ પુત્રો છપ્પર જ
સુહરી નામની જેઠ દુષ્કાળ અને કલાકાળ પુત્રી છે તે
પુત્રીનું જ્યારે સુહરુ દુષ્કાળ અને કલાકાળ બેઠાને જાણ્યો
કે : જા કુમરીને યોગ્ય વર સી રીતે પ્રાપ્ત થયો !

તે સાંભળીને, પાંડુકુમારીને ભણાવનાર જીવ્યામારે -
પ્રકીર્તે-કહ્યું કે : હે મહાસજ્જ ! તમારી જા પુત્રીને મારો
પાસે સવળી કલાઓનો જગ્યાસ કરવી વચતે શાકમાં
વર્ષવેલું રાધાવેધનું સ્વરૂપ અને વિનયપૂર્વક પુણ્ય કરું
તે વખતે ધીં જશું તેણીને જા પ્રમાણે કરી જવાનું કરું :
= જેઠ મોટા વાંસલાની છપ્પર જાણ થકી બેઠાવર્ષ - તે

પૈત્રિના ચાર વડીલ જનના યોગથી જમણી બાજુ ફરે અને ચાર વડીલ ઠાળી બાજુ ફરે તે રીતે યોગવર્ષા - તે જાના આરાના છિદ્રની છિપર સધા નામની લાઠડાની બનાવેલી પુતળી રચાઈ કરવી; અને તે સાંભલાની નીચે તેલની જરેલી એક કલાઈ સજવી, તે કલાઈમાં પહોં ઉપરની જા નામની પૂતળીનું પ્રતિબિંબ લક્ષ્મી રાખીને, પોતાનું મુખ નીચે રાખીને ઉંચે બાજુ એવી સુશ્રિષ્ટી નાંખવું ભેષજો કે છિપર રહેલ પૂતળીની ઠાળી બાજુને ચીંધી નાખે, તે મુખજી પુરુષ સધાવેશ સાધનાર કહેવાય. આ સધાવેશ કોઈ પત્રવિંધાને બલુનાર કોઈ વિરહ અને ઉત્તમ પુરુષ જ કરી શકે છે. " હોકામાં પહોં કહેવાય છે કે : સુલોમાં વિનય સુલુ ઉત્તમ છે રસોમાં સ્વાવરણ મેઘ છે, કિંવામાં શાવ મુખ્ય છે, અને નાટકમાં કવિતા મુખ્ય છે તથા સર્વવિદ્યામાં સધાવેશ ઉત્તમોત્તમ છે

માસ સુમેષી સધાવેશ સજવી બીના સાંભળીને હે સજન! બાપની આ પુત્રી જન્મસુદરીએ વચ્ચા હોકાની લાજરીમાં એવી પ્રતિષ્ઠા કરી છે કે જે કોઈ પુરુષ મારી નજર લમક સધાવેશ સાધશે, તે જ પુરુષોમાં મેધ નરને ફું વરીશ. ' આવી રીતની પ્રતિષ્ઠાથી એમ જણાય છે કે આ પન્થ લખનવાળી અને પુષ્પશાળી રાજકુમારી કોઈ જલુ ઉત્તમ પુરુષની પત્ની થશે. તેથી હે નરેશ્વર ! આ બધી જિવા મૂકી હમને પોટો મદપ તેવાર કરાવી તેમાં સધા વેશની રચના કરવા સજવી યોગ્યજી કરેા કે જેથી તેણીના લાજર વરની પ્રાપ્તિ થશે.

તેથી તે જ પ્રમાણે શબ્દજો સંધાવેશની બેઠકવડા કરીને, ટોચેટોચના શબ્દજોને નિમગ્ન કરીને જાહેરના છે, પરંતુ તેજોમાના જોઈ પશુ કંઈ મુખી તે સંધાવેશ સામ્યો નથી. પરંતુ હું માન્ય અનુભવ વિષયથી માનું છું કે મહાપ્રભાવિક જાણ (શ્રીપાલકુમાર) તે સંધાવેશ સામ્યી રાકેશે.

જા પ્રમાણે કરીને મોન રહેનાર તે જાણવુંને શ્રીપાલે મુશી રહીને કાનનાં કુદો જાણી જાણ્યાં રાખીને પાતાના જાણસમાં રહીને સંધાવેશમાં તે કારણ પ્રભાવથી કોલ્લાગુરુ (કાલનાં કોલ્લાગુરુ) નગરે પહોંચી ગયા ત્યાં જ્યાં શબ્દજો તથા હોઈ. લેગા થયેલા કથા તે મહત્ત્વમાં પહોંચ્યા મહત્ત્વમાં પહોંચીને કારણ પ્રભાવથી તથા સિદ્ધિપદ્ધતિના સમસ્તથી શ્રીપાલે સંધાવેશ સામ્યો તે વાતે જાં કાલર રહેલી જ્ય મુશીને શ્રીપાલકુમારને વરમાળા પહેરાવી, જાને શબ્દજો પશુ પાતા મહેત્ત્વપૂર્વક જાને ત્યાં જ્યાં શ્રીપાલકુમાર રાજકુમારી જ્યમુશી સાથે શબ્દજો જાણેલા મહેત્ત્વમાં જાન રહી રહેવા લાગ્યા.

૨૦ ઉજ્જૈયિની તરફ પ્રયાણ

૧૫૪

શ્રી પાણ્ડુભાઈ રાજાએ જાણેલા મહેલમાં મુખ પૂર્વે રહેલા હતા. તે વખતે શાણાની મામા-રાજાએ મોકલેલા ઉત્તમ પુરુષો શ્રીપાણને તેજા ત્યાં જાવી પહોંચ્યા. શ્રીપાણે પણ પોતાની પત્નિઓને જાણાવવા માટે માણસોને સ્થળા ક્યાં પછી તે સ્ત્રીઓ પણ પોતાના બધાં સહિત ત્યાં (કોસ્તાનપુરમાં) જાવી પહોંચી. જ્યાં રીતે બધી જગ્યાએથી આવેલું લોકો વચેરે જોઈને ચર્ચા ચોડા ઠાળી રહ્યા હતા. શ્રીપાણે પુરુષો સાથે નગરે જાવી પહોંચ્યા.

શાણના રાજાને પણ પુરુષોની સાથે આવેલી ઉત્તમ સ્ત્રીની ચાર સ્ત્રીઓ તથા જાણક સપત્તિ વચેરે જોઈને પણ જાણક થયેલા. તે મામા-રાજાએ અનેક રાજાઓની સાથે મળીને, પોતાના જાણેજ-જમાઈને પોતાના કરતાં પણ વિશેષ પસંદગીની જાણીને, મુખ મુકીને શ્રીપાણને પોતાની રાજ ગાદી ઉપર રાજાનાથિયે કીધી.

તે વખતે શ્રીપાણે પુરુષો સાથે જાણી, પોતાના મામા ઉપર ધારણ કરેલા રાજામુકુટ તથા જાણ ઉપર ધારણ કરેલા

ઈતમ હાર વગેરે અભૂતલો વડે યથા જ શોભાવમાન હાજતા હતા, તેમની જાને જાન્યુએ આગર વીજાતા હતા, તેમ જ મસ્તક ઉપર હજ ખસામાં આવેલું હતું જાવી રીતની શોભાવાળા શ્રીશ્રીપાલરાજ વડા હામી, થોડા મંદિ તથા મોટીઓની સેટો સ્વીકારતા હતા, અને તાબાના કામતો તથા મંત્રિ વગેરેની નમન કરતા હતા.

હારજમાં મળેલા વહાણોની લક્ષ્મીવાળા તથા જસ જસ સુતરની સેનાથી ઘસિરેલા જોવા તે શ્રીપાલરાજને પિતાના આશની કમતિ લઈને, પિતાની માતાના અસ્થકમહોને નમન કરવા માટે આવવા જમ્મી પ્રવાસ કરું" રસ્તામાં અર્ધતાં નાના મોડા રાજાઓની પુજા સેટોને સ્વીકાર કરતાં કરતાં શોષારક્તજરે જાવી પહોંચ્યા.

શોષારક્તજરની નજીકમાં વજૂ લેવા કરીને શ્રીપાલે તથા તેના કિન્ને વચ્ચે નાચ્યો. પછી શ્રીપાલરાજને પિતાના પ્રધાનને પૂછ્યું કે: શોષારક્તને પાંચ પિતાની જાતિ જાણ તો શક્તિ કર્ત્ત પશુ કેમ કેળાવતો નથી? તે જાણવની બરાબર તપાસ કરીને મને જાણ આપો.

પ્રધાન પુરોહિતે તપાસ કરીને કહ્યું કે: હે સ્વામી! જહીં મહાસેન નામનો રાજા રાજ્ય કરે છે તેને તપા નામની રાણી છે તેણીની કુલિથી ઉત્પન્ન થયેલી મહે જતવની લક્ષ્મીના વિલક સમાન મિતિલકમુદરી નામની બેક રૂપાળ અને કુશળામ પુત્રી છે.

[અ વિલકમુદરી વિલોત્તમા વગેરે અપ્પરાએતું પશુ તેજ હસ્યુ કરી હે તેની મહા સ્વરૂપાળ છે હે રાજેન્દ્ર!

નિરીપ થું કહું પણ પ્રમાણથી સિદ્ધ થાય છે કે એ તિલક
મુઠ્ઠી તો જાત્યવ વસ્તુર જેવા કામદેવની સૃષ્ટિ છે, એટલે
કે કામદેવની વહેલી ઈ વેદ મુતિઓ લાગી ભણીને વેદિયા
દોર જેવા સર્વ ગજોલ હૃદયવાળા પ્રજાની રચાએલી સૃષ્ટિની
પેદાશવાળી બીજો તો ઉપમા ઉપમાને કરીને સંદિત છે,
એટલે કે એક બીજાની એક મળી આવે તેવી છે અને
કલંકિત ઉપમાઓ વાળી છે—એટલે કે બ્રહ્મ સરખા મુખ
વાળી, કમલપત્ર સરખી આંખોવાળી, ગજકુલરવળ સરખા
સ્તનમઢગલાળી, વગેરે દોષવાળી વસ્તુઓની ઉપમાઓવાળી
છે—મતલબ કે બ્રહ્મ કીલ્લેશવળો અને કલંકિત છે કમલ
પત્ર હીમથી ભળી આવે છે; કાચીનાં કુલરવળ પર જ કુસુમ
પ્રકાર પડે છે, જેથી તે પણ નિષ્કલક નથી. પરંતુ તિલો
કમ્બુઠરી તો બધી રીતે નિષ્કલક છે અને તેની જાતબરી
કરી શકે તેવી કોઈ ઉપમા બાપી સુકાય તેવી જગતમાં
નથી. જેથી નિપુણ કામદેવની રચેલી સૃષ્ટિ પછીની તે એક
છે જાણા જેવો જડ અને બહિર હૃદયનો છે તેવો કામદેવ
નથી. કામદેવ તો સર્વથી સુક્ષ્મ પરમાણુવત્ કોણથી નાનુક
મનમાં પેચી બંધને, દરેક દેવોનાં ચિત્તનું પણ કરણ કરી
દે તેવો અતિશય શક્તિમાન અને શૈમિશમર્મ પ્રસન્નાર છે
જેથી તે વસ્તુર મહન-કામદેવ—ની સૃષ્ટિ પછીની તિલકમુઠ્ઠી
કોણથી, તેણીને પ્રજાની રચેલી સૃષ્ટિના જ બોજાગની દોષ
વાળી ઉપમાઓને છુટી લીધેલ છે; એના લીધે તે ઉપમા
સંદિત-નિરૂપમ-રૂપવાળી છે]

બા તિલકમુઠ્ઠીને આજે ૮ દોઈ રીઈપૂઠ બાવનો

સર્પ જરૂરો છે. તે સર્પનું ઝેર કિતાવના માટે મધિ, મત્ર, જોષધિ વગેરે બહુ બહુ ઉપચારી કથામાં જાણ્યા છે. તે પણ હે સ્વામી ! તેવીને કેઈ પણ પ્રકારનો હાનકો થયો નથી. ત્યાં પ્રકારના મહાપુત્રાદિ પીડાએતો હોવાથી તે રાજ્ય જાડી જાવી શકેલા નથી, પરંતુ બીજી કેઈ પણ કારણ નથી કે જેના કીધે જાણ તેના કીપર અવશ્ય થશે.

પ્રથમનું ત્યાં પ્રમાણેનું બિહતું સામળીને, ક્રીષ્ણ રાજ્યને કહ્યું કે : 'તે કુમારિકા ક્યાં છે ? મને જાણી જતાવો કે તેથી તે કથાના ઝેર કિતાવનો ઉપાય કરીએ.' એમ બિહી ક્રીષ્ણ મહારાજ વગર થોડા કીપર સવાર થયા અને જેવામાં તે નગર વગર બધા છે એટલામાં તેા વજ્ર શ્રી પુરુષોત્તમ સમૂહ પોતાની સન્મુખ આવતો. એથે તે એક ક્રીષ્ણ રાજ્યને બદલું કે, જરૂર ! તેવીને સમજાવતાં કેઈ જવામાં જાવી છે તેથી તાલીશી થાકો તે વધે થોડાનીને ક્રીષ્ણ મહારાજ સમજાને જઈ પહોંચ્યા અને ત્યાં જઈને કહેવા લાગ્યા કે : 'તે સર્પ' હજીથી કુવરીને મને એક વખત જતાવો ?

તે વખતે થોડોએ કહ્યું કે : હે રાજન ! તે મરેલી જાગાને શું રોખાડીએ ? જાએ તેા કુચ્છ હવે અમાઈ સુરસ હસેલી શ્રી કીપુ છે.

તે સાંભળી ક્રીષ્ણ રાજ્યને કહ્યું કે : હે થોડો ! સર્પ હજીથી અને તેથી મૂર્છિત થજેલી મરી ગયા જેવી રેખા લીન પણ વપારથ વિના અગિયાર ન રેવો એમને.

પછી તે થોડોએ તેવીને ચિતા પાસે જમીન કીપર

મૂર્ધને દેખાઈ તે વખતે શ્રીપાદ શબ્દને પોતાના કંઠમાં
 પડેલા કારનું જલ તેણીના શરીર ઉપર છાંટ્યું તે કારના
 જલના પ્રભાવથી તસ્ત જ તે રાજકુમારી બલે ઉદ્ભાવી જ
 ઘી હોય નહિ, તેમ વસ્ત બેઠી થઈ ગઈ

તે રાજકુમારી મનમાં આશ્ચર્ય પામીને બ્યારે કહેવા
 લાગી કે હે પિતાશ્રી ! આ મધા હોઠો અહીં યા માટે
 એકદમ રવા છે ?

તે વખતે જ્ઞાનરિત કબોટો મહાસેન રાજ બોલ્યો કે
 હે વત્સ ! ત્વે આ (શ્રીપાદ) મહાશબ્દ મહેરબાની કરીને,
 આ વખતે અહીં ન જામ્યા હોય તો કેવું બલે વારી શું
 થયા થાય ? આ ઉત્તમ પુરુષે આજે વને દુર્લભતાન જાપ્યું
 છે કે તેણે આ ત્રિવા ઉપરથી કિવારીને વને છાંટેલી છે.

તે સામળી તણીને પોતાના મનરૂપી સમુદ્ર પ્રત્યે ચક્ર
 સરખા બેવા તે શ્રીપાદ શબ્દને જ્ઞાનક સંહિત સ્નેહવાળી
 મુગ્ધદિશી બેવા.

પછી મહાસેનરાજ શ્રીપાદશબ્દને કહે છે કે: હે
 સ્વામી ! તમોએ અમોને દુર્લભતાન જાપ્યું છે મોટે અમોને
 દુર્લભથી પણ અધિક વહાલી બેવી જામ્યારી આ કુવરીને
 પણ તમે કહ્યું કરો. એમ કહી રાજાને પોતાની કન્યા તે
 રાજપિતાજી (શ્રીપાદ) ને આપી. શ્રીપાદે પણ વસ્ત જ
 તેણીની સામે ત્યાં જ પાદિમકલ્પ કર્યું

એવી રીતે શ્રીપાદશબ્દને તે તિલકમુદરી વગેરે આદ્ય
 મનોહર શીલો હતી તો પણ એમ આદ્ય વિશાળોથી

સર્વ કરકષો છે તે સર્વોદ્ધારકેર ઉત્તાસના માટે મધિ, મત્ર, જોષધિ વગેરે જલ્દુ જલ્દુ ઉપચારો કરવામાં આવ્યા છે, તે પશુ હે સ્વામી ! તેણીને કેઈ પણ પ્રકારનો કારકો થયો નથી. આ પ્રકારના મહાદુર્ગળથી પીડાઓતો હોવાથી તે રાજા જઈ જાતી શક્યો નથી, પણ બીજુ કેઈ પણ કારક નથી કે એના હોયે આપ તેના ઉપર અવતર્યા હશે.

પ્રધાનતું આ પ્રમાણેનું મોહનું સાક્ષીને શ્રીપાલ રાજાએ કહ્યું કે તે કુમારિકા ક્યાં છે ? મને જાણી જતાવો, કે જેથી તે કન્યાના એર ઉત્તાસનો ઉપચાર કરીએ. એમ થતાં શ્રીપાલ મહારાજ તરફ થોડા ઉપર સચાર થવા અને જેવામાં તે નગર તરફ જાય છે એરલામાં તે પશુ સ્ત્રી પુરુષોના સમૂહ પોતાની સન્મુખ આવતો જોયો. તે જોઈ શ્રીપાલ રાજાએ બચ્ચું કે જરેજર ! તેણીને સમજાવના હઈ જવામાં આવી છે તેથી વાઘીશથી થોડે તે તરફ થોડાંને, શ્રીપાલ મહારાજ સમજાવે જઈ પહોંચ્યા અને ત્યાં જઈને કહેવા લાગ્યા કે તે સર્વે હજેલી કુવરીને મને જોડે વખત જતાનો ?

તે વખતે થોડેને કહ્યું કે હે રાજા ! તે મરેલી આવડને તું રોખાવીએ ? આવે તો દુખ દેવે અમારું સર્વસ્વ હણ્યું કરી લીધું છે

તે સાંભળી શ્રીપાલ રાજાએ કહ્યું કે હે થોડે ! સર્વે હજેલી અને તેથી મુર્છિત થયેલી મરી જવા જેવી રોખા ત્રીન પણ વપાસ્યા વિના અભિશાપ ન રોવા જોઈએ.

પછી તે થોડેને તેણીને ચિતા પાસે જમીન ઉપર

૨૧ ધર્મનો જય

૧૫૫

જાન્યુઆરીના સુખેથી બીજા રાજ્યનું મોટું લશ્કર
 ઉજ્જવિની તરફ પસી આવે છે, જોવા સમાચાર સાંભળીને
 માલવાના રાજ્યને તરત જ લપસીત ચડીને કિલ્લો સમસવી
 લીધો વળી ઠાપક ઠાપક (વી તેલ વગેરે) બાન્ધ, તદ્દ
 જલ તથા જલતણનો સમુદ્ર કયો. જત્રો વેધાર કરવા માંડ્યા
 વળી શૂરવીર મુશ્કટોને પણ વેધાર કરવા માંડ્યા બાલુ-
 બાલુના લોકો પણ પરસૈન્યના ભયથી ઉજ્જવિનીમાં જાવી
 પહોંચ્યા જાવી રીતે બહારના લોકો આવવાથી શહેર
 સંકેત રેખાવા લાગ્યું શહેરને ચારે બાજુ બીપલ રાજ્યનું
 સૈન્ય વીરગાર્હ ગયું

સૈન્યનો પલ્લવ પડી ગયા પછી, શત્રુના પહેલાં પહોંચે
 મીરાલરાજ પોતે હાસના પ્રભાવથી પોતાની માતાજીને
 નમન કરવા માટે માતાજીના ઘરના બારણે પહોંચી ગયા
 ત્યાં બહાર ઊભા ઊભા પોતાની પ્રથમ પત્નિ મરણાનું
 રીતે પોતાની માતા કમલપલા આ પ્રભાવે હલે છે તે
 સંભળવા લાગ્યા હે વત્સ ! શત્રુના લશ્કરે ચારે બાજુથી
 નજરીને ઘેરી લીધી છે અને જ્યાં લોકો ગલગારીને ઊભા

ચોક્કસ એવો મેરુપર્વત પણ એમ ઉદયની દશમીને ગાઢ
 હરે છે વળી જાડ જાડમહિપોષાયો એવો ઈંદ્ર પણ એમ
 બિનેશ્વરેવની બહિષ્ણને હિંમે છે, જાડ ચિદિયાયો એવો
 પણ જમકિવી એમ વિશ્વતિને હિંમે છે જાડ પ્રવચન માતા
 એવાયો શાપુ એમ બિનધર્મને હિંમે છે વળી જાડ મહા
 ચિદિએવાયો એવો ચોગી પણ એમ મુક્તિ-મીઠામાર્ગ-ને
 હિંમે છે તેમ જા શ્રીપાત્રસભ જાડ જીઓ શામે હોવા
 છતાં પણ પ્રથમની કો (મવળામુદરી) ને મળવાની હિંમ
 રાજે ॥ પ્રથમ જોને મળવાને ઉત્કર્ષિત મળવાના વચ
 માતાને નમન કરવાને પણ ઉત્કર્ષ કરજેલા એવા તે શ્રીપાત્ર
 સભ પ્રપાલ માટેનું રોક વચસરે છે.

સ્ત્રીમાં પચસે પચસે જાનેક શબ્દો શ્રીપાત્રસભને
 શોભા, હાથી, રથ મુલક કન્યા મહિ, રાજ, રાજ વચ
 વચોનાં સેટમાં જાય છે જા પ્રભાવે નહીંઓનું જાડ જાવી
 મળવાથી એમ સમુદ્ર વિસ્તૃત થાય છે તેમ હરેક જાડ
 એથી છેવડા જાનેક સમુદ્ર વપતો જાય છે એનો એવા
 તે શ્રીપાત્ર સભ જાનુકર્ષે મહાસખ, સોય (સોયખ) જાડ
 સહિત મેવાડ વચેરે દેશના શાસકોને જાપતો - વચ
 કર્તો - વચે માહવદેશમા જાવી પહેલો.

૨૧ ધર્મનો જય

૧૫૫

જાનુએના મુજેથી જીવ્ય રાજાનું મોઢું લશ્કર
 કલ્કલિની તરફ પછી જાવે છે, જોવા સમાજાર સાંભળીને
 માગવાના સબ્બજે તરત જ કાગલીવલ ચર્ચને કિલ્લો સમતથી
 લીધેલ વળી કાપક, ચોપક (વી તેડ વજેરે) ધાન્ય વલ
 જલ તથા જલતણેનો સજ્જક કથેલ જતો તેવાર કસ્યા મંડલ
 વળી શૂરવીર મુજોને પણ તેવાર કસ્યા માલ્યા જાલુ
 જાલુના લોકો પણ પરકીન્નના કામથી કલ્કલિનીના જાવી
 પહોંચ્યા જાવી રીતે જહારના લોકો જાવવાથી શહેર
 સંકેત દેખાવા લાગ્યું શહેરને બારે જાલુ શીખાલ રાજાનું
 સૈન્ય વીરજાર્ધ મરું.

સુન્યને પચાવ પછી જયા પછી, શતના પહેલા પહેરે
 શીખાલરાજ્ય પોતે હારના પ્રભાવથી પોતાની માતાજીને
 નમન કરવા માટે, માતાજીના બરના જારણે પહોંચી જયા.
 ત્યાં જહાર દિલા દિલા પોતાની પ્રથમ પત્નિ મવલુમું
 રીને પોતાની માતા કમલપલા આ પ્રમાણે કહે છે તે
 સાંભળ્યા લાગ્યા હે વત્સ! મનુના લશ્કરે બારે જાલુથી
 નગરીને ઘેરી લીધી છે, અને જ્યાં લોકો જલજાર્ધને જાવ્યા

નીચા થઈ રહ્યા છે માટે કાંઈ જાણ પડતી નથી કે જાણ્યું
તું કયો ? વળી, મારા પુત્રને દેશાંતર ગયે જાને એક વર
થઈ ત્રણ વર તો કે વત્સ ! હજુ મુખી તે તારા પતિના
કાંઈપણ સમાચાર માગ્યું થયા નથી

મયણામુંદરી કહેવા લાગી કે : કે મગલા ! તમો
જાણજણ ભલે રાખ્યો નહિ કાણ કે નજવડલના ખ્યાલમાં
મનની સિલ્લા કયો પછી મેં જુદું ભલે ઉત્પન્ન થતાં નથી
વળી, જા ? કહેવા સમયે જ્યારે તું શીજિનેશ્વરદેવનો દીકરો
વધા પૂર કરવી હતી તે વખતે મારા મનમાં મેંકે જાણ
જાણ ઉત્પન્ન થયો હતો, જે હજુમુખી પણ મારા મનમાં
માટે નથી તેમજ ક્યે ક્યે મેંકેપણ કાણ વિના મગ
શરીરમાં યોગ્ય થયા કરે છે વળી, મારી યાત્રી જાણ જાને
યાત્રી જાણને સ્વન પણ કરે છે તેથી મને લાગે છે કે
જાણ જ તમો પુત્ર જાણી મલશે

તે સાંભળીને કમલપ્રભા પણ જાણીતો થઈને જેવી
ભાવે છે કે કે વત્સ ! તું ઉત્તમ કલ્યોગી છે અને
વારી જાણમાં જમૂવ છે તું કહે છે તેમ જ જાણે

તે વખતે શીયાલ રાજા પણ ધર્મમાં નિમ્મલ મન
વાળી જેવી પાતાની પાત્રીનું વચન સત્ય પાડવા દલપ્રભ
ઉશ્કારે જેમ જાણ

તે સાંભળીને કમલપ્રભા બોલી કે- જરેખર ! જા
મારા પુત્રનું વચન છે

મયણામુંદરી બોલી કે : જિનેશ્વરદેવનાં વચનો બોલાં
વહે જ નહિ

કરનાજ ઉપાસના જોઈએ, શ્રીપાદ સખ પોતાની માતાના
જને વરણમાં નમે છે વિનયવાળી જોવી પોતાની પત્નીને
પણ પરમપ્રીતિથી જાણાવે છે પછી માતાને ખબા દીધર
જેસાદીને તથા જીને હાથમા પકડીને, શ્રીપાદ સખ દાસના
પ્રભાવથી પોતાના તળૂમાં આવ્યા.

ત્યાં માતાને સિદ્ધાસન ઉપર જેસાદીને નમન કરીને,
શ્રીપાદ સખ જોડ્યા કે: હે માતાજી! આપના વરણ
કમલના પ્રસાદથી ઉત્પન્ન થયેલું આ જમુ દેવ છે

ત્યારપછી શ્રીપાદ સખની આંઠે જીઓ પોતાની
સાસુજીના તથા માટી જાકેન મથણામુંદરીના વરણોમાં નમન
કરે છે જ્ઞાનદિવ થયેલી જોવી તે જને-સાસુ જને વફુ-
જો તે સર્વની પ્રસાદ કરી પછી મઘનમજૂરાજો શ્રીપાદ
સખનું ચક્ષુ જ્ઞાપણમુંધીનું વચ્ચાત જનેને કહી કમળામું

પછી સખ તે જીઓને જ્ઞાનદષ્ટી વજો, જ્ઞાનૂપલે,
ઉત્તમ પરિવાર જને કચેકને જોકેકુ નાટક આપે છે ત્યાર
પછી મથણામુંદરીને પૂછ્યું કે હવે તારા પિતાને જાહી
કેવી રીતે જાણાવું ?

મથણામુંદરીજો કહ્યું કે: પોતાના ખબા દીધર કુહાટો
લઈને તે આવે, તેવી રીતે જાણાવો

શ્રીપાદસખજો દ્રવતા મુખથી જ્યારે તે પ્રજાપાદ
સખને તેમ કરવા કહેવડા મું તે વખત માથપસખ કોપા
વમાન થયો. તે વખતે મંત્રિજો તેને સમજાવ્યો કે: હે
સ્વામી! પોતાનાથી જાધિકની સાથે કોઈપણ રીતે વિરોધ
કરવો નહિ [જે પ્રજા પ્રતાપવત મે તેના વચ્ચે કોપ

નીચા મર્ક રહ્યા છે, માટે કાંઈ ખબર પડતી નથી કે આપણું શું થયે? વળી, મારા પુત્રને રોમાંતર બંધે આજે એક વા મર્ક જવું પડતું હો જત્યાં હજુ સુધી તે તારા પતિના કાંઈપણ સમાચાર પ્રાપ્ત થયા નથી.

મવજામુદરી કહેવા લાગી કે હો માતા! તથો જરાપણ જાણ રાખ્યો નહિ કાણક કે નવપણના મ્હાતમાં મનની સ્થિતિ ક્યાં જઈ મેંક જણ જાણતપણ થતો નથી જાયી, આજે સંધ્યા સમયે જ્યારે હું બીબિનેશ્વરદેવનો દીકરો તથા પૂર કસતી હતી તે વખતે મારા મનમાં મેંક જાણ જાણ કીપણ થયે હતો, જે હજુસુધી જણ મારા મનમાં આવે નથી તેમજ કણે કણે મેંકપણ કાણક વિના માસ દારીરમાં રોમાંજ થયા હો છે જાની, મારી હાની જાંજ અને હાની આજુનો સ્વન જણ રૂંકે છે તેથી મને લાગે છે કે આજે જ તમારા પુત્ર આવી મહસી.

તે સામગ્રીને કમલપ્રભા પણ આનંદિત થઈને બેઠી બેઠે છે કે હો જત્યાં! તું ઉત્તમ લક્ષ્મણાણી છે અને વારી સુખમાં જમીલ છે. તું કહે છે તેમ જ થાજો.

તે વખતે શ્રીપાદ રાજ્ય પણ પર્મમાં નિશ્ચય મન વાગી બેવી પીતાની પત્નીનું વચન સંજ થાજ્યા હસ્થાજ ઉપાદે એમ બોલ્યા.

તે સામગ્રીને કમલપ્રભા બોલી કે- ખરેખર! જા માસ પુત્રનું વચન છે.

મવજામુદરી બોલી કે ' બિનેશ્વરદેવનાં વચનો બેઠા પડે જ નહિ.

જાણી બેઠને બેર બ્યાજળી કામ શા માટે કરવું બેઠબે, જેને સમય બળવાન હોય તેના જ સરહસ્ય તબે જવું બે હમેશને નિજમ છે '

પ્રધાનના ન્યાય અને વિચારવત હિતકર વચન સાંભળી તુરં સજા ફૂતના કહેવા સુજળ કુકાઠને કાંધે મૂકી, પોતાના મંત્રિ તથા સામંત સહિત શ્રીપાલ રાજના વજૂના દ્વાર પાસે જેવો પહોંચે છે, તેવો જ શ્રીપાલ રાજાએ તેના જણા હિપરથી કુકાઠો હિતરાખીને, અને રાજાને તથા તેના પરિવારનો ઉત્તમ વસ્ત્ર અને જાલૂપણે બાપીને સત્કાર કર્યો. સત્કાર કરીને વજૂની જાદર બોલાવ્યા. જાદર બોલાવીને ઉત્તમ જામૂન હિપર બેઠાડ્યા.

તે વખતે મથણામુદરી પોતાના પિતા પ્રધ્વપાલને કહેવા લાગી કે : હે પિતાજી ! જ્યપે તે વખતે મને જે મારા કાંઈ જ્યપેલા પતિ સાથે પરણાવી હતી તેણે જ જ્યપે તમારા જણા હિપરથી કુકાઠો હિતરાખ્યો છે

પછી આશ્ચર્ય પામેલો માલવરાજ પોતાના જમાઈને નમન કરે છે અને કહે છે કે : હે સ્વામી ! હું જાપના બૈમવને અને મારા પ્રભાવને ન જોજળી શક્યો, તે માટે મને માફી જાપરીશ '

શ્રીપાલ રાજાએ જવાબ જાપતાં કહ્યું કે : ' જા કાઈ મારે પ્રભાવ નથી; પરંતુ સફલુરને ઉપદેશોલા - જવાવેલા - નવરોનો જા પ્રભાવ છે

જા આશ્ચર્યજનક સમાચાર સાંભળીને સૌભાગ્યમુદરી તથા રૂપમુદરી વગેરે સવળો પરિવાર પણ ત્યાં જામ્યે.

કર્યાથી શું કામદો ? સૂર્યના સામે પૂજા ફેર્યાથી તો તે
 ફેર્યાને ઊપર જ પડે છે તો તેના સૂર્યસમાન પ્રભાવ પ્રતા-
 પવાળા સામે શુરસો જવાવીએ તો પરિણામે પોતાને જ
 બેરહામ બાપનાર નીવડે છે મહાશય ! હીવાનો પ્રગટ
 ફેલાવાં બેખાસનો નાશ થાય છે જરા, પરંતુ એ કમલ
 પવનની કપડા બાવે તો તે હીવો જવું બોલવાઈ જાય છે
 મલકાળ બેજ કે બાપે હીવારૂપ પ્રગટી થવાને સમજાવતા
 જવરૂપ બધાકાસને દૂર કરેલ છે પરંતુ જ્યાં સુધી આવેલ
 સર્વેંદ્ર ઊપર બાપનો હીવારૂપ પ્રગટ થઈ શકનાર જ
 નથી કાલકે જે પ્રભાવ પવનની જેવો અસ્પર્શિત બેસાયો
 છે માટે છે પ્રભુ ! ધ્યાન અર્પણ કે બાલક પવનના કપડા
 થી હીવાને બચાવી કામ પ્રગટાવત કામચા જ્યાં પવ-
 નની કપડા ન હોય ત્યાં મુક્યામાં આવે તો તેથી શું
 હીવકની મહત્તા કમી થાય તેમ છે ? નહીં; તેમ કર્યાથી
 તો જીવો કામદો થાય છે શું પ્રભાવ પવનના બેર સામે
 હીવો જરી કામચથી તે હીવો પોતાનો પ્રગટ સખી થકે
 જાય કે ? ના કહી નહીં ! જેથી જળવાન સામે વિરોધ
 કરવો નકામી જ છે કાલક કે લેને સામ્યે જ મોટા બનાવ્યા
 છે તેની સામે રીસ કરવી યોગ્ય નથી; આટે પોતાની સન્નિતો
 વિચાર કરીને મર્ચામાં સુઠીએ તો વધારે કામદો થાય છે-
 જે નિષ્કમ ધ્યાનમાં રાખીને રેવે જ અદ્વિત્યવત કરેલા
 સખની ઊપર શુરસો ન હોવામાં બધા પ્રમાણે મર્ચામાં
 સુઠી તેને મલ્લક નમાવીએ તો તેથી કામદો થાય છે]

જેથી જા રૂવ કહે છે તે જ પ્રભુ ચેલ્ય છે. બાપને

બધી બેઠને બેર બ્યાજળી કામ શા માટે કરવું બેઠએ,
એનો સમય બળવાન હોય તેના જ સરકણ તળે જવું બે
હમીશને નિયમ છે '

પ્રધાનતા ન્યાય અને વિશ્વાસ્વત હિતકર વચન
સાજળી સુઝ સજા ફૂતના કહેવા સુજળ કુહાડને કંપે
મૂઝી, પોતાના મરિ તથા સામત સહિત શ્રીપાલ રાજના
વળૂના દાર પાસે જેવો પહેચિ છે તેવો જ શ્રીપાલ રાજએ
તેના જભા કિપરથી કુહાડો કિતરાવીને અને રાજનો તથા
તેના પસ્તિયરનો ઉત્તમ વચ અને જામૂરવો જાપીને સત્કાર
કર્યો. સત્કાર કરીને વળૂની જાદર બોલાવ્યા. જાદર બોલા
વીને ઉત્તમ જામૂર કિપર વિસાદયા.

તે વળતે મથણાસુદરી પોતાના પિતા પ્રજાપાલને
કહેવા લાગી કે : કે પિતાજી ! જાપે તે વળતે મને જે
મારા કર્યે જાપેલા પતિ સાથે પશ્ચાત્તી હતી તેવો જ
જાપે તમારા જભા કિપરથી કુહાડો કિતરાવ્યો છે

પછી જામૂર પામેલો માલવસાજ પોતાના જમાઈને
નમન કરે છે અને કહે છે કે : કે સ્વામી ! હું જાપના
ચૌરવને અને મારા પ્રજાપાલને ન જોજળી રાક્યો, તે માટે
મને માફી જાપરીય.

શ્રીપાલ રાજએ જવાબ જાપતાં કહ્યું કે : જા કંપે
મારા પ્રજાપ નથી; પરંતુ સફરજને ઉપડેરોલા - જવાવેલા -
નપપડેનો જા પ્રજાપ છે

જા જામૂરજનને સમાજાર સાજળીને સોજાજમુદરી
તથા ફરજુદરી વચે પ્રજાપિ પાલિયાક જાપ નાં ...

જા પ્રમાણે સુખગો સ્વજનવત્ર ત્યાં જોકેકો સવાથી જવ
 દોકો જાનહ પામ્યા અને તે જાનહની છુટાલીમાં મીપદ
 રાજ્યને નાઠક શરૂ કરવા માટે કુકમ કર્યો.

તે વખતે જાનહ પાગીને વરવજ પહેલી તાલ
 મદવી ઊભી થાવ છે પરંતુ એક સુખ નથી વર્ણુ કહેવા
 છતાં પદ ઊભી થતી નથી પછી તેણીને જ્યારે પરાણે
 પદાણે ઊભી કરવામાં આવી ત્યારે જિસાદ સહિત વળેલી
 બેવી તે, ત્યાં એક દુકો બોલી કે :

‘કહ માસવ કહ સ ખઉરુ, કહ બખખર કહ નદુ;
 સુરસુદરી નચાવીયઈ, દધવિદિ દસવિ મરદુ ૧

કયા માસવદેશમાં મારો જનમ, કયા સખપુત્ર
 સખપુત્ર સાથે મારું લગ્ન કયા બ બરજીલમાં મને લેવા
 અને કયા તાલ કરતાં મારે શીખડું. બરેર ! હેવે મારો
 અહ કાર હળી નાંખીને જા સુરસુદરીને તાલ કરતી કરી
 છે (બુએ ચિત્ર ૧૧૪)

જા દુકો સાંભળીને તેણીના માતાપિતા વગેરે સહાય
 પરિવાર મનમાં જાણેઈ પામીને વિચાર કરવા લાગ્યા કે :

જા સુરસુદરી જાણી કરાંથી ?

જા પ્રમાણે જયા વિચાર કરે છે એટલામાં તે સુર
 સુદરી દોડીને પોતાની માતાની કોટે વળગીને શેષ લાગી
 ત્યારે તેણીના જિયાએ પૂછ્યું કે : હે વત્સ ! તું જાણી
 દાખલ સ્થિતિમાં શી રીતે મૂકાઈ ?

પછી તે સુરસુદરી બોલી કે : હે જિયાલ ! તે વખતે
 આપે આપેલી અદિ સહિત હું માથ પદિ સાથે સખ

જ્યુ શ્રીપાદ મહાશય જાને મળવાસુદીના થ સર્જી શુદ્ધ
જન્મપુત્ર પ્રાપ્ત કર્યું

શ્રીપાદની સાથે જે સાતસો મેદિયાઓ હતા તેઓ
જ્યુ મળવાસુદીના ઉપદેશથી શેઝસદિત રહ્યોલા કોવાથી,
આવીને વણા જ પ્રેમપૂર્વકે શ્રીપાદ મહાશયને નમ્યા
શ્રીપાદ સબ્બને પણ તેઓ પર કૃપા કર્યોને, તે જાણને
કેમવધા આપીને પોતાના હસ્તના નાપકે જતાવ્યા.
પોતાનો જે પહેલાં અતિસાગર નામનો મંત્રિ હતો તે પણ
આવીને શ્રીપાદસબ્બનાં આશ્ચર્યમાં નથી પડ્યો. તે જાણતે
તેને પણ પહેલાંની માફક પોતાના મુખ્ય મંત્રિ તરીકે
આપન કર્યો.

પછી હજારા, સાબા તથા મામા વગેરે સબ્બોને
વધા બીજા મુજટોને પણ શ્રીપાદસબ્બને વધુ માન આપ્યું
વળી, તે જાણ પણ વધી અતિપૂર્વકે કપાળ પર હસ્તક્રમલ
લેવીને તે શ્રીપાદસબ્બની સેવા કરવા લાગ્યા.

માર્ગ બાજુ તથા મથણી વિઠાના ભેધને, યે મૂર્ખાને
 એ અત્યંત મર્દ કયો હતો, તે મારો મર્દ બાજીને જો
 મર્દ ગયેલ એ કંઈ મારો મર્દ ગાળી નાખ્યો ને એમના
 વચ્ચેમહોમાં રાખ્યો. પણ નયે છે તે મારી મોટી જાહેર
 મથણીની પાછળ પાછળ પાછળ પાછળ, તે કંઈ જ નવરત
 વતે છે

મારી મોટી જાહેર એક મથણી જ પાછળ મીષાદ
 મુખ્ય છે કે એવીનાં નિર્મલ શીલથી બાધાં રૂઠો રૂઠો
 છે, અને હું તો પાછળ મથણીમાં પહેલી છું તેમ
 કેમ પણ જાતની સહાને સ્થાન નથી. કાચુ કે કુલ અને
 શીલ વિનાનું જેનું બાધું બાધું છે

વગી, આ મથણીને તો બિનપર્મ કલપણની મારફ
 ઉત્તમ રૂઠોથી રૂઠેરો છે અને અને તો તે મિથ્યાપર્મ
 જેરી વૃક્ષ સમાન મર્દ પાછો છે

વગી, આ મથણી તો પોતાનાં કુલને ઉત્તમમાં
 મથણીને એક શીલ સમાન છે અને હું તો શીલ (રાવ)
 ના ઉત્તમ કરથી કુલને અત્યંત મહીન કરાવી છું

વગી, એકો મથણીને ભેધને સમ્યક્, શીલ અને
 સત્ય વચ્ચે પ્રેમાય તેમ છે, અને અને ભેધને મિથ્યાત્વ,
 અકાર અને કામનાય વચ્ચે પ્રેમાય તેમ છે

આ પ્રમાણે ભેધને સુસ્મરણીને એકોને એ જાનક
 ઉપજાવ્યો, તે જાનક પહેલાં નાટકથી પણ મર્યાદા હતો

પછી શ્રીષાદ રાજાને વચ્ચે જ અસ્થિમને તેમનીને
 વળી અસ્થિ અસ્થિ સુસ્મરણીને એવી ત્યારપછી તે રૂપિતને

હું જાપમીને જાપના પિતામીની બાદી જીવર બેઠેલા નેમશ,
ત્વારેજ મને મુજ થશે '.

તે યાંત્રી મીષાદરાજને કહ્યું કે : હે જાત્યા !
તમીએ ને કહ્યું તે સત્ય છે પરંતુ સત્ય પાછું મેળવવાના
માર ઉપર છે એ શામ-સમજવુથી કાર્ય થતું હોય તો
હતી થી જરૂર છે ? એ સાકરથી પિત્તનો જ્વાલિ દૂર થતી
હોય તો પિત્તપાયાનો થી જરૂર છે ?

પછી મત્રિ જોડ્યા કે : જહો પ્રભુ ! જાપની ભુદિ
મહુજ વિદ્યાળ છે જનીસ્વામાં સમુદ્રથી અધિક છે, અને
જાપની સુખા પૃથ્વી કરતાં પણ ધીટી છે. મારે જાપને
હવે જા સુમુજ નામના ઉત્તમ જાણવુ દત્તને મોકલીએ,
કે ને દત્તના ભુલોએ કરીને વિખ્યાદ છે. પરકમ, તેજ
અને ભુદિમત્તવળા જેવા તે સુમુજ દત્તને સ માનપૂર્વક
લા મોકલ્યો, અને તે પણ તત્ત્વ જ્ઞાનગરીએ પહોંચ્યો.

તે સુમુજ દત્ત અજિવસેન રાજ્ય પાસે જઈને મપુર
વચનોથી જા પ્રમાણે મિલકત લાખ્યો કે : હે રાજા ! તે
વખતે તમારા બાઈના પુત્ર જેવા તે જાણક મીષાદરાજને
તેમના પિતાની બાદીએ ને મિલકતમાં આવેલા હતા
તે વખતે તેમને તમીએ રાજ્યશાસન કરવા મારે અસમર્થ
મજા હતા અને તેથી તે રાજ્યનો માર તમીએ તમારી
ખાપપર ઉપાડીને, ને મીષાદને તમીએ સર્વ કલાએ
મીઠવવા મોકલવા હતા, તે હવે સર્વ કલાએમાં મુદત
થાને અતુલ જલવાગ્ન થયા છે વળી, તેમના ભરવોમાં

૨૨ શ્રીપાલનો વિજય

૧૫૬

એક દિવસ સમય મળતાં મલિયાગર મળિયે
શામલો તમા મળિયો સાથે મળીને જમીન છિપર હાલોને
જાણીને, શ્રીપાલસાબને જિતવી કરી કે : હે સ્વામી !
આપમીને નાનવણમાં આજના પિતામીની બાંધીને જાણવ
હતા પરંતુ જે પિતરાઈ કામને આપમીને પાછા કરીને
આપમીની બાંધી પચાવી પાડી હતી, તે પાછી કામને કસ-
વાળી બદલ છે; અને આપણા તે શત્રુને ચેતવ દિશા કસ-
વાનો આ અગ્રાજ સમય છે

પાતાની સહિત હોવા છતાં પણ જે શત્રુને કામને
કરેલું પાતાના પિતાનું રાજ્ય પાછું મેળવતા નથી, તે જ
તમાં હાંધીને પાત્ર શાપ છે જમી, હે સ્વામી ! આપ પાતાનું
રાજ્ય પાછું નહિ હો તો, આપમીની આ સહલી સહિ
અને મેનનો વિસ્તાર આ કામનો ? તેથી હે સ્વામી ! આપ
મહેરબાની કરીને પાતાનું રાજ્ય પાછું બદલ કરે બધારે

હું જાપમીને જાપના પિતામીની ગાદી ઉપર બેઠેલા બેઠેલ ત્યારે જ મને મુજ થશે.’

તે સંજીવી શ્રીપાદરાજને કહ્યું કે : હે જગત્પતિ ! તમીએ જે કહ્યું તે સત્ય છે, પરંતુ શાન્ત ચાહુ મેળવવાના ચાર ઉપાય છે જે શામ-સમજવશી કામ થતું હોય તેા હકની શી જરૂર છે ? જે શાકરશી પિત્તનો વ્યાધિ દૂર થતી હોય તેા પિત્તપ્રપાતની શી જરૂર છે ?

પછી મત્રિ ભાષ્યા કે : જાહે પ્રભુ ! જાપની જુદી બહુ જ વિશાળ છે જલીસ્તામાં સુમુદ્રથી અધિક છે, અને જાપની સુખા પૃથ્વી કરતાં પણ ઘોટી છે માટે જાપને હવે જા સત્પુરુષ નામના ઉત્તમ જ્ઞાત્રુ દ્વરને મોકલોએ, કે જે દ્વરના શુષ્કોએ કરીને વિખ્યાત છે ચરાકમ, તેજ અને જુદિજલકાળા એવા તે સત્પુરુષ દ્વરને સ માનપૂર્વક જા મોકલો, અને તે પણ તસ્ત જપાનમરીએ પહોચે.

તે સત્પુરુષ દ્વર અલિપ્તસેન રાજા પામે જઈને મપુર ચયનોથી જા પ્રભાવે ભાલવા લાગ્યો કે : હે રાજન્ ! તે વખતે તમારા બાઈના પુત્ર એવા તે જાલક શ્રીપાદરાજને તેમના પિતાની ગાદીએ જે બેસાડવામાં આવેલા હતા તે વખતે તેમને તમીએ શાન્તચાહન કરવા માટે અસમર્થ મરવા હતા અને તેથી તે શાન્તનો ચાર તમીએ તમારી ખાંધપર ઉપાડીને, જે શ્રીપાદને તમીએ સર્વ કટાએ શીખવવા મોકલવા હતા તે હવે સર્વ કટાએમા દુષ્ટ થઈને અત્યુદ્ધ જલકાળા થયા છે વળી, તેમના ચરનોમા

સર્વ સાધ્વજો આવીને નરે છે, તે હવે ચતુરવી સેવા મારે
તમિને આરજિત કરવા માટે આવે છે

માટે હવે તમારે તેને સાધ્વજો બાર સોંપી રોકે
ભોજ્ય, કારણ કે જગતમાં પણ જુના શાસિતા કિપરથી ભર
લેવારી લઈને નવા શાસિતા કિપર ખાણ કરવામાં આવે છે
જગી, તે મીષાદસાધ્વજો વરણમહોની સેવા કરવા માટે
બીજા પણ વળા સાધ્વજો અગિયાર્થ આવેલા છે તમે તે
નહોત્યા સત્રા હોવા છતાં પણ તેમને મહત્ત્વા આપવા નથી,
આવી રીતે કુલનો વિરોધ તેા કુલંત જ કરે છે પરંતુ
કુલમાં જે વિરોધ કરવો તે સત્રુને ઘેર કળ્પવૃક્ષ સમાન છે,
માટે તમારે પરસ્પર કાર્થ પણ મત્સર કરવો યોગ્ય નથી

જગી, તે મત્સર પણ ત્યારે જ કરવો ભોજ્ય, કે બ્યારે
ભોમ જણાવ કે તું તમ કરવા અગિયાર્થન હુ જવોત
સમાન તમે ક્યાં જાને પ્રજા સર્વસમાન તે ક્યાં ? જગી,
કે સાધ્વજ ! તમે ક્યાં જાણોબીજા સરસ્વ જાને સહકા
સમાન ! જાને તે ક્યાં મહાસાગર મેઢ જાને સિંહ કમાન !
જગી, જો તમે તમારા લગ્ન કિપર રૂઝા ના હો તે,
તરત જ અગિયાર્થ મીષાદસાધ્વજો પ્રજાજાગી વરણોની
સેવા કરી, જાને તમે ક્યાં જાણ કરી જર્વત પર બધીને,
તેમની જાણ માનવા તેવાર ના હો તો મુલ માટે તેવાર
સાધ્વજો કારણ કે જાણી તો જાણુ જ કહેવાતું છે.

જા સાંભળીને અગિયાર્થ સાધ્વજો જા પ્રમાણે કહ્યું
કે હે કુલ ! આવી રીતનાં વચનોથી તું પ્રજાજાગી હોય
ભોજ્ય જણાવ છે જોઈતાં મધુર, વચ્ચે ખાદ્ય જાને કહ્યું

વશા જાતે તીણુ જોમ જોજન કરવાની આજ્ઞા બિલવાનું
બધવે જોવેા તું ખરેખરો ચતુર્થુજ છે જામે તે શ્રીપાદના
જગા તથી જાને તે જામારો ફાઈ સજો નથી, તે જામારો
ચતુ છે જાને જામે તેના ચતુજો છિજો.

‘ જગી, તે સમયે મે તેને જાજાજ બધીને કયા લાવીને
જ્યારે લવતો મૂક્યો, ત્યારે તે જામને નિર્જલ જાને તેને
જગવાન વર્ણવ્યો. જગી, હું આજા લુજન બિપર રૂઝો નથી,
પરંતુ તેના પ્રત્યે જમવાજ રૂઝો હોય તેમ લાગે છે, કાચુ
કે તેજે નિર્ધતે સુતેલા જોવા સિદ્ધિ જેવા મને જગાજો છે
જગી, તું કલ હું જાને જાવજ્ય હું, તેથી હું તને લવતો
મૂક હું જાને તારા સ્વામીને આજા માટે હું હમણાં જ
જાયુ છું

પછી તે કલે પજ ત્યાંથી જઈને તરત જ તે સર્વ
વૃત્તાંત પોતાના સ્વામીને જણાવ્યો; જોઈતો શ્રીપાદરાજ
પજ લશ્કર સાથે ત્યાંથી આજળ આવ્યા. જયા નગરીના
શ્રીમાલ પર જઈને શ્રીપાદરાજના આજા લશ્કરે નહી
કિનારે લાંબી ભૂમિ બિપર પોતાનો પદાવ નાખ્યો.

પછી અભિવસેન શાબજે પજ સિન્ધ સદિત સામા
જાવીને ત્યાં જ પદાવ નાખ્યો. હવે ત્યાં સ્વસન્નામની
ભૂમિને સાદ કરવામાં આવી, સર્વ સુઓની પૂજા કરવામાં
આવી. જાદ લોકો મુજટોની ઉંજા સ્વસ્થો પ્રગ સા કરવા
લાગ્યા. જગી, મુજટો સુગંધિત જડન રસનું પોતાના ચરીરે
વિદેજન કરવા લાગ્યા. મસ્તક પર પહેરેલા મુજટ વજેરેમાં
જ પાના ફૂદનાં ઊંજા જોસવા લાગ્યા. જગી, પોતાના જમણા

સર્વ શબ્દો આવીને નથે છે, તે હવે ચતુરથી સેના સારે વધીને આશ્ચર્ય કરવા માટે આવે છે.

માટે હવે વમારે તેને શબ્દોના બાર સોંપી દેવો એકબે, કારણ કે જગતમાં પણ જુના શાસિતા કિપરથી બાર કિવારી હાથે નવા શાસિતા કિપર પાણ્ય કરવામાં આવે છે. વળી, તે મીષાદશબ્દના ચરણમંત્રોની સેવા કરવા માટે બીજા પણ વધારા શબ્દો અભિવર્ણક આવેલા છે. તથા તે નાહકના સગા કોણ છતાં પણ તેમને મદદવા બાબત નથી, બાવી રીતે કુદને વિશેષ તે કુદને જ કરે છે. પરંતુ કુદમાં જે વિશેષ આવે, તે યત્રને ઘેર અવ્યવસ્થા સમાન છે. માટે વમારે પરસ્પર કાંઈ પણ મત્સર કરવો ચોખ્ખા નથી.

વળી, તે મત્સર પણ ત્યારે જ કરવો એકબે, કે બ્યારે એમ જણાવ કે હું તમ કરવા અભિવર્ણક છું. ખલોલ સમાન તમે ક્યાં અને પ્રવૃત્તિ સુવર્ણમાન તે ક્યાં? વળી, હે સખનું! તમે ક્યાં બાધાથી, અવસ્થા અને સસલા સમાન!, અને તે ક્યાં મહાસાગર મેં અને સિંહ અમનું! વળી, જો તથા વમારા અવસ્થા કિપર કુદના ના હો તો, તત્કાલ જ અભિવર્ણક મીષાદશબ્દના પુરવચાત્રી ચરણોની સેવા કરો, અને તથા કદાચ અકાલે દુષ્ટી પણ પર ચડીને, તેમની બાધા માનવા તેવાર ના હો તો હુદ માટે તેવાર શાબો. કારણ કે બાવી તો બાદલ જ કહેવાનું છે.

આ શાસિતીને અભિવર્ણક શબ્દો આ પ્રમાણે કરી દે છે. હવે! બાવી રીતનાં વચનોથી તું બાધાવ્યવસ્થા કોણ એવું જણાવે છે. જોઈતાં મધુર, વચ્ચે બાદ અને કદા,

તલવાસ્વાળાથી, જાણોવાળા જાણોવાળાથી અને ભાલાવાળા તથા હાથાળા પરસ્પર હાલતા બેઠેમીક સર્થ જવા. ખડગથી ઊઠાએલું તથા વાળથી વિકાળ રોનાતું એવું કોઈક સુભદ્રતું મસ્તકે આઠાશમાં હાથમેલું ચક્ર સૂર્યને પણ ચાકુની ચાકા કાપના કરતું હતું.

કોઈક સુભદ્રને ગાંઠી બરછીથી એવી રીતે ઉછાળવામાં આવ્યો. તે જાણે યરીસહિત રેવાંજનાએને સ્વર્ગમાં મળવા જતો ન હોય, તેમ રોનાતો હતો. વળી ઊઠાએલા મસ્તકે વાળે તથા હાથમાં હાથ તલવાસ્વાળો કોઈક સુભદ્ર, જાણે કે કમળાસ મસ્તકનો સાર જતો રહેવાથી હર્ષિત સર્થ નાજતો હોય નહિ તેમ રોનાવા લાગ્યો. ત્યાં જગાડી પાપકનો મૂકો કરવાની આદેશ રથો ભાગવા લાગ્યા. કૈવલને ભાગવાની આદેશ હાથીએના ચૂરેચૂરા થવા લાગ્યા તથા ચીસદાની આદેશ ચોડાએના પણ ટૂંકેટૂંકડા થવા લાગ્યા.

જાવીરીતે તે સ્વચ્છામિ યજ્ઞાથી ચલસએલી મરેલા સુભદ્રોના મસ્તકોથી અને ખડોથી મહિત થએલી; તથા આંતરદાઓથી છપ્પાઈ ગએલી અને મરેલા ચેકરો હાથીએ અને ચોડાએનાં મદદાંઓથી ભરાઈ ગઈ હતી. તેમજ ચોડીના સમૂહથી થએલા કાંઈપમાં ખડાએલા અને કવચતાં એવા મદદાંઓના કાંઈક ચાંદોથી ભરતર એવી તે સ્વચ્છામિ ક્ષણ ચારમાં સર્થ ગઈ.

શ્રીપાસની સેનાના સુભદ્રોથી પોતાનું સિન્ધ ચોડા ભાગનું નહિ થએલું એઈને અન્નિવસેન પોતે હાથા માટે વેચાર થયો. શ્રીપાસમાન થએલો એવો તે જોવામાં શ્રીપા-

હાથે વીસ્વલયો પહેરવાથી જને છત્ર તથા આમરોથી પ્રગટ રીતે મહામુખરો પવ્વ જણાઈ આવવા લાગ્યા.

તે મુખમે પૈડી ફેરલાક હાથીની આફક મબરેજ કરતા હવા, ફેરલાક ચિહનત્ત કરતા હવા, આ પ્રમાણે કરતા જને નાનવા તેઓ પરસ્પર શજાપ્રકાર માટે જાણકન જાણતા હતા. ફેરલાક મુખમેની માતાઓ પિતાના પુત્રને તેના પિતાની સન્મુખ કહેલી હતી કે હે વત્સ! વારે જોયે રીતે મુદ્દ કરજું કે જેથી તારા પિતાને મેઠપજુ ભવતી શકા ન ઉપજે વળી, બીજા માતા પિતાના પુત્રને કહેવા લાગી કે હે જસ! હું વીસી પુત્રી, તથા વીસી પત્ની છ; માટે વારે જોયે રીતે લલ્લું કે જેથી હું વીરમવા પવ્વ કહેવાઈ તે જાનિ ધન્ય છે કે, જેથીના પિતા, ચતિ તથા પુત્ર જો તમે જો વીરપણની પદ્ધતિને પ્રાપ્ત થવા હોવ.

ફેરલીક સીએ પિતાના પતિને કહેવા લાગી કે હે સ્વામી! હું જાણી પીઠ ઊઠવાર નથી.

ફેરલીક સીએ પિતાના પતિને મચ્છરીમાં કહેવા લાગી કે: હે સ્વામી! તમે મારા નવનવાલોથી કણાઈને જાયથીવ મર્ષ ભજો છે, તો પછી ત્યાં વિવશી જેવા ઉલ્લાસ જોવા જાહાન્ય મહારોને કેવી રીતે સહન કરી શકીએ ?

આ વખતે ઉજ્જવટ મુખરોએ કહેલા આક નરને નહિ સહન કરતા જોવો સૂર પૂર્વદિશામાં શુશાવમાન તેજવાયો થયો - સૂરોદય થયો. જોવામાં જોજામ મેન્વની મોખરે રહેલા શૂરવીર મુખરો અણુશીખાઈ મુખરો પાસે તદ્દવારનો પ્રથમ વા કરવાની માગણી કરે છે. ત્યાં મુખરો તદ્દવારવા

તહવાસ્વાળાથી, જાણેલાળા જાણેલાળાથી અને સાલાવાળા તથા હાવાળા પરસ્પર લડતા એકમેક મર્યા ગયા. ખડ્ગથી ઈશાએકું તથા વાળથી વિકરાળ રેખાતું એવું કૌર્મિક મુખરતું મસ્તકે બાકાશમાં લઇએકું શકુ સૂર્યને પશુ ચકુની શક્તિ જિજ્ઞાસુ કરતું હતું.

કૌર્મિક મુખરતને ચોટી બસીથી એવી રીતે ઉછાળવામાં આવ્યો, તે બધે સરીસકરિત રેવાંઝનાએને સ્વર્ગમાં મળવા જતો ન હોય, તેમ રેખાતો હતો. વળી ઈશાએકા મસ્તક વાળો તથા હાથમાં હાથ તહવાસ્વાળો કૌર્મિક મુખરત, બધે કે કસ્તૂર મસ્તકનો બાર જતો સ્થેવાથી હર્ષિત મર્યાગતો હોય નહિ તેમ રેખાવા લાગ્યો. ત્યાં બગાડી પાપકનો મૂકો કસ્વાની માફક રથો બાગવા લાગ્યા. કૌર્મિકે બાગવાની માફક હાથીએના ચૂરેચૂરા થવા લાગ્યા. તથા ઘીસડાંની માફક ઘોડાએના પશુ ટૂકેટૂકડા થવા લાગ્યા.

બાવીરીતે તે સ્વપ્નમિ યજ્ઞાથી પવસએલી મરેલા મુખરોના મસ્તકોથી અને ધડોથી મર્યાતિ થએલી, તથા જાંતરડાએથી છવાઈ ગએલી અને મરેલા સેકડો હાથીએ અને ઘોડાએનાં મરડાએથી બચાઈ મર્યા હતી. તેમજ હોદીના સમૂહથી થએલા કાઠજમાં ખરડાએકા અને કચરાતાં એવા મર્યાએના કચકડા શબ્દોથી ભયકર એવી તે સ્વપ્નમિ શ્વ પારમાં મર્યા ગઈ.

ક્રીષાલની સેનાના મુખરોથી પિતાનું કૈન્વ મોરા બાગનું નહ થએકું એઈને જનિવસેન પિતે લડવા માટે તેવાર થયે. ક્રીષાલમાન થએલો એવો તે, જેવામાં ક્રીષા

હવે સૈન્યના મુશ્કટોનો વમની મારફત સહાર કરવા હાથે,
 તેવામાં જ સાવચેતી રાખાએ કે જે શ્રીપાદના સૈન્યના નાશને
 હવા, તેમણે એકદમ હુલ્લો કરીને ચાર જાણુથી તેને ઘેરી
 લીધા (દુનિયા બિત ૧૧૨) તેને પકડારીને કહ્યું કે : કે
 શબ્દનાં હલુ પણ તમે અભિમાન છોડી દો અને શ્રીપાદના
 ઘરેણે બચો, ફોરક મલકાને અગિયાર ન કરો ! એમ
 કહ્યા છતાં પણ બ્યારે તે હલ્યા ચાકતો ન હતો, ત્યાર
 તે મુશ્કટોએ તેને લીલામાત્રમાં નીચે પાડી નાખીને બાંધી
 લીધા. પછી તેને બાંધેલી કાલવમા જ શ્રીપાદરાજ પાસે
 બ્યારે લાન્ધા, ત્યારે વસ્ત્ર જ શ્રીપાદરાજએ તેને લખેલ
 શકિત કરાવ્યો અને સન્માન આપ્યું.

મધુસ્વામીથી અભિવર્યેનને કહ્યું કે : કે પિતાઈ !
 તમે તમારા મનમાં જ્યાં પણ જોઈ કરીશો નહિ, અને બાકી
 જે સુખિ છે તે પહેલાંની મારફત મુજેથી સોમરો (દુનિયા
 બિત ૧૧૩).

જા સાંજની અભિવર્યેન રાત્ર મનમાં વિચાર કરવા
 લાગ્યો.

૨૩ શ્રીપાલનો રાજ્યાભિષેક

૧૫૭

શ્રી પાલનાં મધુર વચનો સાંભળીને અભિવસેન
રાજ્ય વિચાર કરવા લાગ્યો કે કરે । મેં જ્યાં અવિચારી
ઠાઠ કર્યાં પહેલાં કૃતનું વચન માની લીધું હોત તેા બહુ
સારૂં થાત વૃદ્ધ હોવા છતાં પણ પાશ્વરનો દ્રોક કરવામાં
તત્પર જોવો કું કર્યાં ? અને બાળક હોવા છતાં પણ પદો
પ્રકાર કરવામાં તત્પર જોવો જ્યાં શ્રીપાલ ઠક્યાં ? બેાતનો
દ્રોક કરવાથી કીર્તિ નાશ થામે છે રાજ્યનો દ્રોક કરવાથી
નીતિનો નાશ થાય છે બાળકનો દ્રોક કરવાથી સુત્રતિનો
નાશ થાય છે ચરણ તે જણે કુખ્યત્વે કરનાર મારી શી
મતિ થયે ? મેં કરેલા પાપોથી નરક સિવાય મારૂં બીજું
સ્થાન જ નથી. માટે કહે તેા તે પાપોનો નાશ કરવા માટે
કું રીક્ષા લઉં તે જ ઉત્તમ માર્ગ છે

જ્યાંની રીતે ચિંતનન કરતા તથા શુભ ભાવના ભાવતા
જોવા અભિવસેનના પાપોના સમુદ્ધ નાશ થામ્યા અને
કમીએ તેમનો માર્ગ ખરોટો કરી લાગ્યો. તે અભિવસેન

રાજ્યને અતિશયસુખાન ઉત્પન્ન થયું અને શાશ્વતરોપીને તેમણે આપુનો વેર આપવાથી તેઓએ આતિ ગર્વિતર થઈ

તેઓએને આ પ્રમાણે આતિચરત્ત ગર્વિતર કરેલા એકાદ શ્રીપાદરાજ્ય પોતાના પરિવાર સાથે તેઓને નમન કરે છે, અને આ પ્રમાણે અભિષેકી તેમની સ્તુતિ કરે છે :

એઓએ કોપરૂપી મોહને લીલાએ કરીને સમવદરૂપી લીલ્ય પાસવાળા જડ્ડરૂપી કહેલો છે એવા હે મુનિશ્વર ! આપને અમારો નમસ્કાર થાશે.

મોહા આઠ મહોરૂપી આઠ શિખરોવાળા એવા મનરૂપી મોહા જવવને એઓએ માત્ર એક માર્ગરૂપી વચ્ચે લાંબીને તોડી પડ્યો છે એવા હે મુનિશ્વર ! આપને અમારો નમસ્કાર થાશે.

એઓએ આચરૂપી વેલીને અર્ધસ્થરૂપી અધિકાર અને હરજા જીલાથી મૂળમાંથી ઉગાડી નાખી છે એવા હે મુનિશ્વર ! આપને અમારો નમસ્કાર થાશે.

એઓ હાથા અને મૂઠીરૂપી ભરવીથી ભરેલો એવો લોભરૂપી મહાસાગર ત્યાગરૂપી લોભથી ભરેલો છે એવા હે મુનિશ્વર ! આપને અમારો નમસ્કાર થાશે.

એઓએ કામરોપરૂપી ચર્પને વિવેક અને અવેગથી ઉત્પન્ન થયેલા વચ્ચે કરીને અકારણ રહિત થયો છે એવા હે મુનિશ્વર ! આપને અમારો નમસ્કાર થાશે.

એઓએ પોતાના મનરૂપી કપડાં લેવાથી મનુષ્ય,

પદ્મ તથા હરમણ રણ સરળા કામ, જોઈને અને દરિયાજ
રૂપ - ત્રણે પ્રકારના રાજને દૂર કરેલા છે જોવા હે મુનિશ્વર !
આપને જમાશે નમસ્કાર થાઓ

‘ જેઓએ મોકલ્યાં મોટા મહત્તને વૈશાખરૂપી મુદ્ગરથી
લાગ કરીને જિતી લીધેલા છે જોવા હે મુનિશ્વર ! આપને
જમાશે નમસ્કાર થાઓ

આપ આંતરિક શત્રુઓ કે જોઓને દેવકો પક્ષ
લવી શકતા નથી, તેઓને પણ જેમણે લીલાભાવમાં લવી
લીધ છે, જોવા હે મુનિશ્વર ! આપને જમાશે નમસ્કાર
થાઓ. આવી રીતે અજિતસેન રાજાની સ્તુતિ કરી વળી,
હે મુનિશ્વર ! પહેલાં પણ આપ મારા પૂજ્ય હતા, કાલજ
કે આપ મારા પિતાલના ભાઈ થાઓ હો, અને હવે તો
આપ ત્રણે દેહમાં પૂજ્ય જોવા મુનિશ્વર થયા છે.

આવી રીતે શ્રીપાલરાજ તે અજિતસેન મુનિશ્વરને
સ્વર્ણને તથા નમીને, તેઓના સ્થાને તેઓના પુત્રને સ્થાપન
કરે છે. પછી ઈંદ્રપુરીમાં જેવી રીતે ઈંદ્ર પ્રવેશ કરે છે, તેવી
રીતે શ્રીપાલરાજએ શણ્ણગૌરી થયાપુરીમાં ઉત્તમ મુદ્ગર
મહોત્સવપૂર્વક પ્રવેશ કર્યો. ત્યારપછી અનનિવ થએલા
મનવાળા જોવા સર્વ રાજાઓએ જોડા થઈને શ્રીપાલરાજને
તેના પિતાની બાદી પર બેસાડીને કરીને રાજ્યાભિષેક કર્યો
વળી, મુખ્ય પદસાધી તરીકે મયળામુદ્રીને અને બાકીની
ઝાડે શ્રીઓનો નાની પદસાધીઓ તરીકે અભિષેક કર્યો.

જે મતિસાગર મંત્રિ તથા ત્રણ પવનરોના મિત્રો,
જે આરેની શ્રીપાલરાજને પિતાના મંત્રિઓ તરીકે સ્થાપના

કરી વળી કોણાળી નગરીથી પવતરીકના પુત્ર વિમલને બોલાવીને તેને સુવર્ણચક્ર જાપાળીને શ્રીધામરાજાએ નગરીમાં વસીકે સ્થાપન કર્યો. વળી, વિનમોદિશમાં વિધિપૂર્વક અમુક મહાત્મ્યો કરાવ્યા અને શ્રી સિદ્ધલક્ષ્મીની પરમ શક્તિ દર્શાવતી વળી, ભગવાનને હાથમાં સિમરણવાળા વિનમોદિશ જાપાળ્યા. અમારી પાસે વચ્ચેના તથા યાત્રીને દાન દેવાના, આવી રીતે શ્રીધામરાજા ત્યાગપૂર્વક રાજ્ય કરતા, પોતાની સ્ત્રીઓ સાથે ઉદ્વિતી મારફતે કીડા કરતા હતા.

તે ઉત્તમ કારિકાથી જોવા અનિવર્ય સર્વાર્થ અવધિજ્ઞાન ઉત્પન્ન થવા બદલ તે જ નગરીમાં વિકાસ કરતા કરતા પધાવી. તેઓએનું આચરન સાંસદીને આનંદથી રાખાવિત થયેલા જોવા શ્રીધામરાજા પોતાના માર્ગ તથા ગમે શ્રીઓ સહિત વહન કરવા માટે બધા (જુઓ ચિત્ર ૧૧૭-૧૧૮) તે મુનિશસ્ત્રને વધુ પ્રાધિક્ષપૂર્વક નમસ્કાર કરીને - વહન કરીને - ખસિત સાથે વિતપપૂર્વક તેઓએની પાસે ગયા.

તે વખતે રાજ, કેવ સહિત તથા જેક માર્ગ ઉપજાર કરવામાં જ જા પર જોવા તે અનિવર્ય મુનિશસ્ત્ર પણ આ પ્રભાવે ધમનું સ્વરૂપ કરેલા લાગ્યા હે સન્નિધિ! આ સંચારમાં ૧ સુદન, ૨ પાસન, ૩ ધન, ૪ બુદ્ધિ ૫ રત્ન, ૬ મુમિષુ, ૭ વક્ર ૮ દૂમ, ૯ મુગ અને ૧૦ પરમણુ વગેરે રસ જાણીથી વિદ્યોતમાં મનુષ્ય જનમની દુહાસવા વર્ણવેલી છે કેઈ પુણ્યથી મનુષ્ય જનમ પ્રાપ્ત થઈ શકે

તો બાઈ દેશમાં જનમ થવો દુર્લભ છે; કાશ્વ કે મિત્ર, પુત્રિ વગેરે અનેક સ્તેષ્ઠ હોઈને જાણી શકે પણ દેખાય છે વળી, કોઈ પુરુષથી બાઈ દેશમાં જનમ પણ થઈ શકે, તો ઉત્તમ કુલ મહત્ત્વ દુર્લભ છે કાશ્વ કે ચિત્રારી તથા ક્યારેક વગેરેનાં કુલોમાં ઉત્પન્ન થનારને મનુષ્ય જનમ અને બાઈસેત્ર મહત્ત્વથી પણ શુ દાયરો ?

વળી, ઉત્તમ કુલ પણ મળી શકે તો પણ રૂપ, આરોગ્યતા અને હાંજી આયુષ્ય મળવું દુર્લભ છે કાશ્વ કે કેટલાક કદરૂપા, રાત્રી તથા દુઃખ આયુષ્યવાળા પણ દેખાય છે આ બધું મળવા છતાં શક્યુરનો મેળાપ થવા મહા દુર્લભ છે કાશ્વ કે બધાએ કોરોમાં સાધુઓનો સમાગમ થવો નથી. વળી, કોઈ મહાન પુરુષના ચોખે કદાચ સાધુનો સમાગમ થઈ શકે, તો પણ આગસ વગેરેથી રાક્ષાશ વ્યાપથી ઝુકવું ઘ્યાન પણ દુર્લભ થઈ શકે વળી કોઈક રીતે કદાચ ઝુકવું ઘ્યાન પણ થઈ શકે, તો પણ બીજા પૂત્રાદિ બોલે મનને બેવી રીતે જાહેરાતી મૂકેલું હોય કે સુઝુરની સેવા કરવાનું દુર્લભ થઈ શકે વળી, કદાચ સુઝુરની સેવા પણ મળી શકે, તો ચિદ્વાતનું મવલુ કરવું દુર્લભ થઈ શકે છે કાશ્વ કે ઉચ અને વિશ્વા પણ હમીયાં જતરાજ ભલો કરે છે

વળી, કોઈ પણ કાશ્વથી ચિદ્વાતના મવલુનો લાભ મહી શકે, તો તત્ત્વ બાળવાની શુદ્ધિ દુર્લભ થઈ શકે છે, કાશ્વ કે હોઈને મુખાર વગેરેની કથામાં સાવધાન મનવાળા રહે છે વળી કદાચ તત્ત્વ પણ બાળવામાં આવે તો પણ તેના ભરે મહા થવી અત્યંત દુર્લભ છે; કાશ્વ કે તત્ત્વ

પ્રત્યેની રૂચિવાળાં છવેા જગતમા વિરહા રેખાય છે વળી, હયાજ વત્તેયે પર મહા યાજ તો જણુ તે વત્તેનો ભાષ જવાં ફલજ છે કારણ કે દૂર વજતમા મિત્રે જગતજા એવા કોઈ જ છવેા વત્તેને અણી શકે છે વત્ત જોડે-
૧ ક્રમા, ૨ માર્ગ, ૩ જ્યોત્ષ્ણ, ૪ ત્યાજ, ૫ વપ, ૬ હયા ૭ સત્ત ૮ શોચ, ૯ જહાજમ અને ૧ જકિચન રૂપ-દયા પ્રકારનો ખમ ભણવો :

૧ ક્રમા જોડે કોષનો ત્યાજ ૨ માર્ગ જોડે માનનો ત્યાજ ૩ જ્યોત્ષ્ણ જોડે અરહવાણું ૪ ત્યાજ જોડે દ્રવ્યથી અને જાવથી એમ બને પ્રાપ્તું નિર્મલપણું અણું ૫ વપ જોડે હિમ્મનો રાષ ૬ હયા જોડે સર્વ છવેાનું રહજ કરું તે ૭ સત્ત જોડે નિરોત જન ભાણું તે ૮ શોચ જોડે ચિત્તનું નિર્મલપણું ૯ જહાજમ જોડે જહાજ પ્રાપ્તના નેણુનો ત્યાજ અને ૧ જકિચન પણું જોડે મારે કોઈપણ વસ્તુની જરૂર નથી, જેવીરીતની ને નિસ્પૃહતા જાવવી તે-જકિચનપણું અણું

જાવી રીતનો દી પ્રાપ્તનો ખમ કરવવું જમાન છે વપા તે પ્રુવશાળી છવેને સર્વ મુજોનો રેખાય છે વળી, તે ખમ ચિતામણિ રત્ન જમાન મનોહર, ચિતવેલી વસ્તુજોન રેખાય નિર્મલ એવી કેવલજાન રૂપી ભક્તીની હિતો કસાવાયો છે વળી, તે મહાન જરૂર કસાવાયો છવેા ખમ ધેરની પડે જો માત્ર કસાવુમજ-મુવજુમજ પ્રકિદ સરૂપાયો છે, તેમ જ તે નિર્મલ મનવાળાઓને-રેખેને-ચિત્તમા જાનરો જાવવાયો છે

વળી, તે ખમ ધરની જાવળી ચિત્તમાની પ્રાપ્ત ખમ

સેત્રાથી સારી રીતે સુખ હરેહો છે, એવો ઉત્તમ જ્ઞાના
સ્થાનો—ગ્રાહકાર—જન્મરૂપ સરજો જન્મવતો વર્તે છે વળી,
આ ધર્મ જેઓએ પ્રરૂપ્યો છે તે ઉત્તમ વિનેયરૂપ પણ
વત્સરૂપ છે. અને તે ધર્મના કલમૂલ એવા સિદ્ધ મહાશક્તે
પણ વત્સ રૂપ છે તેમાં શક્તને જથ્થાએ સ્થાન નથી વળી,
તે ધર્મ સખાથી જ્ઞાનારને કેળાવતા એવા જ્ઞાનારો પણ
વત્સરૂપ છે, તથા શિષ્યોને તે જ્ઞાનારને શિખવતા એવા
ઉપાધ્યાયો પણ વત્સરૂપ ॥ વળી, તે ધર્માચારને સારી
રીતે સાધતા એવા ઉત્તમ સાધુઓ પણ વત્સરૂપ છે તથા
તેની સારી રીતે સરકણા કલ્યાણી હશન પણ ઉત્તમ વત્સ
રૂપ છે તેના જ ભાષના કારણરૂપ કોણથી જ્ઞાન પણ નિઃસંધે
હરેને વત્સરૂપ છે, અને તેની જ્ઞાપનારૂપ ચાત્રિ પણ
વત્સરૂપ જ છે વળી, તેની નિર્જગરૂપ એવો જે વપ તે
પણ વત્સરૂપ છે એવી રીતના આ સર્વે નવેપરો વત્સ રૂપ
જ છે તેથી આ પૂર્વે કહેલાં નવેપરો વિશેષ પ્રકારે વત્સ
રૂપ જ છે માટે તેઓને સર્વ સન્ન મનુષ્યોએ હમીશાં
અવુષા તથા ધ્યાન ધરવા લાગક છે

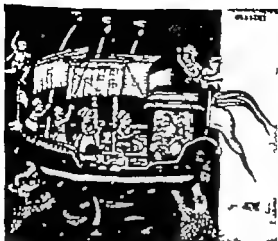
જાવી રીતનાં આ નવેપરોનું શુદ્ધ મનથી ધ્યાન
કરનારા સન્ન પુરુષો સાક્ષાત પોતાના આત્માનો સાક્ષાત્કાર
કરી શકે છે અને એવી રીતે આ મહાશન ધર્માથી એક જ
લક્ષમાં જે હમીનો કષ્ટ થાય છે તે હમીનો કષ્ટ કરાડો
જનમીમાં કરેલા વીર વપથી પણ જતો નથી માટે છે
મહા સામ્યશાત્રીઓ ! તમે જાવી રીતના ઉત્તમ વત્સને
જાણીને, તંનું સમ્મદ રીતે ધ્યાન ધરો; કે જેનાથી તરત જ
ધ્યાનદની સપાને પ્રાપ્ત કરો.

પ્રત્યેની રૂચિચાળા છવો જગતમાં વિસ્તા રેખાય છે વળી,
કાશ વત્તો જર મહા યાત્ર તો જણ તે વત્તોનો મોખ
મવો દુહા જ છે કાશુ કે દૂઠ વગતમાં યોદ્ધે જગતમાં
જેવા કોઈક જ છવો વત્તોને ભણી શકે છે વત્ત જોટલે-
૧ કમા, ૨ માર્ગ, ૩ જાજર્ગ, ૪ ત્યાગ, ૫ વપ, ૬
હવા, ૭ સત્ય, ૮ શોભ ૯ જાજર્ગ અને ૧ જાજર્ગ
રૂપ - હસ પ્રકારનો ધર્મ જાયવો :

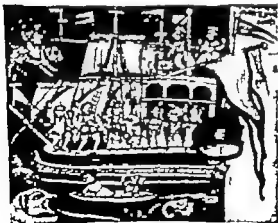
૧ કમા જોટલે કોષનો ત્યાગ. ૨ માર્ગ જોટલે
માનનો ત્યાગ. ૩ જાજર્ગ જોટલે કરકાશવર્તુ ૪ ત્યાગ
જોટલે દ્રવ્યથી અને જાજર્ગ જોમ અને પ્રાપ્તિ નિર્મલવર્તુ
ભણવું ૫ વપ જોટલે ઈશ્વરનો શોભ. ૬ હવા જોટલે કર
છવોનું રક્ષણ કરવું તે ૭ સત્ય જોટલે નિર્દોષ વચન
જાણવું તે ૮ શોભ જોટલે ચિત્તનું નિર્મલવર્તુ. ૯ જાજર્ગ
જોટલે જાજર્ગ પ્રકારના મૃગુનનો ત્યાગ અને ૧ જાજર્ગ
જોટલે મારે કોઈપણ વસ્તુની જરૂર નથી, જેવીરીતની
ને નિષ્પ્રકૃતિ જાણવી તે-જાજર્ગવર્તુ જાયવું.

જાવી રીતનો હો પ્રકારનો ધર્મ કરજવુંક સમાન
છે તથા તે પુરુષધાત્રી છવોને જર્ગ મુખોનો રેખાય છે.
વળી, તે ધર્મ ચિત્તામૃતિ રત્ન જમાન મનોરૂપ, ચિત્તવેલી
વસ્તુઓને રેખાય, નિર્મલ જેવી કેવલજ્ઞાન રૂપી લક્ષ્મીની
વૃદ્ધિનો કરવાચાલો છે વળી, તે મહાન હૃદય કરવાચાલો
જેવો ધર્મ મૃદુની પીઠ જોડે માત્ર કરવાચાલવ - મુવર્ગમય-
પ્રસિદ્ધ સ્વરૂપાલો છે, તેમ જ તે નિર્મલ મનવાળાઓને-
રેખોને - ચિત્તમાં જાનવો જાપવાચાલો છે

વળી, તે ધર્મ જાણી જાણી મિલકતની માફક જાવ

શ્રીજીદેવરીદેવી અને સેતપાત જાનવા
(ચિત્ર ૧૫ ૪૫ ૧૪૪)

શ્રીજીદેવરી અને સેતપાત વહાણમાં જાનવા

૨૪ શ્રીપાલનો પૂર્વભવ

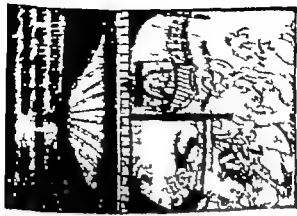
૧૫૮

અ પ્રમાણે જનિતસેન શાલિંગે યોગ્ય હતું
 સ્થા, ત્યારે સીપાલરાજા વિનય સહિત જ્યાં પ્રમાણે બોલ્યા
 કે- હે શાંતી ભગવાન! કયા કુકર્મથી મને ત્યાંની જાંઘરમાં
 કેદ રાત્ર ઉત્પન્ન થયો? અને કયા મુહૂર્તથી તે શાંત
 થયો? વળી કયા કર્મથી મને રથેક જગ્યાએ જાવી થકિ
 મળી? તેમ કયા કર્મથી હું રસ્તિયામાં પડ્યો? તેમ કયા
 કર્મથી જનપતિ દોર એવું હું દુનિયનું પામ્યો? તે જપુ
 જાણ કૃપા કરીને મને કહો

તે શાંતી જનિતસેન શાલિંગે બોલ્યા કે- હે સજ્જન!
 જ્યાં સંસારમાં પૂર્વે કરેલાં કર્મો પ્રમાણે રથેક હોયે મુજ
 દુઃખને પામે છે જ્યાં જ ભરતકેતવમાં દ્વિસ્વરૂપ નામનું
 ઉત્તમ નગરમાં સિકારનું બચ્ચનવામે શીકાંત નામનો સજ્જ
 કતોલ તેને સચીરની યોગ્ય વડે કરીને તરથી સમીપ એવી
 શીમતી નામની રાણી હતી, કે જે ભેનખર્મમાં ત્રિપુણ શુદ્ધિ-
 વાળી તથા શુદ્ધ સમ્યક્ત્વ અને શીલ સમુદય હતી.

सुविद्यादेव आर्या
(अ. ११, पृ. ११)

सुविद्यादेव आर्या
(अ. ११, पृ. ११)

(11th till 14th)
 11th till 14th 11th 14th

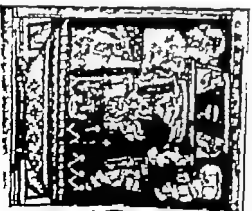
(14th till 17th)
 14th till 17th

(at the top of the page)

(at the bottom of the page)

શ્રી. ભાઈ સુરજી

(૧ મઠ ૨૧૧ મઠ)
૫૬ પૃષ્ઠ

જલિતસેનને મુકાબો
(ચિત્ર ૧૧૧ પૃ ૨)

વેદન કરવા બતા મીપાલરાજ
(ચિત્ર ૧૧૦ પૃ ૪)

મોપાલસાબની નવશાહીબે:

(ગિત ૧૧૮ ૪૫ ૨ ૪)

તેણીએ સજ્જને કહ્યું કે : ‘હે સ્વામી ! નરકનાં દુષ્ટોના મત્સ્યરૂપ એવું શિકારનું મહાભયસન જાપના જેવા માટે સાઈ નથી. હાથમાં લપકર હથિયારો લઈને, પોતા પર થયેલા નાસવા એવા સસલાઓને જે મારી નાખવા, તે શુદ્ધિરોનો જાણ્યાર છે ? જાણી, હે સ્વામી ! શિકારમાં બિચારા નિરપરાધી તથા અનાથ એવા ફરવો તથા કુછરોને જે માસ્ય તે કઈ નીતિ ઠહેવાય ? જે માણસો બીજાના જ્ઞાતમાને હણીને પોતાના જ્ઞાતમાને પુટ કરે છે તે યોદ્ધા હિંસામાં પોતાના જ્ઞાતમાનો ધણ નાશ કરે છે જાવી શીતના બિનેશ્વર દેવના જામમાના ઉપદેશોથી તેણીએ પોતાના સ્વામીને સમજાવ્યા છતાં, ધણ તે પોતાના પાછાંમોંથી પાછાં હાથો નહિ

એક દિવસે તે આવસો કુખ ઉત્કલ પુર્યો સાથે શિકાર કરવામાં મગ્યુલ થયેલો. ઠાંઈ એક લીલ જાડીવાળા વનમાં દાખલ થયો ત્યાં બોલા-મર્મવલ-વાળા એક સાપુને એકને તે શીર્ષવ સજ્જને કહ્યું કે હાથમાં લપકર ચકરેલો જા ઠાંઈ ઠાંડિઓ લાવે છે તે શાંભળી સાથે આવેલા અને કુખ ચિત્તવાળા ઉત્કલ ઠાંઈ ધણ તે જ પ્રમાણે કરીને, તેઓ તે લુભાવાળા સાપુને માટીના ટોંચી તથા લાકડી બોલી ઉપસત કરવા લાગ્યા. તે કુખો જેમ જેમ મુનિ સજ્જને માસવા હતા તેમ તેમ સજ્જનો જ્ઞાનદ જૂલ વધતો જતો હતો, અને મુનિશજ તે ઉપશમરસમાં વધે જતા હતા.

જા પ્રમાણે તે નિર્ભાંગીઓ મુનિ મહાશજને ઉપસત કરીને શાંભળી પાછળ પાછળ પોતાના નગરમાં ગયા.

મીખલસબની નવરાણીને।

(ચિત્ર ૧૧ ૫૬ ૪)

આ પ્રમાણે સાંભળીને કાંઈક ધર્મનો પરિણામ દૃષ્ટ્યમાં
કેવળ સ્વાધી રાજ્યને કહ્યું કે: આનું અકાચ હવે હું દરીને
દરીયા નહિ. ' વળી, કેટલાક દિવસ ચીલી ગયા પછી, તલે
મહેશના ઘરનામાં એક એક એક મેશથી મલિન દરીરવાળા
મુનિને મેશરી માટે ભમતા જોયા

તે વખતે શ્રીમતીએ જાણી શિખામણને મૂલી જઈને,
તે દુષ્ટ મનવાળા રાજ્યને પોતાના તે ઉલ્લેખ પુરોને દુકમ
કર્યો કે જરૂર. આ રૂબ આપણા નગરને વડલાવતા દરે
છે માટે તેને તરત પછીને તરત નગરની જઘાર કઢાવી
મૂકે. તે ઉલ્લેખ પુરોએ તેવી જ રીતે તે સાધુને નગ
રની જઘાર કઢાવી મૂકવા પોતાના ઘરનામાં એકી રાણી
શ્રીમતીએ જોયા.

તે વખતે કોપાશમાન ઘણેથી એવી તે શ્રીમતી સર્વોએ
દર્યા વચ્ચેથી રાજ્યની નિષ્કાંતા કરી, તે વખતે તેજે પક્ષ
ચરમાઈને કહ્યું કે હે દેવી! આથી તે અપરાધ સમાપ્ત થયો

જહી રાજ્યને તે મુનિશાજને પાછા પોતાના મહેશના
બિશ્વાચ તેઓએ નમીને અને પૂછને પોતાના અપરા
ધની ક્ષમા માગી

શ્રીમતી રાણીએ મુનિશાજને પૂછ્યું કે: હે ભગવન!
આ રાજ્યને અજ્ઞાનને વશ થઈને, સાધુઓને ઉપસર્જ
દરીને મિત્ર પાપ ઉપાર્જન કર્યું છે તો એ પાપથી મુક્ત
સ્વાધ એકે કેવળ ઉપાર ભલાવો કે જે ઉપરથી આ રાજ્ય
તે પાપથી મુક્ત થઈ શકે

જગી, એક દિવસે તે શબ્દ ફરીને ચિત્કાર માટે તે જ વનમાં ગયો. તે પોતાના સૈન્યને ઊઠીને એકસો જ હસ્થુની પાછળ દોડ્યો. તે હસ્થુ નદી કિનારા પાછેના વનમાં છુપાઈ ગયું, અને તેથી તે શબ્દની નજરે પડ્યું નહિ, જાગી જેવામાં તે આશુબાશુ નજર કરે છે તેવામાં નદી કિનારા પર સહેલા એક શાપુ તેના ભેગામાં આબ્યા.

તેઓશ્રીને એકને તે ચાપીએ તે મુનિસજને એવો તો ખસે માયો કે એથી તેઓ નદીના પાણીમાં પડી ગયા. એવામાં જગી, તેને કઈક હાથાપ આવવાથી તેમને તેવું નદીમાંથી બહાર કઢાવ્યા; હાથુ કે છવેના અતિ વિષમ એવા ભાવેના ફેરફારને કૈવલ અધી રહે છે ?

જગી તે શબ્દને ઘેર આવીને પોતાને તે બધો દુષ્ટ વસ્તુ શ્રીમતી શાણોને કહ્યો. તે વખતે તેણીએ સભને કહ્યું કે: હે સ્વામીનાથ ! બીજા માણસોને પીડા ઉત્પન્ન કરવાથી તેના કર્ણા દર ઉત્પન્ન થાય છે ત્યારે મુનિ મહા-રાજને જે પીડા ઉત્પન્ન કરવી તેના દર તો તેનાથી જુદા બધા ઉત્પન્ન થાય છે. હાથુ કે શાપુની હેલના કરવાથી હાનિ થાય છે કાંતી કરવાથી વરુ પડે છે, નિદ્રા કરવાથી વધ - બધન-થાય છે; અને તાડના કરવાથી આગિ વધા મરુ થાય છે મુનિરાજને આવાથી છવે. જનવ - સચા રીજુ પામે છે; અને તેને ઘોષિબીજ - સમજિતની પ્રાપ્તિ ફર્લમ થઈ પડે છે; હાથુ કે આગમમાં કહ્યું છે કે: તેન દ્રવ્યો વિનાશ કરવાથી, મુનિનો વાત કરવાથી વધા સાધ નની દેવના કરવાથી સાધનીના રીજનું ખરન કરવાથી, ઘોષિબીજના મૂળમાં આગિ થાંપના જેવું થાય છે.

ધણ, પરંતુ સાધુને કરેલા ઉપસર્ગના પાપથી ધૌવન અવ
સ્થામાં કેદ રાખવાળા યથા

જે શ્રીકાવ શબ્દ હતો તે નવપદ્મની આરાધનાના
પુણ્યથી તમે યથા અને જે શ્રીમતીનો છવ્વ હતો તે
તમારી પત્ની મધણામુદરી થઈ છે પૂર્વભવમાં પણ તે માત્ર
ધર્મમાં જ તત્પર હતી અને માત્ર તમાર જ હિતમાં તદ્દતીન
હતી તેથી જા જાવમાં પણ તમારી જ મુખ્ય પટરાણી થઈ
છે વળી તમેજો જે મુનિની આશાવના કરી હતી તેથી
તમે દેવિવા યથા પાણીમાં - સમુદ્રમાં - પડ્યા, અને
ફળપક્ષુ યથા વળી પૂર્વભવમાં પણ તમે તમારી પત્ની
શ્રીમતીના વચનથી શ્રીસિદ્ધચક્રની આરાધના કરી હતી
તે જ જા મધણામુદરીના વચનથી તમે જા જાવમાં પણ
શ્રીસિદ્ધચક્રની આરાધના કરી છે અને મુજ પ્રાપ્ત
હય છે

વળી, જા વિશિષ્ટ પ્રકારની જે વિસ્તૃત-મીઠી-શદ્ધિ
તમને પ્રાપ્ત થઈ છે તે સર્વજો શ્રીસિદ્ધચક્રનો જ પ્રતાપ
છે વળી, શ્રીમતીની જે આઠ સખીઓએ પૂર્વભવમાં તમારી
ધર્મકક્ષીની અનુમોદના કરી હતી તે જા તમારી આઠ
હથ્થુ પટરાણીઓ થઈ છે જા સખીઓમાંની આઠમી સખીએ
પેવાની યોગ્યને સાપ ખાઓ એવું વચન હથ્થુ હતું
તે કમથી તે સખીના છવ્વ વિશ્વકુમારને જા જાવમાં સર્વે
રજા મારો.

વળી, તે વખતે સાવસો ઉદ્ધતોએ તમારી ધર્મકક્ષ-
ની અનુમોદના કરી હતી તેથી તેઓ નિયતી થઈને

તે સાંભળી મુનિ મહાશયે કહ્યું કે હે ભરે! રાબળે
 વણાં પાપ કર્યાં છે કારણ કે સાધુને ઉપસર્ગ કરવાથી કર્મ
 શુભોનો વિનાશ થાય છે તથાપિ દુષ્કર્મ કરનારા લોકોને
 પણ બે ભાવનો ઉત્થાપ થાય તે, તે સર્વ દુષ્કર્મોના જે
 કલ્પવારમાં જ વિનાશ થઈ જાય છે ભાવના ઉત્થાપ મારે
 અસ્થિત વચેરે અશિદ્ધ જેવા સિદ્ધ થકેલું આશયન કરવાનું,
 ભવ્ય લોકોને મુનિશરોએ ઉપદેશોનું છે આ સર્વ પણ બે
 તે સિદ્ધ થકેલની આશયના અભ્યુ પ્રતરે કરે તે તે પણ
 કર્મ પાપથી છુટી જાય, તેમા સકાને કરાએ સ્થાન નથી.

તે સાંભળી રાબળે મી સિદ્ધ થકેલની પૂજા તથા તેની
 તપશ્ચર્યા વચેરેનું જ્ઞાન મેળવીને, મીમતી સર્વો સ્થિત
 અશ્વિપૂર્વક મી સિદ્ધ થકેલું આશયન કરું પછી સિદ્ધ થકે-
 લને તપ શરૂ કર્યા તથા જ્ઞાન સર્વને તેનું ઉદ્ધાર્યું કરું
 તે ઉદ્ધાર્યની તથા તપશ્ચર્યાની સર્વો મીમતીની જ્ઞાન સર્વો
 જોએ જનુમોહના કરી હતી. પેલા સાવસો દુષ્ક ઉત્થાપોએ
 પણ સર્વ તથા સર્વોની મમતરથી બેઈને, કલ્પ માર તેની
 શોધી પ્રશસા કરી.

જેક દિવસે રાબળા આદેશથી સિદ્ધ નામના રાબળા
 જેક વામને હતીને જેવામાં તે સાવસો સેવકો બોધન પ્રદર્શ
 કરીને લઈને પાછા જગતા હતા, તેવામાં પણ દયકરવાળો
 તથા જલકર શુભળગવાળો તે સિદ્ધ રાબ તેઓની પાછળ
 જાવી પહોંચ્યો તથા તેણે કોપાવમાન થઈને તે પાદ પાદ
 નાર કર્મ માલસોને મારી નાખ્યા તે જથા મરણ પામીને
 (તપની જનુમોહના કરીના પુનરથી) કનિવનમાં ઉત્તરન

સથા; પરંતુ સાધુને કરેલા ઉપસર્જના પાપથી મોક્ષ જવ
સથામાં કોઈ રોજવાળા સથા

એ શ્રીકાંત સજ્જ હોતો તે નવપદ્મની આરાધનાના
પુરસ્કાર તમે સથા, અને એ શ્રીમતીનો હૃદય હોતો તે
તમારી પત્ની મધુસૂદરી સર્વ છે. પૂર્વભવમાં પણ તે માત્ર
ધર્મમાં જ તત્પર હતી અને માત્ર તમારા જ હિતમાં વહીવટ
હતી તેથી જા સવમા પણ તમારી જ મુખ્ય પદસાધી સર્વ
છે. વળી તમને એ મુનિની આશાવના કરી હતી તેથી
તમે કેદિયા સથા પાણીમાં - સમુદ્રમાં - પડ્યા અને
દુનપક્ષ પામ્યા વળી, પૂર્વભવમાં પણ તમે તમારી પત્ની
શ્રીમતીના વચનથી શ્રીસિદ્ધવ્રજની આરાધના કરી હતી,
તે જ જા મધુસૂદરીના વચનથી તમે જા સવમા પણ
શ્રીસિદ્ધવ્રજની આરાધના કરી છે અને મુખ પ્રાપ્ત
હોઈ છે.

વગે, જા ચિંચિત્ર પ્રકારની એ વિસ્તૃત-મીઠી-ઝલ્દિ
તમને પ્રાપ્ત થઈ છે તે સવનો શ્રીસિદ્ધવ્રજનો જ પ્રતાપ
છે. વગે, શ્રીમતીની એ આઠ સખીઓએ પૂર્વભવમાં તમારી
ધર્મકર્મની જનુમોહના કરી હતી તે જા તમારી આઠ
હુ પદસાધીઓ સર્વ છે જા સખીઓમાંની આઠમી સખીએ
પોતાની શોકપને સાચા બાળે. એવું વચન હોય હતું;
તે હર્મથી તે સખીના હૃદય તિલકમુદ્રને જા સવમા સર્વ
દજ માયો.

વગે, તે વખતે સાતસો ઉલ્લેખોએ તમારી ધર્મકર્મ
ની જનુમોહના કરી હતી તેથી તેઓ નિશ્ચયી થઈને

‘શય્યા ની પદવીવાળા થયા. વગી તે સિદ્ધિ સમ્યક થયેલ
થવાથી વિદ્યુત્ત્વ થયેલો. એક મહિનાના જનસનપૂર્વક ટીકા
જાળીને, આગપણમાં વમાઈ સમ્યક સર્વ દેનાર હું જલિત
સેન થયો. વગી, પૂર્વજનના વેરના હીપે જ્યાં શય્યાઓએ મને
જાધ્યો, વધા પૂર્વના જનસાધને હીપે મને જાડી રીત
દેવાના પરિણામ થયા. મુલ પરિણામથી મને અતિશય
જ્ઞાન થવાથી મેં રીત્યા હીપી, અને અવધિસાન ઉચ્ચ
થવાથી હે રાજન્! હું જાડી થાઓ છું

જ્યા પ્રમાણે એવું જ્યારે જે અને એવું મુલ જ્ઞાન
જાગુલ કર્મ કરેલું એવું છે તેને ત્યારે તે અને એવું જા
લવમાં પ્રાપ્ત થાય છે એમ જાણવું

તે જાણીને શ્રીપાદસમ્યક પોતાના મનમાં વિચારે છે
કે જાહોડો! જ્યાં સમારના નાટ્યનું કેવું સ્વરૂપ છે? જ્યાં
શ્રીપાદે કર્મ કે હે રાજન્! હાલ તો અસ્તિ દેવાની મારી
સમિત નથી, માટે રૂપા કરીને મને જલિત કરવું જરૂર આવે

તે વળતે મુનિરાજ થાત્યા કે હે રાજન્! એવા
વહી કરીને હીપે જ્યાં જાવમાં વમારે અસ્તિ હવમાં નથી
એમ નિર્ણયથી જાણવું પરંતુ વધે જ્યાં અસ્તિ વાસ્તિ ઉત્તમ
નવ પદોને સમ્યક પ્રકારે આપાધીને નવમા દેવહોડે જાડી
અને ત્યાંથી ઉત્તરોત્તર મનુષ્ય વધા દેવ સજાથી મુખોને
અનુસવીને વધે નવમા જાવે જરૂર! શ્રીપાદથી સામ્ય
મુખને પ્રાપ્ત કરીશ.

જ્યા સામ્યજીને શ્રીપાદસમ્યક જ્ઞાનક સદિત પોતાના
મહેરે પહોંચ્યા અને મુનિ મહારાજ પણ ત્યાંથી વિદ્યાર
કરીને બીજા જગ્યાએ પધાર્યા.

૨૫ શ્રીનવપદ્મની વિશિષ્ટ આરાધના

૧૫૯

શ્રી પાદપાલ પદ્મ ભક્તિપૂર્વક પાતાની રાણીએ તથા માતા સાથે પહેલાં જતાવી બહેતી વિધિ પ્રમાણે સીસિદ્ધલેખનું આરાધન કરવા લાગ્યા. પદપાલી મધ્યભૂમિ સેત્રે શ્રીપાદમહારાજને ઠણુ કેઃ કે સ્વામી! આપે પહેલાં જ્યારે સીસિદ્ધલેખની પૂજા કરી હતી ત્યારે આપણી પાસે આટલું બધું ધન ન હતું; અને કાલમાં તેા આટલી બધી રાજ્યવસ્તુઓ આપણી પાસે છે મને કહે ઇચ્છા મુજબ નવપદ્મની મોટી જામપૂમપૂર્વક ભક્તિ - પૂજા-કરે.

આ સંકલ્પીને મોટી ભક્તિથી રાજ્યએ અરિકંઠ વજેરે નવે પડેની આ પ્રમાણે આરાધના કરીઃ

૧ નવ જિનમંદિર, નવ દેરાસરોનેા જિલ્લોદાર અને નવ પ્રતિમાઓ કરાવી. તથા તેની ત્રણ-પાંચ-આઠ-સત્તર-એકવીસ- અને એકસો આઠ લેહવાળી વિવિધ પ્રકારની પૂજાઓ વડે પ્રથમ અરિકંઠ પાળી આરાધના કરી

૨ હિન્દુ ભગવાનની નવ પ્રતિમાઓ કરાવીને તેની

કથાર, બધીજ અને સાજ પૂજ કરીને, મન, વચન અને કાયાની ભોગમતાપુષ્ટિ સિદ્ધ ભગવાનનું ધ્યાન કરીને શીખ સિદ્ધિ પદની આરાધના કરી.

૩ આચાર્ય ભગવાનની ભક્તિ, ભદ્રુમ્બન, વહન તથા વૈશાલ્ય્ય વગેરે કાંધીમા ઉપમગત કર્ષને, તથા સેધ, મુલયા કરીને શીષ્યવસાલ તથા રાત્રી મયલામુંદરીએ શીખ આચાર્ય પદની આરાધના કરી.

૪ ભગનાર તથા ભણાવનારાએને સ્થાન, ભોજન તથા વસ્ત્ર વગેરે આપીને દ્રવ્ય અને કાવચી-અને પ્રકારે-કાંધીમા પદની આરાધના કરી.

૫ કાંધી અર્પને વહન કરીને નમસ્કાર કરીને તથા ભોજન અને ઉત્સવા માટે સ્થાન વગેરે આપીને તમજ તઓની વૈશાલ્ય્ય વગેરે કરીને કાપુષ્ટની આરાધના કરી.

૬ સ્વચારા કરવા વડે કરીને, ઉત્તમ લીધેની વાણ કરીને, કથપૂજા કરીને તથા શાકનની પ્રભાવના કરીને દેવજની આરાધના કરી.

૭ સિદ્ધાન્ત-શાસ્ત્રોના પુસ્તકો ભજાવીને, પુસ્તકોનું સ્પર્શ તથા પૂજન કરીને તથા રત્ન વાણ તથા ભાવના ભાવીને પ્રભાવની આરાધના કરી.

૮ પાત લીધેલાં વન-નિવસી વચોનું પતન કરીને તથા ભાગ્યવતી ભાવના અને કાપુષ્ટિની ભક્તિ કાવતરે ભવન તથા કાપુષ્ટના તરફ અનુગમ્ય પાત્ર કરીને સર્વ સ્વપદની આરાધના કરી.

૬ આલોકે તથા પરલોકે સબંધી કોઈ પણ ભતની વાતના વચર જાણી જાને અભ્યતર તપ-કરીને શુદ્ધ રીતે તપપદની આરાધના કરી.

જાવી રીતે ઉત્તમ નવે પદોની દ્રવ્ય જાને ભાવથી ભક્તિપૂર્વકે આરાધના કરીને, શ્રીપાદમહારાજ હંમેશાં શ્રીસિદ્ધજીની ભક્તિ કરતાં હતા, જાવી રીતે શ્રીસિદ્ધ જીની ભક્તિ કરતાં સામાન્ય વર્ગે જ્યારે તે તપ સ પૂર્ણ થયું, ત્યારે પોતાની ચત્તમલકાનીના વિસ્તાર પ્રમાણે ધારી શક્તિ જાને ભક્તિથી તેનું ઉજમણું કરવાની શ્રીપાદમહારાજને શરૂઆત કરે.

ઉજમણાની વિધિ

[વિસ્તીરણ જિનભુવન વિરચીયે, પુણ્ય ત્રિવેદિક પીઠ;
અદ્ર અદ્રિક્ષ રે ધવલ ભુવનતલે, નવર મ ચિત્ર વિસીઠ ૧
તપ ઉજમણુ રે ઇણિ પરે કીણ્યે, જિમ વિરચે રે શ્રીપાદ;
તપ દક્ષ વાધે રે ઉજમણે કરી, જેમ જક્ષ પ કજનાક્ષ તં
પ ચ વરણના રે શાસિ પ્રમુખ ભવા, મત્ર પવિત્ર કરી ધાન્ય;
સિદ્ધચક્રની રે રચના તિહા કરે, સ પૂરણ શુભધ્યાન તં
અરિહતાહિક નવપદને વિષે, શીક્ષ જોક્ષ હવત;
સામાન્યે ધૃતખડ સહિતસવે, નૃપમન અધિહી રેખત તં
જિનપદ ધવલ રે જોક્ષક તે હવે, શુચિ કર્કેતન અહા
ચોત્રીશ હીરે રે સહિતખિરાજતુ, ગિરિઓ સુગુણ અરિહ તં

મિલપદે અડ માણિક રાતડા, વધી ઇમતિસ પ્રવ
 ધુસુણ વિલેપિત ગોલક તસ હવે, ચૂરતિ રામ વિશાલ.
 પલ્લ મણિ પીત છત્રીશ ગોમેલક, સુરિપદે હવે ગો
 નીલરચણ પમવીસ પાડક પદે, હવે વિપુલ રગરોલ
 રિપ્પરતન મમવીસ તે મુનિપદે, પંચ રાજપટ અ
 સગસિક્કિ ઇમિવલ સત્તરી પચાસ તે, મુખતા શેષ નિઃશક
 તે તે વરણે રે ચીરાલિક હવે, નવપદ તણે રે ઉલ્લે
 બીજ પણ સામગ્રી મોટકી, માડે તેલ નરેય
 બીજેરા ખારિક ઠાડિમ બધા, કોહોલા સરસ નાર
 પૂખીલ્લ વધી ઠસરાક અનતણા, રતનપૂજ અતિ ચમ

મોટા દેશસરમાં પુણ્યના પીઠરૂપ ગણ્ય ગહ સમા
 ગણ્ય વેલ્લિઓની—ઉપરા ઉપર સ્થાપા કરી અમલસરજી
 વાદની અગ્રેષ્ઠિ અગ્રેષ્ઠ તેજની ધોમ્મરૂપ દેખાવ કરવો
 વિસ્વીર્ણ પીઠ બનાવવી તે દેશસરજી સોવતગોઈ પાલક
 શાહ કાવી તેના ઉપર બાહ્ય બાહ્ય રંગોનાં ચિત્રો બાદેખ
 તે પછી પાંચ રંગના ચોખા વજેરે બનાવ્યે ચેતની,
 અગ્રજના અમુકને પવિત્ર મંત્રો વડે મતરણિ અનતે જા
 ઉપરને એનું કીર્તિલલક—નવપદાનું—કમલરૂપ મહલ સંપૂ
 જાતેખડું [કમલરૂપ મહલ સ્થાપનામાં, એ એ પદ એ
 રજનું હોય તે તે જાના તે તે રજથી સ્થાપના કરવી. મ
 હના મધ્ય ભાગમાં અરિહત પાળી સ્થાપના કરવી. જ
 હ તનો રજ ઉજવલ—સરોહ—સોવાથી સરોહ એવા ઉત્તમ ચો

મહાતાના મધ્યભાગમાં મૂકવા તે મધ્ય ભાગને ફરતી
આઠ પાંખડીઓ-દિશા અને વિદિશામાં-ઠરવી પૂર્વ દિશા
તથા પાંખડીમાં, સિદ્ધનો હાલ વણ હોવાથી હાલ રજનું
જનાજ-વર્ષ-પૂર્વ દિશાની પાંખડીમાં મૂકવું તેની જાણની
વિદિશાની પાંખડીમાં, હજાર પદનો ઉત્તર-સદેશ-વર્ષ
હોવાથી ઉત્તર ભોજા તે જાણની પાંખડીમાં મૂકવા.
દક્ષિણ જાણની પાંખડીમાં જાણાર્થનો વર્ષ પીળો હોવાથી
પીળો રજનું જનાજ-વર્ણની હાજ-દક્ષિણ જાણની પાંખ
ડીમાં મૂકવું તેની જાણની વિદિશાની પાંખડીમાં રાત્ર
પદનો વર્ષ ઉત્તર - સદેશ - હોવાથી ઉત્તર ભોજા તે
જાણની પાંખડીમાં મૂકવા તેની જાણની પશ્ચિમ જાણની
પાંખડીમાં ઉપાધ્યાયનો વણ લીલો હોવાથી લીલો રજનું
જનાજ - મજ - પશ્ચિમ જાણની પાંખડીમાં મૂકવા તેની
જાણની વિદિશાની પાંખડીમાં આરિત્ર પદનો વણ ઉત્તર
સદેશ-હોવાથી ઉત્તર ભોજા તે જાણની પાંખડીમાં મૂકવા
તેની જાણની ઉત્તર જાણની પાંખડીમાં સાધુનો વર્ષ ઠાળો
હોવાથી હજાર રજનું જનાજ - વજર - ઉત્તર દિશાની પાંખ
ડીમાં મૂકવા તેની જાણની વિદિશાની પાંખડીમાં તથા પદનો
વણ ઉત્તર - સદેશ - હોવાથી ઉત્તર ભોજા તે જાણની
પાંખડીમાં મૂકવા આ પ્રમાણે નવ પદના પિતપાતાના
વર્ષ જનુસારના જનાજથી આ સિદ્ધાન્ત મહત્તની રજના
મોપાલ મહારાજાએ કરી હતી]

શ્રીજગદ્ગુરુ ગણેશ નવે પદોની રચાણા દ્વિપદ થી
ખાંડ સહિત નાનિર્ધેરના બોળાઓ મૂકવા આ પ્રમાણે

સિદ્ધપદે અડ માણિક રાતડા, વઘી છત્રતિસ પ્રવાસ
 પુસ્યુ વિદ્યેપિત ગોસક તસ ઠવે, સુરતિ રામ વિશાલ ત
 પણ મણિ પીત છત્રીશ ગોમેઢકે, સુરિપદે ઠવે ગોસ
 નીતરયણ પચવીસ પાઠક પદે, ઠવે વિપુલ રંગરોલ ત
 રિષ્ટરતન સમવીસ તે મુનિપદે, પચ રાજપટ ગઠા
 સમસિદ્ધિ છત્રિવલ સતરી પચાસ તે, મુખતા શેષ નિશક ત
 તે તે વરણે રે ચીરાઢિક ઠવે, નવપદ તણે રે ઉદેશ
 બીલ પણ સામગ્રી મોટકી, મોડે તેહ નરેશ. ત
 બીજેરા ખારિક ઢાઢિમ ભઠા, ડોઢોલા સરસ નારમ
 પૂમીક્ષ વસી ઠલશક ચનતણ, રતનપૂજ અતિ સમ ત

મિત્ર દેશસરમાં પુલ્કના પીઢપ ગણ ભલ સમાન
 ગણ વેદિાગ્રેની-ઉપરા ઉપર રચના કરી સમવસરકો
 બદની નવેપિત ગણે તેજસ્વી સૌમ્યદેવ દેખાવ કરવો-
 નિસ્વીર્ણ પીઢ જનાવવી તે દેશસરનું સૌવત્રીક પાલકની
 સાદુ કથની તેના ઉપર બહા બહા રચિતો ચિત્રો જાણેનમાં
 તે પછી પચ રજના શાખા વજેરે જનાજ મેલવી, તે
 જનાજના સમુદ્ધને પવિત્ર મત્રો વડે સાવરિનિ મનને જનાઈ
 ઉપરને એતું શ્રીચિદમ્બક-નવપદલ-નું કમલરૂપ મદલ સાદેઈ
 જાહેરનું [કમલરૂપ મદલ રચનામાં જે જે પદ જે જે
 રજનું કોલ તે તે જના ત તે રજબી રચના કરવી મક
 જના મખ જાગમાં જરિકેત પછી રચાવના કરવી જરિ-
 ક તને। રજ ઉજવડે-સરોર-કોવાથી સરોર એવા ઉત્તમ શાખા

નીલવર્ણે રંગીને, કૃદ્ધે બેળા ઉપર લીલા નાગવેલના પાન
મૂડીને, અભવ જ્ઞાનદ સાથે શ્રીપાદસાબ્દને ઉપાધ્યાય
પદની ભક્તિ કરી

પાંચમા સાધુપદનો વર્ણ કાળો હોવાથી અને તેણે
અત્યાવીર્ય સુબોધાળા હોવાથી અને પાંચ મહાવ્રતધારી
હોવાને લીધે કસ્તૂરી સહિત પાંચ રાજપટ ભલિનાં રત્નો
અને અત્યાવીર્ય અસ્થિરરત્નો મૂડી અત્યાવીર્ય શીલિતા બેળા
મૂડીને, શ્રીપાદસાબ્દને સાધુપદની ભક્તિ કરી.

છમા ઇશાનપદના સહસ્રક સેક હોવાથી અને તેનો
વર્ણ સફેદ હોવાથી, સહસ્રક મેલી અને સાત નાગિએના
બેળા મૂડીને, શ્રીપાદસાબ્દને ઇશાનપદની ભક્તિ કરી.

સાતમા જ્ઞાનપદનો વર્ણ સફેદ હોવાથી અને તેના
એકાવન સેક હોવાથી એકાવન મેલી અને સાત નાગિ-
એના બેળા મૂડીને શ્રીપાદસાબ્દને જ્ઞાનપદની ભક્તિ કરી.

આઠમા ચારિત્રપદનો વર્ણ સફેદ હોવાથી અને તેના
ચીત્તેર સેક હોવાથી ચીત્તેર મેલી અને પાંચ નાગિએના
બેળા મૂડીને શ્રીપાદસાબ્દને ચારિત્રપદની ભક્તિ કરી.

નવમા વપપદનો વર્ણ સફેદ હોવાથી અને તેના
ખ્યાસ સેક હોવાથી, ખ્યાસ મેલી અને બાર નાગિએના
બેળા મૂડીને શ્રીપાદસાબ્દને વપપદની ભક્તિ કરી.

વગેરે તે નવે પડોને ઉદેશીને શ્રીપાદસાબ્દને તે તે
રત્નના સુમેરુ માળાઓ તથા વસ્ત્રો વગેરેની તે તે પદની
ઉપર સ્થાપના કરી [બીજેસં, દાદમ, ખારેકો કોળાં, સરસ
નારંગીઓ સોપારીઓ તેમજ સોનાના કલશ અને ઘણા જ

મથવામુદરી સહિત શ્રીપાદરાજ્યને ઉત્તમ વિવેકપૂર્વક તે
ગોળાઓ વિશિષ્ટ પ્રકારની સામગ્રી સહિત રજાખા-મુખા-

પહેલા જાસિક વપરનો રંગ સહેદ હોવાથી તે જ
ઉપરના શીશુના ગોળા ઉપર જાડીના વરણ બદલી તથા
સુખદ અને કપૂરનો સહેદ રંગનો હેપ કરાવીને બાર ગોળાઓ
મુખા, વળી, જાસિક વ પ્રભુ બાક પ્રાતિકાપવાળા હોવાથી
બાક કોંવન રત્ન, તેમજ શેત્રીય જાસિકપવાળા હોવાથી
શેત્રીય હીરાઓ તે પદ ઉપર મૂકીને શ્રીપાદમહારાજ
જાસિક વ પાની જાજિત કરવામા લીન થયા.

બીજા સિદ્ધ પાંચે વર્ષ રાતો હોવાથી અને તેઓ
બાક સુવેળગા હોવાથી બાક કિમ્તી માથેક તેમજ બીજી
રીતે તેઓ જોત્રીય સુવચાળા જલ હોવાથી જોત્રીય
જામૂજ પસાળા અને રાતો જાજાવદનને હેપ કરેલા
બાક નાજિસેરના ગોળા પ્રેમ સહિત સિદ્ધપદ ઉપર મૂકીને
શ્રીપાદમહારાજને સિદ્ધપદનો જાજિત કરી.

ત્રીજા જાજાઈપદનો વર્ષ પીયો હોવાથી અને તેઓ
પાંચ જાજાઈવાળા તથા છત્રીય સુવેળ સહિત હોવાથી, પાંચ
ગોળાકરના અને છત્રીય સોનાના કૂચો સહિત કેસરનો
હેપ કરીને સોનાના વરણ બદલેલા છત્રીય ગોળાઓ પ્રેમ
સહિત જાજાઈપદ ઉપર મૂકીને શ્રીપાદરાજ્યને જાજાઈ
પદની જાજિત કરી.

ચોથા ઉપાખ્યાય પાંચે વર્ષ લીલો હોવાથી અને
તેઓ ચત્રીય સુવચાળા હોવાથી બાર ઉદ્ગનીદમણિ અને
ચત્રીય મણતમણિ (નીલમ) મુકી ૨૫ શીશુના ગોળા

મરેલા સોનાના કલસો મૂકાયા. નવ બહે જાને હથ વિડ
પાલેના રથાને પર તેમના વર્ણ-રંગ-મુજબના રૂઠ તથા
રૂઠો મૂકાયા

જા પ્રમાણે મોટા વિસ્વાસ્થાણે ઉજમણાને વિધિ
શીષદરાજને કરીને, મોટી મામપૂમપૂવઠ રનાત્ર મદોત્સવ
કર્ષે. પૂર્ણદુતિની વળતે જિનેપરદેવોની જલ-જલન-જલત,
દીપ પૂષ, રૂઠ રૂઠ નેવણવઠે જલમકારી પૂજા કરી. વળી
જાતી ઉતારી જાને મળલદીવો પ્રમદા પે, તે વળતે
શીષદરાજને શીષયે ઉદ્દમાલા પહેરાવવા માટે કુકુમનુ
નિચક કરીને; બપોર જલત ઘોડીને ઉદ્દમાલા પહેરાવી.

સિદ્ધચક્રનુ ચેત્યવદન

એ પુરિ સિરિઅરિદ્ધતમૂત દદ પીડ પડ્ધિઓ,
મિદમુરિ ઉવજાયા માદુ ચડિસાદગરિદ્ધિઓ,
દંસળનાથ ચરિત તવ પરિમાદદિ મુદ્દ,
તત્તપ્પગ સરવજા સદિ ગુરુપપદય કુળરુ
દિસિવાત જપ્પ જપ્પિણિ પમુદ સુરકુમુમેદિ
અસકિયડિ,
મા સિદ્ધચક્રગુરુ કપ્પતરુ અમ્મદદ માપુવંછિય રિયડિ

૭ મુખ્ય ધોજનિદવમજુરૂપી મૂળમૂત લે પડિયા
પડિયા વખતું ૮ વિદ આપાવ ઉપાપાવ જાને સાપુ
રૂપી જાર યાજાજાથી દામે ૯, તેમજ રૂઠ, રાત,

સુદર રત્નના હઝારા વગેરે નવ નવ સપ્તમાની અનેક મિત્રી
 શામળી સહિત જે જે રેશમાં - જે જે સ્તુમાં જે જે
 રૂબ, મેચ - મીઠાઈ વગેરે મળી જાવી તે તે સર્વ વસ્તુઓ
 મહાન દેશર વિત્તવાળા શ્રીચાલમહારાજાએ મળાવી શી
 નવચંદ્ર જે પર પધરાવી શીલ દોકોને જેન શાશનની ઉન્નતિ
 જતાવી.] એવે જનાકતો જે પર તે રાજાએ બૂદી બૂદી
 બતના મહિ તથા રત્નોથી વિતરેલા મોઢા સાકરના દિગોની
 સ્થાપના કરાવી. વળી જાહે વગેરેમાંથી પ્રથમ વર્ગમાં સોજ
 ને પછીના પદ્ધિ વગેરેમાં સોજ સોજ મળી એવી, તથા
 તે પછીના બે વગેરેમાં જરીસ જરીસ મળીને મોસક
 ઉત્તમ રસવાળી પ્રાણી સોનાના કથિલામાં સ્થાપન કરાવી.

તે શ્રીચાલમહારાજાએ મહિ અને સુવર્ણથી જનાવેલાં
 જાડ વીજેરાં વર્ગોતરની જાડર રહેલા પહેલા પરમેષ્ઠિજી
 પર મુકાબા જાડતાલીસ હસ્તિપદેના સ્થાનો પર જાણના
 હઝારા મુકાબા, અને જાડ સુરુપાદકાઓ પર બૂદી બૂદી
 બતનાં હાલમ વગેરે રહેલા મુકાબા. જ્યાં વગેરે રેવીએના
 જાડ સ્થાનો પર નારળી વગેરે રહેલા મુકાબા. સિદ્ધલેનાં
 અધિષ્ઠાના સ્થાનો પર ચાર મોટાં કોળાં મુકાબા
 વળી, નહરની સેવક રેવીએના સ્થાન પર ચાર વચ્ચ
 નામનાં રહેલા મુકાબા. સોળ વિશ્વરેવીએ અને ચોવીસ વચ
 તથા ચોવીસ મહિજીના મોસક પદો પર સોપારી મુકાવી.
 ચાર દારપાલના પદો પર ચાર પોળ નેવેલના હઝારા કરાબ્યા,
 અને ચાર વીરનાં સ્થાન પર ચાર કાળા રજના નેવેલના
 હઝારા કરાબ્યા. નવ નિધાનના સ્થાન પર વિવિધ રત્નોથી

દિસિવધ-મુરસાર ખોણિ-પીઠાવચાર,
તિર/ય-વિજયચક્ર સિદ્ધચક્ર નમામિ

કેવળ યજ્ઞેષા દેવસાનરૂપી તેજવાળા બ્રહ્મ મહા
શ્રવિકારી મુખા જોવા, સિદ્ધાસન પર બેઠેલા, ઉત્તમ દેશ
નાથી સજ્જનેત્રા મનને જાનક બાપનારા, જોવા જિને
કરે-ચરિતો-ને ખરેા કમીશાં નમસ્કાર થાઓ. ૧

પરમ જ્ઞાનદમય હરમીત્રા રજાનરૂપ, તથા જનક
ચતુષ્કણ્ઠા જોવા સિદ્ધ ભગવતને નમસ્કાર થાઓ, તથા
દૂર કરેલ છે કામક લેખણે જોવા અને સુવત્રા જેવી
શ્રવિકાજ બાપાઈ ભગવતોને નમસ્કાર થાઓ. ૨

સૂત્ર અને જયનો વિસ્તાર કરવામાં ત્રણ જોવા
કાળી જેવા ઉચાખાઓને નમસ્કાર થાઓ; અને સુવમને
શાકનાથ અને ગુપ્ત દયાને પાળવાવાળા સાધુઓને નમ
સ્કાર થાઓ. ૩

જિનેશ્વરદેવોએ કહેલા - પ્રજ્ઞેષા - વસ્ત્રોમા રૂપિ
જાપરૂપ હકલેખાયા નિર્મલ રશનપદને નમસ્કાર થાઓ
અને જ્ઞાન તથા મીઠરૂપી અધારને દૂર કરનારા જોવા
જ્ઞાપી સૂત્રને નમસ્કાર થાઓ. ૪

જ્ઞાપિત કરેલી છે જાનક રીતે સત્ક્રિયાઓ જેમાં
જોવા ચારિત્ર જાને નમસ્કાર થાઓ; અને કમીરૂપી વૃક્ષોને
મૂળમાંથી ઉછેલ્યા માટે કાચી સજા વીધ વધ સમજીને
નમસ્કાર થાઓ. ૫

જ્ય પ્રમાણેના નવ પદોથી સિદ્ધ થયેલા, હનિયો

આશ્રિત અને તપશ્વરી પ્રતિષ્ઠાનાઓથી સુદર દેખાવ છે તે સર્વથી અધરો સ્વર, વજો, હનિષપદો તથા કુન્ન-
ચાક્રમો રૂપો પત્રોના આકાશવાણુ છે, તેમ જ હથિ-
પદ ધોવીશ વજ, ધોવીશ ચક્ષુષી વજેરે દેવતાઈ દુરોથી
શોભાવમાન છે તે શીશિદંતકરૂપો મહાત્મ કલ્પવૃક્ષ જમીને
મનોર્વાહિત ફલ આપી-અમાર્ગ મનોર્વાહિત પૂર્ણ કરે.

આ પ્રમાણે ૩ શીર સ્વરથી નમસ્કાર-દેવવદન-કરીને,
સકસ્તવ કહીને શ્રીચણ્ડચંદ્ર નવપદ મહાદેવ્ય અર્ચિત સ્તુતિ
જ્ઞાનક લલિત સ્વર પદ અને સુદ ઉચ્ચારના ઉપમેય
સાથે વિસ્તારપૂર્વક આ પ્રમાણે કરે છે.

ઉપન-સન્નાય-મદોમયાય, સપાડિદેરાસય સુઘ્રિયાય
સદેસણ-રજિય-સન્નયાય, નમો નમો હોઉ સપાઙ્ગિયાય;
સિદ્ધાયમાય દરમાસમાય, નમો નમોય ત-ચક્રિયાય;
ચૂરીય દુર્ગકય-દુઃખહાય, નમો નમો સુરસમપ્પભાય
સુતત્ય-વિત્યારય-તપ્પરાય, નમો નમો વાચમ કુન્નરાય;
સાદાય સ સાદિય-અજમાય, નમો નમો મુદ્ધવામયાય
જિજુત્તત્તે રુદ સખ્ખયુસ્સ, નમો નમો નિમ્મસ-ઈસયુસ્સ;
અન્નાય-સ મોદ-તમોહસ્સ, નમો નમો નાણ-હિવાહરસ્સ;
આરાદિયાખિય-સક્કિયસ્સ, નમો નમો સન્ન-વીરિયસ્સ
કમ્મકુમ્મસય કુન્નરસ્સ, નમો નમો તિવ્વ-તવો-ચરસ્સ
હય નવપય-સિદ્ધ સદિ-વિજ્ઞ-સમિદ્ધ,
પયયિ-અરવ્વ દ્વિતિરેદા-સમમ્મ;

દિસિવર્ષ-સુરમાર ખોલિ-પીઠાવયાર,
તિજય-વિજયચક્ર સિદ્ધચક્ર નમામિ

ઉત્પન્ન થએલા દેવસંતાનરૂપી તેજવ્યાળા આઠ મહા
પ્રતિહાય કુળા એવા, પ્રિકાસન પર બેઠેલા; ઉત્તમ દેશ
નાથી સજ્જનોના મનને જ્ઞાનદ આપનારા એવા જિને
પરી-અરિહંતા-ને આદર કરીશા નમસ્કાર થાઓ. ૧

પરમ જ્ઞાનદમય હરમીના સ્થાનરૂપ, તથા જ્ઞાનવ
શુભવ્યાળા એવા સિદ્ધ ભગવતને નમસ્કાર થાઓ. તથા
દૂર કરેલ છે કદાચક્ર જેમણે એવા, અને સુવના જેવી
કવિવાળા આચાર્ય ભગવતોને નમસ્કાર થાઓ. ૨

સૂત્ર અને અર્ધનો વિસ્તાર કરવામાં તત્પર એવા
કાથી એવા ઉપાધ્યાયોને નમસ્કાર થાઓ; અને સવમને
સાધનારા અને શુદ્ધ હવાને પાળવાવાળા સાધુઓને નમ
સ્કાર થાઓ. ૩

જિનેશ્વરદેવોએ કહેલા - પ્રજ્ઞેલા - તત્ત્વોમા રૂચિ
ધરવારૂપ હરજોવાળા નિર્મલ હયાનવદને નમસ્કાર થાઓ;
અને અસાન તથા શોકરૂપી અધકારને દૂર કરનારા એવા
સાનરૂપી સૂચને નમસ્કાર થાઓ. ૪

આરાધિત કરેલી છે અજક રીતે સત્કિયાઓ જેમાં
એવા ચાલિત થઈને નમસ્કાર થાઓ; અને કર્મીરૂપી વૃક્ષને
મૂળમાંથી ઉજેલા માટે કાથી સરખા લીવ તથા સમૂહને
નમસ્કાર થાઓ. ૫

આ પ્રમાણેના નવ પદોથી સિદ્ધ થએલા અભિષેકો.

અને વિદ્યાઓથી સમૃદ્ધ થયેલા; પ્રગટ કરેલ છે અને
તથા વગેરે જેમાં, તથા ક્રીડાઓ તથા રેખાચાર, વિદ્યા
વગેરે દેવોથી ચોક્કસ થયેલા અને ત્રણે કળવને। વિશ્વ
કલ્યાણમાં શ્રદ્ધા સમાન કીધા, પૃથ્વી પીઠપર સ્થાપન કરેલા
ચિદ્રવક મહારાજને હું નમસ્કાર કરું છું

શ્રીસિદ્ધચક્રસ્તુતિ સમાપ્ત

પછી માંત્રલિંગના મનોહર વાચ્ય વાગતે જીતે શ્રીપાદ
શબ્દો શાસ્ત્રની પ્રભાવના કરી. સ્વામિવત્સલ્ય કરીને
જીતમ બોધ શ્રીસત્ત્વની પૂજા કરી.

આ પ્રમાણે તે શ્રીપાદશબ્દ અને પદશબ્દી મરણ
સુદરી બીજી નાની પદશબ્દીમાં તથા બીજા વધુ તેમને
શ્રીસિદ્ધચક્રસ્તુતિ આપાદન કરે છે

તે શ્રીપાદશબ્દને મરણસુદરી વગેરે સર્વોચ્ચની સારે
સકારસુખ સોમવર્તા અતુપમ રથ, કુલ અને સીદ્ધચક્ર
ત્રિભુવનપાદ વગેરે નવ પુત્રો મધ્ય વળી, તે શબ્દના શબ્દમા
નવ કલ્પર કાથી નવ કલ્પર રથ, નવ કાળ અતુવાન
સોમવર્તા અને નવ કરોડ પાપરથ જેવું હતું આ પ્રમાણે
જુદી જુદી ભવના સુખોને સોમવર્તા બોધ તે શ્રીપાદશબ્દ
ધર્મ અને નીતિપૂર્વક કમિયાં નિષ્કટક શબ્દ પાળતા હતા.

આ પ્રમાણે શબ્દ પાળતા શ્રીપાદશબ્દને બારે
નવસો વર્ષ અપૂર્ણ ચીવી ગયા, બારે તે શબ્દને પોતાના
ધારા પુત્ર ત્રિભુવનપાદને શબ્દગ્રાહી ૫૨ બ્રહ્મરથો અને

પાતે તન મન અને વચનથી શ્રીસિદ્ધલક્ષ્મીના નવેપદોના
ધ્યાનમાં તથાનીન સૂક્ષ્મને આ પ્રમાણે સ્તુતિ કરવા લાગ્યા
૧ અરિહ તપદની સ્તુતિ

પોતાના ત્રણ સવ બાહી રહે છે તે મનુષ્યસવમાં જેઓએ
અરિહ ત વગેરે વીધી સ્થાનકોની આરાધના કરીને, જેમણે
જિનનામકમ બાંધેલું છે એવા અરિહ ત સત્પાતને હું
નમસ્કાર કરું છું

જે એકલેક સવના આવરે ઉત્તમ એવા રાજકુલમાં
અવતરે છે તથા મહારાજનોથી જેઓના સુખ સુખિત થાય
છે તે અરિહ ત પ્રભુને હું નમસ્કાર કરું છું

જેઓના જનમ વખતે પ્રસન્ન મનવાળી દિશાકુમા
રીએ તથા ઉત્તરો મહિમા કરે છે તે અરિહ તોને હું
નમસ્કાર કરું છું

જેઓના સરીરમાં જનમથી જ લોકોમાં આશ્ચર્યમૂળ
આર અવિસર્ગી દોષ છે તે અરિહ તોને હું નમસ્કાર કરું છું

જેઓ ત્રણ જાને કરીને સુખ દોષ છે અને પાંચનું
એકાદશિ કમ લોચ સંબેલું બાંધીને જેઓ અર્પિત કરી
કામ કરે છે; તે અરિહ તોને હું નમસ્કાર કરું છું

જેઓ ઉપયોગવાદ્ય અપ્રમાદી, સુસમ્પાનવાળા દોષ
છે અને સપાંચેવિધી ચોકને હતીને કેવડનાને પ્રાપ્ત
કરે છે તે અરિહ તોને હું નમસ્કાર કરું છું

જેઓને કરીને સવથી અતિવાર અતિશયો ઉત્પન્ન
થાય છે અને રેવેએ કરીતા બોમખીય અવિસર્ગી જેઓને
દોષ છે; તે અરિહ તોને હું નમસ્કાર કરું છું

જેમી જ્યાં મહાપ્રતિકારોથી યોગી રહેતા છે અને
ઈશ્વરોથી સેવાયાં થતા કૃપેયાં વિચરે છે, તે અધિક તોને કે
નમસ્કાર ૥૧ ॥ ૭

ત્રાંત્રીય જુઓવાળી વાણી વહે કરીને જેઓ પુખ્ત
પર વિચરીને અમ્ય છવોને પ્રતિબોધ કરે છે તે અધિક તોને
કે નમસ્કાર ૬૧ ॥ ૭

[ત્રીજો ભવ વરચાનક તપ કરી, જેણે બાધ્યુ જિનનામ
ચોસું ઉઠે પુજિત તે જિન, કિન્ને વાસ પ્રણામ રે
ભવિકા સિદ્ધ્યક પદ વઢો, જેમ ચિરકાલે નહો રે,
ભવિકા સિદ્ધ્યક પદ વઢો-૧

જેદને હોય કથ્યાણુક દિવસે, નરકે પણ અજવાણુ;
સકલ અધિક ગુણ અતિશય ધારી, તે જિન નમી
અથ ટાણુ રે,

ભવિકા સિદ્ધ્યક પદ વઢો-૨

જે તિહનાણુસમઅ ઉપમા, કોમ કરમ ખીણુ બણી;
લેઈ દીપા શિશા દિવે જનને, તે નમીએ જિનનાણુરિ
ભવિકા સિદ્ધ્યક પદ વઢો-૩

મહાગોપ મહામાહણુ ઠહીએ, નિર્ધામક સત્યવાદ;
ઉપમા એકવી જેદને છાળે, તે જિનનામીએ ઉમ્મહારે
ભવિકા સિદ્ધ્યક પદ વઢો-૪

આઠ પ્રાતિકારજ જસ છાળે, પાત્રીય ગુણ્યુત વાણી;

જે પ્રતિભોધ કરે જમજનને, તે જિત નમીએ પ્રાણી રે
ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૫

ત્રીજા ભવમાં જેઓએ ઉત્તમ જોવા વીશ સ્થાનકને
તપ કરીને તીથ કર નામકર્મ ઉપાજન કર્યું છે, અને જેઓ
સોમ્ય ઉદ્વેગી પૂજાય છે, તે જિનેશ્વરને હે ભખ્ખજનો !
પ્રણામ કરે। સિદ્ધચક્રના પહેલા પદને વદન કરે। કે જેથી
દીર્ઘકાલ ચર્ચિત જ્ઞાનક મેળવી શકે।

જેઓના કથાણુકોના દિવસોમાં નાશ્ત્રીમાં પણ જજ
જાણુ શાય છે જોવા સર્વે કર્તા અધિક શુણુવાળા અને
(મોત્રીશ) અતિશયવાળા જિનેશ્વરને નમન કરીને હે
ભખ્ખજનો ! વમારા પાપોને નાશ કરે।

જેઓ ત્રણ જ્ઞાન શાસ્ત્ર ઉત્પન્ન થયેલા છે અને
પોતાના સોત્રાવલિ કર્મને છીણ થયેલાં બાણી દીક્ષા લઈ
કેવલજ્ઞાન પામીને, ભખ્ખ પ્રાણીઓને ઉપદેશ આપે છે, તે
જિનેશ્વરને નમસ્કાર કરે।

મહાભોષ, મહાભાહુષ, નિર્ગોમક અને સાશ્વતકની
ઉપમાઓ જેમને ઘટે છે તેવા જિનેશ્વરને હે ભખ્ખજનો !
ઉત્સાહપૂર્વક નમન કરે।

જેઓ જાણ મહાપ્રાતિકાષોની સમુદિવાળા છે, અને
જેઓની વાણી પાંત્રીશ શુણુવાળી છે- તથા જેઓ જમતના
હોવાને પ્રતિભોધ કરે છે તેવા જિનેશ્વરને હે ભખ્ખજનો !
નમસ્કાર કરે।

૨ મિદ્ધપદની સ્તુતિ :

અરિહતો અથવા સામાન્ય દેવતાઓ, નહિ કરેલા અથવા કરેલા સમુદ્ધાતવાળા, અને શૈરેશીકરણે કરીને અરેલી દેવતા એવા, તથા જેઓ ઉદ્ધાધી અગાધીના સમયે કમની જાંતેર પ્રકૃતિઓને અને અતિમ સમયે તેર પ્રકૃતિઓને અપાવીને યોગે ગયા છે તે સિદ્ધ ભગવંતો અને સિદ્ધિ આપે.

ઉપરાંત શરીરની ત્રણ ભાગથી કોઈ અવગાહનવાળા એવા જેઓ એક સમયમા દોઢા અવસ્થાએ પડેલી ગયા છે, તે સિદ્ધ ભગવંતો અને સિદ્ધિ આપે.

પૂર્વપ્રયોગ, અસંગ, અધન ઉદ અથવા સ્વભાવથી જેઓની કૌર્ભંજતિ થયેલી છે એવા તે સિદ્ધ ભગવંતો અને સિદ્ધિ આપે.

કંપતપ્રજ્ઞાતવાળી સિદ્ધસિદ્ધાની ઉપર એક ચોક્કસ દોષાંતમાં જેઓની રિષ્ટિ પ્રસિદ્ધ છે તે સિદ્ધ ભગવંતો અને સિદ્ધિ આપે.

વળી જેઓ અત વચસ્તા, પુનર્જન્મ વચસ્તા, શરીર સ્થિત તથા બાહ્ય વચસ્તા અને જ્ઞાન, હર્ષનવાળા છે તે સિદ્ધ ભગવંતો અને સિદ્ધિ આપે.

જેઓ અનત સુવેળાળા, વર્ણ વગેરે સુવેળા જિતતા, એકત્રીય સુવેળાળા અથવા બહુ સુવેળાળા અને અનત વસ્તુ જેઓને સિદ્ધ થયેલા છે, એવા તે સિદ્ધ ભગવંતો અને સિદ્ધિ આપે.

જેમ કેટલું જિદ્ધ નમનના સુવેળાને અણુવાં છતાં પણ શ્રી શકે નહિ, તેમ જેઓના સુવેળાને અણુવાં છતાં પણ

સાનીએ ઠણી શકે નહિ, એવા તે સિદ્ધ ભજવતો અને
સિદ્ધિ આપે।

એઓ જનવ, જનુવર મનોહર, શાશ્વતું વચા ચકા
જ્ઞાનદમય એનું સિદ્ધિ કુળ પામેલા છે તે સિદ્ધ ભજવતો
મને સિદ્ધિ આપે।

[સમય પચેસ તર અણુહરસી, ચરમ તિભાગ વિશેષ;
જવમાદન લઢી જેશિવ પહોતા, સિદ્ધ નમો તે અરોપ રે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૬

પૂર્વમયોજને મતિ પરિણામે, જમન છેલ્લ અસમ;
સમય એક ઉન્નંગતિ જોઈની, તે સિદ્ધ પ્રણમો રમ રે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૭

નિર્મલ સિદ્ધશિક્ષાની ઉપરે, એયણુ એક લોકત;
સાદિ અનત તિક્ષા સ્થિતિ જોઈની, તે સિદ્ધ પ્રણમો

સત રે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૮

બાણે પણુ ન શકે ઠણી પુરગુણ, પ્રાકૃત તિમ ગુણુ બસ;
ઉપમાવિણુ નાણી ભવ માંહે, તે સિદ્ધ હીથો ઉલ્લાસ રે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૯

જ્યોતિસુ જ્યોતિ મિલી જસ અનુપમ, વિગમી
સકલ ઉપાધિ

આતમરામ રમાપતિ સમરો, તે સિદ્ધ સદૃજ સમાધિ રે
ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૧૦

૨ સિદ્ધપદની સ્તુતિ :

અરિહતો અથવા સામાન્ય દેવદીઓ, નહિ કરતા
અથવા કરતા સમુદાયવાળા, અને શેઠેશીકરણે કરીને અથોડી
દેવદી એવા તથા જેઓ ઉદ્ધાતી અગાધીના સમયે કર્મની
માટે પ્રવૃત્તિઓને અને અતિમ સમયે તે પ્રવૃત્તિઓને
અપાવીને યોગ કરા છે તે સિદ્ધ ભગવતો અને સિદ્ધિ આપે

ઉદ્ધા શરીરની ત્રણ ભાગો ઊંચી અવગાહનવાળા
એવા જેઓ એક સમયમાં દોકાના અવસ્થાએ પહોંચી ગયા
છે, તે સિદ્ધ ભગવતો અને સિદ્ધિ આપે

પૂર્વપ્રયોગ, અસંગ, અધન ઉદ્ધ અથવા સ્વચ્છાવશી
જેઓની કીર્તિ યજ્ઞેશી છે એવા તે સિદ્ધ ભગવતો અને
સિદ્ધિ આપે

ઉપદ્યોત્તમવાળી સિદ્ધિજિહ્વાની ઉપર એક ચોક્કસ
દોકાતમાં જેઓની સ્થિતિ પ્રસિદ્ધ છે તે સિદ્ધ ભગવતો
અને સિદ્ધિ આપે

વગી, જેઓ અત વચ્ચના, પુનર્જ મ વચ્ચના, શરીર
શક્તિ તથા બાધા વચ્ચના અને જ્ઞાન, હસનવાળા છે તે
સિદ્ધ ભગવતો અને સિદ્ધિ આપે

જેઓ અત સુવોચાળા, વર્ણ વચ્ચે સુવો વિનાય,
એકત્રીય સુવોચાળા અથવા બાધ સુવોચાળા અને અત
અતુલ જેઓને સિદ્ધ યજ્ઞેશ છે એવા તે સિદ્ધ ભગવતો
અને સિદ્ધિ આપે

જેમ કેઈ સિદ્ધ નમવના સુવોને અક્ષતાં છતાં પણ
મ્હી શકે નહિ, તેમ જેઓના સુવોને અક્ષતાં છતાં પણ

સગીએ કહી શકે નહિ, એવા તે સિદ્ધ ભગવતો અને સિદ્ધિ આપે.

જેઓ જ્ઞાનત, જ્ઞાનુત્તર, મનોહર, શાશ્વત્વ વગેરે સદા જ્ઞાનરમ્ય એવું સિદ્ધિ મુખ પામેલા છે તે સિદ્ધ ભગવતો અને સિદ્ધિ આપે.

[સમય પચ્ચેસ તર અણુદ્વરસી, ચરમ તિલાગ વિશેષ; અવગાહન સદી જે શિવ પદોતા, સિદ્ધ નમો તે અગ્રેષ્ઠ રે

ભવિકા સિદ્ધયક પદ વદો-૬

પૂર્વપ્રયોગને ગતિ પરિણામે, બધેન છેક અસમ; સમય એક ઉર્વગતિ જેહની, તે સિદ્ધ પ્રણમો રગ રે

ભવિકા સિદ્ધયક પદ વદો-૭

નિર્મલ સિદ્ધશિજ્ઞાની ઉપરે, જોયણ એક લોકત; સદા જ્ઞાનત તિલા ગિયતિ જેહની, તે સિદ્ધ પ્રણમો

મત રે

ભવિકા સિદ્ધયક પદ વદો-૮

બલે પણ ન શકે કહી પુરગુણ, પ્રાકૃત તિમ ગુણ જામ; ઉપમાવિણ નાણી ભવ માંદે, તે સિદ્ધ હીચો દેશાસ રે

ભવિકા સિદ્ધયક પદ વદો-૯

જ્યોતિસુ જ્યોતિ મિશ્રી જસ અનુપમ, વિરમી સકલ ઉપાધિ.

આતમરામ રમાપતિ સમરો, તે સિદ્ધ સદૃશ મુખાધિ ડે

ભવિકા સિદ્ધયક પદ વદો-૧૦

એક સમયમાં (સમક્ષેષિ સિધાપના) પ્રદેશને સ્વયં કથો વચ્ચે ગુણુ સાગ્ર એવી ઉચ્ચી શરીરની અવગાહના પ્રાપ્ત કરી જેઓ યોગે પહોંચ્યા છે તે સિદ્ધ સત્વર્તોને આપે નમસ્કાર થાઓ.

પૂર્વના પ્રયોગથી, યતિના સ્વભાવથી, જાળનેા એ મર્ધ જવાથી, અને સમ સંદેહ હોવાથી, જેઓની ભૂમિચરિત્રિ કહેલી છે એવા તે સિદ્ધ સત્વર્તોને જ્ઞાનકર્તૃવક પ્રણામ કરો.

નિમળ સિદ્ધસિદ્ધાની ઉપર જ્ઞાત્રી એક ચોક્કસ દૂર હોયનેા અવગાહ છે ત્યાં જેમની સાદિ જનવગાળ સિદ્ધિ છે તે સિદ્ધના હોવાને કે સ્વપુરુષો ! તમે નમસ્કાર કરો.

જેવી રીતે ગામમાંના સહેાણે માણસ નગરના શુભ અણુવા છતાં પણ કહી શકેતા નથી તેવી રીતે જ્ઞાની પુરુષો પણ તેમના શુભ અણુવા છતાં પણ કહી શકતા નથી, તે સિદ્ધના હોવા જ્ઞાનના અપનાય થાઓ.

જેઓની અનુવ્રમ જ્યોતિ વીણ જ્યોતિઓમાં મળી મર્ધ છે સદ્ગુણી ઉપાધિ વિશ્રમ થામી મર્ધ છે, પાતાની આત્મ સમજૂતામાં જ મગ્ન સહેાણા અને અભ્યામિક દશમીના સ્વામી, તથા સ્વાભાવિક સમાધિવાદા સિદ્ધના હોવાનું સમજુ કરો.]

૩ આચાર્યપદની સ્તુતિ :

જેઓ પાત્ર પ્રાણના આચારને પાલન કરતાં છતાં, હમીશાં હોઈનેા ઉપર ઉપાદર કરવાની શુદ્ધિથી સત્તમાત્રને ઉપરેલ આપે છે, તે આચાર્યોને જુ નમસ્કાર કરું છું.

જેઓ દેશ, કુલ જાતિ અને રૂપ વગેરે વચ્ચા સુખે
પાયા છે તથા જેઓ મુગ્ધપ્રધાન છે, તે જાણાયેને હું
નમસ્કાર કરું છું

જેઓ નિરતર પ્રમાદ વગરના, વિક્રમા વગરના, કથા
ચોથી સંહિત અને ધર્મનો ઉપદેશ દેવામાં જ આસક્ત -
મનુષ્ય - છે તે જાણાયેને હું નમસ્કાર કરું છું

જેઓ શાસ્ત્ર વાસ્તુ, ધોયણ તથા પદ્ધિઓવચ્ચાથી
નિરતર પોતાના મનથી સજાળ રહે છે તે જાણાયેને
હું નમસ્કાર કરું છું

જેઓએ સુખ - શાન્તિ - નો આરંભ્યેલો છે તથા
જેઓ માત્ર પરાયણમાં જ તરફ રહીને તરવેનો ઉપદેશ
આપે છે તે જાણાયેને હું નમસ્કાર કરું છું

જિનેશ્વર પ્રભુરૂપી સુખ તથા કેવલજ્ઞાનીરૂપી જગ
જાણ્યમતે છે તે જેઓ દીપ્તની આકૃષ્ટ તથા જગતના પદ્ધતિને
પ્રગટ કરે છે તે જાણાયેને હું નમસ્કાર કરું છું

જેઓ પાપિના કારણથી જાણ્યમતે થયેલા તથા સસાર
રૂપી ભવકર જાણ્યમતે પ્રગટાવેલો નિશ્ચય - ઉદાર
કરે છે તે જાણાયેને હું નમસ્કાર કરું છું

જેઓ માતા પિતા, ભાઈ વગેરે મર્તા જન્મ વધારે
જન્મ લેવાનું હિત - ભલું - કરનારા છે તે જાણાયેને હું
નમસ્કાર કરું છું

જેઓ મહા સ્વિષ્ટોવાળા તથા અતિશયોવાળા
દેવથી રાજની આકૃષ્ટ નિશ્ચિત રહીને જિનશાસનને
દીક્ષવે છે, તે જાણાયેને હું નમસ્કાર કરું છું

[પચ આચાર જે સૂધા પાશે, મારગ બાપે સચે
તે આચરજ નમીએ તેહયુ, પ્રેમ કરીને જાયો રે
ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વડો-૧]

વ છત્રીશ ગુણે કરી સોહે, યુગપ્રધાન જન મોહે
જન બોલે ન રહે ખીણ કોહે, સૂરી નમુ તે બેહેને
ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વડો-૧]

નિત્ય અપ્રમત્ત ધર્મ ઉત્તમેએ, નહિ વિક્યા ન કષ્ટ
જેદને તે આચરજ નમીએ, અકલુષ અમલ અમાયો
ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વડો-૧]

જે દિવે મારણ વારણ ચોચણ, પડિચોપન વહી જનને
પટધારી અઘણ ભ આચારજ, તે માન્યા મુનિ મનને
ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વડો-૧]

અન્યમિએ જિનમુરજ કેવલ, વહીજે જમકીવે
સુવન પદારથ પ્રમટન પટ્ટે, આચારજ ચિર છોડો
ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વડો-૧]

જેભા સારી રીતે યાચે અપાસનું પાલન કરે છે
સત્ય માનને ઉપદેશ આપે છે તે અપાચ ભજવાનો
નમસ્કાર કરીને તેભોની ભેટે પ્રેમ કરીને ચાલના કરે.

જેભા ઉત્તમ ભાષા છત્રીશ ગુણે કરીને શેખાવમ
જે પુણ્યપાત્ર જાણામી લોકોના મનને મીઠું પમાડે છે
જેભા ઉપદેશ આપે છે અને

નથી, તે આચાર્ય જગવતને પરીક્ષા કરીને નમસ્કાર કરે છે

તેઓ નિરતર અધ્યાત્મીપણે પર્મનો ઉપદેશ કરે છે વિદ્યા અને કૃપા સંકલિત છે- જેઓ પાપ સંકલિત નિર્મળ અને મર્યાદા વગરના છે તે આચાર્ય જગવતને નમસ્કાર કરે.

જેઓ સારણુ, વારણુ, શિષ્યણુ અને પ્રતિષ્ઠાપણુ મળ્યોને આપે છે, જેઓ પિતાના ગચ્છના પદપર અને સ્વભક્ષુ છે તે આચાર્ય જગવત યુનિએના મતને આનંદ પ્રગટાવનાર છે

કેવલજ્ઞાની જિનેશ્વર દ્વપ સૂર્યનો અસ્ત થવાથી જેઓ જગતને દીપક દ્વપે પ્રગટ આપે છે, તથા જીવનના પદ્મીને પ્રગટ કરવામાં જેઓ કુશળ છે તે આચાર્ય જગવત વિરલ-સર્વો સમય-સદો]

૪ ઉપાધ્યાય પદની સ્તુતિ:

તેઓ જારે જાણના પારગમી-અણકાર-છે તેઓના અર્થોને પારણ કરનારા છે, જગી, સૂત્ર અને અથ-જાને-નો અભ્યાસ કરવામાં રક્ત-તરહીન-છે જેવા ઉપાધ્યાય જગવતોનું હું ખ્યાન કરે છે

જેઓ પાશર જેવા શિ પોને પવ સૂર્યથી દાઢવા જોની પ્રારાધી સવ સોજોમાં પૂજનીક બનાવે છે તે ઉપાધ્યાય જગવતોનું હું ખ્યાન કરે છે

જેઓ પ્રાદરૂપી સૂરના રખથી નષ્ટ થયેલ છે આ મજાન જેઓનું જેવા છવોને ધીતન આપે છે અને

[પચ આચાર જે સૂધા પાલે, મારમ ભાષે સાચો
તે આચરજ નમીએ તેહશુ, પ્રેમ કરીને બધો રે
ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૧]

વર છત્રીય ગુણે કરી સોલે, મુગમધાન જન મોલે
જમ બોલે ન રહે ખીણ કાલે, સૂરી નમુ તે બેઠે રે
ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૧]

નિત્ય અમમત્ત ધર્મ ઉવએસે, નહિ વિકલ્યા ન કપામ
બેઠેને તે આચરજ નમીએ, અકલુષ અમલ અમાયે
ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૧]

જે દિયે સારણ વારણ ચોપણ, પડિચોવન વધી જનન
પદધારી અમલ્ય ભ આચારજ, તે માત્યા મુનિ મનને
ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૧]

અત્યમિએ જિનસૂરજ કેવલ, વહીજે જગદીવે
ધ્રુવન પઠારણ મમટન પદ્ધતે, આચારજ ચિર છવો
ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૧]

જેઓ શાસ્ત્રી રીતે પાંચે જાત્યાણુ પાકન કરે છે
સત્ય મામની ઉપદેશ જાપે છે; તે જાત્યા ભગવાન
નમસ્કાર કરીને, તેઓની બેઠે પ્રેમ કરીને વાવના કરે.

જેઓ ઉત્તમ એવા છત્રીય ગુણે કરીને શોભાવતા
છે મુગમધાન શોભાથી શોભેના મનને યાદ પમાડે છે
જગતને ઉપદેશ જાપે છે અને જેક વણ પણ કોય કરે

[કાદગ્ર અમ સજ્જાય કરે જે, પારગ ધારક તામ;
મૂવ અગ્ય વિસ્તાર ગસિક તે, નમો ઉવજ્જાય
ઉદ્દાસ રે

ભવિકા સિદ્ધ્યક પદ વદો-૧૬

મૂવ અરથને દાન વિભાગે, આચાર્ય ઉવજ્જાય;
ભવ ક્ષે સદે જે ગિવસ પદ, નમાએ તે મુપમાય ર
ભવિકા સિદ્ધ્યક પદ વદો-૧૭

મૂવ શિન્ય નિપાઈ જે પ્રભુ, પદાણુને પદમવ આમ્ન;
ન ઉવસપ સદસજન પૂજિત, મૂવ અરથ મવિભામૂરે
ભવિકા સિદ્ધ્યક પદ વદો-૧૮

મૂવ વર મરીખા મળુચિતક, આચાર્ય પદ ભોગ;
જે ઉવજાય મદા ને નમતા, નાવે ભવભય માગ રે
ભવિકા સિદ્ધ્યક પદ વદો-૧૯

ભાવનાથ દન ગમસમ વયભે, અદિન તાપ સવિદાતે;
ન ઉવજાય નમી જે જે વસી, જિનગામન અનુઆત રે
ભવિકા સિદ્ધ્યક પદ વદો-૨૦

જેના ભારે જડોનો સ્વખાવ કરે તે જાને તન્ય
અવકાર દોષથી પાસુ કન્યાના ઇ-જેનો મૂવ જાને તન્ય
અવની વચના અવજામા વગુર - દેગિવાર - છે ન
ઉપાધાય અવજનન દુરવના પાસુથી નમાજાવ કરે.

મૂવ જાને અવની વચના અવજાનો અવિહાર

જેઓ શબ્દ જોવા છે તે ઉપાધ્યાય ભગવતોનું હું ખ્યાન કરૂં છું

જાહનરૂપી આધિષ્ઠી ઘરાબોલા પ્રાણીઓને જેઓ મુવજ્ઞાન રૂપી રસાચન આપે છે જોવા થોડા વેલ સમ્યક્ ઉપાધ્યાય ભગવતોનું હું ખ્યાન કરૂં છું

ભવ્ય પ્રાણીઓના કુદોદરૂપી ભગીચાને ભાગી નામનાશ જોવા બહુ કાષ્ટરૂપી કાષીઓનું હમન કરવામાં બહુટા લેવા જ્ઞાનદાનને નિરવર આપે છે તે ઉપાધ્યાય ભગવતોનું હું ખ્યાન કરૂં છું

બીજા જાનોને દિવસ માસ જલવા તેા છાત્રી સુધી માત્ર જાહનરૂપી બળીને જેઓ દેઃ સુખિ સુધી જાહે તેવા જ્ઞાનદાનને હમેશા આપવાનજી છે તે ઉપાધ્યાય ભગવતોનું હું ખ્યાન કરૂં છું

જાહનરૂપી જામિયા મજોલા દોઢોલા દોઢોલાને જેઓ પ્રયત્ન - ઉત્તમ - શાસ્ત્રના સુખથી (સુખી બાળીથી) સમ્યક્-ભક્તજન - પ્રકારે સુખી કરે છે તે ઉપાધ્યાય ભગવતોને હું નમસ્કાર કરૂં છું

જેઓ જાવન બહારરૂપી જલનના રસથી દોઢોલાં પાપરૂપી વાપને વસ્ત્ર ન સર્વ કરે છે તે ઉપાધ્યાય ભગવતોને હું નમસ્કાર કરૂં છું

જેઓ મુવજ્ઞાની માટે મજ્ઞાની સમગ્ર સમવામા વપર છે, વધા જેઓ જાજાજીવને ચેત્ત છે, અને શિષ્યોને શાસ્ત્ર આપે છે જોવા તે ઉપાધ્યાય ભગવતોને હું નમસ્કાર કરૂં છું

[દાદા અગ સગજાય કરે જે, પારગ ધાગક તાસ;
ન અગ્ય વિસ્તાર રસિક તે નમો ઉવજાય
ઉદ્તાસ રે

ભવિકા મિદ્યક ૫૬ વદો-૧૬

ન અગ્યને દાન વિભાગે, આચાર્ય ઉવજાય;
મવ કમે સદે જે શિવમ પદ, નમોયે તે મુપમાય રે
ભવિકા મિદ્યક ૫૬ વદો-૧૭

પરખ શિષ્ય નિપાત્ર જે પ્રભુ પદાભુને પદ્મવ આભે;
ત ઉવજાય મધ્યગત પૂજિત, મૂત્ર અરથ મવિલાભુ રે
ભવિકા મિદ્યક ૫૬ વદો-૧૮

શુક્રવર મગીઆ મળુચિતક આચારજ ૫૬ ભેમ;
જે ઉવજાય સદા તે નમતા નાવે ભવભય શામ રે
ભવિકા મિદ્યક ૫૬ વદો-૧૯

ભાવનાયદન ગુપ્તમ વપભે અદિત નાપ સચિદાતે;
ત ઉવજાય નર્મીજેજ વસી,ગિતશામન અનુઆસે રે
ભવિકા મિદ્યક ૫૬ વદો-૨૦

જેઆ બારે જાણો સ્વપ્નાવ કરે હ બને નવ
ભવનાર દેતાથી પાલક કન્યા હિ જમા મુવબને નવ
જાણી રાજના અપરખ અન્ન - દે શિવાર - હિ ન
સ્વપ્નાવ અમરગન દુરવના ઠાકાકરી નમરનાર કરે

નવ જન ભવની રાજના અપરખે અવિહાર

અનુક્રમે જાત્યાપ અને ઉપાધ્યાયભણે છે; જેઓ ત્રીજા સ્તરમાં મોટા જામવાવાગા છે તે કૃપાણુ જોવા ઉપાધ્યાયભણે નમસ્કાર કરે.

જેઓ મૂળ સિધ્ધોને ઘણું જ્ઞાનમાળી મૂલિ (સિધ્ધી) જનાવે છે તેવી રીતે, વિદ્વાન જનાવે છે, તે સફલ જન્મેથી પુલિત ઉપાધ્યાયભણ સુત્ર અને તેના સહજ અર્થોને જાણે છે.

જેઓ ગુણગાળી મારફત વચની જિંદા રાખનારા છે આચાર્યપદવીને યોગ્ય છે; તે ઉપાધ્યાયભણે નમસ્કાર કરવાથી અસાધ્ય અર્થો રૂપી શોધ ઉપજીવત રહેતા નથી.

જેઓ જાજનાવજનાવ રસ જેવા રીતરત રચના વડે પ્રાણીજોનાવ અદિત રૂપી સ્વ વાણેને દ્રા કરે છે; વળી જેઓ વિનમ્રાસનને પ્રાપ્તિત-અનુભવે - છે તે ઉપાધ્યાય ભવવાનને નમસ્કાર કરે.]

૫ સાધુપદની સ્તુતિ :

જેઓ સ્વિક્ષ્ણને પામેલા જોવા હસન, જ્ઞાન અને જ્ઞાતિરૂપી ત્રણ રત્નોવડે શિશુમાર્ગને આપે છે, તે સ્વ સાધુજોને હું વંદન કરું છું.

જેઓનું જન પ્રાપ્તનું કૃપાધ્યાન નષ્ટ થએલું છે તથા જેઓ ધમ અને મુદ્ગધ્યાન ધ્યાવે છે, અને જન પ્રાપ્તની જેઓ સિદ્ધા આપે છે તે સર્વ સાધુજોને હું વંદન કરું છું.

જેઓ ત્રણ સુપ્તિજોથી સુપ્ત થએલા છે તથા રાત્રોથી રહિત છે, તથા રાત્રોથી મુક્ત થએલા છે અને ત્રિપાદને પામે છે તે સર્વ સાધુજોને હું વંદન કરું છું.

તેઓ જાર પ્રકાશની વિકાસોચી વિશ્વ સભેલા છે
જાર નેરોચાગા જારે કાપોચી મુજા સભેલા છે, તેઓ
જારે પ્રકાશના પર્મને ઉપદેશ જારે છે તે સર્વ સાધુઓને
હું વદન કરું છું

તેઓએ પાંચ પ્રમાણે તથા પાંચ છરિયાને છતેલી
છે અને તેઓ પાંચ અભિવિઓનું પાલન કરે છે તે સર્વ
સાધુઓને હું વદન કરું છું

તેઓ છાત્રાણ છવોની રહા કાપામાં નિપુણ છે તેઓએ
કાસ્ય જાણિ છેએને છત્યા છે, તેઓ છ જતોને પાસ્ય
કરે છે તે સર્વ સાધુઓને હું વદન કરું છું

તેઓએ કાલ જાણને છતેલા છે તેઓના જાહે
પદો જાણી જાણેલા છે તેઓ પ્રમાણરક્તિ થાને જાણવની
નવે મુખિઓનું પાલન કરે છે તે સર્વ સાધુઓને હું વદન
કરું છું

તેઓ હમ પ્રકાશના જાતપર્મને તથા જારે પ્રતિમાઓને
પાસ્ય જાણા છે તેઓ જારે પ્રકાશનો તથા જવ જાણે
છ ન સર્વ સાધુઓને હું વદન કરું છું

તેઓ સર્વ પ્રકાશના સર્વપર્મને જાણે છે જાણે
જાણે છિત્તાંમ રહેને જાણે જાણાણ જાણે કર્મજાણિમાં
વિષય છે તે સર્વ સાધુઓને હું વદન કરું છું

[જિમ તરૂંલે જમંગે બેને. પીંગ તન ન ઉપાવ:
સમ રમ આતમ મનીષી જિમ મુનિ ગાયત્રી જાવે
જાણિ મિદયા ૫૮ વદા-૩]

પચ્ચ ઈંદ્રીને કપાયને રૂપે, પદ્મકાયક પ્રતિપા
સુયમ સત્તર પ્રકારે આરાધે, વડો તેહ ઇયાસ

ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વડો-

અદ્યર સદસ શીલામના ધોરી, અચક્ષ આચાર ચરિ
મુનિ મહત જયણાપુત વાહી, કીજો જનમ પવિત્ર

ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વડો-

નવવિધ બ્રહ્મગુપ્તિ જે પાછે, બારસવિહ તપ શુ
એકવા મુનિ નમીએ એ પ્રગટે, પૂરવ પૂરવ અકૂરા

ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વડો-

સોના તણી પરે પરીમા રીસે, દિન દિન ચાતે વા
સુયમ જપ કરતા મુનિ નમીએ, દેશ કાસ અનુમાને

ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વડો-

જેમ જાના કૃષ્ણ જીવર રસ જસવાને જમણે જોસે કે
જ્યાં તેને કોઈ જલ્દ અવની પીઠ ઉપજાવ્યા વિના પાતાન
અપ્રમાને વૃષ્ટિ જમડે છે તેમ મુનિ એવણી લેવી વળાં
કોઈના પલ્લ આ માને અસતોષ ન થાય તેવી રીતે
એવણી લે છે

જેઓ હાથમાં પાંચે ઈંદ્રિયોને વચમાં રાખે છે અને
કાલના હાથેની મુદ્રા રીતે રક્ષા કરે છે, સત્તર પ્રકારના
સુવર્ણની વ્યસાધના કરે છે તે કૃષ્ણજી આપુએને હું સં-
મ્મન છું

તેઓ જાણ કરવાર શીલગિરચને વહન કરવામાં જાય
એવો છે, તેઓનો આચાર અને ચાલિ નિશ્ચલ છે એવા
સાધુમહાશયોને ધતનાપૂર્વક પહન કરીને જનમ પવિત્ર કરે.

તેઓ જ્ઞાનધર્મની નવવાસેનું પાલન કરે છે જાર
પ્રાર્થનો તપ કરવામાં મુસ્તીર છે, એ પૂર્વ પુરવડાંથી વહન
જાણ પ્રગટે તો જ એવા સાધુઓને નમસ્કાર કરવાનો
મહત્ત્વ પ્રાપ્ત થાય છે.

તેઓના સવમની પરીણા સોનાની જેમ દેખાઈ
જાય છે તેઓ દરેકજ અલ્પ રત્ને-સાવના-એ; તેમ
જેને કાલ પ્રમાણે સવમનું પાલન કરે છે તે સાધુઓને
નમસ્કાર કરે.)

૬ દર્શનપદની સ્તુતિ

જે શુદ્ધ દેવ, શુદ્ધ અને ધર્મના તત્ત્વની સચિત્તી
સાદૃશ્ય રૂપ સમ્બત્ત્વ કહેવાય છે તે સમ્બત્ત્વને જાણે
નમન કરીએ છીએ.

તેઓને અર્ધ પુત્રપદ પરાવર્તન જેટલો સહારચક્ર
જાણે રહેલ છે એવા જાણ પ્રાપ્તિઓને અધિભેદ યથા જાણી
એ પ્રાપ્ત થાય છે, તે સમ્બત્ત્વને જાણે નમસ્કાર
કરીએ છીએ.

શીલગિરચરેવોજ જે કૌપથમિત્ત સાપોપથમિત્ત અને
સાધિત્ત જેમ જાણ પ્રાપ્ત કરે છે તે સમ્બત્ત્વને જાણે
નમસ્કાર કરીએ છીએ.

કૌપથમિત્ત સમ્બત્ત્વ જાણે જાણ જાય છે સાપોપ
થમિત્ત સમ્બત્ત્વ જાણે જાણ જાય છે, અને સાધિત્ત સમ્બ

ફલ એક જ વાર આવે છે તે સમ્યક્દર્શનને જયે નમસ્કાર કરીએ છીએ.

જે ધર્મદ્રુષી જલનું મૂલ છે જે ધર્મદ્રુષી નયરમાં પ્રવેશ કરવાના કાર દ્રુષ છે, જે ધર્મદ્રુષી મહેલનો પાયો છે તે સમ્યક્દર્શનને જયે નમસ્કાર કરીએ છીએ.

જે ધર્મનો જય કરવામાં આધારભૂત છે મુનિઓ જેને ઉપસમરસન્યા ભાજનદ્રુષ અને સુલોદ્રુષી ધ્વજોના ભદ્રાદ્રુષ કહે છે તે સમ્યક્દર્શનને જયે નમસ્કાર કરીએ છીએ.

જે વિના જ્ઞાન પણ અગ્રભાણ છે જે વિના અસ્તિ નિષ્કૃષ્ટ છે, અને જેના વચર મોલક ગ્રાસ થતું નથી, તે સમ્યક્દર્શનને જયે નમસ્કાર કરીએ છીએ.

જેનું વલ્લન આત્મધોમાં સદૃષ્ટા અને જૂવણ વચેરે ઘણા હેટોથી વણ વેતું છે તે સમ્યક્દર્શનને જયે નમિએ છીએ.

[શુદ્ધ દેવ, ગુરુ, ધર્મ પરીમા, સદૃષ્ટા પરિણામ, જેલ પામી જે તેલ નથીએ, સમ્યક્દર્શન નામ રે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૨૬

મત્ત ઉપરામ સપ ઉપરામ સયથી, જે દોય

ત્રિવિધ અમમ

મમ્યક્દર્શન તેલ નથીએ, જિનધર્મ દલ રગ રે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૨૭

પચવાર ઉપરામિય સદીએ, અય ઉપરામિય અસખ

એકવાર સાચિક તે સમકિત, દરાન નથીએ અમખરે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૨૮

જેવિણ નાણુ પ્રમાણુ ન હોવે, ચારિત્ર તરુ નવિ ફસીયો;
મુખનિર્વાણુ ન જે વિણુ સહીએ, સમકિત દર્શન
બક્ષીયો રે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર ૫૬ વદો—૨૯

મુઃસૂઠું બોલે જે અણ દરીઓ, જ્ઞાન ચાગિત્રનુ મૂલ;
સમકિત દર્શન તે નિત્ય પ્રણમે, શિવપથનુ અનુકૂલ રે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર ૫૬ વદો—૩૦

મુદ્દ દેવ, શુભ જાને ધર્મની પરીક્ષા કરી તે મન છે,
તેવો વિશ્વાસ—મહાના પવિત્રામ—જેથી જમણ તે સમ્બન્ધન
જાને નમસ્કાર કરે.

જે સાત પ્રકૃતિરૂપ મેલના ઉપશમ—ધર્મ જાને સ્વયં-
સમર્થ જાણ હવેલે ત્યુ પ્રકારે સમ્બન્ધન થાય છે; તેમજ
જેનાથી લેનધર્મનો રત્ન—શ્રેષ્ઠ મહાના રત્ન જેવો—હાથે
છે તે સમ્બન્ધનને નમસ્કાર કરે.

જ્યાં બોલોમાં ઉપશમ સમક્ષિત પાંચ વખત આવે છે
સ્વયંપશુમ સમક્ષિત જસજ્ય વખત આવે છે; ક્ષણિક
સમક્ષિત જોઈ જ વખત આવે છે તે સમ્બન્ધનના જસજ્ય
સ્થાનહોને નમસ્કાર કરે.

જે વચર જ્ઞાન પ્રમાણુમૂલ જણાતું નથી, જેના વચર
ચારિત્ર રૂપ રૂઢ દલ જાણતું નથી; જેના વચર મોયનું મુખ
પ્રાપ્ત થતું નથી, તે જગજાન સમ્બન્ધનને નમસ્કાર કરે.

જે સદસ્ય સેદે કરીને ચોભાવમાન છે જે જ્ઞાન જાને
ચારિત્રનુ મૂલ છે—જે પાંચમાર્ગ પ્રાપ્ત કરવાની જનુજ
વાચનુ છે, તે સમ્બન્ધનને કવિયા પ્રણામ—નમસ્કાર—કરે.

૭ જ્ઞાનપદની સ્તુતિ

સવરૂપશુભે જનાવેલા જાત્રધામીમાં કહેલા એવા યથા સ્થિત વસ્ત્રવેળા શુદ્ધ જવળોમ રૂપ જે છે તે સજ્ઞાન મારે પ્રમાણભૂત છે

જેથી જાણતાયક અને નહિ જાણ લાચક પીચ લાચક અને નહિ પીચ લાચક કપ્પા લાચક અને નહિ કપ્પા લાચક વિવેક જાણે છે તે સજ્ઞાન મારે પ્રમાણભૂત છે

જ્યાં જગતમાં સર્વ કિંચિત્તોનું મૂલ શૂન્ય છે અને તે શૂન્યનું મૂલ ખરેખર જ્ઞાન છે તે સજ્ઞાન મારે પ્રમાણભૂત છે જે મતિજ્ઞાન, શ્રવણજ્ઞાન અને અવધિજ્ઞાન, મન-પ્રવચન અને દેવલજ્ઞાન, જે ચાંચ સેરોથી પ્રસિદ્ધ છે તે જ્ઞાન મારે પ્રમાણભૂત છે

દેવથી મનપર્વજ્ઞાની તથા અવધિજ્ઞાનીઓનાં વચને પણ શુદ્ધ અને મતિજ્ઞાનરૂપે લોકોને ઉપકાર કરનારાં છે મારે તે સજ્ઞાન મારે પ્રમાણભૂત છે

જેમાં લોકોને ઉપકાર કરનારું જેવું લાલસાંચી રૂપ શુદ્ધજ્ઞાન પ્રકૃપિતું છે તે સજ્ઞાન મારે પ્રમાણભૂત છે

જે જ્ઞાનને અમ્બજનો બહે છે જે ઝાનનું ઘન જાણે છે જે જ્ઞાનને જાણે છે પૂરું છે અને લખાવે છે તે સજ્ઞાન મારે પ્રમાણભૂત છે.

૭ જ્ઞાનથી લાચમાં લીપેલા-શબેલા-જાંબગાની જે જ્ઞાને પણ તથે લોક સમગ્રી વિચારે બળી શકાય છે તે સજ્ઞાન મારે પ્રમાણભૂત છે

જેના જલથી જગતમાં મળ્યો પૂજ્યા લાચ પૂજ્યા

લાવક વધા પ્રયત્ન કરવા લાવક થાવ છે, તે સજ્ઞાન મારે પ્રમાણુમૂલ છે

[ભક્ત અભક્ત ન જે વિષ્ણુ સદિએ, પેય અપેય વિચાર;
હૃત્ય અહૃત્ય ન જે વિષ્ણુ સદિએ, જ્ઞાન તે મહત્ત્વઆધારે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર ૫૬ વદો-૩૧

પ્રથમ જ્ઞાન ને પછી અદિસા, શ્રીમિદાંતે બાખ્યુ;
જ્ઞાનને વદો જ્ઞાન મનિદો, જ્ઞાનીએ શિવમુખ બાખ્યુરે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર ૫૬ વદો-૩૨

સકલક્રિયાનુ મૂલ તે યદા, તેહનુ મૂલ જે હદિએ;
તદ જ્ઞાન નિત નિત વહીજે, તેવિષ્ણુ હદો કિમ્મદિએ રે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર ૫૬ વદો-૩૩

પચ જ્ઞાનમાંદે જેહ મહાગમ, અવપર પ્રકાશક જેહ;
દીપક પર ત્રિભુવન ઉપગારી, વહીજેમ નવિગારી મેદરે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર ૫૬ વદો-૩૪

સોહ ઉરપ અધોતિયંગ ન્યોતિપ, વમાનિકને મિદ્ધ;
સોહાવોક પ્રગમ મવિ જેદધી, તે જ્ઞાને મુગ્ધ શુદ્ધિ રે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર ૫૬ વદો-૩૫

જેના વિના ખાવા લાવક અને નદિ ખાવા લાવક
પીવા લાવક અને નદિ પીવા લાવક દરવા લાવક અને
નદિ દરવા લાવક ખાધોને વિશેષ ચર્ચ શકેતો નથી તે
જ્ઞાન સમાવ લોહોને આપણમૂલ ઈ

જિનેશ્વરેરોચ જિહ્વાગર્ભા પદેર્લા જ્ઞાન વચ પડી જ

અર્થિજ્ઞાનું પ્રતિષ્ઠાન કરેલું છે. જ્ઞાનને નમસ્કાર કરે, જ્ઞાનની અવગણના ન કરે. જ્ઞાની પુરુષો મોક્ષમુખ અનુભવી થઈ છે - યામ છે.

બધી ક્રિયાઓનું મૂલ્ય જ્ઞાન છે. તે 'મહા ત્વ મૂલ્ય જ્ઞાન છે. તે જ્ઞાનને નિરવર વદન કરે, તે જ્ઞાન વિના કેમ જીવી શકાય ? જીવી શકાય જ નહિ.

પાંચ જ્ઞાનમાં જે સદાચરમ છે તે પેતાને જાને બીજને પ્રમાણ કરનાર છે; ઈશાની આજ્ઞા તથે જુવનને કૃપા કારી વડી, સુખ ભક્ત જાને વરસાદની આજ્ઞા તે જ્ઞાન કૃપાકારી છે.

[અર્થઘોષ અપોઘોષ વિષમ્બોધ બ્યોતિષી વચા વૈમાનિક દેવદોષ અને સિદ્ધદોષ વગેરે દોષ વચા અદોષ બેતાથી અર્ચી છાયા છે તે જ્ઞાન મને શુદ્ધ સ્વરૂપમાં પ્રાપ્ત થાશે.]

૮ આશ્રિતપદની સ્તુતિ

જે શુદ્ધસ્થાને દેશવિસ્તરિ રૂપ વચા યુનિઓને સર્વ વિસ્તરિરૂપ અનુક્રમે દોષ છે, તે આશ્રિત જગતમાં જન્મવતુ થતો છે.

જ આશ્રિતથી મુક્ત થએલા બેચાં જ્ઞાન જાને ધ્યાન પદ્ય હોયને કપૂરુ રસરૂપે રહે છે તે આશ્રિત જગતમાં જન્મવતુ થતો છે.

જે યુનિઓને માટે જેન આશ્રયમાં વધારા રૂઢ આપનાર ઉત્તમ સામાયિક વગેરે પાંચ પ્રકારનું પ્રસિદ્ધ છે, તે આશ્રિત જગતમાં જન્મવતુ થતો છે.

૭ આશ્રિતને જિનેશ્વરોને સ્વીકારેલું છે, પામિદ છે,

તથા બીજાઓને સમ્બદ્ધ પ્રકારે પ્રદેખ્યું છે, અને જાણે છે, તે ચારિત્ર જગતમાં જયવત્તુ વર્તે છે

હ જરોની જાણ હ સમ્બદ્ધકર્મીને પણ તલને ચક્ર-વર્તીઓએ જેને સમ્બદ્ધ પ્રકારે જાગીકાર કરે છે, તે ચારિત્ર જગતમાં જયવત્તુ વર્તે છે

જેને સ્વીકાર કરવાથી દ્રમક વગેરે હવે। પણ ત્રણે દેશમાં સર્વજનોથી પૂજનીક થાય છે તે ચારિત્ર જગતમાં જયવત્તુ વર્તે છે

જેનું પાશન કરનારા યુનિયસને જણ્યે દેવેદ્રો તથા યનવેદ્રો પણ જ્ઞાનક સદિત નમન કરે છે તે ચારિત્ર જગતમાં જયવત્તુ વર્તે છે

જે જનતા શુદ્ધોવાળું હોવા છતાં પણ યુનિયસે જાણમમાં સત્તર પ્રકારનું તથા દશ પ્રકારનું વર્ણુ કું છે તે ચારિત્રને હું પ્રાપ્ત થાઉં છું

પ્રાણ સમિતિઓ, ત્રણ શુષ્કિઓ તથા સ્પર્ધિતિ વગેરે, અને મૈત્રિ વગેરે જાણનાઓ જેની સિદ્ધિને સાધે છે, તે ચારિત્રને હું પ્રાપ્ત થાઉં છું

[દેશવિરતને સર્વવિરતિ જે, ગૃહિ યતિ ને અભિરામ; તે ચારિત્ર જગત જયવત્તુ, કીજે તાસ પ્રશામ રે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૪૬

તૃણ પરે જે પદ્મક મુખ છહી, ચક્રવર્તી પણ વરીઓ; તે ચારિત્ર અક્ષયમુખ કારણ, તે મે મનમાંદે ધરીઓ રે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૪૭

હુઆ રાકપણે જે આદરી, પૂજિત ઈંદ્ર નરિંદ્ર
અશરણશરણ ચરણ તે વહુ, પૂર્વ જ્ઞાન જ્ઞાનકે રે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૩૮

બાર માસ પચાસિ જેઠને, અનુત્તર સુખ અતિક્રમીએ
શુક્લ શુક્લ અભિભૂત્ય તે ઈપર, તે ચારિત્રને નમીએ

ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૩૯

અથ તે આઠ ઠમનો સચય, રિત કરે જે તેક
ચારિત્ર નામ નિરૂતે બાપ્યુ, તે વહુ ગુણમેક રે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૪૦

દેશવિરલિ અને સર્વવિરલિ દ્વર અનુક્રમે જે વહુસ્થ
જને થવિને ચોખ છે તે ચારિત્ર જગતમાં જગતુ વર્તે
છે તેને પ્રધાન કરે.

જે ચારિત્રને છ ખરના મુખેને જણ વહુખલાંની
માફક વણ કરીને, ચક્રવર્તીએ જાળીકાર કરેલું છે, તે
ચારિત્ર જગતમુખનું કારણ હોવાથી તેનો મે મન સારી
સ્વીકાર કરેલો છે.

જેને જાળીકાર કરવા પછી ૧૬ મુખેના જણ ઈંદ્ર
જને ચક્રવર્તીઓથી પૂજાવ છે, તે નિરુપધારને આધારદાયક
જને જ્ઞાનજનકથી પરિપૂર્ણ ચારિત્રને હું વહન કરું છું.

જેના બાર મહિનાના પાતનથી અનુત્તર વિભાવના
મુખેના જણ ઉદયી - જ્યોત્સવી - જ્યોત્સવી છે, અને ઉજવત
ઉજવત થતાં વસ્ત્રમયનું હોય, તે ચારિત્રને હું નમસ્કાર
કરું છું.

જવ એટલે જાક કર્મનો સુધવ અને તેને જે ખાલી કરે તે શાસ્ત્ર નામ નિરૂઢિથી સિદ્ધ થયેલું છે તે જુવોના ૨૬ - જાવાસ - રૂપ શાસ્ત્રને હું વચન કરું છું]

૬ તપપદની રુપિ

જાણી તથા જગત્તર મળીને જાર સેટોવાળુ તથા ફરોતર હુવોવાળુ જેને જાગમ - શામ - માં વર્ણવેલું છે તે તપપદને હું વચન કરું છું

તે જ જવમાં સિદ્ધિ થવાની છે, જેમ જાણતાં છતાં પણ શ્રીકૃષ્ણમહેવ વગેરે લીલાંકરોએ જેને જાહેરું છે તે તપપદને હું વચન કરું છું

જે તપને જમા સદિત જાવવાથી નિહાલિત કરીને જાણી જાણી જાણી છે તે તપપદને હું વચન કરું છું

જાગિવટે જેમ સુવર્ણનો મેલ નાથ પામે છે તેમ જાગમાદ્થી સુવર્ણનો મેલ જે તપથી નાથ પામે છે, તે તપપદને હું વચન કરું છું

જાણી સા સદિત કરીને નિર્જલ માટે ? તપ કરવાથી મહાસિદ્ધિઓ પ્રાપ્ત થાય છે તે તપપદને હું વચન કરું છું

જેના વસાવથી જાગીવધિ વગેરે જૂની જૂની જ્વતની રુપિઓ પ્રાપ્ત થાય છે તે તપપદને હું વચન કરું છું

કરપરુષ સમાન જે તપથી વૃદ્ધી થઈ તથા મનુષ્ય જાવ સજાથી સદિઓ પુષી છે અને મોક્ષપદની પ્રાપ્તિ થઈ છે તે તપપદને હું વચન કરું છું

જાતવ જાણી જોવાં પણ જાવ જોવાં મો

જેનાથી લીલામાત્રમા શિવ થાય છે, તે તપસને હું
વદન કરું છું

હી દુષ્ણ જગેરે મનલિક પદાર્થોના સમૂહમાં જે
તપને પ્રથમ ધ્યાન મળ્યું છે તે તપસને હું વદન કરું છું.

[અણુ તા ત્રિહુ સ્થાને સચુત, તે ભવ મુક્તિ ત્રિવિધ
જેહ આદરે કમ ખપેચ, તે તપ શિવતરકક રે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૪૧

કરમ નિકાચિત પશુ કાય બાઈ, કામા સદિત જે કરતા
તે તપ નમીએ જેહ દીપાવે, જિનશાસન ઉજમતા રે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૪૨

આમોસદી પમુદા બહુ લલિ, હોવે બસ પ્રભાવે;
અંક મહાસિદ્ધિ નવનિધિ પ્રમોદે, નમીએ તે તપ ભાવેરે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૪૩

મ્હ શિવસુખ મહોદ્ધ મુર નગ્ગર, સપત્તિ જેહતુ દૂત;
તે તપ સુરતર મરીખો વદુ, રામ મકરંદ અમૃત રે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૪૪

સરવ મ મક્ષમાદિ પદેહુ મ ગત, વરણવીએ જે પ્રથે;
તે તપપદ ત્રિહુ કાત નમીજે, વર સદાય શિવપથે રે

ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો-૪૫

જય જ્ઞાનચાળ જિનેશ્વર ભગવત તે ભવમાં પોતાની
મુક્તિ છે તમ અવતા છતાં પણ કર્મનો નાશ કરવાને જે
તપનો આદર કરે છે તે તપ શ્રીકૃષ્ણી રક્ષતું મૂળ છે

જે તપને સમાપૂર્ણ કરતાં નિઃશ્ચિત્ત કમ પશુ સમ થઈ જાય છે એનું ઉચ્ચત્તમ કરતાં વિનિશ્ચયનની પ્રભાવના થાય છે તે તપને નમસ્કાર કરો.

જે તપના પ્રભાવથી આઘીવધિ વગેરે ઘણી લઘિઓ પ્રગટ થાય છે એનાથી બાક મહા ચિદ્વિઓ અને નરે નિધાન પ્રગટ થાય છે; તે તપને સાવપૂર્ણ નમસ્કાર કરો.

જે તપનું શોધયુગ્મ રૂપ ફક્ત છે ઈશ્ર અને સહ વર્તીની સપત્તિરૂપ ફક્ત છે; સમતાણી અમૂલ્ય એનો ઉપદેશ છે તે કલ્પવૃક્ષ સરખા તપને વરદ હાં છું.

જ્યાં મનદોષા પ્રથમ મનદ તરીકે એનું વર્ણન થયેલો છે તે શોધમાર્ગમાં સદાચર્ય તપપદને તથા મન નમસ્કાર થયો.]

આ પ્રમાણે નવપદની સ્તુતિ કરતાં તે શ્રીપાદસન્ન નવપદમાં તત્કીન અન્યાયા થયા; અને તેથી બધા સમય તે પોતાના આત્માને નવપદમય જ દેખવા લાગ્યા.

આ પ્રમાણે વ્યાકાર વિષયી નવપદસ્તુતિ પાત્ર થતાં શ્રીપાદમહારાજ સંપૂર્ણ આતુલ્ય પુણ્ય કરીને નવમા દેવદોષમાં ઉત્પન્ન થયા.

તેઓની માતા મયણામુંદરી વગેરે પશુ પાતપિતાનું આતુલ્ય પૂર્ણ કરીને, શુભધ્યાનથી કાલ કરીને તે જ દેવ દોષમાં ઉત્પન્ન થયા.

ત્યાંથી વ્યતીને તેઓ મનુષ્યજાત ખામી ધર્મદોષો કરીને પાછા દેવદોષમાં ઉત્પન્ન થયો; જો પ્રમાણે તેઓ બધા કાર વળત દેવજાત અને કાર વળત મનુષ્યજાત ખામી,

શ્રીચાલકના જાવથી નવમા અને મનુષ્યજન પામીને તથા
કર્મોની શાંતિએ જાપાવીને તે જાતિવારે જણા (શ્રીચાલક
રાજ્ય તેમની માતા કમલપ્રભા અને મયવામુદરી વગેરે
નવ સર્જીએ) મોક્ષમુખ પામશે.

આ પ્રમાણે હે મત્રપેશર! શ્રીચિદમહાત્મા મહિમા
વાળી તથા મનને આશ્રય કરનારી શ્રીચાલકરાજ્યનું જાતિ કસું

આ સામળીને એલિંકરાજ્ય નવજાલનાપર ઉદ્ધારવડ
જાવવાએ સર્વ કહેવા જાગ્યો કે જાહ! આ નવપદોને
કેવો મોટો મહિમા છે!

તે જળતે શૌભમસ્વામી જોડ્યા કે હે સર્વન્!
અસ્તિત્વ પાની આસપનાથી દેવચાલને રાજ્ય અને કાર્તિક
ચોકને ઉદ્ધાર પાવી મળે છે.

સિદ્ધપદનું ધ્યાન કરવા કરવા પુદરીકસ્વામી, પાંડવો
તથા જમવદ્રલ વગેરે આ જગતમાં કેવું કેવું મોક્ષમુખ
નથી પામ્યા?

નસ્તિત્વવાળી મિળવેલા પાપોના સમુદ્રવાળા પ્રદેશી
જાજ પક્ષે હે દેવતાની અદિ જામ્યો તે અત્યંતપદની
આસપનાનો પ્રભાવ અવગણે.

શુદ્ધ મહારાજની જાણ પ્રમાણે નાના એવા પક્ષ
ઉપાધ્યાયલ શ્રીવજ્રસ્વામીની આસપના કરનારા સિદ્ધ
ત્રિવિલ મહારાજના શિષ્યોનો સાધુવાદ થયો.

સાધુપદની વિસ્તારનાથી અને આસપનાથી જનુકેમ
રૂપી તથા શાંતિનીના લેવોને શું મહાન ફાળમુજો ન
પ્રાપ્ત થશે?

નિમિત્ત મનથી દશ નવપદની શુદ્ધ રીતે આરાધના કરનારી મુશ્કા ઓ હોવા છતાં, પણ તેણીની જિનેશ્વરદેવે પ્રમાણ કરી છે

દશ નવપદની વિરાધનાના ફલ માટે માસતુષ્ઠ મુનિતુ છતાં જ્યુતુ; અને તેની આરાધનાના ફલ માટે 'શીલ મયીનુ' દષ્ટાંત જ્યુતુ

શિવકુમારના ભવમાં વ્યારિયરની ઉત્તમ ભાવપૂર્વક આરાધના કરવાથી જ જુકુમાર હોઠોને વ્યાધિપ કરનારા રક્ષા વીરમત્રીએ વપપદની એવી તેા આરાધના કરી, કે જેથી દમયતીના ભવમાં તેણીને કર્મપુણની આદર વાંછિત ફેલોથી ફેલિમૂત મયુ

આ નવપદોની ભક્તિથી તમે પણ આગામી જાગમ (વધનાજ નામના) લીમ્કર થશો તેમાં શકાને સ્થાન નથી

આ નવપદોને જિનશાસનું સર્વસ્વ બાણીને હે ભાગ્યેા । શુદ્ધભાવથી તમે તેની આરાધના કરો. આ પદોની આરાધના કરનારા ભખ્યાણીઓને કમિશાં મંગલ કરવાય, સમૃદ્ધિ અને સિદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે

આની રીતે ત્રિજાલશાની એવા શ્રીગૌતમસ્વામી ભણપર મહારાજ કહી રહ્યા તે જળતે એવિહ રાજ્ય જેવામાં તેઓએની નમીને, ત્યાંથી કપિત મનચાલા ચક્રને જિના થયા તેવામાં ત્યાં કોઈક માણસ તેમને નિર્મોતિ કરે છે કે :

હે રાજન્ ! શ્રીનીર પ્રજુ ઉદ્યાનમાં પધારોની દુ આપને વખામથી આપું છું

તે શાંભળીને એવિહરાજ્ય પોતાના મનમાં જુશી થવા

જાને રામાંજિત શરીરચાહા થઈને, તે માણસને વધાનથી
સંતાપ આપે છે

એટલામાં ત્રણે જગતના સુખસમાન શ્રીવર્ધમાન
સ્વામી અવિશ્યોની લક્ષ્મી સહિત તે ઉચ્છ્વળ્ય પધાવી,
રેવોએ ત્યાં અત્યંત સુદૃઢ અને મનોહર સમવસરથી
સ્થના કરી. ત્યાં ત્રણે જગતના સ્વામી એવા શ્રીવર્ધમાન
સ્વામી નિરુજમાન થયા.

શ્રીગૌરમસ્વામી વગેરે સુનિયમે ચક્રે વગેરે રેવો,
જાને અધિક વગેરે વાળ્યો ત્યાં જ્યાં એટલે એકિન્દ્રાવને
ઉદેશીને પ્રભુએ કહ્યું કે કે શબ્દ! તમારા મનમાં આ
નવપદ્મનું મહાત્મ્ય મીઠું આશ્વર્જ કરે છે એ પદોનું જે
મહાત્મ્ય તમોએ બાજુ છે તે તે કાંઈ દિશામાં નથી.
કાણે કે તેનું આશયન સર્વ સુખોના મૂલરૂપ છે

નવપદ્મના આશયનનું મૂલ કેવળ પ્રાણીઓને સુલ
ભાવ છે અને તે સુખભાવ નિર્મલ આત્માવાળા કેઈ વિસ્
લાઓને જ હોય છે બીજાઓને હોતો નથી. સકલ ચિદ્રૂપ
વસ્તુના જે કેઈ નિમલ આત્માવાળાઓ છે તેઓ જ નવપદ્મ
રૂપ છે, અને નવે પદોમાં પણ તેઓ જ છે

અરિહંત પ્રભુનું રૂપસ્થ, પદસ્થ તથા ચિદસ્થ રૂપે
ધ્યાન ધરનારો પુરુષ, પોતાના આત્માને પ્રત્યક્ષ રીતે અસ્તિ
ત્વપદ રૂપે જુએ છે

રૂપાતીત સ્વભાવવાળો, કેવલજ્ઞાન અને કેવલસત્ય ન
વાળે, જ્ઞાનરૂપ જે આત્મા છે તે જ પરમાત્મા છે તે જ
ચિદાત્મ્ય છે તે જાગૃતમાં શકાને સ્થાન જ નથી.

પાંચ પ્રસ્થાનવાળો જે ઓળે સુરિમત્ર * તેના ખાતમાં જ આસક્ત મનવાળો, તથા પાંચ પ્રકારના આચાર-રૂપ જોવો જે આત્મા, તે જ આચારરૂપ થાય છે '.

મહાપ્રાણ નામના આનંદી ધ્યાનજી છે કાલશાંતિના સ્વરૂપ, અને જો તે બંનેના સંલગ્ન જોઈએ તથા સ્વાધ્યાયમાં ધ્યેય જોવો જે આત્મા, તે જ ઉપાધ્યાય છે.

જ્ઞાનાદિ સ્ત્રોતરૂપે કરીને શાશ્વત્તની સાધનામાં સાધના છે મન વગેરે ત્રણે ચોથો જેના, તથા હમેશાં પ્રમાદ રહિત જોવો જો આત્મા જ સામુદ્રીય થાય છે મત્ર મુદ્ધવવાથી અથવા દોષ કરવાથી કાઈ સામુદ્રીય જાવી જઈ નથી.

શોકના કષોપશમથી, શમસચેત્ર વગેરે ઉત્તમ હૃદયવાળા, અને શુભ ચરિત્રામવાળા જોવા પાવાના આત્માને જ હૃદયરૂપ બદલવો.

જ્ઞાનાવસ્થાથી કેમ ના કષોપશમથી વચાસ્થિત વસ્તોને જે અવલોકન તે રૂપ જોવો આત્મા જ જ્ઞાન કહેવાય છે.

સ્રોત કયાં અને નવ નેત્રવાળી રહિત, શુદ્ધ દેશવાળા અને નિજ સ્વભાવમાં રમતા જોવા આત્માને આસ્તિત્વે બદલવો.

* સુરિમત્ર જ્યાં જ્યાં જ્યાં તેના વિધિનિધન તથા વસ્તુ અને મત્રો મારે સુરિમત્ર હૃદય સંદોહ નાખે મત્ર જેના સમયે છે મુદ્ધ ત્રીસ રૂપિયા —સાશાંત નવાબ

૧ ધમ ધુમિ — [જેને ધનધમ વાસ્ત્રધમ અને અસ્તિધમ ધમમાં મહી હોય].

[—સ્વ ૧૧]

૮ ૧ નારક ગ્યુ છે —

સુમ્યઝદિ, ગિમ્યાદિ અને સુમ્યામિમ્યાદિ.

૯ ૨-૧૧ સવનપતિ ગ્યુ ૧૧ નારક જેમ

૬ ૨૦-૨૪ ૧૫૨ન્દિપતિપતિ વૈશનિક સુધીના હવે પક્ષ ગ્યુ મકાર છે નારક જેમ

[—સ્વ ૧૮]

૮ વાસ્ત્રપરિણામ

વાસ્ત્રધમ બે પ્રકારને છે —

૧ અગ્રાજી વાસ્ત્રધમ;

૨ અણુગ્રાજી વાસ્ત્રધમ

[—સ્વ ૧૯]

૯ કુલન્ય ચાર પ્રકાર છે :—

૧ જિન્ન — ફૂટેસો;

૨ અજીવિત — વિશક પદી હોય વવો;

૧ અજીવિતવના જગ દરકે તથા હીડિકા, શીડિકા અને ચીડિકાના દરકે વર્તિત કર્યા છે કાલન અજીવિતમાં મન વિશક હોય છે અને હીડિકાથી સમ્પ્રિયમ્પ્રાપ્તિ થેત નથી.

૨ અજીવિત મેલો પા વગાસામ્પ્રાપ્તો વાસ્ત્રધમ સમ્પ્રાપ્ત અને અણુગ્રાજી અણુ ૧૧ છે.

૩ ૧૧ જિન્ન તે અણુગ્રાજી—તેમને વાસ્ત્રધમ સમ્પ્રાપ્ત અને ઉત્તરગ્રાજી છે. આગ્રાજી જગ અણુગ્રાજી જગને ઉત્તરગ્રાજી વિશકવિત અણુ સમ્પ્રાપ્ત છે.

૩ પરિશ્રવી — જણના પકડ્યો ન હોય તેથી પાણી
ઝરી જાય તેવો;

૪ અપરિણવી — પાણી ન ઝરી તેવો.

૬ આશ્વ૨ પડુ તે જ રીતે બાર પ્રકારનું છે.

[—સ્થા ૩૧]

(૧) અમારધર્મ૨

આર પ્રભલોપાસક કહ્યા છે —

- (૧) ૧ માવાપવા સમાન — [ઉપચાર ખાતર નહીં પણ
જરા વિશ્વથી સાધુ પ્રત્યે સ્નેહ રાખનાર અને
તેમને કહી આકુ ન લગ્ય ન્યાર]
૨ જ્યાર સમાન — [પ્રસન્ન ઉપસ્થિત થાય તે નિ
કહ્યા જનન પણ કહે તેવા]
૩ મિત્ર સમાન — [કુશળી સ્નેહવાળા નહીં પણ
ઔપચારિક સ્નેહવાળા]
૪ સપત્ની સમાન — [યોગની જેમ હમેશા સાધુનાં
ફવલ જ ઈર્ષ્યાથી બેનારા]
(૨) ૧ આશ્વ જેવા — [અરીસાની પેઠે સધુન્ય ઉપ
દેશને યથાવત્ થકલુ કરી અલિન ન ધનાસ]
૨ પવાહા જેવા — [પગલાની પેઠે અલિત ચિત્ત
વાળા]

૧ ■ મુગલ્લુ અગતી પ્રવચિત લાગુ દેવ તે અલિત મિત્ર
મહેત્વ) પર્યાયેવ પ્રવચિત આગુ દેવ તે અલિત અલિત મહેત્વ
સુખ અલિતાર પણ દેવ તે અલિતાર અને નિર્લિતાર દેવ તે અલિત-
સાગી અલિત મહેત્વ.

૨. તેમજ અલુના વિશે અવરમાં મહેત્વ આગુ છે. નોંધ લખમાં
જનુ સાવરંભ્યાર કરવાએ નિર્ણય કરવામાં આવ્યો છે—(૧) દક્ષિણ
(૧) દાને (૨) આશ્વ (૩) માસવાપર (૪) મલ્લવાપર (૫) વિષ-
આપર — આ નિર્ણય અલુ છે — અલુનાર — ૫ ૧૫૨

૩. સ્થાનુ સમાન — [વૃણક જેમ કદી ચલિત જાય નહીં તેમ સ્થાનુ સમજાવે તેપણુ સમજે નહીં તેવા.]

૪ ખર કટક સમાન — [પોતાના હાથકર્મથી જલિત થવું ન થાય અને સમિથી કઠોર ઠાંની જેમ સ્થાનુને વધનથી વીધે તેવા.]

[—સ્થા ૩૨૧]

અમણુ જામવાન મહાવીરના અમણેપાસકની સૌખ્ય કમળના અરુણાક વિમાનમાં ચાર પસ્યોપમ (સ્થાવિ કદી છે.)

[—સ્થા ૩૨૨]

૬ બાજ્યાકકના ચાર વિશ્વમા છે —

૧ જિહ્વ ખભાથી ઘીજ ખભા પર બાર બર્જ ત્યારે

૨ જ્યારે ચારીરિક કાજતે વચ ત્યારે,

૩ કથાક નામકુમારે કે સુવર્ણકુમારના મંદિરમાં વિશ્વમ કરે ત્યારે

૪ જ્યાં છવનજાર વસે તે પણુ જિહ્વ વિશ્વમા છે

૬ તેવી જ રીતે અમણેપાસકના પણુ ચાર વિશ્વમા^૧ છે:—

૧ જ્યારે ચીકિત્ત અને સુવર્ણત અગીતાર કરે છે અને પૌષ્પિપ્થાર જ્યારે છે ત્યારે

૨ જ્યારે સામાવિક કે દેશાવકાસિક જાતનું કદી રીતે પાલન કરે છે ત્યારે,

૧ આ વાત જણાવવામાં આવી છે જલિત અને કટક એક જાતના વિધે સમાજની.

૨ સરનાથ જીવંતવાળી પ્રાચીનતા — અનુભવ ૩ ૪૯

૩ જ્યારે આઠમ યૌવન કે એકમી પૌરુષાપચય આઠરે ત્યારે;

૪ જ્યારે અંતિમ મારણાન્તિક સુલેખના લક્ષ સાત પાછી છે.દી હવે પાદપોષગમન સ્વીકારે અને મૂલુની આકાંક્ષા વિના દિવસો વિતાવે ત્યારે.

[—આ ૩૧૪]

ઉપાસક્તી પ્રતિમા* અનિવાર છે —

૧. દશનસાવક [શકાદિથી શ્દિત સમ્બન્ધશત્રેય સ્વીકાર કરનાર];

૨. કૃતવતકમ [સમ્બન્ધશત્રેય પછી જાલુમની બને અને ગુણવત્તા પાત્ર ધારણ કરે તે];

૩. કૃતસ્રમાધિક [સાવધાનથી વિરતિ અને નિરવધ યોગી જાતના ત સ્રમાધિક * આતુ પૌરુષાપચય વિનાનુ સ્રમાધિક ક્રમેશ સધાર અને આજે સ્વ માહત્ય મુખી કહે તે];

૪ પૌરુષાપચયર્જનરત [ગ્રી કૃતસ્રપમની પુદ્ધિ થાય તેવું આદારત્વાભાદિરૂપ અનુલ્લન — ત પૌરુષ તેજ અનુલ્લન સંહિત દિવસ અને રાત્ર મુખી રહેવું ત પૌરુષાપચય અથવા પૌરુષ આ ૫ આઠમ વએરે પવના દિવસ દેમા ઉપચય કરવા ત પૌરુષાપચય અવદ્વારમા તા મદ્વાર શરીરઅકાર તદ્વાપચ અને આવધન્યાપારનો પરિત્યાગ તે

૧ જનપત્યા હોરખની મરહી જગવાન ગુરુ કરી છે અને પ્રસન્ન વ્યાપારીકર વૃત્તિ છે — જનુન ૩ ૭

૨. પ્રતિમા બિરતે પ્રતિમા — જનસદ. આ સૂચના પ્રતિમા અને પ્રતિમા તથા અર્થે કરી પ્રતિમાને જાહે પ્રતિમારતના વિશેષ ૭ જિમ સખ ૩

૩ સત્યુત્તર ગુરુ અને અવધન આદિક મનુષ્ય.

પૌત્રપૌત્રવાસ ધ્યાય છે. જોવા પૌત્રપૌત્રવાસમાં નિસ્ત —
આસક્ત હોય તે]";

૫ દિવસમાં બ્રહ્મચારી અને રાત્રીમાં પરિમાબુધને
[પૂર્વોક્ત આર પ્રતિમાબુધ હોય અને ઉપરાંત દિવસના
સ્નાનમાં બ્રહ્મચર્ય પાળે અને શાંતિના સાગમાં સ્નિપ્ત બનવા
સ્ત્રી સબધી હોય તે પરિમાણ બાંધે આન કરે નહીં
કહેતી માટે નહિ આજુ અનુષ્ઠાન પાલ્ય માસ સુધી
કરનારો]";

૬ દિવસ અને રાત્રીમાં બ્રહ્મચારી સ્નાન ન કરનાર
દિવસે ૮મી સનાર અને કચ્છ ન બાંધનાર [પૂર્વોક્ત પત્ર
પ્રતિમાધારી હોય અને ઉપરાંત બ્રહ્મચર્ય પાળે—આમ ૭
માસ સુધી અનુષ્ઠાન કરનારો]—

૭ સચિત્તાધારને ત્યાગી [પૂર્વોક્ત ૭ પ્રતિમાધારી
હોય અને સચિત્તાધારને ત્યાગ કરે—આજુ અનુષ્ઠાન ૭
માસ સુધી કરનારો];

૮ આરજને ત્યાગી [પૂર્વોક્ત સાત પ્રતિમાબુધ હોય
અને પૃથ્વીઆદિના સ્તવને આરજ — હિંસા ત્યાગે,
આજુ અનુષ્ઠાન ૮ માસ સુધી કરનારો];

૯ પ્રેમપરિત્યાગી [પૂર્વોક્ત આઠ પ્રતિમાધારી હોય
ઉપરાંત પિતાના નોકર—આદર કે બીજા કોઈ પાસે જઈ
આરજ ન કરાવે આજુ અનુષ્ઠાન ૯ માસ પશન્ત કરનારો];

૧. આ શેષી પ્રતિમા બ્યારે મારવી હોય ત્યારે પૂન ની રત્ન પ્રતિમા
તો હોવી કે સ્તેષ્ઠિ અને મહિના સુધી તે આગમ, યે બોલે, નાચે
અને પૂનમના રોજ એમ પ્રત્યેક માસમાં ૭ વાર પૌત્રપૌત્રવાસ કરે ત્યારે
જ શેષી પૌત્રપૌત્રવાસ પ્રતિમા વર્ધ જન્મ્ય છે.

૨. આ ઉપરાંત કલ્પનામાં એમ પણ કહેવાઈ આવ્યું છે કે પંચમી
પ્રતિમાધારી અનેક પહેને કિચ્છી બેઠકપરિત્રપ્રતિમા જન્મ પાળ્ય ની.
બેઠકપરિત્ર પ્રતિમામાં આજી પાવ સુધી નિર્દોષ આનતું નિધન છે.

૧ ઉદ્દિગ્ધાભ્યાગી [પૂર્વોક્ત નવ પ્રતિમાશુભ દોષ અને પોતાના માટે સંપેક્ષા સોજનનો પલ્લુ ત્યાગ કરે અને માથે મું ન કદાચે અમવા ધોડી માત્ર શખે બફાળી બાળવમાં કોઈ કોઈ પૂછે તો માત્ર હા-નાનો ઉત્તર આપે — આર્તુ અનુદાન દય માત્ર મુખી કરનારો]

૧૧ અમલજૂન — માધુ જેવી [પૂર્વોક્ત દય પ્રતિમાધારી દોષ અને મું ન કાવે કે સાથ કરે સુધુવેશ સ્વીકાર મંદોર્જમિત એવર સુધુનો આચાર પાળે ભિક્ષા માટે શૂન્સ્યના ઘેર ભવ અને કહે કે પ્રતિમાધારી આવકને ભિક્ષા આપે કોઈ પૂછે કે તમે કેવું છો ? તો પ્રતિમાધારી આવક છે તેવો જવાબ આપે — આર્તુ અનુદાન અગિયાર માસ પશન્ત કરનારો]^૧

[- સ્તમ ૧૧]

(૨) નિઘન્ય

૬ નિઘન્ય ચાર પ્રકારના છે —

૧. સ્તંભિક^૧ દોષ પણ ભારકમી^૨ હોઈ પમને અનારાધક દોષ;

૧. ધીમાકાર અનારક છે કે જો પ્રતિમા ત્રિર પદાન્તર પણ છે અને તેના કમલ પણ સદેવ હૃદય છે

વિચાર ૧૨૫મા — ૧. દેવનપ્રતિમા, ૨. મત્ર, ૩. સમર્થવિત, ૪. પૈરવિરાગ, ૫. સમિતિત્વાય, ૬. સ્વિમુક્તિ અવરા વિરાનુક્રમય, ૭. અલમ્બ, ૮. આરમત્વાય, ૯. પંચ સદ્ગત્વાય, ૧. અનુમંતિત્વાય, ૧૧. ઉદ્દિગ્ધાભ્યાગ — આ નામે પ્રવચિત એ વ્યસિદ્ધાન્ત સ્તમ ૪ ૧૧

૨. દાન દાન અને વર્તિત એ વળુ વળ છે — તેણી જ અને અવદાર પાકો દેવ ને સ્તંભિક કરેવાય. અદિ સ્તંભિકને ભર ૧૦૫ અનેક સુધુ દેવા — બિલે કે અને બીજા ૧૨૫ સુધુ દેવે રહો ૧૧ ૧૫ દેવ તેવા.

૧ સાતિત્ત દોષ અને હજુકમી દોષ ધમનિ
આપાધક દોષ

૩ અવમગતિત્ત દોષ અને બારેકમી દોષ ધમનિ
અનારાધક દોષ

૪ અવમગતિત્ત દોષ પદ્મ હજુકમી દોષ ધમનિ
આપાધક દોષ

૬ નિર્જન્યી કમલોપાસક અને કમલોપાસિકા એ પદ્મ
નિર્જન્ય જેમ ચાર પ્રકારનાં છે

[સ્થ ૩૧]

નિર્જન્ય પાંચ છે —

૧ પુષ્પક [ધિયા કાચી સેવા પાછા રહેવાં યંત્રણાં
નિઃશ્ચર દોષસં જેવા સંયમના સારથી રૂન્ય નિર્જન્યે, આવે
નિર્જન્ય જિનેશ્વ પાપોમા તે પાપે મહાતુ દોષ, પાછલી
સમ ૮ પ્રમાણે કિયાનુક્રમ પદ્મ કરતે દોષ પદ્મ વપ અને
જુના પ્રમાણથી જે કંઈ લખ્ય પ્રાપ્ત થઈ દોષ તેને
ઉપધોગ કરતે દોષ છે અને જ્ઞાનમાં અતિચાર થામે તેવું
વત ન રાખતે દોષ છે]

૨ બકુશ [ધિવાના શરીર અને ઉપકરણના કામમાં જ
રાચીને ધિવાના અસ્તિત્વને મલીન બનાવી મૂકનાર અર્થક અને
મશાની કામના રાખતાર મુખરીત, આધાના વાળ કાઢથી
કાપી પટિયાં પાડનાર અને લીલાપર્ણીય દુઃકવતે પડે એજ
અતિચાર કમ્પાર જિગના લેહ ને છે — શરીરબકુશ અને
ઉપકરણબકુશ],

૧ અર્થકમ્પ — ત જુ અવન્યા દુષ્ટી દોષ તે અવમગતિત્ત

અને પાછલિ જાણ અને ધિવાન દિલ્લા અર્થક અર્થક ક કાં—
અપત ન દોષ તે (ઈય અરે સુખી તત્ત્વ) તથી નિર્જન્યે
સુત તર્જન અવન્યા (ઈ ૧૫ ૭ ૮ ૯ ૧૫) થાં છે

૩ કુમ્મીક [જેનું શીલ ઉત્તમુલ્કમાં ખામી આવવાથી અથવા મલ્લકનકાવાથી તિલા ચર્મુ રોય તે કુમ્મીક તે પ્રકાશ છે — પ્રતિભેદનાકુમ્મીક અને કલ્પકુમ્મીક જેઓ નિમ ય યજ્ઞની આભિષેકા તો રાખે છે પણ મન્દિરના સ્વયમ વિનાના પ્રાચી છે. કૅર્ડ વખત પિંચિયુદિ, મ્મિન, બચના તથા આદિ ઉત્તમુલ્ક વિશેની સ્વચ્છની અજાણ ઉત્તમુલ્ક કરી બેસે છે તેઓ પ્રતિભેદનાકુમ્મીક અને જેઓ સ્વચ્છ હવે કૅર્ડ કૅર્ડ વખત મલ્લકનકાવાથી બની આવે છે તેઓ કલ્પકુમ્મીક].

૪ નિર્જય [જેના કાપ સ્વયં પામી ગયા છે તેવો હીન્દુકાપ અથવા જેઓ મિદ ઉપચિત્ત કરી ગયા છે તેવો ઉપચિત્તમિદ નિર્જય].

૫ અગત [જેણે પાતાના બધા પાલીકમને પાછાં આંકે કરી નાખ્યા છે તે તે સ્વયંથી અથવા અપોગી દેવગી દેવ].

(૧) પુણ્યકનિષ્ઠ યના પાપ પ્રકાર છે —

૧ જ્ઞાનપુણ્ય — [જ્ઞાન સ્વયંથી અવિચાર સ્વચ્છથી જ્ઞાનથી અપે પ્રતિ આત્માને નિઃસ્વર કરનાર]

૨ દ્યોનપુણ્ય — [દુઃશિની મગસ ૬ થી સ્વચ્છ દ્યોનને મહિન કરનાર]

૩ ચારિત્રપુણ્ય — [મૂલકુલ અને ઉત્તમુલ્ક સ્વચ્છથી અનિયમચાળા]

૪ રિ પુણ્ય — [વચ પાત્રની મલ્લકા મિત્ર મલ્લ]

૫ વા' નામપુણ્ય — [પ્રમાણથી અકલ્પ્ય વસ્તુ સ્વીકારનાર]

(૨) બહુશનિર્જન્ન-૧૨ પાંચ પ્રકારના છે —

૧. અપોચ બહુશ — બાણી એકને કરનાર;
૨. અનાપોચ બહુશ — સહસ્રાકારી;
૩. સવૃત બહુશ — પ્રમદનકારી;
૪. અસવૃત બહુશ — પ્રક/પણે કરનાર,
૫. વણસૂત્રમ બહુશ — પ્રમાદવશ કરનાર.

(૩) કૃત્રીક નિર્જન્ન-૫ પાંચ પ્રકાર છે

૧-૫. પુણ્યકાંદી જેમ

(૪) નિર્જન્ન-૫ પાંચ પ્રકાર છે : —

૧. પ્રથમસમય નિર્જન્ન — [નિર્જન્ન કયાને — ઉપશંતભાંડ કે સીકુભાંડ કયાને પ્રથમ સમય જેમને હોય તેવા]

૨. અપ્રથમસમય નિર્જન્ન

૩. ત્રીતમસમય નિર્જન્ન — [ઉપશંતભાંડ કે સીકુ ભાંડના અંતિમ સમયમાં વર્તમાન];

૪. અત્રીતમસમય નિર્જન્ન

૧. કરીસ્તુક અને જાગરુસ્તુક એ પ્રત્યેકના બે પંચ એ સમજાવા.

૨. જાગરુસ્તુક અને કરીસ્તુક એ પ્રત્યેકના બે પંચ એ સમજાવા. કાનન ન ચારિત્રિકાની બાંહેડાને બાજુકજી હો તે કાન-પુરાંકણી, અને તેઈ પ્રકાર હો ત્યારે પુરાંક અથ તે વાજામપુરાંક.

કેટલાક કાનવાળે પર્ક કાન કાનને પ્રયેષ હો ચારિત્રવર જે કાન નહી, નિ ન હો અને ખાલી કાન હો — તે કાનપુરાંકી કયા પુરાંક સમજાવા.

પૂનિ : ન પને કાનપુરાંકી સમવાચનના વર્તી જા નિરામક કરનાર તે પ્રતિમવાપુરાંકી અને કાનપુરાંકી પંચની કાન જે નિરામક વના તે જાગરુસ્તુક.

૫ યથાસૂક્ષ્મ નિર્જન્ય — [જ્યા નિર્જન્ય યથાસૂક્ષ્મ
(નિર્જન્ય કહેવાય)]

(૫) સ્પાતક (નિર્જન્યના પાંચ પ્રકાર છે —

- ૧ અશરીરી (અશરીરી);
- ૨ અશબલ — અતિચાસ્તરિત હોવાથી;
- ૩ અદર્શિય;
- ૪ સમુદ્ધ સાનવશ નધર અદર્શિય કિલ કેવલી
- ૫ અર્પિતશી — અર્પિતશી

[—સ્થ ૧૧૧]

કુ ત્વ નિર્જન્યને સશાખાં ઉપયોગ નથી : —

- ૧ પુલાક; ૨ નિર્જન્ય; ૩ સ્પાતક.

કુ ત્વ નિર્જન્ય સંસ્થાપયિત્ત અદિત્ત બને સદિત્ત છે : —

- ૧ બુદ્ધ; ૨ પ્રતિસેવનાપુરીત; ૩ કાપ્યપુરીત.

[—સ્થ ૧૧૮]

(૩) મુદ્ધ

મુદ્ધ પદ્ય છે : —

(૫) ૧ શેત્રેન્દ્રિય મુદ્ધ, ૨ ચતુરિન્દ્રિય મુદ્ધ, ૩ શબ્દે
ન્દ્રિય મુદ્ધ, ૪ વિદ્યવન્દ્રિય મુદ્ધ, ૫ સ્પર્શન્દ્રિય મુદ્ધ.

(૨) ૧ કીપમુદ્ધ, ૨ માનમુદ્ધ, ૩ માયમુદ્ધ,
૪ સોભ મુદ્ધ, ૫ ચિદમુદ્ધ.

[—સ્થ ૧૧૩]

૧ કાપ્ય — આદ્યર્થ સમ્યક્

૧ મુદ્ધ — અવગત તેવ મે મે છે — કાપ્ય અને ચાતુર્ય કાપ્ય
મુદ્ધ તે માનમુદ્ધ વાળે કાપ્ય વાળવા તે અને ચાતુર્ય મુદ્ધ તે માન અને
કાપ્ય માન ૨ કાપ્યન્દ્રિય નિયમમાં અસુખિ કે દેવ ન કરે તે
શેત્રેન્દ્રિય મુદ્ધ તેવ ન રીતે કીપ્ય મુદ્ધ સમજવા

મુદ વ્યા છે : —

ઉપસ્થા જને જર્જોના પંચ ધ્વજ મળીને.

[—સ્થા ૭૧]

(૪) જ્ઞાન્યાર

જ્ઞાન્યાર બે પ્રકારનો છે —

૧. જ્ઞાન્યાર
૨. નેજ્ઞાન્યાર.

નેજ્ઞાન્યાર બે પ્રકારનો છે :—

૧. જ્ઞાન્યાર
૨. નેજ્ઞાન્યાર

નેજ્ઞાન્યાર બે પ્રકારનો છે —

૧. આસ્થિયાર,
૨. નેઆસ્થિયાર

નેઆસ્થિયાર બે પ્રકારનો છે —

૧. વપ્ત્યાયાર,
૨. વીર્યાયાર.

[—સ્થા ૮]

જ્ઞાન્યાર પંચ પ્રકારનો છે —

૧. જ્ઞાન્યાર [યોગ્યકાળમાં સ્વાધ્યાયાદિ કરવાં તે છે]
૨. જ્ઞાન્યાર [શાસ્ત્રમાં શાસ્ત્રકાદિ ન કરવા તે છે]
૩. આસ્થિયાર [સ્તંભકિયુમિત્વ છે]

૪. વપ્ત્યાયાર [જાણ અન્યથાદિ જાને જાણવો વિનયદિ વપ્તુ અનુક્રમ્ય]

૫. વીર્યાયાર [પોતાની શક્તિ હુપાવ્યા વિનય કરવાદિ જાણવો પડે]

[—સ્થા ૧૧]

(૫) સુશમ-અસુશમ

કૃ સુતેષા સપતના પંચ ભાગત છે — અર્થાત્ સુશમી ભો પ્રમાદી હોય તે બા પચ કમળધના નિમિત્ત બને છે : —

૧. શબ્દ ૨. રૂપ, ૩. રસ ૪. ગંધ, ૫. સ્પર્શ

કૃ પશુ ભગવા સપતના ભો ૪ પચ સુતેષા છે — અર્થાત્ અપ્રમાદી સપતને ભો પંચ કમળધનું નિમિત્ત થતા નથી.

કૃ અસુશવત્ સુતો હોય કે ભગવો હોય પશુ તેના ભો પંચે ભગવા ૪ હોય છે, અર્થાત્ અસુશવત્ પુરુષને કમળધ મુદ્રા ભો પામના નિમિત્તે થતા ૪ રહે છે.

(-સ્થા ૪૨૨)

દિર્ઘવિવલ્લભો વધ ન કરે તે પંચ પ્રકારનો સુશમ

શબ્દ —

૧. પૃથ્વીકાવિક સુશમ,
૨. અપ્સરાવિક સુશમ
૩. તેજસ્કાવિક સુશમ,
૪. વાયુકાવિક સુશમ
૫. વનસ્પતિકાવિક સુશમ.

(-સ્થા ૪૨૬)

દિર્ઘવિવલ્લભો વધ ન કરે તે ચાર પ્રકારનો

સુશમ શબ્દ : —

૧. હાનુ મુખ ભાગ નહિ
૨. હાનુ દુઃખ આવે નહિ
૩. સ્પર્શનું મુખ ભાગ નહિ
૪. સ્પર્શનું દુઃખ આવે નહિ.

(-સ્થા ૩૫૮)

(ક) ઉચ્ચતરની વિદ્યુત્કાચવીતણામસુલભ છે પ્રકારનો છે—

સ્વચ્છુદ્ધિપ્રદસ્તરીય અને બુદ્ધિવિદિપ્તિપ્રદ

સ્વચ્છુદ્ધિપ્રદસ્તરીયુક્તકાચવીતણામસુલભ છે પ્રકારનો છે—

પ્રથમ સુમયસ્વચ્છ અને અપ્રથમસુમયસ્વચ્છ ૭) અથવા
ચરમસુમયસ્વચ્છ અને અચરમસુમયસ્વચ્છ

બુદ્ધિવિદિપ્તિપ્રદસ્તરીયુક્તકાચવીતણામસુલભ છે પ્રકારનો
છે—

પ્રથમસુમયબુદ્ધિવિદિપ્તિ અને અપ્રથમસુમય ૭) અથવા
ચરમસુમયબુદ્ધિ અને અચરમસુમય

(ગ) કેવળીયુક્તકાચવીતણામસુલભ છે પ્રકારનો છે—

સુભેગીકેવળી અને અસુભેગીકેવળી

સુભેગીકેવળીયુક્તકાચવીતણામસુલભ છે પ્રકારનો છે

પ્રથમસુમયસુભેગી અને અપ્રથમસુમયસુભેગી ૭)
અથવા ચરમસુમયસુભેગી અને અચરમસુમયસુભેગી

અસુભેગીકેવળીયુક્તકાચવીતણામસુલભ છે પ્રકારનો છે—

પ્રથમસુમયઅસુભેગી અને અપ્રથમસુમયઅસુભેગી
અથવા ચરમસુમયઅસુભેગી અને અચરમસુમયઅસુભેગી

[—સ્થા ૭૧]

૩ સંયમ આદર પ્રકારનો છે—

૧ મન સંયમ

૨ વચન સંયમ

૩ કાચ સંયમ;

૪ ઉપકરણ સંયમ

૫ આ જ ચાર પ્રકારે ત્યાગ અને અક્રિયતા જનુ છે

[—સ્થા ૭૧]

સવમ પાંચ પ્રકારનો છે —

૧ સમાચિક સવમ : — [સમભાવમાં રહેવા બધી અશુદ્ધ પ્રવૃત્તિઓનો ત્યાગ કરવો તે^૧ તેના બે સેદ છે : ૧ ઉત્તરકાલિક અર્થોત્તરમાં સુખી થઈ મહાનતોનું આરોપણ ન કરું હોય ત્યાં સુખીનો, અને ૨ કાવચ્છલિક અર્થોત્તર સ્વતંત્ર હકે ત્યાં સુખીનો^૨]

૨ ઉદોપસાધ સવમ : — [પૂર્વ દીક્ષાપર્યાયનો ઉદ કરીને ફરી મહાનતું આરોપણ — ઉપસાધને બાહ્યમાં કરાય તે તેના બે સેદ છે : ૧ ઉત્તરસામાચિકવ્યાજા શેક્ષને અને અતુલ્યમ તણ પવચામમાં આવતા પાર્થન્યમના આધુને જે પૂર્વ મહાનતું આરોપણ થાય તે નિરત્તિવારં, અને ૨ મૂલવત અંગીકાર કર્યા બાદ પ્રાથમિક આવવાથી પૂર્વ પખીય છેડી, મહાનતું નવેસર આરોપણ કરાય તે અત્તિવારં]

૩ પરિક્ષારવિશુદ્ધિ સવમ — [વિશેષ પ્રકારનું વધ તે પરિક્ષાર, તેનાથી શુદ્ધ થયેલ બાહ્ય]

૪ સુશ્રમસપરાય સવમ — [સૂત્રમ સોભકષ કષ્ટવ જ જેમાં શેષ હોય તેવાનું ચાલિ તેના બે સેદ છે ૧ મેઘી પર ચઢવાને હોતું તે વિશુદ્ધચમાન; અને ૨ ઉપશ્રમ મેઘીથી પડવાને હોતું તે સકિરકષમાન]

૧. બાનું વર્ણન અમલથી ૪ ૧૫. ૩ ૭ ૧ ૫૮માં છે.

૨. સમાચિકના કલા અથ કરાય છે એમને સમ — નાચકીથી પહિલ વચની પ્રાપ્તિ; અથવા સમ બેનાં કાનકર્ણનચ્છેદને કાચ એવી કથ તે; અથવા રાજકી પહિલ પુણ — સમ ને એવી જુલોને કાચ થય તે; અથવા સમ બેઠી મેરો, તેનો કાચ એવી વચ તે.

૩ ઉત્તરકાલિક પ્રથમ અને અગિય દીર્ઘકરના સમયમાં દોષ છે અને કાવચ્છલિક વચચા જાણેલ અને વિશેષકરના દીર્ઘકરના દીર્ઘમાં દોષ છે.

ત્રિન્દ્રિય લવેનો વધ ન કરે તો છ સ્વયમ શબ્દ —

૧-૪ ઉપર પ્રમાણે,

૫ જ્યંતુ સુખ ભવ નહિ,

૬ જ્યંતુ દુઃખ જાવે નહિ.

[—સ્થા ૧૧૧]

ચતુરિન્દ્રિયનો વધ ન કરે તો આઠ સ્વયમ શબ્દ :—

૧-૬ ઉપર પ્રમાણે,

૭ નેત્રસુખ ભવ નહિ,

૮ નેત્રદુઃખ જાવે નહિ.

[—સ્થા ૧૧૨]

પચેન્દ્રિય લવેનો વધ ન કરે તે દસ સ્વયમ શબ્દ :—

૧-૮ ઉપર પ્રમાણે,

૯ કર્ણસુખ ભવ નહિ,

૧૦ કર્ણદુઃખ જાવે નહિ.

[—સ્થા ૧૧૩]

૬ પચેન્દ્રિય લવેનો વધ ન કરે તો પાંચ સ્વયમ શબ્દ :—

૧. કર્ણસયમ, ૨. નેત્રસયમ, ૩. શ્રાવણસયમ, ૪.

ચક્ષુસયમ, ૫. સ્પર્શસયમ.

૬ સર્વ લવેનો વધ ન કરે તો પાંચ સ્વયમ શબ્દ —

૧-૫ ત્રિેન્દ્રિયસયમ ચાકત્ પચેન્દ્રિયસયમ.

[—સ્થા ૧૧૪]

સ્વયમ બે પ્રકારનો છે—

૧. સ્વાયસયમ (સમયુક્ત સ્વયમ જાણના સર્ગી પુરુષનો સયમ) અને ૨. વીતયમસયમ

(૧) સ્વાયસયમ બે પ્રકારનો છે—

સુખમસપરાય પશ્ચાત્સયમ (સાદનીશનું ઉપશમન કે ક્ષય કસ્ટરને ક્ષમા સુખસ્થાન વળતે દોવો,) અને બાહ્ય

૧. સુખમસપરાય સ્વયમ સુખ ક્રેધ અને બાહ્ય સ્વયમ સુખ

સ પરાવન્નજનસમ (દશમા ગુણધ્યાન પદેર્લાની ગુણ-
ધ્યાનોમાં હોતો.)

કૃ સૂક્ષ્મપદ્યવન્નજનસમ એ પ્રકારનો છે —

પ્રથમસમયસૂક્ષ્મ સં અને અપ્રથમસમયસૂક્ષ્મ સં
અથવા — ચરમસમયસૂક્ષ્મ સં અને અચરમસમયસૂક્ષ્મ સં
અથવા — સુક્રિષ્ણમ્યાનસૂક્ષ્મ સં અને વિશુદ્ધમ્યાનસૂક્ષ્મ સં^૧

કૃ બાહ્યપદ્યવન્નજનસમ એ પ્રકારનો છે —

પ્રથમસમયબાહ્ય સં અને અપ્રથમસમયબાહ્ય સં
અથવા — ચરમસમયબાહ્ય સં અને અચરમસમયબાહ્ય સં
અથવા — પ્રતિષ્ઠાવીબાહ્ય સં અને અપ્રતિષ્ઠાવીબાહ્ય સં^૨

(૨) વીતરામસમ એ પ્રકારનો છે —

ઉપચાલકચાવવીતરામસં અને ક્ષીણકચાવ વીત^૩

કૃ ઉપચાલકચાવવીતરામસમ એ પ્રકારનો છે —

પ્રથમસમયઉપચાલ સં અને અપ્રથમસમય ઉપચાલ
અથવા ચરમસમયઉપચાલ સં અને અચરમસમયઉપચાલ

કૃ ક્ષીણકચાવવીતરામસમ એ પ્રકારનો છે —

ક ઉપચાલકચાવ^૪ અને કા કેવળીનીલુકપાય

૧. દશમ સૂક્ષ્મપદ્ય ગુણધ્યાનમાં બાહ્યબાહ્ય પ્રથમ સમયે અને
ચરમ સમયે હોય તે પ્રથમ અને અચરમસમય સૂક્ષ્મપદ્ય અતિથ
સમયે અને દીપ સમયે હોય તે ચરમ અને અચરમસમય ઉપચાલકચાવ
પદ્યારને હોય તે સમિલન અને કેવળી નક્કારને હોય તે વિશુદ્ધપદ્ય
સમય સમજવો.

૨. પ્રથમ અને અપ્રથમ આ બુદ્ધિ સમય સ્વીકારે તે સમયે અને
બાહ્ય ચરમ દીપ સમયના કમલ સમયના અતિથ એ કોયે બાહ્ય
અસમયવસ્થા અને કાવળી અધિકારી સમજવો.

૩. બાહ્ય કોયે કમલ અતિથવસ્થા અને બાહ્ય ગુણધ્યાન સમજવો.

(ક) ઇશ્વરશક્તીસુક્રબાધવીતરાગસુધમ ભિ પ્રકાશનો છે —

સ્વયંબુદ્ધઇશ્વરશક્તીસુ અને બુદ્ધિબિંધિતઇશ્વર

સ્વયંબુદ્ધઇશ્વરશક્તીસુક્રબાધવીતરાગસુધમ ભિ પ્રકાશનો છે —

પ્રથમ સમસ્તવયં અને અપ્રથમસમસ્તવયં ૭, અથવા
ચરમસમસ્તવયં અને અચરમસમસ્તવયં

બુદ્ધિબિંધિતઇશ્વરશક્તીસુક્રબાધવીતરાગસુધમ ભિ પ્રકાશનો
છે —

પ્રથમસમસ્તબુદ્ધિબિંધિત અને અપ્રથમસમસ્ત અથવા
ચરમસમસ્તબુદ્ધિ અને અચરમસમસ્ત

(ગ) કેવળશક્તિસુક્રબાધવીતરાગસુધમ ભિ પ્રકાશનો છે —

સત્ત્વેચ્છેન્દ્રિયની અને અસત્ત્વેચ્છેન્દ્રિયની

સત્ત્વેચ્છેન્દ્રિયનીસુક્રબાધવીતરાગસુધમ ભિ પ્રકાશનો છે

પ્રથમસમસ્તસત્ત્વેચ્છેન્દ્રિય અને અપ્રથમસમસ્તસત્ત્વેચ્છેન્દ્રિય,
અથવા ચરમસમસ્તસત્ત્વેચ્છેન્દ્રિય અને અચરમસમસ્તસત્ત્વેચ્છેન્દ્રિય.

અસત્ત્વેચ્છેન્દ્રિયનીસુક્રબાધવીતરાગસુધમ ભિ પ્રકાશનો છે —

પ્રથમસમસ્તઅસત્ત્વેચ્છેન્દ્રિય અને અપ્રથમસમસ્તઅસત્ત્વેચ્છેન્દ્રિય
અથવા ચરમસમસ્તઅસત્ત્વેચ્છેન્દ્રિય અને અચરમસમસ્તઅસત્ત્વેચ્છેન્દ્રિય

[—સ્વા ૧૧]

કે સુધમ આર પ્રકાશનો છે —

૧ મન.સુધમ;

૨. વચનસુધમ;

૩ કાવચસુધમ;

૪ ૪ ઉપાદેશસુધમ.

જ આર પ્રકારે ત્યાગ અને અક્રિયનતા થયું છે.

[—સ્વા ૩૧]

૬ અમરમસમય-સીધાતકપાચ-વીતગગસયમ;

૭ પ્રથમસમય-સીધાતકપાચ-વીતગગસયમ,

૮ અમરમસમય-સીધાતકપાચ-વીતગગસયમ.

[—સ્થ ૧૧૭]

કે સમય કયા પ્રકારનો છે —

૧ પૃથ્વીકાલિકસયમ ૨ અપ્સારિકસયમ ૩

વેદિકાલિકસયમ, ૪ વાયુકાલિકસયમ, ૫ વનપતિકાલિક-

સયમ ૬ દ્વિનિવસયમ ૭ ત્રિનિવસયમ ૮ ચતુ-

રિનિવસયમ, ૯ પચ્ચનિવસયમ, ૧૦ અલ્પકાલિકસયમ

કે અસયમ પણ ઉપર પ્રમાણે કયા પ્રકારનો છે

[—સ્થ ૧૧૮]

સયમ ૧૭ પ્રકારનો છે —

૧-૧૦ પૃથ્વીકાલિકસયમ થાવત અલ્પકાલિક સયમ.

૧૧ પ્રેક્ષાસયમ—વિધિપૂર્વક નિરીક્ષણ

૧૨ ઉપેક્ષાસયમ—શુભધર્મમાં પ્રવૃત્તિ અને અશુભ

ધર્મમાં નિવૃત્તિ;

૧૩ અપદ્ધૃતસયમ—વિધિપૂર્વક મહત્વાચ

૧૪ પ્રમાણનાસયમ;

૧૫ મનસયમ;

૧૬ વચનાસયમ,

૧૭ કાલસયમ.

[—સ્થ ૧૧૯]

અસયમ સાત પ્રકારનો છે —

૧-૬ પૃથ્વીકાલિક થાવત ત્ર્યક્ષાલિક;

૭ અલ્પકાલિક અસયમ.

[—સ્થ ૧૨૦]

અસંયમ સુતર પ્રકારનો છે.—

- ૧-૫. મૂખીકાથ આદિ પાંચ સ્થાવરકાથ સંબંધી;
- ૬-૮ ત્રિસંદ્રિપઅસંયમ ચાલત્ પચ્ચેદ્રિપ અસંયમ;
- ૯ અલપકાથિક અસંયમ;
- ૧૧ પ્રેક્ષા અસંયમ — ઉપકરણદિને બરાબર જ્ઞાન પૂર્વકે ન નિહાળવાથી થતો અસંયમ;
- ૧૨ ઉપેક્ષા — સંયમ રાખવો એકદમ ત્યાં ન રાખે અને અસંયમમાં પ્રવૃત્તિ;
- ૧૩ અપર્યુત્પ — મહત્ત્વ અનિર્ધારિત નાખવાથી થતો અસંયમ;
- ૧૪ અપ્રમાણન-અસંયમ
- ૧૫ મન અસંયમ;
- ૧૬ કલન અસંયમ;
- ૧૭ કાથ અસંયમ.

[—કથ ૧]

ત્રિસંદ્રિપલપની ત્રિસંદ્રિપકરણને પાંચ અસંયમ થાને છે—

- ૧ પૂખીકાથિક અસંયમ,
- ૨ અપકાથિક અસંયમ,
- ૩ તેજસ્કાથિક અસંયમ
- ૪ વાયુકાથિક અસંયમ,
- ૫ વનસ્પતિકાથિક અસંયમ.

[—સ્થ ૧૨૧]

ત્રિસંદ્રિપલપનો વધ કરે તો ચાર અસંયમ થાય છે—

- ૧ લક્ષ્ય સુખ ચાલતું જાય
- ૨ લક્ષ્ય ફૂળ આવે
- ૩ સ્પર્શનું સુખ જાણતું જાય
- ૪ સ્પર્શનું ફૂળ આવે

[—સ્થ ૩૧૮]

ત્રિ-ઈન્દ્રિયહવનો વધ કરે તો ૭ અસપ્તમ શ્રવ —

૧-૪ ઉપચુદ્ધ,

૫. મધનુ મુખ વાત્સું ભવ

૬ ગરુડ દુ ખ આવે.

[—સ્થા ૧૧૧]

ચતુર્ધિન્દ્રિય હવનો વધ કરે તો ૮ અસપ્તમ શ્રવ છે—

૧-૬ ઉપચુદ્ધ,

૭. નેત્રમુખ ભવ,

૮ નેત્રદાખ આવે.

[—સ્થા ૧૧૪]

પચ્છિન્દ્રિય હવનો વધ કરે તો ૧૦ પ્રકારનો અસપ્તમ શ્રવ છે—

૧-૮ ઉપર પ્રમાણે,

૯ કાનનુ મુખ વાત્સું ભવ

૧૦ કાનનુ દુ ખ આવે.

[—સ્થા ૧૧૫]

ષષ્ઠિન્દ્રિયહવનો વધ કરનાર પાંચ પ્રકારનો અસપ્તમ કરે છે—

૧. શ્રેષ્ઠેન્દ્રિય અસપ્તમ ૨. પ્રાથ્મિન્દ્રિય અસપ્તમ, ૩. રસનેન્દ્રિય અસપ્તમ ૪ અમુર્ધિન્દ્રિય અસપ્તમ ૫. સ્પર્શ નેન્દ્રિય અસપ્તમ.

[—સ્થા ૧૧૭]

સપ્ત પ્રાણભૂતોનો વધ કરનાર પાંચ પ્રકારનો અસપ્તમ કરે છે—

૧. કોઠેન્દ્રિય અસપ્તમ ૨. ક્ષીન્દ્રિય અસપ્તમ ૩. ત્રીન્દ્રિય અસપ્તમ ૪ અમુર્ધિન્દ્રિય અસપ્તમ, ૫. પચ્છિન્દ્રિય અસપ્તમ.

[—સ્થા ૧૧૮]

(૬) અલગારના શુભરોપ

અલગારના રૂઝ શુભ છે —

૧. પ્રાણુતિષ્ઠાતથી વિરમણ; ૨. મુખવાદથી વિરમણ; ૩. અદ્વાદાદનથી વિરમણ, ૪ મેકુનથી વિરમણ; ૫. પરિ-
મણથી વિરમણ, ૬ મેત્રેન્દ્રિયનિમજક; ૭. યજુર્નિન્દ્રિય
નિમજક, ૮. શાલ્વેન્દ્રિયનિમજક; ૯. ચિત્રવેન્દ્રિયનિમજક; ૧૦.
રૂપીન્દ્રિયનિમજક; ૧૧. કીર્તિવિવેક; ૧૨. મનવિવેક; ૧૩.
આવાવિવેક; ૧૪. સોભવિવેક; ૧૫. જાવસ્ય; ૧૬. કસ્ય
સ્ય; ૧૭. જોગસ્ય; ૧૮. જામા; ૧૯. વીતરાજતા; ૨
મનસમન્વાહાર-મનની નિજામતા; ૨૧. વચનસમન્વાહાર
-વચનની નિજામતા; ૨૨. કાચ સમન્વાહાર-કાચની
-નિજામતા; ૨૩. જ્ઞાનસપન્નતા; ૨૪. જ્ઞાનસપન્નતા; ૨૫.
જ્ઞાનસપન્નતા; ૨૬. વેદાની સંકલ્પીકતા; ૨૭. આસ્કર્-
વિક સંકલ્પીકતા

[—૪૫—૧૭]

શુભર નિઠવીય છે —

૧. કસ્તકમ કરનાર (જાને કસવનાર છે)
૨. મેકુનસેવનાર;
૩. પાત્રિસોજન કરનાર;
૪. આધાકમી સોજન કરનાર (સાધુને માટે જન્મવેદ
સોજન કરનાર);
૫. સાગારિક સોજન કરનાર (સ્થાન-જ્ઞાનવ આપ-
નારના વસ્તુ સોજન કરનાર);
૬. ખરીદીને લીધેલું આવ તે

૧. જુધિા જાનસ્યક જન્મજન શુભ

૨. કાચ એટલી કાચવળીયુ. જર્ણાત્ એવું જાણિત કાચ થઈ
જઈ શુભ છે. જાણું જર્ણન કાચવળકાધર્મ છે.

૭. જેની બાબા લીધી દોષ તે ખાનાર;

૮. ૭ માસમાં એક ગણમાંથી બીજા ગણમાં ચાલી જનાર;

૯. એક માસની બહાર પાણીમાં ગણુ વખત બધ ગાદન કરે તે;

૧૦. એક માસમાં ગણુ માસાસ્થાન સેવનાર;

૧૧. ૧૧ તપિક ખાનાર,

૧૨. બણી એકને દિસ કરનાર,

૧૩. બણી એકને બહુ બોલનાર;

૧૪. બણી એકને ધારી કરનાર;

૧૫. બણી એકને સચિત પૃથ્વી ઉપર બેસે સુખે કે સ્વાધ્યાય કરે

૧૬. બણી એકને સખલ પૃથ્વી કે સચિતશિક્ષા વા સુવર્ણગુણો જગ્યામાં બેસે, સુખે કે સ્વાધ્યાય કરે;

૧૭. સચિત જગ્યામાં સ્થાન શબ્દા કે સ્વાધ્યાય કરનાર;

૧૮. બણી એકને મૂળ, કદ, તરંગા પ્રવાહ, પુષ્પ, ફલ, હસ્તિ એ બધાનું બોધન કરનાર;

૧૯. વધમાં છા વખત સ્નાનગાદન કરનાર;

૨૦. વર્ષમાં છા માસાસ્થાન સેવનાર;

૨૧. વારંવાર બીના હાથવાગા પાસેથી બાધાનાં ઉર્ષ ખાનાર.

[—અન ૧૧]

નિર્ધન્ય કે નિર્ધન્યીને આ ૭ દુષ્કર્મનો બ્યવહાર કરવે નહીં —

૧. અટ્ટીકવચન : — [તેમકે દિવસે કેઈ સપ્ત યોગ

૧. અગુતરર્ષ મુખપિંડ બાજના ૪૫ વખત જાગના ૭ ૨. ૧૧ જેને ધાસવ. ૩ સવ દોષ, ૪ સેદ ગુણ દોષ, ૫ અવ ધરિત દોષ, ૬ મેરો વિનયી ધાસવ. અથ ૧૧૮.

આવે હોય પણ તેને કોઈ પૂછે ત્યારે હું નથી એમ
આવે' એમ કહે છે.

૨. નિશ્ચિતવચન — [ગણ કે આચારની ઈશ મળી
હોય એ-સે તેમને એઈ ઓટેથી બોલે કે જ્યારે જ્યારે
મનિષ્ય — આ સસુ તે છે પણ ગણીને આથી પેલનું
અપમાન લગ્યું છે.]

૩. નિશ્ચિતવચન — મમસિદીવચન : — [એમકે —
હી છે તે આપરે નીચ અતનાને ક]

૪. પદુષ્પચન — કઠોરવચન;

૫. ગૃહસ્થવચન — [ગૃહસ્થ એમ સમાપ્તિવચન થયો
વાપરે છે તેવા થયો. — આવે કાઈ કેમ છે મામા
ઇત્યાદિ સસુ તે સ્વમજાત્યાગી એ સે કાઈ મામા
કાલેજ લેતું તેને કોઈ હોય જ નહિ.]

૬. ઉપદ્રવમતની ઉદીચ્છુ કરી બોલતું તે — [એ-
નીચ્છને પરસ્પર અમાવી લીધું હોય અને ચાતને જામ
કરી હોય છતાં ફરી અસુત આપ્તે એ ને એ વાત મની-
કે તે તે જામ કહું હું ઇત્યાદિ.]

[—સ્વ ૧૧૭]

૭. સહસેશ્વરે ક્ષય પ્રકાશને છે —

૧. ઉર્ધ્વિ^૧ સહસેશ્વર; ૨. ઉપદ્રવ સહસેશ્વર, ૩. કાંચ
સહસેશ્વર; ૪. કાલ્યાણનસહસેશ્વર; ૫. મન.સહસેશ્વર; ૬
વચનસહસેશ્વર ૭. કાચસહસેશ્વર; ૮. શાનસહસેશ્વર; ૯. ક્ષય
સહસેશ્વર; ૧૦. ચારિત્રસહસેશ્વર.

કું અસહસેશ્વર પણ ક્ષય છે — તે જ પ્રમાણે

[—સ્વ ૧૧૮]

૧. ક. સ્ત્રીત મિત્રે અસહસેશ્વર.

૨. સ્વપ્રજ્ઞાન ઉપદ્રવે હોય તે ઉર્ધ્વિ, નહીં નહીં.

(૭) અમળમારના આહાર-ઉપાગમ

કુ જ કારણે અમળનિમિત્ત આહાર તે તો અતિક્રમણ નથી કરતો^૧ —

૧. જૂખના ઉપશમન માટે;
૨. વૈશાવૃત્ય માટે — સેવા માટે;
૩. ઈર્ષાવિમુદ્ધિ માટે;
૪. અમમાર્ષ^૨;
૫. પ્રાણધાતુ માટે;
૬. ધર્માસિત્યર્ષ^૩

કુ જ કારણે આહાર છોડે તો અમળનિમિત્ત અતિક્રમણ નથી કરતો —

૧. આવક; ૨. ઉપશમ; ૩. જીવન્યના રક્ષણ માટે
૪. પ્રાણીકાર્ષ^૪; ૫. તપ માટે; ૬. શરીરસ્થાયી

[—સ્થ ૫]

ગ્રેહરચર્ચા^૫ ૭ પ્રકારની છે —

૧. પે । [ઘોખલી લાકડાની પેટીની જેમ ચારે દિશામાં ગ્રેહરી કરવાનો નિયમ]

૨. અપપેટા । ચાર દિશાનું અર્ધ — અર્ધોત્તરે એ દિશા તક્કી કરી તેમાં ગ્રેહરી કરવાનો નિયમ]

૩. ઐમૂનિકા । [જાલવી માથે બિખાઈત્ર ત્રિકોણીની ચરપણ ઘણે તેમ મૂનોત્સવ કરે છે; તેમ આમઝમી આવેલાં ધરોની ને દારોમાં એક પર બા દારમાથી બને

૧. અમળ (૪ ૧૫૬)માં જ્યારે એક ત્રિગુણને જ્યાં જ પ્રમાણે ઉપોક્ત આવે છે

૨. માથે જે જાડ એમ કહેવા કે હલકા કરીને એક રાત્રી નિતાવો છે તેમ રત્નપે આઠાઠાવારે ક્રમ-દીપ પ્રદર્શન કરવા માટે રાત્રી તે

બીજી ઘર સામેની દુકાનની — જિમ જોશરી માટે ફરિયાદો નિવમત્ત;

૪ પતંગવીચિત્ર [પતંગિયાની પેટે કંઈ નિવમત્ત વિગત હાવે તેમ જોશરી માટે ફરિયાદો નિવમત્ત;

૫ સબુલ્લેવુલા [સખનાં કુદરતી જોડની બહાર બીજી જિમ આવેલાં હોય છે; તેમ જામનાં વણનાં કુદરતી જોડની જોશરી ફરિયાદો નિવમત્ત તેના બે પ્રકાર છે કુદરતી મળે જામમાંથી બહાર આવતું તે જાહેર સબુલ્લેવુલા અને જાહેર મળે જામમાં જતું તે જાહેર સબુલ્લેવુલા]

૬ મલ્લામલ્લામલ્લા [જોકે દુકાનમાં હોય મુખી કંઈ પણ ફરિયાદો બીજી દુકાનમાં જોશરી ફરિયાદો નિવમત્ત]

[—સ્વ. પાઠ]

પિરૈયલ્લા [સોજનજાહેર ફરિયાદો પ્રકાર] સ્વ. પાઠ —

૧. જાહેર — જેમાં દુકાન કે પાત્ર ન જરૂર તેની બિલા સેવી તે, ૨. સસ્ત — જેમાં દુકાન અને પાત્ર બંને જરૂર તેની બિલા સેવી તે ૩. ઉદ્ધવા — મૂકરે પોતાના માટે સંપાદના વાસ્તુમાંથી જીન વાસ્તુમાં કાઢતું હોય તેવું સેવું તે; જ્યાં દુકાન કે પાત્ર જરૂર તે જતું થાય; ૪. જાહેર — નિર્ણય — જેમાં જરૂર ન જરૂર તેના વાસ્તુ — વાસ્તુ જમરે સેવી તે; ૫. જાહેર — પીરસેલું સોજન જાહેર સેવું તે; ૬. પ્રમૂહિત — પીરસવા માટે દુકાનમાં લેવાયું હોય તેવું જાહેર જાહેર માટે દુકાનમાં લેવાયું હોય તેવું જે મુદત્ત જાહેર તે સેવું તે; ૭. ઉદ્ધવા — જે કયા પોતા — જેને મુદત્ત રેડી રેવાનો હોય અને બીજી કંઈ સેવા ન હોય તેની બિલા સેવી તે.

હું પાનેરજી સત છે. [તેના સત શ્રેષ્ઠ ઉપર પ્રભાવે સમજાવ્યું.]

હું અવજલ પ્રતિમા [અર્થાત્ આવાસ, નિવાસસ્થાન; તત્સંબંધી પ્રતિમા] સત છે —

૧. ‘મારે અનુકૂળ ઉપદેશ લેઈએ’ એમ નક્કી કરીને જાણ માને તે ૨. એમ નક્કી કરે કે હું આ મારા સમી સમુજાના માટે ઉપદેશ આપીશ અને તેમને શ્રેષ્ઠ તો તેમા રહીશ, ૩. એમ નક્કી કરે કે બીજા સમુ માટે સ્થાન માગીશ પણ તેમાં હું રહીશ નહિ, ૪. એમ નક્કી કરે કે હું બીજા માટે ઉપદેશ આપીશ નહિ પણ બીજાને હીપેશમાં રહીશ ૫. એમ નક્કી કરે કે હું મારા જોડાણને માટે જ ઉપદેશની આચના કરીશ પણ બીજા કોઈ માટે ઉપદેશની આચના કરીશ નહિ, ૬. એમ નક્કી કરે કે એના ધરમા હું રહીશ બિની જ પચારી પણ એ મને તા જ હજી અન્યથા પચારી વિના જ રાત વિચારીશ, ૭. એવો નિયમ કરે કે એના ધરમાં રહીશ ત્યાં જ પચારી પહેચેથી પાછરેલી કોઈ તો જ ઉપયોગ કરીશ.

[—સ્થ ૧૧૧]

અમલ જાગવાન મદાવીરે અમલનિશ્ચયો માટે નવ મેટિથી પરિશુદ્ધ નિશ્ચય લખાવું કયું છે —

૧. કહેવું નહિ, ૨. કણુવે નહિ, ૩. કજુવાને અનુમતિ ન આપે ૪. શપે નહિ, ૫. રખાવે નહિ, ૬. શંખવાને અનુમતિ આપે નહિ, ૭. ખરીદે નહી, ૮. ખરીદાવે નહી, ૯. ખરીદવાને અનુમતિ ન આપે.

[—સ્થ ૧૧૨]

જ્ઞાન નિર્જનને અધિષ્ઠા કરતી ઝલુ રતિ — ધાર
કરે —

૧. ઉત્કૃષ્ટ [આખો દિવસ માલી શરે વેઠું, અમલ
કમીડની કાંઈ શાકનું પીણું શરજત વગેરે];

૨. મધ્યમ [આખો દિવસ આસે તેથી થોડું પાણી
અમલ કમીડી અલગા ધાખાની કાંઈ];

૩. અવન્ય [વડાવડ પૂતી વસ ધીપે વેઠું પછી,
અમલ વલુની કાંઈ એટું કલક પીણું].

[—સ્થા ૧૮]

૬ જોઈ ઉપવાસવાળા બિહુને ઝલુ પાનક સેવા કરે —

૧ ઉત્સવેદિમ — અર્થા સંગર આદિને પીચી હેમ તે
પાવલુ

૨. અસેદિમ — બાલને ઉઠાણી એ પાણીથી સી મલમ
આવે છે વે,

૩ આવલું પાવલુ.

૬ બે ઉપવાસવાળા બિહુને ઝલુ પાનક સેવા કરે —

૧ તિસેદક — તલનું પાવલુ

૨. દુપેદક — ઘંચલું પાવલુ,

૩. ચવેદક — અળું પાવલુ.

૬ ઝલુ ઉપવાસવાળા બિહુને ઝલુ પાનક કરે —

૧. અપામક — આપામલુ (અવશ્યવલુ);

૨. સેવીરક — કાંઈ;

૩. ગરમ પાણી.

[—સ્થા ૧૮]

૬ ઉપવાસ [એથી પિંડ-સોજન અકલ્પ-અસીદ્યવ' નથી
અમ ડિ તેવા રોલ] ઝલુ પ્રકારના છે —

૧. ઉપપાદાયપથાત [પિંડ-લોભનની ઉત્પત્તિ સંબંધી -
દાતાને કાચે કાચ રોપે.]

૨. ઉત્પાદનોપપાત [આપક - દાતા પાસેથી પિંડ મેળવ-
વામાં આપુને લાગતા રોપે.]^૧

૩. ક્ષેપણોપપાત [અવેષણ - અન્વેષણ-મહત્વ - તેને
લાગતા રોપે - દાતા અને આપુ બંનેને લાગતા.]^૨

૪. ચિદ્રુદિ પદ્મ વત્સ પ્રકાશની છે -

૧. ઉપપાદાયપથાત;

૨. ઉત્પાદાયપથાત;

૩. ક્ષેપણોપપાત;

[—સ્થા ૧૬૪]

૫. ઉપપાત પંથ છે -

૧-૭ ઉપર કહેલા;

૪. પરિક્ષોપપાત [પરિક્ષમ ક્ષિત્તે સંસ્કાર - વસ્તુ
પાત્રના સંસ્કાર સંબંધી લાગતા રોપે. જેમકે વસ્તુને જ્યુ
લીંગનું ય ઉપપાદાયથી રોવાય વધારે તકિય વસ્તુને જાતુક
રીતે જ કાચ પાત્રને બધાય તકિ કિયા કિયા નિર્મિતો
જાત કાચથી લાગતા રોપે.]

૫. પરિક્ષણોપપાત [પરિક્ષણ - પહેરણ - વાપરણ તે
નિવમ કિયો છે કે કોઈના વિચરણા - ગચ્છાદ આપુને જે
ઉપકરણસપાયાકિનો ઉપયોગ કર્યો હોય તેમને ઉપયોગ
મીલથી ન કરી સંસ્કાર આ નિયમનો જાત કાચથી
પરિક્ષણોપપાત થાય. પદ્મ કિ ગચ્છાદ આપુ જે ગચ્છ

૧. નિયા પટે જુઓ પ્રાચીને અને ઉપપાત ન ૧૪

૨. નિયા પટે જુઓ ઉપપાત ન ૧

૩. નિયા પટે જુઓ ઉપપાત ન ૧૪

(૮) અણુમારના વાજ પાત્ર-રોજેદરણ

અર્થેક પાંચ કારણે પ્રશન્ન કહેવાય—

૧. તેને પ્રભુપેશ (પરિમેશ) કાળ કાચી પડે છે;^૧
૨. લગુવા પ્રશન્ન છે માટે;^૨
૩. રૂપ વૈશિષ્ટ્ય દેખે છે;^૩
૪. અનુસૂચી તપનુ અનુસૂચી મહેરે કાચ માટે;
૫. વિપુલ દિગ્વિસ્તાર કાચ માટે.

(-સ્થા ૧૧)

જ્યુ કારણે વાજ પાત્ર કહે —

૧. લગુવા,

૨. અનુસૂચી - (નિર્લગ્ન બેકને રજે કોઈ પ્રવચનની ધૂણી કહે) -

૩. પરિણામ (સીતિષ્ઠુ, હસમણાદિ).

(-સ્થા ૧૨)

નિર્લગ્ન અને નિર્લગ્નીની જ્યુ પ્રકારના વાજ પાત્રના અને પાત્રના કારણે —

૧. જા અર્થિક - વાજના અવવચી ઉત્કર્ષ કારણે કિન્નર

૨. કારણિક - અવસી નામની વાજકારણ;

૩. અનુસૂચી

(-સ્થા ૧૩)

૧. જ કારણે આજ સમય કાચી કારણે સમય સમયનાં કારણે આજી ૧ ને કારણે છે.

૨. કારણે કારણે કારણે કારણે ન કારણે ને કારણે કારણે કારણે

૩. કારણે ૫-નો સમય વાજ ન કારણે ને કારણે કારણે કારણે

૪. ૫ ન કારણે કારણે કારણે કારણે સમય અને કારણે ૫ ન કારણે કારણે

વાજકારણ નામની વાજ છે કારણે કારણે કારણે કારણે

નિર્જન્વિનીચીને ધાર સવાટિકા - ખોરી - સાડી રાખવી
અને વાપરવી કહેયે —

૧. કોક બે હાથની^૧;
- ૨-૩. બે ત્રણ હાથની^૨;
૪. કોક ધાર હાથની^૩

(-સ્થા ૨૧૧)

નિર્જન્વ કે નિર્જન્વિનીચી પાંચ પ્રકારનાં વસ્ત્ર રાખવાં અને
વાપરવાં કહેયે^૪ —

૧. જાનમિક — કિનનું; ૨. જાંનિક — જાડસી તામની
વનસ્પતિનું; ૩. રાવનું ૪. મુલસકી; ૫. જા ની છાલનું

(-સ્થા ૧૧૧)

નિર્જન્વ કે નિર્જન્વિનીચીને પાંચ પ્રકારનાં રત્નેશ્વરણ રાખવાં
અને વાપરવાં કહેયે^૫ —

૧. કિનનું; ૨. કિટના વાળનું; ૩. રાવનું; ૪. જાલજ
(લુણિચોપ)નું; ૫. મુંજનું

(-સ્થા ૧૧૧)

નિર્જન્વ કે નિર્જન્વિનીચીને ત્રણ પ્રકારનાં પાત્ર રાખવાં અને
વાપરવાં કહેયે —

૧. તુંબાનું; ૨. લાકડાનું; ૩. માટીનું

(-સ્થા ૧૧૧)

૧. જા રાખવવાં બિઝાવી.

૨. જામાંથી બેઠા ગિફાટા વગરો અને જોડા જાલજ જાડી વગરો
બિઝાવી.

૩. સમસાગણ વગરો બિઝાવાવી.

૪. જા સુત જાડામણમાં છે; થો ૩. સુ. ૧૪.

૫. જા સુત જુઝામણમાં છે; થો ૩. સુ. ૧૪.

પ્રતિમા ચાર છે —

(૧) ૧-૪ ઉપરમાંથી પ્રથમની ચાર.

(૨) ૧-૪ બીજી ચાર.

(૩) ૧-૪ " ત્રીજી ચાર.

[—સ્થા ૧૧.]

પ્રતિમા પાંચ છે —

૧ જ્ઞા; ૨ મુક્તી; ૩ મહાજ્ઞા; સ્વતોજ્ઞા; ૫ જ્ઞોત્સ્વપ્રતિમા.^૧

[—સ્થા ૩૪.]

ત્રિસુપ્રતિમા^૨ ચાર છે —

૧ એક માસની; ૨ બે માસની ૩ ત્રણ માસની; ૪ ચાર માસની; ૫ પાંચ માસની; ૬ છ માસની; ૭ સાત માસની; ૮ પ્રથમ સાત સર્તિદિવસની; ૯ દ્વિતીય સાત સર્તિદિવસની; ૧૦ તૃતીય સાત સર્તિદિવસની; ૧૧ અષ્ટોતરિની; ૧૨ એક દશરિની.

[—સ્થા ૧૨.]

પરૈયાવૃત્તક્રમપ્રતિમા [એટલે કે બીજાની સેવા કરવાનો અભિગ્રહ કે પ્રતિચ્છ] ૬૧ કહી^૩ છે.

[સ્થા ૧૧.]

પ્રતિમા ૬૧ છે.^૪

[—સ્થા ૬૧.]

૧. સુમિ પ્રકરણને બંને પ્રિખલ ૧ ૧૨.

૨. સુમિ પ્રકરણને બંને પ્રિખલ ૧ ૧૩.

૩. સુમિ પ્રકરણને બંને પ્રિખલ ૧ ૧૪.

૪. સુમિ પ્રકરણને બંને પ્રિખલ ૧ ૧૫.

૫. સુમિ પ્રકરણને બંને પ્રિખલ ૧ ૧૬.

હું પ્રતિમાધારી સ્વધુને ત્રણ ઉપાસ્યનું પ્રતિષ્ઠાન
(નિરીક્ષણ) કરવું એક જો —

૧. જ્ઞાનમન્યુર — મુચ્છાકરણનું-પ્રમથાણ,

૨. વિવૃત્તમૃદ [ધારે વિચારને કે જોડે છે કે ત્રણ વિચારને
જુદા દોષ અને છાપા વિનાનું દોષ તેનું થયે];

૩. વૃક્ષમૂળ.

હું જો ત્રણ જાનુસાર (અર્થાત્ સ્વ માગવી તે) તથા
ઉપદાન પણ કર્યે.

હું તેવી જ રીતે પ્રતિષ્ઠાન, જાનુસાર અને ઉપદાન
ના ત્રણ સમયનું પણ સમજવું —

૧. પૂર્વશિક્ષા

૨. મધ્યશિક્ષા

૩. અંતરિક્ષા — જેનું પાસેનું મળે તેનું

(-સ્થા ૧૬૧)

પ્રતિમાધારી સ્વધુને ત્રણ પ્રકારની જાણ કર્યે —

૧. વાચની [શ્રાવ્યમાં કથા પ્રમાણે કોઈ ચીજ
માગવી વહે]

૨. પૂછની [કોઈ જાણત પૂછવા માટે વાપરવી
પડે તે];

૩. જાનુસારની [પાસેથી ચીજ વાપરવાની સ્વ
માગવા માટે];

૪. પૂછે તેના ઉત્તરવાળી.

(-સ્થા ૧૬૨)

ત્રણ માસની જિજ્ઞાસાપ્રતિમા એણે સ્વીકારી દોષ તેના
અમજનિત્યને ત્રણ દિવસ સોજનની અને ત્રણ દિવસ
પાનની કર્યે.

(-સ્થા ૧૬૩)

તેવી જ રીતે પાંચ માસની સિદ્ધપ્રતિમાવાળને
પાંચ દિવસ ચોક્કસની બને પાંચ દિવસ પાનની સ્વીકારવી કરે
[—સ્થા ૧૧૪]

હું કોઈ શત્રીની સિદ્ધપ્રતિમાનું સમ્પાદ્ પ્રકારે પાલન
ન કરનાર પ્રતિમાધારી નિર્જન્યને અકલિતકર્તા શાસ્ત્ર
અશુભજાતી ગણુ બાળતો છે —

૧. કૃમ્યાદી ચર્મ ભય, કે
૨. દીર્ઘમલિકા યોગ્યતાને પામે, કે
૩. કેવલીપ્રસન્ન પ્રમથો જલ શાય.

હું પણ ભે સમ્પાદ્ પાલન કરે તો જા ગણુ બાળતો કિંતુ
કારી શાસ્ત્ર શુભ નીવડે છે —

૧. અવધિજ્ઞાન પામે, કે
૨. મનપ્રમથજ્ઞાન પામે, કે
૩. કેવલજ્ઞાન ઉત્પન્ન થાય.

[—સ્થા ૧૧૬]

સમસમમિકા^૧ સિદ્ધપ્રતિમાની વશસૂચક^૨ અપ્રાપ્ત
૪૬ શર્ચિદવસ અને તેમાં ૧૬૬ સિકાથી શાય ૬

[—સ્થા ૧૧૭, —સપ ૫૪]

અદ્યત્તમિકા^૨ સિદ્ધપ્રતિમાની વશસૂચક^૨ અપ્રાપ્ત
૬૪ શર્ચિદવસ અને તેમાં ૨૮૮ સિકાથી શાય ૬

[—સ્થા ૧૧૭, —સપ ૧૪]

૧. સ્થા ૧૧૭૬ કિલો કે ૪૪ કિલો. કોઈ સુપ્રકર્મ હિતિ. વધતી
જાય એમાં પ્રથમ સુપ્રકર્મ કોઈ કિલો કોઈ જ હિતિ. એમ સ્થાનકર્મ
કોઈ કે તે સ્થાન હિતિ. નથી મળે (જ+૧૪+૧૧+૧૮ કો+૪૪+૪૪)
૧ હિતિ.

૨. જાણ કિલો કોઈ કિલો જાણ તૃપ્ત હિતિ. નિયમ કરે

નવનવમિહાર^૧ બિમુપ્રતિમાની ચઘાસુવાય અમ્મક
આશપના ૧૧ દિવસ અને તેમાં ૪૦૫ બિદ્યાથી ઘાય છે
[—સપ ૮૧ —સ્થ ૧૮૭]

દશમમિહાર^૨ બિમુપ્રતિમાની ચઘાસુવાય અમ્મક
આશપના ૧૦ દિવસ અને ૫૫ બિદ્યાથી ઘાય છે
[—સપ ૧ —સ્થ ૭૪૪]

એકદશવિદ્યારૂપિમા સ્વીકારનાર અણુમારમાં આઠ બુદ્ધ
હોય આવરપડે છે —

૧. મહા; ૨. સ્ત્ર; ૩. મિથા ૪. બદુકુલતા; ૫. શક્તિ
૬. અદ્યપિકરણ — ૭. સદ્ધિ વિગત ૭. મૃતિ ૮. વીર
[—સ્થ ૧૧૪]

૭. શુભાપ્રતિમા (શુભા વિષેના નિપત) ચાર છે —

૧. પ વગેરે જે ઉદિત છે તેમાં મેઈ પડે
એક સેતુ;
૨. પ્રથમથી નખી કરી શબ્દ કે અત્યુક લખે અને
પછી એ તે ભેગમા આવે તે જ સ્વર્ગ બીજા ન સર્વ;
૩. ત પડે એ આશ્ચર્ય દેનારું હોય તે જ સર્વ
બીજાને લાવીને આપે તા ન સર્વ
૪. તે પડે એ ચાથરેડ હોય તે જ સર્વ

૮. વજ્રપ્રતિમા ચાર છે —

૧. મુગશત્ર વગેરે જે ઉદિત છે તે ચાચીય,
૨. નધરે ચપેતું ચાચીય;
૩. આમલ આપનાર મૃદસ્થનું ચાપેડ વજ્ર ચાચીય,
૪. તેજુ જ નેવે તણ લીપેતું ચાચીય

૧. એમ નર વિરજનું મિઠા મિલં ૭ બુદ્ધ, ૩૩ તિ ૩ ૨

૨. ૧૩ વિરજનું મિઠા મિલં ૮૮ બુદ્ધ ૩૭ ૧૧ રિત

કુ પાત્રપ્રતિમા ચાર છે —

૧ ઘાપગદિ જે ઉદિષ્ટ છે તે માળીય;

૨ નજરે બેસે પાત્ર માળીય.

૩ ઘાપને જળીયાર ચપચુ^૧ હોય તેણે જાણ્ય તેની
પાસે જી જલુ પાત્રો હોય જાને તેમાથી ચાર ફરવી
તે ચપચો હોય — તેમાંથી કોઈ માળીય;

૪ તેણે ઠણ ઠીપેણું પાત્ર માળીય.

કુ સ્થાન (જે/સે કે કાચોત્સત્ર કરવા માટેનું સ્થાન —
આશ્રય — માનવા સબંધી) પ્રતિમા ચાર છે —

૧ જાવિત્ત સ્થાનમાં સ્ત્રીને આકુચન પ્રસારણ વગેરે
કિંવા ફરીય, જાને જાવિત્ત જીત વગેરેનો આશ્રય લઈય
જાને લેટલામાં જ ફરીય — ફરીય;

૨ ફરવા-ફરવા સિંચામની હાવસની બને કિંવાની
છુટ થાળી;

૩ માત્ર આકુચન — પ્રસારણની છુટ થાળી;

૪ ચણે કિંવાની છુટ નહી તેવી.

(— જ્ઞાન ૩૩૧)

(૧૦) પ્રતિલેખના

કુ પ્રમાણપ્રતિલેખના^૧ છ પ્રકારની છે —

૧ આરબટા — ઉદાવળી — પૃકું ભેડું ન ભેડું તે.

૧ પ્રતિલેખના બેઝો નિરીક્ષણ, વગર. બેના ચાર ભેદ છે :— કમ્બ
ફેર, કમ્બ જાને વાન. (૧) વજ, પાત્ર જાવિ પાત્રિક કાચાચેડું વજ
જાણાઈય નિરીક્ષણ કરણું તે કમ્બ-પ્રતિલેખના, (૨) કાચોત્સર્ગની
વેલગળી, સુતાની, જાણાઈય વજ સ્વલિખામિ, જાણું જાને નિહારકેડું
નિરીક્ષણ કરણું તે ફેર પ્રતિલેખના (૩) જાણ કમ્બે જાણ કમ્બ કરણને
નિહાર કરણે તે કમ્બ પ્રતિલેખના જાને (૪) જાણે થી સુ કરું^૧ જાણે
સુ કરણું ભેડમિ^૧ વગરના જે કરણી ભેડમિ તે કુ કરણો નથી — ભેડું પર્ષ
જાણણ — તે જાણ પ્રતિલેખના.

પ્રતિલેખનાઈ પ્રમાણ કરણે લખિય કરણું તે પ્રમાણ-પ્રતિલેખના.

૨. સુમર્શ — મસગીને પ્રતિસેખન કરતું તે — ઘટ કાવ્યમ શાખી પ્રતિસેખન કરતું તે,
૩. મિસત્રી — સુવેશા જેમ વચના છેલ્લેને જણી જીવાનીયા કહવા તે,
૪. પ્રસેદના — વચને બાટકતું તે,
૫. વિશિષ્ટા — ભેદેશા વચને વગર ભેદેશ્યમાં દે કતું તે,
૬. વેદિકા — પ્રતિસેખના વખતે વચપ્રોત્ય ન બેસતું તે.

ક્રમમાજ્ઞ-પ્રતિસેખના છ પ્રકારની છે —

૧. અનર્વિત [પ્રતિસેખન વખતે વચને કે પાતાને કે બનેને ન નચાવવા તે]
૨. અર્વિત [ઉપર મુજબ વચને કે પાતાને ન વાળતું તે]
૩. અનાનુબધી — ઉપવચ કે બાટક વિનાની;
૪. અમિસત્રી — વચના છેલ્લેને સુવેશાની જેમ જીવા નીચા ન કહવા તે;
૫. ॥ પુરિમાવાચી^૧ અને નવ ચો કવાળી,^૨

૧. પુરિમા બેટી પ્રદેશન — જ્યારે કાવ્યનું તે તેણે નિવમ બેરો છે ૧ વચને પ્દેશી મી શમિતે જાત બધાનર ભેદે તેને જાત વચત સદા કાવ્ય — જાત જાત પુરિમા જાત તેને ફેલો બધાનર ભેદે જાત જાત જાત વચત સદા કાવ્ય — જાત જાત મળી છે પુરિમા જાત
૨. પિયક બેટી જાત પ્રદેશન — જાત જાત કાવ્યનું તે તેણે જાત બેરો નિવમ છે ૧ વચત મળી કાવ્યનું જેવાવ બેટી પ્દેશ જાત વચત પિયક મળી જાત જાત પ્રમાજ્ઞ, જાત જાત વચત પિયક જાત જાત વચત પ્રમાજ્ઞ, જાત જાત વચત પિયક જાત જાત વચત પ્રમાજ્ઞ — જાત નવ પિયક જાત. પિયકમાં પ્રમાજ્ઞનું જાત ૧૭ છે ૭ અને પુરિમાર્થ નિરિ જાતનું મેરો જાત જાતે ૧૧૭ જાતે ભેદે.

૬. વેદપરિણામ

મોક્ષ — દે ભગવાન ! વેદ કેટલા પ્રમાણે છે ?

ભગવાન — દે મોક્ષ ! વેદના ચત્ત્ર પ્રકાર છે —

૪વિદ, પુરુષવેદ અને નપુસ્યવેદ

૧ મોક્ષ — દે ભગવાન ! નારકને ક્ષેત્રે વેદ કોણ ?

ભગવાન — દે મોક્ષ ! નારકને ૪વિદ અને પુરુષ

વેદ નથી. નારકો નપુસ્ય કોણ છે.

૨-૧૧ ભગવાનપણે ૪વિદ અને પુરુષવેદ કોણ છે
નપુસ્યવેદ નથી.

૧૨-૧૬ યાજ્ઞશ્લોક અને લીન્દ્રવણી ચતુર્થિન્દ્રિય જાત
નપુસ્ય ન કોણ છે.

૧ ૭ સમૂહિષ્મ વિર્જ્ય પચેન્દ્રિય ચત્ત્ર નપુસ્ય ન
કોણ છે.

૭૮ જર્જર વિર્જ્ય પચેન્દ્રિયને ચત્ત્રે વેદ કોણ છે.

૧૧ ૭ સમૂહિષ્મ મનુષ્ય નપુસ્ય ન કોણ.

૭૮ જર્જર મનુષ્યને ચત્ત્રે વેદ કોણ.

૨૧ ૨૪ બ્રહ્મ બ્રહ્મણી અને વેદાનિષ્ઠને શી અને
પુરુષવેદ ન કોણ છે.

(-સ્થ ૧૧)

મત્સ્ય ચત્ત્ર પ્રમાણ છે —

૧ જાલ — ઈશ્વરમાંથી કપિલ;

૨ પાતલ — લીલો આમલીથી પીરકથવેલ કોણ અને
પત્તી તે લેણે નીલકંઠ.

૩ સમૂહિષ્મ — માતાજિવાના સુરજ વિના કાળ
મત્સ્ય.

(૫) જાલ મત્સ્યના ચત્ત્રે લે —

૧ શી, ૨ પુરુષ, ૩ નપુસ્ય

(૨) પાતલ મત્સ્ય તે જ ચત્ત્રે લે છે.

(-સ્થ ૧૧)

કે પદી ત્રણ પ્રકારની છે —

૧. બદ્ધ, ૨. પોતાળ, ૩. સમુચ્છિન્ન.

(૧) બદ્ધ પદીના ત્રણ ભેદ છે —

૧. શ્રી; ૨. પુરુષ; ૩. નપુસક

(૨) પોતાળ પણ ઉપર પ્રમાણે ત્રણ ત્રણ ભેદ છે

કે તે જ પ્રમાણે ઉપરિચર અને હજર્પરિણામના ભેદે સમજી લેવા.

[—સ્થા ૧૧૬]

કે શ્રી ત્રણ પ્રકારની છે —

૧. વિશ્વ શ્રી, ૨. મનુષ્ય શ્રી, ૩. દેવ શ્રી

(૧) વિશ્વ શ્રીના ત્રણ ભેદ છે —

૧. જલચરી; ૨. સ્થલચરી; ૩. એચરી.

(૨) મનુષ્ય શ્રીના ત્રણ પ્રકાર છે —

૧. કમંજીમિશ્વ ૨. બ્રહ્મજીમિશ્વ, ૩. બાન્દીપિશ્વ

કે પુરુષના ભેદોપભેદો પણ ઉપર પ્રમાણે.

કે નપુસકના ત્રણ ભેદ છે —

૧. નારક નપુસક, ૨. વિશ્વ નપુસક, ૩. મનુષ્ય નપુસક

(૨) વિશ્વ નપુસક ત્રણ પ્રકારનો છે —

૧. જલચર; ૨. સ્થલચર; ૩. એચર.

(૩) મનુષ્ય નપુસકના ત્રણ પ્રકાર છે —

૧. કમંજીમિશ્વ; ૨. બ્રહ્મજીમિશ્વ; ૩. બાન્દીપિશ્વ

[—સ્થા ૧૧૭]

વિશ્વચોદિ હજના ત્રણ ભેદ છે —

૧. શ્રી ૨. પુરુષ, ૩. નપુસક

[—સ્થા ૧૧૮]

૧. એવે ૧૨ વારે છે તેના—સપ્ત વારે.

૨. એવે હજાર વારે છે તેના એકાદશ વારે.

વજાવેલ હોવાય છે; અને એ કાવચેય નરે મોડાંબને વિભાગ એ
 છે તે મોચેય હોવાય છે આમ એક કાવચેય ન્યાયર નિવચનો નજ
 વામ થમે છે. હવનથી કોઈ પણ પ્રકારે, પણ તે વાચિક હોય કે માન-
 કિ: એવી નથી એમાં કાવચેય ન હોય. ન્યાય મુખી થાય છે ત્યા મુખી
 અવર કાવચેય તે પહેવાનો ન ઉતરે કિંમતવચનામાં ન્યાયે હવ
 કાવચેય હોય છે ત્યારે ન કાવચેય હવ વામ છે. એટલે ન્યાયે મિત્રને
 હોય કે વિભાગ કરો હોય ત્યારે પણ કાવચેય તે હોય ન છે. આ
 પ્રકારે વહે સેવકાં મુખ્ય તે કાવચેય ન છે અને જાણીયા છે તે તેના ન
 વિરોધ છે. — વિરોધાત્મક ચા ૩૫૮ થી.

અને એ મે પ્રત્યે થાયને સવર મનવા હોય તે તેમની જાણના આમ
 હવે એકિ—હવે એ કાવચેય ન્યાયર તે કાવચેય કાવચેય ન્યાયરથી પ્રકાર
 મોટા કાવચેયનો સહકાર મેકળેને હવ તેને કાવચેય એ ન્યાયર કરે
 છે તે વજાવેલ અને કાવચેયન્યાયરથી પ્રકાર કરેલા મોડાંબને સહકાર
 મેકળે હવ એ વિભાગ ન્યાયર કરે છે તે મોચેય આમ જાણીયા
 થયાં કાવચેય મોટા નથી નહ છે. — વિરોધાત્મક ચા ૩૫૩-૩૫૪

૪. પ્રવચન અને પરીણ પ્રમાણ—

પ્રથમ કાવચેય નથી પ્રવચન અને પરીણમાં વહેવા નામનાં છે
 પ્રવચન તે હોવાય એ માત્ર જાણનાથી હોય; એટલે કે એમાં કાવચેય
 અને મનથી કાવચેય ન પડે પ્રવચન તે છે એ કાવચેય અને મનથી પ્રમાણ
 થાય થાય છે. પ્રવચનના એ સેવક છે તે સ્વામીજીવ છે. અન્ય નથીમાં
 એ કાવચેય પ્રવચન મુખ્ય છે તે કાવચેયકારી પ્રવચન સમજાવું એકિ
 જાણનાં નહિ. — વિરોધ ચા ૪૨

૫. અવધિયાતન—

અવધિયાત મે પ્રકારમાં એ અવધિયાત છે તેમાં હોય અને નારાજ્ય થવ
 ન મારુ છે એટલાં પણ કાવચેયના છે છે જા પણ તે કાવચેયના
 સ્વ નિમિત્ત થવ ન છે. તેથી તે અવધિયાત તે અવધિયાત હોવાય છે
 અને જોઈ અવધિયાતના કાવચેયનાથી થાય છે તેમાં કાવચેયના
 મારુ વાતચીત છે તેથી તેને કાવચેયના થવ કાવચેયના થાય છે

૧. કાવચેયના—

કાવચેયના કાવચેયના કાવચેયના કાવચેયના કાવચેયના કાવચેયના
 છે. અને કાવચેયના કાવચેયના કાવચેયના કાવચેયના કાવચેયના

— જોઈ જઈ છે. એણે તેણી જવા માટે કહ્યો. થયો. પણ જઈ જુને
 ૭ તે જવારી દર જવણી ન દાઉં એ ન જવને તેને વિચાર જાણે. ૭
 જવણ એ એમ કહે છે. કાનું ને કાચેનું સમજે (કિયામ હાલ)
 એ તે મિત્ર છે એ ખોળાર એમ દોષ તો આ જવણી જવારીમાં કું
 સૂઈ રહ્યું, પણ સૂઈ તો રાત્રો નથી. મારે દર ધવનવાળી વિધા પૂરી
 કરી રહે ત્યાં મુખી થાત એવી જાણી અને ત્યાર પછી ન ‘જવણ’ એમ
 જાણી કું સૂઈ રાત્રી. મારે બચાવે કાનું તે કાચેનું સમજે’ એવો એ
 કિયાવ પ્રતિજ્ઞિત કર્યો છે. તે જાણે છે. બીજા દિશાએ તેને બચાવના
 કિયાવનું સ્વરૂપ સમજાવવા પ્રયત્ન કર્યો, પણ તે સમજ્યા નહિ અને તેને
 પેલાની જાન પડી ગઈ. પછી તે પેલાનું વિશેષી કિયાવનું પ્રજિજ્ઞાન
 નાસી જાયો. આ જાનુરત એટલું મારે કહેવાય છે કે જોઈ પણ વિધા
 નિઃ સમજાવ નહિ પણ જાનું સમજાવી આપ્યું છે એમ તે માને છે; એટલે
 જાનું જાન જાણીને ધવનવાર દોષવાળી ને જાનું કહેવાય છે. આ જાનું
 બચાવ જાણીને કેવળજાન થયા પછી ૧૪ વર્ષે જાણીમાં જાણી.

જાણી સુરમાં જાણીની કથા જાણવ નિસ્વારી જાણામાં
 જાણી છે તેમ તેની જાણના મદાદાર જાણી સચાઈએ કઈ પણ જાણે
 નથી તેને જાણ પાડીને દાઉં એમ જાણ્યા છે પણ તેમની એ
 જાણના જાણીની પુત્રો જિજ્ઞાસુના દાઉં કે નહિ તે વિષે સુરમાં કઈ
 કું નથી તે જાણ જાણીનાર દાઉં એ જાણ્યા છે; પણ તે જાણના
 જાણીની એનું જાણનાને પુત્ર દાઉં તે વિષે સુરમાં કું કહે ત્યાં
 જાણ નથી તેને ૫૦૦ પુત્રો કહે રીજા કીપી એમ તે ૨૫૫ જાણે
 છે પણ તેની જાણી જિજ્ઞાસુનાર જાણ રીજા કીપી દાઉં એમ ત્યાં જાણ્યા
 નથી — જાણી કહે કું નિજીકિયા જાણનારમાં એક થાય (ન ૧૧૫)
 છે એમ જાણનારું જાણ જાણે છે પણ ત્યાં જાણ તે રીજા દાઉં એ
 જાણ્યા નથી. આ કું નહિ પણ તે જાણના — એ તે જાણના
 જાણીની જાણે કે તેમની પુત્રો — આ વિષે પણ એ જાણના રીજાને
 મત્રો દાઉં છે.

૧૧ જાણી જાણીના કથામાં તો જાણને કું રીજા છે કે
 જાણ ૧ એ જાણના જાણીની જાણી જાણે જાણનાને પુત્ર અને તેમની
 જાણના પુત્રો જિજ્ઞાસુનારે જાણ દાઉં આટલું કે જાણ ૧૧ દાઉં
 અને જાણ ૧૧ દાઉં જાણનાર જાણ જાણે જાણના રીજા રીજા
 ૧૧ તે રીજાને જિજ્ઞાસુ છે.

સ્વાર્ણસુત્ર — (સુત્ર ૧૭૧) ખંડ પંચ તીર્થ કંઠેને કુપારપ્રવર્જિત ક્ષા
ઉ એમાં મેક બચ્છન મહાવીર જન્મ ઉ અને સમયસાંચર્મ ૧૦ તીર્થ કંઠે
મુક્તિવાત મેજદી દીક્ષા લીધી તેમ સ્વયં કનુ ઉ (સુત્ર ૧૭૨) જન્મ નામ
બખાભાં નરી જા બન્ને સુખને માથે યજ્ઞાને બર્ષ કરીમે તેા મ્હેનું પે
૩ બચ્છન મહાવીર વિવાહ કર્યો ન હોય, એમ જા સુવાર્ણ સજ્જાને
પરપદ સમર્થ ૧૭૩ ઉ બચ્છન મહાવીરના વિવાહની પણ સર્વ પ્રથમ
અપ્તરખાં ન બેસ મને ઉ અને કીધી મે તેમની વિદાવિવરક મ્હેન
પરજાની સુખના બાને ઉ એમ મનાનું એક મે, એકી મંત્રવર્તનું
જામરિ બખરત, સ્વાર્ણ, સમયસર્વ મે જન્મ તેમજ વિવાહના વિરેખની
પરજામાં મુનું એક મે અને અપ્તરૂત જામરતક નિર્ણયિત તથા મ્હે
જામરતી મ્હેનું કુર્ણી મુખીય તેમજ વિવાહના કર્મમાં સજ્જાને બેસ
પરજામાં મુખના એક મે, બચ્છન મહાવીરને વિવાહ થયે હોય તેમ જામરતી
કેલનાર પરજામાં મનાવ ૩૪ થઈ ઉ તારી સિવમનેને ત્યાં તેા તે
જાનિવર્જિત હોવાની વાત છે ઉ

જા જામરિની ક્ષા થાયે બચ્છન સુવનાજ કુર્ણી રેવાંકની કથા,
એકે કુદરતખંડ મમ્મલ પાપ — તે સરનાપદ એવી ઉ-નિવ ૧૫ ૧૭
૧૮ અપ્રાપ્તિક નિકુલવ —

અપ્રાપ્તિક મને પ્રવરક વસુ નામના વૌરુઈ જામરતે કિષ
કિષવુદ્ધ હોય તે જ્યારે સમવુદ્ધ^૧ હોય ત્યારે જામરતનાં વચ્ચે
પૂજના હે બચ્છન અને એક પ્રોથ અ મ્હેન ૧ ના એમ નરી
તેવી જ રીતે મે, વજ્ઞ, ક જ્યાવ ૩ જામરતના તે મું જા અના એ
જામરત પ્રોથ ઉ તેમની એક પ્રોથ જા મિત્ર હેમ ત્યાં મુખી તેને
અ ન મ્હે જા; મનુ હોમામરના પ્રોથ એવા જ પ્રોથવર સર્વ
પ્રોથવર પ્રોથ હેમ ત્યારે જ અ મ્હેન ૩ જા વૌરુઈ અને બચ્છન
મહાવીરના સવાઈ થય થી તેને એક નરો જા ૩૪ જામરતે તેને પિયના
સુરે કપુ એ એમ જ ઉ તે જા એ એક પ્રોથ નિવા તે અ નરી
મ્હેનને અને એ એક પ્રોથની તે અ મ્હેન ૩ તે જામ પ્રોથને જ
અ મ ન મનાવ નીવ તે સિવના પ્રોથ તે તેના નિવા જામર જ

૧ સુવર્ણ જામરતુર ઉ જા દીમારી સમવુદ્ધ જામર ઉ, તે
જામરત ન ૧૧ ને જામરતીને સમવુદ્ધ.

૭ - ટેનાથી જ તે જાણા અપાવને જાને છે. શુભને તેને પણ સમજાવવા પ્રજન સર્પે જ્ય તેણે તો પેશાસે મલ જ પાઠી રાખેલા અને એ જ પ્રજાણે તે જીવને સમજાવવા શાખેલા. એથી શુભને તેને સપથી નહિમૂવ સર્પે અપાવ પ્રારંભે અપાવ માનના ટેનાથી તે અપાવારંભે સંભવ છે.

એક વખત અમરકાંતના નામની નગરીમાં મિત્રની નામના કમળોજાસી
અનેકવિધ દર્શનના થોડા થોડા અંશને વિચારપૂર્વક જાણમાં લાવ્યા અને
જો તેમના પગમાં પડી શ્વેરા લાગે, હું જાણું છું કે તે
જાણ એવા લાખુને અપાર્થક નથી દર્શન લાખ્યાં જ્યાં સાચી તે મિત્રની,
વધે તે જાણ કરી શકું અમરકાંત શું છે? — એટલે મિત્રની તુલના
અમરકાંત લાખ્યાં — માફ કરો, મેં અંતરે જાણ્યું કિંદાન્ત પ્રભાવે કાલ
દીપ્ત છે અમરકાંત અત્યંતના કિંદાન્ત પ્રભાવે નહિ. — જ્યાં સાચી
વિચારની ઇચ્છા મિત્ર કિંદાન્તનું જ્ઞાન થયું અને તેણે શિક્ષણ મિત્રના
મિત્રોના અભ્યાસની રીતપદ્ધતિ કરી.

અનુચિત સહાયીઓ કેવળકાંડે મેળવેલ વળા ફરી રામો રથે જાય
વિદ્યવતી ધન્યા ભગી હાલી

॥ अथर्ववेदस्य विष्णुसूक्तम् ॥

[illegible]

୧. ଶାନ୍ତି ସଂଗ୍ରହଣେ ସମସ୍ତେ ଏ ଖଣି ଯାଅ, ଦେବତା ସଂଗ୍ରହଣ କ'ଣ ଯେ.

સાધુ નથી તો જન્મ કલ્પે સાધુ જ હોય તો મુશ્કેલી કહેવાય, ખરે સાધુ
કલ્પે નિશ્ચય થઈ હોય જ નહિ. જોન સ્વનિર્ણયે તેમને સમજાવું કે એમ
જેવના વચન પર વિશ્વાસ મૂકી તપે તેને દેવ માનીએ અને સાધુ ન માનીએ
તેમ બંને દેહોને જન્મ કર્મના વચન પર વિશ્વાસ મૂકી જની સંતુષ્ટ -
અસંતુષ્ટને નિશ્ચય થઈ હોય છે. જન્મ તેમો તો જાણ્ય જ નહિ, અને
સંતુષ્ટિપૂર્વ થઈ અભ્યાસવાળો પ્રધાર કરવા કામ્યા બિંદુ વગર અન-
જ્ઞાત જાતના યજ્ઞથી તેમને ખરી નાધિ. બિંદુ બારેક હોય બિંદુ
તેમણે યજ્ઞને મનુ કે બપો તો વહિમિા બીધી, હું બાવક રહિને બપો એ
ચાલી હોય બિંદુને પાળ્યને કહ્યું — ચાલ તે બાવક છે જન્મ હું બપો
મો હોને કે તપે દેવ છે કે વહિ? આ સંજ્ઞાથી તેઓ જેવના કિંમત
નિષેધે જામ દૂર વધે. આ બંનેને ધર્મજ્ઞ અગ્રણ્યે જાણ્યો છે, તે તેમ
ચાલે વહીને નહીં જન્મ તેમને તે નિશ્ચિત જાણ્યે માટે.

આ ધ્યાન કરવાના મહાવેળા નિર્વાણ જની ૧૧૪ વર્ષે જાડે છે.

૪૩. સંતુષ્ટિર્વિદિ ચિદ્ગુણઃ-

જન્મ જની વધે અગ્રણ્ય નાથ તે સંતુષ્ટિ, જાણ્ય સંતુષ્ટિને
મને તે સંતુષ્ટિને કહેવાય. અર્થેનુ વધુને કલ્પનાથી માનવાર આ
માન્યે કલ્પિતે જાણે હોને નાથનાર્થ જાણે છે. — મહાકિર્તિને પ્રતિષ્ઠ
જને કલ્પિતને કિંમત જાણિય જાણ્યાર્થે જાણે અગ્રણ્ય કહેવે કહે
તેમાં વર્તમાન સમજના નાથને વિશિષ્ટ થઈ જાણે અગ્રણ્ય સમજના
અગ્રણ્યે વિશિષ્ટ થઈ જાણે, બિંદુ જ રીને કલ્પિતને સમજના નાથને
અગ્રણ્ય ખાણિય વિશિષ્ટ થઈ જાણે, બિંદુ જાણ્યાર્થે જાણ્યો તે સમજાર્થ
જ તેને વધુ કે એ જાણ્ય કલ્પના થઈ દેવ જ અગ્રણ્ય થઈ જાણે કહે
તે રાજ તે કર્મનું રેલ બધારે કહે કે અગ્રણ્ય કર્મનું રેલને અગ્રણ્ય જ
જ નથી જાણ્યે જાણે સુખને તેણે આ વિષય જાણ્યે જાણે તેને કહ્યું
કે જાણે એ વિશિષ્ટને ચાલ કહેવાર્થ જાણે છે તે નાથને છે. જાણ્યે
નાથને તથા વધુ જાણ્યે તે વિશિષ્ટને કહેવાના આ જાણે તેથી
જાણ્યે કર્મનું સુખનુ જાણ્યે કલ્પના અગ્રણ્યના જ બિંદુને જાણ્યે
નાથના આ સુખનુ જાણ્યે નથી. — જાણ્ય સમજના આ જાણે તેણે
સાધુ કર્મનું જ સમજના કરવા માણ્યે બિંદુને જાણ્યે તેને સંતુષ્ટિપૂર્વ થઈ

અગ્રણ્ય તે વિશિષ્ટ કરતાં કલ્પના કલ્પિતને જાણ્યે જાણ્યે
ત્યાં અગ્રણ્યને તેન મારવા માણ્યે બિંદુને તેણે કહ્યું — મે તે જાણ્યે છે

૧ તરી તે પાસે ઉઠે તો જણ મનુને કમ મામે ઠાઠા બેઠી થાએને
 ૨૧ ૧ નમણ ક મન પ્રમાણે એણે રીતપ રીપી જતી તે બચવિર અને
 એણે થાત બનેડા તે—બ હો તો કપામ્ના તર વહ જુવણ નમે
 અને અને અમારે માન્ય ક જીવિ બા સામગી તેને પિતાના કિર્દાનર્થ
 રહેથી જોઈ જમલ અને તે ફરી સમજાવો વસે.

આ રૂબા ભગવાન મહાવીરના નિર્માણ ૧૭૧ ૧૧ ૧૬' નાનો છે

W 2G4 G4444

ସିଏ ଏ ହସସୟା ସେ ଦିବାନେ ଅନୁସର ବର୍ଦ୍ଧି ଚାଓ । ସିଂହ ଶ୍ୟାମାସ
 ଶୈବ ଶୈବ ଓ । ଆ ମନୁଷି ଓ ଧନି ଆସ ନୟାବଦାର୍ଥ ଆସେ ଓ —

[illegible]

૧૯૬૧ વર્ષના ગણતંત્ર દિવસના અગત્યના વાતચતોમાં ૧૯૬૧ ના
 સિદ્ધાંત અનુસાર ૨૦ દિવસોના અગત્યના વાતચતોમાં ૨૦ - ૨૦ દિવસો
 નું અગત્યના વાતચતોમાં ૨૦ દિવસોના અગત્યના વાતચતોમાં ૨૦
 વર્ષો સુધી સિદ્ધાંત અનુસાર ૨૦ દિવસોના અગત્યના વાતચતોમાં ૨૦
 ૨૦ વર્ષોના અગત્યના વાતચતોમાં ૨૦ દિવસોના અગત્યના વાતચતોમાં ૨૦
 ૨૦ વર્ષોના અગત્યના વાતચતોમાં ૨૦ દિવસોના અગત્યના વાતચતોમાં ૨૦
 ૨૦ વર્ષોના અગત્યના વાતચતોમાં ૨૦ દિવસોના અગત્યના વાતચતોમાં ૨૦

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

૧૧ જાળદિઃ નિહાવન

હવે અને કમરો જામ નહિ પણ રખત માત્ર થાય છે મિત્ર
મનનાથ જા મનની કલ્પિતિ જામ જાણી છે—સ્વપુર નગરમાં જ્યારે
જ્યારે દીક્ષુ પુત્રુ થયું અને જાણાય શી દુર્ગતિમાં પુરુષમિત્ર જ્યારે
દરિદ્રતા કસ્ય કસ્ય તે વખતે તે જ્યારે પ્રાપ્તકલિલ નામને એક સમુ
જ્યારે કોઈ એક વગર જ્યારે નિમ્ન નામના સમુને કમરોમાં નામના
પુરુષે કમરોમાં દીક્ષા સ્વાત્ત્વ કસ્ય તેમજ મિત્રી થાય જાણી છે કોઈ કમ
થાય હવે સમુ જ શી ખરી પો છે તેની રિતિ વધારે કાળી નથી
કોઈ એક કોઈ સુખી થાય પર કોઈ બીજી કાળજીને ને હવે ખરી નહ
તેમજ કોઈ કમ જાણાય છે અને રખત જ્યારે થાય છે ને કસ્ય નહિ જ્યારે
કાળજી ખરી નહ છે—કોઈ કાળજી કોઈમાં એક મુખ્ય પદ્ય
કોઈ કમ જ્યારે કોઈ સુખ કોઈ છે અને નિહાવિત કોઈ છે તે હવે
કસ્ય એકલને થયો કઈ કાળજીમાં થાય છે એક કોઈમાં કસ્ય
થાય કોઈ દીક્ષામાં જાય તે જાળાય થાય તેમ જા સંજ્ઞાને હવે
કાળજીમાં કસ્ય— એ એક જ કોઈ તે જાળાય અને કમ કોઈ
મુખ્ય ન થાય એકને કાળજી તેમજ એકલ કઈ થાય કોઈ છે અને
એ જાળાય થાય તે કમ જાળાયને કોઈ થાય થાય ન એકલ એકલ
ખરી રીતે હવે અને કમરો જામ ન ન થાય એકલ, જ્યારે હવે
અને કમરો જાય રખત જ મનને કસ્ય— જાણી તેને કાળજી
જ્યારે તે કાળજી જ નહિ, એકલ તેને કાળજીમાં કોઈ.

જાળાય થાય થાય થાય થાય થાય છે

૧૨. જાળિયાવાળી

સ્વપુરમાં કસ્યને ન જાળાય તે જાળિયાવાળી કોઈમાં છે જા તેને
જાળાય કસ્ય એ કોઈમાં જાળાય જ્યારે કસ્ય છે તે જા છે એકે અને
પુરુષ-જાળી હવે જાળિયાવાળી જાળાય ન કોઈ તે જાળિયાવાળી કોઈમાં
જાળિયા એ હવે જ્યારે જાળિયાવાળી સુખને છે જાળાય સુરે જાળિયા
નિહાવણે કસ્યે કસ્યમાં તેમ જ જાળિયાવાળી કાળ છે—જાળાય ૧.૪.૩.
નિહાવ નિહાવ જાળે જાળિયા સુખાર્થ ૧. ૧૫. જાળાય છે ૩ ૪
૧ ૫ ૫૫

(૧) જાળિયાવાળી : એકલ અનેકને જાય છે જા તે જાળિયાવાળી કોઈમાં
જાળાય—તે જાળિયાવાળી કોઈમાં છે જાળાય કસ્ય તે જાળાય કસ્યે.

નર્દન ભગવાન છુટે મુ' ઉ — સુખો અનુભવ ૩ ૧૫૮.) જ્યુ માન' બા બનેદી ખજખં ઉ છરીએ મેહુ નપુ ન વચ્ચડું એથી બાનખ માથા બાથે તેમ છરીઆ મેથા પાછળ મેથા બધા વેચા ન થયું કે જોહુ કૂડે ન નડું સુખો વિનય ૫ ૮ ; અનુભવ ૩ ૧૫૧ બા મારને સમગ્રી તો ન ન કડી સમાવ. જ્યુ પાછળની બોલસકળી તિલિવણ એમિ ન ઈમાકારે તેમને ચાવવાથી કઢા હોય તો મેથ ન ઉ.

(૧) સમુદ્ધેડવાથી : એનો પ્રતિજ્ઞ વસુને નિવનય મિનપટવાથી મારે ઉ તે જોઈ સમુદ્ધેડવાથી કહેવાય ઉ.

(૨) નિવનવાથી નિવનવાથી છરીએ ઈમાકાર નિવનવાળે વસુને ઉ અને સંખ્યો ને મા ઉ એમ જણાવત હોય તેડું હારે ઉ. જ્યુ જા મા બાલખનો પ્રતિજ્ઞ ન ઉ; બાથે નિવનયે અર્થ નિવ મીને, એનો હોમને હાથવ મળત હોય તેવા નિવવાળેએ જા મા ઉ તેમ કહેવું જાણાર કાચડું નથી.

(૩) પરીચેક નથી એમ કહેવાય : જા મા ચર્ચાએ ઉ તે પ્રતિજ્ઞ ન ઉ.

૫૮ નવઃ—

કેનકાચાખંડી પ્રત્યેક વસુનો વિચાર તથા કરવામાં આવે ઉ. મેથે ઈત્ત હમ્મ કે અર્થ નથી એનો વિચાર કરી રખને નવનો કપરોત ન હોય. જાલ મી રજિવત તામળ બાખખ અચમ્મ તો જા પદ્ધતિ છરી જ્યુ રખી મિખેલી મહુમ્મિ ક્વાલિ કપરો સુવ થાડે નવનિચાર બધે મર્યાબ બાખો ઉ. જ્યુ એ ઈર્થ મેથ હોય તો નવનિચારણા કરવાથી હા જ્યુ ઉ. જાલ મીને કલિકમ્મુન અને રજિવતંત્ય પ્રત્યેક જાલ નવનિચારણી પદ્ધતિ જ્ઞા મારખં પ્રચલિત હાથી અને જ્યાં મુખી સમાવ મળે નેમ્મર કપાલુચોત બાલિ જ્યુ બસુચોતમાં વહેવનાઈ બાખુ ન દડું ત્યાં મુખી તેમ નવનિચારણા અચમ્મ કરવી એઈએ મેરી પદ્ધતિ ૧૮૮ જ્યુ મિખેલી મહુમ્મિ વરોઈ કાલોએ કાલિ બાલ'વજ ૧૪૧ બાલ' જ્યુ રજિને સમાવ કામે બુદા બુદા ચાર વિમાત — કપાલુચોત, ચલિચ્છુચોત, ચલ્લ કરાલુચોત, ૫૫ કરાલુચોત — માં વહેથી તાખુ. અને ત્યાર ૧૪૧ પ્રત્યેક દમ્મ અને અર્થ માં નવનિચારણા કરવી ન એઈએ મેથે નિવમ નવી કલ્હ ૧૫ જા એઈ અને વલ્લ મેથ હોય ત્યા પાછળી મેથવા પ્રમલ્લે જ્યુ નિચારણા કરે. અને એ અને અમેથ હોય તો થાવ સુવ અને

તેના બાજેથી કામ ચલાવે, નમનિવાસી ન કરે.—કુચિ—સાવરનક
નિર્ણયિત થવા જાય તે નિર્ણયનરવક થા રાજ્યથી

[illegible]

જનના જાગૃત્વોમાં નૂતન શક્તિની કલ્યાણાર્થિ-પર્યાયાર્થિ-અનુદાન-
નિશ્ચય થયેલ છે. આ કલ્યાણી રૂપે નવનિર્માણ કરવાની જરૂરના જવાબમાં જ્યાં
જ્યાં જ્યાં તે તે નબળામાં જ્યાં સંસ્કૃતિ સમાવેશ કરવાની જરૂરના જવાબમાં
આવીને જ છે.

सुप्रीम न्यायालय ने सुझाव दिया कि न्यायाधीशों की नियुक्ति के लिए न्यायाधीशों के बीच एक समझौता किया जाए। न्यायाधीशों के बीच एक समझौता किया जाए। न्यायाधीशों के बीच एक समझौता किया जाए।

4 MAR 2011

ଭୁବନ ସିଂହେ ସିଂହ ଶେଞ୍ଜୁନୀ ଶର୍ମିଷ୍ଠା ଉତ୍କଳୀୟ କବିତାବଳୀ ପଢ଼ିବେ
 ୧୫ ଡୋଲର କାଢ଼ି ଶେଞ୍ଜୁନୀ ସମ୍ମାନ ଓ ଦେଖି ଶୁଣିବେ କବିତାବଳୀ କବିତାବଳୀ
 କବିତାବଳୀ ଓ —

1. **मायाकर्म** — सत्यु मूले स्थितुं मयूर कर्तुं सविन होम तेने
कृतिल कृत ते

૧. કોષ્ટિક — જુનિને આપણે ઇ. સ. ૧૧૧૧ અભિષેકની તેજા સ્થાપનાને
સંક્રમણ કહીએ છીએ.

પ્રતિભા—હવે અધ્યક્ષશ્રી અધ્યક્ષશ્રી રોલપુરના અધ્યક્ષશ્રી
મનમોહન શાસ્ત્રીશ્રી તેમજ અધ્યક્ષશ્રી અધ્યક્ષશ્રી અધ્યક્ષશ્રી
અધ્યક્ષશ્રી અધ્યક્ષશ્રી હવે અધ્યક્ષશ્રી અધ્યક્ષશ્રી તેમજ અધ્યક્ષશ્રી અધ્યક્ષશ્રી

૪ મિશ્રનવ—જન્યનથી વળતે સ્વપ્ન અને પીવા-જન્મે મરે સદા
જન્યનથી સ્વપ્નને રોલ.

૧. સ્થાપના—સાકુને જાડે જનારું કોય જવુ જેવું જાણાવું
પાસજીવ્યા પાછી મુઠી બને પછી વહોરાવે તે.

૧. પ્રામુખ્યિય—સામુને જોએલા બીજી વસ્તુ તેમને જાણ્યાર જાણવાથી થાયેલ છે.

૧. યાત્રાચક્ર—દીનકે પ્રવાસ કરી સમુદાયને નફોદાનવાળી કામગીરી દેવ.

૯ શિવ—હાથ ખરે ખરીએ વસુ નાથે.

6. सुविधा — सुविधा यह सुनिश्चित होगी कि

1. ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ—ଅନ୍ୟରୁ ବ୍ୟବସାୟ ଆଦି ଛାଡ଼ି ଯାଏ ନପାରନ୍ତି।
40) ବଡ଼ ବ୍ୟବସାୟୀ କାନ୍ଦେ ଗୋଟିଏ

૧૧. જનસંખ્યા—સામુદાય સમીક્ષા કરી જાણવાની જાગરૂક ટેવ મારવા
નિયમ પ્રમાણે સામુદાયિક પ્રવૃત્તિ હતા. તોફાને ત્યાંથી બંધી જાય તેવી સ્થિતિ.

12. કુલિય—ભાગીદાર, ધારણી કે બાંધકારી વસ્તુને બંધવું તે, જાડો બાંધવાની કામગીરી થોપ.

૧૧. જાણપુત્ર—મીઠા, સિંચુ, કે શી—જિર્ણાથી જાણે સંયુક્તે
જાણપુત્રી જાણે મેષ.

૧૪ અધિકાર — હવે જાણેલી આજ્ઞાને મુદ્દાને અપાવવાની જગ્યાએ

१५. अभिप्रेत—कौन से कौन से व्यक्ति न केवल तभी वस्तु को
अपनी निज भावनाओं को व्यक्त करेंगे।

१८. अथवा—समुद्रांतून येणारे, समुद्रातून येणाऱ्या वस्तूंना

10. Explain the following:

કચ્છ-૨૫ જાન-૧૯૪૬ પ્રસિદ્ધી વિજયનું-તેથી સમુદાયે લાભ
 મેળવે-એ જવા મેળવે છે —

૧. ધાતી — જાળ અને ખજાણનાર, સ્થાન કસબનાર, વજ્ર ખોરવાનાર, તાલનાર અને બિજામાં બિસુકાનાર — જ્યાં જ્યાં પ્રકાશની ધાતુઓ જેવી કે બેરિયમ, સ્ટ્રોન્ટિયમ, કૅલ્શિયમ, સોડિયમ, પોટેશિયમ, લિથિયમ, રુબીડિયમ, સીસીયમ, થેલેનિયમ, યોરબીયમ, પ્રોમીથિયમ, એક્ટીનિયમ, થોરિયમ, યુરેનિયમ, પ્લુટોનિયમ, એમનાં સંયોજનો હોય.

२. इति—इदम् इति चकार केनोपनिषद् इति

જાતુ પવતું હોય — જ્યાં હાલ પડેલી બેનાથી કાઢીને રોપ. જ્યાં
પડેલે છેું જ્યાં ન બેઠેલો, તેથી બેનારને જ્યાં જ્યાં હાલ રોપ કરી.

૭. જમિન — સુવિત્તથી મિલિત જમિન રેલ્-રેલ્ કાઢીને રોપ.

૮. જમિન — જમિન નવું રેલ્-રેલ્ કાઢીને રોપ.

૯. જિલ્લો — ન જ્યાં તેથી નવુંથી રેલ્-રેલ્ કાઢીને રોપ. ૩ હાલથી રેલ્-
રેલ્ કાઢીને રોપ.

૧૦. જિલ્લો — જ્યાં હાલ પુરુષથી રેલ્-રેલ્ કાઢીને રોપ.

૧૧. સત્યપરિણામી પ્રતિભા —

સત્યપરિણામી પ્રતિભા એક જીલ્લો રીને જ્યાં સત્યપરિણામી જાતે છે
તે જ પ્રતિભા છે — ૧. જિલ્લો સત્યપરિણામી, ૨. જ્યાં સત્યપરિણામી.

(૧) જિલ્લોમાં નીચે પ્રમાણે એક જિલ્લોમાં મોટી પાંચ મુખીયા
જિલ્લો છે. જિલ્લોમાં જિલ્લો ૨૫ અને વધારામાં — જિલ્લોમાં જ્યાં
એક જિલ્લો ૧ જિલ્લોમાં એ જિલ્લો છે.

૧	૨	૩	૪	૫
૩	૪	૫	૧	૨
૫	૧	૨	૩	૪
૨	૩	૪	૫	૧
૪	૫	૧	૨	૩

જ્યાં જિલ્લોમાં જિલ્લો છે ૩ જિલ્લો હાલમાં ૨ થી જ્યાં જિલ્લો
જિલ્લો અને જિલ્લો હાલમાં તેથી જ્યાં જ્યાં જિલ્લો મોટી જ્યાં જિલ્લો
જિલ્લો જ્યાં તે જ જિલ્લો જિલ્લોમાં જિલ્લો જ્યાં જિલ્લો જિલ્લોમાં જિલ્લો
જિલ્લો જ્યાં જિલ્લો જિલ્લોમાં જિલ્લો જ્યાં જિલ્લો જિલ્લોમાં જિલ્લો.

જિલ્લોમાં જ્યાં જિલ્લોમાં જિલ્લો જ્યાં જિલ્લો જિલ્લોમાં જિલ્લો જ્યાં જિલ્લો જિલ્લોમાં જિલ્લો
જિલ્લોમાં જ્યાં જિલ્લોમાં જિલ્લો જ્યાં જિલ્લો જિલ્લોમાં જિલ્લો જ્યાં જિલ્લો જિલ્લોમાં જિલ્લો
જિલ્લોમાં જ્યાં જિલ્લોમાં જિલ્લો જ્યાં જિલ્લો જિલ્લોમાં જિલ્લો જ્યાં જિલ્લો જિલ્લોમાં જિલ્લો
જિલ્લોમાં જ્યાં જિલ્લોમાં જિલ્લો જ્યાં જિલ્લો જિલ્લોમાં જિલ્લો જ્યાં જિલ્લો જિલ્લોમાં જિલ્લો.

(૧) જાડી સવિત્રા—ના જણાસને કોયે નીચે પ્રમાણે ઓ. તેમજ બીજી ગાંઠ ચાલ મુખી જણાસ હોય ઓ. તેમજ જણાસના વિવિધ ૧૮૧ અને જણાસના વિવિધ ૧૨ મળી—કુશ ૧૮૧ વિવિધ તે જુદી જગ ઓ. જાડી ૧૨-૧૮ સમજ હુવિદ્ય પ્રમાણે—

૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૪	૫	૬	૭	૧	૨	૩
૭	૧	૨	૩	૪	૫	૬
૩	૪	૫	૬	૭	૧	૨
૬	૭	૧	૨	૩	૪	૫
૨	૩	૪	૫	૬	૭	૧
૫	૬	૭	૧	૨	૩	૪

૨૩ બાકોતર પ્રવિધા—

બાકોતર પ્રવિધાના ખજ મે ભેદ ઓ—૧. હુવિદ્ય અને ૨. જાડી.

(૧) હુવિદ્યનાં જાડી ગાંઠ ના મુખીના જણાસ હોય ઓ. ૧૮૧ વિવિધ જણાસ અને ૧૨ જણાસના વિવિધ બેમ સમ મળી ૨ વિવિધ મે જુદી જગ ઓ. તેમજ કોયે નીચે પ્રમાણે—

૫	૬	૭	૮	૯
૭	૮	૯	૫	૬
૯	૫	૬	૭	૮
૬	૭	૮	૯	૫
૮	૯	૫	૬	૭

(૧) જાનની જાકીતસમાં જાજથી માઠી ૧૧ મુખી જણસ ૪૨૧ના એક ડ. ૩૪૨ વિવસના જણસ અને ૪૪ જાસના વિવસિ—સર્વ જાન ૪૪૧ વિવસમાં ને પૂરી જાજ ૭ તેના કોડે નીચે પ્રજાસે—

4	6	9	2	8	1	7
2	8	7	7	4	1	9
7	4	1	9	2	8	7
9	2	8	7	7	4	1
7	7	4	1	9	2	8
1	9	2	8	7	7	4
8	7	7	4	1	9	2

२५ (अथ) अत्रिणः —

[illegible]

૧૨. વસ્ત્રેશાશુરચક્રમ્ અવિચ્છા :—

જીવનની સેવા કરવાની પ્રતિજ્ઞા — જ્યાં જાનો પ્રતિભાવ મળે
કર્પર એવામાં નથી જાણીએ એમ રીતકાર નજારે છે. જાને છે કે ?

આ વિનયનેવાત્સલ્ય સેતો હોવાને સહન થયો તે આ પ્રમાણે :—

ઈન્દ્રજિતિને વિષે શ્રી પ્રહારને નિવ :—૧ સ્થાન, ૨ જાનુ-
ત્તમ ૩ સન્માન ૪ જાણનાવિષયક, ૫ જાણનાપ્રયત્ન ૬ વશ ૭
જાનવિષય ૮ જાણવા દેવ તે જાણના, ૯ જાણ દેવ તે સુધરવા,
૧ જાણ દેવ તે જાણના — આ શ્રી હનુમાનનિવ શ્લોક ૭

સહ પ્રહારને જાણવાના નિવ છે, તે આ પ્રમાણે — ૧. વીર્યકર,
૨. ધર્મ ૩. જાણવા ૪. વાચક ૫. સ્થિતિ ૬. કુદ, ૭. જાણ, ૮. સર્વ,
૯. સંભોધિ ૧. કિંમ ૧૧. મહિમા, ૧૨. જુવના, ૧૩. જાણિ-
ક્ષમ, ૧૪. મહાશય, ૧૫. એવકાલ — આ ૧૬૪મંવ શ્લોકમાં—૧
જાણવાના, ૨. જાણ ૩. જાણના, ૪. જાણવા — આ જાણ ૧૬૪મી
[૧૫૪] ૧ પ્રહારને જાણવાના વિનય શ્લોક ૭

શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા સહ પ્રહારો ૭ — ૧. જાણવાના — સહ વિનય,
૨. જાણવાના — જાણના જાણવા, ૩. જાણવાના — જાણનાના જાણના
વગેરે જાણવા તે પ્રહાર થઈ અને જાણવાની વિનય સુધારી જાણવાના જાણના
જાણવા, ૪. જાણવાના — જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના
જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના
૫. જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના
૬. જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના

જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના
૭. જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના
૮. જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના
૯. જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના
૧૦. જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના

જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના
૧. જાણવાના, ૨. જાણ ૩. જાણવા, ૪. જાણવા, ૫. જાણવા — જાણવાના જાણવાના
જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના
જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના

શ્રી પ્રહારો ૬૫—

આ ૨૦મી જાણવાની શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા સહ પ્રહારો ૬૫મી જાણવાના જાણવાના
જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના

૧ પ્રહારો સહ પ્રહારો ૬૫મી જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના
જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના
જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના જાણવાના

બીજાની ૩૬, સ્વાર્ણાની ૧૯, અને અવહારસુવની ૪ — બધી મળી ૧૧ વર્ગ;
અને સામ્યિકાદિ પાંચ ચારિત્રની જુદા સમાપ્તિ — એમ ૧૭ સમાપ્તિપ્રતિભા.
૧૩ પ્રકારની વરપાન પ્રતિભા — તે ૧૧ મિશ્ર અને ૧૧ માત્રાની
મળી ૨૨ વર્ગ

એક વિરોધપ્રતિભા વિરોધપ્રતિભા મેષાદિ એકે અનેક જ્યાં સામાન્ય
પ્રતિભા એક જ મળી છે.

એક પ્રતિભાનીનવા તે જુદા જાંડવાલિના એકે અનેક જ્યાં સામાન્ય
પ્રતિભા એક જ મળેલા.

આમ કુલ ૬૧

મૂળ પ્રતિભાના પાંચ એકોના પાંચમી એકથી વિહારપ્રતિભા જુદા
વધારા છે જુદા તેને બીજી મિશ્રપ્રતિભા — એ વરપાનકાર્યવંત છે — તેમા
કામચેત સમાવેલ.

૪

છવની સ્થિતિ

૧ સ્થિતિના એકે

કે સ્થિતિ એ પ્રકારની છે —

૧ કાચસ્થિતિ [મરી મરીને ફરીફરી તે = કાચ-
નિકાવમાં લગ્ન થાય તે પ્રકારની^૧]

૨ લાચસ્થિતિ [લગ્નમળી મળ્યુપર્યવતની સ્થિતિ]

(૧) કાચસ્થિતિ^૨ એને છે —

૧ આ સ્થિતિ તેમ અને નાચકને ન હોય કાચ ૩ તેમ ખરીને ફરી
તેમ થતા નથી, અને નાચક ખરીને ફરી નાચક થતા નથી. બીજા એક
કાચસ્થિતિમાં સાત-આઠ લગ્ન વર્ગ હોય

૨. આ સુદ અધોગચ્છવચ્છવચ્છવ સમાવતું અર્થાત્ બીજાં બધાંએ
બધાં કાચસ્થિતિ ગ્રાહ થાય છે જુદા બીજા પુણ્યકામ અર્થે નિકાસિવમાં
તેને નિષેધ કરવાનું સુચનું વ્યવસ્થા નથી.

૧. મનુષ્ય; ૨. તિથિય પચૈન્દ્રિય

(૨) ભવતિથિ^૧ લેને છે —

૧. દેવ, ૨. ન્યારક

૬ આયુ લે પ્રકાશુ છે —

૧. અઘાયુ [અર્થાત્ ભવ વ્યાપ્ત્યો વ્યય ઉત્થા જે દર્શી
સહે તેવું આયુ;^૨]

૨. ભવાયુ^૩ [અર્થાત્ ભવ પૂરો કર્યું પૂરું કર્ત્ત્વ કર્યું]

(૧) અઘાયુ લેને છે —

૧. મનુષ્ય; ૨. પચૈન્દ્રિય તિથિય

(૨) ભવાયુ લેને છે —

૧. દેવ; ૨. ન્યારક

૭ વિઃ વચાકુનું પાલન કરે છે —

૧. દેવ; ૨. ન્યારક

૧ આ સુત જ્ય કદા એકે ક સમજાવું, ત્યજ મનુષ્ય તરીકે
ભવતિથિએ નિશ્ચય કરવાનું કાર્ય વ્યાપ્ત નથી, તમિર્તં જ્યજ્યુ કરે
ભવાયુથી અભ્યાસ કરી તેમ ક સમજાવું.

૨ એમો એક મનુષ્યના પૂરો વય જ્યાર પછી ફરી મનુષ્ય થયો
હોય તેા તેવું મનુષ્ય પુરું નથી થઈ, આથી સરજાકરું કારિકાએ લખે
મીં દર્શાવ.

૩ એમકે દેવભાગ્ય દેવાયુ લેવાવાનું દેવ, તે દેવજન પૂરો કર્ત્ત્વ
પૂરું કર્ત્ત્વ ના, તે કાલ વચ્ચે ફરી દેવ થયો ન હોવાથી દેવાયુ અપાન્યક
પણ પહેલ નથી.

૪ કાર્યે ધાર વિજ્ઞાપકને ક વ્યક્તિએ છે, કારણ કે જા નીચ
સ્થાનનું સુત છે, એમ ટીકાકાર જણાવેા કરે છે. આથી તેા એ એ વિવક્તવ્ય
જ્ય કાર્યે આયુ-કલન દેવ છે, એમો જ્યાર જ્ય વર્ષાકુપાત્ત દિવ ન કરે
મનુષ્ય કલન પુરું કરે વચ્ચેથી.

કૃ બેનુ ગામુ સોખમ^૧ છે —

૧. મનુષ્ય; ૨. તિપ્તજપ ચેન્દ્રિય.

[—સ્થા ૮૧]

કૃ ગમુ^૨ યથામુ સોખવે —

અરિહંત, ચક્રવર્તી અને બળદેવ-વામુદેવ

કૃ ગમુ મધ્યમ^૩ ગામુ સોખવે છે —

અરિહંત, ચક્રવર્તી અને બળદેવ-વામુદેવ.

[—સ્થા ૧૪૩]

ગામુ છાત કારણે વટે —

૧. અધ્યવસાય — રાજકેષ અને લક્ષ્મી - તેનાથી;

૨. નિમિત્ત — ઇંડ, રાત્ર વગેરેથી;

૩. આહારથી;

૪. વેદના — આખ વગેરેની પીડ - થી;

૫. પસવાત — દૂધમા પડવાથી કે બિવા કારણે
અથવા આઘાતથી;

૬. રુપાઈ — સ્વપ વીંછી વગેરેના દબાથી;

૭. શ્વસોન્મુશ્વાસ — નો નિશ્વાસ કરવામાં આવે તેથી

[—સ્થા ૧૪૧]

૧. અનુરુપે કમ પૂરે વચ ખોલાં કેઈ કપકમ—અતરુણ વગેરેથી થયા સમજમાં સોજવાઈ આવ તેઈ અર્થાત્ નિશ્ચય અવધિ ખોલાં સુત્રુ વર્ડ આવ તેડુ અનુરુપ.

૨. બહી ભલેનેલા તણુ ઠિગાળના વાવક અને તેનો અવચ્છેદ ન સમજવો.

૩. મધ્યમ ગામુ બિડવા ગરે કે તેમને ધાવજ નથી.

સે વપ ના? આચાર્ય પુરુષની દશ દશા? —

૧. બાલ — [આ અવસ્થામાં-સુખદુ ખનુ લખને બહુ જ્ઞાન હેતુ નથી]

૨. કીડા — [આમાં માત્ર કીડામધાન લખન હોય છે — કામસોગમાં વીચાલિલાપ હોયો નથી]

૩. મન્ય — [આમાં સોગોપાજનમાં અસમય પદ સોગ સોગવવામાં સમય હોય છે]

૪. બલ્લ — [આમાં ઉપદ્રવ ન હોય તે પ્રાપ્ત સમય જતાવે છે]

૫. પ્રજ્ઞ — [આમાં ઉપદ્રવજની પ્રવિષ્ટા ઉપાચારુ ચિત્ત અને કુકુલની અભિવૃદ્ધિનું ચિત્ત હોય છે]

૬. હાવની — [આમાં કામસોગથી વિરહ જાય છે અને ઉન્નિવેદી સીધુ જાય છે]

૭. પ્રપન્ના — [આ દશામાં ખાંસી અને મ્હે મ્હે પ્રપન્ન થાય છે]

૮. પ્રાગ્જ્ઞા — [આમાં વધિ વળી જાય છે]

૯. મુરઘની — [આમાં લખન પદુ અકારુર્થ થઈ જાય છે — મરણને હાથી છે]

૧૦. શાવની — [આમાં છેક પશ્ચાદ્ય થઈ જાય છે]
[—શ્વ ૭૭૧]

૧. સે વપ જલ્પાવી સમજમાં લેવિ. કાસલ, પુરમીવર્ધ પુરુષને જ્ય ના નથી દશાદિ તે હેમ જ છે તે તેને તેમ જલ્પન પ્રવચન હેમ.

૨. દશ વરસે કાલ તે દશ.

૨. સર્વ જીવોની સ્થિતિ

- ૧ જો — નારકોની સ્થિતિ કેટલી ?
 જાં — જવન્ય ક્ષણ દેખાર વધ અને ઉત્કૃષ્ટ
 ઝડ સાગર
 જો — અપર્યાપ્ત નારકોની સ્થિતિ કેટલી ?
 જા — જવન્ય અતમુ કૂવ અને ઉત્કૃષ્ટ પણ
 અતમુ કૂવ
 જો — પર્યાપ્ત નારકોની સ્થિતિ કેટલી ?
 જા — જવન્યથી અતમુ કૂવ ન્યૂન ક્ષણકેબર
 વધ અને ઉત્કૃષ્ટથી પણ અતમુ કૂવ ન્યૂન
 ઝડ સાગર
- ૨-૨૪ આમ જોતમે રત્નમણથી માંડી આતે નારક
 વિષે પૂછ્યું અને તેનો ભગવાને જવાબ
 આપ્યો ત્યાર પછી હમણે ભવનપરિ વજેરે
 દરકે વિષે પૂછ્યું અને ભગવાને જવાબ
 આપ્યો.^૧ થાવત —
 જો — હે ભગવાન ! વિજય વેળ્યત,
 જયત, અપર્યાપ્તની કેટલી સ્થિતિ ?
 જા — હે જોતમ ! જવન્યથી ઝર સાગર
 અને ઉત્કૃષ્ટ ઝડ સાગર
 જો — સર્વોર્થોચ્છિની સ્થિતિ કેટલી ?
 જા — અજવન્યોત્કૃષ્ટ ઝડ સાગર સ્થિતિ છે

૧ આ કાણુ પ્રકણ પ્રજ્ઞાભાસુર અતુટાર સમાજ કેવળુ ડ.

૨ વેદવર્ણિતવાચ્ય પણ તેમજ જણાવે ડ પરંતુ પ્રજ્ઞાભાસુર
 જવન્યથી ઝડ સાગર કલા ડ

૩. નારકોની સ્થિતિ (૬૦૧)

	સ્થિતિ	વજન	કુલ	પ્રાપ્ત
૧. રત્નમજાના કે લાકે				
	નારકોની ૧ પાંચ	સુમ ૧
૨	ના નારકોની	૧ સુમર	સુમ ૧
૩	" કે લાકે નારકોની ૨ પાંચ		...	સુમ ૨
૪	" ૩ પાંચ	સુમ ૩
૫	" ૪ પાંચ	સુમ ૪
૬	" ૫ પાંચ	સુમ ૫
૭	" ૬ પાંચ	સુમ ૬
૮	" ૭ પાંચ	સુમ ૭
૯	" ૮ પાંચ		સુમ ૮
૧૦	" ૯ પાંચ	સુમ ૯
૧૧	૧૦ પાંચ	સુમ ૧૦
૧૨	૧૧ પાંચ	સુમ ૧૧
૧૩	૧૨ પાંચ		સુમ ૧૨
૧૪	૧૩ પાંચ	સુમ ૧૩
૧૫	૧૪ પાંચ	સુમ ૧૪
૧૬	૧૫ પાંચ	...	સુમ	૧૫
૧૭	" ૧૬ પાંચ	સુમ ૧૬
૧૮	૧૭ પાંચ	સુમ ૧૭
૧૯	૧૮ પાંચ ^૧	સુમ ૧૮
૨૦	૧૯	સુમ ૧૯
૨૧	૨૦	...		સુમ ૨૦
૨૨	૨૧			સુમ ૨૧

૧ મુજબ જાણી પાઠ પાઠ ૧૧૦ ૭ તેની કોન ધ. મ. લખાઈ
જારણિયા પૂર્વે કરવામાં આવી છે.

૨૩ શ્લોકનાની કે છાક

ન્યારકની ૨૨ પમ્પ

--- સમ ૦ ૨૨

૨૪ , , ૨૩ -- --- સમ ૨૩

૨૫ , , ૨૪ , --- સમ ૦ ૨૪

૨૬ , , ૨૫ --- --- સમ ૦ ૨૫

૨૭ , , ૨૬ --- --- સમ ૦ ૨૬

૨૮ " , ૨૭ , --- --- સમ ૦ ૨૭

૨૯ " " ૨૮ --- --- સમ ૦ ૨૮

૩૦ " , ૨૯ --- --- સમ ૦ ૨૯

૩૧ " ૩૦ --- --- સમ ૩૦

૩૨ " ૩૧ " --- --- સમ ૦ ૩૧

૩૩ , ૩૨ -- --- સમ ૦ ૩૨

૩૪ " ૩૩ --- --- સમ ૩૩

૩૫ " --- ૧૦ ૦૦ ૧૧' સ્થ ૭૫૭

૧ બીજી શ્લોકનાની

ન્યારકની --- ૧ સમર --- સમ ૦ ૧

૨ બીજી શ્લોક ૧૦માં /

કે છાકની ૨ પમ્પ -- --- સમ ૨

૩ " ૨ સમર --- --- સમ ૦ ૨

૪ બીજી શ્લોક મા --- --- ૩ સમર સમ ૦ ૩

સ્થ ૧૪૬

૧ ત્રીજી પાત્રાપ્રમા

નરકમાં ૩ સમર સમ ૩

સ્થ ૧૪૬

૨ કે છાકની ચાર સમર --- સમ ૪

૩ પાંચ સમર --- --- સમ ૦ ૫

૪ " ૬ સમર --- --- સમ ૦ ૬

૫ ત્રીજી વાણીમાં --- --- ૭ સાગર સમ ૭
સ્વા ૫૭૩

૧ ચોથી પદમલા
નરકમાં ૭ સાગર સમ ૭
સ્વા ૫૭૩

૨ કેટલાકની ૮ સાગર -- સમ ૮

૩ ૬ સાગર --- સમ ૬

૪ ૧ સાગર સમ ૧

૫ ચોથી પદમલામાં ૧૦ સાગર સ્વા ૫૭૩

૧ પાંચમી પદમલા
નરકમાં કેટલાકની -- ૧ સાગર સમ ૧
સ્વા ૭૭૩

૮ ૧૧ સાગર --- -- સમ ૧૧

૩ ૧૨ સાગર --- સમ ૧૨

૪ ૧૩ સાગર --- --- સમ ૧૩

૫ ૧૪ સાગર --- --- સમ ૧૪

૬ ૧૫ સાગર --- સમ ૧૫

૭ ૧૬ સાગર -- --- સમ ૧૬

૮ --- ૧૭ સાગર સમ ૧૭

૧ છઠી નરકમાં કેટલાકની ૧૭ સાગર સમ ૧૭

૨ ૧૮ સાગર સમ ૧૮

૩ ૧૯ સાગર સમ ૧૯

૪ ૨૦ સાગર સમ ૨૦

૫ ૨૧ સાગર સમ ૨૧

		સ્થિતિ	જગત	કુલ	પ્રમણ
૬ છાત્રી	નરકમાં				
	કેટલાકની ...			૨૨ સ્ત્રી	સમ૦ ૨૨
૭ સ્ત્રી	નરકમાં				
	કેટલાકની		૨૨ સ્ત્રી		સમ૦ ૨૨
૮	"	"	૨૩ સ્ત્રી		સમ૦ ૨૩
૯	"	"	૨૪ સ્ત્રી		સમ૦ ૨૪
૧૦	"	"	૨૫ સ્ત્રી		સમ૦ ૨૫
૧૧	"	"	૨૬ સ્ત્રી		સમ૦ ૨૬
૧૨	"	"	૨૭ સ્ત્રી		સમ૦ ૨૭
૧૩	"	"	૨૮ સ્ત્રી		સમ૦ ૨૮
૧૪	"	"	૨૯ સ્ત્રી		સમ૦ ૨૯
૧૫	"	"	૩૦ સ્ત્રી	..	સમ૦ ૩૦
૧૬	"	"	૩૧ સ્ત્રી		સમ ૩૧
૧૭	"	"	૩૨ સ્ત્રી	..	સમ૦ ૩૨
૧૮ સ્ત્રી	નરકમાં કાલ				
	મહાકાલ, રૈવ મહા				
	રૈવમાં		૩૩ સ્ત્રી		સમ૦ ૩૩
૧૯ જાતિદાનમાં	જાતિદાનમાં	૩૩ સ્ત્રી			સમ૦ ૩૩

૪ સવની સ્થિતિ (૬૦ ૨-૧૧)

(૧) અગુરુમારની

૧ અગુરુમારની	...	૧ કુલ	સ્થા ૭૫૭
૨ અગુરુમારમાં			
	કેટલાક રૈવની	૧ પદ	.. સમ૦ ૧
૩ "	રૈવની	.. ૧ સ્ત્રી	સમ૦ ૧
			મંદિર વધારે

			મિશ્રિત	જન્ય	કુલ	મધ્યમ
૪	,	કે. વા. કે. વો. ની ૧ પાસ	સુમ	૧
૫	"	"	૩ પાસ	સુમ ૩
૬	,	"	૪ પાસ	સુમ ૪
૭	"	"	૫ પાસ	સુમ ૫
૮	"	"	૬ પાસ	સુમ ૬
૯	"	"	૭ પાસ	સુમ ૭
૧૦	"	"	૮ પાસ	સુમ ૮
૧૧	"	,	૯ પાસ	સુમ ૯
૧૨	"	,	૧ કુલપતિ	..	સુમ	૧
૧૩	"	"	૧ પાસ	સુમ ૧૦
૧૪	"	"	૧૧ પાસ	સુમ ૧૧
૧૫	"	"	૧૨ પાસ	સુમ ૧૨
૧૬	"	,	૧૩ પાસ	સુમ ૧૩
૧૭	"	"	૧૪ પાસ	સુમ ૧૪
૧૮	"	"	૧૫ પાસ	સુમ ૧૫
૧૯	"	"	૧૬ પાસ	સુમ ૧૬
૨૦	"	"	૧૭ પાસ	સુમ ૧૭
૨૧	"	"	૧૮ પાસ	સુમ ૧૮
૨૨	"	"	૧૯ પાસ	સુમ ૧૯
૨૩	"	"	૨૦ પાસ	સુમ ૨૦
૨૪	"	"	૨૧ પાસ	સુમ ૨૧
૨૫	"	"	૨૨ પાસ	સુમ ૨૨
૨૬	"	"	૨૩ પાસ	સુમ ૨૩
૨૭	"	"	૨૪ પાસ	સુમ ૨૪
૨૮	"	"	૨૫ પાસ	સુમ ૨૫
૨૯	"	"	૨૬ પાસ	સુમ ૨૬
૩૦	"	"	૨૭ પાસ	સુમ ૨૭

		વિગતિ	જાળ	કાગર	રખાણ
૩૧	"	૨૧ પામ્પ	---	---	સમ૦ ૨૮
૩૨	"	૨૬ પામ્પ	---	---	સમ૦ ૨૬
૩૩	,	૩ પામ્પ	---	---	સમ ૩
૩૪	"	૩૧ પામ્પ	---	---	સમ૦ ૩૧
૩૫	"	૩૨ પામ્પ			સમ૦ ૩૨
૩૬	,	૩૩ પામ્પ			સમ૦ ૩૩
૩૩. અમુરકુમારની					
	દેવોની	દેશક્રિન			સ્થા૦ ૧૧૩
		લે પામ્પ			

(૨) નામકુમારની

૧	નામકુમારના				
	કેલક દેવોની	૧ પામ્પ	---	સમ૦ ૧	
૨	દેવોની		---	દેશક્રિન સમ૦ ૨	
			૨ પામ્પ		
૩	કેલક દેવોની	૧ હાલરવ		સમ૦ ૧૦	
૪	નામકુમાર દેવની	દેશક્રિન		સ્થા ૧૧૩	
		લે પામ્પ			
૫	નામકુમારની	૧ ૦ ૦ ૧૧		સ્થા ૧૧૫૩	

(૩) વિષ્ણુકુમારની

૧	વિષ્ણુકુમારના				
	કેલક દેવોની	૧ પામ્પ	---	સમ૦ ૧	
૨	, દેવોની	---		દેશક્રિન સમ ૨	
				લે પામ્પ	
૩	કેલકની	૧૦	૧૧	સમ૦ ૧૦	
૪	દેવોની	દેશક્રિન	---	સ્થા ૦૧૧૩	
		લે પામ્પ			

	નિવર્તિ	૧૫૫	કલ્પ ૩૫૫
૫. ત્રિવલ્કુમારની	૧	૦૦	સ્થા ૦૭૫૭
		૧૫૧	

(૪) મુખર્જુમારની

૧. મુખર્જુમારમાં			
કેટલાક રેવોની	૧	પદ્મ	સમ ૧
૨. મુખર્જુમાર રેવોની	..	રેસીન સમ	૨
		બે પદ્મ	
૩. મુખર્જુ માં કેટલાક રેવોની ...	૧	૦૦	સમ ૧
૪. રેવોની રેસીન			સ્થા ૧૧૩
		બે પદ્મ	
૫. મુખર્જુમારની	૧		સ્થા ૦૭૫૭

(૫) અન્નિકુમારની

૧. અન્નિ માં કેટલાક રેવોની ૧ પદ્મ			સમ ૧
૨. રેવોની	..	રેસીન સમ	૨
		બે પદ્મ	
૩. કેટલાક રેવોની	૧	૧૫૧	સમ ૧
૪. રેવોની રેસીન	સ્થા ૧૧૩
		બે પદ્મ	
૫. અન્નિકુમારની	૧	૦૦૦	સ્થા ૦૭૫૭

(૬) વાણિકુમારની

૧. વાણુ માં કેટલાક રેવોની ૧ પદ્મ			સમ ૧
૨. રેવોની ...		રેસીન સમ	૨
		બે પદ્મ	
૩. કેટલાક રેવોની	૧	૦૦૦	સમ ૧

	કિંમતિ	જાન્યારી	ફેબ્રુઆરી
૪ ન રેવોની	રેશન	સ્થા ૧૧૩	
	બે પક્ષ		

૫. વાયુકુમારની	૧૦૦	સ્થા ૦૭૫૭
----------------	-----	-----------

(બ) સ્તવનિતકુમારની

૧. સ્તવનિતકુમારમાં		
કેટલાક રેવોની ૧ પક્ષ		સુમ ૧
૨. રેવોની		રેશન સુમ ૨
		બે પક્ષ
૩. કેટલાક રેવોની	૧૦૦૦	સુમ ૧૦
૪. રેવોની	રેશન	સ્થા ૧૧૩
	બે પક્ષ	
૫. સ્તવનિતકુમારની	૧૦૦૦	સ્થા ૦૭૫૭

(ક) અધિકુમારની

૧. અધિકુમારમાં		
કેટલાક રેવોની ૧ પક્ષ		સુમ ૧
૨. રેવોની		રેશન સુમ ૨
		બે પક્ષ
૩. કેટલાક રેવોની	૧ ૦	સુમ ૧૦
૪. રેવોની	રેશન	સ્થા ૧૧૩
	બે પક્ષ	
૫. અધિકુમારની	૧ ૦	સ્થા ૦૭૫૭

(દ) દ્વીપકુમારની

૧. દ્વીપકુમારમાં		
કેટલાક રેવોની ૧ પક્ષ		સુમ ૧
૨. રેવોની	--	રેશન સુમ ૨
		બે પક્ષ

	સ્થિતિ	જાલમ	કુલુદ	સમય
૩. ડેટલાક રેવોની	૧			સમ ૧
૪. = રેવોની	રેશીન			સ્થા ૧૧૩
	બે પામ			
૫. વીપકુમારની	૧			સ્થા ૦૭૫૩

(૧૦) ટિકકુમારની

૧. ટિક માં ડેટલાક રેવોની	૧ પામ			સમ ૧
૨. રેવોની			રેશીન	સમ ૨
			બે પામ	
૩. ડેટલાક રેવોની	૧	૦૦		સમ ૧
૪. = રેવોની	રેશીન			સ્થા ૧૧૩
	બે પામ			
૫. ટિકકુમારની	૧	૦૦		સ્થા ૭૫૩

૫. સ્થાવરકાયાદિની સ્થિતિ (૬૦ ૧૨-૨૩)

બાહર અખાસની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ ૭૦૦૦ વપ છે
[—સ્થા ૧૦૦]

કું બાહર વેજકાયાની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ ૩૦૦ શાન્નિદિવસ છે.

કું બાહર વાલુકાયાની " ૩૦૦ હજાર વપ છે
[—સ્થા ૧૦૦]

બાહર લન્ડરપતિયાની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ ૧ વપ છે.
[—સમ ૧૦૦ —સ્થા ૭૦૦]

ચીન્દ્રિયાની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ ૪૬ શાન્નિદિવસ છે
[—સ્થા ૧૦૦]

સમૂહિયમ લુચ/પતિયાની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ ૪૨ હજાર વપ છે

[—સમ ૧૦૦]

સમૂહમાં ઉપસ્થિતિની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ ૫૩, • •

૫૫ છે

[—સપ ૫૫]

સમૂહમાં બેચર પશ્ચિન્દ્રિય તિર્થની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ

૭૨, • ૫૫ છે

[—સપ ૭૨]

અસખ્યાત વર્ણાશ્રી સરી પશ્ચિન્દ્રિય તિર્થમાં ફેરવાઈને એક પક્ષ અને ફેરવાઈને બે પક્ષ સ્થિતિ છે

[—સપ ૧૨]

અસખ્યાત વર્ણાશ્રી સરી પશ્ચિન્દ્રિય તિર્થની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ ૩ પક્ષ છે

[—સપ ૩]

અસખ્યાતીયુ ગજજ મનુષ્યમાં ફેરવાઈને ૧ પક્ષ અને ફેરવાઈને બે પક્ષ સ્થિતિ છે તથા તેમની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ ત્રણ પક્ષ છે

[—સપ ૧ ૧ ૩]

જન્મદીપના જસ્ટેશ્વરતત્ત્વની જાણીત ઉત્સર્પિણીના સુખ સુખા આશામાં મનુષ્યોનું પરમાયુ ત્રણ પક્ષ હતું આ અવસર્પિણીમાં તથા આશાથી અવસર્પિણીમાં પણ તે જ પ્રમાણે છે

[—સ્થ ૧૭૩]

૬ જન્મદીપના દેવકુરુ અને ઉત્તરકુરુના મનુષ્યો ત્રણ પક્ષ પરમાયુ ભોગવે છે

૭ પુ જસ્ટેશ્વર દીપના પશ્ચિમાર્ધના મનુષ્યો પણ તેટલું જ ત્રણ પક્ષ પરમાયુ ભોગવે છે

[—સ્થ ૧૭૩]

	વજન	દરુપ	રૂપણ
૧. ચણખા વાસની સ્થિતિ		૧ પાત્ર	સમ ૧
૨. માં કેટલાક રેવોની	૧ , ૦		સમ ૧૦
૩. ચણખા વાસની	૧ ૦૦	--	સ્વા ૦૭૫૭
૪. વ્યોતિષ્ટની		૧ પાત્ર બાને ૧ લાખ વર્ગ	સમ ૧

૬ વૈમાનિકોની સ્થિતિ (૬ ૦ ૨૪)

(૧) સોધમંદરપત્રી

	સ્થિતિ	વજન	દરુપ	રૂપણ
૧. સોધમંદરપત્રી				
રેવોની	--	૧ પાત્ર	--	સમ ૧
૨. કેટલાક રેવોની	૧ સાગર	--	--	સમ ૧
૩. "	૨ પાત્ર		--	સમ ૨
૪. "			બે	સમ ૨
			સાગરથી કાઢી લેવાયે	
૫. "		૩ પાત્ર	--	સમ ૩
૬. "		૪	--	સમ ૪
૭. "		૫	--	સમ ૫
૮. "		૬	--	સમ ૬
૯. "		૭	--	સમ ૭
૧૦. "		૮	--	સમ ૮
૧૧. "		૯	--	સમ ૯

૧. આ રેવોનીની રેવોની જુદા જુદા સમયનાં માત્ર સોધમંદર પત્રની ભિન્ન સ્થિતિ રજૂ કરી છે નહિ.

			દિશા	જાન્ય	ક્રમ	પ્રમાણ
૧૨	,	,	૧૦	પશ્ચિમ		સમ ૦ ૧૦
૧૩.	"	"	૧૧	,	"	સમ ૦ ૧૧
૧૪	"	"	૧૨	"	"	સમ ૦ ૧૨
૧૫	"	,	૧૩			સમ ૦ ૧૩
૧૬	"		૧૪			સમ ૦ ૧૪
૧૭	"		૧૫		"	સમ ૦ ૧૫
૧૮	"		૧૬		"	સમ ૦ ૧૬
૧૯	"	"	૧૭		"	સમ ૦ ૧૭
૨૦	,		૧૮	"		સમ ૧૮
૨૧	,	,	૧૯	"		સમ ૦ ૧૯
૨૨			૨૦			સમ ૦ ૨૦
૨૩	,	"	૨૧	,		સમ ૦ ૨૧
૨૪	"		૨૨		"	સમ ૦ ૨૨
૨૫	,		૨૩			સમ ૦ ૨૩
૨૬			૨૪	"		સમ ૦ ૨૪
૨૭		"	૨૫	"	"	સમ ૦ ૨૫
૨૮		"	૨૬		"	સમ ૦ ૨૬
૨૯	"		૨૭		"	સમ ૦ ૨૭
૩૦	"		૨૮	"	"	સમ ૦ ૨૮
૩૧			૨૯			સમ ૦ ૨૯
૩૨	,	,	૩૦			સમ ૩ ૦
૩૩			૩૧			સમ ૩ ૧
૩૪	"	,	૩૨			સમ ૩ ૨
૩૫			૩૩			સમ ૩ ૩
૩૬		રેવેનની	...			૨૪૪૪૨૨૪ ૧૧૩

૧ મુજબ સુરખ ના હાલની નીચી જગ્યા ૩૫ પ્રમાણે જાન્ય
 ૨૦૦૦ તેથી ઊંચી થઈ ૦.

દેવસુખ દેવેન્દ્ર શકેની બાજી પસિદના દેવોની સ્થિતિ
 -ઝડુ પસ્ય ■ જાને જાજની પસિદની દેવીબાની સ્થિતિ
 -ઝડુ પસ્ય છે

[- સ્થ ૧]

શકેન્દ્રની મધ્યમ પસિદના દેવોની સ્થિતિ ધાર
 પસ્ય છે

[- સ્થ ૨૧]

શકેન્દ્રની અધ્યતમ પસિદના દેવોની સ્થિતિ ધાર
 પસ્ય છે

[- સ્થ ૨૨]

શકેન્દ્રની અધ્યતમ પસિદની દેવીબાની સ્થિતિ ધાર પસ્ય છે.

[- સ્થ ૨૩]

ધૌધમ કાપની પસિદની દેવીબાની સ્થિતિ ધાર પસ્ય છે.

[- સ્થ ૨૪]

(૧) ધ્યાનકાપની

	સ્થિતિ	જાન્ય કાપ મધ્ય	
૧ ધ્યાનકાપના	..	૧ પસ્યની	સુમ ૧
	દેવોની	વધારે	
૨	કેલક દેવોની	૧ સુમ	સુમ ૧
૩	"	૨ પસ્ય	સુમ ૨
૪	"		સુમ ૨
		સાતસી	
		કાપ	
		વધારે સુમ ૧૧૩	
૫	"	૩ પસ્ય	સુમ ૩
૬	"	૪	સુમ ૪
૭	"	૫	સુમ ૫

૧. જા દેવસુખની દેવ દેવી જાને જાજની

		સ્થિતિ	જામવા સ્થાન	પ્રમાણ
૮		૬ પાસ		સમ ૬
૯	"	૭ "		સમ ૭
૧	"	૮ ,	--	સમ ૮
૧૧	"	૯ ,		સમ ૯
૧૨	"	૧ "		સમ ૧૦
૧૩	"	૧૧ ,	--	સમ ૧૧
૧૪	"	૧૨		સમ ૧૨
૧૫	"	૧૩		સમ ૧૩
૧૬	"	૧૪		સમ ૧૪
૧૭	"	૧૫ "		સમ ૧૫
૧૮	"	૧૬		સમ ૧૬
૧૯	"	૧૭ "		સમ ૧૭
૨	"	૧૮ ,		સમ ૧૮
૨૧	"	૧૯		સમ ૧૯
૨૨	"	૨	---	સમ ૨
૨૩	"	૨૧ "		સમ ૨૧
૨૪	"	૨૨		સમ ૨૨
૨૫	"	૨૩		સમ ૨૩
૨૬	"	૨૪		સમ ૨૪
૨૭	"	૨૫		સમ ૨૫
૨૮	"	૨૬		સમ ૨૬
૨૯	"	૨૭		સમ ૨૭
૩	"	૨૮		સમ ૨૮
૩૧	"	૨૯		સમ ૨૯
૩૨	"	૩		સમ ૩ ૧

૧. મુલ્યમાં જાત સહીત નથી પણ કમ્પ્યુટરના આધારે ગણવામાં આવેલું; તેથી બીજામાં મૂળી ૦.

	સ્થિતિ	કવચ	કુટુંબ	પ્રયજ્ઞ
૩૩	૩૧ પક્ષ	—	સુમ	૩૧
૩૪	૩૨ „	—	સુમ	૩૧
૩૫	૩૩	—	સુમ	૩૩
૩૬. હિંદુનાંકરપત્રની		૬ પક્ષ સ્થા	૬૮૭	

દેવીજીની

હિંદુનાં દેવેન્દ્રની બાહ્ય પત્નિની દેવીજીની સ્થિતિ
જલ્દ પક્ષ છે

[—સ્થા ૧]

હિંદુનાં દેવેન્દ્રની મધ્યમ પત્નિની દેવીજીની સ્થિતિ
આર પક્ષ છે

[—સ્થા ૧૧]

હિંદુનાં દેવેન્દ્રની, બાહ્યતર પત્નિની દેવીજીની સ્થિતિ
પાંચ પક્ષોપમ છે.

[—સ્થા ૧૧૧]

હિંદુનાં દેવેન્દ્રની મધ્યમ પત્નિની દેવીજીની સ્થિતિ
૭ પક્ષ

[—સ્થા ૧૧૧]

હિંદુનાં દેવેન્દ્રની બાહ્યતર પત્નિની દેવીજીની સ્થિતિ
આઠ પક્ષ છે

[—સ્થા ૧૧૧]

હિંદુનાં દેવેન્દ્રની અમમદીપીજીની સ્થિતિ ૬ પક્ષ છે
[—સ્થા ૧૮]

(૩) સનકુમારની

૧ સનકુમારમાં	૨ સ્થા	સુમ	૨૫
		સ્થા	૧૧૩
૨ „ કેટલાક દેવીની	૩ સ્થા	સુમ	૩

		સ્થિતિ	અન્ય કૃત્ય પ્રમાણ	
૩.	"	૪ સાગર		સમ. ૪
૪.	"	૫ સાગર	---	સમ. ૫
૫.	"	૬ સાગર		સમ. ૬
૬.	"		૭ સાગર	સમ. ૭
૭.	સંસ્કૃતમા		૭ સાગર	સા. ૦૫૭૭

(૪) માહેન્દ્રની

૧.	માહેન્દ્રમાં	૩ સાગરથી	સમ. ૨;
		વધારે	સા. ૦૧૧૩
૨.	" કેટલાક રેવોની	૩ સાગર	સમ. ૩
૩.	"	૪ સાગર	સમ. ૪
૪.	"	૫ સાગર	સમ. ૫
૫.	"	૬ સાગર	સમ. ૬
૬.	રેવોની		૭ સાગર સમ. ૭;
			થી વધારે સા. ૦૫૭૭

(૫) જલસોની

૧.	જલસોમાં કેટલાક	૭ થી વધારે	સમ. ૭
	રેવોની	સાગર	
૨.	"	૮ સાગર	સમ. ૮
૩.	"	૬ સાગર	સમ. ૬
૪.	રેવોની		૧૦ સાગર સમ. ૧૦
			સા. ૦૭૫૭
૫.	"	૭ સાગર	સા. ૦૫૭૭

(૬) લાવડની

૧.	લાવડમાં કેટલાક		
	રેવોની	૧ સાગર	સમ. ૧૦

			વિવરિત	જાન્ય	કુલ	પ્રજ્ઞ
૨	"	"	૧૧ સામગ્રી		સમ	૧૧
૩	"	"	૧૨ સામગ્રી		સમ	૧૨
૪	"	"	૧૩ સામગ્રી		સમ	૧૩
૫	"	"	૧૪ સામગ્રી		સમ	૧૪
૬	લાંબાં મેં	રેવાની	૧ સામગ્રી		સમ	૫૭

(૭) મહાગુફ - સહસ્રારની

૧	મહાગુફમાં	કેટલાક રેવાની	૧૪ સામગ્રી	સમ	૧૪
૨	"	"	૧૫ સામગ્રી	સમ	૧૫
૪	"	"	૧૬ સામગ્રી	સમ	૧૬
૫	સહસ્રાર	કચ્છના રેવાની		૧૭ સમ	૧૭
૬	"	"	.. ૧૮ સામગ્રી	સમ	૧૮

(૮) આશુત - આશુતની

૧	આશુત	કચ્છના કેટલાક રેવાની	.. ૧૮ સામગ્રી	સમ	૧૮
૨	"	"	.. ૧૬ સામગ્રી	સમ	૧૬
૩	આશુત	"	૧૬ સામગ્રી	સમ	૧૬
૪	"	રેવાની	૧ સામગ્રી	સમ	૨૦

(૯) આરણ્ય-આશુતની

	જાન્ય	કુલ	પ્રજ્ઞ
૧ આરણ્યકમાં			
રેવાની	૨ સામગ્રી		સમ ૨
૨		૨૧ સામગ્રી	સમ ૨૧
૩ આશુત	૨૧ સામગ્રી		સમ ૨૧
૪		૨૨ સામગ્રી	સમ ૨૨

(૧૦) કિલ્લો

નંબર ક્રમ પ્રમાણ

૧. નીચલા નીચલા	૨૨ સાગર	૨૩ સાગર	સમ	૨૨, ૨૩
કિલ્લો				
૨. નીચલા મધ્ય	૨૩ સાગર	૨૪ સાગર	સમ	૨૩, ૨૪
૩. નીચલા ઉપર	૨૪ સાગર	૨૫ સાગર	સમ	૨૪, ૨૫
૪. મધ્યમ નીચલા	૨૫	૨૬	સમ	૨૫, ૨૬
૫. મધ્યમ મધ્ય	૨૬	૨૭	સમ	૨૬, ૨૭
૬. મધ્યમ ઉપર	૨૭	૨૮	સમ	૨૭, ૨૮
૭. ઉપર નીચલા	૨૮	૨૯	સમ	૨૮, ૨૯
૮. ઉપર મધ્યમ	૨૯	૩૦	સમ	૨૯, ૩૦
૯. ઉપર ઉપર	૩૦	૩૧	સમ	૩૦, ૩૧

(૧૧) અનુવર્તિમાનની

વિષય, વેચાત, જાન, અપવાદિત બા અનુવર્તિ-
વાસી દેવોની જાન-વધી ૩૧ સાગરોપમ સ્થિતિ છે અને
ઉપર ૩૩ સાગર છે અને તેમાં કિલ્લો ૩૨ સાગર
સ્થિતિ છે

(-૪૫ ૩૩ ૩૩)

અર્થસિદ્ધિવિમાનના દેવોની અનુવર્તિ-અનુવર્તિ ૩૩
સાગર સ્થિતિ છે

(-૪૫ ૩૩)

(૧૨) કિલ્લો

કિલ્લો દેવ તથા મહાન છે —

૧. કિલ્લો નવ છે. તેમાં તથા તથા તથા છે. અને તે
નીચલા, મધ્યમ અને ઉપર કિલ્લો છે. તેમાં ૩૩ સાગરો
છે. તેમાં નીચલા, તથા તે નીચલા, મધ્યમ તથા ઉપર
તથા તે ઉપર

૧ ત્ર્ય પામ્યોપમ સ્થિતિચય, જેઓ જ્યોતિષ અને સોપમ વિમાનની વચ્ચે રહે છે

૨ ત્ર્ય સ્વરોપમ સ્થિતિચય, જેઓ સોપમ રજિત અને મન્દુમાર માટેના વિમાનોની વચ્ચે રહે છે

૩ તે સ્વરોપમ સ્થિતિચય, જેઓ જલસ્રોત અને વાતવિમાનની વચ્ચે રહે છે

[—સ્થ ૧૫]

(૧૩) કેટલાક વેમાનિભેની

દેવોમા કેટલાંકની સ્થિતિ બે જથ્થે છે

[—સ્થ ૧]

જે દેવો સ્વરોપ મુદ્ધામર, સ્વરોપંત, જલ, મન્દુ માતૃપોષર અને સ્વાદિત વિમાનમાં ઉત્પન્ન થાય છે તે દેવોની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ બે સ્વરોપમ છે

[—સ્થ ૧]

જે દેવો શુભ, શુભકાંત, શુભવજ, શુભચન્દ, શુભ-સન્ધ, શુભવજ અને મુખ્યપદ્ધતિ વિમાનમાં ઉત્પન્ન થાય છે તેમની ઉત્કૃષ્ટ બે સ્વરોપ સ્થિતિ છે.

[—સ્થ ૧]

જે દેવો જ્વાલકર, મલકર જ્વાલકર-મલકર, જલ, અદ્રાવ્ય, અદ્રમલ, અદ્રકાન્ત, અદ્રવજ, અદ્રસેત્ત, અદ્ર-જલ, અદ્રમુગ, અદ્રવજ, અદ્રકૃત અદ્રોત્પાદક—આ વિમાનમાં ઉત્પન્ન થાય છે તેમની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ ૩ સ્વરોપમ છે.

[—સ્થ ૨]

એ રેવો કૃદિ, મુદિ, કૃદિઅવર્ત, કૃદિમલ, કૃદિચુક, કૃદિવર્ણ, કૃદિસેશ્વ, કૃદિભવ, કૃદિયુગ, કૃદિચટ, કૃદિકૂટ, કૃદિચોત્તરાવત સહ - આ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે તેમની ઉદ્ભૂત સ્થિતિ આર સાગર છે

[- સપ ૪]

એ રેવો વાત, મુવાત, વાતાવર્ત, વાતમલ, વાતર્જવ, વાતર્ણ, વાતસેશ્વ, વાતભવ, વાતયુગ, વાતચટ, વાતકૂટ, વાતોત્તરાવત સહ સુર, સુદર, સુરાવર્ત, સુરમલ, સુરર્જવ, સુરર્ણ, સુરસેશ્વ, સુરભવ, સુરયુગ, સુરચટ, સુરકૂટ, સુરોત્તરાવત સહ - આ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે, તેમની ઉદ્ભૂત સ્થિતિ પૂંચ સાગર છે

[- સપ ૫]

એ રેવો સ્વમલ, સ્વમજૂરમલ, ઘોર, મુઘોર, મહાઘોર, કૃદિઘોર, વીર, મુખીર વીરમલ, વીરર્જવ, વીરર્ણ, વીરમલ, વીરર્જવ, વીરવર્ણ, વીરસેશ્વ, વીરભવ, વીરયુગ, વીરચટ, વીરકૂટ, વીરોત્તરાવત સહ - આ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે તેમની ઉદ્ભૂત સ્થિતિ છ સાગર છે

[- સપ ૬]

એ રેવો સમ, સમમલ, મહામલ, પ્રભાસ, ભાસુર, વિમલ, મંચનકૂટ સમસ્તુમાસવત સહ - આ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે તેમની ઉદ્ભૂત સ્થિતિ છાત સાગર છે

[- સપ ૭]

એ રેવો અર્ધિ, અર્ધિમાલિ, વૈશાચન, પશુકર, વ દ્રાક્ષ, સુસલ, મુખાવિહલ, જગન્નથોલ, રિહલ, અરુણ, અરુણોત્તરાવત સહ - આ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે, તેમની ઉદ્ભૂત સ્થિતિ આઠ સાગર છે.

[- સપ ૮]

એ દેવો પદ્ય સુપદ્ય, પદ્યાવર્ત પદ્યમલ પદ્યકાંત, પદ્યવર્ણ
પદ્યસૈશ્ય, પદ્યભ્રમ્ય પદ્યકૃત, પદ્યસૂટ, પદ્યકૂટ પદ્યોત્તરા-
વતસક; સુપ સુપદ્ય સુપાવર્ત સુપમલ, સુપમંત, સુપ ન્ય
સુપસૈશ્ય સુપભ્રમ્ય સુપકૃત, સુપસૂટ, સુપકૂટ સુપોત્તરા-
વતસક; દુષિર દુષિસવર્ત દુષિરમલ, દુષિરકાંત, દુષિરવ્ય
દુષિરસૈશ્ય, દુષિરભ્રમ્ય દુષિરકૃત, દુષિરસૂટ, દુષિરકૂટ
દુષિરોત્તરાવતસક - આ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે તે
દેવોની સ્થિતિ નથ સ્થાનર ॥

[- સ્થા ૬]

એ દેવો શિષ્ય, શુષિષ્ય, મહાશિષ્ય નન્દિશિષ્ય, કુત્સર
મનોરમ રમ્ય, રમ્યક રમણીય, મગધાવત પ્રહાસ્યકાવ
તસક - આ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે તે દેવોની ઉત્ક
સ્થિતિ રથ સ્થાનરોપમ છે

[- સ્થા ૧]

એ દેવો પ્રહા, મુપ્રહા પ્રહાવર્ત પ્રહામલ પ્રહાકાંત,
પ્રહાવર્ણ પ્રહાસૈશ્ય, પ્રહાભ્રમ્ય પ્રહાકૃત, પ્રહાસૂટ, પ્રહાકૂટ
પ્રહોત્તરાવતસક - આ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે તેમની
અનિયાર સ્થાનરોપમ સ્થિતિ છે

[- સ્થા ૧૧]

એ દેવો માકેન્દ્ર, માકેન્દ્રભ્રમ્ય કલુ, કલુમીય પુન્
સુપુન્ન પુન્, સુપુન્ન, મહાપુન્, નરેન્દ્ર, નરેન્દ્રકાંત નરેન્દ્રોત્તરા
વતસક - આ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે તેમની ઉત્ક
સ્થિતિ નાર સ્થાનરોપમ છે

[સ્થા ૧૧]

એ દેવો વજ્ર સુવજ્ર વજ્રવત વજ્રકાંત, વજ્રવ્ય
વજ્રસૈશ્ય વજ્રભ્રમ્ય, વજ્રકૃત, વજ્રસૂટ, વજ્રકૂટ વજ્રોત્તરા

વતસક, વર્ષિ વર્ષિવત વર્ષિમજ, વર્ષિભંત, વર્ષિવર્ણ
વર્ષિસેસ્વ, વર્ષિસેપ, વર્ષિતુળ, વર્ષિસ્યદ, વર્ષિહૂટ વર્ષિત
સવતસક સોક સોકાવત સોકમજ, સોકભંત, સોકવર્ણ
સોકસેસ્વ, સોકસેપ, સોકતુળ, સોકસ્યદ, સોકહૂટ, સોકાવતસ
વતસક — આ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે તેમની ઉત્કૃષ્ટ
સ્થિતિ તેજ આગરોપમ છે.

[—સમ ૧૩]

તે દેવો શ્રીકાંત શ્રીમહિત, શ્રીસૌમનસ, ભાંતક
માપિક, માહેન્દ્રભંત, માહેન્દ્રીચરાવતસક — આ વિમાનોમાં
ઉત્પન્ન થાય છે, તેમની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ ચોથા સ્થાનરોપમ છે.

[—સમ ૧૪]

તે દેવો નર સુનક, નરવત નરમજ, નરભંત, નર
વર્ણ નરસેસ્વ, નરસેવજ નરસ્યુગ, નરસ્યદ, નરહૂટ નરો
ચરાવતસક — આ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે તેમની
ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ ૧૫ આગરોપમ છે

[—સમ ૧૫]

તે દેવો આવત આવત નક્ષિઆવત મહાનક્ષિ
આવત અકુસ, અકુસમજળ, ભદ્ર, સુભદ્ર, મહાભદ્ર, સર્વત્રિ
ભદ્ર, ભદ્રીચરાવતસક — આ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે,
તેમની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ ૧૬ આગરોપમ છે

[—સમ ૧૬]

તે દેવો આમાન, સુઆમાન મહાઆમાન, પશ, મહા-
પશ, કુમુદ મહાકુમુદ, નસિન, મહાનસિન, પુષ્કરક મહા
પુષ્કરિ કુક મહાકુક સિદ્ધ સિદ્ધાંત, સિદ્ધવીર, ભાવત
— આ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે તેમની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ
૧૭ આગરોપમ છે

[—સમ ૧૭]

એ દેવો ઝાલ, મુકાલ મહાઝાલ, અંજન, શિર, શાલ,
સમાન, કુમ મહાકુમ, વિશાલ, કુશાલ પદ, પદસુખમ, કુમુદ,
કુમુદસુખમ નલિન નલિનસુખમ, પુશ્પરિક પુશ્પરિકકુમુદ,
સહસ્રાશવતસક — જા વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે તે
દેવોની ૧૮ સ્ત્રગશેષમ સ્થિતિ છે

[—સર્ગ ૧૮]

એ દેવો આકુલ, પ્રાકુલ, નલ, વિનલ, લન, કુચિર,
કન્ન, કન્નકન્નલ, ઉદીપ્તસવતસક — જા વિમાનોમાં ઉત્પન્ન
થાય છે તેમની ઉત્કૃષ્ઠ સ્થિતિ ૧૬ સ્ત્રગશેષમ છે

[—સર્ગ ૧૭]

એ દેવો સાલ, વિશાલ, સુવિશાલ, સિદ્ધાલ ઉત્પલ,
ભિત્તિલ, તિગિશ્વ, સિદ્ધાસૌન્દરિલ, મલ — અચિર, પુષ્પ, કુપુષ્પ,
પુષ્પવલ પુષ્પમલ, પુ પાલ, પુષ્પલ પુષ્પસેલ, પુષ્પ
લલ પુષ્પમૂળ, પુષ્પસિલ/પુષ્પિત્તસવતસક — જા વિમા
નોમાં ઉત્પન્ન થાય છે તેમની ઉત્કૃષ્ઠ સ્થિતિ ૨ સ્ત્રગશેષમ છે

[—સર્ગ ૧]

એ દેવો સીવલ, સીધમજલ, માલ્ય, મૃદિ, વાપીલલ,
અસ્યુલલલ — જા વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે તેમની
સ્થિતિ ૨૧ સ્ત્રગશેષમ છે

[—સર્ગ ૧૧]

એ દેવો મહિલ, વિહુલ, વિમલ, પ્રજાલ, વનમલ,
અમ્બુલલલલ — જા વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે તેમની
ઉત્કૃષ્ઠ સ્થિતિ ૨૨ સ્ત્રગશેષ છે

[—સર્ગ ૧૧]

છવ વિધે વિવિધ

[૪૪૪ વિચાર]

૧ આસોચ્છવાસ-આહાર

જે દેવો આગરથી વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે તે દેવો તેમની સ્થિતિ ઉત્કૃષ્ટ એક આગર હોવાથી અર્ધ માસને માત્ર આસોચ્છવાસ લે છે અને તેમને એક હજાર વર્ષને માત્ર આહારની ઇચ્છા ઉત્પન્ન થાય છે

[-અમ ૧]

જે દેવો યુક્તથી વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થયેલા છે અને તેઓ બે આગરોપમ આયુષ્ય છે તેઓ ૧ મહિના પછી ઉચ્છવાસનિવાસ લે છે અને તેમને બે હજાર વર્ષ પછી આહાર લેવાની ઇચ્છા થાય છે

[-અમ ૨]

જે બ્રાહ્મણ આદિ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થયેલા પ્રજા આગર આયુષ્ય દેવો થોડા માસમાં એક વખત આસોચ્છવાસ લે છે તે દેવાને ૩ હજાર વર્ષ આહારની ઇચ્છા ઉત્પન્ન થાય છે

[-અમ ૩]

જે દેવો કૃષિ આદિ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે અને તેમનું આયુ ઉત્કૃષ્ટ ચાર આગર છે તેઓ બે મહિને આસોચ્છવાસ લે છે અને ૪ હજાર વર્ષ આહારની ઇચ્છા કરે છે

[-અમ ૪]

જે દેવો વાત આદિ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે અને તેમની ઉત્કૃષ્ટ પાંચ આગર સ્થિતિ છે તેઓ સા મહિને

શ્વસોચ્છવાસ સે છે અને ૫ દંબર વરે બાંહે
કરે છે

[

એ રેવે સ્વપ્ન આદિ વિમાનેમા ઉત્પન્ન થવ
ને નેમની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ છે સ્વપ્ન છે તેથી ૩ :
શ્વસોચ્છવાસ સે છે અને ૧ દંબર વરે પામી
ઉપજા કરે છે

[

એ રેવે જમ આદિ વિમાનેમા ઉત્પન્ન થવ
નેમની સ્થિતિ છે સ્વપ્ન છે તેથી આ માસને જવે
ચ્છવાસ સે છે અને ૭ દંબર વરે પામી બાહ્યની
કરે છે

[-૪

એ રેવે જાગિ આદિ વિમાનેમા ઉત્પન્ન થ
નેમની આયુસ્થિતિ આદિ સ્વપ્ન છે તેથી ૪ :
જવે શ્વસોચ્છવાસ સે છે અને આદિ દંબર વરે બાંહે
ઉપજા કરે છે

[૫૪

એ રેવે પણ આદિ વિમાનેમા ઉત્પન્ન થવ છે :
નેમની ૬ સ્વપ્ન સ્થિતિ છે તેથી આ મહિને શ્વસોચ્છ
સે છે અને ૬ દંબર વરે બાહ્યની ઉપજા કરે છે

[-૫૫

એ રેવે શ્વપ્ન આદિ વિમાનેમા ઉત્પન્ન થવ છે ન
નેમની સ્થિતિ ઉત્કૃષ્ટ થયે સ્વપ્ન છે તેથી થયે માસ ૫
શ્વસોચ્છવાસ સે છે અને થયે દંબર વરે પામી બાહ્યની
ઉપજા કરે છે

[-૫૫ ૧

તે દેવો પ્રહોત્તરાદિ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે અને જેમની સ્થિતિ ૧૧ સાગર છે તે દેવો પા મહિને આસો ચૃવાસ સે છે અને અગિયાર હબ્દર વરે આદ્યારની ઇચ્છા કરે છે

[—સપ્ત ૧૧]

તે દેવો માહેન્દ્રાદિ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે અને જેમની સ્થિતિ ઉત્કૃષ્ટ ૧૨ સાગર છે તેઓ છ માસે આસો ચૃવાસ સે છે અને ૧૨ હબ્દર વરે આદ્યારની ઇચ્છા કરે છે.

[—સપ્ત ૧૧]

તે દેવો વજ્રાદિ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થાય છે અને જેમની સ્થિતિ ઉત્કૃષ્ટ ૧૩ સાગર છે તેઓ છ માસે આસો ચૃવાસ સે છે અને તે ૧૨ હબ્દર વરે આદ્યારની ઇચ્છા કરે છે

[—સપ્ત ૧૩]

શીખ્રત્વાદિ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થનારા ૧૪ સાગર ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિવાળા દેવો ૭ માસે આસોચૃવાસ સે છે અને ૧૪ હબ્દર વરે આદ્યારની ઇચ્છા કરે છે.

[—સપ્ત ૧૪]

નન્દ્યાદિ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થનારા ૧૫ સાગરની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિવાળા દેવો સાઘસાંત માસે આસોચૃવાસ સે છે અને ૧૫ હબ્દર વરે આદ્યારની ઇચ્છા કરે છે

[—સપ્ત ૧૫]

આવત આદિ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન થનારા ૧૬ સાગરો પમ ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિવાળા દેવો ૮ મહિને આસોચૃવાસ સે છે અને ૧૬ હબ્દર વરે આદ્યારની ઇચ્છા કરે છે

સામાનાદિ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન કર્યાર ૧૭ સુમરોપમ સ્થિતિવાળા દેવો ૮૫ માસે આસોચ્છવાસ સે છે અને ૧૭ ફાલગુણ વરે આહારની ઇચ્છા કરે છે

[—કપ ૧૭]

કાલાદિ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન કર્યાર ૧૮ સુમરોપમ આયુષ્યવાળા દેવો ૬ માસે આસોચ્છવાસ સે છે અને ૧૮ ફાલગુણ વરે આહારની ઇચ્છા કરે છે.

[—કપ ૧૮]

આશ્વત્થદિ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન કર્યાર ૧૬ સુમરોપમ સ્થિતિવાળા દેવો ૬૫ માસે આસોચ્છવાસ સે છે અને ૧૬ ફાલગુણ વરે આહારની ઇચ્છા કરે છે

[—કપ ૧૯]

સાલાદિ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન કર્યાર ૨ સુમરોપમ સ્થિતિવાળા દેવો ૧ મહિને આસોચ્છવાસ સે છે અને ૨૦ ફાલગુણ વરે આહારની ઇચ્છા કરે છે

[—કપ ૨૦]

મીઞસાદિ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન કર્યાર ૨૧ સુમરોપમ સ્થિતિવાળા દેવો ૧૫ માસે આસોચ્છવાસ સે છે અને ૨૧ ફાલગુણ વરે આહારની ઇચ્છા કરે છે

[—કપ ૨૧]

મહિત્તદિ વિમાનોમાં ઉત્પન્ન કર્યાર ૨૨ સુમરોપમ સ્થિતિવાળા દેવો ૧૧ માસે આસોચ્છવાસ સે છે અને ૨૨ ફાલગુણ વરે આહારની ઇચ્છા કરે છે

[—કપ ૨૨]

નીલસા મેવેલકમાં ઉત્પન્ન કર્યાર ૨૩ સુમરોપમ ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિવાળા દેવો ૧૧ માસે આસોચ્છવાસ સે છે અને ૨૩ ફાલગુણ વરે આહારની ઇચ્છા કરે છે

[—કપ ૨૩]

નીચલા દ્વિવેષકમાંના મધ્ય દ્વિવેષકમાં ઉત્પન્ન થનાર ૨૪ સાગર સ્થિતિવાળા દેવો ૧૨ માસે શ્વસોઽચ્ચાસ લે છે અને ૨૪ દહાર વરે આહારની હચ્છા કરે છે

[- ૪૫ ૧૪]

નીચલા દ્વિવેષકમાંના ઉપરના દ્વિવેષકમાં ઉત્પન્ન થનાર ૨૫ સાગર ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિવાળા દેવો ૧૩ માસે શ્વસોઽચ્ચાસ લે છે અને ૨૫ દહાર વરે આહારની હચ્છા કરે છે

[- ૪૫ ૧૫]

માધ્યમ દ્વિવેષકમાંના સોષી નીચલા દ્વિવેષકમાં ઉત્પન્ન થનાર ૨૬ સાગરની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિવાળા દેવો ૧૩ માસે શ્વસો લે છે અને ૨૬ દહાર વરે આહારની હચ્છા કરે છે

[- ૪૫ ૧૬]

મધ્યમ દ્વિવેષકમાંના વચલા દ્વિવેષકમાં ઉત્પન્ન થનાર ૨૭ સાગરોપમની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિવાળા દેવો ૧૩ માસે શ્વસોઽચ્ચાસ લે છે અને ૨૭ દહાર વરે આહારની હચ્છા કરે છે

[- ૪૫ ૧૭]

મધ્યમાંના ઉપરના દ્વિવેષકમાં ઉત્પન્ન થનાર ૨૮ સાગર ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિવાળા દેવો ૧૪ માસે શ્વસોઽચ્ચાસ લે છે અને ૨૮ દહાર વરે આહારની હચ્છા કરે છે

[- ૪૫ ૧૮]

ઉપરામાંના નીચલા દ્વિવેષકમાં ઉત્પન્ન થનાર ૨૯ સાગર ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિવાળા દેવો ૧૪ માસે શ્વસોઽચ્ચાસ લે છે અને ૨૯ દહાર વરે આહારની હચ્છા કરે છે

[૪૫ ૧૯]

ઉપરામાંના મધ્યમાં દ્વિવેષકમાં ૩૦ સાગર ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિવાળા દેવો ૧૫ માસે શ્વસો ઇચ્ચાસ લે છે અને ૩૦ દહાર વરે આહારની હચ્છા કરે છે

[- ૪૫ ૨૦]

ઉપજામ્બના ઉપરના ક્રેવેયકના ૩૧ સ્થાનની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિવાળા દેવો ૧૫૫ માસે સ્વાસોચ્છવાસ લે છે અને ૩૧ દહાર વરે આહારની હપ્તા કરે છે

[—અથ ૩૧]

જ્યેષ્ઠાદિ અનુપરવાસી ૩૨ સ્થાન સ્થિતિવાળા ૧૯ માસે સ્વાસોચ્છવાસ લે છે અને ૩૨ દહાર વરે આહારની હપ્ત કરે છે

[—અથ ૩૧]

સર્વાધિર્જિહ્વા દેવો ૧૯૫ માસે સ્વાસોચ્છવાસ લે છે અને ૩૩ દહાર વરે આહારની હપ્તા કરે છે

[—અથ ૩૩]

આહાર ચાર પ્રકારનો છે :

(૧) ૧. અચન (ખાવાની વસ્તુ) ;

૨. પાન (પીવાની વસ્તુ) ;

૩. ખાદિમ (જૂનના ઉપદ્રાવન માટે નહિ પણ મગ ખાવા માટે ખાવાની વસ્તુ ક્ષાદિર્ગદિ) ;

૪. સ્પર્શિમ (સ્પર્શથી જ ને અચન-પાનથી મોપારી વગેરે).

(૨) ૧. વધરેહ ;

૨. વિન્ય વધરેહ ;

૩. રાખા વિન્ય સ્વભાવથી રાત્ર-કાલ વગેરે ;

૪. રાત્રાસી રાખવાથી નીચનેવ-દહીં વગેરે.

[—અથ ૧૧]

આહાર ચાર પ્રકારનો છે —

૧. મનેજ અચન; ૨. મનેજ પાન; ૩. મનેજ ખાદિમ; ૪. મનેજ સ્પર્શિમ; ૫. અમનેજ અચન; ૬. અમનેજ પાન; ૭. અમનેજ ખાદિમ; ૮. અમનેજ સ્પર્શિમ.

[—અથ ૧૧૧]

વિઠ્ઠલિ નવ છે —

૧. કમ; ૨. દમિ; ૩. નવનીત-માખણ, ૪ થી; ૫. તેજ, ૬. એક; ૭. મધ; ૮. મણ; ૯. મણિ.

[—સ્થા ૧૪૮]

કુ બેરમ્ વિઠ્ઠલિ વ્યાર છે —

૧. કમ; ૨. દમિ; ૩. થી; ૪. માખણ.

કુ સ્નેહવિઠ્ઠલિ વ્યાર છે —

૧. તેજ; ૨. પત; ૩. વસ્ત્ર-ચરણી; ૪. માખણ.

કુ મહાવિઠ્ઠલિ વ્યાર છે —

૧. મધુ; ૨. માચ ૩. મણ ૪. નવનીત-માખણ

[—સ્થા ૧૪૯]

કુ શ્વે ન્નને પર્ણિભ (સ્વભાવ) છ પ્રકારને છે —

૧. મનેષ — મનને મધે તેજ — અભિવ્યક્તિ;

૨. રમિક — માધુર્યોદિધી મુખ;

૩. પ્રીતિવ — તુલા કરે તેજ શરીરના રસોર્થ સમતા થાયે તેજ,

૪. જુદનીવ — શરીરને વધારે તેજ;

૫. દીપનીવ — અર્થાત્ તેજ કરે તેજ

૬. મહાવ — મહા

કુ ત્રિપર્ણિભ છ પ્રકારને છે —

૧. જ — સાવ વગેરેના દખન;

૨. મુખ — આપણ;

૩. નિપત્તિ — શરીર પર પરેજી અથવા (દિવિ);

૪. માજનુશરી;

૧. કમળા વધુ થોડા સ્વચ્છ ૨. અને અર્થાત્ વધુ ૩. ૪. ૫. ૬

૫. શોધિયાનુસારી

૬. અસ્થિમંદાનનુસારી

[—સ્થા ૪૦]

૬ નારકનો આકાર ચાર પ્રકારનો છે —

૧. અપારોપમ — આધા પછી થોડો રજત કંઠ કરે તેવો

૨. સુસૌપમ — વ્યુષ્ઠા જેવો — લાંબા કાળ સુધી દાઢ કરે તેવો;

૩. શીતલ,

૪. દ્વિમશીતલ.

૬ તિર્જનનો આકાર ચાર પ્રકારનો છે —

૧. ક્રોધપમ — કઠનામના પક્ષિ જેમ બધું મુઝાસર અને સુપચ તેમ;

૨. ભિસોપમ — રસરસાદ વિનમ્રુ બલદી બલે ઉત્તરદું પડે તેવો;

૩. પાલુમ્પોપમ — જાણના માંસ જેમ શુભિય;

૪. પુત્રમ્પોપમ — જેમ પુત્ર પર સ્નેહ લેવાથી તેનું માંસ કુ ખાઈ બને છે તેમ.

૬ મહુષ્યનો આકારના ચાર પ્રકાર છે —

૧. અશન, ૨. જાન; ૩. બાદિમ; ૪. સ્વાદિમ.

૬ દેવના આકારના ચાર સેદ છે —

૧. વજ્રાચાન, ૨. બજવાન, ૩. રસવાન, ૪. સપ્તાચાન.

[—સ્થા ૪૧]

૬૦ ૧ ગો—હે ભગવન, નારકો શુ ઉત્પત્તિના ક્ષેત્રમાં આવવાવેવા જ આધાર છે છે છર્જને શરીરરૂપે ધરિયુમાવે છે, પછી આરે તરફથી લ છે પછી વિવરૂપે ધરિયુમાવે છે અને પછી ચિત્તજ્ઞા કરે છે ?

જા—હા મોટામ જોમ જ છે

૬૦ ૨-૨૪ બહોં બાધીનુ આદારખા^૧ મમાલે સમજ સેવુ એકજે

(—સમ ૧૫)

૨ મરણ

હવે નીકળવાના થાવ રસ્તા છે—

૧. પત્રમાંથી; ૨. સ્વપ્નમાંથી; ૩. છાતીમાંથી; ૪. માથામાંથી ૫. સર્વાંગમાંથી

પત્રમાંથી નીકળે તે નરકમાં જાય સ્વપ્નમાંથી નીકળે તે નિર્જયમતિમાં જાય, છાતીમાંથી નીકળે તે દેવમતિમાં જાય અને સર્વાંગમાંથી નીકળે તે સિદ્ધમતિમાં જાય.

(—સપ ૧૧)

મરણ વખતે આત્મા શરીરનં આગપથી કે સર્વાંગી — સપાટ કરીને, રુકુતિ આપીને રુકુટ કરીને સકોપ કરીને, રૂપા કરીને — નીકળી જાય.

(—સપ ૧૦)

યરમશરીરી હવેને મરણ જોડ છે

(—સપ ૩૧)

૧ સ્વપ્નમાં આ આદારખા બહોં બાધી એવે નથી રમ્યું; ૨ જા, આ આદારખા તેવે બાધાવ વચને છે

અવન^૧ કોઈ છે —

[સ્થા ૧૦]

કુ અવન બેને છે —

૧. વ્યોતિષકને; ૨. વેમાનિકને.

કુ ઉદ્ધર્તા^૧ બેને છે —

૧. નારકને; ૨. ભવનવાસીને.

કુ મરણ બેને છે —

૧. મનુષ્યને, ૨. તિર્થાંજણપર્યટનરૂપને.

[સ્થા ૧૧]

કુ જો મરણ બિંદા છે જેમની મરણ ભવન મહાવીરે કરી પ્રશસ્ત નથી કરી, કીર્તિ નથી કરી અને અનુમતિ નથી દીધી —

(૧) ૧. પશ્ચિમથી પશ્ચિમ કરીને જવન કરી જે મરણ થાય (જો મરણ);

૨. ઉદ્ધર્તાને થયે કરીને જે મરણ થાય (વશર્તામરણ).

(૨) ૧. નિધનમરણ (જો બાલિની કમળ કરી મરણ તે);

૨. વૃક્ષવ મરણ (કરી તે જ ભવમાં જાવનું પદે તેનું મરણ)

(૩) ૧. તિરિપતન; ૨. વડુપતન.

(૪) ૧. જલમરણ; ૨. અગ્નિમરણ.

(૫) ૧. વિપત્તિ; ૨. પોતાની યોગે શક્તિ થાય અથવા મરણ તે.

કુ જો મરણ બિંદા છે જેમની પ્રશસ્ત થાય અનુમતિ ભવનને નથી દીધી પણ મરણ થાય તો સ્થા જાય છે —

૧. દેવમરણ અવન કહેવાય છે.

૨. નારક અને ભવનવાસીના મરણને ઉદ્ધર્તા કહે છે.

૧. જીવ પર લાકીને મરી જતું (વેદાપચ);

૨. બીજ એવા છવોને પોતાનું શરીર અપાંચ કરતું
(મૃતપૃષ્ઠ^૧).

૩ પચ્ચ એ મરણ એવા છે એમની અમણ જગવાન મહાવીરે
હમેશા પ્રશસ્ત કરી છે અને સુપુષ્પોને અનુમતિ પચ્ચ
દીધી છે —

૧. પાદપિપચમન (હિન્ન વૃક્ષ એમ જાતવડ નિકેટ
હોય છે તેમ નિકેટ રહીને તે જ અવસ્થામાં સમાધિપૂર્વક
મારવું તે) —

૨. સકટપ્રત્યાખ્યાન (સોજનનો ત્યાગ પચ્ચ શારિરિક
જીવનો ત્યાગ નહીં — એવા પ્રકારે સમાધિપૂર્વક મરવું તે) —

(૧) પાદપિપચમન એ પ્રકારનું છે —

૧. નિક્કારિમ ; ૨. અનિક્કારિમ^૨

અ બને પાદપિપચમનમાં શરીરસેવા કરવાની જ
નથી.

(૨) સકટપ્રત્યાખ્યાનના એ સ્વેદ છે —

૧. નિક્કારિમ અને ૨. અનિક્કારિમ.

અ બનેમાં શરીરસેવાની જુ છે

[—સ્વા ૧૧]

૧. હાથી કે હાથીનું બધું વચેરે મિલા પ્રાણીમિલા મૂલ છરીને
બીધ જાય છે તે મિલા છરીમાં પ્રવેશ કર્યો એવી જીવ તે પટ્ટરીર
થામે તેવા છરીને જન્મ પાઈ નવ.

૨. આ નિધિ વસવિના એવા રેવામાં જાય છે બધાંથી મૂલ છરીને
જ્યાર હઈ જઈ જાય.

૩. મિરિકલા વચેરેમાં પટ્ટો નિધિ, એવી બધાંથી જન્મ મૂલ છરીને
જ્યાર મરવું છે નથી.

માર જાનતકિયા? છે —

૧. કોઈ લવ જગપદ્મનાથો કોય છે તે વર છેલ્લેને સુખમ સ્વીકારે છે અને પછી સુખમ, સુખર અને સુખાધિની વૃદ્ધિ કરે છે, તે સુખ કોય છે સુધારને પાર જવાની તેનામાં કંચન કોય છે, તે ઉપધાન કરે છે કુળનો લવ કરે છે, તપસ્વી કોય છે, પશુ કામ્ય તપસ્વા કે કામ્ય વેદનામાં તે નથી પડવા; એટલે તે રીષભાજના રીક્ષાપથોય પછી જ સર્વકુળનો જાત કરી શિક્ષે જાય છે આ જાનતકિયાના કોય સ્વસ્વરૂપ સ્વસ્ત્યકવર્તી છે.

૨. કોઈ લવ પશુ કરી લઈને આ મનુષ્યસવમાં જાઓ કોય અને પછી વર છેલ્લે રીક્ષા લે છે ચાત્ર તે તપસ્વી કોય છે પશુ તે કોવી જાકરી તપસ્વા અને વેદના સ્વીકારે છે કે તેથી શિક્ષ સમયમાં જ તે સર્વકુળનો જાત કરી શિક્ષ પામે છે આ જીભ પ્રકાશની જાનતકિયા કરનાર મનસુકમાર જાણનાર કર્ત જમા છે.

૧. એવું જણ્ય એવી ક્ષી જાન-મણ્ય પહે તથિ

૧. પ્રથમ લીલક જગમહેવમે કોવી શિક્ષા પુત્ર નિ પુત્રજનમાં જ જલ્લમાં કર્ત જાનતકિયા નિખાનમાં કરનાર વધે અને જાનત મનુષ્યોમાં જગમપુત્ર કર્ત જાનતકિયા વધે. એક જગત જાનતકિયા પાત્રને માથે કિલો વાજ એકે તેને વેચવા કરનાર વધે, અને જલ્લમણ્યમાં જ મનજાન સમીલ. અને રીક્ષા કર્ત પુત્ર જાન વધે મુખી પ્રજાના જાન શિક્ષ વધે.

૩. કુણના નાનામાં તેમજે જાનતકિયા પછી રીક્ષા લીધી કરી, અને મલ્લમાં કાનિયલમાં કરી જાન વધે તેનામાં તેના પુત્ર ના વેદને તેમના મનમાં જાણવા કર્ત, તેનું કુળ જાણ્ય કરના કરી, તે શિક્ષે જાન.

૩ ઉપર પ્રભાતે જ બપો સુમતી દેવ તે જા
ઠે વાક જલુ લાગા કાળે સર્વ દુ જનને નાશ કરી મિત્ર
પામે છે આ પ્રકારની અવકાશ કરનાર અનુભવી
ચક્રવર્તી કર્મ જાણી

૪ પ્રથમ અવકાશ કરનારની જેમ જાણકાર્યમે
છવ દેવ, તે દીક્ષા કર્મ જલુ તપસ્યામાં પડે ત્યાં જને
વેળા મુદત કરે ત્યાં જાણકાર્યમે સર્વ દુ જનને નાશ
કરી મિત્ર બધા છે જેમ ભગવતી મહુદેવીએ કરું

(-૧૫ ૧૩૧)

મહાન્યા ૧૭ પ્રકાર છે —

૧. આવીષ્મિમણ (અવરણી નવે ભવ રાત્રે કવ
ત્યારથી તે ભવના આગુત્તમને પ્રત્યેક રાત્રે અસ્થર
કરે દેવ છે એ અપયમ)

૨. અવિષ્મિમણ (અવરણી નિઃ ભવના આગુત્તમ
કર્મ દર્શાવેને ભેગવી મરી ભવ; અને કરી પડે તે જ
ભવના આગુત્તમના દર્શાવેને ભેગવી મરવાનો દેવ તે
પ્રથમનું મણ ને અવપમણ)

૩. આવીષ્મિમણ (અવરણી નવે ભવ રાત્રે કવ
ત્યારથી તે ભવના આગુત્તમને પ્રત્યેક રાત્રે અસ્થર
કરે દેવ છે એ અપયમ)

૪. આવીષ્મિમણ (અવરણી નવે ભવ રાત્રે કવ
ત્યારથી તે ભવના આગુત્તમને પ્રત્યેક રાત્રે અસ્થર
કરે દેવ છે એ અપયમ)

૩ આત્મનિતક મરણ (જે જવના આયુષ્યકર્મને સોગંધુ હોય અને મરી હોય; ત્યાર પછી જે જવના આયુષ્યકર્મને સોગવવાનો ન જ હોય તેવું)

૪ વક્ષ-મરણ (જુઓ પૃ. ૩૮૨)

૫ વધાર્તમરણ (")

૬ અન્તઃશ્વમરણ (અપરાધી શસ્ત્રની જેમ પૂચવા હોય, પણ સ્વસ્થ કે અભિમાનથી આસોષના વર્ગે ન જ હોય અને મરણ થાય તે)

૭ તદ્ભવમરણ (જુઓ પૃ. ૩૮૨);

૮ બાહ્યમરણ (પૃ. ૩૪૪);

૯ પશ્ચિમરણ ()

૧૦ બાહ્યપશ્ચિમ મરણ (,)

૧૧ હૃદય મરણ - કેવલી થયા વિના મરે તે;

૧૨ કેવલીમરણ,

૧૩ વૈદ્યવસ મરણ (જુઓ પૃ. ૩૮૭);

૧૪ શૂન્યપૂર્ણ મરણ (")

૧૫ અગ્રવિદ્યાબ્યાન મરણ (")

૧૬ ઈંદ્રિયીમરણ (અયુક નિવૃત્ત પ્રદેશમાં શરીર-વેળાની છુ રાખી, શરીરસેવાને ત્યાગ કરી, મરણ સુધી ચારે મહારના આહ્વાને ત્યાગ કરી મરણ સ્વીકારે તે)

૧૭ ચાક્રોપજમન મરણ (પૃ. ૩૮૭).

તે સમુદ્ધાત અને વિમુર્ચ્ણા

સમુદ્ધાત^૧ શ્વાત છે —

વેદન્યસમુ^૨ ક્યાયસમુ^૩ માત્સ્વૃતિક^૪ વૈકિય^૫
તેજસ આકારક અને કેવલી^૬ સમુદ્ધાત

૬૦ ૨૧ મનુષ્યોને આ શ્વાતે સમુદ્ધાત હોય છે

[—૨૫ ૪૧—૪૨૦ ૭]

વેદન્ય, ક્યાય, માત્સ્વૃતિક વૈકિય, તેજસ, અને
આકારક, આ ૬ પ્રવૃત્તિયક સમુદ્ધાત છે

[—૪૪૧ ૧]

કેવલીસમુદ્ધાતને આઠ સમય હોય છે —

પ્રથમ સમયમાં ૬૪^૭ ક્ષેત્ર છે જીવ સમયમાં ક્યાં

૧ તે તે વેદન્યક્રિયા જનુમન પચિત્તુષ્ઠિ હાયે જનુમને
વિજીભ્યન—અર્થાત્ જીવિત પચિત્તુષ્ઠિમાં જનુમન જનુમનનું જ્યે તે
તે વેદન્યક્રિયા કરનાર જ્યે પ્રવૃત્તિને જીવિતનું જે જનુમન જીવિ
જીવિ, જનુમનની પચિત્તુષ્ઠિ નામે છે.

૨ વેદન્ય કરનાર જનુમનને જીવિતનું ૩. વિજીભ્યન કરનાર
જીવિતનું ૪. જનુમનનું જે જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું

૫. વૈકિય, તેજસ અને આકારક જે જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું
જીવિતનું જીવિતનું વૈકિય જીવિતનું જીવિતનું હોય છે ત્યારે તે જીવિ
જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું
જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું
જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું

૬. જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું
જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું
જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું

૭. જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું
જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું
જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું જીવિતનું

કરે છે ત્રીજા સમયમાં મન્યાન કરે છે ચોથા સમયમાં મન્યાન કર્યા પછી જાણી લોકને બરી રહે છે પાંચમા સમયમાં ઉપટે જે જાણીતા લોકને બધી દ્રવ્ય તે પાછો જાણી કરે છે છઠ્ઠામાં મન્યાનને સંકેતે છે સાતમાંમાં કપાળને સંકેતે છે અને આઠમા સમયમાં ફરને સંકેતે છે

[—સ્થા ૧૫૧—સમ ૮]

૮૦ ૧. નારકને ચાર સમુદ્ધવાત કહ્યા છે —

- ૧ વેદનાસમુદ્ધવાત; ૨ કથાસમુદ્ધવાત; ૩ માત્સ્વ્યનિત્યસમુદ્ધવાત; ૪ વૈકિપસમુદ્ધવાત.

૮૦ ૧૫. વાયુકાવને પણ તે જ ચાર સમુદ્ધવાત કહ્યા છે

[—સ્થા ૩૮]

બાપુ પુરુષગ્રાન્થ શ્રદ્ધા વિના થવી હોયેલી વિરુદ્ધ^૧ એક છે

[—સ્થા ૧૮]

વિરુદ્ધ ત્રણ કદી છે —

- (૧) ૧. બાપ પુરુષગ્રાન્થ શ્રદ્ધા સંદેહ;
૨. બાપ પુરુષગ્રાન્થ શ્રદ્ધા રહિત;
૩. બાપ પુરુષગ્રાન્થ શ્રદ્ધા સંદેહ અને રહિત.^૨

કપુરો ગતર વધુ દક્ષિણ વધુ શેષસ્વ મુખી નિત્યો બિરો મન્યાન નોંધ્યો આપાર થાય

૩૪મ અને ૩૫મ સમયે બાપના બૌદ્ધિક શેષ મુલ રોજ ૧-૧૦ થી ૧૧મી બૌદ્ધિક ૧ મિથ થાય રોજ ૩ ૪ ૫માં ૧૫મનો થાય રોજ અને ૧૮મી રોજ. બાપના મન અને વચન થાયત ૩૪મ ૫ રોજ

૧. અવધાર્જીવ શરીરથી અવધાર્જીવ પ્રોપ ૫ રોજ તે બાપ પ્રોપ ૫ તે બાપ પ્રોપથી પુરુષગ્રાન્થ બાપ પ્રોપ ૫

૨. આ અવધાર્જીવ કિય શરીરથી ૧૫મ વિશે સુખજી મારુ, કનર રહિય શરીરથી બાપ પુરુષગ્રાન્થ શ્રદ્ધા ૫ ૬ રોજ

૩. અવધાર્જીવ શરીરથી બાપે વિધિવત્ થાય રોજ બાપે

- (૨) ૧ આભ્યન્તર^૧ પુદ્ગલના મહત્ત્વ સંદેહ;
 ૨ આભ્યન્તર પુદ્ગલના મહત્ત્વ સંદેહ;
 ૩ આભ્યન્તર પુદ્ગલના મહત્ત્વ સંદેહ અને સંદેહ
 (૩) ૧ બાહ્યભ્યન્તર પુદ્ગલના મહત્ત્વ સંદેહ;
 ૨ બાહ્યભ્યન્તર પુદ્ગલના મહત્ત્વ સંદેહ;
 ૩ બાહ્યભ્યન્તર પુદ્ગલના મહત્ત્વ સંદેહ અને સંદેહ
 [—સ્થા ૧૧]

વૃક્ષવિનુષણ^૧ બાર છે —

૧ મવાણ, ૨ ખડ, ૩ ગુપ્ત, ૪ ફળ.

[—સ્થા ૩૩]

૪ યોનિ અને કુલ

(૧) યોનિ (લવોનું ઉત્પત્તિસ્થાન)ના ત્રણ પ્રકાર છે —

૧ શીલ, ૨ કણ, ૩ શીલેષ્ણ

આ ત્રણ પ્રકારની યોનિ તેજસ્ફાતને જોડીને બાહ્યના સ્થવરલવોને દ્વિન્દ્રિયલવોને, ત્રિન્દ્રિયલવોને ચતુર્ન્દ્રિયલવોને સમૂહ મધ્યેન્દ્રિયલવોને અથવા સમૂહિન્દ્રિય મધુષ્ણે હોય છે.

(૨) યોનિ ત્રણ પ્રકારની છે —

૧. અપાલ્પ્ય ૨. બોધિતિ ૩. સીરણી એવા કેવળ જનકન મુલ્યે, તેમાં સ્થેય પ્રેયી જાતનવાર સ્થેય છે.

૨. ધીમાતર એ છે કે અર્થનિય સ્થિતિમાન પુણ્ય સ્થિતિને વળે પણ એ જાત કરે તે એ રીતે કરે તે જાતનું જનકનું છે. પણ દિગ્ધિયો સ્થિતિનિય જન ૪ કેટલાં વિધાર કિયે જન સ્થિતિ, તે ધીમાતર એ પ્રકારે જા સુત્રો જન કરી છે તેમ કરવાની જાતનવાર નથી સ્થેય.

૩. તારાને શીલ અને કણ એ છે. જ્યાં રેય, જ્યાં જ મધુષ્ણ તથા જનકનિય ૧ સ્થિતિને શીલેષ્ણ કિયે જ છે. તેજસ્ફાતની યોનિ કણ છે.

૧. સચિતા, ૨. અચિતા, ૩. મિશ્રા.

આ ત્રય મહારાની યોનિ કોઠેન્દ્રિયલવોને, વિક્ષેપેન્દ્રિયલવોને, સમૂચ્ચિત્તમ તિર્થંક પચેન્દ્રિય તથા સમૂચ્ચિત્તમ મનુષ્યને હોય છે.^૧

(ક) યોનિ ત્રય મહારાની છે —

૧. સંવૃતા-કમપેલ, ૨. વિવૃતા-ઉપાધી, ૩. સંવૃત-વિવૃતા.^૨

(જ) યોનિ ત્રય મહારાની છે —

૧. હૃમોન્મતા-કાચળાના જેવી ઉન્નત, ૨. શબ્દાવર્તા-શબ્દ લેખ જાગી વળી, ૩. વચીર્જનકા-વાંસની પાવરી જેવી.

હૃમોન્મતા યોનિ ઉત્તમ પુરુષોની માતાઓને હોય છે. હૃમોન્મતા યોનિમાં ત્રય મહારા ઉત્તમ પુરુષો ત્રણમાં આવે છે —

૧. અરિકંઠ, ૨. અકવર્તી, ૩. જલદેવ વામુદેવ.

ભીરલને શબ્દાવર્તા યોનિ હોય છે તે યોનિમાં અનેક લવો અને પુરુષો ઉત્પન્ન થાય છે અને નાશ પામે છે, પણ કોઈ એ યોનિમાંથી નિર્પન્ન થતાં નથી.

વચીર્જનકા સામાન્ય લવોને હોય છે તેમાં સામાન્ય લવો ત્રણપાસળે રહે છે.

[—સ્થ ૧૪]

યોનિસત્રયક સ્થત છે —

૧. નાગને તથા તેને અચિત્ત તથા અમૃત તથા તિર્થંકને મિશ્રા.

૨. કોઠેન્દ્રિય નાગ અને તેને સંવૃત્ત વિષ્ણુન્દ્રિયને વિવૃત્ત, અને સંવૃત-વિવૃત્ત મર્દકને.

૩. ચેદનજેષ્ઠી કવેળા સ્થ.

૧. જાડજ — પસી, માછલી સ્વપ વગેરે — ઈશ્વરમાંથી
વન્યાસ;

૨. પોતજ — હાથી વાજેળા વગેરે આમહાથી વીંટાઈને
ઉત્પન્ન વન્યાસ;

૩. જશાનુજ — મનુષ્ય ગાય વગેરે પશુ આદિ જોર
સુધે જન્મ પામત્યાર;

૪. રસજ — રસમાં વન્યાસ જણ;

૫. સસ્તેજ — પસેવામાં વન્યાસ જણુ જુ વગેરે;

૬. સમુદિભ — માતાપિતાના સંયોગ વિના ઉત્પન્ન
વન્યાસ હવે — કૃતિ વગેરે,

૭. ઉદ્દશિકજ — જમીન સેદીને ઉત્પન્ન વન્યાસ જ કમલ
આદિ

(-સ્થ ૧૭)

ચેનિત્રમ્મહ જાડ છે —

૧-૭ ઉપર પ્રમાણે;

૮ જોપચાલક — તે જ અને નારક જોપચાલક
કહેવાય છે

(-સ્થ ૧૧)

હવનાં ચેનિત્રમ્મહ દાણા હા હાખ? છે

(-સ્થ ૧૪)

દીનિત્રમ્મ જાલિની ચેનિત્રમ્મ વન્યાસ કુલદેવિ? સંત
હાખ કહી છે

(-સ્થ ૧૫)

૧. ચિત્ત માટે કૃતિ પ્રકારને જાતે છે જુ ન ૮.

૨. ચેનિ એટલે અર્થતરણનું જુ પ્ર ૧૭ ચેનિમાં વચસ હાલે
નિશ્ચિતરૂપે હોય એવાય છે જાણ એ એમ વાળીથી ચેનિ છે; જુ
જાણમાં વાળી, હાથે જીવન હાજરું એમ અનેક પ્રકારનાં હાજરું હાજરું
વાળ છે. વાળીમાંનાં જુ જુનાં જુવા રમ જાણને જાણે અનેક જુ હોઈ
સહે છે. હાજરું ચેનિ એ જાણ અને કુલદેવિ હાજરું હાજરું હાજરું જુ
જ પ્રમાણે જાણને જાણ હાજરું ચેનિ અને કુલ નિષે સમજવું.

ત્રીન્દ્રિય ભવિની યોનિમાં યનારી કુલકોર્ડિ આઠ લાખ
૧૫૦ ॥

[—સ્થ ૧૧૨]

ચતુર્વિન્દ્રિય ભવિની યોનિમાં યનારી ૬ લાખ કુલકોર્ડિ છે
મુખર્ષરત્રુપ અને સ્પર્શચર તિષ્ઠચપચ્ચેન્દ્રિયની પણ
૬ લાખ કુલકોર્ડિ છે

[—સ્થ ૧૧૩]

જલચર પચ્ચેન્દ્રિયતિષ્ઠચની યોનિમાં યનાર કુલકોર્ડિ
સાઘનાર લાખ છે

[—સ્થ ૧૧૪]

ધારપચ્ચ સ્પર્શચર તિષ્ઠચપચ્ચેન્દ્રિયની યોનિમાં યનારી
કુલકોર્ડિ છ લાખ છે તે ૪ પ્રમાણે ઉરથી ચાલના
સ્પર્શચરની પણ સમજવી

[—સ્થ ૧૧૫]

પાનચ ૮૪ ૫૫૨ છે

[—સ્થ ૧૧૬]

મો—હે જાનવન ! સાચી ત્રીંદ્રી પણ જવ અને
જવજવ બિ બધા પચ્ચે કોણમાં દોષ, વચના પદામાં
દોષ, મંત્રામાં દોષ, મળમાં દોષ, છંદોને રાજ્યા દોષ
છાંપીને રાજ્યા દોષ માટી વગેરેથી મુરિત કપો દોષ,
મધ કપો દોષ; તો તેમની યોનિ—અકુરોત્પાદક શક્તિ
—કેટલા કાળ કામમ રહે ?

જ — હ યોનમ ! જવજવ અત્યુદન અને ૧૮૮૩
જા યોનિ કામમ રહે છે ત્યાર પછી તેમની યોનિ ગ્વાન
થાય ॥ પ્રતિજ્ઞા પચ્ચે ॥ જન પછી તે વીજ અન્ધી /
દા જવ છે અને યોનિવિચ્છેદ થાય છે.

[—સ્થ ૧૧૭]

તે પ્રમાણે કલ્યાય, મસૂર લલિ, મગ, અમી, વાદ, કળમી, શાળા તુવેર, અને જોગમણને રાખવામાં આવે તે જેમની ધોનિ જાન્ય અનુસુકૃત અને ઉત્કૃષ્ટ પાંચ વપ કાયમ રહે છે; અને તે પ્રમાણે અગામી કુમુદ, કેવળ કામ બટી શણ, સરસવ, અને મૂલકાળીને રાખવામાં આવે, તે જેમની ધોનિ જાન્ય અનુસુકૃત અને ઉત્કૃષ્ટ સ્વત વપ કાયમ રહે છે.

[—સ્થા ૪૫૫—૪૫૬—]

૫. જ મ

જપપાઠ ક્રોડ છે

[—સ્થા ૪૫૭—]

જપપાઠકામ બેને છે —

૧. દેવ, અને ૨. નારકને.

જલકામ બેને છે —

૧. મનુષ્ય, અને ૨. પશુનિરવતિપાંચને.

જો બને બધામાં જ આકાર લે છે વૃદ્ધિ પામે છે કાનિ પ્રાપ્તિ છે વિદુષણ કરે છે અતિપ્રધાન પામે છે સુદુઃસ્થત કરે છે કાલકાળિય પામે છે જલ મહાર નીચે છે મરણ પામે છે આમદીવ્યા શાય છે જો બનેની ઉપરિત શુદ્ધ અને શોભિતપ્રાપ્તિ છે

[—સ્થા ૪૫૮—]

અણુ પિતૃ-અજ છે —

૧. અસ્થિ, ૨. અસ્થિમિલ્લ ૩. કેશ, મૂત્ર શેમ અને

નખ

૧. જાન્ય પ્રમાણ વપ છે — તેપણ જપપાઠ અને વર્ષ નિર્ણય કરી ૬૬૦ અને વીસે પ્રમાણ તે જપ્તિર્જાન સમજાયે.

ચતુ માતૃજન છે —

૧. માંસ, ૨. સોષી, ૩. મસ્તુચિગ-સેતુ

[—સ્થા ૧૬]

ચાર ઉદકજન છે —

(૧) ૧. જાડળ ૨. પૂમસ, ૩. શીત, ૪. ઉષ્ણ-પામ.

(૨) ૧. હેમક (હીમ પડે તે) ૨. અજસંસ્થિત (જાડાણ વાળથી અર્ધ થાય તે) ૩. શીતેષ્ણ (જાત્યત શીત કે ઉષ્ણ થાય તે) ૪. પચતુપિઠ (જેમાં ગળિત, વિપુલ, જળ વધુ વાળાં-જો પાંચ હોય તે).

મહા માસમાં હેમકજન હોય છે રાત્રીમાં અજસંસ્થિત જન હોય છે ચૈત્રમાં શીતેષ્ણ જન હોય છે અને ચૈત્રમાં પચતુપિઠ હોય છે

[—સ્થા ૩૭]

માનુષી જન ચાર છે —

૧. શીઘ્ર, ૨. પુરુષરૂપ ૩. નપુસકરૂપ, ૪. બિબ્ધરૂપ

જેમાં અરૂપ શુક અને જહુ જોવા - રહ્ય હોય તેમાં શી ઊત્તમ થાય, અરૂપ જોવા અને જહુ શુક હોય ત્યાં પુરુષ ઊત્તમ થાય, જેમાં રાગ અને શુકનું પરિભાસુ કરણ હોય તેમાં નપુસક ઊત્તમ થાય અને શી સજાથી જોવા સ્થિર થઈ વધ તે જ બિબ્ધ છે

[—સ્થા ૩૮]

૧. કાર્ત્તવિર્યા વરસાદથી સુવના બાધે તે.

૨. જનુનિદારથી જોતું બિજા વિષય થઈ ગઈ એવું જાણી જાય છે તેને જનનિક હોયે મર્મ એવું કામચાથી જાણ કરે છે તે બિમ્બ મરુત્ત ૩. ખી રીતે તે મર્મ નથી પણ કોઈ માર્ય બાધે છે તેને એવિ મરુત્ત ૪. ૩ જાણથી મરુત્તે જુદા મર્મ નથી ૫

પુરુષના સમગ્ર વિના પણ જીવિ પાંચ મરણે જન
રહે છે —

૧. ધેનિપ્રવેશને બરાબર ધ્યાનો ન હોય અને
શુદ્ધવાળી જગ્યાએ કોવી રીતે બહી હોય કે કોવી શુદ્ધ
ઝાલુઆ ધેનિમાં પ્રવેશી જાય તે;

૨. ધેનિમાં શુદ્ધી બરાબરે વસ નહિ તે;

૩. સ્વલ્પી ભેદને શુદ્ધા ઝાલુઆને ધેનિમાં ઘણક
કરે તે;

૪. બીજાના કહેવાથી શુદ્ધા ઝાલુઆ ઘણક કરે તે;

૫. નહીં નાણાના સીંઘલ જઈને જાણમત કન્યા સ્વ
ત્વારે કાઢના શુદ્ધવાળુ તે જગ ધેનિમાં પ્રવેશી સ્વ તે

પુરુષની સાથે સમગ્રમાં આવે છતાં જીવિ મલ ન
રહે તેના પાંચ કારણો છે —

(૧) ૧. સૌવન ન બીચુ હોય;

૨. સૌવન ઘાતુ બુ હોય;

૩. જન્મથી જ વાંધા હોય;

૪. શુદ્ધી હોય;

૫. હોમ નસ્તવાળી હોય.

(૨) ૧. નિત્ય ઋતુઆવ થતો હોય;

૨. જેને કદી ઋતુઆવ કોય ન હોય;

૩. જેના ગર્ભાગતુ મોત-છિદ્ર યોગથી નહીં થઈ
નુ હોય;

૪. જેના ગર્ભાગતુ મોત યોગવાળુ હોય;

૫. જે કદાચી વધારે મૈત્રુનમાં રહત હોય.

(૩) ૧. ઋતુસમયે બે યોગ્ય રીતે મૈત્રુનસેવી ન બને;

૨. શુદ્ધા ઝાલુઆ નહીં થઈ જાય તે;

૩. એ સોફી ઉત્કટ અને પિત્તપ્રધાન હોય,
 ૪. ગર્ભધારણ થાય ત્યાર પહેલાં કોઈ દેવ શક્તિનો
 નામ કરી નાખે તો,
 ૫. કામગામ ન સલાન ન હોય તો

[—સ્થા ૪૧૧]

૬ ઉપપાત^૧ અને ઉદ્ધર્તન^૨

બી - હે ભગવન્! નરકર્ષતમાં ઉપપાતનો વિરહકાલ
 કેટલો?

સ - હે જીતમ્! જ્યન્યથી એક સમય અને ઉત્કૃષ્ટ
 જ્યારે મુદ્ધર્ત મનુષ્યગતિ, તિર્થંગગતિ અને દેવર્ષતનુ પશ્ય
 એમ જ સમજવું

જી૦ - સિદ્ધગતિનો વિરહકાલ કેટલો?

સ - જ્યન્ય એક સમય અને ઉત્કૃષ્ટ છ માસ.

- કે ઉદ્ધર્તન પશ્ય સિદ્ધગતિને^૩ જિહ્વિને તેથી જ રીતિ કહેવી
 કે જાણી ઉપપાત દહક^૪ અને ઉદ્ધર્તન દહક^૫ પૂરેા કહેવો.
 [—સ્થા ૧૧૪]

સાતમી નરકમાં ઉપપાતવિરહકાળ ઉત્કૃષ્ટ છ માસ છે

[—સ્થા ૧૧૫]

૧. આપડું - કલ્પત વર્ણ તે.

૨. મરણ.

૩. પાત્રેષ્ટ નરેશ્વરી કલ્પ ૨૪ પ્રકારી વિરહકાલ છે વગર
 સામ્યત્વાયે જ્યાં જ્યાર કલા છે એમ સમજવું. તેમજ વિશે પશ્ય તેમ જ
 સમજવું, પશ્ય મનુષ્ય અને તિર્થંગગતિમાં જ્યાર કલા ૧ જામ જ વિશે સમજવું.

૪. સિદ્ધિર્ષતમાં ઉદ્ધર્તના જ નથી કલ્પ જ્યાંથી પડીને મેલે જ્યાર
 જ્યાં જ નથી.

૫. ૧. તુમે પ્રકણને જાતે પ્રિયમ્ ન ૨.

૭. ઉપાધિ, કૃમિ અને પરિશ્રમ

(૧) ઉપાધિ (અર્થ) એવી પોષણ દ્રવ્ય તેના જુદા પ્રકાર છે—

૧. કૃમિઉપાધિ, ૨. શરીરોપાધિ, ૩. જાણના ઉપાધિ

૬ ૧-૧૧ સવનપતિને આ ત્રણે ઉપાધિ હોય છે

૬૦ ૧૭-૨૪ દિવિત્રવધી વૈમાનિક સુધીના બધાં જીવોમાં
આ ત્રણે ઉપાધિ હોય છે

(૨) ઉપાધિનાં જુદાં પ્રકાર —

૧. સ્વચિત્ત, ૨. અચિત્ત, ૩. મિશ્ર.

૬૦ ૧-૨૪ બધાં જીવોમાં આ ત્રણેય ઉપાધિ હોય છે.

જે પરિશ્રમનાં જુદાં ઉપર પ્રમાણે બે રીતે જુદાં જુદાં
સ્વામીઓ સમજવાનાં છે

[—સ્થા ૧૫૮]

જીવો બધાં કૃમિપ્રભુતિનું સવન કરે છે તેમણે કૃમિ
છે અને કરી છે —

૧. કાન્ધાવસ્થીય, ૨. દાન્ધાવસ્થીય, ૩. વેદાન્ધીય, ૪.
મિદાન્ધીય, ૫. આયુ, ૬. નામ, ૭. વેદ, ૮. અન્તરાય

(૧) ૬ ૧-૨૪ નાશકથી વૈમાનિક સુધીના બધાં જીવો
જે બધાં કૃમિનું સવન કરે છે તેમણે કૃમિ
છે અને કરી છે

(૨-૬) ૬ ૧-૨૪ તેથી જ રીતે ઉપચયના, બધા, કૃતિકા,
વેદના નિર્ણય આ સંજ્ઞા વિશે પણ ત્રણે
કાળમાં સમજાવું

[—સ્થા ૧૫૯]

૧ નાશક અને મિદાન્ધીયને બધાં જીવો નાશક ઉપાધિ હોય છે તેથી
તેથી બધાં નાશક સવન

૮ શરીર

(૧) શરીરોત્પત્તિ અને નિવર્તન^૧

૬ ૧-૨૪ નારક વગેરે ૨૪ દહકમાં બધા હોવાના શરીરની ઉત્પત્તિ બે કારણે છે —

૧. શામ; ૨. દેવ.

૭ તે જ બે કારણે ૨૪ દહકમાં નિવર્તન પણ સમજવું
[—સ્થ ૫૫]

૮ ૧. નારકોની ચાર કારણે શરીરોત્પત્તિ છે —

૧. ક્રોધ; ૨. માન; ૩. માયા; ૪. લોભ.

૯ ૨-૨૪ બાકીના દહકોમાં પણ તે જ ચાર કારણે શરીરોત્પત્તિ છે

૧૦ શરીરનું નિવર્તન પણ ૨૪ દહકમાં બે જ ચાર કારણે છે

[—સ્થ ૩૫]

(૨) કોઈ, સ્વામી, અને આવગાહન

૧ ૧. નારકને બે શરીર છે —

૧. આસ્મન્તર કોટસે કે કામલુ^૨

૨. બાહ્ય કોટસે કે વૈકિલ્પ.

૨ ૨-૧૧. સવનપતિને પણ તે જ પ્રમાણે.

૩ ૧૨-૧૬ સ્થાવરકાચને બે શરીર છે —

૧. આસ્મન્તર કોટસે કે કામલુ^૨

૨. બાહ્ય કોટસે કે બૌદ્ધાશિ

૧. છીન્દ્યે બારબ તે કલ્પિત અને ૧૬૫ વર્ષ સુધે તે નિવર્તન.

૨. કામલુચ્ચયી વેગલ પણ બાકી સમજવું.

૬ ૧૭-૧૮ ધીન્નિય, ત્રીન્નિય અને મતુરિન્નિયને બે શરીર
છે —

૧. અભ્યન્તર કોષે કે કામધુ,

૨. બાહ્ય કોષે કે અસ્થિ, માંસ અને શીલિતથી બદ
બોધાર્થ

૬ ૨ ૨૧ પથિન્નિય તિમ્બ અને મતુખને બે શરીર છે —

૧. અભ્યન્તર કોષે કે કામધુ,

૨. બાહ્ય કોષે કે અસ્થિ માંસ, શીલિત, સ્નાયુ અને
શિશી બદ બોધાર્થ

૬ ૨૨-૨૪ બન્ધર બોધાર્થક વૈભવિયને નારક બેમ.

[—સ્થ ૧૧]

૬ ૧ વિજકુળતિલમાપત^૨ નારકને બે શરીર હોય છે —

૧. તેમજ ૨. કામધુ.

૬ ૨-૨૪ બાહ્યના કામધુ પદ્ય તે જ પ્રમાણે.

[—સ્થ ૧૧]

બધા દેવો બે પ્રકારના છે —

૧. કોઈ શરીરી અને ૨. બે શરીરી.

મરુત કિન્નર કિપુકુપ, વખત નમ્રકુમાર, મુખ્ય
કુમાર અભિકુમાર અને વાસુકુમાર આ બધા દેવોના બે
રોડ છે.

૧. બેશરીરી^૨, ૨. બેશરીરી^૨

[—સ્થ ૧૧]

૧. અમ્બુ અર્જુનના નિમેષિમાં હોય ત્યારે અમ્બુ નહિ હોય

—અનિચ્છા તથા હેતુ, જ્યુ અનિચ્છા-નહિ હોય છે. તે વખતે જ્યુ બે
શરીર હોય છે.

૧. અમ્બુઅર્જુનના નિમેષિમાં.

જ્યુ ને કિય હો છે તેમ અનિચ્છાને.

૧૦ ૧ નાશકને ઋણ સરીર છે —

૧. વૈક્રિય; ૨. તેજસ; ૩. કામણ.

૧૦ ૨-૧૧ ભવનપતિને પણ તે જ ઋણ સરીર છે

૧૦ ૧૨ પૃથ્વીકાચને ઋણ સરીર છે —

૧. બૌદ્ધારિક; ૨. તેજસ; ૩. કામણ.

૧૦ ૧૩ જલકાચિકે ભવને ઉપર પ્રમાણે.

૧૦ ૧૪ તેજસ્કાચને પણ ઉપર પ્રમાણે.^૧

૧૦ ૧૬ કાસપતિને પણ તે જ

૧ ૧૩, ૧૮, ૧૬ વિદ્યેન્દ્રિય, ત્રિન્દ્રિય અને ચતુર્વિન્દ્રિયને
પણ તે જ ઋણ સરીર.^૧

૧૦ ૨૨-૨૪ અન્તર ન્યોત્તર, વૈભાનિકને પણ તે જ ઋણ.
[—સ્થ ૧૦૦]

નોં — હે ભગવાન, સરીર કેટલા પ્રકારનાં છે ?

જા. — હે ગૌતમ, સરીરના પાંચ પ્રકાર છે —

૧. બૌદ્ધારિક ૨. વૈક્રિય, ૩. આકારક ૪. તેજસ,
૫. કામણ.

નોં — બૌદ્ધારિક સરીરના કેટલા ભેદ છે ?

જા. — બૌદ્ધારિક સરીરના ભેદ પાંચ છે —

ત્રિન્દ્રિય ભવેતુ બૌદ્ધારિક સરીર ચાવત્ ગણ જ
મતુષ્ય પચોન્દ્રિયનું બૌદ્ધારિક સરીર.

નોં — બૌદ્ધારિક સરીરની અવમાદન્ય કેટલી છે ?

જા. — જવ-ચણી અગ્રુણેના અસંખ્યાત ભાગ અને ઉત્કૃષ્ટ
એક હજાર યોજનથી કાંઈકે વધારે. (અહીં સ્વ

૧. વસુધાને આકારક સિવાઈનાં ચારે દેશ ૭ મારે જ્યાં નથી

જમ્યું.

૨. જિં વચચેન્દ્રિયને જમ્યું આકારક સિવાઈનાં ચારે દેશ ૭ મારે
જ્યાં નથી જમ્યા. ચતુષ્પને જમે દેશ ૭ મારે જ્યાં નથી જમ્યા.

હવેની જવચાકના જવચાકના-સરિયાન^૧ પ્રમોદે
સમણ સેવી શાવત્ મનુષ્યના બૌદ્ધિક શરીરની
જવચાકના કુદૃષ્ટ વ્યુ આરંભે છે)

બો — વૈકિય શરીરના કેવા સેદ છે ?

જ — એ બિંદુ બિંદુનિવનુ વૈકિય શરીર અને બિંદુ
પરિનિવનુ વૈકિય શરીર. (જાણી જાણીના પ્રમોદથી સમણ
સેવના છે^૨ અને જવચાકનાનું પશુ શાવત્ અધુમાત્મી
માંડીને જનુવર સુખીના સવધાત્મીયની બિંદુ બિંદુ હાથ
બિંદુ જવચાકના શાવ છે બિ બધું પશુ જાણી સમણ સેવું^૩)

બો — જાકારક શરીરના કેવા સેદ છે ?

જ — જાકારક શરીર બિંદુ જ છે.

બો — તે શું તે મનુષ્યને હોય છે કે જમનુષ્યને ?

જ — મનુષ્યને હોય છે બીજાને નથી હોય

બો — મનુષ્યમાં પશુવલ અને હોય છે કે સમૃદ્ધિ મળે ?

જ — ગર્જલ મનુષ્યને હોય છે; બીજાને નહિ

બો — તે શું તે કમ જ્ઞાનના ગર્જલ મનુષ્યને હોય છે
કે જાકમ જ્ઞાનનાને પશુ ?

જ — કમ જ્ઞાનના ગર્જલ મનુષ્યને હોય છે બીજાને
નહિ

બો — શું સજ્ઞાતર્કામુખી કમ જ્ઞાનના ગર્જલ
મનુષ્યને હોય છે કે જાસજ્ઞાતર્કાનિ પશુ ?

જ — સજ્ઞાતર્કામુખી કમ જ્ઞાનના ગર્જલ મનુષ્યને
હોય છે; બીજાને નહિ.

૧. નુમિ. પ્રકણને જાતે દિવ્ય ન ૩.

૨. સુમો. પ્રકણને જાતે દિવ્ય ન ૪.

૩. નુમિ. પ્રકણને જાતે દિવ્ય ન ૫.

બો — તેમાં પણ પર્ણાપ્તને હોય છે કે અપર્ણાપ્તને પણ ?

જ — માત્ર પર્ણાપ્તને જ હોય છે

બો — પર્ણાપ્તમાં પણ શુ સમ્યક્કદિ, સમ્યગ્મિધ્યા-
દિ કે મિધ્યાકદિને તે હોય છે ?

જ — સમ્યક્કદિ સમ્યાવર્ણામુખી કમ ભૂમિજ નભજ
મનુષ્યને હોય છે. બીજાને નથી હોતું

બો — સમ્યક્કદિમાં પણ સચવ, અસચવ કે સચવા-
સચવને હોય છે ?

જ — સચવને જ હોય છે, બીજાને નથી હોતું

બો — સચવમાં પણ શુ પ્રમત્તને હોય છે કે અપ્રમત્ત
સચવને ?

જા — પ્રમત્તસચવને હોય છે

બો — પ્રમત્ત સચવમાં પણ ક્ષદિવાળા કે ક્ષદિવિના
નાને હોય છે ?

જ — ક્ષદિવાળાને હોય છે, બીજાને નહિ

એમ વાચના બહી સમજવાની છે. આકારક શરીર
સમચતુરમુલસ્થાનવાળું છે

બો — આકારક શરીરની અવગ્રાહના થી છે ?

જા — જ્ય-જ્યથી એક હાથથી કાંઈક બિાહું અને
ઉઠાઉં પૂરો હાથ

બો — તેજસ શરીરના કેટલા પ્રકાર છે ?

જા — પાંચ પ્રકારનું છે — એકેન્દ્રિયનું ચાલત પચે-
ન્દ્રિયનું

અહીં તેજસની અવગ્રાહનાનું^૧ વળુ ન પણ સમજી શકું^૨
 બી — શ્રેવેશ્વરનો દેવ આશ્ચર્યનિત્ય સમુદ્રપાત કરે ત્યારે
 તેના તેજસ શરીરની કેટલી અવગ્રાહના હોય ?

જ — પદોળાઈ અને જ્ઞાતિની અપેક્ષાએ શરીરપ્રમાણ
 હોય છે, પણ આશામ (સાધાઈ)ની અપેક્ષાએ અસ્ત્રથી
 અપોસિદ્ધમાં વિશાખરૂપી સુખી અને ઉત્કૃષ્ટ અપોસિદ્ધ
 આમ સુખી તથા અભિસિદ્ધમાં પોષ્ટના વિમાન સુખી, અને
 વિશ્વેશ્વરમાં મનુષ્યોત્તમ સુખીની અવગ્રાહના છે. અનુચરોપ-
 પાતિત દેવો વિશે પણ શ્રેવેશ્વર જેમ જ સમજી શકું
 જામણુ વિશે પણ તેજસ જેમ જ સમજી શકું

(-કવિ ૧૧૧)

(૧) અજૂદીપના અસ્તૈરવત વનની અલીપ ઉત્સર્ગિણી,
 વર્તમાન અવસ્થાથી અને આગામી ઉત્સર્ગિણીના મુખમ-
 મુખમાં આસમાં મનુષ્યોની અવગ્રાહના જ્યુ ગાઈ અને
 જાડુ જ્યુ પડ્ય છે

(૨) તે જ પ્રમાણે અજૂદીપના દેવકુડુ અને ઉત્તર-
 કુડુના મનુષ્યો વિશે

(૩) તે જ પ્રમાણે પાવલિષ્ઠના મનુષ્યો વિશે.

(૪) તે જ પ્રમાણે પુષ્કાષ્ઠના મનુષ્યો વિશે

(-કવિ ૧૧૨)

(૧) અજૂદીપના અસ્તૈરવત વનની અલીપ ઉત્સર્ગિણી
 વર્તમાન અવસ્થાથી અને આગામી ઉત્સર્ગિણીના મુખમ-
 મુખમાં આસમાં મનુષ્યોની ૧૦૦૦ પત્રુષ કિચ્છાઈ અને જાડુ
 + જાડા પડ્ય (જ્યુ પડ્ય) સમજાઈ

૧. નિવન બેસે છે કે એવું બોલારીક કે નહિય એમ તેવું જ
 બોલ અને કાઠિય એવ.

૨. હમી પ્રશ્નને જતે પ્રિયજ્ઞ ન ૧.

(૨) તે જ પ્રમાણે દેવકુરુ-ઉત્તરકુરુના મનુષ્યો વિશે

(૩) તે જ પ્રમાણે પાતકીજાતના મનુષ્યો વિશે,

(૪) તે જ પ્રમાણે પુષ્કરાર્જના મનુષ્યો વિશે

[—સ્થા ૪૨૩]

બાહ્યવનસ્પતિકામની ઉત્કૃષ્ટ જોડે હંબાર મોજનસેરીશ
વખાલ્યા કહી છે

જસ્યસ પચેન્દ્રિયતિર્જાની પશુ તેહી જ છે

ઉપરિસર્પ પચેન્દ્રિયતિર્જાની પશુ તેહી જ છે

[—સ્થા ૪૨૪]

જ્યાએક જાને હાંતક ક્રમ્યા રેવોનાં ભવધારણીય
સરીર ઉત્કૃષ્ટ પાંચ હાથ જિયાં કહ્યાં છે,

[—સ્થા ૪૨૫]

મહાશુકે જાને સક્રમ્હર ક્રમ્યા રેવોનાં ભવધારણીય
સરીરની જિયાઈ ઉત્કૃષ્ટ ચાર હાથ કહી છે

[—સ્થા ૪૨૬]

સનતુમાર-આકેન્દ્ર ક્રમ્યા રેવોનાં ભવધારણીય સરીરની
જિયાઈ ઉત્કૃષ્ટ ૧ હાથ છે.

[—સ્થા ૪૨૭]

જાલુત, પ્રાલુત, જારલુ જાને અપ્સુત ક્રમ્યા રેવોનાં
ભવધારણીય સરીરની જિયાઈ ઉત્કૃષ્ટ ત્રણ હાથ છે

[—સ્થા ૪૨૮]

ત્રેવેપક્યા રેવો ઉત્કૃષ્ટ બે હાથ જિયા છે

[—સ્થા ૪૨૯]

અનુતરજાસી રેવોની જિયાઈ જોકે હાથ છે

[—સ્થા ૪૩૦]

ભવનચક્ષી, વાણખંડવ લ્લેપિતક સૌમ્ય અને
ધ્યાનના દેવેના ભવપાસ્ટ્રીય શરીરની ત્રિચાઈ ઉ દાય છે
[—અથ ૧૩]

ભવગદના^૧ ચાર છે —

૧. ક્રમ્ય ભવગદના^૨; ૨. સેત્ર ભવગદના^૩; ૩. કાઠ
ભવગદના^૪; ૪. ભાવ ભવગદના^૫

[—અથ ૧૪]

(૩) શરીરના વર્ણાદિ

શરીર ચાર છે —

૧. ક્ષિપ્રચિત્ત; ૨. વૈકિચ; ૩. આદ્યાર; ૪. ટેન્ક
૫. કામજી.

એ પંચે શરીરમાં પંચ વચ્ચુ અને પંચ રસ છે.

તથા સ્ફુટ આકાશગર્ભ શરીરમાં પંચ વચ્ચુ પંચ
રસ, એ વચ્ચુ અને આઠ સ્પર્શ દોષ છે

[—અથ ૧૫]

૧. નારાઈનાં શરીર (ક) પંચ વચ્ચુ વાગ્યાં અને (ગ)
પંચ રસગર્ભા છે

(ક) ૧. ક્ષુદ્ર; ૨. નીલ; ૩. સેવિકા; ૪. હરિત;
૫. શુક્ર

(ગ) ૧. મધુર; ૨. તિલ; ૩. કટુક; ૪. કપાહ,
૫. કામ્બુ.

૧. ભવગદના એટલે શરીર — એમાં ત્રણ ભવગદનાં છે ૦.

૨. ક્રમ્ય ભવગદના એટલે ૦.

૩. સેત્ર ભવગદના એટલે ભવગદનાં છે ૦.

૪. કાઠ ભવગદના એટલે ભવગદનાં છે ૦.

૫. ભાવ — એટલે ભાવ વચ્ચે આપેલ ભાવ ૫ આપેલ છે ૦.

૬૦ ૨-૨૪ બાહીના હાકોમાં પણ શરીરના વધુ-રસ તે જ પ્રમાણે છે.

[—સ્થ ૩૯૧]

૬ ૧. નારકોએ જાંબ વધુ ખાને જાંબ રસ મુકવ પુરૂગસે।
બાહ્યાં છે બાપે છે અને બાપરો તે બા
પ્રમાણે —

૧-૫. હવડ બાપર હરિદ્ર

૧-૫, મધુર બાપર અમ્બ

૬ ૨-૨૪ તે પ્રમાણે બાહીના હાકોમાં સમસ્ત સેદ્ધ
[—સ્થ ૪૦૬]

(૪) ઠેઠીક વિશેષ બાબતો

પ્રત્યેક શરીરમાં છવ કોક છે.

[—સ્થ ૪૦]

મુવલખુ શરીર કોક છે

[—સ્થ ૪૪]

શરીરમાંથી નવ છિદ્ર વાટે મળ નીકળે છે —

બે કાન, બે જાંબ, બે નરકોસં મીડુ, ઉપસ્થ, અને
બાપર.

[—સ્થ ૧૦૫]

બાર શરીરો અવસ્થા છે —

૧ વૈકિય, ૨ આકારક ૩ તેજસ, ૪ અર્ધાંશ.

બાર શરીર કમણિયા મળ છે —

૧ ઔષ્ઠાક ૨ વૈકિય, ૩ આકારક ૪ તેજસ.

[—સ્થ ૩૩૧]

૧ જાતે ઔષ્ઠાક કોણા પાડે નથી જાણુ ૩ તે પુરુ જાણુ છવથી
રાજ નથી કોણુ ત્યારે તે કિયજ્યાં પાર છે છવ નિમ્ન કોઈ સમજિત
જ નથી.

વાસ્તુ એક શરીર સુપ્ત નહિ—

૧. પૃથ્વી ૨ જલ ૩ તેજઃ, ૪ વનસ્પતિમય
[—સ્થા. ૩૫૧]

૬. સ પદ્યવ્યુ

બી. — હે ભગવન! સપદ્યવ્યુ કેવળ છે ?

જા. — હે બીરમ! સપદ્યવ્યુ છ છે —

૧. સ્વચ્છાસનપાસ્ય સ ૨. સ્વચ્છાસનપાસ્ય સ ; ૩. નાસ્ય
સ ; ૪. અર્ધનાસ્ય સ ; ૫. પ્રિતિકા સંજ ૬
સેવાત સ

૬ ૧ બી. — હે ભગવન! નારકોને કયું સપદ્યવ્યુ
હોય છે ?

જા. — હે બીરમ! નારકો અસપદ્યવ્યુ^૧ કે-
તેમના શરિરમાં અસ્થિ, સિંધુ સ્નાતુ એ
હોવાં નથી. માત્ર તેમને અનિદ્ર અને
અશુભ પુદ્ગલો અસપદ્યવ્યુ^૨ પશિવ્યે છે.

૬ ૨ બી. — અશુભપદ્યવ્યુને કયું સપદ્યવ્યુ છે ?

જા. — અશુભપદ્યવ્યુને સપદ્યવ્યુ હોતું નથી છત
અને શુભ પુદ્ગલો અસપદ્યવ્યુ^૩ પશિવ્યે છે.

૬ ૩-૧૧ જાડીના ભવનપતિ વિષે જ્યુ ઉપર પ્રભાવે-

૬ ૧૨ પૃથ્વીકાલિકા દ્યોને સેવાત સપદ્યવ્યુ છે

૬ ૧૩-૧૬ જાડીના સ્થાવરકાલને પદ્ય તે જ

૬ ૧૭-૧૮ ત્રિન્દ્રિય, ત્રીન્દ્રિય અને ચતુરિન્દ્રિયને પદ્ય
તે જ

૧ સપદ્યવ્યુ એટલે સપદ્યવ્યુ - અસ્થિમય નારક અને તેને અસ્થિ
જ હોતું નથી તેથી તેમને અસ્થિમયપદ્યવ્યુ પ્રત્ય જ નથી.

૬૦ ૨૦ (જ) સમૂચિત્તમ તિર્થેષ્વ પચેન્દ્રિયને પશુ તે જ
(ઘ) ગર્જાજ તિર્થેષ્વ પચેન્દ્રિયને છયે સમયવ્યુ છે

૬ ૨૧ (જ) સમૂચિત્તમ મનુષ્યને સેવાર્ત સ
(ઘ) ગર્જાજ મનુષ્યને છયે સમયવ્યુ

૬૦ ૨૨-૨૪ અસુરક્રમાર જેમ જસયવળી

[—સમ ૧૫૫-૨૫૫ ૧૫૫]

૧૦ સંસ્થાન

બી — હે જગવત્ સંસ્થાન કેટલાં છે ?

જ — હે બીરમ ! સંસ્થાન ૭ પ્રકારનાં છે —

૧ સમયતુરમ્, ૨ ન્યસેષપરિમલ્લ; ૩ સદ્ધિ
સંસ્થાન, ૪ ચામત સં, ૫ કુળ્લ સં, ૬ હુંડ સંસ્થાન

૬૦ ૧ બી — નારકને કયું સંસ્થાન છે ?

જ — નારકને હુંડ સંસ્થાન છે

૬૦ ૨ બી — અસુરક્રમારને કયું સંસ્થાન છે ?

જ — અસુરક્રમારને સમયતુરમ્ સંસ્થાન છે

૬૦ ૩-૧૧ ગાહિન્ય જાવનપતિને પશુ તે જ

૬૦ ૧૨ પુશ્વીનું મનુર સંસ્થાન છે

૬૦ ૧૩ જાપનું સિત્તુક સંસ્થાન છે

૬ ૧૪ તેજનું સુચિકલ્પ સંસ્થાન છે

૬૦ ૧૫ વાકુનું સંસ્થાન પલ્લભ છે

૬૦ ૧૬ વનપતિ નાન્ય મહારન્ય સંસ્થાનવાળી છે

૬ ૧૭-૧૮ ટીન્દ્રિય, ટીન્દ્રિય અને વ્યુરિન્દ્રિયનું હુંડ
સંસ્થાન છે

૬૦ ૨ (જ) સમૂચિત્તમ તિર્થેષ્વ પચેન્દ્રિયનું હુંડ સંસ્થાન

(ઘ) ગર્જાજ તિર્થેષ્વ પચેન્દ્રિયને છયે સંસ્થાન દોષ છે

૬૦ ૨૧(જ) સમુચિત્તમ મતુખ્ખને હુઠ ધ

(ઘ) મજ્જિમ મતુખ્ખને છપે સસ્યાન.

૬ ૨૨-૨૪ બલ્લભ જ્યોતિર્ભાજને વૈમાનિકેઃ જમુરુકેખર

જેમ સમચતુરસ્ય સમ્માનવાળા છે

[—અથ ૧૧૪—સ્થા ૧૧૧]

૧૧ ક્રિયા

ક્રિયા^૧ બિહ છે

[—સ્થા ૩૩ સ્થા ૧]

ક્રિયા બે પ્રકારની છે—

(૧) ૧. લવક્રિયા (લવનો બ્યાપાર); ૨ બલવક્રિયા

હુ લવક્રિયા બે પ્રકારની છે—

૧ સમચતુર (સમચતુરન્યાય લવનો બ્યાપાર) અને
સમચતુરન્યાય લવનો બ્યાપાર); ૨ મિમ્બલ
(લવની અસચતુર બ્યાપાર અને મિમ્બલ
લવનો બ્યાપાર).

હુ બલવક્રિયા^૨ બે પ્રકારની છે—

૧ જૈર્થાપચિદ્રિ^૩; ૨ અપચાચિદ્રિ^૪

૧ કસ્ટ બાજર અને ક્રિયા બેક્કાંક છે.

૨ બલ્લભ ડ્રુમ્બેનું કપડો પચિત્તમ બલ્લ છે

૩ કપડાંવેષાદિ જલ્લ કુશલમિત્રાઈ લગ માર રાજ્ય પ્રજો
ડ્રુમ્બેને સમચતુરિય કપડો પચિત્તમને છે તે કિર્થાચિદ્રિય બલ્લ
બે કપડા જલ્લ નામ છે. ૨ કપડા પ્રથમ સુપરે બલ્લ રાજ અને
જીવ સુપરે મેઝાં ખરી નામ છે તે જલ્લ બર્થાચલ કોનમ છે. બલ્લ કિર્થે
કર્થાં તે લગ છે, જલ્લ બાર્થાં પચિત્તમ બલ્લમ્બ કપડો થઈ છેલ્લી
બલ્લક્રિયા કોનમ.

૪ તે જ પ્રમાણે કોનમ કિર્થે કપડાં બલ્લમ્બ બાજર તે
બર્થાચિદ્રિ.

(૨) ૧. કાચિકી (ચરીશી વતી) ૨. અધિકરણિકી.^૧
કૃ કાચિકી ક્રિયા બે પ્રકારની છે —

૧. અનુપસ્થાપકક્રિયા (અવિસ્ત પુરુષ — મિથ્યાદિ
કે જત ન સ્વીકારનાર — તેની કાયાથી કરેલી);
૨. દુષપ્રયુક્તક્રિયા (મમચસ વતની મનસ્વન
કાયાના દુષ પ્રયોગપૂર્વકની).

કૃ અધિકરણિકી ક્રિયા બે પ્રકારની છે —

૧. સ્થોભનઅધિકરણિકી (જુદા જુદા ભાગે — જૂન
તેને કાથો વગેરે જુદા કોષ તેમને — ભેડવા તે.)
૨. નિવર્તનાધિકરણિકી (જ્યાંથી અધિકરણ ઉત્પાદન
કરતું તે.)

(૩) ૧. પ્રાકેષિકી — મત્સ્યપૂર્વકની ક્રિયા ૨. પાસ્તિયર્થનિકી
— પ્રાણીઓને ખીંચવાની ક્રિયા.

કૃ પ્રાકેષિકી ક્રિયા બે પ્રકારની છે —

૧. ઉર્વાવિવરક પ્રાકેષિકી; ૨. અલ્પવિવરક પ્રાકેષિકી.

કૃ પાસ્તિયર્થનિકી બે પ્રકારની છે —

૧. સ્વકન્થપાસ્તિયર્થનિકી, ૨. પરકન્થપાસ્તિયર્થનિકી.

(૪) ૧. પ્રાણુવિષાદક્રિયા — દિશાક્રમ; ૨. અપ્રત્યાખ્યાન
ક્રિયા — અનવીની ક્રિયા.

કૃ પ્રાણુવિષાદ ક્રિયા બે પ્રકારની છે —

૧. સ્વકન્થપ્રાણુવિષાદ, ૨. પરકન્થપ્રાણુવિષાદ.

કૃ અપ્રત્યાખ્યાન ક્રિયા બે પ્રકારની છે —

૧. ઉર્વાવિવરકઅપ્રત્યાખ્યાન; ૨. અલ્પવિવરકઅપ્ર.

૧. એમાં અત્ય નવામાં આવે તે અધિકરણ — અનુક્રમ; અત્ય
કે અત્ય અનુ નથી જતુ જ્ય અધિકરણ કરેલા તેમાંથી જતી.

(૫) ૧ અર્જુનિતિ ૨ યદ્યર્થદી-પરિશદ્ધયનયે
 ૩ અર્જુનિતિ મે પ્રાપ્તી ય —

૧ ઇશ્વરાર્જુનિ ૨ અર્જુનાર્જુનિ
 ૩ યદ્યર્થદી મે પ્રાપ્તી ય —

૧ ઇશ્વરાર્જુનિ ૨ અર્જુનાર્જુનિ
 (૧) ૧ અર્જુનાર્જુન ૨ મિત્તલાર્જુનાર્જુન

૩ અર્જુનાર્જુન મે પ્રાપ્તી ય —

૧ અર્જુનાર્જુનાર્જુન (યેને દર્શો દે વર્ણવે યે
 ૩ તેજ મે પ્રાપ્તી)

૨ અર્જુનાર્જુન (યેને દર્શો દે વર્ણવે યે
 ૩ તેજ મે પ્રાપ્તી)

૩ મિત્તલાર્જુનાર્જુન મે પ્રાપ્તી ય —

૧ અર્જુનાર્જુનાર્જુન (યેને દર્શો દે વર્ણવે યે
 ૩ તેજ મે પ્રાપ્તી)

૨ અર્જુનાર્જુનાર્જુન (યેને દર્શો દે વર્ણવે યે
 ૩ તેજ મે પ્રાપ્તી)

(૭) ૧ ઇતિતિ કિય (યેને દર્શો દે વર્ણવે યે) ૨ યુક્તિ
 કિય (યેને દર્શો દે વર્ણવે યે)

૩ ઇતિતિ મે પ્રાપ્તી ય —

૧ ઇશ્વરાર્જુનિ ૨ અર્જુનાર્જુનિ

૩ યુક્તિ મે પ્રાપ્તી ય —

૧ ઇશ્વરાર્જુનિ ૨ અર્જુનાર્જુનિ

(૮) ૧ અર્જુનાર્જુન (યેને દર્શો દે વર્ણવે યે) ૨
 અર્જુનાર્જુનાર્જુન (યેને દર્શો દે વર્ણવે યે)
 ૩ યેને દર્શો દે વર્ણવે યે

૧ અર્જુનાર્જુનાર્જુન ૩ તેજ મે પ્રાપ્તી યે
 ૩ તેજ મે પ્રાપ્તી યે

૨ અર્જુનાર્જુનાર્જુન ૩ તેજ મે પ્રાપ્તી યે

કૃ પ્રાવીત્વિત્રી બે પ્રકારની છે —

૧. હવપ્રાવીત્વિત્રી; ૨. અહવપ્રાવીત્વિત્રી.

કૃ અમન્તોપનિષાત્રી બે પ્રકારની છે —

૧. હવસામન્તોપનિષાત્રી (કોઈને શરૂ થોડો વજેરે
અથવા થોડાં તેની પ્રશ્ન સા અંજાળી હવ મવાથી થતી);
૨. અહવસામન્તોપનિષાત્રી (જ્યે વજેરે અહવની
પ્રશ્ન સા અંજાળી હવ મવાથી થતી)

(૬) ૧. સ્વાહસ્ત્રી — પોતાના હાથથી થયેલ, ૨. નૈસુદ્ધિ
— શેષ — શેઠવાથી થયેલ

કૃ સ્વાહસ્ત્રી બે પ્રકારની છે —

૧. હવસ્વાહસ્ત્રી, ૨. અહવસ્વાહસ્ત્રી

કૃ નૈસુદ્ધિ બે પ્રકારની છે —

૧. હવનૈસુદ્ધિ; ૨. અહવનૈસુદ્ધિ.

(૭) ૧. આશ્વાપની — આશ્વા કરવાથી થતી; ૨. વૈદ્યસ્ત્રી —
વિદ્યસ્ત્રી કરવાથી થતી.

કૃ આશ્વાપની બે પ્રકારની છે —

૧. હવઆશ્વાપની ૨. અહવઆશ્વાપની

કૃ વૈદ્યસ્ત્રી બે પ્રકારની છે —

૧. હવવૈદ્યસ્ત્રી; ૨. અહવવૈદ્યસ્ત્રી.

(૮) ૧. જનાસોગમત્વચા — પ્રમાણ — ઉપયોગ વિના
થયેલી

૨. જનવર્તમાનત્વચા — શરીર તરફ મેળવવા થઈ
વર્તેલું તે.

કૃ જનાસોગમત્વચા બે પ્રકારની છે —

૧. જનાસુખાસનતા — ઉપયોગશૂન્ય થઈ સેતું તે,
૨. જનાસુખાપ્રમાણતા — ઉપયોગશૂન્ય થઈ પ્રમા
ણેલું તે.

કૃ જનવર્મકામત્વયા એ પ્રકારની છે —

૧. જ્ઞાતમયરીશાનવર્મકામત્વયા;
૨. પરશરીશાનવર્મકામત્વયા.

(૧૨) ૧. પ્રેમત્વયા; ૨. દેવત્વયા

કૃ પ્રેમત્વયા એ પ્રકારની છે —

૧. માયાત્વયા; ૨. હોમત્વયા.

કૃ દેવત્વયા એ પ્રકારની છે —

૨. ક્રોધત્વયા; ૨. મ્હનત્વયા.

[-સ્ત ૧]

૬૦ ૧. સમ્યક્દૃષ્ટિનારકને ચાર ક્રિયા છે —

૧. આર્શભિકા; ૨. પરિશ્વદિકા; ૩. માયા-
વૃત્તિકા; ૪. અમત્યાજ્ઞાન ક્રિયા.

૬૦ ૨. સમ્યક્દૃષ્ટિ અસ્યક્રમારને પણ તે ૪ ચાર ક્રિયા
હોય છે

૬૦ ૨૦-૨૪ વિષયપચ્ચેન્દ્રિયથી માંડી વૈમાનિક મુખીન્દ્ર
દરોમાં પણ તેથી ક્રિયાઓ હોય છે

[-સ્ત ૩૧૦]

કૃ પૂર્વ ક્રિયા આર્શભિકા છે —

૧. આર્શભિકા; ૨. પરિશ્વદિકા; ૩. માયાવૃત્તિકા
૪. અમત્યાજ્ઞાનક્રિયા; ૫. મિધ્યાજ્ઞાનવૃત્તિકા.

૬ ૧ મિધ્યાદૃષ્ટિનારકને જા પત્તિ ક્રિયા હોય છે

૬ ૧-૧૧ મિધ્યાદૃષ્ટિનવનપતિને પાંચ ક્રિયા હોય છે

૬ ૧૨-૧૬ વિકલેન્દ્રિયને પાંચ ક્રિયા હોય છે

૬૦ ૨૦-૨૪ મિધ્યાદૃષ્ટિતિય ચપચ્ચેન્દ્રિયથી વૈમાનિક મુખીન્દ્ર
દરોમાં જો પાંચ ક્રિયા હોય છે

૬ કિંચ પાંચ છે —

- (૧) ૧. કાચિકા; ૨. અધિકર્ણલુકા; ૩. પ્રાદેશિકા ૪ પારિ-
ત્યર્થનિકા; ૫. પ્રાણુતિપાત્વકિયા
- (૨) ૧-૫ આરંભિકા માવત્ મિધ્યાદ્યાનવૃત્તિમ્.
- (૩) ૧. જ્ઞાનપ્રત્યયા; ૨. પ્રકાશપ્રત્યયા; ૩. પ્રતીત્ય-બાહ્ય
નિમિત્તે થતી, ૪ સ્વમન્તોષનિકા; ૫. સ્વકલ્પિકા
- (૪) ૧. નિષ્કલ્પિકા-નિષ્કેપલુચ્ચક્રમંજર; ૨. જ્ઞાનાયનિકા-મંજર
૩. વેદાંતલુકા; ૪. જ્ઞાનલોચનવૃત્તિમ્; ૫. જ્ઞાનચક્રાંશુવૃત્તિમ્.

૬. ૧-૨૪ આ ચારે પ્રકારે ગણુવેલી પાંચે કિંચઓ જ્યાં
૬૦૦માં હોય છે

૭ કિંચ પાંચ છે —

૧. પ્રેમપ્રત્યયા; ૨. રૂપપ્રત્યયા; ૩. પ્રયોગકિયા; ૪
સ્મુદ્ધર્શકિયા-કર્મોપદાનરૂપ; ૫. કર્મોપચિત્તિ.

૮ ૨૧. આ પાંચકિયા મનુષ્યદેહકર્મો જ સંભવે.

[—સ્થા ૧૪૬]

કિંચસ્થાનો તેર છે —

૧. અવદેહ-પ્રયોજન પ્રયુક્ત કિંચ; ૨. જ્ઞાનચક્ર-
નિરવેશ કિંચ; ૩. કિંચદેહ; ૪. અકલ્પમાત્રક; ૫. હિ-
વિષર્ણક; ૬. મુદ્ધાવાદપ્રત્યય; ૭. અદ્યત્તજ્ઞાનપ્રત્યય; ૮.
આધ્યાત્મિક-આકાશવર; ૯. માનપ્રત્યય; ૧૦. મિત્રદ્રેષ
પ્રત્યય; ૧૧. માયાપ્રત્યય; ૧૨. લોભપ્રત્યય ૧૩. કર્મોપદ.

[—સ્થા ૧૪૭]

૧. કિંચ — કર્મોપદાન નિમિત્ત સિદ્ધિ થવા — તેમ હોય.

૧૨. સ રૂપા — આંબાલાપ

સ રૂપ કોઈ છે —

[- રૂપ ૩]

સ રૂપ આર છે —

૧. આંબારસર; ૨. ભવસર; ૩. મૈત્રુનસર;
૪. પરિશદસર.

[- સપ ૩ - રૂપ ૩૧]

આર કારણે આંબારસર કહે —

૧. જે ખાલી હોય તે;
૧. મુખાવેલીપના ઉલ્લખી;
૩. મતિથી — આંબારકયા સંભળી ખાવાનું મન થઈ
આવવાથી;
૪. ખાવાનું સગવડ ખાન હોય તે

ભવસર આર કારણે કહે —

૧. દીનસત્તથી; ૨. ભવવેલીપના ઉલ્લખી; ૩. મતિથી;
૪. ભવની સગવડ ચિંતાથી.

મૈત્રુનસર આર કારણે કહે —

૧. માંસ અને સાદીની ભદુલતાથી; ૨. મૈત્રુનની
કર્મના ઉલ્લખી; ૩. મતિથી; ૪. મૈત્રુનની સગવડ ચિંતાથી
પરિશદસર આર કારણે કહે —

૧. અનિમુખિથી; ૨. સોભવેલીપના ઉલ્લખી; ૩.
મતિથી; ૪. પરિશદની સગવડ ચિંતાથી.

[- રૂપ ૩૧]

સ રૂપ રૂપ છે —

૧. ૪ આંબારવાનું પરિશદ; ૨. કોપસર; ૩. મન
સર ૪ મહાસર ૫. સોભસર; ૬. સોભસર કારણે કહે;

૧૦ જ્યોત્સના - દ્યૌર્નિપયોઞ્ન

૬૦ ૧ નારકને આ દ્યૌ સદા હોય છે

૬ ૨-૨૩ બાહ્યના દહકોમાં પણ આ દ્યૌ સદા હોય છે
[—સ્થ ૭૧૧]

ભવસ્થાન^૧ આવે છે —

૧ દહલોકભય; ૨ ખલોકભય ૩ આતનભય; ૪
અક માતુભય; ૫ વેદનભય ૬ મરણભય; ૭ અશ્વલોકભય
[—સ્થ ૧૧૧]

ભવસ્થાન સ્વત છે —

૧-૪ ઉપરપ્રભાલે, ૫ આલોકિકભય; ૬-૭ ઉપરપ્રભાલે.
[—સ્થ ૭]

૧૩ ગર્વ - આગતિ^૧

ગર્વ એક છે આગતિ એક છે.

[—સ્થ ૧૫ ૧૧]

૬૦ ૧ નારકની ગર્વ બે અને આગતિ પણ બે છે —

૧ મનુષ્ય, ૨ પર્થેન્નિર્વર્તર્થય.

૬૦ ૨ ૧૧ ભવનર્થવતી પણ તે જ

૬૦ ૧૨ પૃથ્વીકાવતી ગર્વ બે અને આગતિ બે છે —

૧ પૃથ્વીકાવ; ૨ નોપૃથ્વીકાવ^૨

૧ મનુષ્યના જાત-જન્મ, જાત ભવિષ્ય, મરણ, ભવિષ્ય, જાત, જન્મ
કેવળ આપણુ જા પાતાના દુઃખલોકો વિષય, ૧૭ મનુષ્યના જન્મ-મરણ
ખોલે પાતા દહે છે એકે ભય, દહા પુર્વકે ઉપરિ ભવિષ્ય કો
જગ્યા છે ૧૧૦-૧૧૧ ૧ ૭૭-૧૧૧

૫ છત્ર પદિને જ્યાં ભય તે જઈ અને જ્યાં ૧ પદિને જારે તે
જારિ

૩ પૃથ્વીકાવે જા જગ્યાપદી કારણ અને જઈમાં તેજાવ
૧૭ મનુષ્યના જન્મ, જન્મ જારિમાં નારક પદિને જા જારિ જા
૧ ૧૨

૬ ૧૭-૧૯ જાહીના સ્થાવર વિશે પશુ પાયાઓએ ઉપર પ્રમાણે
 ૬ ૧૭-૧૯ કાન્દિવળી મનુષ્યના હાક મુખી પશુ ઉપર
 પ્રમાણે.

૧૦ ૨૨-૨૪ આ પશુ રોષદકમાં નરકની જેમ.

(-સ્થ ૪૮)

ચચિન્દ્રચતિય વળી ગતિ બાર અને આગતિ પશુ બાર છે —

૧ નારક; ૨ રોષ; ૩ મનુષ્ય; ૪ તિષ્ઠત;

મનુષ્યની પશુ જે જ વાર ગતિ-આગતિ છે

(-સ્થ ૫૦)

કેકેન્દ્રિયની પાંચ ગતિ અને પાંચ આગતિ છે —

૧ કેકેન્દ્રિય; ૨ ક્રીન્દ્રિય; ૩ ત્રીન્દ્રિય; ૪ ચતુર્ચન્દ્રિય;

પચ્ચન્દ્રિય.

ચિત્તન્દ્રિય, ત્રીન્દ્રિય ચતુર્ચન્દ્રિય અને પચ્ચન્દ્રિય વિશે
 પશુ તે જ પ્રમાણે.

(-સ્થ ૫૫)

પૃથ્વીકાવળી છ ગતિ અને છ આગતિ છે —

૧ પૃથ્વીકાવ; ૨ અર્કાવ; ૩ તેજસ્કાવ; ૪ વાયુ

કાવ; ૫ વનસ્પતિકાવ; ૬ વસુકાવ.

અર્કાવ, વાયુકાવ, તેજસ્કાવ, વનસ્પતિકાવ અને
 વસુકાવ વિશે પશુ ઉપર પ્રમાણે.

(-સ્થ ૫૮)

અક્ષની ગતિ સાત છે અને આગતિ પશુ સાત છે —

૧ અક્ષ; ૨ પીત્ત; ૩ અશ્વિન; ૪ રક્ષ; ૫

સસ્વેદ; ૬ સમુચ્છિમ; ૭ હર્ષિવ્ય.

પીત્ત, અશ્વિન, સસ્વેદ, સમુચ્છિમ અને
 હર્ષિવ્યની પશુ ઉપર પ્રમાણે ગતિ-આગતિ સાત છે.

(-સ્થ ૬૦)

જાડગાળી જાડ ગતિ અને જાડ જાગતિ છે—

૧-૩. જાડગાળી ઉત્ક્રિસ્ત; ૮ ઓપપ્રતિક

પ્રાતર અને જરાયુગની પણ જાડ ગતિ-જાગતિ સમજવી; બીજાની નહિ.

[—સ્થ ૫૪૧]

પૃથ્વીકાચની ૬ ગતિ અને ૬ જાગતિ છે—

૧. પૃથ્વીકાચ; ૨. જાપૃકાચ; ૩. વેજસુકાચ; ૪. ચાચુકાચ;
૫. કસ્તુરિતકાચ; ૬. લીંદ્રિય, ૭. ત્રીંદ્રિય; ૮. ચતુર્વિંદ્રિય;
૬. પચ્ચિંદ્રિય.

જાડગાળી પચ્ચિંદ્રિય સુધીનાં છોડોની પણ ગતિ-જાગતિ ઉપર પ્રભાવે છે.

[—સ્થ ૧૧૧]

દિશા ચલુ છે—

૧. દિશ્વ; ૨. અપો; ૩. તિશ્વ

આ ચલે દિશામાં છોડોની ગતિ થાય છે જાગતિ થાય છે. બુદ્ધિવ—ઉત્ક્રિસ્ત જાડગાળી, વૃદ્ધિ કાનિ, ગતિપ્રત્યોષ, સમુદ્ધાત, કાલસંધાન, દ્યનાલિગમ દ્યનર્થલિગમ, છવ્વ-લિગમ અને અછવ્વલિગમ થાય છે.

૧ ૨ ૨૧. પચ્ચિંદ્રિયવર્ત્તિ અને મનુષ્યનાં ઉપર ગજા વેલ ગતિ વગેરે ચલે દિશામાં થાય છે.

[—સ્થ ૧૧૩]

દિશા છે છે—

૧. પૂર્વ; ૨. પશ્ચિમ; ૩. દક્ષિણ; ૪. ઉત્તર ૫. દિશ્વ;
૬. અધ.

આ છલે દિશામાં છોડોની ગતિ જાગતિ થાય છે.

૬૦ ૧૭-૧૯. બાહ્યાના સ્થાવર વિશેષ પશુ પક્ષાદિઃ ઉપર પ્રમાણે

૬૦ ૧૭-૨૧. દ્વિન્દ્રિયથી મનુષ્યના ૬૬૬ સુધી પશુ ઉપર પ્રમાણે.

૬૦ ૨૨-૨૪ બા જ્યુ દેવદક્ષ્યા નરકની જેમ.

(-સ્થા ૪૮)

પચ્ચેન્દ્રિયતિર્જવની યતિ બાર અને આગતિ પશુ બાર છે —

૧. નારકા; ૨. દેવ; ૩. મનુષ્ય; ૪. તિર્જવ.

મનુષ્યની પશુ કોઈ જ બાર યતિ — આગતિ છે

(-સ્થા ૩૧)

ત્રેકેન્દ્રિયની પાંચ યતિ અને પાંચ આગતિ છે —

૧. ત્રેકેન્દ્રિય; ૨. દ્વિન્દ્રિય; ૩. ત્રીન્દ્રિય; ૪. ચતુર્સેન્દ્રિય;

પચ્ચેન્દ્રિય.

ત્રિસેન્દ્રિય, ત્રીન્દ્રિય, ચતુર્સેન્દ્રિય અને પચ્ચેન્દ્રિય વિશેષ પશુ તે જ પ્રમાણે.

(-સ્થા ૧૪)

પૃથ્વીકાવની છ યતિ અને છ આગતિ છે —

૧. પૃથ્વીકાવ; ૨. જલકાવ; ૩. તેજસ્કાવ; ૪. વાયુ-

કાવ; ૫. વન પર્વકાવ; ૬. ગણકાવ.

જલકાવ, વાયુકાવ, તેજસ્કાવ, વનપર્વકાવ અને ગણકાવ વિશેષ પશુ ઉપર પ્રમાણે

(-સ્થા ૩૧)

જલકાવની યતિ સાત છે અને આગતિ પશુ સાત છે —

૧. જલકા; ૨. પિત્તકા; ૩. વજ્રાયુકા; ૪. રક્તકા; ૫.

સસ્વેદકા; ૬. સમુચ્છિન્ન; ૭. ઉદ્ધિલ્લ.

પિત્તકા, વજ્રાયુકા, સસ્વેદકા, સમુચ્છિન્ન અને ઉદ્ધિલ્લની પશુ ઉપર પ્રમાણે યતિ-આગતિ સાત છે.

(-સ્થા ૧૦)

જાડવણી જાઠ ગતિ અને જાઠ જાગતિ છે—

૧-૭ જાડવણી ઉદ્ધિગ્ધ; ૮ ઔપચારિક

પોતજ અને વરાસુવણી પણ જાઠ ગતિ-જાગતિ સમજવી; બીજાની નહિ

[—સ્થ ૫૪૧]

પૃથ્વીકાવળી ૬ ગતિ અને ૬ જાગતિ છે—

૧ પૃથ્વીકાવળ; ૨ જાપૃકાવળ; ૩ વેજસુકાવળ; ૪ વાસુકાવળ;
૫ વનસ્પતિકાવળ, ૬ દ્વિન્દ્રિય, ૭ ત્રિન્દ્રિય, ૮ ચતુર્વિન્દ્રિય,
૬ પચ્ચિન્દ્રિય.

જાપૃકાવળી પચ્ચિન્દ્રિયસુધીનાં હવેની પણ ગતિ-જાગતિ ઉપર પ્રમાણ છે

[—સ્થ ૧૧૧]

દિશા જલુ છે—

૧ દિશ્વ; ૨ અપો; ૩ તિર્યક્

આ ત્રણે દિશામાં હવેની ગતિ યાવ છે જાગતિ જાય છે; બ્યુર્કાતિ—ઉર્પતિ, જાકાર વૃદ્ધિ કાનિ ગતિપ્રયાંવ, ચતુર્દશત, કાલસયોગ, દ્યનાલિગમ જ્ઞાનર્થસિત્રમ, હવે સિત્રમ અને અહવેલિગમ યાવ છે

૬ ૨ ૨૧ પચ્ચિન્દ્રિયતર્કાવળ અને મનુષ્યનાં ઉપર મહા વેલ ગતિ વગેરે જલુ દિશામાં યાવ છે

[—સ્થ ૧૧૩]

દિશા ૭ છે—

૧ પૂવ; ૨ પશ્ચિમ; ૩ દક્ષિણ; ૪ ઉત્તર ૫ દિશ્વ; ૬ અધ.

આ ૭વે દિશામાં હવેની ગતિ આદિ યાવ છે

૬૦ ૧૭-૧૯. બાહ્યના સ્થાવર વિષે પણ યજ્ઞોક્ત ઉપર પ્રમાણે

૬૦ ૧૭-૨૧. દીપ્તિશી મનુષ્યના હૃદયે સુખી પણ ઉપર પ્રમાણે

૬૦ ૨૨-૨૬. બાહ્ય પણ દેવદક્ષમાં નરકની જેમ.

[—સ્વા ૪૮]

પથેન્દ્રિયતિથિ અને ગતિ બાર અને આગતિ પણ બાર છે —

૧ નારક; ૨ દેવ; ૩ મનુષ્ય; ૪ તિષ્ઠત્

મનુષ્યની પણ એ ૪ બાર ગતિ—આગતિ છે

[—સ્વા ૪૯]

એન્દ્રિયની પાંચ ગતિ અને પાંચ આગતિ છે —

૧ એન્દ્રિય ૨ દીપ્તિ; ૩ ત્રીન્દ્રિય; ૪ ચતુર્દિન્દ્રિય;

પથેન્દ્રિય.

ત્રિન્દ્રિય, ત્રીન્દ્રિય, ચતુર્દિન્દ્રિય અને પથેન્દ્રિય વિષે પણ તે જ પ્રમાણે.

[—સ્વા ૫૦]

પૃથ્વીમાયની ૭ ગતિ અને ૭ આગતિ છે —

૧ પૃથ્વીમાય; ૨ અવકાશ; ૩ લેહકાશ; ૪ વાયુ

માય; ૫ અન્તરપતિકાશ; ૬ અગ્નિમાય.

અવકાશ, વાયુમાય, લેહકાશ, અન્તરપતિકાશ અને અગ્નિમાય વિષે પણ ઉપર પ્રમાણે

[—સ્વા ૫૧]

અક્ષની ગતિ સાત છે અને આગતિ પણ સાત છે —

૧ અક્ષ; ૨ પાતલ; ૩ અગ્નિમાય; ૪ અક્ષ; ૫

અક્ષ; ૬ અગ્નિમાય; ૭ અક્ષ

પાતલ, અગ્નિમાય, અક્ષ, અગ્નિમાય અને અક્ષની પણ ઉપર પ્રમાણે ગતિ-આગતિ સાત છે.

[—સ્વા ૫૨]

અઠગની જાક ગતિ અને જાક જાગતિ છે—

૧-૩ અઠગની ઉદ્ધિગમ, ૮ જોષપાતિક

પાતક અને જરસુલની પણ જાક ગતિ-જાગતિ સમજવી, જીજ્ઞાની નહિ.

[—સ્થ ૧૪૧]

પુશ્વીકાપની ૬ ગતિ અને ૬ જાગતિ છે—

૧. પુશ્વીકાપ; ૨. અપુકાપ; ૩. વેગસુકાપ; ૪. વાયુકાપ;
૫. વનસ્પતિકાપ ૬. દીર્ઘિન્દ્ર; ૭. ત્રીર્ઘિન્દ્ર; ૮. ચતુર્ધિન્દ્ર;
૯. પચ્છિન્દ્ર.

અર્ધગમની પચ્છિન્દ્ર સુધીનાં છવેની પણ ગતિ-જાગતિ ઉપર પ્રમાણે છે

[—સ્થ ૧૧૧]

દિશા ત્રણ છે—

૧. ઉત્તર; ૨. અધો; ૩. તિર્થ

આ ત્રણે દિશામાં છવેની ગતિ થાય છે જાગતિ થાય છે જુદી— ઉત્પત્તિ, અવધાર વૃદ્ધિ, ક્ષાન્તિ, ગતિપર્વાત, સુસુપ્ત, કાલસમય, રથનાભિગમ, ગાનાભિગમ, છવનાભિગમ અને અણવાભિગમ થાય છે

૬ ૨, ૨૧ પચ્છિન્દ્રપાતક અને મનુષ્યનાં ઉપર બધાં વેલ ગતિ વજેરે ત્રણે દિશામાં થાય છે

[—સ્થ ૧૧૩]

દિશા છ છે—

૧. પૂર્વ; ૨. પશ્ચિમ; ૩. દક્ષિણ; ૪. ઉત્તર ૫. ઉત્તર-પશ્ચિમ;
૬. અધ.

આ છમે દિશામાં છવેની ગતિ આદિ થાય છે

૧ ૨ ૨૧. વિશ્વવપથેન્દ્રિય અને મનુષ્યની જ ગતિ જ્યારે
છમે દિશામાં થાય છે

[—૧૫ ૪૫]

૧૪ જાનાસુ?

૧ ૧ બી — હે ભગવન! આ રત્નપ્રજાપૃથ્વીનું કેટલું
ક્ષેત્ર આવચાલીને નરકેના કેટલા જાનાસ છે?

બ — હે ગૌતમ! આ રત્નપ્રજાપૃથ્વી એક લાખ ૮
હજાર ચોક્કસ પ્રમાણુ જાલી છે ઉપર ત્યાં નીચે એકે
હજાર ચોક્કસ જાદ કરીને વચ્ચેના ૧ લાખ ૭૮ હજાર
ચોક્કસપ્રમાણુ જાનમાં ૩૦ લાખ નરકવાસ છે

તે નરકવાસો અદરથી જોળ છે અને બહારથી ચાર-
પચિસ છે થાવત તેમાં અશુભ નારકો છે અને તેમની
અશુભ વેળા છે.

જાતીનાં ૧ નરકેના જાનાસો નીચે પ્રમાણે —

	જાતીનું પ્રમાણુ	ચોક્કસ	જાનક
૧	૧૩૨ ૦૦		૧૫૦૦૦૦૦
૩	૧૨૮		૧૫૦૦૦૦
૪	૧૨ ૦૦		૧૦૦ ૦૦૦
૫	૧૧૮ ૦૦	,,	૩૦૦૦૦
૬	૧૧૬		૬૬,૬૬૫
૭	૧૦૮૦૦		૫

જ્યાં નરકેના જાનાસો ઉપર નીચે એકેકે હજાર
ચોક્કસ છે. અને મધ્ય જાનમાં હોય છે પણ સ્વરૂપ

૧. જાતકર પદ જાતકી વિચોળી સરનામણી મારે કુળે
૨૦૦૫ને બેડે પ્રિયજ્ઞ ન જ.

નરકમાં ૧૦૮ ૦૦ યોજનપ્રમાણુ બાલકમાં ઉપરથી પસા
 હવાર યોજન બાલ કરી અને નીચેથી પળુ પસા હવાર
 યોજન બાલ કરી બાકીના મધ્યભાગના ગળુ હવાર યોજન
 પ્રમાણુમાં માત્ર પાંચ અનુસાર મહાન નરકાવાસો છે. તેમનાં
 નામ - કાલ, મહાકાલ, રોશવ, મહારોશવ અને અપ્રતિજ્ઞાન
 છે તેમાં રોશવ યોગ છે અને બાકીના ત્રિકોણુ આકારના
 વળ નીચે મુરપ્રમુ સ્થાનવાળા છે

૧	૨ અમુરકુમારના	આવાસ	૬૪૦ ૦ ૦
૬	૩ નામકુમારના		૮૪૦૦૦૦૦
૧૦	૪ સુપર્યકુમારના		૭૨૦ ૦ ૦
૬	૫ વાસુકુમારના	,	૬૬ ૦૦ ૦
૧૦	૬ દીપકુમાર કુમલના	"	૭૬૦ ૦૦૦ ^૧
૧૦	૭ કિકુમાર	"	
૧૦	૮ ઉર્ધ્વકુમાર		
૧૦	૯ વિષ્ણુકુમાર	"	
૬	૧ અગ્નિકુમાર	;	=
૧૦	૧૧ મ્તનિકુમાર	"	"

રત્નપ્રભાની બાલ ૧૮

છે તેમાંથી ઉપર અને

નીચેથી એકેક હવાર બાલ કરતાં મધ્યના ૧૭૦૦૦ યોજન
 પ્રમાણુ ભાગમાં અમુરકુમારના ૬૪ લાખ આવાસો છે તેમનાં
 લવનો જહાજથી યોગ છે અહરથી પારશ્વલિપ્ત છે તથા
 તાલવામાં પુષ્કરકલિ કાના આકારવાળા છે એક લવનને
 બીજા લવનથી છૂટું પાંચા માટે રખે છેડી પાઈ યોડી
 પગ જાંબી રેવામાં આવી છે આવાસોમાં અદ્વૈતિકા

૧. અમરજીવની પ્રકૃતિ પ્રકૃતિમાં વાળતરી એવે ૫૪ ૭ ૧૫
 અમર અને રત્નિય છે તેથી બાકીના લવના છે

આરિષ્ટ મેઘુરઘોર, હરવાબ, તોરણ, પ્રતિહાર એ બધું તે તે સ્થાનોમાં આપ્યું છે તથા તે જાવનોમાં ચારે વારે કલ્પ, મુશળ, મુસુલી અને શતભી જોડાવવામાં આપ્યાં છે તેમાં ૪૮ કોટાની સ્થના કરવામાં આવી છે તેમાં ૪૮ જુદા જુદા વનજોની સ્થના કરવામાં આવી છે તેની જમીનને ઉપ દીવાસોને લીધી પીઝ પી મુંદર બનાવવામાં આવી છે તેમાં મેઘીનિર્ગદન અને રક્તજદનના સાપ સીંધી ખર દેવામાં આપ્યાં છે તેમાં કાલામુરુ, કોષ કુન્દુરુષ્ક, ઉપા તુરુપના પૂજી ચારે વારે વાતાવરણ મહેલો કોઠેલ હોય છે તે કોટલાં બધાં મુખપી દ્રવ્યપી આપ્યાં છે કે જ્યે કોઈ પનીમૃત મુખપી નબ્બ જ સ્વયં હોય તેવાં ચર્ચ બધાં છે તે બધાં લખે સ્વચ્છ છે સ્વચ્છ છે સ્તિબ્ધ છે મૃદ છે મૃદ છે નીરવ છે નિમજ છે વિર્તિમર છે વિમુક્ત છે પ્રજાવાળાં છે પરિમવાળાં છે પ્રકાશવાળાં છે પ્રસદ કરે તેવાં છે છાં નીચ છે અભિકૂચ છે રમણીય છે પ્રતિપ છે

બાહ્યના નામક્રમાર વચિરેનાં જાવનોનું પદ્ય આ જ પ્રમાણે વર્ણન સમજાવું તેમની સંખ્યા હવે બતાવી જ છે

૬ ૧૨-૧૬ સ્થાવરકેવળા અસંખ્યાત આવાસ છે

૬ ૧૭-૧૮ દ્વિન્દ્રિય, ત્રિન્દ્રિય અને ચતુર્સિન્દ્રિયના પદ્ય અસંખ્યાત આવાસ છે

૬ ૨૦-૨૧ તિર્થંજયપર્યેન્દ્રિય અને મનુષ્યના પદ્ય અસંખ્યાત આવાસ છે

૬ ૨૨. જો — વાસુબ્યવરના આવાસ કોટલા છે

૭ — કે બોલમ । આ સ્તંભના પૂજીના સ્તંભ કોટાની પ્રથમ એક હજાર પોજનની જે બાબત છે તેમાંથી હજાર અને નીચેના કોટોક શો પોજન કર્યાં વચ્ચેના ૮૦૦ પોજનપ્રમાણે જાગમાં તિરહી દિશામાં અવરતના લીમિય

નગર અને આવાસો અસંખ્યાત લાજ પ્રમાણ છે તેમનાં તે
 નગરો જદરથી વ્યવસ્થિત અને જદરથી ગોજ હોય છે
 જાકીનું વર્ણન જાનપાતિના આવાસ જેનું સમજી લેનું
 વધારામાં તેઓમાં ધન્યપલાકની કારો હોય છે તે મુરખ
 હોય છે તિક્કોડા ઉપા બાણા આગળ રત્નજિત અથ
 વગ્રાદાર એ જુધુ તેમને વિચિત્ર કરી મૂકે છે. જદરથી અને
 જદરથી તે સિન્ધ્ય છે તેમનું લગિયુ સુવર્ણની વાગુકથી
 ચંદ્રિ દેવામાં આપ્યું હોય છે તેમનો સ્પષ્ટ સુવાળો હોય છે
 તે મુદર છે ચાવત પ્રસાદ આપનાર ધર્મજીવ અને પ્રતિક્ષ છે

૬ ૨૪ આ રત્નપ્રભાપૂર્ણીથી છેલ્લે અપોત્કિતનાં વિમા
 નોની પચ્ચ ઉપર જુધુ યોજન, અનેક સો યોજન અનેક
 સહસ્રયોજન, અનેક લાજ યોજન, અનેક કરોડ યોજન,
 અનેક કેટકોટિ યોજન, અસંખ્ય કેટકોટિયોજનથી પચ્ચ
 છેલ્લે દૂર વૈમાનિકોનાં — સૌખ્ય ઇશાન સમુદ્રમાર
 માહેન્દ્ર, જગ, હાંતક મુકે સહસ્રાર, જાનત, પ્રાકૃત, આસ્થ
 અને અમુતમાં ઉપા ઇવેચક અને અનુચરમાં બધાં મળી
 ૮૬૭૦૨૩ વિમાનો આવેલાં છે ચાવત ધર્મજીવ હોય છે

૭ ૨૫ આ રમણીય રત્નપ્રભાપૂર્ણીથી ૭૬૦ યોજનની
 છેલ્લાર્ધ પછીની ૧૧૦ યોજન પ્રમાણ છેલ્લાર્ધ સુધીમાં
 તિક્કોડામાં અપોત્કિતદેવોના અસંખ્યાત વિમાનાવાસો છે
 તે અપોત્કિતવિમાનાવાસોની પ્રભા આદે તરફ દેવાયથી
 હોવાથી તે મુકલ દેખાય છે તેઓમાં વિવિધ મલ્લિઓ તથા
 રત્નો હોવાથી તે ચિત્રવિચિત્ર દેખાય છે, તેમના ઉપર વાગુથી
 વિન્યપલાક છેડે છે અને તેઓમાં ઉપરાઉપર છત્રી પચ્ચ આવેલા
 છે, તે જુધુ છેલ્લા છે તેમને જગનજીવી સિખરો છે પંજર
 માંથી જેમ કેઈ વસ્તુનો જાગ નીકળી આવી દેખાય તેમ
 તેમનાં અગિયાંમાં રાખેલા રત્નો શીલા આપે છે તેઓમાં મલ્લિ

ચારિત્ર બેપુરદાર, હરવાબ, તોરણ, પ્રતિદાર એ બધુ તે તે સ્થાનોમાં આબુ છે તથા તે સવનોમાં ચારે તરફ સ્વ, મુશળ મુશુદી અને શતળી ગોઠવવામાં આવ્યાં છે. તેમાં ૪૮ ફોફાની રચના કરવામાં આવી છે તેમાં ૪૮ જુદા જુદા વનમયોની રચના કરવામાં આવી છે તેની જમીનને તથા હીવાસોને હી પીચ પી મુદર જનાવણમાં આવે છે તેમાં બેપુરદાર અને રાજ્યદારના ચપ્પા હીદી પર દેવામાં આવ્યાં છે તેમાં કાલાજુદુ, કાલ કુદુડુ, તથા તુડુપના પૂજારી ચારે તરફ વાલવચ્ચ મહેલો કોઠેલ દોર છે તે બેટલાં બર્ષ મુશ્કેલી દ્રવ્યોથી આવ્યાં છે કે બલ્લે કેઈ વનીજૂદ મુશ્કેલી દ્રવ્ય જે સ્વયં દોર તેમાં કઈ વર્ષા છે. તે બર્ષ સવને સ્વયં છે સ્વયં છે સ્વયં છે વૃદ્ધ છે મૃદ્ધ છે નીચ છે નિમ્ન છે વિત્તિમિર છે વિશુદ્ધ છે પ્રજાત્મ્ય છે સ્વિમવાર્ધ છે પ્રજાત્મ્ય છે પ્રજાત્મ્ય છે તેમાં છે સ્વ નીચ છે સ્વયં છે સ્વયં છે પ્રતિષ્ઠ છે

આદિના નામકુમાર વગેરેનાં સવનોનું જુદુ આ જે પ્રમાણે વર્ણન સમજાવું તેમની સંખ્યા ઉપર જતાવી જે છે

- ૬ ૧૨-૧૬ સ્વાવરકથના અસંખ્યાત આવસ છે
- ૬ ૧૭-૧૮ દીનિત્ર, ત્રિનિત્ર અને ચતુર્નિત્રના જુદુ અસંખ્યાત આવસ છે
- ૬ ૨૦-૨૧ તિર્થવાપર્યેનિત્ર અને મતુષ્યના પચ્ચ અસંખ્યાત આવસ છે

૬ ૧૨. કૌં — વાલુબતરના આવસ કેટલા છે?

જ — હે બૌદ્ધ! આ સ્વામીના પૂજારીના સ્વામ્ય કાંઈ પ્રથમ કોઈ હજાર યોજનની જે આવસ છે તેમાંથી ઉપર અને નીચના કોઈક સો યોજન કરતાં વધારેના ૮૦૦ યોજનપ્રમાણે આજમાં તિર્થી દિશામાં આવતા સ્વામિ

ધરણ્યના ૪૪૦ ૦૦ ભવનાવાસ છે

[- સ્થળ ૧૪]

જૂતાનરના ૪ લાખ ભવનાવાસ છે

[- સ્થળ ૧૫]

વાયુકુમારના ૬૪ પ્રભાજનના ૪૬ લાખ ભવનાવાસ છે

[- સ્થળ ૧૬]

પહેલા પાંચમા છઠ્ઠા અને સાતમા નરકના ૭૪ લાખ નરકાવાસ છે

[- સ્થળ ૧૭]

ઊંચા અને ઘેાઘા નરકના ૩૫ લાખ નરકાવાસ છે

[- સ્થળ ૧૮]

ઊંચા, ઘેાઘા પાંચમા છઠ્ઠા અને સાતમા નરકના નરકાવાસ ૭૬ લાખ છે

[- સ્થળ ૧૯]

સાતમા પાંચમા વધુ અને વમસ્તમાના નરકાવાસ ૪૧ લાખ છે

[- સ્થળ ૨૦]

પહેલા ઘેાઘા અને પાંચમા નરકના ૫૫ લાખ નરકાવાસ છે

[- સ્થળ ૨૧]

પહેલા ઊંચા અને પાંચમા નરકના ૫૮ લાખ નરકાવાસ છે

[- સ્થળ ૨૨]

ઘેાઘા સિવાયનાં બાકીનાં ૭ નરકોના નરકાવાસ ૭૪ લાખ છે

[- સ્થળ ૨૩]

નરકાવાસ ૮૪ લાખ છે

[- સ્થળ ૨૪]

૬૦ ૨-૧૧. ભવનપતિના પલ્લ તે જ બે સેદ.

૬૦ ૨૦-૨૪ તિપ્પણપથિનિપથી વૈમાનિક સુધીના દહકોમાં
પલ્લ આ બન્ને સેદે છવો છે

૬૦ ૧ નારકના બે સેદ છે —

(૧૦) ૧ ભાપક અને ૨ જભાપક

૬૦ ૨-૧૧ ભવનપતિના પલ્લ તે જ બે સેદો છે

૬૦ ૧૭-૨૪ ૧દીનિપથી વૈમાનિક સુધીના દહકના છવોના
પલ્લ તે જ બે સેદ છે

૬૦ ૧ નારકના બે સેદ —

(૧૧) ૧ સમ્મજ્જિ અને ૨ મિધ્ધાદિ

૬૦ ૨-૧૧ ભવનપતિના પલ્લ આ બે સેદ છે

૬૦ ૧૭-૨૪ ૧દીનિપથી વૈમાનિક સુધીના દહકના છવોના
પલ્લ આ બે સેદ છે

૬ ૧ નારકના બે સેદ —

(૧૨) પર્વતસમ્મરી (એણે પાવાનેા સમ્મર
દૂગાવી નાખ્યો છે) અને ૨ અર્ધસ્તિસમ્મરી.

૬૦ ૨-૨૪ માધીના દહકમાં પલ્લ આ બે સેદો છે

૬ ૧ નારકના બે સેદ —

(૧૩) ૧ સમ્મયતકાર્થસ્થિતિક અને ૨ અસમ્મય
તકાર્થસ્થિતિક *

૧. મિદ્ધાએ ભાપાઓના દેહીક નથી તેથી તેમને નવ્વ કય છે.

૨. મિદ્ધાએ સમ્મજ્જર દેહીક નથી

૩. ૧૭ દહક ૧૪૬ તિપ્પણના તે સમ્મય ; અને ૫૫ ૧૨૧
અસમ્મય સમ્મય ૧૪૬ દહકના તે અસમ્મય

૧૫. વિશેષ પ્રકારે લેશે

૧ ૧ નારક લવેના બે લેશે છે —

(૧) અબ્ધ અને અબધ્ય

(૨) અનંતરોપપન્ન (કાલ કે દેશની અપેક્ષા વિવર્ધન સંકિત ઉપપન્ન થયેલા) અને પરપરોપપન્ન (અન્ય માનસકિત ઉપપન્ન થયેલા)

(૩) અતિસમાપ્ત અને અઅતિસમાપ્ત.^૧

(૪) પ્રથમસમયોપપન્ન (ઉપપન્ન કર્યા બેઠે ૯ સમય સુધી હોય તે) અને અપ્રથમસમયોપપન્ન.

(૫) આકારક અને અનાકારક (વિશ્વકૃતિ હોય ત્યારે ક્રિત કે બે સમય અનાકારક રહે તે અનાકારક; અને ત્યાર પછી સૌંવ આકાર લે તે આકારક)

(૬) કૌમ્બાસક (કૌમ્બાસપર્શ્યાં પિ પૂરી કરનાર) અને નૌમ્બાસક

(૭) સેનિય (ઇદ્રિયપર્શ્યાં પિ પૂરી કરનાર) અને અનિનિય.

(૮) પર્શ્યાં (પર્શ્યાં નામકમનિ હોય હોય તે) અને અપર્શ્યાં.

૨ ૨ ૨૪ આ આકે રીતે બબે લેશે બાકીના ૬૪૬૨૪ પશુ સમાન છે

૩ ૧ નારકના બે લેશે —

(૬) ૧ સદા (મનપર્શ્યાં પિ પૂરી કરનાર) અને ૨ અસદી.

૧ નારકકૃતિમાં જાણ હોય તે અતિસમાપ્ત અને નાં પોષ્ટ થયેલા તે અઅતિસમાપ્ત અને નાં નારકાપ જાણ થયેલા તે અતિસમાપ્ત અને અનાકારક તે અનાકૃતિ અને અનાકારક તે અતિ અને સિવાય તે અતિસમાપ્ત.

૫. જનન-ત્યાગીરક^૧;

૬. પરપરાહારક;

૭. જનન-તરપર્માપ્તક (પ્રથમ સમય પર્માપ્ત)

૮. પરપરપર્માપ્તક (અન્યથા સ);

૯. અરમ;

૧૦. અમરમ

૬ ૨-૨૪ બાહ્યના ૬ કર્મ પાત્રના ૪ દેહ લેકો સમલ લેવા

(-સ્થ ૫૪)

૧૮ કામ, પાપસ્થાન, ૬ ઉપયોગ જાને કરવું

કામ ચાર છે —

૧. સૂર્યચાર ૨. કડુણ; ૩ બીજાત્મ; ૪ રૈદ્ર

સૂર્યચાર કામ દેવોમાં કડુણ કામ મનુષ્યમાં, બીજાત્મ

કામ વિવેચ્યમા જાને રૈદ્ર કામ નારકમાં હોય છે

(-સ્થ ૩૫)

કોષ બે પ્રકારનો છે —

૧. આત્મસ્થિત; ૨. પરસ્થિત

૬ ૧-૨૪ બધા નારકાદિ દેહોમાં જો જાને પ્રકારે કોષ હોય

બાહ્યનાં માન્યાર્થ વાચત્ત્વ મિથ્યાધ્યાન શબ્દ સુધીનાં

૧૪ પ્રપચ્ચાનો વિશે પાત્ર તે / સમ ત્વ

(-સ્થ ૧)

૬. બે પ્રકાર ના છે —

૧. અર્થદ ; ૨. અનર્થદ

૧. અર્થદિત્ત પુણ્યનો અગાર કર્યાર તે અર્થદ ૨. અનર્થદ અગાર તે અનર્થદ ; બાહ્યના પરપરા

૬૦ ૨૦-૨૨ ક્રિતિર્જાપયોન્નિવશી વાણ્યન્વતર મુખીના
૬૬કોમા આ બે સેદે હવે ૭

૬ ૧ નારકના બે સેદ —

(૧૪) ૧ મુલભગોપિ અને ૨ દુર્લભગોપિ

(૧૫) ૧ કુલુપાસિક અને ૨ મુલપાસિક

(૧૬) ૧ અરિમ (અર્થાત્ જેને નસુત નાકે
ભવજાતિમહેતે) અને ૨ અઅરિમ

૬ ૨-૨૪ જાડીના ૬૬કોમાં પણ આ જ રીતે બને
સેદો ૭

(— સ્થા ૧૧ — ૫૫ ૧૮)

૬ ૧ એકે સુમધર્મા ઉત્પન્ન થનારા નારકો —

ક્રિતિર્જાપિત (સખ્યાત) અક્રિતિર્જાપિત (અર્થ
જ્યાત અથવા અનન્ત), અને અવકાશજા
સાધિત (બિંદુ) હોય છે

૨-૧૧ ભવનપ્રતિ પણ તેટલા જ ૩

૧૭-૨૪ ક્રિતિર્જાપયોન્નિવશી વેમાનિક મુખીના ત્રણ પ્રકારના
નારક હોય.

(સ્થા ૧૮)

૬ ૧ નારકના કયા પ્રકાર છે —

૧ અનન્તરોપપન્ન, } (કાશ્યપ સેદ)

૨ પરપરોપપન્ન

૩ અનન્તરાવગ્રાહ,

૪ પરપરાવગ્રાહ, }

(રેશ્મી સેદ)

૧ અર્થ નીચેના કયા નિમ્નેશિકાનું વર્ણન છે મળતું છે
તે સખ્યાવર્ણનિક જ હોય છે

૨ ન્યૈનિક અને વમાનિક અસખ્યાવર્ણનિક જ છે.

૩. અથવા સ્થાન — નીચેના વર્ણન છે; કાશ્યપ, ૩ બિંદુ અર્થ
નારક અર્થ છે અનન્ત રૂપને ૩ પણ બિંદુ નથી

૫. જનનવશ્યકૃત;

૬. પરપરાકૃત;

૭. જનનવશ્યકૃત (પ્રથમ સમય પર્વોક્ત)

૮. પરપરાકૃત (અપ્રથમ સમય);

૯. અસ્થિ;

૧૦. અસ્થિ.

૪૦. ૧-૪૫ બાહ્ય ૬૬માં પશુ આ ૪૫ જેટલો સમગ્ર
સેવા

(-સ્થા ૧૫)

૧૬. કામ, પાપસ્થાન, ૬૬ પ્રયોગ અને કુરુ

કામ આર છે —

૧. સૂર્ય, ૨. કુરુ, ૩. બીજા ૪. રીડ.

સૂર્ય કામ રેવોમ, કુરુ કામ મનુષ્યમાં બીજા

કામ વિશ્વમાં અને રીડ કામ નારકમાં હોય છે

(-સ્થા ૨૫)

કોષ બે પ્રકારનો છે —

૧. અસ્થિ, ૨. પરસ્થિ.

૪. ૧-૨૪ બાહ્ય નારકાદિ ૬૬માં જે જન પ્રકાર કોષ
હોય

બાહ્ય માનવી વાત મિથ્યાસાન અને મુખીનાં

૧૪ પાપસ્થાનો વિવે પશુ તે ૪ સમગ્ર

(-સ્થા ૧)

૬. બે પ્રકારના છે —

૧. અસ્થિ, ૨. અન્યસ્થિ.

૧. અસ્થિદિ ૬૬માં અસ્થિ ૬૬માં તે અસ્થિ ૬૬માં

અસ્થિ તે અસ્થિ બાહ્ય ૧૪૫

૬૦ ૧-૨૪ નારકથી વૈમાનિક સુધીના બધા છવોને જા
બને ૬૪ ક્રોચ છે

[—સ્થા ૧૬]

૬૪ યજુ છે —

૧. મનોહંદ્ય ૨. વચનહંદ્ય ૩. કાચહંદ્ય

૧ નારકને જીવસ્થા ક્રોચે ૬૪ ક્રોચ છે

૨-૧૧ જાચનર્ધતને પણ તે ક્રોચે ૬૪ ક્રોચ છે

૩ ૨૦-૨૪ પંતિષ્ઠપચૈન્દ્રવથી માંડી વૈમાનિક સુધીના
છવોને પણ ક્રોચે ૬૪ છે

[—સ્થા ૧૧]

બધા જ વિષ્ણુચપચૈન્દ્રવને તે જ પ્રકારનો પ્રધાન છે —

૧. સ્વમ મનપ્રધાન;

૨. મુષા મનપ્રધાન;

૩. સ્વમમુષા મનપ્રધાન;

૪. જાસુમમુષા મનપ્રધાન;

૫. સ્વમ વચન પ્રધાન;

૬. મુષા વચન પ્રધાન;

૭. સ્વમમુષા વચનપ્રધાન;

૮. જાસુમમુષા વચનપ્રધાન;

૯. કૌશ્ઠરિકસરીર કાચપ્રધાન;

૧૦. કૌશ્ઠરિકમિજસરીર કાચપ્રધાન;

૧૧. વૈકુપસરીર કાચપ્રધાન;

૧૨. વૈકુપનિજસરીર કાચપ્રધાન;

૧૩. કમસરીર કાચપ્રધાન.

[—સ્થા ૧૩]

૧ નિર્દિષ્ટચક્રીનું વચન કાચના માટે ૩ ક્રોચે મન-વચન ક્રોચ

મનુષ્યને ૪૬ પ્રકારનો પ્રયોગ છે—

૧-૧૭ જલજ્વલિતિચપચ્છિન્દ્રિય પ્રમાણે,

૧૪ આકારકારીર કાચપ્રયોગ;

૧૫ આકારકમિત્ર કાચપ્રયોગ.

(-૪૫ ૧૧).

કસ્ય ત્વ ઇ—

૧. બારભકરણ; ૨. સરભકરણ; ૩. સુમારભકરણ

૧૦ ૧-૨૪ નારકથી વેમાનિક સુધીના બધા લોકોમાં આ
કસ્ય હોય છે

(-૨૫ ૧૧)

૧૭ પ્રવિધાન, ગુપ્તિ અને અગુપ્તિ

પ્રવિધાન ત્વ ઇ—

૧. મનપ્રવિધાન; ૨. વચનપ્રવિધાન ૩. કાચપ્રવિધાન.

૧૦ ૧-૧૧ નારક અને ભગવર્ષતને આ ત્રણે પ્રવિધાન
હોય છે

૧૦ ૨૦-૨૪ તિષ્ઠચપચ્છિન્દ્રિયથી મુક્તિ વેમાનિકને આ ત્રણે
પ્રવિધાન હોય છે

કુપ્રવિધાન વિશે જણાવે છે ન આપણે સમજીશું

સુપ્રવિધાન ત્વ ઇ—

૧ મનસુપ્રવિધાન; ૨. વચનસુપ્રવિધાન, ૩
કાચસુપ્રવિધાન.

૧ ૨૧ સમગ્ર મનુષ્યને જ ત્રણ સુપ્રવિધાન હોય છે

(-૨૫ ૧૩)

ત્રવિધાન ચાર પ્રકારનું છે—

૧. મનત્રવિધાન; ૨. વચનત્રવિધાન; ૩. કાચ
ત્રવિધાન; ૪. ઉપકરણત્રવિધાન.

૮૦ ૧-૧૯ નારક અને ભવનપતિને બે ચારેય પ્રવિધન દેવ છે

૮ ૨૦-૨૪ તિર્થંકરપર્યેન્દ્રિયથી માંડી વેમાનિકને બે ચારેય પ્રવિધાન દેવ છે

દુઃપ્રવિધાન વિશે પણ ઉપર પ્રમાણે જ છે

મુપ્રવિધાનના ચાર ભેદ—

૧. મનમુપ્રવિધાન; ૨. વચનમુપ્રવિધાન ૩ કાવ્યમુપ્રવિધાન; ૪ ઉપકરણમુપ્રવિધાન.

૬ ૨૧ સર્વત મનુષ્યને જ આ ચાર મુપ્રવિધાન દેવ છે

[—સ્થ ૧૪]

૩ કુષ્ઠિ ત્રણ છે—

૧. મનોકુષ્ઠિ ૨. વચનકુષ્ઠિ ૩ કાવ્યકુષ્ઠિ

૮ ૨૧ આ ત્રણ કુષ્ઠિ રહ્યા સર્વત મનુષ્યને દેવ છે
૬ અકુષ્ઠિ ત્રણ છે—

૧ મનની અકુષ્ઠિ, ૨ વચનની અકુષ્ઠિ, ૩ કાવ્યની અકુષ્ઠિ.

૮ ૧-૧૯ નારક અને ભવનપતિને આ ત્રણે અકુષ્ઠિ દેવ છે

૮ પર્યેન્દ્રિય તિર્થંકરને આ ત્રણે અકુષ્ઠિ દેવ છે

૨૧ અસર્વત મનુષ્યને આ ત્રણે અકુષ્ઠિ દેવ છે

૨૨-૨૪ બ્યતર, ક્યોતરક અને વેમાનિકને પણ આ ત્રણે અકુષ્ઠિ દેવ છે

[—સ્થ ૧૧]

૧૮ ઝડિ

ઝડિ ત્રણ પ્રકારની છે—

૧. દેવઝડિ; ૨. રાજઝડિ; ૩. ગણીની ઝડિ.

૧. દેવઝડિ ત્રણ પ્રકારની છે—

(૧) ૧. વિમાનઝડિ; ૨. વિદ્યુત્તુલ્કઝડિ; ૩. પરિધાસણ
ઝડિ (પ્રિયુત્તરિયક)

(૨) ૧. સચિત; ૨. અચિત; ૩. મિશ્ર.

૨. રાજઝડિ ત્રણ પ્રકારની છે—

(૧) ૧. નમર પ્રવેશની ઝડિ; ૨. નમરનિષ્ક્રમણ ઝડિ;
૩. સેન્ધ, ચાકન, ઠાપ, ઠેઠાણી ઝડિ.

(૨) ૧. સચિત; ૨. અચિત; ૩. મિશ્ર.

૩. ગણીની ઝડિ ત્રણ પ્રકારની છે—

(૧) ૧. જ્ઞાનઝડિ; ૨. દયાન ઝડિ; ૩. ચારિત્ર ઝડિ.

(૨) ૧. સચિત; ૨. અચિત; ૩. મિશ્ર.

[—સ્થા ૨૧૪]

દયા સ્થાને વજ્રસંસ્થાથી ભરત મર્ક બાપ છે—

૧. મેઈ તેજસ્યસ્થાઈ મુજુજ્ઞ સમણુ-બ્રાહ્મણી
અવિ આશ્રયત્યા કરે તેથી કુપિત થઈને તે
સમણુ-બ્રાહ્મણ તે આશ્રયત્યા કરનાર પર વજ્રસ-
ંસ્થા મૂકે અને તેથી તે પીડિત થઈને પછી ભરત
મર્ક બાપ

૨. તેવી જ રીતે સમણુ-બ્રાહ્મણી આશ્રયત્યા કરી
મેઈ ઠોઈ દેવ તેજસ્યસ્થા મૂકે અને ભરત કરે.

૩. તેવી જ રીતે દેવ અને સમણુ-બ્રાહ્મણ બે બન્ને
બેઈ સાથે વજ્રસંસ્થા મૂકે અને ભરત કરે.

૧ ૧-૧૧. નારક જાને ભવનપતિને જો આદેશ પ્રવિધાન હોય છે

૨ ૨૦-૨૪ તિર્થંકરપર્યેન્દ્રિયથી માંડી વૈમાનિકને જો આદેશ પ્રવિધાન હોય છે

૩ પ્રવિધાન વિશે પણ ઉપર પ્રમાણે જ છે

પ્રવિધાનના આદેશ સેદ—

૧ મનઃપ્રવિધાન; ૨ વચનપ્રવિધાન, ૩ કાય પ્રવિધાન ૪ ઉપકરણપ્રવિધાન.

૫ ૨૦-૨૧ સંસ્કૃત મનુષ્યને જ આ આદેશ પ્રવિધાન હોય છે

[—સ્થા ૧૧૧]

હું કુપિત થયું છે—

૧ મનોકુપિત, ૨ વચનકુપિત, ૩ કાયકુપિત.

૪ ૨૧ આ કુપિત કુપિત સંસ્કૃત મનુષ્યને હોય છે

૫ કુપિત થયું છે—

૧ મનની કુપિત, ૨ વચનની કુપિત, ૩ કાયની કુપિત.

૧ ૧-૧૧. નારક જાને ભવનપતિને આ કુપિત કુપિત હોય છે

૨ ૫ર્થેન્દ્રિય તિય જાને આ કુપિત કુપિત હોય છે

૩ ૨૧. કુપિત મનુષ્યને આ કુપિત કુપિત હોય છે

૪ ૨૨-૨૪ અતર, ૫ર્થેન્દ્રિય જાને વૈમાનિકને પણ આ કુપિત કુપિત હોય છે

[સ્થા ૧૧૧]

૧૮ તરફ

તરફ ત્રણ પ્રકારની છે—

૧. દેવતરફ, ૨. જાતરફ, ૩. ગણીની તરફ.

૧. દેવતરફ ત્રણ પ્રકારની છે—

(૧) ૧. વિમાનતરફ; ૨. વિકુલવૃક્ષતરફ; ૩. પરિચાસણ તરફ (મૈથુનવિષયક)

(૨) ૧. સચિત; ૨. અચિત; ૩. મિશ્ર.

૨. જાતરફ ત્રણ પ્રકારની છે—

(૧) ૧. નમ્ર પ્રવેશની તરફ; ૨. નમ્રનિષ્ક્રમણ તરફ, ૩. સ્વેચ્છ, બાહ્ય, કૌણ, કૌણાણી તરફ.

(૨) ૧. સચિત; ૨. અચિત; ૩. મિશ્ર.

૩. ગણીની તરફ ત્રણ પ્રકારની છે—

(૧) ૧. જ્ઞાનતરફ; ૨. ક્ષયન તરફ; ૩. વ્યર્થિત તરફ.

(૨) ૧. સચિત ૨. અચિત; ૩. મિશ્ર.

[—સ્થ. ૧૧૪]

જ્યાં સ્થાને તેજસ્યેસ્થાથી લાભ થઈ જાય છે—

૧. કોઈ તેજસ્યેસ્થાથી વિપ્રભુજ્વળ અમણ-પ્રાણવૃન્ની અતિ આશ્વાતન્થ કરે તેથી કુપિત થઈને તે અમણ-પ્રાણવૃન્ તે આશ્વાતન્થ કરનાર પર તેજસ્યેસ્થા મૂકે અને તેથી તે પીડિત થઈને પછી લાભ થઈ જાય.

૨. તેથી જ રીતે અમણ-પ્રાણવૃન્ની આશ્વાતન્થ થતી એક કોઈ દેવ તેજસ્યેસ્થા મૂકે અને લાભ કરે.

૩. તેથી જ રીતે દેવ અને અમણ-પ્રાણવૃન્ બે બંને એક સાથે તેજસ્યેસ્થા મૂકે અને લાભ કરે.

૪ તેવી જ રીતે જમણુ-બ્રાહ્મણ સેસ્થા મૂકે ત્યારે પહેલાં તે ઘડબી શરીરમાં ફેલાયા પડે પછી એ ફેલાયા ફૂટી જાય, અને પછી તે જરમ થઈ જાય.

૫. તેવી જ રીતે દેવ સેસ્થા મૂકે અને તેવી જ સ્થિતિ થાય.

૬. દેવ અને જમણુ-બ્રાહ્મણ બંને એક સુધે સેસ્થા મૂકે અને તેવી જ સ્થિતિ થાય.

■ તેવી જ રીતે જમણુ-બ્રાહ્મણ સેસ્થા મૂકે અને મોટા ફેલાયા ઊપસી આવે અને ફૂટી જાય. જ્યો પાછા નાના ફેલાયા ઊપસી આવે અને તે જ્યુ ફૂટી જાય અને ત્યાર પછી જરમ થઈ જાય.

૮. દેવ સેસ્થા મૂકે અને તેવી જ સ્થિતિ થાય.

૯. બંને સેસ્થા મૂકે અને તેવી જ સ્થિતિ થાય.

૧. કોઈ વચ્ચે સેસ્થાવાળે કોઈ જમણુની આસપાસ ઠસવા આવતો નેના પર વેચસેસ્થા મૂકે તો તે વચ્ચે સેસ્થા ઠસું ઠસવા સમય થતી નથી. તે આમથી તેમ ઊચી-નીચી થાય છે અને તે જમણુની આસપાસ આટલા મારી પછી આસપાસ ઊઠવે છે ઊછળીને ઊઠવાના જ શરીર વડે પાછી જવી તેના શરીરને જ બાળને જરમ કરે છે. જેમ ગેશ્વરની વપાસેસ્થા વિશે જન્મુ છે તેમ.

[—સ્થ જા]

જ્યુ કાણે જમણુનિર્ધન સંક્રિપ્ત વિપુલ તેને સેસ્થાવાળે થાય.

૧. આત્મપન્થ, ૨. ક્ષાંતિ-શ્રમા ૩. અપાનક તપક્રમ
[—સ્થા ૧૮૧]

નેપુન્ન નવ જાળત્તુ છે —

૧. સચ્ચાન-ગતિવ ૨. નિમિત્ત-નિમિત્તશાસ્ત્ર;
૩. ક્ષતિક-શારીરિક નેપુન્ન (નાલીઆપર ક્ષતુ કોવા ક્ષાતિક)
૪. પુસ્કવશાસ્ત્ર, ૫. સમસ્યસૂચકતા ૬. પરપતિ (બહુશા
સ્ય) ૭. વાદવિવા, ૮. ભૂતકર્મ-સૂચિત્વ, ૯. ચિકિત્સા
[—સ્થા ૧૮૨]

નિધિ પાંચ છે —

૧. કુચ ૨. મિત્ર ૩. શિષ્ય, ૪. ધન, ૫. ધાન્ય
[—સ્થા ૧૮૩]

સંજ્ઞિક કથ છે —

૧. ભૂમિ, ૨. જલ, ૩. મુક્ત, ૪. ઉપાનદ, ૫. સામર
[—સ્થા ૧૮૪]

બર શ્યા પ્રકાશુ છે —

૧. કોચેન્દ્રિયબલ, ૨. વ્યુત્તિન્દ્રિયબલ, ૩. પ્રાચેન્દ્રિયબલ;
૪. સ્થેન્દ્રિયબલ ૫. રૂપીન્દ્રિયબલ; ૬. શાનબલ; ૭. દ્યન
બલ; ૮. વ્યતિબલ; ૯. તપીબલ; ૧. વીચ બલ.
[—સ્થા ૧૮૫]

૧. અકુવરમાં પંચ ભવ — ૧. મહાભવ, ૨. ક્ષીભવ, ૩. અસ્થાભ
ભવ, ૪. વીભવ, ૫. પ્રકાભવ (૫-૧ દવાધિ). અને દીર્ઘાભવમાં સાત
જા અકુવર છે તેમાં પંચ અને સ્થિતિર્ભવ તથા સમપ્રવિભવ (દીર્ઘ
મહા કુવ) અકુવરમાં તે જ સ્થાત્તુ જવાળાં છે — ૭. ૨. વ્યવરભ
જા વ્યવર પંચ ભવ છે એમાં બે પિંડભવ ક્ષી ભવમાં પ્રવર્તન
કે છે — ૭. ૧૧. જ્ય તે સ્થિતિર્ભવ પ્રકાભવ એ છે. — ૭. ૧૨, ૧૩.

તે તે સમયમાં ઉત્થાન કરી, બસ, બીધ, પુરુષાર
જાને પશુકમ જો દેવ, જમ્બુર જાને મનુષ્યને દેવ છે^૧

[—સ્વ ૧૧]

■ કાણે લવને જાદિ કુવિ, બસ, બસ, બીધ પુરુષ
કર મળે તદિ તે જા—

૧ લવને જાલવ કરવા ઇચ્છે તે;

૨ જાલવને લવ કરવા ઇચ્છે તે;

૩ જોઈ જ વળતે સમુ જાને મનુષ્ય બોલવા ઇચ્છે તે;

૪ સ્વરૂપકમ વેલમ પશુ જમ્બુ જાને ન પશુ વેલમ
જિમ જાને તે;

૫. પરમાત્માને ઇચ્છા જાલવા લેલવા ઇચ્છે જાલવા જાદિથી
જાલવા ઇચ્છે તે;

૬ દોહની મહાર જવા ઇચ્છે તે

[—સ્વ ૧૧]

[કેન શાસનમાં જે કવુ નિમિત્તથી જણાવી છે તેમાં
જે કહેલું છે તે જ ઉપયુક્ત કરવાનું મન જાય; જિદ્દે
જ જિવા કહેલવાળા ન મનુ જિનું વાતવ્ય છે]

૧ ઉત્થાન થીજી જોઈવિયે, જામ્બુરિ થિય તે કર્મ હસિયાખર્મ
તે જમ્બુરિ ઉત્થાન થી જોઈવિયે તે જમ્બુરિ જામ્બુરિ તે પુરુષાર
કરે જે નિધે જામ્બુરિ થેય તે પુરુષ થાય ત્યારે પશુકમ હોવાય જા
જામ્બુરિ જામ્બુરિ જામ્બુરિ કર્મના કવુ જાને કુલેપજામ્બુરિ થી જામ્બુરિ
નિધિય જામ્બુરિ છે.

૧૬ પરચૂરણ

(૧) ભાગ

જાન^૧ છ પ્રકારના છે —

૧. બૌદ્ધિક; ૨. બૌદ્ધિક; ૩. ક્ષાત્રિક; ૪. ક્ષાત્રિક
૫. પાશ્વિક; ૬. સાન્નિધ્યિક

(—સ્થા ૧૭)

(૨) વેદનાદિ

વેદનાદિ છે

વેદનાદિ છે

વેદનાદિ છે

(—સ્થા ૩૩)

વેદનાદિ છે

(—સ્થા ૧૫-૧૬ ૧)

૧. ૧. બી — હે જાનવન! નારકે શીવ વેદના વેદ છે
જીવવેદના વેદ છે કે શીવેષુ વેદના વેદ છે ?

૨. — હે બીજા! નારકે તે ગ્રંથે પ્રકાશી વેદના વેદ છે

૩. ૨-૨૪ જાણી વેદનાપદ^૧ પ્રમાણે કહેવું

(—સ્થા ૧૫)

૧. વિશેષ વિચાર કરી જુઓ કલ્યાણીકાન બાલક ૨. તેમ પ્રકારના
જે વિશેષ વિચારથી વર્ણન છે. પ્રથમ જાણું મધ્યસ્થ મિત્ર તે —
જો મેં તે — સર્વેનકલિકા જાન. એમને જાણે મતિમાં જા સુન્નિ-
કલિકા જાન છે. નરકમાં જાણી જાણું નારકાન તે બૌદ્ધિક; કલિકા
તે કલિકાકલિકા; જાણે જાણ તે કલિકાકલિકા. જાણ જીવ મતિમાં
જા જાણે તે જા જાણું મિત્ર છે ૩

૨. પ્રકાશજાણું જાણું વેદનાપદ

४ १. नरमेने म्या ह्य प्रभासी वेदना होय ? —

१. गीत, २. कवि, ३. सुभा, ४. विपदा, ५. मृत

१. पञ्चमः ३ अक्षर, १ शिखर, ६ वरा; १ न्याय
(२५० वरा)

પ્રવિષ્ટ પંચ પ્રકારનો છે —

१ श्रद्धा^१ २ सिद्धि^२ ३ अर्थन^३ ४ योग^४

૧. જાણવીન પુરુષાનર પચ્ચમને દ્રવિષાત ૫
(સ્થ ૧૧)

(३) विवाद

૧. નાચકને જન્માન્તરમાં ઉત્પન્ન થઈને કૃષ્ણ જ્યોત્સના સમયે સંન્યાસ વિમુક્તિ પ્રાપ્ત થઈ છે.

६ २-११ जपनध्वनिने पक्ष तेम ॥

૧૭-૨૪ 'શ્રીનિમિષી માંડી' રેખાનિકા હોવાને ખ્યાલે જ પ્રમાણે.

૧. સુનંદિ પૈત્ર્ય જાગાર હેતુ જ્યુ રૂઢ મિત્રુ જુલ થઈ જાય એવો
સુનંદિને જાણે (સુનંદિ મને, તે સર્વિધેયિયત મેરણ.

૯. સિદ્ધાંતિક અનુભવિ જાણી છેવટ જાગે એવા રીઝ નાનકા
પણ રહે એ રીતે જીવી જાય છે.

૨. નવનિર્માણ—બે જોડાણો રાજ કરે છે તે પ્રકારનાં બંધનું હોય તો ઉપરોક્ત અવધાનથી અપ્રભવ થતી જાય છે.

૪. સિદ્ધાંત જોઈને જાણવામાં આવે છે કે જો કોઈ વસ્તુના પરમાણુઓની ગણતરી કરવામાં આવે તો તેની કુલ દળની ગણતરી કરવામાં આવે છે.

[illegible]

८. किन्तु अमुक एक न समझते किन्तु, वे वल गली-गली कागज
के छोटे छोटे तारे का एक बड़ा समूह है जिसे समझ में आने का कोई मतलब
नहीं। समझती हैं कि किन्तु वह समझ है कि तोल नहीं है कि समझ-समझ-समझ
को किन्तु समझ का प्रमाण नहीं है।

(૪) સમવસરણ

વાદીસમવસરણ^૧ ચાર છે —

૧. ક્રિયાવાદી; ૨. અક્રિયાવાદી; ૩. અજ્ઞાનવાદી; ૪. વિનમવાદી

- ૧ ૧ નારકમાં આ ચારેય સમવસરણ છે
- ૧ ૨-૧૧ ભવનપતિમાં આ ચારેય સમવસરણ છે
- ૧ ૨૦-૨૪ તિશ્વણપથેન્દ્રિયથી^૨ માંદી વેમાનક સુખીના ઇકકેમાં પણ આ ચારેય સમવસરણ છે

[—સ્થા ૩૪૧]

અક્રિયાવાદી^૩ આઠ છે —

૧. ભિક્ષવાદી ૨. અનેકવાદી; ૩. મિતવાદી; ૪. નિમિત્તવાદી ૫. સાતવાદી ૬. સમુચ્છેદવાદી; ૭. નિવૃત્તવાદી; ૮. પરલોક નથી એમ કહેનાર (નાસ્તિક)

[—સ્થા ૧૦૦]

(૫) યુગ્મ

યુગ્મ^૪ ચાર છે —

૧. દૃષ્ટ હું મ; ૨. ઝીણ / હું મ ૩. કાપર યુગ્મ; ૪. ક્ષયોજ

૧. મિત્રા વચ્ચે જવા તે સમવસરણ. ક્રિયાવાદી વચ્ચેના વેદની મિત્રો ખરે જુઓ પ્રશ્નને જાતે પ્રિયજ્ઞ ન ૮

૨. વિદિતશક્તિને આ નથી હોતું એથી જાણ વાંચીએ તેમજાલ રજા નથી

૩. જુઓ પ્રશ્નને જાતે પ્રિયજ્ઞ ન ૭

૪. જનનીયાર ૧ ૧૧૮ એ સહિર્મણી ચાર ચાર ૬૫૦૦ ૭૫૨ જા જાતે છે તે ૧૫૫૫૫૫૫૫ ૬૫૦૦ એ સહિર્મણી ચાર ૬૫૦૦ ૫૫ જાતે છે તે ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫૫૫

૬૦ ૧-૨૪ નારકથી માંડીને વેમાનિક સુધીના છવોને
આ ચાર સુગમ હોય છે

[—૨૫ ૩૧૧]

ટિપ્પણ

૧. ૮૪ શાખ પાંચિદ્વાર :—

નવરિ રેખિ—એકાન્તસ્થિતિન વચ્ચેથી છે, જ્યાં સગળ વર્ણ વાળી
હોય તેવા સ્થાને બેઠે ને જાણીને તે જાણી ૮૪ શાખ સમ્યા વળે છે.
તેની જાણથી આ પ્રશ્નો છે—૧૫૦૬૫૫૫ મૂલ સેઠ ૩૫ છે, તેને
જેવું તથાં કુલ્ય ૧૫૫ ૫૫૫, તેને બે વધી કુલ્ય ૩૫ ૫૫૫, તેને
પાંચ ૧૬૬ કુલ્ય ૧૫૫ ૫૫૫, તેને વધી સર્વો કુલ્ય ૧ ૧૫ ૫૫
૫૫૫, તેને જાંવે સગળે કુલ્ય ૫ શાખ સેઠ ૧૫૦૬૫૫૫ રેખિત
૫૫૫, ૧૫૦૬૫૫૫ એમ અગ્રાજ તેજસ અને વધુ બે પ્રવેશ
મુલ્ય ૫૫ ૫૫ ને ૫૫ બેઠે બે નવરો રેખિત ૫૫ ૫૫ ૫૫
શાખ સગળે પ્રવેશ વચ્ચેથી મૂલ સેઠ ૧ ૫૫૫૫૫ વચ્ચેથી
૫૫૫ મૂલ સેઠ ૫ ૫૫૫૫૫ રેખિત અને અગ્રાજ મૂલ સેઠ
૫૫ ૫૫ છે, સિદ્ધિવચ્ચેથી અને નારક બે પ્રવેશ મૂલ સેઠ
૧ અને મુલ્ય મૂલ સેઠ ૫ ૫ ને નવરો ૧૫૦૬૫૫ એમ
કુલ્ય ૫૫ ૫૫૫૫ તેજી રેખિત આ પ્રશ્નો જાણે—૧ શાખ
પ્રવેશ વચ્ચેથી ૧૫ શાખ સાધારણ વચ્ચેથી, બે શાખ રેખિત
બે શાખ રેખિત, બે શાખ અગ્રાજ, તે, (તે) ૧૫૫૫

અને બે નારક છે તે પ્રવેશ પ્રવેશ. અગ્રાજ-પરિણામ સમયે
કુલ્ય પ્રવેશ અને વિષ તે બે પ્રવેશ.

જાણી કુલ્ય ૫૫૫ સાધારણ પાતિયા નવરો બે પ્રવેશ, ૫૫૫
પાતિયા મૂલ બે સેઠ ૫ ૫૫૫ અને કુલ્ય ૫૫૫ બે પ્રવેશ અને
પ્રવેશ ૫૫ કુલ્ય ૫૫ ૫૫ ૫૫૫ અને ૫૫૫૫૫, કુલ્ય—
૫૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫ ૫ ૫૫૫ જાણી જાણે જાણે જાણે
૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫.

જાને પાસની કાર-ગાર લાખ, અને ૧૪ લાખ મુકુબ રાષ્ટ્રીય
રેલ્વે ડે. જ્યાં નથી મળી ૮૪ લાખ રાષ્ટ્રીય સમજી.

૧. જિલ્લા અને શહેરના કક્ષ :-

[illegible]

કાનૂનીય રીતે મળેલા પૈસાઓનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે.

2. 研究の意義

પ્રજામાત્રા ૧૧ માં સામાન્ય લગ્નની જગ્યાએ અને સત્તામાં મહા
કે, તેમની જગ્યાએ વિશેષ જગ્યા સમાવે છે. વિસ્તારથી જણાવવા માટે
ત્યાં એક છે. પણ સહાય બા પ્રજાને સમાજનો — બધા એકત્રિય
છે. આમજન્ય જગ્યાએ બધા એકત્રિય છીએ જગ્યાની તથા
દેશની કે જગ્યા તેમાં પ્રત્યેક વ્યક્તિનું જે જે હિસ્સો મેળવવાની મર્યાદા
તથા છીએ સમાજનું આમિત્રા છે. પણ તેમજ નીચે પ્રમાણે —

બિ-રૂઢિયનું કઠીર બાર પેશન, તીઢિયનું તલ તાર મુઢિયનું
 તાર તલ ઓ, સુઢાભ નરકાર્થ ૧૦ મનુષ્ય ઓ અને જાણીનાં બુઢી પોઢા
 મુખીનાં નરકાર્થ કમલ કલસીતાર આપું આપું સમજવું — એઢી ૩
 ૧૧ ૧૧૨, ૧૧૩, ૩૧૮, ૧૫૫ મનુષ્ય અને બાર જાંજલ અને જલ
 મનુષ્ય અને ક જાંજલ; તર્કક મલ્લ અને કીરકીરકર્ણું દંતર યેજન,
 તર્કક પર્ણું મિ થી નન મનુષ્ય પ્રજલ, સુઢારકર્ણું મિ થી નન
 તારી તર્કક સ્વરતર ધીરકનું ક તાર સનુઢિયં જલમનું ૧૦૦
 યેજન, સ મુઢિય મ કીરકલ સ્વરતરનું ૨ થી ૬ તાર સ કીરકીરકર્ણું
 ટેઢા ન પેશન, અને સ કુઢારકીરકર્ણું તલ મિતરનું ટેઢા ન મનુષ્ય
 સમજવું જલ ન મનુષ્યનું તલ તાર સ મનુષ્યનું જાંજલ નરકાર્થ
 જાન એઢી કુશારકીનું સાર કલ; જલનું, નેઢિયનું અને મુખ ને
 કીરકલસી ટેઢનું જલ સાર કલ સનુઢિયાર અને માઢેજન ટેઢનું
 ક કલ, જલકીરક અને કીરકન ટેઢનું ર્કલ દલ, જલકીરક અને
 સ્વરકીરક ટેઢનું તાર દલ, જલકીરક અને પ્રજલકીરક ટેઢનું જલ કલ,
 જલકીરક—જામુન ટેઢનું જલ તલ દલ, કીરકન ટેઢનું મિ કલ અને
 જલકીરક ટેઢનું કઠીર મિ કલ કલ કલ.

૪. યેઢિય કઠીરને કલકલ પ્રજોતર —

એમ ૩૨ — કુ યેઢિયાર્થ વજાનને ઓ ઓ જલકીરક અને જલ
 ક — વજાનને ક. ટેકી ન ટીને વજાનું જલ જલારે ન ઓ ટેકી જલ
 જાંજલે ન ઓ તેમ પ્રજોતરે વજાનું જલ કલકલ કલ તે ન પ્રજો
 ૧ યેઢિયાર્થ પ્રજોતરે કલકલ, કિરકીરક ના પ્રજોતરે ઓ —

જલકીરક ક જાંજલ અને નારકીરક તલ ન કિરકીરક ૧ યેઢિયારે
 તેમ જલ સ જલકીરક વજાનું જાંજલ કિરકીરક ન સ જલકીરક વજાનું
 જાંજલ કમ જાંજલ મનુષ્યને જાંજલ અને જાંજલ ટેઢને મિ યેઢિય
 કઠીર ટેકી કલ.

૫. સુરકાન —

જલકીરકની સાથે સાથે સુરકાન વજાન જલ સમજવું ઓ તે
 ના પ્રજોતરે — કિર કઠીરનું સુરકાન ના પ્રજોતરે ક. વજાનું જલ
 એઢી વજાનું કુ સુરકાન ઓ ૧ યેઢિય કિરકીરક અને મનુષ્ય યેઢિય

જામર નિનિધ પ્રકારે છે. દેવેન્દ્રા અવધાત્મીય વેદિકનો જામર સમ-
પુરુષ છે અને ઉત્તર વેદિકનો નાના પ્રકારે છે

વિકિતી અવચ્છેદનના આ પ્રમાણે — કદાચથી જાતજાતે અસ-
ખલમાં જાત અને કદાચથી એક જાત ચેતનાથી વધારે. તેમાં વાતુના
વિકિતી અવચ્છેદનના કદાચ અને વૃક્ષ અર્થજાતે અસખલ જાત ક
કે. નારના અવધાત્મીય વિકિતી અર્થજાતે અસખલમાં જાત અને
કદાચથી જાત અવધાત્મી પ્રમાણે. તેમાં ઉત્તર વેદિકની કદાચથી
જાતજાતે અસખલમાં જાત અને કદાચથી પૃથ્વીવૃક્ષના અવધાત્મીયથી
વક્રી. રવેન્દ્રા વિવિધના વિકિતી કદાચ ક ચેતના, અવધાત્મી
એક જાત ચેતનાથી વધારે અને દેવેન્દ્રા ઉત્તર વેદિક એક જાત ચેતના
કદાચ છે અને અવધાત્મી જાત અવધાત્મી પ્રમાણે.

૧. વેદિકની અવધાત્મીય છે —

અર્થમાં અવચ્છેદનના સમાન્ય પ્રયોગથી જાત વિવિધતાથી જાત
જાતે માર્ગવિધિ સમુદાય વળતી વેદિક સરીતી અવચ્છેદનના જાત
સમજાવે છે તે આ પ્રમાણે — વિવિધતાથી અર્થ અને જોત-
કર્મ તે સરીતીપ્રમાણ અને અર્થમાં અવધાત્મી અર્થજાતે અસખલ
જાત અને કદાચ કદાચ અને નીચે કોઈના સુધીની. આ કદાચ અવચ્છેદન
એ જાત કોઈના એક છે એમ અને નીચે છે એમ જાત જાતે એમ
તેથી જાતજાતે સમજાતી વિવિધતાથી જાતે જાતે અર્થમાં (જાત જોઈથી
અર્થ કોઈના સુધીની છે. માર્ગ સામાન્ય રીતે વિવિધતાથી જાતે
જોઈ કોઈના જ એમ છે અને ત્યાં જાત અવચ્છેદનના સમુદાય અને
કે. નારની કદાચથી અવધાત્મી જાતે જાતે જાતે છે. માર્ગ એ નાર
સમજાવે જાતે જાતે વિવિધ જાતે તેમાં અવચ્છેદનના અવધાત્મી
એમ તે જાતે જાતે સરીતી અવચ્છેદનના અવધાત્મી જાતે જાતે
માત્ર છે છે. અને નારની કદાચ અવચ્છેદનના અર્થ નીચે સમાન
વાત સુધી, એને સમાન નારમાંથી સમુદાયમાં માર્ગસુધી અવધાત્મી
દેવ; અને વીરથી વિવિધમાં અવચ્છેદનના સુધી, એ તે ત્યાં અવચ્છેદન
જાતે એમ તેમ અને જાતે વિવિધમાં માર્ગના અને પુરુષની સુધીની
કે. માર્ગ નાર તેમાં જાતે જાતે જાતે જાત છે. અવધાત્મી માર્ગનાત્મક
એમ અવચ્છેદન કોઈના સુધીની છે. અવધાત્મી, અવધાત્મી, અવધાત્મી

અર્થિવાચાવીના ત્રીસો જા પ્રશ્નો સમજાવા — અર્થિવાચાવી
જ્યારે જાણે પાત્ર નથી, એટલે તેમને જો અર્થિ નહિ જાય,
અર્થિ જનુ છે. જો એ જા જનુ છે જ નહિ તો નિત્યનિવસે પ્રત
જા જોઈ નથી અને તેમાં કાશ્ચિ જાજ કાશ્ચર્જા એક વાચ્ય
જનુ કાશ્ચ કોશ્ચુ છે. બીજો નિશ્ચય જાવા અને — ૧. જા સ્વક
જાણી નથી ૨. જા સ્વક કંઈક સ્વી નથી — જાણી. ત્રી સ જા
જા પ્રશ્નો છે — જાની સ જા જાને જાણે જ જાણી જુજાવાને જા
જા, બીજો જ (જા) ૧ (સ્વક જાને જા) ૧ (કાશ્ચિ)
જા જા જ જાને નમ્યાણી કોણી હોય તો જા પ્રશ્નો કોણ —

10 (10)

1-4 1111 - 1111

— १११ —

આમ આ બે મહત્વના કારણોથી ૧ ના જવાબ નાર-નાર થઈ
જાય છે. ૧૧ ૭૦૮૪ થઈ જાય.

[illegible]

વૈનવિકૃત્તા કર સિદ્ધિ તે આ પ્રશ્ન —

[illegible]

દેવનિકાય

૧. સામાન્ય જાળતો

દેવસ્થિતિ^૧ બાર પ્રકારની છે —

૧. કોઈ સામાન્ય દેવ હોય;
૨. કોઈ સ્નાતક દેવ હોય;
૩. કોઈ દેવ પુરોહિત હોય
૪. કોઈ મહાવશન દેવ હોય.^૨

[—સ્થ ૨૧૮]

દોષી અને સર્વથી દેવો યજ્ઞ સંબંધી છે. રૂપદર્શન કરે છે મુખ્ય છે છે સ્થાવર છે છે, સ્થા કરે છે જવન્ય છે મહાસ્થ છે વિકુલણ કરે છે પરિવ્રાજક કરે છે, ભાષે છે આહાર લે છે તેને પરિવ્રાજક છે વેદ છે અને નિર્જા કરે છે

[—સ્થ ૮]

૩. સમુદ્ધાત કરીને અને ક્યો વિન્ય કોમ બે પ્રકારે જાતમા (દેવાતમા) અર્ચિત જ્ઞાન-દ્યાનથી —

૧. અપિચ્છેઃ સ્વયેદેજે છે,
૨. વિચચ્છેઃ સ્વયેદેજે છે,
૩. સિમ્ચેઃ સ્વયેદેજે છે
૪. સપૂર્ણેઃ સ્વયેદેજે છે

૧. સિદ્ધિ થાયે નવોડા એમ મનુષ્યોમાં મર્ક પાન્ય કોઈ નાજન થય થોડો દેવ છે, તેમ દેવમા જવ છે

૨. મનુષ્યોમાં બીજાના કુળના મનાય બાદ-ચાચ્છે દેવ છે, તેથી દેવસ્થિતિ — તે પ્રજનન દેવ કહેવાય.

કૃ તે જ પ્રમાણે વિદુવણ્ણ કરીને જાને કયાં સિદ્ધ
અર્થપ્રજ્ઞાન-દશ નથી —

૧૪ અપીસાઠાદિને જાણે-દેખે છે

[—સ્થા ૮]

કૃ દેવો જ્યુ વખતે વિદુત્ કરે છે —

૧. વિદુવણ્ણ કરવી વખતે;

૨. પરિચારણા (મીથુન) વખતે;

૩. કોઈ કામવૃ-જાણણને પાવાની ભરતી, વસ, વડ
વીચોભિંદુ યા ન કરાવતું હોય ત્યારે.

કૃ જ્યુ કાસ્યે દેવો મિથયજ્ઞ ના કરે છે —

૧-૩. ઉપર પ્રમાણે

[—સ્થા ૧૦]

કૃ દેવસોઠમાં નવો કર્પન કરેમો. દેવ છંદો તો જ્ય
મનુષ્યસોઠમાં શીજ આવી શકે ત્યારે તેનાં જ્ય
કાસ્યે છે —

૧ દેવેના કામસોમમાં મુદિત વર્ષ જ્ય છે

૨ મનુષ્યસોઠને સ્નેહ વૃદ્ધી જ્ય છે જાને દેવસોઠને
પ્રેમ જ પાર્ષ જ્ય છે

૩ તે જિવો તો દેવના કામસોમમાં રક્ષાર્થ જ્ય છે કે
કમિયાં વિચાર કયાં કરે છે કે જાણે વર્ષિક
કાસે વર્ષિક, મિમ કરવાં કરવાં જેમને માટે તે
જ્યનો હોય, તે સોઠો તો મરી પૂટે છે જિલ
તને જ્યપણ રહેતું નથી

કૃ દેવ જ્ય તો મનુષ્યસોઠમાં જ્યવી શકે તેનું જ્ય

ઉપધ્યાય, ગણી વજેરે છે જેમના પ્રભાવથી મને
આવી દેવદિ મળી છે. તે હવે તેમની પાસે જઈ
તેમને નમસ્કાર કરું તેમની સેવા કરું.

૨ મનુષ્યોમાં તે સ્વામી, તપસ્વી અને જ્ઞાતિ દુષ્ટર
દુષ્ટોને પણ કલ્યાણ પાળા છે, તે હું તેમની
પાસે જઈ તેમને નમસ્કાર કરું તેમની સેવા કરું,

૩ મનુષ્યોમાં મારું માતા પિતા ભાઈ વજેરે
સ્વાસજીવીઓ છે, તે તેમની પાસે જઈને
હાજર થઈ, જેથી મને મળેલી દેવકૃદિને તેઓ
ભેઈ શકે.

(-સ્થા ૧૦૦)

૬ દેવ જાહે તે પણ આર કાણે મનુષ્યસેકમાં શીઘ્ર
આવી શકે નહિ —

૧-૨ ઉપર પ્રમાણે;

૪ મનુષ્યસેકની ગણ દેવોને ગમતી નથી મનુષ્ય,
મનુષ્યસેકની ગણ ૪૫ યોજન સુધી વિશે
દેવાય છે અને તે દેવોને અણગમતી છે.

૬ આર કાણે ધારે તે દેવ મનુષ્યસેકમાં આવી શકે —

૧ ૩ પ્રથમ જેમ

૪ મનુષ્યસેકમાં માથા મિત્રો સજીવીઓ. ॥
જેમની સુધે ક્રિમ મે નહીં કરેલું કે જે કોઈ
પહેલું મરી દેવસેકમાં જાય, તેણે ત્યાંથી આવી
બીજને બિંધ આપવો.

(-સ્થા ૧૧૩)

આ પ્રકાર ૬ (જેક જગ્યાથી બીજી જગ્યાએ ફરનારા) છે —

૧. અનુત્પન્ન સોત્રોના નિષાદન માટે;

૨. પૂર્વોત્પન્ન સોત્રો આશ્વા ન જાય તે માટે;

- ૩ જનુ પન્ન મુખના નિષ્કરન માટે;
૪ અતેવ મુખ ચાતુર ન જાય તે માટે.

(-સ્થ ૧૧)

ક દેવો પોતાનું કવચન ત્રણ કાળે જાણે ॥ —

- ૧ વિમાન્યમત્રજ નિષ્કલ દર્શ જાય તો;
૨ દરપૂર્ણા ગ્ધાન થાય તે;
૩ પોતાની તેજોઽસ્થા દીન થાય તો

ક દેવેને ગુહ્ય થવાના ત્રણ સ્થાન ઠિ —

- ૧ જાણે તે જાણે દર્શિ મરતુ પડે;
૨ મારે માનના ઉત્તમ માનનું જોઈ જાને જિનું
ચીક મિ જાણેના મિશ્રણને જાણે કાળે પડે;
૩ જાણે આગ્રહ મન માં રહેતું પડે.

(-સ્થ ૧૨)

ક ત્રણની દેવો કૃપા કરે ॥ —

- ૧ મનુષ્યકવ,
૨ આર્જુનમાં કવ,
૩ મુકુન્દમાં કવ.

ક દેવેને શોક ત્રણ કાળે થાય ॥ —

- ૧ યજ્ઞિ દેવો જાણે મુન જાણે નહિ,
૨ હતાકાળ કામસોજમ આજ્ઞા કર્ત જાણે કાળ
મુખી લીલા પાળી નહિ;
૩ વિગુહ્ય થઈતર પાળ્યું નહિ.
આન વિધારી તે પસિયપ કરે છે.

(-સ્થ ૧૩)

૨. ભેદો

દેવ જ્ઞાન પ્રકારના છે —

૧. જાગ્ય દ્રવ્યદેવ (દેવ યવા યોગ્ય) -

૨. નરદેવ - અકુવતી;

૩. ધમદેવ - આત્માવાદિ,

૪. દેવાધિદેવ - અરિહન્ટ;

૫. ભાવદેવ - વૈમાનિક વગેરે.

(-સ્થ ૨૦૧)

દેવ ચાર પ્રકારના છે —

૧. જાવનવાસી; ૨. વાનખતર ૩. અધીપતિ ૪
વિમાનવાસી

(-સ્થ ૧૪૦)

(૧) જાવનપતિ

૧. અમુરકુમાર ૨. નાગકુમાર; ૩. સુપર્ણકુમાર, ૪
ચિત્રકુમાર, ૫. અજિતકુમાર; ૬. દ્વીપકુમાર ૭. ઉદધિકુમાર;
૮. સિંધાકુમાર ૯. વાસુકુમાર; ૧૦. સ્તનિવકુમાર

(-સ્થ ૩૩૧)

આ જાવનપતિ દેવોના દસ કૈતવ્યુલ છે —

૧. અધત્ત; ૨. શલિપત્ત ૩. શાકમત્તી; ૪. ઉભર;
૫. સિરીર ૬. હિમવર્ણ ૭. વંજુલ; ૮. પદ્માશ્વ ૯. વમ;
૧૦. કલ્પિતાર

(-સ્થ ૩૩૧)

૧. જે જાગ્ય મળે દેવ વચના કોષ તે.

૨. આ ભેદો ભાવદેવના સમજાયા અકુવર નિશ્ચય દેખા મેલો
જ પ્રમાણે સેપેકા છે — ૧. વાસુકુમારદેવ ૨. વાનવિસ, ૩. વામ,
૪. ઉદધિ, ૫. નિમજનપતિ ૬. અધિરિમજનપતિ ૭. અધામરિક ૮
વગેરે - અકુન ૧૧ ૧૨.

વિપુલકુમારીમાં ચાર મહત્તરિકા (પ્રધાન) છે —

૧ ચિત્રા; ૨ ચિત્રકેતકા; ૩ શવેષ; ૪ ચૌલમિની.
[—સ્થ ૧૪૧]

વિપુલકુમારીમાં ૬ પ્રધાન છે —

૧ બાધા; ૨ સક્ષ; ૩ શવેષ; ૪ ચૌલમિની; ૫
૬-શા; ૬ વનવિષ્ણુ.
[—સ્થ ૧૪૨]

સ્તિપ્તકુમારીઓમાં ચાર પ્રધાન છે —

૧ રૂપ, ૨ રૂપાંશુ; ૩ સુરૂપ, ૪ રૂપવતી.
[—સ્થ ૧૪૩]

સ્તિપ્તકુમારીઓમાં ૭ પ્રધાન છે —

૧ રૂપ, ૨ રૂપાંશુ, ૩ સુરૂપ; ૪ રૂપવતી ૫ રૂપાંશુ,
૬ રૂપવતી.
[—સ્થ ૧૪૪]

વાયુકુમારના ચાર લેહ છે —

૧ કાલ, ૨ મહાકાલ ૩ લેહમ્બ, પ્રલમ્બ.
[—સ્થ ૧૪૫]

અમુરુમારના પ્રાચારો જરીએ ચોળન છે.

[—સ્થ ૧૪૬]

(૨) પરમાધર્મિક

૬ પરમાધર્મિક^૧ પણ છે —

૧ જાળ, ૨ જાળસિ ૩ રૂપામ ૪ સજલ, ૫
૬-શ, ૬ ઉપરજ, ૭ કાલ, ૮ મહાકાલ, ૯ અસિપત; ૧

૧ પરમાધર્મિકને અભધર્મિક ન કહવા લેઈએ.

૧૬ ૧૧ ક્રમ ૧૨ નામુક ૧૩ વતારણી ૧૪ અરવર
૧૫ મહાધોષ

[- ३५ १५]

(3) वायुमय नर

૬ ચતુર્થ તરના ક્યા પ્રકાર છે —

૧ પિપ્પલ ૨ જૂનો ૩ વગો ૪ શણ ૫ મિત્તે;
૬ કિપુરો; ૭ મધેરો; ૮ તપેલ.

૬ જા. માઃ વાગુન્ધવસ્ત્રાં માહ ચૈત્યત્રય ઉ તે નીચે
મમલ્યે —

१. पिशाचेन कृतं २. वसिष्ठेन ३. भूतेन
 ४. वसिष्ठेन ५. किरातेन ६. वसिष्ठेन
 ७. विष्णुनेन ८. वसिष्ठेन ९. भूतेन
 १०. वसिष्ठेन ११. वसिष्ठेन १२. वसिष्ठेन

(-37 94)

અવગણના વગરના પાત્રોમાં આઠ મોજાન લેવા છે

1-24 c)

આજ રવર રેવેની મુખમાં મુઝા નર પેજન દેચી છે

[- 34 -]

(x) $\sqrt{2\pi}$

સં. ૧૧૧૭ (૧૯૫૬) મુજબ સુરુની જનની જ્યાં મોડે પૂરે
૫૯ છે અને જ્યાં ૨૩ ૨૫ છે) અને જ્યાં ૧૧૧૭ અતર
૧૧૧૭ મોડે ૬ અને (લાકમખા) મુજબ જ્યાં
૧૧૧૭ અતર ૧૧૨૧ મોડે ૬

[54 17]

1. 2017-18-19-20

જ્યોતિષી દેવો પાંચ પ્રકારના છે —

ચક્રી-૨ સૂર્યો; ૩. ચક્રો; ૪. નક્ષત્રો; ૫. વાસન્તી^૧
[—સ્થા ૪૦૧]

જ ચક્ર-સૂર્ય

મનુષ્યોત્તમા દક્ષિણાધ જાગમાં^૨ ૬૬ ચક્રની પ્રજા છે
હવી અને હોય; તથા ૬૬ સૂર્ય તપે છે તથા છે અને
તપશે.

[—સ્થા ૧૧]

હવેન સમુદ્રમાં ૪૨ ચક્ર અને ૪૨ સૂર્ય હતા છે
અને હોય

[—સ્થા ૧૨]

પુષ્પજયમાં ૭૨ સૂર્ય અને ૭૨ ચક્રનું અસ્તિત્વ હતું,
છે અને હોય

[—સ્થા ૧૩]

ચક્ર તેમ જ સૂર્યને ૮૮ જાદુનો^૩ પરિચાર છે

[—સ્થા ૮૮]

આ રત્નપ્રજાપુખ્તીના સમવાચી ૮ યોગન કહે
સૂર્ય જામવું કરે છે

[—સ્થા ૧૧૧, —સ્થા ૧૧૫]

૧. જ્યાં જ્ઞાતેશ કમ રાજ્યે જ આ રજિ રાજ્ય પિત્રી
રજિત પ્રમાણ રજિતેશ રજાઈ સમજાતું અને તેમજ રજિતું રજ્ય
કમજા પદ રજ્યજ્ઞ જાજા જ્યોતિષકમાં સૂર્ય કિતજ્યા જેજા જ્યોતિષ
છે તે જ્યા જ્યોતે જ પરિચાર જ્યાં છે. જ્યાં અને સૂર્ય છે જ જ્યોતિષક
રજા છે. તેજા જ્યા જ્યા જ્યા રજાની જ્યાંજે જ્યાં પરિચાર તેજે જ
જ્યાં છે. મિત્રે જ્યા ૮૮ ૧ નક્ષત્રો અને ૧૧૧૧ જ્યાંજે જ્યાં જ્યા
જ્યા મિત્રે જ્યા જ્યા જ્યાંજ્યાં જ્યાં છે. જ્યાંજે જ્યાં જ્યાં જ્યા
પરિચાર જ્યાં

૧. સૂર્ય પ્રકારને બે પ્રકાર ૧. ૧

૨. તમ જ્યાં જ્યાં જ્યાં જ્યાં ૨. ૨ ૧-૧૪

જાન્યુઆરીમાં અપેક્ષાકે અને સપ્ટેમ્બરમાં મળીને
કુલ ૧૬૦૦ યોજન પ્રમાણ સેવને^૧ વધાવે છે.

[- 24 10]

શુદ્ધપદ્મનો સ્વરૂપ પ્રતિદિન દર બાજર જેટલો વધે છે
જનને કુળપદ્મનો સ્વરૂપ તે સો જ પ્રતિદિન થટે છે

(-34 11)

મુવ શત્રુ કૃષ્ણપણના પડવાથી મારીને જમાલ મુખી
મરિદિન જાફરી સરથાના પદ્મમા જાગને રાકયો જાપ છે-
જેમકે ૪ રાને દિવસે રહે જાગને, વીજને દિવસે તે જા
જીવ જાગને - જોમ કરણે કરણ જમાલને રાજ સપ્ત
પદ્મને લાગે તે છે.

[- 24 17]

જાણીતા સુમન સોની સહી ૧૫ ડે ૪

[—४५५—]

निम्न पत्रावली १३ सुबोधवर्षीय निम्न पत्रावली
मेरे हाथ में

(-54 93)

1. જુલિયન ગ્રેગોરિયને જાતે 1583 ના

૧. જુનિ સિવાય અન્ય કોઈ પણ મહત્વના દિવસો ન હોય.

૩ જાણી બહુજી રવ જગ મહત્વા વિદ્યે કલેક થાએ યંત્ર સ્થોક
વીસી જારાયે નવ તે ૧૪૨ વિનસી જ્યારે અપાસ આને ત્યારે વરે
જગ આપર્ધ નવ તેથી તે વિનસી ચ'હયું જાત મહર્ષિ નવ ભુવિ
અમલી થા પૂ ૧૦૮

૧. પાલિકા સમક્ષ જાહેર જમીન પ્રાપ્તિને બાદે દિ. ૧૫.૧૧.૧૯૮૦

[illegible]

સુખ મંડલનો નિષેધ મુઠ્ઠી યોજન^૧ પ્રમાણ છે

[—છપ ૪૮]

સુખ મંડલ બિંદુ યોજનમાં મુઠ્ઠી યોજન લાગુ એટલું
જોણું છે^૨

[—છપ ૧૩]

સુખ પ્રત્યેક મંળને ૬ અંગુલોમાં પૂરું કરે છે^૩

[—છપ ૧]

જ્યારે સુખ સર્વજાણી મંડળમાં જામણું કરે છે ત્યારે
અહીંના મનુષ્યને ડાઠગણીકું યોજન પ્રમાણ રૂર જ્યો
રેખાય છે^૪

[—છપ ૩૧]

જ્યારે સુખ સર્વજાણી મંડળથી ત્રીજા મંડળમાં જામણું
કરતો હોય છે ત્યારે અહીં રહેલા મનુષ્યને ડાઠ હંબર
યોજનથી કંઈક જોડી રૂર જ્યો રેખાય છે^૫

[—છપ ૩૩]

૧. સુખ નિમળ એટલું જોણું તેટલો જ મંડળનો નિષેધ—જોણું
છે સુખ નિમળ એટલું જેનું પોળને જામણું બે છે તેટલો મંડળને નિષેધ
રહેતો.

૨. બિંદુ યોજનના ૧૧ લાગુ કરીને તેમાંથી ૪૮ લાગુ એટલો મંડળને
નિષેધ બાંધે જતા બાજી ૩૩ બિંદુઓના લાગુ થાય. તેટલું મંડળનું રૂર
યોજનથી બેટું જણાય.

૩. નિષેધ જારે જુઓ પ્રકલ્પને બેટું ડિપણ ન ૧.

૪. નિષેધ જારે જુઓ પ્રકલ્પને બેટું ડિપણ ન ૨.

૫. અંગુલીપદ્ધતિમાં ૩૧ : ૧૫૫૫ અને યોજનના સ્થિતિ
લાગુ ૧૧ લાગુ કરી તેમાં ૧૩ લાગુ—જાણું બાજી ૩૩ બેટું ડિપણ
નવનો બાંધે બિંદુ હંબર યોજન એટલું નવું લખાઈ.

બ્યારે સૂર્ય સર્વાંશ્વતર મહાકર્મા બ્રમણ કરે છે ત્યારે
મહી સ્તેષા મનુષ્યને જીવંત રહે છે યોજન ૬૧ રહ્યો
રેખાર છે

[—સપ ૧૦]

આશ્વતર મહાકર્મા (સૂર્ય બ્યારે બ્રમણ કરતો હોય
ત્યારે) આદિ મુદ્ધવર્મા ૬૬ આગળ પૌરુષી કાયા હોય છે ૧

[—સપ ૬૧]

ઉત્તરમુ (સર્વાંશ્વતર) પ્રથમે સૂર્યમહા ૬૬ ઉત્તર
યોજનથી વધારે લાગુ-પહોણ છે દ્વિતીય અને તૃતીય મહા
પ્રથ ૬૬ ઉત્તર યોજનથી વધારે લાગુ-પહોણ છે ૧

[—સપ ૬૬]

ઉત્તરમુદ્ધવર્મા (સર્વાંશ્વતર મહાકર્મા પ્રવેશેલો) સૂર્ય
૨૪ કાર્તિક પૌરુષી કાયા કરીને પાણી વાળે છે

[—સપ ૧૪]

આવડુ મુદ્ધવર્મા સૂર્ય ૨૪ કાર્તિક પૌરુષી
કાયા કરીને દિવસના ક્ષેત્રને કાપે કર્તો સર્વક્ષેત્રને વધારે
છે, અર્થાત્ ત્યાર પછી દિવસ દૂરો ગયો છે અને રાત્રી વધે છે

[—સપ ૨૦]

૧. જુઓ પ્રકાશને જાતે પ્રિય ૧ ૮

૨. વિશ્વ મારે જુઓ પ્રકાશને જાતે પ્રિય ૧ ૮

૩. મહી રહ્યો ને ૬ લાગુ-પહોણ, એમ યોગ્યતા છે ૬. એવા
સૂર્ય બ્યારે ૨૪ કાર્તિક કાયા પો ત્યારે સમગ્ર ૩ સપ ૬૧ સર્વ
શ્વતર મહાકર્મા પામે વળીને દ્વિતીયમાં પ્રવેશે છે

૪. આપણે જુદી જુદી મુદ્ધવર્મા કાયા ૨૪ કાર્તિક હોય,
આવડુ મુદ્ધવર્મા કાયા ૨૪ કાર્તિક એવી કાયા વધે, એવી આવડુ મુદ્ધ
કો ૨૪ કાર્તિક ૩ કાર્તિક વધવાથી ૨૪ કાર્તિક વધે, પણ વિશ્વ
જુદી કર્તો તે ૩૩ સર્વક્ષેત્રો ૨૪ કાર્તિક હોય એવા વધારે વાળ
ત્યારે ૨૪ કાર્તિક કાયા વાળ.

દેવ જાને જાસો માસમાં સુખ સિંહ વખતે ૩૬
જાગળ પીરુષી છાયા કરે છે
[—કપ ૩૧]

કાલંક (વચાળ) કૃષ્ણ સાતમે^૧ સુખ ૩૭ જાગળ
પીરુષી છાયા કરે ૩
[—કપ ૩૨]

કલંક જાને કુજાણી^૨ પૂનમ સુખ ૪ જાગળ પીરુષી
છાયા કરે છે
[—કપ ૪]

જાગુડીવનો સુખ જાગુડીપમા ૧૮૦ ચોક્કસ જાગ
ગાહીને સર્વાંજલર મહોને ઉત્તરને પામી છે.^૪
[—કપ ૬]

પ્રવેશવી જાને નીકળવી વખતે સિંહ વાર સુરની જામણ
કરતું પડે સિંહ ૧૮૨ મહોને જાગુડીપમા છે.^૫
[—કપ ૮]

૧ જા સિંહ તે જાને માસની પુલિ પા. વસતવર્ષ તે સિંહ રહેલો
જાને દુષ્ટ કાંઈક વિષયે ૩૧ જાગળ જાગા દેખ.

૨ જામે કુસુકમાં કાલંક પાટ ૮૫૫ છે. જ્ય ત્વ વિષયક
જાને વસતવર્ષ જ્ય નવાન એકને. કાલકુ એ વેળા પુલિ પા
કાલકુ કાલકુ કાલકુ ૩૧ જાગળ દેખ તે કાલકુ વિષયક સિંહ જાગળ
વસતવર્ષ નવાન સુક કપિ ૩૦ જાગળ વાલ.

વિષયક કહે છે કે વેળાન પુલિ પા વેળા પા વિષયક કાલકુ
૧૮૫ પુલિ પામી ૧૮ જાગળ જાગા દેખતું સુરો વસતવર્ષ છે. ત્યાર પા
માસમાં જાને કાલકુમાં ૪ સિંહ જાગળ જાગળ સિંહ જાગ. કાલકુ
કાલકુ ૧ મે ૭ જાગળ પડે ત્યાર કાલકુ કાલકુ કાલકુ ૩૧ જાગળ
જાગળ જાગા દેખ તે તેમાં વાર જાગળ કાલકુ કાલકુ ૩૧ જાગળ
જાગળ મહો પડે.

સુખો પ્રકરણને જાને વિષયક ૧ ૧

૫ સુખો પ્રકરણને જાને વિષયક ૧ ૧૧

ધીમા ચંદ્ર સંવત્સરની હેમવત્સતુના ૭૧ દિવસ વીત્યે
સૂર્ય સર્વભક્ષમ હાથથી આવૃત્તિ શરૂ કરે છે. અર્થાત્ દક્ષિણ
ચળથી નિવૃત્ત થઈ ઉત્તરાષાઢ્યમાં વિચરે છે.^૧

[- સમ ૭૧]

હું ઉત્તરાષાઢ્યથી નિવૃત્ત થયેલો. સૂર્ય દક્ષિણાચળના પ્રથમ
મહત્વથી હઈને અમા મહસે ફેરૂં સુકુર્વ નેટહું દિવસોત્ર
જોણું કરી તેહું જ સર્વસિત્ર વધારે છે.

હું તે જ પ્રમાણે દક્ષિણાચળથી નિવૃત્ત થયેલ સૂર્ય પ્રથમ
મહત્વથી હઈને અમા મહસે તેટહું જ સર્વસિત્ર જોણું કરે
છે અને તેટહું જ સિત્રિત્ર વધારે છે.

[સમ ૭૨]

પ્રથમના ૭ માસમાં^૨ સર્વાન્તર વર મહત્વથી બાહ્યમ દયોમાં
(દક્ષિણાચળ) ગતિ કરેલો સૂર્ય હજમા મ સે પહોંચે છે ત્યારે

૧. પંચ વરસે એક વરસુત્ર તેમાં પ્રથમમાં એ વર્ષ વરસવત્સર
છે. એનું અધિવર્ધિત સંવત્સર છે. એનું વરસવત્સર છે. બીજું પંચવર્ષ
અધિવર્ધિત સંવત્સર છે. ત્રીજું એનું વરસવત્સર પ્રચુર છે. તેથી
ફેવરવત્સર પ્રચુરથી પણ વધુ. (પૂર્વિમંત્ર મહિમા ફેવરથી પ્રચુર
પ્રચુરવત્સરથી મહિમા મહે) અને એક વરસવત્સર ૧૦ દિવસ વધુ
તેના જ દિવસ મહત્વથી પ્રચુર વધી પણ વધુ અને તે જ દિવસ
તે પ્રચુરવત્સર છે એ છે.

૨. સમગ્ર મહે સુમિ પ્રચુરને અને દિવસ ન ૧૨.

૩. વર્ષની સામાન્ય દક્ષિણાચળથી વધુ છે એથી પ્રથમના ૭ માસ
દક્ષિણાચળ અને બીજા ૭ માસ ઉત્તરાષાઢ્યના અર્થાત્ પ્રથમ ૧૬ દિવસે
પ્રથમ મહત્વ દક્ષિણાચળ વળતે ફેરૂં સુકુર્વ નેટહું સિમિત્ર ૧૦ સુકુર્વ
પ્રથમ દિવસમાંથી પાત્ર દોનથી પ્રથમ મહત્વ પ્રચુર ૦ ૮૮ એથી
ફેરૂં સુકુર્વ નેટહું સિમિત્ર થયો અને તેથી જ રાત્રી વધી. બીજા ૭
માસ પ્રથમ ઉત્તરાષાઢ્યમાં તે જ સિમિત્ર સિમિત્ર ૧૫ છે અને રાત્રીમાં
છે.

અભિજિત નક્ષત્ર ૬ મુકુતમી કંઈક બધરે^૧ વા
આથે ધોતમાં રહે છે.

[—સ્થ ૧૧૬-૧૧૭ ૧]

બધં નક્ષત્રેના બદ્ર આથેના યોગનું સિદ્ધિ સર્વ
ભવ કરીએ તે સમાસે છે^૨

[સ્થ ૧૧૮]

કે અપોતિદેન્દ્ર બદ્ર આથે બદ્રભાગમાં વસુભિ
૩ - ૩૦ મુકુતમી ધોત નીચેનાં નક્ષત્રને છે —

૧ પૂર્વાષાઢપદા ૨ કૃત્તિકા; ૩ મઘા; ૪ પૂર્વાશ્લેષ
૫ મૂલ; ૬ પૂર્વાષાઢ.

કે અને સારીના ભાગમાં અપોતિદેન્દ્રમાં ૧૫-૧૫ મુકુત
ધોત નીચેનાં છે —

૧ ચતુર્ભિપદ; ૨ ભરણી; ૩ બહા; ૪ અશ્લેષ
૫ સ્વાતી; ૬ અપેક્ષ.

કે અને આ નીચેનાં નક્ષત્રને અથા અને સારી
અને ભાગે ૪૫ મુકુત મુખી રોડા સેત્રમાં બદ્ર આથે યોગ છે

૧ ચંદ્રિકા, ૨ પુનર્વસુ; ૩ ઉત્તરાષાઢપદા ૪
વિશાખા; ૫ ઉત્તરાષાઢ ૬ ઉત્તરાષાઢપદા.

[સ્થ ૧૧૯ - સ્થ ૧૨૦-૧૨૧ ૧]

૧ મીઠા અથાથી પ્રભવે કદાઈ સારી અને સારીના તે અથ
(અથાથી આ અથ) ૧૦ અથા મીઠા તે તેમના ૧૦ અથ મીઠા
સારી

૨ સમસ્તી પાઠે અથા પ્રભવે અને વિષય ૧ ૧૨

જા. જનિશ્ચિત્વાદિ સાત નક્કરી પૂર્વાશરિક છે —

१. अभिहित २. भवसु, ३. धनिष्ठा ४. शतभिषङ्;
५. पूर्वाभाद्रपदा; ६. कृत्तिकाभाद्रपदा ७. रेवती.

[-201 201]

इतिमं आदि सात नक्षत्रो पूव द्यारिक्त ॥

[- ३५ -]

અચિની? આદિ સાવ નક્કરો વિકલ્પકારક છે —

૧. અર્ચના; ૨. ભરણી ૩. કૃતિકા; ૪. શાહીલી;
૫. મુગધી ૬. આતો ૭. પુનવસુ

[-24 44]

મથુરા જ્યાંથી આવતો નવજનો રસિકવૃંદારિહ છે

$$(-1)^{n-1} \left(\frac{1}{n} \right)$$

અપ્પાઈઁ સ્વત નક્કનો પશ્ચિમઢારિક છે —

१. पुत्र; २. अश्वमेध, ३. मथा; ४. पूर्वाश्वमेध, ५. निवर्तश्वमेध; ६. कर्म, ७. विद्या

[-25 44]

જાન્યુઆરી ૧૯૫૨ માં આદિ શિવ નાથનો પશ્ચિમવર્તીક ઉ

[-24 0]

આવી આદિ સત નક્કરો ઉપરદ્યારિક છે —

૧. ભાવતિ; ૨. વિશાળા; ૩. અનુચિત ૪. જ્યેષ્ઠ;
૫. મૂલ ૬. પૂર્વાશ્વ; ૭. ઉત્તરાશ્વ.

$$[-\pi, \pi]$$

धर्मिष्ठः आदि सप्त नक्षत्रो उत्तराश्विः ३

[-24 0]

1. મું નણવ ત્યા કાણું છે તેમ છે જાણીતો છે; અને તે બદ-
કાણીમાં જાણ્યા છે. ત્યાં એ જાણ છે તે જાણીયા એવો જ છે.
2. બદકાણીમાં જાણ્યા એવો જ છે.

[illegible]

ત્યાં દિવસના જાગને ફેર ઝુકવું નેટલો બોલે કરી જતી
તેટલો જ લાગી કરતો જમણુ કરે છે.

બીજા ૭ માસમાં જ્યારે સર્વજ્ઞાનમ ટલથી સર્વાભ્યંતર
મઠ્ઠ વરફ (ઉત્તરધમણ) ગતિ કરતો હોય છે ત્યારે જદ મે
મઠ્ઠે જાગના જાગને ફેર ઝુકવું નેટલું બોલું કરી દિવસનો
જાગ તેટલો જ વધારતો જમણુ કરે છે.

[—અમ ૮૮]

સુર સર્વજ્ઞાન મઠ્ઠ વરફ જતો હોય કે સર્વાભ્યંતર
મઠ્ઠ વરફ જાવતો હોય ત્યારે ૬૩ માં મઠ્ઠમાં સમન
બિન્ધ દિવસ રાત્રને વિષમ બન્યારે છે.^૧

[—અમ ૮૯]

મધ્યમના ૭ માસમાં જ્યારે સુર દક્ષિણધન ગતિ
કરતો હોય છે ત્યારે જદમાં મઠ્ઠમાં ફેર ઝુકવું પ્રમાણુ
નેટલું દિનમાન થતાથી જાગમાન તેલું જ વધારે છે અને
બીજા ૭ માસમાં જ્યારે તે ઉત્તરધમણ ગતિ કરતો હોય છે
ત્યારે જદમાં મઠ્ઠે તેલું જ જાગમાન થતાથી તેલું જ
દિનમાન વધારે છે.

[—અમ ૯૦]

૧. જ્યાં ૪૩૫ મઠ્ઠ ૪૩૫ છે તે સર્વાભ્યંતર મઠ્ઠને દીક્ષા
કનુ પ્રથમ વધાતા જાગને ઉત્તરધમણ પ્રથમ મઠ્ઠ કનુને ૪૩૫ છે જ્યારે
દક્ષિણધન વધા ઉત્તરધમણ વધા સર્વાભ્યંતર મઠ્ઠને ૧૮૩
મધ્યમ હોવાથી એ ૩૫૫ નહિ જ્યારે ૪૩૫ મઠ્ઠ સ્વેચ્છા છે. એ ૧૮૩
મધ્યમ નમ જ્યારે સુર હોય છે ત્યારે થત અને દિવસ સરખાં બેસે છે.
૧૪ ૧૪ પુરુષ પ્રમાણ હોય છે.

૨. ૫૦૦ મઠ્ઠે ૪૪ પુરુષપ્રમાણ વધ-વા થતી હોવાથી
૪૦ મ છે ૧ ૨૮ બેસે ફેર પુરુષપ્રમાણ થા ૧૫ થાય.

સુરમહાને યોજનના કોઈકાંઈ સાગમાં^૨ નિર્માણિત
 મીસે તે સમાંથ છે તે ૯ પ્રમાણે ચત્ર મહા વિરે^૨
 [-અમ ૧૧]

જ નક્ષત્રો

જલુહીપમાં ૫૬ નક્ષત્રો^૩ ચત્રના યોજમાં પ્રકાશે છે
 [-અમ ૧૧]

કૃતિમ નક્ષત્ર ચત્રના અવબાહ નહીં ગણવાં જ્યાં
 ચત્રમહામાં પ્રમણ કરે છે. અને આશ્વતરે ચત્રમહાથી
 ચત્રનાં જ્યાં ચત્રમહામાં ચતુરામાં પ્રમણ કરે છે
 [-અમ ૧૨]

જાનિત્વને ઊડીને વાડીનાં ૧૭ નક્ષત્રોથી જલુહીપમાં
 આવડાર આસે છે^૪
 [-અમ ૧૩]

૧. જોઈનાં કોઈક સાગ મીસે તે તેવ ૪૮ નિર્માણિત સાગ
 (૧૬) નક્ષત્ર તે સુરમહાને નિર્માણ હેતુથી તે ચત્રનાં કોઈકાંઈ
 નિર્માણ નથી.

૨. ચત્રમહાને નિર્માણ ૩૬ જોઈનાં કોઈકાંઈ તે જલુહીપમાં છે.
 જ્યાં જે જ્યાં જ્યાં જ્યાં ૩ સુરનાં એમ જ્યાં જ્યાં ૧૦૪
 ચત્રનાં જ્યાં નથી જ્યાં માર ૧૫ છે જ્યાં જ્યાં જ્યાં તે ૫૧
 જોઈનાં પ્રમાણ ચત્રનાં ૭ છે સુરનાં જલુહીપમાં ૧૫ મહાને અને જ્યાંનાં
 જ્યાંનાં ૭, ૧૧૫ જ્યાંનાં જ્યાં જ્યાં ૭ મહાને જલુહીપમાં જ્યાં ૧૫
 જ્યાંનાં છે સુરમહાને જલુહીપમાં જ્યાં જે જોઈનાં ૭ જ્યાં જે ચત્રમહાને
 જલુહીપમાં ૩૫૬૬ થી કોઈ નધારે છે

૩. જુઓ પ્રમાણને જાતે દિપ્તિ ૧ ૩

૪. ચત્રમહાની સાથે જાનિત્વ નક્ષત્રો સાગ સુરમહાની
 જોઈનાં જ્યાંનાં તેની જ્યાં નથી જ્યાંનાં જ્યાં જ્યાં જલુહીપ પૂરતી
 ૭ જ્યાંનાં; જ્યાંનાં જ્યાંનાં તેમ નથી.

અભિજિત નક્ષત્ર ૬ મુહૂર્તથી કોઈક વખતે^૧ બદ્ર સુધે યોગમાં રહે છે.

[—સ્થા ૧૧—સપ ૪]

બધાં નક્ષત્રોના બદ્ર સુધેના યોગનું કોઈ સહસ્રિકા બાજ કરીએ તો સુમંત્રી છે^૨.

[સપ ૧]

કુ અપેલિતેન્દ્ર બદ્ર સુધે બાજભાગમાં સપ્તમિત્રે ૩ - ૩૦ મુહૂર્તનો યોગ નીચેનાં નક્ષત્રોને છે —

૧ પૂર્વાભાદ્રપદા ૨ કૃત્તિકા; ૩ મગધા; ૪ પૂર્વાશ્વિનિ
૫ મૂલ ૬ પૂર્વાષાઘ.

કુ અને રાત્રીના ભાગમાં અપેલિતેન્દ્ર ૧૫-૧૫ મુહૂર્તનો યોગ નીચેનાં છને છે —

૧ અશ્વિનિ; ૨ અરબ્ધી ૩ ભાદ્રી; ૪ અશ્લેષા;
૫ સ્વાતી; ૬ અપેઠા.

કુ અને આ નીચેનાં નક્ષત્રોને બાજ અને પશ્ચિમ બને ભાગે ૪૫ મુહૂર્ત સુધી કોઈ કોઈમાં બદ્ર સુધે યોગ છે —

૧ શકિણી ૨ પુનવસુ; ૩ ઉત્તરશશ્વિનિ ૪ વિશાખા ૫ ઉત્તરાષાઘ ૬ ઉત્તરાભાદ્રપદા.

[સ્થા ૧૧—સપ ૪ સપ ૧૧]

૧ ૧૧૦ અવળી પ્રાચીને કર્કેટ સુધે અને સુધેના જે બાજમાં (નાકડીયા બાજમાં) ૧૦ બાજ કરીએ તો તેજના ૫૧ બાજ = કર્કેટ સુધે.

૨ સમન્દી પાંચે જુઓ પ્રાચીને બાજે ધિપજ્ઞ ૪ ૧૪

ના અર્થજિવાદિ^૧ સ્થાવ નક્ષત્રો પૂર્વદ્યારિક છે —

૧. અર્ધજિત; ૨. જવણ; ૩. મનિજા; ૪. શવભિવદ્; ૫. પૂર્વભાદ્રપદા; ૬. ઉત્તરાભાદ્રપદા; ૭. રેવતી.
[—સ્થા ૫૮૪]

કૃત્તિકા^૨ આદિ સ્થાવ નક્ષત્રો પૂર્વદ્યારિક છે

[—સ્થા ૭]

અશ્વિની^૩ આદિ સ્થાવ નક્ષત્રો દક્ષિણદ્યારિક છે —

૧. અશ્વિની ૨. કર્કશી; ૩. કૃત્તિકા; ૪. શૃંગિણી
૫. મૃગશીર, ૬. આર્દ્રા; ૭. પુનર્વસુ
[—સ્થા ૫૮૫]

મઘ^૪ આદિ સ્થાવ નક્ષત્રો દક્ષિણદ્યારિક છે

[—સ્થા ૭]

પુષ્ય^૫ સ્થાવ નક્ષત્રો પશ્ચિમદ્યારિક છે —

૧. પુષ્ય; ૨. જ્યેષ્ઠા; ૩. મઘા ૪. પૂર્વાશ્વિની; ૫. ઉત્તરશ્વિની ૬. હસ્તા; ૭. ચિન્તા
[—સ્થા ૫૮૬]

જનુશ્રધા^૬ આદિ સ્થાવ નક્ષત્રો પશ્ચિમદ્યારિક છે

[—સ્થા ૭]

સ્વાતી^૭ આદિ સ્થાવ નક્ષત્રો ઉત્તરદ્યારિક છે —

૧. સ્વાતી; ૨. વિશાખા; ૩. જનુશ્રધા; ૪. જ્યેષ્ઠા;
૫. મૂલ, ૬. પૂર્વાષાઢા; ૭. ઉત્તરાષાઢા.
[—સ્થા ૫૮૭]

મનિજા^૮ આદિ સ્થાવ નક્ષત્રો ઉત્તરદ્યારિક છે

[—સ્થા ૭]

૧. મનુ નક્ષત્ર કષ્ટ કારણુ છે તેમાં ૭ મનસીરો છે અને તે ૫૪ મનસીરુ બન્યા છે ત્યાં એ મા છે તે જાટીના એવો જ છે.

૨. ૫૪૪કલિત્તમ અઘરે તરીકે અવિજા સમજાવ્યાના આ મઠને રીધાવે જાઓને લોકિક માત્ર લેનાનું જણાવે છે.

[શ્રદ્ધા ૮૮ છે, પણ જળુદીપમાં સદ્ર લે હોઈ
પ્રત્યેકને ૮-૮ હેવાથી બધા મળી જળુદીપમાં ૧૭૬
શ્રદ્ધા છે સમજૂતગથી ૮૮૮ યોજન ઉંચે શ્રદ્ધા છે અને
ત્યાંથી ૭૫ ૧૨ યોજન પશ્ચાત વ્યાવેલા છે]

શુદ્ધ મહાશક્તિ પશ્ચિમમાં ઉદય પામે છે અને ૧૬
નંદીઓ સહી જમણી કરીને પાછો પશ્ચિમમાં જ નસત
જાય છે

[-24 24]

શું મહાશક્તી નવ વીરિણી — શેત્રવિભાગે^૧ છે —

१. हयवीधि, २. गजवीधि, ३. नागवीधि, ४. इक्षवकीधि, ५. गोवीधि, ६. ऊरुवीधि, ७. कर्णवीधि, ८. भुजवीधि, ९. वेष्टानवीधि

~~[-24 144]~~

Quebec City, Quebec

[illegible]

૧. વાચા એવા જ્ઞાતાર્થના કહે તે વાચક કહે. યીમાદાર કહાને ૭
૨. એક કોઈનાં વચ્ચે રૂપ અને રાત્રી જાણે ૭ જલ કહાને ૭ જલ જાણે
૩. વાચા એવા જ્ઞાતાર્થના ન કોનાથી તે વિનાશના જાણના ૭ જલ
૪. વાચા જલ કહાને ૭

૧. સુક- ૨. જુમ; ૩. જુલસપાલ; ૪. જાળારક (મંગર);
૫. ઝાંઝીર; ૬. કેવ

[—સ્થા. ૪૮]

ઘ. તારા

નકચોના તારા નીચે મુજબ છે —

સ્થાન	તારા	સ્થાન	તારા	સ્થાન
જાલિજિત	૩	સુમ	૩	સ્થા. ૨૨૭
ઝવડુ	૩	સુમ	૩	સ્થા. ૧૨૭
જાંઝીર	૫	સુમ	૫, સ્થા.	૪૭૩
સુલજાવડુ	૧	સુમ	૧	
પૂર્વજાવડુ	૨	સુમ	૨, સ્થા.	૧૧
ઉત્તરજાવડુ	૧	સુમ	૨, સ્થા.	૧૧
રેવડી	૩૨	સુમ	૩૨	
ઝાંઝીર	૩	સુમ	૩, સ્થા.	૨૨૭
જાંઝીર	૩	સુમ	૩	સ્થા. ૨૨૭
દુર્ગા	૬	સુમ	૬	સ્થા. ૫૩૬
દુર્ગા	૫	સુમ	૫	સ્થા. ૪૭૩
મુગાસિય	૩	સુમ	૩, સ્થા.	૨૨૭
જાંઝીર	૧	સુમ	૧, સ્થા.	૫૫
પુત્રજાંઝીર	૫	સુમ	૫, સ્થા.	૪૭૩
પુત્ર	૩	સુમ	૩, સ્થા.	૨૨૭
જાંઝીર	૬	સુમ	૬	સ્થા. ૫૩૬
સુધા	૭	સુમ	૭	સ્થા. ૫૮૬
પૂર્વજાંઝીર	૨	સુમ	૨	સ્થા. ૧૧
ઉત્તરજાંઝીર	૨	સુમ	૨, સ્થા.	૧૧
દસ	૫	સુમ	૫, સ્થા.	૪૭૩

ચિત્ર	૧	સુમં ૧ સ્થાં ૫૫
સ્થાપિ	૧	સુમં ૧ સ્થાં ૫૫
પિપ્પાખા	૫	સુમં ૫, સ્થાં ૪૭૩
અનુચાપા	૪	સુમં ૪ સ્થાં ૩૮૬
જ્યેષ્ઠા	૩	સુમં ૩ સ્થાં ૨૨૭
મૂઠ	૧૧	સુમ ૧૧
પૂર્વેપાદ	૪	સુમં ૪, સ્થાં ૩૮૬
ઉત્તરેપાદ	૪	સુમં ૪ સ્થાં ૩૮૬

દેવતીથી જ્યેષ્ઠા મુખીનાં નક્ષત્રોનાં વાચ ૬૦ છે ૧

(-સપ ૯૮)

સ્ત્રીમત્તા પૃથ્વીના સમવળથી ૬૦૦ ચોક્કસ જિજ્ઞે વાચ
જમણે ૬૦ છે

[-સપ ૯૯ -સ્થા ૧૦૦ -સપ ૧૧૧]

જનુ કારણે વાચ અવધાનથી અલિપ્ત થાય —

૧. ચિત્રિયા વખતે,
૨. મેચુન માટે,
૩. જોડ સ્થાનથી જીને જવા માટે.

(-સ્થા ૧૩૩)

(૫) વૈમર્દનિક દેવો

[વૈમર્દનિક દેવોના મુખ્ય બે ભેદ છે — સોપર્માદિ
જન કાર્યમાં ઉત્પન્ન થનારા કાર્યાપજન, અને જો જાર
દેવતાની ઉપનામ ૬ દેવેશ્વર અને પંચ અનુચર વિમાનોમાં

ઉપજાવેલા તે કમ્પવીત કમ્પના દેવોમાં ન્યૂન-મોટાને
જાણ હોય છે તથા તેઓ અમુક કારણે મનુષ્યલોકમાં
પણ આવે છે, અથવા કમ્પવીતના જાણ દેવો અદર્શ છે.
તેઓને કોઈની જાણનું પાલન કરવાનું હોતુ નથી તેઓ
મનુષ્યલોકમાં મૃત્યુ પહેલ્યે કરી આવતા જ નથી. વિશેષ
મોટે ભુએ લક્ષ્યસૂત્ર ૪ ૧૭-૨.]

ક. વિમાનના પ્રસ્તર અને વિમાનોની સંખ્યા

કે જા ચાર નીચલા કમ્પ અર્ધચ દ્રાક્ષરે છે —

૧ સોષમ; ૨ ઇચ્છાન; ૩ સનતુમાસ; ૪ માદેન.

કે જા વચલા ચાર કમ્પ પૂર્ણ ચ દ્રાક્ષરે છે —

૧ પ્રજ્ઞલોક; ૨ લોક; ૩ મહાગુહ; ૪ સાધાર

કે જા ઉપલા ચાર કમ્પ અર્ધચ દ્રાક્ષરે છે

૧ જ્ઞાનલોક ૨ આકૃત, ૩ જાણ; ૪ અમુત

[—સ્થ ૩૭]

કે વમાનિત દેવોના વિમાનના જાણ મળી ૧૨ પ્રસ્તર છે^૧

કે સોષમ અને ઇચ્છાનના મધ્યમ પ્રસ્તરે આવદિગ્રામ પ્રમેય
દ્રિયામાં ૧૨ વિમાનો છે^૨

[—સ્થ ૧૧]

સોષમ અને ઇચ્છાનના જાણ મળી ૧૩ પ્રસ્તર છે

[—સ્થ ૧૩]

પ્રજ્ઞલોક કમ્પના ૭ પ્રસ્તરો છે

[—સ્થ ૧૧]

૧ વિન મારે બુદ્ધિ પ્રાપ્તને બતાવેલું ન ૧૨

[તે જ્યાં પ્રમાણે—]

સૌખ્યમનાં ૩૨ લાખ વિમાનો છે	સુમ ૩૨
ધ્યાનનાં ૨૮ લાખ વિમાનો છે	સુમ ૨૮
માહેન્દ્રકુમ્ભનાં ૮ લાખ વિમાનો છે	સુમ ૮
લંકાનાં ૫ હજાર વિમાનો છે	સુમ ૫
મહાકુમ્ભનાં ૪૦ હજાર વિમાનો છે	સુમ ૪૦
લંકાનાં ૧૫૫૫૫૫૫૫ ૬ હજાર વિમાનો છે	સુમ ૧૫૫
આર્યુ કુમ્ભનાં ૧૫ વિમાનો છે	
આર્યુ કુમ્ભનાં ૧૫ વિમાનો છે	સુમ ૧૧
આર્યુ-કુમ્ભનાં ૪૦ વિમાનો છે	સુમ ૧૬
નીચલા દેવેશનાં ૧૧૧ વિમાનો છે	સુમ ૧૧

લંકાનાં ૫ અનુચર વિમાનો છે તે જ્યાં—

૧ વિમાન, ૨ વૈજયંત્ય, ૩ અવન, ૪ અવનવિધ
૫ અવનવિધ.

[—સ્થા ૧૧]

સૌખ્ય (૩૨ લાખ) ધ્યાન (૨૮ લાખ), અને
અર્યુ (૪ લાખ) નાં સુવ મળી ૬૪ લાખ વિમાનો છે.

[—સ્થા ૧૪]

સૌખ્ય (૩૨ લાખ) અને ધ્યાન (૨૮ લાખ) નાં
સુવ મળી વિમાનો ૬૦ લાખ છે.

[—સ્થા ૧]

સાકાદિ આઠ દેવેન્દ્રીને કુલ્ય માટેનાં પાંચાનિષ
જ્યાં આઠ વિમાનો છે—

૧. જ્યાં લાખો એકાદી સૌખ્ય અવન છે, તેમાં ૩૨ લાખ સૌ-
ખ્ય છે. એમાં ૩૨ લાખ સૌખ્ય નથી તે દેવેન્દ્રીનાં વિમાનોનાં ૩૨
માટે લખ્યા છે. ૧૧ માં.

૧ પાલક, ૨ પુષ્પક, ૩ સોમનસ, ૪ ધીવત્ક,
૫ નન્દવત, ૬ કામકેમ, ૭ પ્રીતિમના, ૮ વિમલ,
[—સ્થા ૧૪૪]

ચક્રદિ ઇત્યાદિ ધન્ત્રોનાં દરવા માટેનાં આ ઇત્યાદિ પારિવારિક
નિમાન છે —

૧-૮ પાલક ચાવત્ વિમલ, ૯ મનોરમ, ૧૦
સર્વોત્ક્રમ,
[—સ્થા ૧૪૬]

સૌવર્ણ્યવત્સક^૧ વિમાનની દરજ્જેક (સ્થા)માં ૬૫
સૌમ^૨ છે
[—સ્થા ૧૪૭]

આ સૌકર્મલિક દેવ^૩

અનુક્રમણ અને માટેન્કકરની ઉપર આવેલા
જ્યોત્સીક વિમાનના વિષ્ટ વિમાનના પ્રસ્તરની નીચે અખ્યા
કેમ સમર્થવત્ અપકારની આક્રમણકારી^૪ છે તેમાની
મે પૂર્વમાં મિ દક્ષિણમાં મે પશ્ચિમમાં અને મે ઉત્તરમાં છે

૧. આ નિર્માણ ઉપર નિર્માણ મારેનું છે અને તે સૌવર્ણ્ય દેવદેવના
૨. આ પ્રવરમાં દક્ષિણ વિમાનની મળ્યામાં આવેલું છે.
૩. નવસમસ્ત્રા વિશેષ સ્થાને.
૪. તેમની નિર્માણ માટેની મારે સુધી પ્રવરવને જાતે પિ જલ ન ૧૪.
૫. આટલે આને સમર્થવત્ કહી છે તેને જાણ જાય છે. આ જ
સમર્થવત્ છે તે પ્રવર નથી. આટલું જાણવું જાય પછી સમર્થવત્ માત્ર
જાણવા જાય જ રાત્રિ દેવનું જાણવું છે; અને મે જાણવું જાય
પછી મે વિશેષ દેવનું જાણવું છે.
૬. આ કુદરતના કામમાં આટલું જાણવું જાય જાણવું જાય સુધી
૭. આખ્યામાં વર્તમાન દેવના છે. મે વર્તમાનમાં આ આટલું જાણવું.
૮. પાલક ૧ તે તે આખ્યામાં જાય પ્રવર છે.

તેમાં પૂર્વની આબજતર શલિ દક્ષિણની બાજુ શલિને, દક્ષિણની આબજતર શલિ પશ્ચિમની બાજુ શલિને, પશ્ચિમની આબજતર શલિ ઉત્તરની બાજુને અને ઉત્તરની આબજતર શલિ પૂર્વની બાજુને અટેલી છે.

તેમાં પૂર્વ અને પશ્ચિમની બાજુ શલિઓ મદમેલુ તથા ઉત્તર અને દક્ષિણની બાજુ શલિઓ ત્રિમેલુ છે, અને બાકીની ચારે આબજતર શલિઓ ચતુર્મેલુ છે.

એ બાક હુણ્ણશલિઓનાં નામ નીચે પ્રમાણે છે —

૧ હુણ્ણશલિ; ૨ મેલશલિ; ૩ મલશલિ; ૪ માલવલી; ૫ ચાવપરિયા; ૬ ચાવપરિયાલ; ૭ દેવપરિયા ૮ દેવપરિયાલ.

એ બાક શલિઓની વચ્ચેના બાકી કામમાં બાક શેઠાનિયા દેવાનાં વિખાનો છે, તે નીચે પ્રમાણે —

૧ અભિ; ૨ અભિમાલિ; ૩ વશેલન; ૪ મલકટ ૫ મલકલ ૬ સુમીલ ૭ મુમલિયાલ ૮ અબજશાલ.

એ બાક શેઠાનિયા વિખાનેમાં બાક પ્રકાસના દેવા છે —

૧ સ્વસ્તવ, ૨ અભિય, ૩ વર્કુન, ૪ વડુવડ ૫ મલ્લિય ૬ તુલિય; ૭ અબ્બાલાપ, ૮ અબ્બલ ૧

એ દેવાની સિધ્ધિ બાક સુમશીપા છે

[—સ્થા ૧૧૩]

૧. કલર્જ માં મેરે બાકે બાક નામ છે.

૨. રણવ સુમર્જ બાક શેઠાનિયા દેવ બાક છે. પણ વામલ્લાર્જ બાક મેલ શિલ કમિટિ નવ શેઠાનિયા બાક છે. કલર્જમાં મેરે સ્થાને મલિય બલિ મેરે થા પણ મેરે છે. નવ બાકવ નવ સુમર્જ મલ્લ મેરે થા ન મેરે છે. કલર્જસુમર્જ કપર્જ અબ્બલનું નામ ન નવો મેલ કલર્જસુમર્જમાં મલ્લ નવેરે માવ બાક ન શેઠાનિયા બાક છે.

દેવનિઠાવ નવ છે —

૧-૮ મારસ્વત યાવત્ અઞ્ચયઃ ;

૯ સિટ

અઞ્ચાઞાધ દેવો નવ છે અને ૬૦૦ દેવો તેમના પરિવાસ્મૃત છે

અઞ્ચ દેવો નવ છે અને તેમના પરિવાસ્મૃત દેવ ૬૦૦ છે

સિટ દેવ ૯ છે અને તેમના પરિવાસ્મૃત દેવો ૬૦૦ છે

[—સ્થા ૧૮૪]

સ્યસ્વત્ત્વ દેવો સાત છે અને પરિવાસ્મૃત ૭૦૦ દેવો છે

અપિત્વ દેવ સાત છે અને તેમના પરિવાસ્મૃત દેવો ૭૦૦ છે

[—સ્થા ૧૮૫]

અદિત્ય દેવ સાત અને પરિવાસ્મૃત દેવ ૭ છે

તુષિત્ત્વ દેવ સાત અને પરિવાસ્મૃત ૭૦૦ દેવો છે

[—સ્થા ૧૮૬]

અદિત્ય અને તુષિત્ત્વે પરિવાસ્મૃત ૭૭૦ • દેવોને છે.^૧

[—સ્થા ૧૮૭]

૬. વિમાનોત્ સ્વરૂપ

વિમાનો^૧ કયું આકારના છે —

૧. ગેઝાકારે; ૨. ત્રિકોણકારે ૩. ચારસાકારે.

(૧) તેમાં જે ગેઝા વિમાનો છે તે પાંચસાકારની કયો જેવા આકારે હોય છે; તેમને કસ્તો કિમ્બો સ્વયં છે અને પ્રવેશ મળે એક દાર હોય છે

૧. અદિત્ય અને તુષિત્ત્વે પરિવાસ્મૃત સત્ત્વને તે આ ૭૭૦ છે એમ વિમાન સ્વરૂપે કરે છે; જ્યુ તેમ કાર્ય જ્યુ જે સમ્યા ૬૧૨ સ્વર્ગમાં જાય છે તેથી સારું જાણે તેમ નથી.

૨. અપરિવાસ્મૃત વિમાનો.

(૨) ત્રિભુવ વિમાનો ચિત્તોદ્ધાના આકાશના હોય છે તેમને બે બાજુએ કિચ્છો હોય છે તથા એક બાજુ એક વેદિકા છે અને પ્રવેશદ્વાર તેમની ત્રણે બાજુમાં હોવાથી ત્ર્યંબક છે

(૩) ચારસ વિમાનો અષ્ટાદશ જેવા યોગ્ય હોય છે તેમની ચારે બાજુએ વેદિકા અને ચાર દરવાજા છે

[—સ્થા ૧૮]

વિમાનો ત્ર્યંબક પ્રકારનાં છે —

૧. અર્ચસ્થિત (સાધ્ય);

૨. વૈદિક (પ્રયોજનપદ્ધતિ વિકૃત્ત કરીને નિપજવેલ);

૩. પારિવાનિક^૧ (મનુષ્યસૌકર્યમાં આવવા માટેનાં અસાધ્ય).

[—સ્થા ૧૮]

સૌપ્તિક અને ઊષ્ણ કાળનાં વિમાનો પાંચ વર્ણનાં અને ૫ યોજન ઊંચાં છે

[—સ્થા ૧૯-૨૦-૨૧-૨૨]

સનતુભ્યાર અને માહેન્દ્ર કાળનાં વિમાનો નીલ, સોહિત, હરિત અને શુભ્ર વર્ણનાં છે

[—સ્થા ૨૩]

પ્રજ્ઞાવાક અને હાંતકનાં વિમાનો કૃષ્ણ, નીલ અને સોહિત વર્ણનાં છે

[—સ્થા ૨૪]

મહાશુક્ર અને સહ્યદ્ર કાળનાં વિમાનો હરિત અને શુભ્ર વર્ણનાં છે

[—સ્થા ૨૫]

[બાદી બધાં વિમાનોનો વર્ણુ થેત છે]

મનકુમાર^૧ અને માહેન્દ્રનાં વિમાનો ૬૦ યોજન ઊંચાં છે; શ્વેતમેક અને હાંતકનાં વિમાનો ૭૦૦ યોજન ઊંચાં છે; મહાશુક અને સદ્માશના વિમાનો ૮૦ યોજન ઊંચાં છે; જાનકમાણુ, આરણુ-અમ્બુજનાં વિમાનો ૬૦૦ યોજન ઊંચાં છે બધાં બ્રેવેયક વિમાનો ૧૦ ૦ યોજન ઊંચાં છે અને અનુચરોપપાતિક દેવોના વિમાનો ૧૧ ૦ યોજન ઊંચાં છે

[-સ્થ ૧૦૨, ૧૦૮ ૧૫ ૧૦૨, ૧૦૫ -સપ ૧૦૪ ૧૧ ૧૧૧ ૧૧૨ ૧૧૩ ૧૧૪]

સૌભાગવતસક^૨ અને ઈશાનાવતસક વિમાનો વિષ્ણુ (સંતુ પદોતુ) ૧૨૫ હજાર યોજન છે

[-સપ ૧૩]

પ્રસક વિમાન કોક હાથ યોજન હાથ પહોંતુ છે સર્વાર્થાત્મિક વિમાન કોક હાથ યોજન હાથ પહોંતુ છે

[-સપ ૧]

ઉદુ^૩ વિમાનો વિષ્ણુ ૪૫ હાથ યોજન છે

[-સપ ૪૧]

૧ સૌખ્ય - ઈશાનાય વિમાનેની બધાં હજાર (પા. ૧૦૧) ૧ યોજન મત્તરર્થ મર્ત છે.

૨ પ્રથમ દેવસેનાના બધા હોયી જપત્તા પ્રવરર્થ તે તે દેવસેનાના અમરવત અવરસક વિમાને હોય છે તેમાં તે તે દેવસેનાના અધિપતિ હતા છે તે અવરસક વિમાનેની આરે જાનુએ હોયજનાં વિમાને હતા છે.

૩ સૌખ્યમળના પ્રથમ પ્રવરર્થ આરપિકાળક વિમાનેની મત્તરર્થ આરે રત્નક વિમાનનું નામ હૃદુ વિમાન છે

૧. સૌમ્ય ૨. ઇશાન; ૩. સનતકુમાર; ૪. માહેન્દ્ર
[—સ્થા ૧૫૧]

વિમાનો આ ગ્રંથ પર પ્રતિષ્ઠિત છે —

૧. વનેશ્વરિ, ૨. મનવાત, ૩. આશર્ય.
[—સ્થા ૧૮]

ત્રિશિ મરીને ઉપ્પન્ન થઈ શકે તેવા આઠ કલ્પ છે —

૧. સૌમ્ય; ૨. ઇશાન; ૩. સનતકુમાર; ૪. માહેન્દ્ર;
૫. વ્રજસેક; ૬. લાલકા; ૭. શુકે ૮. સકલ્લસ
[—સ્થા ૧૪૪]

આ કલ્પમાં ઇન્દ્ર રહે છે —

૧-૮ સૌમ્ય — સકલ્લસ ૬ માણુવ; ૧૦ જમ્બુવ.
[—સ્થા ૧૪૬]

૩. દેવેન્દ્રો

ઇન્દ્ર ગ્રંથ છે —

(૧) ૧. નામ-ઇન્દ્ર (સામન્થ કે સત્તા વિના માત્ર
નામથી

૨. એવ જ્યુષ્ઠમાં સ્થાપી — સુવક કલ્પાદિ જાતો હોય છે તેમ
જેવું જ્યુ હાથથી દેવધામમાં જ્યુ દેવેન્દ્રો વિન્ન વિન્ન અતિન્દ્રો કલ્પ્યા
કલ્પાદિ જ્યુ ૩. દેવેન્દ્રમાં જ્યુ કલ્પ અતિન્દ્રો છે — ૧. ઇન્દ્ર (સ્થાપી) ૨.
૧. સામન્થ (કલ્પકમાન) ૩. વાલ્મિકિ (મતી પુરોહિત) ૪. પુરિષ્ઠ
(મિત્ર) ૫. આશર્ય ૬. લોકચક્ર ૭. જ્યુ (સનિક) ૮. પ્રતીર્ણ
(અસામી) ૯. અર્ધધીપાલ (કલ્પ) ૧. કિર્તિધીપિક (અત્તલ દેવકીક
અને અનાવિતમાં આ કલ્પ અતિન્દ્રો છે જ્યુ અત્તલ અને અર્ધધીપેરે
લોકચક્ર અને વાલ્મિકિ આ કલ્પ કલ્પ નથી જાણી નથી છે. જ્યુ
સ્થાપ ૨. ૪ ૫

૨ સ્થાપના - ઇન્દ્ર (ચિત્ર કે મૂર્તિ)

૩. રામેન્દ્ર^૧

(૨) ૧. રામેન્દ્ર^૨ - દેવસદાની અથવા મુવકેવલી;

૨. રામેન્દ્ર - શ્રાવિક સમ્યક્તાની;

૩. ચારિત્રેન્દ્ર - મધ્યમ્યાત ચારિત્રાળો.

(૩) ૧. રેવેન્દ્ર^૩ - અર્ચાત્મા અને વૈશ્વાનરના ઇન્દ્ર

૨. અસુરેન્દ્ર - ભવનપાત્ર અને અવરણા ઇન્દ્ર

૩. મતુષેન્દ્ર - વાકવલી

[- સ્થ ૧૧૬]

૨૪ દેવસદાનો^૪ એન્દ્ર છે અને બાહ્યનાં દેવસદાને
અહમિન્દ્રીનાં છે તેમા ન તો ઇન્દ્રો છે અને ન તો પુરુષોત્તમો

[- સ્થ ૧૨]

રેવેન્દ્ર ૩૨ છે^૫ —

૧. જઈ માટે જુઓ ૩૦ જુને જાતે બિ જુ ન ૧૮

૨. જા જુ જાનેન્દ્ર જુ ક્ષી રામદા મજુ જરમદરેન્દ્ર અથવા
તેમનાં જોડું છે

૩. જા જુ જોડો જાકોટીકે મેવરનાં જાધારે જાનેન્દ્રનાં સમજાવ

૪. તે ૧ દેવસદાને તે જા પ્રાપ્ત્યે - સ્થ જાનર્તિનાં સ્થ જા
અવરણા જાક, પંચ ભૈરવોત્તોત્તોનાં પંચ અને સૌપર્વદિશાઓ મેક
કેમ ૧ ૧ ૧ = ૧ સ્થનો કન્દાર્પિકા છે મેકરે તે તેમનાં જોડું

નિવાસી મેક રેવેન્દ્રે જર સુતાપીક દન્દ છે જા છે અને જાકનાં કિરેક
જાને જાનુના દેવસદાનાં રેવે પાને જ દન્દ છે મેકરે મેકરે ક્ષીન્દ્ર
અથવા મન જાક નથી; તેથી જાકના રેવે અસુરેન્દ્ર કહેવા છે.

૫. જાકે અવરણા ૧૧ જા અસુરસુતિ વિદિવ અસ્તિવ અવરણ
૧૧ મે ક્ષીન્દ્રે જાકરકરિવાક કોનાથી અસુરોનાં કીધા નથી નથી
જાક અને સુર અસુરનાં કોનાથી તે અસુરનાં દન્દો છે જા તેમને
જાકના રીને જાક અને જાક મેકરે સમાવેક અસુરો.

[ભવનર્ષવના] ૧. ચમર ૨. બહિ, ૩. ધરણ, ૪
જૂતાનદ, ૫. વેલુદેવ, ૬ વેલુદારી ૭ હરિમાંવ ૮ હરિ
મ્મ, ૯ અગ્નિશિખ, ૧ અગ્નિમાલુવ, ૧૧ પૂણ ૧૨
વાસિષ્ઠ, ૧૩ જલમાંવ, ૧૪ જલમણ ૧૫ અમિતમતિ,
૧૬ અમિતવાહન, ૧૭ વેલણ ૧૮ પ્રણવન ૧૯ શેષ,
૨૦ મહાપ્રેમ

[ન્યોર્ણતકેન્દ્ર] ૨૧ ચદ્ર ૨૨ સુવ

[વેમાનિષેના] ૨૩ શક ૨૪ ઇશાન, ૨૫ સનહુમાર
૧ માર્કેન્દ્ર, ૨૬ મ્મ, ૨૮ લાલક ૨૯ મહાશુકે (કે શુકે)
૩૦ સંકેત, ૩૧ પ્રાણુવ, ૩૨ અપ્સુવ

(-સપ ૩૧)

[ભવનર્ષવના ૪૩૦]

૧, ૨. ચમર^૧ અને બહિ આ બે અસુરકુમારેન્દ્ર છે
૩, ૪ ધરણ અને જૂતાનદ આ બે નામકુમારેન્દ્ર છે
૫, ૬ વેલુદેવ અને વેલુદારી આ બે મુખ્યકુમારેન્દ્ર છે
૭, ૮ હરિ અને હરિમ્મ આ બે વિદુષકુમારેન્દ્ર છે
૯ ૧૦ અગ્નિશિખ અને અગ્નિમાલુવ આ બે
અગ્નિકુમારેન્દ્ર છે

૧૧ ૧૨ પૂણ અને વાસિષ્ઠ આ બે દીપકુમારેન્દ્ર છે
૧૩, ૧૪ જલમાંવ અને જલમણ આ બે ઉષ્ણ-
કુમારેન્દ્ર છે

૧૫, ૧૬ અમિતમતિ અને અમિતવાહન આ બે
દિગ્ધકુમારેન્દ્ર છે

૧ ચાર્ડ અને ચાલના અપાર્થ પ્રવચ નામ હરિભૂષણના અધિ-
પતિ અને નીચ નામ હવરાર્થના અધિપતિનું અર્થ.

- ૧૭ ૧ વેલમ્બ જાને પ્રલમ્બ જા બે વાલમ્બેન્દ્ર છે.
 ૧૮ ૨ ઘોષ જાને મહાઘોષ જા બે સ્તનિતમ્બેન્દ્ર છે.
 [- સ્થા ૪]

[અષ્ટકા]

- ૧ ૨ કાલ જાને મહાકાલ જા બે પિશાચેન્દ્ર છે.
 ૩ ૪ સુત્રેષ જાને પ્રતિષ જા બે ભૂતેન્દ્ર છે.
 ૫ ૬ પુષ્કલ જાને માલિષ્કલ જા બે વસેન્દ્ર છે.
 ૭ ૮ શીમ જાને મહાશીમ જા બે સહસ્રેન્દ્ર છે.
 ૯ ૧ કિન્નર જાને કિપુરુષ જા બે કિન્નરેન્દ્ર છે.
 ૧૧ ૧૨ સ્તપુરુષ જાને મહાપુરુષ જા બે કિપુરુષેન્દ્ર છે.
 ૧૩ ૧૪ અતિકાષ જાને મહાકાષ જા બે મહોરેન્દ્ર છે.
 ૧૫ ૧૬ બીતશતિ જાને બીતચથ જા બે જન્મરેન્દ્ર છે.
 [- સ્થા ૪]

[અષ્ટધર્મિકા]

- ૧ ૨ અનિકિત જાને સામાન્ય જા બે જલપ્રવેન્દ્ર છે.
 ૩ ૪ વાત જાને નિકાત જા બે ખલપ્રવેન્દ્ર છે.
 ૫ ૬ શ્વિ જાને ઘનિપાદક જા બે શ્વિચરીન્દ્ર છે.
 ૭ ૮ ઈન્દ્ર જાને મહેન્દ્ર જા બે શૂતચરીન્દ્ર છે.
 ૯ ૧ મુનસ જાને વિશાલ જા બે કનિવેન્દ્ર છે.
 ૧૧ ૧૨ કાસ્ય જાને કાસ્યશતિ જા બે મહાકનિવેન્દ્ર છે.
 ૧૩ ૧૪ પત જાને મહાપેત જા બે કુલારેન્દ્ર છે.
 ૧૫ ૧૬ પત્ય જાને પતથપતિ જા બે પતરેન્દ્ર છે.
 [- સ્થા ૪]

[અધિપતિધીન્દ્ર]

- ૧ ૨ અદ્ર જાને સુલ જા બે જ્યોતિષેન્દ્ર છે.
 [- સ્થા ૪]

[વખાનિકાના]

૧. સોમ કાપનો શકે ઇન્દ્ર છે
૨. ધૃતિાનકાપનો ધૃતિાન ઇન્દ્ર છે
૩. સ્વાતુમારનો સ્વાતુમાર ઇન્દ્ર છે
૪. માહેન્દ્રનો માહેન્દ્ર ઇન્દ્ર છે
૫. જલસેાકનો જલસેાક ઇન્દ્ર છે
૬. લાંતકનો લાંતક ઇન્દ્ર છે
૭. મહાશુરનો ઇન્દ્ર મહાશુર છે
૮. સ્વસ્તરનો ઇન્દ્ર સ્વસ્તર છે
૯. આલુવ અને આલુવનો એક ઇન્દ્ર આલુવ છે
૧૦. આલુ અને અમ્બુવનો એક ઇન્દ્ર અમ્બુવ છે

[—સ્થ ૭૪; ૧૪૪; ૧૫૬]

૪ લોકપાલો^૧

(૧) ભવનપતિના

૧. અમુરેન્દ્ર ચમત્તના ચાર લોકપાલ છે — (૧) સોમ
(૨) વમ (૩) વરુણ, (૪) વૈશ્વમલુ.
૨. અમુરેન્દ્ર ભવિના ચાર — (૧) સોમ, (૨) વમ
(૩) વૈશ્વમલુ, (૪) વરુણ.
૩. અમુરેન્દ્ર વરુણના ચાર — (૧) કાલપાલ (૨) કૌલપાલ
(૩) સૈલપાલ, (૪) શૈલપાલ.

૧. દેવલોકના પ્રજાના વિમાનની સ્થા માટે તેની જાણે કિલ્લામાં
લોકો દેવ ૦. જ્યાં જ્યાંવેલા નામના કમ પ્રમાણે પ્રવચનો લેવાજ
સ્થિતિમાં, કિલ્લા દક્ષિણ વિમાનમાં, તત્તીય પદિમાર્ગ અને ચતુર્થ ક્ષતરમાં
એ કે કેવલ કે વમત્તના ચાર લોકપાલોમાં સોમ પૂરવમાં, વમ દક્ષિણમાં
વમ પદિમાર્ગ અને વૈશ્વમલુ ક્ષતરમાં છે તે વ પ્રમાણે જાણના દાખોના
લોકોની કિલ્લાની જાણની કી છે.

- ୧ କୃତ୍ତିବଳ୍ୟ ସଂସ୍କୃତ — (୧) ଶାନ୍ତିପାଠ (୨) ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ୨, (୩) ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ୩, (୪) ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ୪
- ୨ ବୈଦିକବିଦ୍ୟା ସଂସ୍କୃତ — (୧) ବିଦ୍ୟା (୨) ବିଦ୍ୟା (୩) ବିଦ୍ୟା (୪) ବିଦ୍ୟା
- ୩ ବୈଦିକବିଦ୍ୟା ସଂସ୍କୃତ — (୧) ବିଦ୍ୟା (୨) ବିଦ୍ୟା (୩) ବିଦ୍ୟା (୪) ବିଦ୍ୟା
- ୪ ବୈଦିକବିଦ୍ୟା ସଂସ୍କୃତ — (୧) ଶ୍ରୀ (୨) ଶ୍ରୀ (୩) ଶ୍ରୀ (୪) ଶ୍ରୀ
- ୫ ବୈଦିକବିଦ୍ୟା ସଂସ୍କୃତ — (୧) ଶ୍ରୀ (୨) ଶ୍ରୀ (୩) ଶ୍ରୀ (୪) ଶ୍ରୀ
- ୬ ବୈଦିକବିଦ୍ୟା ସଂସ୍କୃତ — (୧) ଶ୍ରୀ (୨) ଶ୍ରୀ (୩) ଶ୍ରୀ (୪) ଶ୍ରୀ
- ୭ ବୈଦିକବିଦ୍ୟା ସଂସ୍କୃତ — (୧) ଶ୍ରୀ (୨) ଶ୍ରୀ (୩) ଶ୍ରୀ (୪) ଶ୍ରୀ
- ୮ ବୈଦିକବିଦ୍ୟା ସଂସ୍କୃତ — (୧) ଶ୍ରୀ (୨) ଶ୍ରୀ (୩) ଶ୍ରୀ (୪) ଶ୍ରୀ
- ୯ ବୈଦିକବିଦ୍ୟା ସଂସ୍କୃତ — (୧) ଶ୍ରୀ (୨) ଶ୍ରୀ (୩) ଶ୍ରୀ (୪) ଶ୍ରୀ
- ୧୦ ବୈଦିକବିଦ୍ୟା ସଂସ୍କୃତ — (୧) ଶ୍ରୀ (୨) ଶ୍ରୀ (୩) ଶ୍ରୀ (୪) ଶ୍ରୀ
- ୧୧ ବୈଦିକବିଦ୍ୟା ସଂସ୍କୃତ — (୧) ଶ୍ରୀ (୨) ଶ୍ରୀ (୩) ଶ୍ରୀ (୪) ଶ୍ରୀ
- ୧୨ ବୈଦିକବିଦ୍ୟା ସଂସ୍କୃତ — (୧) ଶ୍ରୀ (୨) ଶ୍ରୀ (୩) ଶ୍ରୀ (୪) ଶ୍ରୀ
- ୧୩ ବୈଦିକବିଦ୍ୟା ସଂସ୍କୃତ — (୧) ଶ୍ରୀ (୨) ଶ୍ରୀ (୩) ଶ୍ରୀ (୪) ଶ୍ରୀ
- ୧୪ ବୈଦିକବିଦ୍ୟା ସଂସ୍କୃତ — (୧) ଶ୍ରୀ (୨) ଶ୍ରୀ (୩) ଶ୍ରୀ (୪) ଶ୍ରୀ

૧૬ અભિવ્યક્તના ચાર — (૧) ત્વસ્તિગતિ, (૨) સિમ્તગતિ,
(૩) સિદ્ધિવિક્રમગતિ, (૪) સિદ્ધિગતિ

૧૭ વેદ જના ચાર — (૧) કાલ, (૨) મહાકાલ, (૩) અજ્ઞાન,
(૪) જ્ઞાન

૧૮ પ્રભવનના ચાર — (૧) કાલ (૨) મહાકાલ (૩)
સિદ્ધિ, (૪) અજ્ઞાન

૧૯ યોગના ચાર — (૧) આવર્ત, (૨) વ્યાવર્ત (૩)
નિરિવાર્ત (૪) મહાનિરિવાર્ત

૨૦ મહાયોગના ચાર — (૧) આવર્ત (૨) વ્યાવર્ત (૩)
મહાનિરિવાર્ત (૪) નિરિવાર્ત

(૨) વૈમાનિકોના

૧ યુગના ચાર — (૧) સોમ (૨) ધમ (૩) વરુણ (૪)
વૈશ્વમણુ

૨ ધર્યાનના ચાર — (૧) સોમ, (૨) ધમ, (૩) વૈશ્વમણુ
(૪) વરુણ

૩-૬ યુગકુમાર કલ્પગ્રાહ યુગ અને પ્રાણુવના લોકપાસ
ચક્રની જેમ સમજવા

૭-૧ માહેન્દ્ર દ્વારકે યુગકુમાર અને જામ્બુવના લોકપાસ
કલ્પાનની જેમ સમજવા

[- ૨૫ ૨૧૧]

યુગનો વૈશ્વમણુ નામનો ઉત્તરદિશાવર્તી લોકપાસ
યુગકુમાર અને દીપકુમારના ૭ લાખ ભવનપામોનો

૧. અતર અને ન્યેદિવે નિશાનના રૂપમાં લોકપાસ નામનો
મેઘવિ હોય જે નથી તેથી તેમના કામોના લોકપાસે પણ નથી
જોયે વત્તવ ૪ ૧

અધિપતિ છે અથવામી છે સ્વામી, જાતી મહાશક્તિ અને
સેનાનાથ છે ૧

[—૩૫ જ]

૫. હેવેની મહાશક્તિઓ

(૧) જાવનવાસી મંદ્રેની

૧. અમુરેન્દ્ર અમરની પાંચ મહાશક્તિઓ છે — (૧)
મહા (૨) શક્તિ (૩) સ્ત્રી, (૪) વિદ્યુત, (૫) મેઘ

૨. અમુરેન્દ્ર જાલિની પાંચ મહાશક્તિઓ છે —

(૧) શુભા (૨) નિશુભા (૩) રક્ષા, (૪) નિરક્ષા
(૫) મહત્તા.

૩. નામકુમારેન્દ્ર પરચુની છ મહાશક્તિઓ છે —

(૧) જ્વાલા, (૨) શક્તિ (૩) સ્તેરા, (૪) સૌદામિની,
(૫) કંદા (૬) વર્નાવપુત્ર.

૪. નામકુમારેન્દ્ર શૂવાનની છ મહાશક્તિઓ છે —

(૧) રૂપા (૨) રૂપાંશુ, (૩) મુરુપા (૪) રૂપવલી, (૫)
રૂપાંશુ (૬) રૂપાંશુ.

૫. જાવનવાસના શક્તિશાળીના જાડીના કંદ્રોની
પરચુ જેમ અને જીવશાળીના કંદ્રોની શૂવાનને જેમ છે તે
મહાશક્તિઓ સમજી લેવી.

[૨૫ ૩ ૧૫]

૧. મુરુકુમારના શક્તિ શિલાની ૩૮ શાખા જાવનવાસી છે અને
શીશુમાતા ૪ શાખા છે તે અને અજી ૪૮ શાખા જાવનવાસીને અધિપતિ
અમર શક્તિ છે. રાજા નીચે કોઈકાનું અધિપતિ ક્રમ છે
તેનું તથા ન અમરશક્તિ છે. પણ ત્યાં જેમણે શીશુમાતાને અધિપતિ
નથી કર્યાનો. જાણી શકાય કે તે જા. અમરશક્તિ ૧ જા. અમર
૧ જા. અમર શુભાને પણ અધિપતિ નથી કર્યાનો.

(૨) ભવનવાસી લોકપાસેની

૧ અમુરે ૬ અમરન્ય સોમ નામના લોકપાસેની ચાર મહાશયીઓ છે — (૧) કનકા (૨) કનકલય (૩) ચિત્રપ્તા, (૪) વસુધત

૨-૪ તે જ પ્રમાણે અમરન્ય યમ વરુણ અને મમ્બુ લોકપાસેની મહાશયીઓનાં નામ છે

૫ ૮ ઉત્તર દિશાના અમુર-ગ્રન્થ બલિન્ય નામ યમ વૈશમણ અને વરુણ નામના લોકપાસેની ચાર-ચાર મહાશયીઓ છે — (૧) મિત્રા, (૨) મુલકા (૩) વિદુતા (૪) અશની

૬-૧૨ નામકુમારેન્દ્ર ધરણ્યા કાલપાલ આદિ ચાર લોકપાસેની — (૧) અયોગા (૨) વિમલા (૩) સુપ્રભા, (૪) મુશ્યા — આ ચાર ચાર મહાશયીઓ છે

૧૩-૧૬ નામકુમારેન્દ્ર જૂતાનદ્યા કાલપાલ આદિ ચાર લોકપાસેની — (૧) મુનકા (૨) મુલકા (૩) મુલત્યા, (૪) મુમત્યા — આ ચાર ચાર મહાશયીઓ છે.

૧૭- આ જ પ્રમાણે બાહ્યના ભવનવાસીઓમાં ઈશ્વરજન્ય ગ્રન્થના લોકપાસેની ધમ્મુની જેમ અને ઉત્તરધન્ય લોકપાસેની જૂતાનદ્યા જેમ ચાર ચાર મહાશયીઓ બાકી સ્ત્રી

[- ૩૫ ૧૭૩]

(૩) અન્તરની

૧ પિશાચ ૧૮ પિશાચે ૬ કાલની ચાર મહાશયીઓ છે — (૧) કમલા (૨) કમલપ્રભા (૩) ઉપલા (૪) મુશ્યા

૨ મહાકાલની પશુ ન જ નામવાળી ચાર છે

૩ જ્યોત્સ્ના સુદૃષ્ટની — (૧) રૂપવતી, (૨) મદુરજા,
(૩) સુત્રિયા (૪) મુલગા

૪ અતિદૃષ્ટની પણ તે જ નામની ચાર છે

૫. વસેન્દ્ર જ્યુલકર્ત્રની — (૧) પુષ્પ, (૨) જડુપુત્રિણ
(૩) ઉત્તમા, (૪) વારકા.

૬ માધુલકર્ત્રની પણ તે જ નામની છે

૭ રાક્ષસેન્દ્ર જીમની — (૧) પદ્મા (૨) વમુમતી,
(૩) કનકા, (૪) રત્નપ્રભા.

૮ મહાજીમની પણ તે જ નામની છે

૯ કિતરેન્દ્ર કિતરની — (૧) વઢયા, (૨) કેતુમતી,
(૩) સતિસેના (૪) સતિપ્રભા

૧ કિંપુલની પણ તે જ નામની ચાર છે

૧૧ કિંપુલ્યેન્દ્ર સત્પુલની — (૧) શકિલ્લી, (૨)
નવમિતા, (૩) ક્ષી, (૪) પુષ્પવતી

૧૨ મહાપુલની પણ તે જ નામની ચાર છે

૧૩ મહોદયેન્દ્ર અતિઘાતની — (૧) જુલમા, (૨)
જુલમવતી, (૩) મહાકંથા (૪) સુદા

૧૪ મહાઘાતની પણ તે જ નામની છે

૧૫ અમવન્દ્ર ગીતરતિની — (૧) સુધોષા (૨)
વિમલા, (૩) સુતવણ, (૪) સરસ્વતી

૧૬ ગીતવણની પણ તે જ નામની ચાર મહા
રાણીઓ છે.

[—સ્થ ૧૦૩]

(૪) અપોતિષ્ઠની

૧ અપોતિષ્ઠના ઇન્દ્ર ચન્દ્રની ચાર મહારાણીઓ છે—
(૧) બન્દ્રપ્રભા (૨) ડોન્ડુલાલા (૩) અર્ધિમાલી (૪) રત્નકા.

૨. સ્વર્ગ નામના જ્યોતિષકેન્દ્રની — (૧) સ્વપ્રભા

(૨) રોગપ્રભા, (૩) અધિમાલી (૪) પ્રજાકશ

૩ ઈશ્વર મહામહાની ચાર — (૧) વિદ્યા (૨) રેખાવંતી, (૩) જ્યોતી, (૪) અપતંગિતા

૪-૬ તેવી જ રીતે જો જ નામની આવકંતુ પર્વે ત^૧ જ્યાં મહામહાની મહાશક્તીઓ સમજી લેવી

[—આ ૧૭૩]

(૫) વેમાનિકે ૨ અને લોકપાલની^૨

(૧) ૧ દેવન્દ્ર શક્તી આઠ મહાશક્તીઓ છે —

૧ પદ્મા ૨ શિવા ૩ સુવી ૪ અલ્પ ૫ અમલા ૬ અપ્સરા ૭ નવમિતા ૮ શેદિત્રી ઈશ્વર દેવે દ્રવી આઠ મહાશક્તીઓ છે —

૧ કૃષ્ણા ૨ કૃષ્ણરાશિ ૩ શમા ૪ શમ સંસ્થિતા ૫ વમુ ૬ વમુઆચા, ૭ વમુમિત્રા / વમુધા

() ૧-૪ (ક) શક્તિ નામ આદિ ચાર લોકપાલની આત્માર મહાશક્તીઓ છે — ૧ શેદિત્રી, ૨ મહાન્દ્રા ૩ મિત્રા ૪ ત્રામા

(ગ) શક્તિ સુખ તથા સમ નામના લોકપાલની ૭ મહાશક્તીઓ છે

(દ) શક્તિ વરુણ નામના લોકપાલની આઠ મહાશક્તીઓ છે

(ઈ) શક્તિ સુખ નામના લોકપાલની આઠ મહાશક્તીઓ છે

૧ જ્યોતિષકેન્દ્ર ૮ છે નામ આદિ જુ ૧ સમ નામના મહાશક્તિ વર્ગ નિબંધ ૧૧ અનુવાદ ૧ ૧૪૩

૨. દેવેન્દ્રી ૩ રત્ન ઈશ્વર સુધી જ છે તેથી આવરના દેવકેન્દ્રમાં અવકાશમાં સમ ૧ ને દેવતાઓ અત્રી ને વળા કંઠા તથા લોકપાલની મહાશક્તિઓ અનુવર્તી છે

૧ કિયાનના	૮૦ ૦૦૦	આમાનિક છે
૨ માસેન્દ્રના	૭ ૦૦૦	આમાનિક છે
૪ કાશના	૬૦૦ ૦	આમાનિક છે
૫ નકશાના	૩ ૦ ૦	આમાનિક છે
૬ પ્રાણવના	૨ ૦	આમાનિક છે

(સમ ૧૮ ૦ ૧ ૩ ૧)

૭ અનીક - દેવમૈત્ર્ય

(૧) ભરને ધોના

૧ ચમરના પાંચ લગ્નક સેન્ય છે, અને તેના પાંચ સેન્યપતિ છે —

(૧) સેન્ય — ૧ પાચલગ સ્થાનીક; ૩ નજનીક; ૪ મહિધાનીક ૫ સ્થાનીક

() સેન્યપતિ — ૧ કુમ ૨ સૌધમી ૩ કુકુ ૪ સ્થાદિવાસ; ૫ કિસર

૨ મહિના પાંચ લગ્નક સેન્ય ચમર જેમ જાણુવાં; પણ તેના સેન્યપતિના નામ આ પ્રમાણે —

૧ મહાક્રમ, ૨ મહાસૌધમ, ૩ માલકાર ૪ મહા સ્થાદિવાસ, ૫ કિપુરુષ.

૩ પત્તુના પાંચ લગ્નક સેન્ય નમ ૮મ જાણુવા પણ તેના પાંચ સેન્યપતિ આ પ્રમાણે

૧ કાલે ન્યારે સુવની જરૂર ૧ પારે કાલે પ્રમા ૧ સુવ નિધારે નંદાર હસી આજાર રેવા તે અનીક નવિના રેવા છે

૨ સુવના આજાર જાણુવા પ્રમાણે કિસર છે પણ નાજવાની અને વપરાંતીની જગ્યાએ જાણુવા નથી પણ કિસરમાં જ નથી તે કિસરમાં પણ સુવને જાણુવા સુવ મળુવા છે.

૧ શ્લોકેન ૨ ચર્યોપર; ૩ સુવચન; ૪ નીલકંઠ
૫ જ્ઞાનદ.

૪ જ્ઞાનદનાં પાંચ લઘુપદ સૈન્ય ચમર જેમ જ બાણવા
પણ તેના સેનાપતિનાં નામ નીચે પ્રમાણે —

૧ રણ ૨ સુગ્રીવ; ૩ સુરિકેમ; ૪ વેલકંઠ ૫
નરોત્તર.

૫ વેલુરેવનુ લઘુપદ સૈન્ય ચમર જેમ અને સેનાપતિએ
ધરણી જેમ બાણવા

૬ વલ્લુધરીના સેનાપતિના નામે જ્ઞાનદની જેમ

૭-૨ બામના બધા દક્ષિણાધના ઇન્દ્રીના સેનાપતિનાં
નામે ધરણ જેમ અને ઉત્તરધના ઇન્દ્રીના
સેનાપતિનાં નામે જ્ઞાનદ જેમ સમજા સેવા

(-સ્વા ૪૪)

૧ ચમરના સાત સૈન્ય છે અને તેના સેનાપતિ સાત
છે તે આ પ્રમાણે —

(૧) સૈન્ય — ૧-૫. પાવણજીવી રથાનીક; ૬ નાટક
સૈન્ય, ૭ મધવ સૈન્ય

(૨) સેનાપતિ:— ૧-૫. દુમ બાવત કિતર; ૬ રિદ્ધિ,
૭ ગીતધતિ

૨ બલિનુ સૈન્ય ઉપર પ્રમાણે, સેનાપતિનાં નામ આ
પ્રમાણે —

૧-૫. મહાકામ બાવત કિયુકુપ; ૬ મહાસિદ્ધિ; ૭
ગીતચક્ર

૩ ધરણનાં સૈન્ય ત જ પ્રમાણે અને સેનાપતિના નામ
આ પ્રમાણે —

૧ ૫ શ્લોકેનથી જ્ઞાનદ ૬ નરન ૭ તેવલી

૪ મૂલ્યનહીં મુલ્ય તે જ પ્રમાણે અને સેનાપતિના નામ નીચે પ્રમાણે —

૧-૫. રૂબી નદોત્તર રૂતિ ૭ મનન

૫-૨. ધસુની જેમ બાકીના રૂબીવાધના મુન્નુ મુન્નુ અને સેનાપતિ તથા મૂલ્યનહીં જેમ બાકીના ઉત્તર ૪ ટોનુ મુન્નુ અને સેનાપતિ મુમલ સેવા
[—૨૫ ૫૨]

૧. મમલના પાચણના સેનાપતિ કુમના આત કચ્છ છે —
૧૫૫ રૂબીમા ૬૪૦૦ રેવો છે ત્યાર પછીના રૂબીમા ઉત્તરોત્તર બમણા રેવો મુમલ સેવા

૨. બલિના પાચણના સેનાપતિ મહાકુમના પણ આત કચ્છ છે —

૧૫૫ રૂબીમા ૬ ૦ રેવો છે ત્યાર પછીના રૂબીમા ઉત્તરોત્તર બમણા બમણા રેવો મુમલ સેવા

૩. ધસુના પણ પાચણના સેનાપતિ તરસેનના કચ્છ આત છે અને તેના ૧૫૫ રૂબીમા રેવો ૨૮,૦૦૦ છે અને બાકીના રૂબીમા ઉત્તરોત્તર બમણા મુમલ સેવા

૬-૨. બાકીના સેનાપતિઓના રૂબીની વિનવ પણ ધસુની જેમ મુમલ સેવા

[—૨૫ ૫૨]

(૨) વેમાનિકેન્ડોના

૧ શકીવન્દના પાચ લઘાયક મુન્નુ તથા તેના પાચ સેનાપતિઓ છે તે આ પ્રમાણે :—

૧. જલ નિાવમ જલ નિાવ લા પ્રાપ્તુ સેવા ૩. જલ નિાવમ જલ નિાવ જલ નિાવ તે ૭ જલ તેમને ૭ પ્રાપ્તુ લા ૭ ૧૫૫ જલ મલિકની ૭ નેવિયો નિાવમ તથા ૭ નિાવમ મુમલ

(૧) સૈન્ય — ૧ પાવટગ; ૨ દયાનીક; ૩ મજનીક
૪ મજસાનીક ૫ રથાનીક

(૨) મેનપતિઓ — ૧ હસિજૈતમેષી; ૨ વાયુ; ૩
જૈરાવજ ૪ લામફી; ૫ માકર

૨ ધ્યાનનાં પણ પાંચ સૈન્ય તે ૪ છે પણ મેનપતિના
નામ આ પ્રમાણે —

૧ લુપ્તપરાક્રમ ૨ મદાવાયુ ૩ પુપટલ ૪ મદા
લામફી ૫ મદામાકર

૩ ૨૦ આશ્વ પર્વત દક્ષિણાપના વિમાનોના ૬ ક્રમ
સૈન્યે તથા મેનપતિઓ ચક્ર ૪મ અને જમ્બુ
પર્વતના ઉત્તરાપના વિમાનોના ૬ ક્રીનાં સૈન્યે તથા
મેનપતિઓ ધ્યાનની ૪મ મપદવા

(—આ ૧)

૧ યજ્ઞનાં સૈન્ય આગ ૭ અને તેના આગ મેનપતિ ૭
તે આ પ્રમાણે —

(૧) સૈન્ય — ૧ પાવટગ; ૨ દયાનીક; ૩ મજનીક
૪ મજસાનીક ૫ રથાનીક; ૬ નાટયાનીક ૭
૮ પર્વાનીક

(૨) મેનપતિ — ૧ હસિજૈતમેષી — વાયુ; ૩
જૈરાવજ ૪ લામફી; ૫ માકર; ૬ આગ ૭ જમ્બુ

ધ્યાનના આગ નવ્ય મે ૮ પણ મેનપતિના નામ
આ પ્રમાણે

૧ લુપ્તપરાક્રમ મદાવાયુ ૩ પુપટલ ૪ મદા
લામફી ૫ મદામાકર ૬ મદામેષુ ૭ ૨૧

૧ આ વૃષ્ટિના દક્ષિણાપના ૬ ક્રમ સૈન્યે તથા
મેનપતિઓ ચક્ર ૪મ અને ઉત્તરાપના ૬ ક્રીના
૮ ૫ તથા મેનપતિ ૭ ધ્યાનની ૪મ મપદવા

(—આ ૧)

૧ શક્તિ કૃતિષ્ઠમધેષી પાવણના યોનાપતિના સૈન્યના
સાત કચ્છસમૂહો છે તેમાં પ્રથમ કચ્છના દેવા ૪,૦૦૦
છે અને બાકીનાના ઉત્તરોત્તર બમણા સમજવા

૨-૧૦ ધ્યાનથી અશ્વતથર્વતના દેવેન્દ્રીના પામ
ણના પક્ષ સાત સાત કચ્છ છે તે પક્ષ ઉપર પ્રમાણે
પ્રથમથી બમણા બમણા દેવોના બનેલા છે તેમના પ્રથમ
કચ્છના દેવોની સંખ્યા નીચે પ્રમાણે છે તે બરવા પછી
બાકીના કચ્છોની સંખ્યા ઉત્તરોત્તર બમણી કરી લેવી

(૨) ધ્યાનની ૮૦૦ (૩) સનતકુમારની ૭૨૦૦
(૪) માહેન્દ્રની ૭૦૦૦૦; (૫) વક્ષની ૬૦૦૦; (૬) લાતકીની
૧૦૦૦; (૭) શુક્તી ૪૦૦૦; (૮) સહ્યાની ૩૦૦૦
(૯) પ્રાસુતની ૨૦૦૦; (૧૦) અશ્વતની ૧૦૦૦૦

(-આ ૧૩)

૮ ઉપાતપર્વતો^૧

૧ ભવનપતિના

૧. ભવનનો વિનિષ્કૃત^૨ નામનો ઉપાતપર્વત મૂળમાં
૧૨૦ યોજન વિસ્તારવાળો ॥

૧ તિર્થચોકમાં જાવવા સાદુ વામર વગેરે દેવા ન્યાયી મંજલ
દેવમંજલ કરે તે કચ્છ પર્વત કહેવાય છે

૨. અમુરુમાર, નામુરમાર અને કલિંગમારના આવાસો; અમુરેય
અમુરેય દેવાથી તેમના હન્ક વર્ણના ક જાનપર્વતો; જન્ તેમાં જ છે
ગીર પિંચા, જનિ અને સુનિંગમારના આવાસો; અમુરુમાર કીર્ત્ય
દેવાથી તેમના હન્ક વર્ણના ક જાનપર્વત જન્ ન્યા જ છે

૩. આ ક જાનપર્વત અષ્ટચક્રાભ્ય અમુરેય અમુરેય જાનપર્વતો છે તેની
વર્ણ ૧૦૧૧ ચક્રન ઉ વિશેષ પારે બચાવીશ્વર ૧ ૦૧૧ બુધિ

૭-૫ ચમરના લોકપાલ સોમનો સોમપ્રજ, ચમનો ચમપ્રજ,
વરુણનો વરુણપ્રજ અને વૈમ્વમણનો વૈમ્વમણપ્રજ-એ
ચારે ઉપાત પવતી હજાર ચોજન કિંચ, હજાર
ગાઉ જમીનમાં કિંચ અને મૂગમાં હજાર ચોજન
વિસ્તૃત છે

૮ બહિનો દુચકેન્દ્ર ઉપાતપવત મૂગમાં ૧ ૨૨ ચોજન
કિંચા-પહોળો છે

૭-૧ બહિના લોકપાલના ઉપાતપવતિનું માપ ચમરના
લોકપાલના ઉપાતપવતિની જેમ સમજવું

૧૧ ખરુણો ખરુણપ્રજ ઉપાતપવત હજાર ચોજન કિંચ
હજાર ગાઉ જમીનમાં કિંચ અને મૂગમાં હજાર
ચોજન કિંચા-પહોળો છે

૧૨ ખરુણા લોકપાલ કાલપાલના મહાકાલપ્રજ ઉપાત-
પવતનું માપ ખરુણપ્રજ ઉપાતપવત જેમ સમજવું

૧૩-૧૫ બાહિના ખરુણા લોકપાલના ઉપાતપવતિનું
માપ પણ ખરુણપ્રજ જેમ સમજી લેવું

૧૬ ૧ બાહિના જ્ઞાનઘટિ ઇન્દ્રી અને તેમના ચાર
ચાર લોકપાલના ઉપાતપવતિનું માપ પણ
ખરુણા ખરુણપ્રજ ઉપાતપવત જેમ સમજી લેવું
તે ? ઉપાતપવતિનાં નામ નથી જણાવ્યા
તે તે ઉપાતપવતિનાં નામ તે તે ઇન્દ્ર અને
લોકપાલના નામ આગળ પ્રજા સુજ્ઞ હોવાથી
જાણી લેવા

(૨) વૈમાનિકોના

- ૧ શકનો પ્રક્રમ નામનો ઉત્પત્તિપત્ર છે. દ્વર
ચોક્કસ ક્રમિ છે. કુલ ૧૨૫૨ ગાઉ જમીનમાં હોય
છે અને મૂળમાં દ્વર દ્વર ચોક્કસ પદોનો છે.
- ૨-૫ શકના લેખ આદિ આર લોકપાલોના જાણ
પવિત્ર પત્ર શક્રમ જોવા છે.
- ૬-૮ જામીન વૈમાનિકો અને નમન આર-આર
લોકપાલોના પવિત્ર લેખના નામ આમળ
આ' સ્વર ચોક્કસ જામીન લેખ અને લેખનું
માત્ર શક્રમ લેખ જાણુ.

(— ૧૧ ૦૧૬)

૮ રાજધાનીમાની સભાઓ નજેરે

(૧) રાજધાનીમા

- ૧ સમયમા^૧ રાજધાનીમા પાંચ સભાઓ^૨ છે —
- ૧ મુખનીસભા^૩ — રાજધાનીમા
- ૨ "પ્રજાસભા" — જામીન

- ૩ અભિષેકસભા - સ્નાનાગારુ
- ૪ અષ્ટકારસભા - વસ્ત્રાગારુ
૫. વ્યવસાયસભા - ખુસ્તકાસભા

જ્યાં ઇન્દ્રસ્થાનોના આ ૪ પ્રમાણે પાસ-પાસ સભાઓ હોય છે

[—સ્થ ૩૮]

૨. ચમરસભા રાજધાની ઇન્દ્રના ઉપપાત (જન્મ) વિના ઉત્કૃષ્ટ છે માસ સ્વી શકે

તે ૪ પ્રમાણે પ્રત્યેક ઇન્દ્રસ્થાન ઇન્દ્રીપપાત વિના ૮ માસ સ્વી શકે

[—સ્થ ૪૧]

- ૩ ચમરસભા રાજધાનીની પ્રત્યેક વિશામાં ૩૩-૩૩ હોમ છે

[—સ્થ ૩૩]

- ૪ ચમરની મુખમાંસભામાં ૫૧ રાસિકા હોયેલા છે બહિની સભામાં ૧૭૭ વેટલા ૪ છે

[—સ્થ ૧૧]

- ૫ અમુરેન્દ્ર ચમરની મુખમાંસભા ૩૬ યોજન ઊંચી છે

[—સ્થ ૩૧]

- ૬ સાપર્નીકવપની મુખમાંસભાના મણુવક નામના ચૈત્ત સ્તંભનો ઉપસ્તંભિનો ૧૨૦૦-૧૨૦૦ યોજન ભાગ છેડીને બાહ્યના ૩૫ યોજન જેટલા ભાગમાં વજ્રમળ ભાગ વાસુકીમાં વીર્ણકર્તા હો કર્તા છે

[—સ્થ ૩૧]

૭. ચમર અને બહિના આવવાયિક સમય ૧૬ દહાસ યોજન લાગા-પડેલા છે

[—સ્થ ૧૧]

(૨) પંદરો

૪ બરનવામીની —

(૧) ૧ થમ ની પંદરો ત્રણ છે ત આ તમાલે —

૧ પ્રિયતા નામની આશ્વિન ૨ થયા નામની
માય ૩ બાલા નામની વાલ

૨-૩ નમના નામાનિક અને ત્રાવિરગ્ન રેવાને
૫૩ ૧ ૪ ત્રાવિરગ્ન ૫ ૬૫૦ છે

૬-૮ ૧મ ના સાકષાત્તની તથા અમમ્પીની
૫૩ ત્રણ ૫ ૫૦૦ ત્રાવિરગ્ન છે ત આ —

૧ ગુરુ, ૨ ૩ ૪ ૫

(૨) ૧ ૫ જાણી તથા ૨ જાણી નામાનિકમાં માય
નામ ૧ પીની પંદરો ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩

(૩) ૧ ૩ ૫ ૭ તથા ૧૫ આમાનિક અને ત્રાવિરગ્નની
૫ ૫૩ ૫૩ ૫૩

૬ ૮ ૫ ૭ તથા ૩ ૪ ૫ ૬ અને મપાસાત્તની પં ૫૩
આમાનિક — ૧ ૫ ૩ ૨ ગુરુ ૩ ૪ ૫ ૬

(૪-૨) બાહીના જાવનવાસીની પરિવરોનું વણન પત્થ
 ઝેમ જાણી લેવું

જા બાહીની —

(૧) ૧ પિશાબેન્દ્ર કાલની આ જણ પરિવરો છે ૧ ધર્મા;
 ૨ છુટકા; ૩ રક્ષણ.

૨-૪ પિશાબેન્દ્ર કાલના સામાનિક જાને મહાસળી
 જોની પણ કાલ જેમ.

(૨-૧૬) બાહીના બાહીના વિષ પણ કાલ જેમ જામલ લેવું
 ૧ જોતિષીની —

(૧) ૧ જોતિષીના ઇન્દ્ર ચક્રની જણ પરિવરો છે —
 ૧ જુબા; ૨ છુટકા; ૩ પર્વા

૨-૩ જાણ સામાનિક જાને મહાસળીજોની પણ
 તે જ પ્રમાણે.

(૨) સૂર્ય વિષે ચક્ર જેમ જામલ લેવું

૧ વૈમાનિકોની —

(૧) ૧ દેવેન્દ્ર ચક્રની જણ પરિવરો છે તે આ :—

૧ સમિત્તા; ૨ જરા; ૩ જાળ.

૨-૫ ચક્રના જામલિયત સામાનિક લોકપાલ જાને
 તેની મહાસળીજોની પરિવરો પણ ચક્ર જેમ.

(૨-૧) બાહીના વૈમાનિકોની પરિવરો પણ ઉપર પ્રમાણે
 ત્રીજા દેવલોકથી મહાસળીજો ન લેવાથી તેમની
 પરિવરો ન બચવી.

અને તુલ્યમૂર્તિ પ્રતિજ્ઞા કરનાર આગમ્ય ઉપાસક એ જ આ જગત્તે
વસતી કરેલ અને પ્રિય થઈ રહ્યો છે.

૧૬ના ૧૩૧ થાવ કમજવ તેમણી એક બાજુનું તેા કબી આપરજ
મુનું ન નથી બાળિયા ૬૩ થાવમાળી કમજા પ્રવલિન ૧૧-૬ થાવનું
પિચ્છમ્મ શુદ્ધા (અમાનવી આપરજ થાવ છે આ પ્રમાણે ૧૬ ડિવરમાં
૧૧ ૧૫-૬૩ થાવન આપરિત કરી છે તે ત્યારે અમાઠ થાવ છે, ૧૭
કમઠ ૧૨ ૧૨ થાવનું દુઃકષ્ણમ્મ આપરજ દરે કે આ રીતે ૧૬ ડિવરમાં
૧૪ થાવનું આપરજ ૬૨ ૫૬ પદ્ધિમાળા ડેવસે ૫૪ નિધાવજ ૫૬
૫૬ ૫૬થી છે

References

[illegible]

એક વચ્ચે હવે પ્રમાણે ૧૮૪ મઠ્ઠા કરીને પાલ નાને સુધે એ કરી મિતુથી અઠસોત વધારું હવે તે જ કરી અતર વધારા થયાર સ્વસ્થારે તે જ પ્રમાણે ૧૮૪ મઠ્ઠા કરીને ખોંધી નવ છે. સર્વસ્વના મઠ્ઠાથી આરે સુધે સર્વનાથ મઠ્ઠા તથા જતિ કરતા હોય, તો હકિયુતન હોયત છે. અને સર્વનાથમઠ્ઠાથી સર્વસ્વતર મઠ્ઠાથી અને કરતા હોય છે. ત્યારે હવેપણ્ય હોયત છે. ૧ મઠ્ઠાથી હવેપણ્ય અને ૭ મઠ્ઠાથી હકિયુતન પૂરું થાય છે. આ પ્રમાણે એક વર્ષે સુધે અઠસી વધાર અને વધારથી અતર પાલ સ્વસ્થારે ભાગી નવ છે. હકિયુતન વળેને કિમ્બલ વડે છે અને સુધેથી કાંઈ વડે નવ છે. હવેપણ્યના તેથી કાંઈ છે.

૬. ૧૦ સુધેવ —

જ વૃદ્ધિથી ન કાલ છે. તેમના કરીને વાચકથી કરાઈ જાય જમિ છે. પ્રથમ વિનસે અતરમાં એ જ સુધેને હવે હોય છે. તેને જ કોને વિનસે વાપ નથી હોતો. પણ નીચ ૧ સુધેને હવે હોય છે. અને કોને વિનસે જામે જ કો ન વર્ષ પ્રથમના વ એ વાપ છે. એવજ વિનસે પણ આ જ વાપરતા છે. આનું કાણુ એ છે કે મિતુથી હોયત પ્રક્રિયા કરતાં, એને મઠ્ઠા હોયતમાં આરે છે. પણ તે આનું હોય ૧ મિતુ ૧ મુદ્દ (૮ અંક) થાય છે. મિતુથી પ્રત્યેક સુધ સ્વસ્થારે કોને વિનસે ખોંધે છે. તેથી વચકા વિનસેમાં બીજા સુધેને હવે થાય છે.

૭. સુધે કોને ૧૧ વિનસ —

હવે આકામક વચકાસુધમાં છે એ મઠ્ઠાથી વૃદ્ધિ મર ૧૧ થોળન પ્રમાણ છે. કિતી ૧ સુધેમાં સુધે આકામ થોળન પ્રમાણ વૃદ્ધિમળુ કરી છે. આરે સુધે હવેપણ્ય મઠ્ઠામાં વૃદ્ધિમળુ ખોંધે હોય ત્યારે કોમ્બલ વાર છૂટ્ટ હોય છે. વિનમ કિતે છે ૧ સુધે વિનસે (હવેથી અતર સુધેમાં) એકા થોળન પ્રમાણ કરતાં પ્રમાણ કરતો. હોય તેનાથી અર્ધ થોળન પ્રમાણ હવે હોય તે ને વિનસ છે. કિતી પ્રથમ એ પ્રમાણ કાણુ એકા છે તે કા મુદ્દમાં એકા થોળન પ્રમાણ કરતાં પ્રમાણ કરે. ૧ છૂટ્ટ થોળ પ્રમાણ પ્રમાણ કરે. ૧ ને ને એક ૧ ૧ થોળ ૧૩ મુદ્દ થોળન પ્રમાણ પ્રમાણ કરે. ૧ ને ને એક ૧ ૧ થોળ ૧૩ મુદ્દ થોળન પ્રમાણ પ્રમાણ કરે.

કહેવામાં આવ્યું છે કે ૧૮ થોળના અવધાનીને સૂર્યનો સર્વસ્વ તર મળી
કરવા માગે છે પ્રથમ મહત્ત્વ ની રૂપમ કલ્પસ્થાન પદ્મ કહેવાય, જેમ
જ નવીરિયા એક સૂર્યના કલ્પસ્થાન ૧૮૪ છે કાળદ, મહાની સમ્યા
૧૮૪ છે

એ સુખ અનુભવ કરવા પામે તે અસંખ્ય એ સુખ વિષય સ્વ
 રૂપ દક્ષિણ પૂર્વ દિશામાં અવલોકીને બેસી શકે છે. એવાનું પુર પ્રથમ
 કોઈએ થાય છે. નરનાર તે ક વખતે સ્વર પશ્ચિમ દિશામાં નીચાવ પડે
 એ અવલોકી શકે છે. એવાનું પુર બીજો સુખ પ્રથમ કરવા પામે છે, એ
 નાર તમા પ્રકાશ કે તે કોઈથી અસંખ્ય સુખ કહેવાય છે. જ્યાં એ બંને
 સુખ એકસરખી જાતે રાખે છે. અસંખ્ય જાત કરે છે. કહેવા
 અસંખ્ય પ્રકારનાં કરીને નરનાર દક્ષિણ-પશ્ચિમમાં જાય છે ત્યારે તેને
 સુખ પશ્ચિમ અસંખ્યરૂપમાં થાય જાય છે તે ક પ્રકારે સંખ્યા
 જાત કરે છે. કે નો સંખ્યા અસંખ્ય રૂપને પ્રકારીને ત્યારે કોઈ જાત
 પુરમાં આવી જાય છે ત્યારે તેને સુખ સંખ્યારૂપમાં થાય જાય છે
 છે જ્યાં એ જાત થાય છે. જાતે જાતે જાતે સંખ્યા રૂપમાં ત્યારે
 અસંખ્ય એ સુખ પશ્ચિમ વિરૂદ્ધ થાય છે તે ક વખતે અસંખ્યરૂપ
 રૂપ ૧ રૂપમાં થાય છે ત્યારે જ્યાં સંખ્યા અસંખ્યરૂપ પ્રકાર કરે
 કરવા તેમની જાતે અસંખ્યરૂપમાં જાય જાય છે એટલે કે કોઈ
 અસંખ્યરૂપમાં તેઓ જાતે એકસરખી જાય છે તેથી પશ્ચિમ

કેકના રીતે પાનથી કે વણે સેજી દક્ષિણીય મદદ લઈ જઈ
 મદદ દના કરવને પાનથી બાકના મુર્ત સેજી લેવાઈ મદદ મે.
 સાથે જ ૧૨ કરે છે અને પાન લાને કોઈ સાથે કે કિંદીય મદદથી
 રૂમલ સા કરે ૨ જે કે પ્રમાણે આગળથી મદદી રિ પે પડે સમય
 લે જી અનિમ મદદ પડુ કર્યા પછી લાને પાન એ લવને આગળ
 કા ને જી નવરિ પાન નાજમવર મદદથી બચ છે.

१. अथ प्रथम अध्यायः अथ प्रथमः अध्यायः ॥ १ ॥
 २. अथ प्रथमः अध्यायः अथ प्रथमः अध्यायः ॥ २ ॥
 ३. अथ प्रथमः अध्यायः अथ प्रथमः अध्यायः ॥ ३ ॥
 ४. अथ प्रथमः अध्यायः अथ प्रथमः अध्यायः ॥ ४ ॥
 ५. अथ प्रथमः अध्यायः अथ प्रथमः अध्यायः ॥ ५ ॥
 ६. अथ प्रथमः अध्यायः अथ प्रथमः अध्यायः ॥ ६ ॥
 ७. अथ प्रथमः अध्यायः अथ प्रथमः अध्यायः ॥ ७ ॥
 ८. अथ प्रथमः अध्यायः अथ प्रथमः अध्यायः ॥ ८ ॥
 ९. अथ प्रथमः अध्यायः अथ प्रथमः अध्यायः ॥ ९ ॥
 १०. अथ प्रथमः अध्यायः अथ प्रथमः अध्यायः ॥ १० ॥

૭ ત્યારે કિંચ ૧૮ કુર્મી અને પચિ ૧૨ કુર્મી હોય ૭ ખલે તે
 હિંચુખન થયે હો ૭ ત્યારે પ્રત્યેક મદ્યે ૧૨ કુર્મી પ્રમાણ કિંચન
 થો ૭ અને તેમજ ૬ પચિપ્રમાણ થો ૭ બિલ્લે બ્યારે તે ૩૦ મ
 મદ્યમાં પ્રમાણ હોય. ત્યારે ૨ અન્નક વાળી કુર્મી કુર્મી પ્રમાણ
 કિંચ બિલ્લ થો અને તેમજ ૬ પચિ થયો.

તે ૬ પ્રમાણે તેથી બધું હિંચુખનથી નિગળ થયેલા મૂળ વિશે
 ૩ મ મદ્યે સમજાવું.

૧૪ જા નક્ષત્રો —

૬ વડીપમાં ૧૬ ને હોયથી પ્રત્યેક વદનમાં ૨ હોય તે વદનમાં
 ૧૧ નક્ષત્રો થાય ૧ અશ્વિનિ, ૨ મગ્ધ, ૩ ખનિષ, ૪ સુર્યોપ, ૫
 ૬ પૂર્વ ભાદ્રપદ, ૭ કૃત્તિકા ભાદ્રપદ, ૮ રેવતી, ૯ અશ્વિની ૯ વજ્રી,
 ૧ કૃત્તિકા, ૧૧ રેવિન્દ્રી, ૧૨ મુખ્યકૃત્તિકા ૧૩ ભાદ્રા, ૧૪ પુનરુ, ૧૫
 પુષ, ૧૬ આ કૃત્તિકા, ૧૭ મગ્ધ, ૧ પૂર્વભાદ્રપદી ૧૮ કૃત્તિકામગ્ધી
 ૧ કૃત્તિકા, ૨ વિષા, ૩ ભાદ્રા, ૪ વિષા, ૫ અનુષા, ૬
 જ્યેષ્ઠ, ૭ મુખ્ય ૮ મુખ્યભાદ્રા, ૯ કૃત્તિકા, ૧૦ આ પ્રત્યેક વદને
 અનુષાથી ૧૧ થાય.

મૂળ વદનથી એક વજ્રવ મદ્યો અનુષાથી નથી પણ અશ્વિનિ
 ૭ તેથી વજ્રવને કૃત્તિકામગ્ધ નિગળ મદ્યથી મદ્યકરે અનુષા અર્થ
 નથી પણ સ્વતંત્ર મદ્યમાં ૬ થઈ તેમજ હિંચુખનથી કિંચી પ્રત્યેક મદ્ય
 ૧ ૭ આ ૧૧ વજ્રવાને પ્રમાણ મદ્ય માટે માટે ૮ મદ્ય ૭ અને તે રીતે
 વદન કૃત્તિકા કૃત્તિકા કૃત્તિકા કૃત્તિકા કૃત્તિકા કૃત્તિકા કૃત્તિકા કૃત્તિકા કૃત્તિકા
 અર્થે ૭ વજ્રવાનું પ્રમાણ મદ્ય વદન-સૂત્ર મદ્યકર સર્વજન હાર મદ્ય ૧૨
 અર્થે ૭ તેમજ અશ્વિનિ, મગ્ધ, ખનિષ, સુર્યોપ, પૂર્વભાદ્રપદ,
 કૃત્તિકામગ્ધ, રેવતી, અશ્વિની, વજ્રી, પૂર્વભાદ્રપદી, કૃત્તિકામગ્ધી અને
 સુર્યો — આ ત્યાર વજ્રવા બ્યારે મદ્યકર હિંચુખનમાં હોય, ત્યારે તે ૭

અન્ન નીચ ત્યાર કૃત્તિકા પ્રમાણ અર્થે હોય ૭. જમનું થીનું
 મદ્ય વદન ૭ મદ્ય કૃત્તિકા અર્થે ૭ તેમાં એ પુનરુ અને તે
 મગ્ધ ૭ ૮ મુખ્ય મગ્ધ ૭ વજ્રોનું થીનું મદ્ય કૃત્તિકામગ્ધી
 વદન ૧ ૮ ૧૫ અર્થે ૭ તેમાં અન્ન ૧૫ કૃત્તિકાનું ૬ વજ્ર
 વજ્ર વજ્રવાનું ૧૫ મદ્ય વદન સામાન્ય મદ્ય કૃત્તિકા ૭ અને તેમાં

કે તે સિવાયનાં અનુક નિમિત્ત સંજ્ઞામાં તે તે પ્રકારમાં પુખ્ત
જાતી વિમાનો દેવ છે. આર્થિકકાળજ વિમાનોમાં જન્મ કન બેસે છે
૧ વચ્ચે ૬ કિમિલ દેવ છે. વાણી વારે દિશામાં આર્થિક દેવ વાણ છે
તેમાં પ્રથમ (રોડ) વાણ જન્મ દેવ અને ૫મી વાણ — આ ૪ કમે
આપણે પૂરી વાણ છે

સોપર્મેન્ટાલ ૧૩ પ્રકાર માળા પ્રથમ પ્રકારની વારે આર્થિકકાળમાં
૧૧ ૧૨ ૧૩ માટે છે. કતરોલ પ્રકારની આર્થિકકાળમાં નિર્મલ સંજ્ઞા
નિર્મલ કતરોલ બેસે વીજ પ્રકારમાં પ્રથમ આર્થિકકાળ ૧૧ (વિમાનો રહેશે)
અને કતરો વારેઆમુ નિર્મલ વિમાન રહે છે. કતરો પ્રકાર અનુભવ (વિમાનોનો)
છે તેમાં નિર્મલ વચ્ચે છે અને તેની વારે દિશામાં વાર આપણ છે.
પરિભ્રમણ વિમાન સિવાયના પુખ્તવર્ગમાં (વિમાનો) જન્મ પ્રકાર પ્રકારે
વારે નિર્મલમાં આપણમાં આપણ છે પુખ્તવર્ગની પ્રથમ પ્રકારમાં
સંજ્ઞા અનિવર્ય છે જન્મ પ્રથમ રેવનિડામાં પ્રકારમાં તે વિધ છે.
રેવનિડામાં આર્થિકકાળ પુખ્તવર્ગમાં વિમાનની સંજ્ઞા નિર્મલ પ્રમાણ —

રેવનિડા પ્રકાર આર્થિકકાળમાં પુખ્તવર્ગમાં સંજ્ઞા વિમાન

૧ સોપર્મે	૧૩ વાણ	૧૦૦૦	૩૧૬૮૧૬૬	૩
૨ કિલ	૧૩ વાણ	૧૧૧૮	૧૭૭૮૭૨	૨
અને કતરો	૧૩	૧૧૨૪	૫ ૭૭ ૭૫	૧ ૭૭
૩ અનુભવ	૧૨ વાણ	૧૧ ૧	૧૧૮૭૭	૧
૪ પ્રકાર	૧૨ વાણ	૧૦	૭૭ ૧૧૧	૮
અને કતરો	૧૨	૧૧	૧૧૭૭	૧
૫ પ્રકાર	૧	૭૪	૩૧૧૧૧૧	૪
૬ વાણ	૧	૫૮૫	૪૧ ૧૫	૫
૭ પ્રકાર	૪	૭૪૧	૪ ૪	૪
૮ વાણ		૩૩૨	૧૧૧૮	૧
૯ ૧ પ્રકાર				
પ્રકાર	૪	૧૧	૩૨	
૧૧ ૧૧ પ્રકાર				
પ્રકાર	૪	૧ ૪		

क्र.सं.	विवरण	प्रमाण	प्रमाण	प्रमाण	प्रमाण
१३-१५	अध्यापक				
	न. वि. वि. वि. वि.	१११			१११
१६-१८	अध्यापक				
	वि. वि. वि. वि.	७५	३१		१०६
१९-२१	अध्यापक				
	वि. वि. वि. वि.	३	११		१
२२-२४	अध्यापक				
	वि. वि. वि. वि.	५			५
		<u>१३</u>	<u>१०६</u>	<u>३१</u>	<u>११७</u>

• **सिद्धांत** :-

[illegible]

નિમ્ન પ્રિયર્થ હતું કે જયભાઈ હવે કુમારોદિગિ ગયા જાશે
જયભાઈના વિદુષ વચ્ચે વિચાર કર્યો, ત્યારે સદરિતિ પ્રજા જાણે
તેમને કે જે જયભાઈ, સદરિતિ જાણે છે, મારે જાણે
જાણે એના તેમને જાણે જાણે. —નિવર - ૫૫

1945

[illegible]

મીર રૂં પશ્ચિમચાના હોય તે પુણ્યથી ભવવા એ આત્મા ઇન્દ્ર વરાતો
 દેવ તે આત્મા જ્યુ દન્વેન્દ્ર હોવાય છે નથી બોધવ એ જ્યુ
 રેવનિયુ અસ્થાથી હોવાથી અને માત્ર વીજા દ્યુતિ એવા મહાપુરુષિયુ એ
 અર્થ આથી હોવાથી તેની અવેશાએ રેવેન્દ્ર રાક નવેરે જ્યુ દન્વેન્દ્ર
 એ હોવાય દન્વેરો રોમે સિદ સાનેન્દ્ર છે જ્યુ અહીં તે અધ્યાત્મી નથી
 કિશાનકન મુર હોવાથી સાનેન્દ્રા એ સિદ છે—આત્માસ્ત્રાવેન્દ્ર અને
 રેવેન્દ્રાત્મ સાનેન્દ્ર દન્વેરુખના કાનવાએ ત્યા તેમાં અધ્યાત્મીએ ત્ય
 તે સાનેન્દ્ર હોવાય આત્મ હોવાયુ કાચ્છ એ છે કે હાન અને કાનિયો
 આત્મ હોવાથી એ છવને કે કાનન હોય તે છવ જ્યુ દન્વેન્દ્ર હોવાય
 રેવેન્દ્રાત્મ સાનેન્દ્ર એ છવ હોવાય છે અને દન્વેન્દ્ર એવું નામ અને
 અધ્યાત્મનુ વાન હોય અધ્યાત્મ એ રેવેન્દ્રાત્મમાં અધ્યાત્મ સર્વને દન્વેન્દ્ર હોવાતો
 દેવ અને એ તેની આત્મા કાનવા હોય—તેનું બોધવ સ્વીકારણ હોય

વીર હરને જ્યુ સાનેન્દ્ર અહીં કાનવા કાચ્છ તેમનું બોધવ સ્થાથી છે

સ રેવેન્દ્રા કાચ્છવો—

રેવેન્દ્રા કાચ્છ મનુષ્ય નવેરે હાર છવતી એમ કલ્યાણી નથી કોઈ
 જ્યુ રેવેન્દ્રાત્મ તેમનું અધ્યાત્મીત્મ એ અધ્યાત્મ સમ્યક હોવાય છે—એ
 સિદ હોથી રેવેન્દ્રા હોય છે તેમ આત્મીને તે અધ્યાત્મ વાય છે એ
 અધ્યાત્મીત્મ તે તેમને નથી અધ્યાત્મ જ્યુ અહીં એ છે અને વડુવ એવા
 અધ્યાત્મ એ ત્યાર જ્યુ રેવેન્દ્રા તેમને આત્મ અધ્યાત્મ મારે આત્મીત્મમાં
 અધ્યાત્મ છે તે અધ્યાત્મ સમ્યક હોવાય છે આત્મ અધ્યાત્મ જ્યુ રેવેન્દ્રા તેમને
 રેવેન્દ્રા અને રેવેન્દ્રાથી અધ્યાત્મીત્મ મારે અધ્યાત્મીત્મમાં અધ્યાત્મ છે રેવેન્દ્રા
 આત્મ જ્યુ વાય જ્યુ અધ્યાત્મીત્મમાં અધ્યાત્મ છે ત્યા પુણ્ય અધ્યાત્મમાં
 અનેરું હોય છે એ વાળને રેવેન્દ્રા અધ્યાત્મીત્મ પર જ્યુથી તે અધ્યાત્મ નવે છે
 અને અધ્યાત્મીત્મ અધ્યાત્મ છે ત્યાર જ્યુ તે સુખમ્ય અધ્યાત્મ નવા
 તેનું અધ્યાત્મીત્મ મારેની અધ્યાત્મીત્મ અધ્યાત્મીત્મ હોય છે ત્યાં અધ્યાત્મ છે
 અને ત્યાં એ સ્વી રેવેન્દ્રા અધ્યાત્મીત્મમાં ન અધ્યાત્મ અધ્યાત્મ છે

નરક અને નારક

નરક ત્રણ પર પ્રતિષ્ઠિત છે —

૧ પૃથ્વીપ્રતિષ્ઠિત ૨ આકાશપ્રતિષ્ઠિત ૩ આત્મપ્રતિષ્ઠિત.

નૈમમ, સમુદ્ધ અને અવધારનયથી નરક પૃથ્વીપ્રતિષ્ઠિત છે. ઝલુસૂક્ષ્મયની અપેક્ષાએ નરક આકાશપ્રતિષ્ઠિત છે અને આદિના ત્રણ સંકલનની અપેક્ષાએ નરક આત્મપ્રતિષ્ઠિત છે.

[સ્વ ૧૮]

અપેક્ષાકર્તા સાત પૃથ્વી, સાત વનોદધિ, સાત વનવાત, સાત વનુવાત, અને સાત આકાશ-આવણ છે. જે સાત આકાશકર્તાતથા સાત વનુવાત છે. જે સાત વનુવાતમાં સાત વનવાત છે. જે સાત વનવાતમાં સાત વનોદધિ છે. જે સાત વનોદધિમાં પટલાકાલી સાત પૃથ્વી આવરી છે. તેમના નામ અને નેત્ર ક્રમશઃ નીચે પ્રમાણે છે —

૧મો	૨મો	૩મો
પહેલી	ચમા	સ્વપ્રભા
બીજી	વશા	શકરાપ્રભા
ત્રીજી	ચેલી	વાહુકાપ્રભા
ચોથી	અવના	પદ્મપ્રભા
પાંચમી	સિંધ	ધૂમપ્રભા

છઠી
આવભી

મધા
મધવતી

તમસ્
તમસ્કામસ્

[—સ્થા ૫૪૬]

નરકમા દુરતનો ઉત્પન્ન થયેલા નારક મનુષ્યસેકમા આવવાની ઇચ્છા કરે તેના ચાર કારણો છે —

- ૧ નરકમાની વેદન્ય ભેદને;
- ૨ નરકપ્રાણીની પીડાને
- ૩ નરકમા ભોજનવાનું કમ નિશ્ચરી ન જવું હોય છતા જવા ઇચ્છે
- ૪ નરકાશુનો ક્ષય ન થયો હોય છતા જવા ઇચ્છે
- ૫ મનુષ્યમા તે જઈ શકતો નથી.

[—સ્થા ૧૪૫]

પ્રથમ, બીજા અને ત્રીજા નરકમા ઉપ્પુ વેદન્ય છે ત્રીજા નારકો તે ઉપ્પુ વેદન્યને વહે છે

[—સ્થા ૧૪૭]

નનપ્રાણ પૃથ્વીનું —

૧ સ્નકાં

૨ વજા

૩ વૈદ્યકા

૪ સાદિવાસકા

૫ મસારનસકા

૬ મનસકા

૭ પુલકા

૮ ગોત્રધિકકા

બ્યોતિસકા

૧ ૦ મોક્ષન વિસ્તૃત છે

" " " "

" " " "

" " " "

" " " "

" " " "

" " " "

" " " "

" " " "

૧	અર્ચનકા	૪	૪	૩	૪
૧૧	અર્ચનપુષ્પકા	૪	૪	૪	૪
૧૨	અર્ચકા	૪	૪	૪	૪
૧૩	અર્ચકપકા	૪	૪	૪	૪
૧૪	અર્ચકા	૪	૩	૩	૩
૧૫	પરીષદકા	૪	૪	૪	૪
૧૬	મિત્રકા	૪	૪	૪	૩

(-સ્વ ૪)

સ્વપ્રજ્ઞા પૃથ્વીના મન્ત્રના ના ઉપરના ઉપથી સ્વેદિ
તપકા ના નીચલા ઉપ મુખીનું અંતર ૩ યોજન છે

(-સ્વ ૧૧)

સ્વપ્રજ્ઞાનું જલમદુલકા ૮ હજાર યોજન વિસ્તાર છે

(-સ્વ ૬)

સ્વપ્રજ્ઞાના સ્વપ્રજ્ઞાના ઉપરના ઉપથી પુષ્પકાના
નીચલા ઉપ મુખીનું અંતર ૭ યોજન છે

(-સ્વ ૧૧)

નિષધ વપ્રધર પવતના કિયા શિખરના વાત્રી
સ્વપ્રજ્ઞાના પ્રથમકારના મધ્યમાન મુખીનું અંતર ૬
યોજન ૭ નીચવતવપ્રધર નિરે પવુ તેમજ છે

(-સ્વ ૧૧)

ગીઠ નરકના મધ્યમાનથી જીવા સ્વેદિપિના નીચલા
ઉપ મુખીનું અંતર ૮૬ હજાર યોજન છે

(-સ્વ ૮)

જ્ઞા સ્વપ્રજ્ઞા પૃથ્વીના પ્રથમ કારના ૮ યોજનમાં
પાણ્યતરના ભીમિશવિકાશ છે

[સ્વ ૧૧]

સ્તનપ્રભાના અઘનકાળના નીચલા છેડાથી વાલુબ્ય તરના
ભોમિય વિકાર સુખીનું અતર ૬૬૦ યોજન છે

[—સપ ૬૬]

૧૬૫૬૫ કાળના વેપરના છેડાથી નીચલા છેડા સુખીનું
અતર ૮૪ લાખ યોજન છે

[—સપ ૮૪]

૧૬૫૬૫ પાતાલના નીચલા છેડાથી સ્તનપ્રભાના
નીચલા છેડા સુખીનું અતર ૭૬ કલાર યોજન છે

[—સપ ૭૬]

સ્તનપ્રભા પૃથ્વીથી ૧૭ કલાર યોજન ઉપર સ્થિત
૧૬૫૬૫ દેવોની નિર્ણયિત પ્રવર્તે છે

[—સપ ૧૭]

નીમન્તક તરકનો વિસ્તાર ૪૫ લાખ યોજન છે

[—સપ ૪૫]

અપ્રવિહન તરક એક લાખ યોજન વિસ્તૃત છે

[—સપ ૧]

પ્રમપ્રભા પૃથ્વી એક લાખ અઘર કલાર યોજન
વિસ્તૃત છે

[—સપ ૧]

૮

અલ્પવાસ્તિકાચ

૧ અલ્પવના બેહો

અનાત્મા એક^૧ ॥

[—અથ ૧]

અલ્પ રાશિ^૨ બે પ્રકારની છે —

૧ કૃપી અલ્પરાશિ; ૨ અકૃપી અલ્પરાશિ
અકૃપી અલ્પરાશિના ૩૪ સેદ છે —

૧ ધર્માન્વિકાચ,^૩ ૨ ધર્માન્વિકાચનો દેશ; ૩ ધર્માન્વિકાચનો પ્રદેશ, ૪ અધર્માન્વિકાચ, ૫ અધર્માન્વિકાચનો દેશ, ૬ અધર્માન્વિકાચનો પ્રદેશ; ૭ આકાશસ્તિકાચ, ૮ આકાશસ્તિકાચનો દેશ, ૯ આકાશસ્તિકાચનો પ્રદેશ, ૧ અના સુખમ^૪

૧ નાકચન્દ્રન નહિ તે અનાત્મા. હવ સિવાજના અધર્માન્વિકાચથી અલ્પમર્યાદા અનાત્મામાં સુખમને ૩ અલ્પવાસ્તિકાચ છે તે; અને ૪ અકૃપી અલ્પવાસ્તિકાચના અનાત્મા અલ્પ રાશિ એક જ સુખ મહેતલ.

૨. અકૃપી પ્રજ્ઞાનનું પ્રથમ પ્રજ્ઞાનાયક સંસ્કૃત અલ્પવાસ્તિકાચ સુખમ છે. જે સંસ્કૃત છે તે પ્રજ્ઞાનના અનાત્મા અલ્પ રાશિ એક જ સુખ મહેતલ. ૩. અકૃપી પ્રજ્ઞાનના અનાત્મા અલ્પ રાશિ એક જ સુખ મહેતલ. ૪. અકૃપી પ્રજ્ઞાનના અનાત્મા અલ્પ રાશિ એક જ સુખ મહેતલ. ૫. અકૃપી પ્રજ્ઞાનના અનાત્મા અલ્પ રાશિ એક જ સુખ મહેતલ. ૬. અકૃપી પ્રજ્ઞાનના અનાત્મા અલ્પ રાશિ એક જ સુખ મહેતલ. ૭. અકૃપી પ્રજ્ઞાનના અનાત્મા અલ્પ રાશિ એક જ સુખ મહેતલ. ૮. અકૃપી પ્રજ્ઞાનના અનાત્મા અલ્પ રાશિ એક જ સુખ મહેતલ. ૯. અકૃપી પ્રજ્ઞાનના અનાત્મા અલ્પ રાશિ એક જ સુખ મહેતલ. ૧૦. અકૃપી પ્રજ્ઞાનના અનાત્મા અલ્પ રાશિ એક જ સુખ મહેતલ.

ધર્માન્વિકાચના દેશ પ્રદેશની સમજ મારે સુખી પ્રજ્ઞાનને જાતે વિચાર ન ૧

વિશેષ સુખમની મારે સુખી પ્રજ્ઞાનને જાતે વિચાર ન ૨

રૂપી અણવ^૧ શશિ અનેક પ્રકારની છે

[—સમ ૧૪૮]

૨ અણવાસ્તિકાચનું સ્વરૂપ

ચાર અસ્તિકાચ અણવકાચ છે —

૧ ધર્માસ્તિકાચ ૨ અધર્માન્તિકાચ ૩ આકાશાસ્તિકાચ, ૪ પુદ્ગલવાસ્તિકાચ.

[—સ્થા ૧૧૨]

ધર્માસ્તિકાચ, અધર્માન્તિકાચ અને આકાશાસ્તિકાચના મધ્યપ્રદેશો આક છે ^૧

[—સ્થા ૧૧૪]

ધર્મ બેક છે

[—સ્થા ૫ — સમ ૧]

ધર્માસ્તિકાચમા^૨ વજુ ગધ રસ અને સ્પર્શ નથી તે શાશ્વત અવસ્થિત લોકદ્રવ્ય છે

ધર્માન્તિકાચના સંસેપથી પાચ લોક છે —

૧ દ્રવ્યથી ૨ સેત્રથી, ૩ કાલથી, ૪ ભાવથી ૫ કુલુથી.

(૧) દ્રવ્યથી ધર્માસ્તિકાચ બેક છે

() સેત્રથી લોકપ્રમાણુ ધર્માસ્તિકાચ છે

(૩) કાલથી ત્રણે કાલના તેનું અસ્તિત્વ છે તે મુવ છે નિવ છે શાશ્વત છે, અક્ષય છે અબ્યય છે, અને અવસ્થિત છે

૧ ૧૧૧ અણવસતિ પુદ્ગલાસ્તિકાચ ન છે તેના પ્રથમ ચાર ભેદ છે રમ્ય, સ્થે પ્રવેશ અને પરમાણુ. તે પ્રત્યેક પક્ષા વજુ રમ્ય રસ સ્પર્શ અને સમજાના ભેદે અનેક પ્રકારે છે

૧ કુલુમ્બ ભગવતીસાર પૃ. ૫૩૩

૨. ભગવતીસાર પૃ ૫૨૭થી ખાદ્યને ધર્માસ્તિકાચાક્રિયા સ્વાક્રમે વિચાર ખટી એવો ન છે

૮

અણવાસ્તિકાચ

૧ અણવન્ય બેરો

અના મા બેક^૧ છે

[—૪૫ ૧]

અણવ સચિ^૨ બે પ્રકારની છે —

૧ રૂપી અણવસચિ; ૨ અરૂપી અણવસચિ
અરૂપી અણવસચિના છા ભેદ છે —

૧ ધર્માસ્તિકાચ^૩ ૨ ધર્માન્વિઘ્નચનો હેશ; ૩
ધર્માસ્તિકાચનો પ્રદેશ, ૪ અધર્માસ્તિકાચ; ૫. અધર્માન્વિ-
ઘ્નચનો હેશ ૬ અધર્માસ્તિકાચનો પ્રદેશ; ૭ આકાશ
સ્તિકાચ; ૮ આકાશસ્તિકાચનો હેશ ૯ આકાશસ્તિ-
કાચનો પ્રદેશ ૧ અણ સુમય^૪

અણવ-સચિ નહિ તે અણવાના છા વિવિધતા અધર્માસ્તિકાચ
અણવકાચનો અણવધર્મા સમન્વેષ છે. અણવસ્તિકાચે છે તે અણે જ
અણવ અણવધર્મા સામ્ય-ચ સદાચ બેક હોવાથી બેક જ નહોતો.

૧ અણ પ્રજાજાનું પ્રથમ પ્રજાજાચ સર્વ અણસાદ સર્વ
દેવનું છે. દેવ બિદ્યો કે ત્યાં પ્રજાજાચ રાજાની અનુદાન છે. અણે અણે
પ્રજાજાને બાદે 'સચિ' સમન્વેષ પ્રથમ છે. આ અણવસચિની નિર્ણય સમ-
યે જુઓ. અણવસચિ અણવાચ સંબંધિ અણે અણવસચિ ૫ ૧૧૨.

૨. ધર્માસ્તિકાચના હેશ-પ્રદેશની સમજ મારે જુઓ. પ્રદેશને અણે
દિ જ ૧ ૧

નિર્ણય સમજાવી મારે જુઓ. પ્રદેશને અણે દિ જ ૧ ૧.

૨૫૧ અભિવાસ્તિકાચ અનેક પ્રકારની ॥

[—સમ ૧૪૮]

૨. અભિવાસ્તિકાચનું સ્વરૂપ

આર અસ્તિકાચ અભિવાસ્તિકાચ છે —

૧ ધર્માસ્તિકાચ, ૨ અધર્માસ્તિકાચ, ૩ આકાશ-
સ્તિકાચ, ૪ પુદ્ગલસ્તિકાચ

[—સ્થા ૧૪૯]

ધર્માસ્તિકાચ અધર્માસ્તિકાચ અને આકાશસ્તિકાચના
મધ્યસ્થે આઠ છે ૧

[—સ્થા ૧૫૦]

ધર્મ એક છે

[—સ્થા જ - સમ ૧]

ધર્માસ્તિકાચમા ૩ વસ્તુ જ મ રત અને સ્પર્શ નથી
તે શાસ્ત્ર અવસ્થિત સોઠકવ્ય છે

ધર્માસ્તિકાચના સંપ્રેયથી પાંચ ભેદ છે —

૧ રત્નથી, ૨ કૃત્રથી, ૩ કાચથી, ૪ ભાવથી,
૫ કુલથી

(૧) રત્નથી ધર્માસ્તિકાચ એક છે

() કૃત્રથી સીકપ્રમાણુ ધર્માસ્તિકાચ છે

(૩) કાચથી તથા કાચના નેનું અસ્તિત્વ છે તે મુવ
કે નિત્ય છે શાસ્ત્ર છે અધર્મ છે અધર્મ છે અને
અવસ્થિત છે

૧ ૨૫૧ અભિવાસ્તિકાચ મુલ્યમાલિકાચ જ છે તેના પ્રથમ આર ભેદ છે
ત્ય રેક પ્રેક અને વસ્તુને પ્રત્યેક જગત્તે જમ, વસ સ્પર્શ
અને સન્નિધાન સેરે અનેક પ્રકારે છે.

૧ મુલ્ય માલિકાચાર ૫, ૫૩૩.

૩ અવસ્થિતાર ૫ વસ્તુથી માલિકાચાર ધર્માસ્તિકાચના સ્વરૂપને
નિષ્કાર કરી રેકે જ છે

(૪) ભાવથી ધર્માસ્તિકાય પણ ગ્રામ રમ્ય અને
રમ્ય વિનાનું છે

(૫) ગુણથી ગમનશુભાનું છે

[—સ્થા ૧૦૧]

અધમ એક છે

[—સ્થા ૮; —સ્થા ૧]

અધર્માસ્તિકાય પણ પણ વિનાનું છે ભાવત મહું
ધર્માસ્તિકાય એમ સમજી લેજું; પણ ગુણથી ગમનશુભાનું
છે, એમ સમજજું

[—સ્થા ૧૦૧]

આધ્યાત્મિકાય પણ ધર્માસ્તિકાય એવું જ છે પણ
સેત્રથી સોઢ-અસોઢ પ્રમાણ સમજજું અને ગુણથી ગમન
શુભાનું સમજજું

[—સ્થા ૧]

આકાશ બે પ્રકારનું છે^૧ —

૧ સ્પષ્ટાકાશ; ૨ અસ્પષ્ટાકાશ.

[સ્થા ૧૦૨]

૩ કાલ

સમયકેવનો^૧ આશામ-વિષ્ણુ પિસ્તાળીસ લાખ
પાંચન પ્રમાણ છે

[—સ્થા ૧૦૩]

મહા ગ્રહ પ્રકારનો છે ~

૧ અવીર; ૨ વલમાન; ૩ અનાનવ

૧ આ મેં જે કાલ લખ્યા છે આમત એક અષ્ટાદશવર્ષ છે જ
અથવા આમતઆમત ધર્માસ્તિકાત્વે અસ્તિકાનો છે તેમજ આર્ય
ધર્મકે મેં જે જાને લખીલાજે અધોમતકાલ.

૧ ગ્રહા પ્રકારને જાને વિષ્ણુ ન ૩

અમર પલ ત્રણ પ્રકારનો છે —

૧ અલીત ૨ વર્તમાન ૩ અનાગત.

આવલિકા, આનખાણુ સ્તોત્ર લખ, મુદ્દત જાહેરાત
ચાવડાવપ ચાતવપ સહઅવપ પૂર્વાજ પૂર ચાવડા અવ
અર્પિણી અને પુજાલપરાવત એ બધા પલ અમરની જેમ
જલ્દી ધારના ॥

(—સ્થા ૧૬૧)

સમા કલ બે છે —

૧ અવઅર્પિણી સમા ૨ કુઅર્પિણી સમા

(—સ્થા ૧૭)

કલના પલ ઉપર પ્રમાણે બે બેઠ ॥

(—સ્થા ૧૮)

કલના ચાર પ્રકાર છે —

૧ પ્રમાણકલ — દિવસ અને સત્રિક્ષપ

૨ વચાનુનિર્ણયકલ — જેટલું લાગે આશુખ બાધું
જેવ તેટલું લોગવવું તે,

૩ મરણકલ — લખ અને ધારીરનો વિયોગ

૪ અલકલ — સમય-આવલિકાવિષય

(—સ્થા ૧૧૪)

અવઅર્પિણી બેઠ છે

(૧) મુખમમુખમા બેઠ છે

(૨) મુખમા બેઠ ॥

(૩) મુખમદુ રમા બેઠ ॥

(૪) દુખમમુખમા બેઠ છે

૧ અવઅર્પિણી ૫ ૧૧૧ ૫૨ આ ચારે મેઠનું વિનૂત વસૂત છે
નિશ્ચયે ત્યાં બેઠે રેવું.

૨ કુપ્રત્ય મારે જાઓ અવઅર્પિણી ૫ ૭૧

(૫) દુષ્પમા એક છે

(૬) દુષ્પમદુષ્પમા એક છે

અસપિંહી એક છે

(૧) દુષ્પમદુષ્પમા એક છે

(૨) દુષ્પમા એક છે

(૩) દુષ્પમમુષ્પમા એક છે

(૪) મુષ્પમદુષ્પમા એક છે

(૫) મુષ્પમા એક છે

(૬) મુષ્પમમુષ્પમા એક છે

[—સ્વા ૧]

અવસપિંહીના છ પ્રકાર છે — મુષ્પમમુષ્પમા આદિ

અસપિંહીના છ પ્રકાર છે — દુષ્પમદુષ્પમાઆદિ
[—સ્વા ૧૧૧]

અવસપિંહીના ત્રણ પ્રકાર છે —

૧ ઉલ્લુટ; ૨ મધ્યમા; ૩ અધ્યાત્મા

અવસપિંહીના છબે સમાના પણ તે જ પ્રમાણે
ત્રણ હોયો સમજી લેવા

અસપિંહી તથા તેના છબે સમાના પણ ત્રણ હોયો
છ ન ઉપર પ્રમાણે છે

[—સ્વા ૧૧૨]

૧ સુન્ધા અવસપિંહી ૨ ૧૩૧.

અવસપિંહી પ્રથમ આવામાં ઉત્પન્ન થાય છે. વચન બાર આવામાં
૨ મ અધ્યાત્મા અને અલિપ આવામાં બદલાય જાય છે. તે જ પ્રમાણે ત્રીજા
આવામાં ૧ આવા તેની અવસપિંહી ઉત્પન્ન થાય છે. વચન વર્ણમાં મધ્યમ અને
અલિપ પદમાં બદલાય જાય છે. તે જ પ્રમાણે ૪ અસપિંહી નિષે તેથી ઉત્પન્ન
સમ હોય છે.

ઉસપિણ્ડીમા દશ સા શોપમ કોટાકોટિ કાલ ૬
અવસપિણ્ડીમા દશ ગ્રાગરોપમ કોટાકોટિ કાલ છે

[—સ્થા ૭૫૧]

ઉસપિણ્ડી અને અવસપિણ્ડી ન સમા ૭ ગ્રાગરો
પમ કોટાકોટિકાલ છે

[—સ્થા ૧]

૫ એક અવસપિણ્ડીના પાચમા સમા દુષમા અને
છઠ્ઠા સમા દુ ૧૫૫૫૫માનો કાલ એકવીસ એકવીસ હજાર
૧૧ છે

૫ એક ઉસપિણ્ડીના ૫૫૫૫ સમા દુષમદુષમા અને
ગ્રીષ્મ સમા દુષમાનો કાલ એકવીસ-એકવીસ હજાર ૧૧ છે

[—સ્થા ૨૧]

૫ એક અવસપિણ્ડીના પાચમા અને છઠ્ઠા સમા એ
જાનેને મળી ૪૦ વર્ષ કાલ છે અને ઉસપિણ્ડીના
૫૫૫૫ અને દ્વિતીય સમાનો મળી ૪૨૦ વર્ષ કાલ છે

[—સ્થા ૧૨]

૬ મિના ત્રાત લક્ષણ છે -

૧ અ શોપમા;

૨ કાલમા વર્ષા નહિ;

૩ અગ્રાપુ પૂજાય છે

૪ સાપુ પૂજાતા નથી

૫ ગુરુ ૫ એ લોકો મિથ્યાભાવવાળા હોય છે
મનોદુષ્ટતા

૭ વ્યવહારુ ખત

મુપમાના ત્રાત લક્ષણ છે—

૧ અકાલમા વર્ષા નહિ

કાલમા વર્ષા;

- ૪ અસાધુ પૂજતા નથી;
- ૪ સાધુ પૂજાય છે.
- ૫ હું મત્સ્યે સાકો મમ્મકૃષ્ણાવવાળા હોય છે.
- ૬ મનોમુખતા;
- ૭ વચનમુખતા.

[—સ્થ ૧૧]

દુષ્કર્મના દશ લક્ષણો છે

- ૧-૫. ઉપર પ્રમાણે અઘાસ વર્ષા બાદિ;
- ૬ અમનોહ શબ્દ;
- ૭ અમનોહરૂપ;
- ૮ અમનોહરસ;
- ૯ અમનોહરખ
- ૧ અમનોહરપથ

મુખનાં દશ લક્ષણ —

- ૧-૫. ઉપર પ્રમાણે અઘાસે વર્ષા નહિ, બાદિ;
- ૬ મનોહ શબ્દ;
- ૭ મનોહરૂપ;
- ૮ મનોહરસ
- ૯ મનોહરખ;
- ૧ મનોહરપથ

[—સ્થ ૧૧]

મુખમુખમા સમાર્માં દશ પ્રકારનાં વૃક્ષો ઉપરનોત્રમા આવે છે —

- ૧ મરુત્તમવૃક્ષો — મરુત્ત દેનાર વૃક્ષો;
- ૨ ભૂતાંત્રવૃક્ષો — ભાજન દેનાર વૃક્ષો;
- ૩ તુરિતાંગવૃક્ષો — વાવ દેનાર વૃક્ષો;

- ૬ દીપાનવૃક્ષો — દીપ દેનાર વૃક્ષો
- ૫ જ્યોતિરવૃક્ષો — જ્વલિ દેનાર વૃક્ષો
- ૬ ચિત્રાવૃક્ષો — વિવિધ પુષ્પ દેનાર વૃક્ષો
- ૭ ચિત્તરવૃક્ષો — વિવિધ બોજન દેનાર વૃક્ષો
- ૮ મધુવૃક્ષો — આકારણ દેનાર વૃક્ષો
- ૯ ગ્રંથાકારવૃક્ષો — ડાહ્ય કામ આપનાર વૃક્ષો
- ૧ વન્યવૃક્ષો

[—સ્થા ૭૧૧]

સમય એક છે

[—સ્થા ૪]

૨ પેક મુકુત મા ૭૭ સ્વ છે

[—સમ ૭૭]

દિવસ અને રાત્રિના બધા મળી ૩૦ મુકુતો છે—

- ૧ રોહિ, ૨ સુખ (૧ મુપ) ૩ મિત્ર, ૪ વાયુ; ૫ સુપ્રીય, ૬ અભિચંદ્ર, ૭ માર્કેટ, ૮ રાજા ૯ શક્તિ, ૧૦ સુપ્રીય, ૧૧ આનંદ, ૧૨ વિજય, ૧૩ વિજયસ્થાન ૧૪ પ્રાણ, ૧૫ ૧૬ ઉપશમ ૧૭ મધ્યમ ૧૮ ત્વચ ૧૯ જાવિવાત્મ; ૨૦ વૈશમળ ૨૧ વરુણ; ૨૨ સુતરિસમ ૨૩ ગન્ધવ, ૨૪ અભિચંદ્રમણ; ૨૫ આતપ, ૨૬ આવત ૨૭ ત્વષ્ટુપ; ૨૮ શૂભ ૨૯ સુખ, ૩૦ સુખમિત્ર, ૩૧ શક્તિ
- [—સમ ૩]

જાવમધુર—દિનસુખવાગા છે છે—

- ૧ તૃતીયપવ ૨ સપ્તમપવ ૩ અગિયારમું પવ
- ૪ ૫૬ મું પવ ૫. જોગાળીમું પવ ૬ તૃતીયમું પવ

૧ મુકુતવિજયમણિ 'મ' (૧. ૧૨-૧૩) મુકુતેન્દ્ર સ્વામી ૭ ૩ સ્વામી ૭ તેમજ જ્ઞા સાથે સરજામની કરવી જોઈએ.

૨. જાવમધુરની વિશેષ સમજૂતી મારે જુમી પ્રકરણને અતે પ્રિયુત ૧ ૪

૭ અતિશય-દિનપુદિવાર્ગા છ છે^૧—

૧ ચતુર્થેય ૭ આઠમું પવ ૩ બારમું પવ ૪
સોળમું પવ ૬ વીઝમું પવ ૮ ધાવીસમું પવ
[—સ્થા ૧૧૪]

સોથી નાની ચત્રિ બાર મુકૂતની હોય છે^૨

સોથી નાનો દિવસ પચ્ચ બાર મુકૂતનો હોય છે

[સ્થા ૧૧]

સેવ અને જાસોમાજમા દિવસ પદ્મ મુકૂતનો હોય
છે ચત્રિ પચ્ચ તેવડી જ હોય છે^૩

[સ્થા ૧૨]

કાઈ એક વખતે જેવ નાસુમા સોથી મોટી સગી
૧ મુકૂતની અને અષાઢમા દિવસ પચ્ચ તેવડો હોય છે^૪
[—સ્થા ૧૮]

ચત્ત દિવસમાં ૨૬ થી કાંઈક વધારે મુકૂતો^૫

[—સ્થા ૧૨]

આષાઢ, બાહરવા કવિઠા પોપ, કામળ અને વૈશાખ
એ પ્રત્યેકમા બધા મળી ચત્રિદિવસ ૨૬ હોય છે
[સ્થા ૧૧]

અભિવર્ધિતમાનના બધા મળી ૩૧ થી કાંઈક વધારે
ચત્રિદિવસ હોય છે^૬

૧ નુબો પ્રકલ્પન બને દિવસ ૧ ૨

૨ જાતકરુદિમાસે સોથી નાની સગ અને જાતકરુદિ અને સોથી
નાનો દિ સ હોય છે. ભગવતીસાર ૫ ૧૧૩.

ભગવતીસાર ૫. ૧૧૩

૪ ભગવતીસાર ૫. ૧૧૩.

૫ અધિકાશયત્વે સચ્ચર તે અભિવર્ધિત સચ્ચર સ્થાન ૭
અને તેને પ્રત્યેક માસ અભિવર્ધિતમાં સ્થાન. તેના ૫૩ દિવસ ૩૮ મર્દિ
૬ જાતકરુદિ માસે તે ૧૩ માસ જાતકરુદિ દિવસોને ૧૩ થી જાતકરુદિ
૧૬ થી ૩૮ દિવસ એક માસમા આવે.

આદિત્યમાયના બધા મળી કાર્તિક જોઈ જોવા ૩૧
ચત્તિરિવસો હોય છે ?

[—સમ ૩૧]

પાવ સવત્સરના જોક મુગમા^૧ બાચક પૂનમ અને
બામદ અમ્યાસ હોય છે

[—સમ ૧૨]

પાવ સવત્સરના જોક મુગના નક્ષત્રમાસ^૨ ગ્રહીએ તો
૧૭ નક્ષત્રમાસ થાય

[—સમ ૧૩]

(જે માસની જોક ઋતુ)

ઋતુ ॥ છે —

- ૧ સવૃદ — આષાઢ — શ્રાવણ;
- ૨ વર્ષારઘા — બાદરવો — આશ્વી;
- ૩ શરદ — કાર્તિક — માગસર
- ૪ હેમવ — પૌષ — મહા;
- ૫ વસંત — જ્યેષ્ઠ — વૈશા;
- ૬ ગ્રીષ્મ — વૈશાખ — ૭૬

[—સ્થા ૧૨૩]

- ૧ કાર્તિક એકાદશી બીજી દિવસ ગુરુવાર ૩ ૫ દિવસ થાય
- ૨ જોક મુગમા ઋતુ થકવણ હોય છે અને જે અભિવર્ષિત્વ વત્સર
—બીજી કે અધિગમ્યવાળા વગ — હોય છે. વત્સ થકવણ વત્સરના ૩૧
(૧૧૫ ૩૧) પૂનમ હોય ૭ અને જે અભિવર્ષિત્વ ન સરખા ૨૧
(૧૨ ૧=૧૧) જામ હોય છે બધી મઝા ૧૨ પૂનમ થાય. જામાત વિધેના
મિત્તળ જુ તે જ પ્રમાણે સમજવા.
- ૩ જોક મુગમા ૧૮૩ દિવસ હોય છે એટલા કાળમા થક નક્ષત્ર
૫૫ ૧૬ ૬૧ તેટલા કાળને નક્ષત્ર માસ કહે છે. નક્ષત્ર માસનું પ્રમાણ
૨૭૩૬૬ ચત્તિરિવસ છે. ૧૮૧૦૮૨૭૩૬૬=૧૭ નક્ષત્રમાસ થાય.
- ૪ સીમાદાર ગણાવે છે કે કૌટિલ્ય જ્યેષ્ઠમાસ ઋતુમિત્તે ૬૫ જા
કાળ છે — ૧૫, શરદ, હેમવ વિધિત વત્સર અને એવ.

અત્ર સુવત્સરની^૧ પ્રત્યેક ઋતુ પદ ચત્વીરિવસની
હોય છે

[—૪૪ ૧૦]

પાંચ સુવત્સરના એક મુગના ઋતુ^૨નાંસ ગણીને
તા ૬૧ ઋતુમાસ થાય—

[—૪૫ ૧૧]

સુવત્સરે પાંચ છે—

૧ નક્ષત્ર સુવત્સર (અર્થ નક્ષત્રમ હોયને એટલે સમય
સામય તે રજીરું સત્તીરિવસનો એક નક્ષત્રમાસ; અને તેથી
૧૨ માસનો = ૩૨૪૦૦ સત્તીરિવસનો એક નક્ષત્ર સુવત્સર)

૨ મુગસુવત્સર (પાંચ સુવત્સર મળીને થાય)

૩ પ્રમાણુ સુવત્સર (દિવસોના પ્રમાણુ વત્થી જેટલું
નામ પડે છે તે)

૪ લક્ષણ સુવત્સર (અગુરુ ચિહ્નને ઉપરથી જેટલું
નામ અપાય તે)

૫ યૌગ્ય સુવત્સર (એટલા સમયમા યૌગ્ય એક
નક્ષત્ર અથવા બારે ચંદ્રિને સોમયે વ)

મુગસુવત્સરના પાંચ લોક છે—

૧ ચક્ર, ૨ ચક્ર, ૩ અભિવર્ષિત, ૪ ચક્ર,
૫ અભિવર્ષિત.

૧ ચક્ર સુવત્સરની વિશેષ સમજણ બંને બુદ્ધિ પ્રકારને બંને
દિશા ન ૧

૨ ચક્ર મુગમા ચક્રસુવત્સર બંને અભિવર્ષિત સુવત્સર ૧ દેવ મિ.
ચક્રસુવત્સરના વિષય પ્રકારોને બંને ચક્ર અભિવર્ષિત સુવત્સરના વિષય
[૧] ૭ બંને મુગમા વિષય ૧૦૦ થાય એક ઋતુમાસ ૩
અભિવર્ષિત અગુરુ ૭ બંને ૧૦૦ — ૩ ૦૧૧ ઋતુમાસ થાય

૩ બુદ્ધિ પ્રકારને બંને દિશા ન ૨

૧ માસ સુવસરના પાંચ લેઈ છે —

૧ નક્ષત્ર (ન્યાખ્યા ઉપર પ્રમાણે) —

૨ ચક્ર (ન્યાખ્યા ઉપર પ્રમાણે) —

૩ ઋતુ (૩ અલોકાશત્રનો ૧ ઋતુમાસ, તેવા ૧૦ ઋતુમાસ = ૩૬ દિવસનો ઋતુસવત્સર) —

૪ અદિત્ય (૩ ૩ દિવસનો ૧ અદિત્યમાસ, તેવા ૧૨ માસ મળી ૩૬૬ દિવસનો અદિત્ય સવત્સર) —

૫ અભિવિધિત (ન્યાખ્યા ઉપર પ્રમાણે)

લઘુ સુવસરના પાંચ લેઈ છે —

૧ જે તિથિએ જે નક્ષત્રનો યોગ હશે એમ, તે તિથિમાં જયંતર તેના યોગ થાય, જેમાં ઋતુનો પરિણામ જયંતર થાય. જેનો રહે, જેમાં રીત અને ઉચ્છૃંં આપ જયંતર જયંતર, અને જેમાં પાણી પુષ્કળ વરસે, તે નક્ષત્ર સવત્સર સંવત્સર.

૨ જેમાં ચક્રનો ત્રણે પૂલમ આથે યોગ રહે, જેમાં નક્ષત્રો વિષમચારી અને જે હટ્ટક હોય અને જેમાં પાણી પુષ્કળ હોય, તેને ચક્ર સવસર કહે છે.

૩ જેમાં વૃષભ વધાનમથ પરિણામે નહિ અને ઋતુ વિષાત્તા હ્રા આપવા લાગે વધા ક્રીક વરસે નહિ, તેને કામલ સવત્સર કહે છે (ઋતુસવત્સર)

૪ જેમાં પૂર્ણી, પાણી, પુષ્કળ અને ફળને સુધ ૨૪

૧ એમ, કવિઓમાં કવિતા, મત્સરમાં નાચી, પેરમાં પુષ્કળ, મત્સર મત્સરમાં કામલની, સેવમાં વિદ્યા, રેણામાં વિદ્યાના, એમાં ૨૨ મત્સરમાં નાચી, મત્સરમાં પનિજ, મત્સરમાં નાચી, મત્સરમાં નાચી.

આપે છે અને યોગ પણ વરસાદથી મુખ્ય, પાકે વધુ નવ
છે, તેને અભિવ્યક્ત સુવચર કહે છે ॥

૫. જેમાં કણ, લવ, દિવસ, અને યતુ સુષના તારથી
લખ્ય રહે છે, જેમાં બધી રજાઓ ધૃતથી કાપાઈ નવ છે,
તેને અભિવ્યક્ત સુવચર કહે છે

[—સ્થા ૧૧]

ઔપમિક કાલ લે છે—

૧ પશ્ચોપમ, સામયોપમ

૧ કોઈ એક યોજન વિસ્તારવાળો ફૂલો એક દિવસથી
માંડી આવે દિવસ મુખીમાં કોઈલા વાળના કોટી અરધાથી
ફૂલ ફૂટીફૂટી બરવામાં આવે અને પછી એ એ વાળ પછી
તેમાંથી એક વાળ કાઢવામાં આવે — એમ કેટલા કેટલા
કાલે તે ફૂલો ખલાસ થાય, તેને પશ્ચોપમકાળ કહેવામાં
આવે છે

૨ એ પશ્ચોપમકાળની કોટાકોટિને ઘોંટી મુલ્કીને
જે સખ્યા આવે તે એક સામયોપમનું પરિમાણ સમજાઈ
(કોટાકોટી પશ્ચ ૪ કોટાકોટી પશ્ચ = કોટાકોટી પશ્ચ;
કોટાકોટી પશ્ચ ૪ ૧ = સામયોપમ.)

[—સ્થા ૧૨]

ઔપમિક કાળ ક્યાં છે —

૧ પશ્ચોપમ; ૨. સામયોપમ; ૩ કૈત્રપિણી,^૧ ૪
અવસરિણી, ૫. પુદ્ગલપરાવત,^૨ ૬ અલીતાલી; ૭
અનામતાલી; ૮ સર્વાલી

[—સ્થા ૧૩]

૧ કૈત્રપિણી અવસરિણી ૪ ૧૧૪

૨. કૈત્રપિણી અને અવસરિણી તથા પુદ્ગલપરાવત તથા અ
નામતાલી વડું હોવાથી તે જ્યાં ઔપમિક કાળ કહેવાય.

કૈત્રપિણી અવસરિણી ૪ ૧૧

૪ પુદ્ગલાસ્તિકામ

(૧) સ્વરૂપ

પુદ્ગલાસ્તિકામ પાંચ વસ્તુવાળું, પાંચ રત્નવાળું એ નામવાળું આઠ અપરાવાળું ત્રીણું, અલગ, ચાપલ, નવચ્છિન્ન શબ્દરૂપ છે.

તેના સુમેષથી પાંચ ભેદ છે —

- ૧ રૂપથી
- ૨ સ્વરૂપથી
- ૩ કાલથી
- ૪ ભાવથી
- ૫ સુખથી

- ૧ રૂપથી પુદ્ગલાસ્તિકામનાં અનંત રૂપ છે.
- ૨ સ્વરૂપથી સાક્રમેશાલુ છે.
- ૩ કાલથી ત્રણે કાળમાં વિદ્યમાન છે.
- ૪ ભાવથી વસ્તુવાન, નિમવાન, રસ અને અપરાવાન છે.
- ૫ સુખથી ત્રણે સુખવાળું છે.

(—સ્થા ૪૫૧)

(૨) ભેદ

પુદ્ગલ એ નામરૂપ છે —

- ૧ સિન્ન અને અસિન્ન;^૧
- ૨ નાચવલ અને અવિનાશી;^૨
- ૩ પદમાલુ અને નોપપદમાલુ — સ્થ ૫;
- ૪ સૂક્ષ્મ અને બાહ્ય — સ્થ ૬

૧ ત્ય તેને કોઈકારિભાગીયને સ્વરૂપ હતી પડે છે. આટલે તે સ્વરૂપ સ્વપાત્ર મંદાત્મ દરિયે હાલ સ્વરૂપ જેવું હોવાથી પુદ્ગલરૂપે પસંદ કરેલ વસ્તુ પદમાલુ હોવાથી જ્ય તેને સ્વરૂપ હાલવાથી હતી સમાપ્ત.

૨ રાખથી ભરેલ વસ્તુમાં તે સિન્ન; અને અસ્થિતિમાં વસ્તુમાં તે અસિન્ન.

૩ જ્યાંની કોઈકારિ નાચવલ અને રૂપથી કોઈકારિ અવિનાશી.

૫. બદ્ધપાન્થસ્પૃષ્ઠ અને નોબદ્ધપાન્થસ્પૃષ્ઠ,^૧
- ૬ પર્વાંધાવીત અને અપર્વાંધાવીત^૨
- ૭ આત અને અનાત (છવે જેમનો પશ્ચિમકરૂપે
કે સરીરકરૂપે સ્વીકાર કર્યો હોય તે આત, અને
બાકીના અનાત)
- ૮ ઇષ્ટ અને અનિષ્ટ,
- ૯ કાન્ત અને અકાન્ત
- ૧ મિત્ર અને અમિત્ર,
- ૧૧ મનોહર અને અમનોહર^૩
- ૧૨ મનઝામ અને અમનઝામ.^૪

(—સ્થા ૮)

પુરુષોત્તમ કલ્પ પ્રકાશના^૫ છે —

- ૧ રસોત્પત્તિસ્થિત (લક્ષ્મ્યાપારથી તથાવિષ પત્તિ
જ્ઞામને પ્રાપ્ત થયેલ — જેમકે સુવરમાંથી બનેલ કપડું છે)
- ૨ મિત્રપત્તિસ્થિત (લક્ષ્મ્યાપાર વિના તથાવિષ પત્તિ
જ્ઞામને પ્રાપ્ત તે વિશ્વમા કે સ્વસ્થાવ પત્તિસ્થિત કહેવાય —
જેમકે જામચનાં વાઘજ તથા ઈશમતુ વગેરે વગેરે જેમાં

૧ રસોત્પત્તિ પત્તિ જુઓ પ્રાચીનને જાતે પ્રિયજ્ઞ ન ૮

૨. પીઠાકાર સ્તંભજન વિદ્યુ પ્રતીક હઈ તેનાં બે સમુદાય પ્રિયજ્ઞ
હી છે — પર્વાંધાવીત અને અર્વાંધાવીત. વિવક્ષિત પર્વાંધાવીત કહેવું —
૧૫૦૦૦ કોણ, તે પર્વાંધાવીત, અને ન ૧૫૦૦૦ કોણ તે અર્વાંધાવીત ત્યાં
એ સપર્શથી બેઠાનેક થઈ જા. કોણ તે પર્વાંધાવીત, એમાં પર્વાંધાવીત
જામચા સેત્રી બિહારી થઈ જાય છે, અને તે સિવાઈનાં તે અર્વાંધાવીત.

૩ પીઠાકાર મહેલ અને અપર્વાંધાવીત વિશેષ છે તે ૦ ૩ એ
વિશ્વત વાટ જ્યુ મહેલમ કોણ તે મહેલ અને એમાં વિદ્યુ વિજ્ઞાન જ
મહેલમ કોણ તે અપર્વાંધાવીત.

૪ નિર્દેશ પત્તિ જુઓ અર્વાંધાવીત ૫. જામ.

પ્રયોગ અને વિશ્રામ અને નિમિત્ત હોય તે મિશ્રપશ્ચિમ
 જેમકે સ્તરમાંથી અનેક કપડા વગર વાપરે' બહુ થાય તે);
 ૩ વિશ્રામપશ્ચિમ.

[—આ ૧૮૧]

(ઢ) પશ્ચિમ

પુરુગણપશ્ચિમ ચાર પ્રકારનો છે—

૧ વસ્ત્રપશ્ચિમ; ૨ અધપશ્ચિમ ૩ રસપશ્ચિમ;
 ૪ સ્પર્શપશ્ચિમ.

[—આ ૧૮૧]

અન્ય (પુરુગણ)પશ્ચિમ છા છે —

- ૧ અધપશ્ચિમ — પુરુગણનો પશ્ચિમ નુ^૨સ ૧
- ૨ અધિપશ્ચિમ
- ૩ સમ્યક્પશ્ચિમ — જાણતિ
- ૪ સેદપશ્ચિમ — છા ૫ ૩ તે
- ૫ વસ્ત્રપશ્ચિમ
- ૬ રસપશ્ચિમ
- ૭ અધપશ્ચિમ
- ૮ સ્પર્શપશ્ચિમ
- ૯ અગુણપુષ્પપશ્ચિમ.^૩
- ૧ શબ્દપશ્ચિમ

—આ ૭ ૩]

૧. છાને જાણતિયાર ૫ ૪ ૫.

૨. નુપે જાણતિયાર ૬ ૮

૩. જાણે ગુણ પશ્ચિમ પણ કપડા હોય નુપે જાણતિયાર

૧ ૧૮ જાણતિયાર વિચાર જાણે તે ગુણપણ પણ પશ્ચિમ

૧૧. ૧૧. ગુણ અને અગુણ

પુદ્ગલના પરિણામ જાવીશ પ્રકારના છે —

વજ્ર પરિણામ

- ૧ કૃષ્ણવજ્ર પરિણામ; ૨ નીલવજ્ર પરિણામ;
૩ શ્વેતવજ્ર પરિણામ; ૪ હસ્તિવજ્ર પરિણામ;
૫ મુકુટવજ્ર પરિણામ;

મંજરિવામ

- ૬ મુરલિનન્દ્ય પરિણામ; ૭ કુસુમિત્ર ય પરિણામ;

સ્પર્શ પરિણામ

- ૮ નિહારણ પરિણામ ૯ કટુકરણ પરિણામ;
૧ ક્ષાપણ પરિણામ; ૧૧ અમ્ભરણ પરિણામ;
૧ મધુરણ પરિણામ;

સ્પર્શ પરિણામ

- ૧૩ કક્ષિતપથ પરિણામ; ૧૪ મુદુરપથ પરિણામ;
૧૫ સુદુરપથ પરિણામ; ૧૬ લઘુરપથ પરિણામ; ૧૭
શીતરપથ પરિણામ ૧૮ ઉષ્ણરપથ પરિણામ ૧૯
સ્નિગ્ધરપથ પરિણામ; ૨ ત્વેકરપથ પરિણામ;

- ૧ અણુરુચિપુરપથ પરિણામ; ૨૨ સુરુચિપુરપથ
પરિણામ

(સમ ૧૧)

મુ સ્થાન શાવ છે —

- ૧ દીપ; ૨ વૈસ્વ; ૩ વૃત્ત (બોળ રૂપિયા લેવા)

૧ જાડી જાડુરૂપ રજાંજરિયામ કરે પુરુષુ બે જાડેમા
સ્પર્શ પરિણામ મેરો; જાડાં ઉ જાડે રજાંજરિયામ આપ્યા હ જવાળ છે; તેથી
તેમને જાડી સમારેણ નથી કરે.

૨ જાડ સ્તંભો પૂરમજાં સપજાં. પૂરમજાં સ્તંભપરિણામ
મજાડીકાર થાં જાં જાં જાં હ પ્રકારનાં કરમેરો; કાલે જાડાં હ જાડી.

૪ મથ (ત્રિકાલ) ૫. ઘનુમ્મ (મોખ્મુ); ૬ પુમ્મુ; ૭ પરિમ લ (કાલ જેવું જોગ) [-૨૫ ૧૪૮]

(૪) ચસન-પ્રતિપાત્ર

અચિન્ત પુદ્ગલ ત્રણ કારણે અલિત થાય —

- ૧ આદ્યરમા સ્વાય તા
 - ૨ વૈકિષ્ઠમા મથમા આવે તો
 - ૩ બોધસ્થાનથી બીજી સ્થાને સુક્રમજુ થાય તો
- [-૨૫ ૧૪૯]

અચિન્ત પુદ્ગલ દશ કારણે અલિત થાય —

- ૧ આદ્યરમા સ્વાય તા; ૨ પરિવ્રમન થાય તો
 - ૩ મૃત્યુવત વખતે ૪ નિશ્ચય વખતે; ૫ વદન વખતે
 - ૬ નિદ્રા વખતે ૭ વૈકિષ્ઠ વખતે; ૮ પરિપામ્બુ
 - વખતે ૯ સપ્તિ થઈ ૧ વાયુરિત થઈ
- [-૨૫ ૧૫૦]

પુદ્ગલપ્રતિપાત્ર ત્રણ પ્રકારનો છે —

- ૧ પરમાત્મ પુદ્ગલ ત્રણ બીજો પુદ્ગલ અગ્રાઈ
 - અથ તા પ્રતિપાત્ર પામે;
 - અમતન કારણ પ્રતિપાત્ર પામે;
 - ૩ આદ્યને પદ્મથી પ્રતિપાત્ર પામે
- [-૨૫ ૧૫૧]

(૧) મથાન અને ભેદ આદિ

બે પ્રકારે પુદ્ગલ સુધાતને પામે —

- ૧ મથ સુધાતને પામે છે
- ૨ પાત્ર સુધાતને પામે છે

૧ નિત — જામરિયો ઉત્તરથી તે સ્થાપનથી અલિત થાય છે
૨ જામરિયો નીચે ઉત્તરથી ઉત્તર થાય છે

એ પ્રકારે પુદ્ગલ બેઠને પામે છે—

૧ સ્વયં પુદ્ગલો બેઠાય છે; ૨. પશ્ચી પુદ્ગલો
બેઠાય છે

તેથી જ રીતે પરિચાટન પરિપાતન અને વિદ્યુત્તને
પણ એ રીતે જ પામે છે

[—સ્થ ૮૧]

પ્રદેશ^૧ એક છે, પરમાણુ એક છે

[આ ૪૪]

ત્રય અગ્રઉપ છે—

૧ સમય; ૨ પ્રદેશ; ૩ પરમાણુ.

તેથી જ રીતે એ ત્રયે અભેદ અલપ અશ્વલ,
અનશ્વ અમશ્વ, અપ્રદેશી, અને અવિભાજ્ય છે

[સ્થ ૧૧૧]

(૧) જામક વગબુદ્ધિ^૧

૧

[૧. ૪૫૫]

- ૧ પરમાણુ પુદ્ગલની વગબુદ્ધિ એક છે;
- ૨ દ્વિપ્રદેશી પુદ્ગલસંકલ્પની વગબુદ્ધિ એક છે;
- ૩ ત્રિપ્રદેશી પુદ્ગલસંકલ્પની વગબુદ્ધિ એક છે;
- ૪ ચતુ પ્રદેશી પુદ્ગલસંકલ્પની વગબુદ્ધિ એક છે
૫. પંચપ્રદેશી પુદ્ગલસંકલ્પની વગબુદ્ધિ એક છે;
૬. ષડ્પ્રદેશી પુદ્ગલસંકલ્પની વગબુદ્ધિ એક છે;

૧ આ પુદ્ગલને જ કોઈ એક નવરૂપ પણ પ્રસંગથી જન્ય પરમાણુ
સાથે ગણાય છે

૧ સમજાવેલા ૫ ૫ ૬.

- ૭ સપ્તપ્રદેશી પુદ્ગલસ્થિતિ ધની વગણા એક છે
૮ અષ્ટપ્રદેશી પુદ્ગલસ્થિતિ ધની વગણા એક છે
૯ નવપ્રદેશી પુદ્ગલસ્થિતિ ધની વગણા એક છે;
૧ દશ પ્રદેશી પુદ્ગલસ્થિતિ ધની વગણા એક છે
૧૧ ત્ર્યંશાત પ્રદેશી પુદ્ગલસ્થિતિ ધની વગણા એક છે;
૧૨ અસત્ર્યંશાત પ્રદેશી પુદ્ગલસ્થિતિ ધની વગણા એક છે
૧૩ અનન્ત પ્રદેશી પુદ્ગલસ્થિતિ ધની વગણા એક છે

[૧ સીમા]

- ૧ એક પ્રદેશમા સ્થેષા પુદ્ગલની વગણા એક છે;
૨-૧૨. બે પ્રદેશમા સ્થેષા થાવત્ અત્ર્યંશાત પ્રદેશ
મા સ્થેષા પુદ્ગલની વગણા એક છે ૧

[૨ સમક]

- ૧ એક સમયની સ્થિતિવાળા પુદ્ગલની વગણા એક છે
૨-૧૨ બે સમયની સ્થિતિવાળા થાવત્ અસત્ર્યંશાત
સમયની સ્થિતિવાળા પુદ્ગલની વગણા એક છે ૨

૧. જ્યોત્ સ્વર્ગના પરમાત્મા પુદ્ગલથી માંડી અનન્ત પ્રદેશ પુદ્ગલની
તેજ પ્રકાશની વર્ચલા સમગ્રની પુદ્ગલનો બિંબો જગત્ત છે ૧ તેનો અનન્ત
પ્રદેશ સ્થાપ દેવ તે જગતે એક પ્રદેશમાં સમાઈ છે

૨. અનન્ત પ્રદેશો લોકાકાશમાં સમયતઃ જ નથી. પુદ્ગલો પર્મા-
ત્માના જિવા ત્વિંતિ ક્રી યાગત નથી; અને પર્માત્માના જાત લોકાકાશમાં
જ છે; તેથી તેની અવગાદના લોકાકાશમાં જ સુસને બિંદો અનન્ત
વર્ણમા સ્થેષા પુદ્ગલોની વર્ચલાનું વજન છે

૩. જ્યોત્ પુદ્ગલો પરમાત્માને ૩ એકથી અત્ર્યંશાત મુખી પ્રદેશમાં
જિવિ હરણથી ૩ એક મુખી કાળા જાદિ રૂપે એકલો સમય રૂપી છે
તેમ વિશ્વેષે ચતુર્થા છે. અનન્ત સમય મુખી જ્યોત્ના રૂપે પુદ્ગલન
સ્થેષાનો સમય જ નથી, યાદે તે વિશ્વેષ નથી ચતુર્થા.

[૪ ભાવ]

૧ એક ગુણ દુષ્ણ પુદ્ગલની વચણા એક છે

૨-૧૭ જેસુણ દુષ્ણ ચાવત્ અનત છુણ દુષ્ણ
પુદ્ગલની વચણા એક છેતેવી રીત જાદ્રીના વણ તથા નધ, રસ મ્પથ
વિરેની અનન્ત ગુણ મુખીની વચણાઓ સ્વ મુખી સંવી

[વણ ૫+૩૫+૨+૨૨ ૫+૨૫થ ૮=૨ ;

૮ x ૧૭ દુષ્ણાવણોદિ એક એકની=૨૬]

૨

[૧ ભાવ]

૧ અધ્યમપ્રદેશી સ્કંધની એક વચણા;

૨ ઉત્કૃષ્ટ પ્રદેશી સ્કંધની એક વચણા;

૩ અધ્યમ્યોત્કૃષ્ટ પ્રદેશી સ્કંધની એક વચણા

[૨ સીમા]

૧ અધ્યમ પ્રદેશ્યવગાહી ૧ ધની એક વચણા

ઉત્કૃષ્ટ પ્રદેશ્યવગાહી સ્કંધની એક વચણા;

૩ અધ્યમ્યોત્કૃષ્ટ પ્રદેશ્યવગાહી સ્કંધની એક વચણા

[૩ કા]

૧ અધ્યમસ્થિતિવાગા સ્કંધની એક વચણા;

૨ ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિવાગા સ્કંધની એક વચણા;

૩ અધ્યમ્યોત્કૃષ્ટ સ્થિતિવાગા સ્કંધની એક વચણા

[૪ ભાવ]

૧ અધ્યમગુણ દુષ્ણ ૧૧ ધની એક વચણા;

૨ ઉત્કૃષ્ટ ગુણ દુષ્ણ સ્કંધની એક વચણા;

૩ અધ્યમ્યોત્કૃષ્ટ ગુણ દુષ્ણ સ્કંધની એક વચણા

તેવી જ રીતે બાકીના વજુ ૪ ગ્રામ ૭ રસ ૫,

તથા સ્પર્શ ૮ વિશે પણ સુમળ લેવું

[કૃષ્ણાદિ ૧૦ x ૩ વગણા = ૬]

૩

[૧ સીમા]

૧ એક દ્રવ્યવગાદી પુદ્ગલના અનંત છે

[૧ માત્ર]

૨ એક સમય સ્થિતિવાળા પુદ્ગલના અનંત છે

[૩ ભાગ]

૩-૭૨ એક સુષુ કૃષ્ણ પુદ્ગલના અનંત છે

તેવી જ રીતે બાકીના વજુ, ગ્રામ, રસ અને સ્પર્શ
વિશે પણ સુમળ લેવું

[—સ્થા ૧૧]

૪

[૧ ક્રમ]

૧ દ્વિપ્રદેશી સ્પર્શ અનંત છે

[૧ સીમા]

૨ દ્વિપ્રદેશવગાદી પુદ્ગલના અનંત છે

[૩ માત્ર]

૩ દ્વિપ્રદેશાભિન પુદ્ગલના અનંત છે

[૪ ભાગ]

૪-૨૩ ક્રિયુષુકૃષ્ણ પુદ્ગલના અનંત છે

તેવી જ રીતે બાકીના વજુ, ગ્રામ, રસ, અને સ્પર્શનું
સુમળ લેવું

[—સ્થા ૧૧૮]

૫

[૧૦૫]

૧ ત્રિપ્રદેશી ૩૫ જનત છે

[સીધ]

૨ ત્રિપ્રદેશાવગ્રાહી પુદ્ગલ જનત છે

[શબ્દ]

૩ ત્રિપ્રમજામિત પુદ્ગલ જનત છે

[જાણ]

૪-૨૩ ત્રિસુલુકૃષ્ણ પુદ્ગલ જનત છે

તેથી જ રીતે બાદીના વળ, ૨૪ ૩૫ અને ૨૫૪
વિશે પણ સમજી લેવું •

[—સ્થા ૧૩૪]

૬

[૧૦૬]

૧ ચતુપ્રદેશી ૨૫ જનત છે

[સીધ]

ચતુપ્રદેશાવગ્રાહી પુદ્ગલ જનત છે

[શબ્દ]

૩ ચતુસમજામિત પુદ્ગલ જનત છે

[જાણ]

૪-૨૩ ચતુસુલુકૃષ્ણ પુદ્ગલ જનત છે

તથી જ રીતે બાદીના વળ ૨૪ ૨૫ અને ૨૫૪
વિશે સમજી લેવું

[—સ્થા ૩૦૮]

૭

[૬૦૫]

૧ પદ્યપ્રદેશી સ્કંધ અનંત છે

[સેન]

૨ પદ્યપ્રદેશ્યાવગ્રાહી પુદ્ગલ અનંત છે

[મક]

૩ પદ્યસુમચામિત પુદ્ગલ અનંત છે

[ભાવ]

૪-૨૩ પદ્યગુણુપ્પુ પુદ્ગલ અનંત છે

તેવી જ રીતે બાહ્યિના વણ બધ, રસ અને સ્પષ્ટ
વિશે સમજી લેવું

[—સ્થ ૪૪]

૮

[૬૦૬]

૧ પદ્યપ્રદેશી સ્કંધ અનંત છે

[સેન]

૨ પદ્યપ્રદેશ્યાવગ્રાહી પુદ્ગલ અનંત છે

[મક]

૩ પદ્યસુમચામિત પુદ્ગલ અનંત છે

[ભાવ]

૪-૨૩ પદ્યગુણુપ્પુ પુદ્ગલ અનંત છે

તેવી જ રીતે બાહ્યિના વણ બધ, રસ અને સ્પષ્ટ
વિશે સમજી લેવું

[—સ્થ ૪૪]

૯

[૧૨]

૧ અપ્તપ્રદેશી સ્તંભ જનવ છે

[સેવ]

૨ અપ્તપ્રદેશાવગ્રાદી પુરૂષઃ જનવ છે

[કાઠ]

૩ અપ્તનમણામિત પુરૂષઃ જનવ છે

[ભાવ]

૪-૩ અપ્તગુણુપ્યુ પુરૂષઃ જનવ છે

તેથી જ રીતે જાણીના વળુ ૧૫, ૨૩ અને ૨૫થ
વિષે સમલ મેલું

[-સ્થા ૧૧૩]

૧૦

[૧૦૫]

૧ અપ્તપ્રદેશી સ્તંભ જનવ છે

[સેવ]

૨ અપ્તપ્રદેશાવગ્રાદી પુરૂષઃ જનવ છે

[કાઠ]

૩ અપ્તનમણામિત પુરૂષઃ જનવ છે

[ભાવ]

૪-૨૩ અપ્તગુણુપ્યુ પુરૂષઃ જનવ છે

તેથી જ રીતે જાણીના વળુ ૧૫, ૨૩ અને ૨૫થ
વિષે સમલ મેલું

[-સ્થા ૧૧]

૧૧

[૨૦૫]

૧ નવપ્રદેશી સ્કધ અનત છે

[સેમ]

૨ નવપ્રદેશાવગ્રાહી પુદ્ગલ અનત છે

[કાઠ]

૩ નવપ્રમથામિત પુદ્ગલ અનત છે

[ભાવ]

૪-૨૩ નવગુણુપ્પુ પુદ્ગલ અનત છે

તેવી જ રીતે બાહ્યના વજુ, મધ, રસ અને સ્પર્શ
વિશે મુમલ છેવું

[—સ્થા ૭૭.]

૧૨

[૨૦૬]

૧ દ્વ્યપ્રદેશી સ્કધ અનત છે

[સેમ]

૨ દ્વ્યપ્રદેશાવગ્રાહી પુદ્ગલ અનત છે

[કાઠ]

૩ દ્વ્યપ્રમથામિત પુદ્ગલ અનત છે

[ભાવ]

૪-૨૩ દ્વ્યગુણુપ્પુ પુદ્ગલ અનત છે

તેવી જ રીતે બાહ્યના વજુ, મધ, રસ અને સ્પર્શ
વિશે મુમલ છેવું

[—સ્થા ૭૮.]

(૭) શાન્તાર્કિ

સ ઈ, રૂપ, નિધ, વસ સ્પર્શ;

શુભશબ્દ, અશુભશબ્દ;

સુરૂપ, કુરૂપ, હીન દુઃખ, બોળ, ત્રિકાળ, ચતુર્કોણ,
વિસ્તીર્ણ પરિમલલ;

કૃષ્ણ, નીલ, સોદિત, હરિત, શુકલ

સુરસિત્રધ દુરસિત્રધ;

વિજા, કટુક કષાય, અમ્લ, મધુર

કકશ, મદુ, સુરુ, લુપુ, ચીત, ઉષ્ણ, સિન્ધુ તથા,

અસુરુલુપુ, સુરુલુપુ;—આ બધાં લોક લોક હિં

[—સ્થ ૧૭]

સમશુભ પાંચ ઈ —

૧ શબ્દ; ૨ રૂપ ૩ રસ; ૪ નિધ; ૫ સ્પર્શ

[—સ્થ ૩૭; —સમ ૧]

આ પાંચ સ્થાનમાં હવે આસક્તિ થાય ઈ રજા થાય
ઈ મુશ્કિલ થાય ઈ, દુઃખિયથા થાય ઈ, હીન થાય ઈ
જાને તાત્કાલે પામે ઈ.

આ પાંચને બસતર બધાં ન હોય, તેમને ત્યજ્યા ન
હોય, તે ન હવેને અદિતકર્તા, અશુભકર્તા, અપ્રામખકારી,
અનિ-મ્મનકારી અને સસારકારી થાય ઈ. પણ જો તે
પાંચને બસતર બધાં હોય, ઈનાં હોય, તે તે કિતકારી
થાવત સિદ્ધિદાથી બને ઈ

ત પાંચને ત્યજ્યાથી મુક્તિમાં હવે બાધ હિં બને
ન ત્યજ્યાથી દુનિતિમાં બાધ હિં

[—સ્થ ૩૮]

જાત્યા દેશથી અને સુવર્ણી શબ્દમવણ કરે છે

તેવી જ રીતે એ જાતને પ્રકારે રૂપકથન કરે છે

૧૪ને નૂચે ૬ રચાઆદ કરે છે અપશનું તિમિવેદન

કે ૪

(-આ)

શ ૬ ૧ ૨ ૩ ૪ અને અપશ જાળે પ્રકારના છે ૧—

૧ જાત અને અનાત;

૨ અને અનિદ

૩ કાન્ત અને અકાન્ત

૪ ત્રિય અને અત્રિય,

૫ મનોન અને અમનોન;

મન જામ અને અમનજામ

[આ ૮૩]

શ ૬ ૨ પ્રકારનો છે —

૧ જાપાશબ્દ^૧ ૨ નોઆપશબ્દ^૨

(૧) જાપાશબ્દના મે ભેદ છે —

૧ અક્ષરસ જાદ — અક્ષરસદિ વણુરૂપ

નોઆજાશબ્દ — વણુરૂપ તદિ અવી અજાદ
જાપા

૧ જાપાશબ્દ — પદ્ધતિનો શબ્દ

નોઆજાશબ્દ — વણુરૂપનો શબ્દ

૧ જાપા ક શિરો પ્રાપ્તિના જણ છે — જુઓ ૫ ૫૩૨

૨. જાને જાપાશબ્દ નામનું નામકર્મ દેખ છે તેમ જાપા તે
જાપા સમીપના રહેલા જાપાશબ્દના પ્રાપ્તિને કહીને જાપા પ્રિ-
ત્વા ૩ ને જાપા કીસી ૪ મુખની જાપાશબ્દ જાપા, અને જાપા
જાપાશબ્દ જાપા જાપા તેવી જાપા જાપા જાપા તે
જાપા જાપા જાપા ૫ ૩૧૨, ૩૧૮

૩ જાપા નહી જાપા જાપા તે જાપા.

ફિ આનો(સથળ)ના બે ભેદ છે —

૧ તત (૧) વાવને ચામડું કે તાર બાધ્યા દોર
તેના વાવનો થ ૧૧)

૨ ના ચિત્ત (તથા વિપરીત ત)

(૨) તતના બે પ્રકાર છે —

૧ ધન (તાંતનો સંજ્ઞ)

મુપિર (વીણા અને ઘેલ વગેરેનો)

(૨) વિતતના પશુ તે જ બે ભેદ છે (અર્થાત કમચ
ભાગ્ય અને કાકલનો - યીદ)

ફિ નોઆવાય સંજ્ઞના બે ભેદ છે —

૧ જ્યુસથ ૧ (નુપ્તિદિનો) ના નોજ્યુસથ

(૨) નોજ્યુસથ થ ૧૧ બે ભેદ છે —

૧ તાલથા ૧ - તાગીનો થ ૧

૨ લત્તિથા ૧ - લત્તનો સંજ્ઞ

[યદર પશુ આનો અથ ધાધ્ય પશુ યદરને વાવ
ન નવુવામા આવે, તા તેનો સંજ્ઞ અદી લમકથા]

(-સ્થ ૮)

થ ૧૧ થ ૧૧ ભેદ છે —

૧ તિહારી — થાવથા થ ૧, જમક થ ૧૧)

૨ પિવિ મ — થાવ ચિત્તનો-ઘેલ વગેરેનો

૩ તથા — ઘાતન વગેરેનો

૪ જિન્ન — કાક વગેરે થાવથી ભાવામા લાવકપરુ

આવ છે ત)

૧ સાધ્યન રીતે તા ચામડું લેખ્યુ દોર તેના ચાત્ર દોર બાધિ
૨ ના મ્હેવાય તાર જાંધવામાં આવેલા દોર તેના વાચો વિજા મ્હેવાય
૩૧૨ વગેરે ના મ્હેવાય દુર્ગને વચાવ તેના લખે બાધિને છવિ
૪૧૧ જ્યુ દર નવિ હોઈર્થ નવુનેલા વિજા જ્યુ સમજાવા છે

૫ વર્ણરિત — વીણા વગેરેનો;

૬ દીપ — મેઘધ્વનિ-અથવા દીપ વર્ણામિત;

૭ દ્વસ્વ — દૂર ન સંભળાય તેવો અથવા દ્વસ્વ વર્ણામિત

૮ પૃથક્કવ — અનેક ભિન્ન ભિન્ન અર્થોનું સંમિશ્રણ

૯ કાકણી — કંત્રાલનો સ્વર

૧ કિંકિણીસ્વર — ચંડીનો સ્વર

[—સ્થા ૭૫]

૪ રોત્પત્તિ બે પ્રકાર છે —

૧ પુદ્ગલોના સંઘાતથી; ૨ પુદ્ગલોના લેહથી.

[—સ્થા ૮૧]

સ્પર્શ આઠ છે —

૧ કકચા; ૨ સફડા; ૩ હાલુ; ૪ લખા; ૫ ચીત;

૬ કિચ્ચ; ૭ મિનિચ ૮ નચ

[—સ્થા ૧૨૨]

વલ્લ પાંચ છે —

૧ કૃષ્ણ; ૨ નીલ; ૩ સાદિત ૪ હરિત; ૫ શુકલ.

૬ ન પાંચ છે —

૧ તિજા; ૨ કટુક ૩ ક્યામ; ૪ અમ્બ ૫ મધુર

[—સ્થા ૩]

વિપવસ્થિભ ૭ પ્રકારનો છે —

૧ દ્વ — વીણી વગેરે જેવી જાતુ કરવાથી જે એર થકે ૥ તે;

૨ ભુક્ત — જે ખાધુ હોય અને થકે ત;

૩ નિપતિત;

૧ ચામડે ૨૧ પાતું હોય તે અથવા હિનિચ

૪ માતાનુસારી

૫ શ્રોત્રિવાનુસારી

૬ અમ્બિભિન્નનુસારી

[—૨૫ ૫૩૩]

ટિપ્પણ

૧. ધર્મસ્થિતકાળના રેશમર્કસ :

અહીં ધર્મસ્થિતકાળના રકમ તે જા પ્રથમ સેડ ધર્મસ્થિતકાળના પુરુષાર્થકાળી એમ જાનકે જુદા જુદા રકમ દેવતા નથી પણ એ અહીં ધર્મસ્થિતકાળમાં કેટલે બેડ પડતી હજીય હીં રકમ છે અને તે કલિયા જાણે ધર્મસ્થિતકાળનો રેશ હતો રકમ; પણ બીજે સેડ એ જ અહીં ધર્મસ્થિતકાળના કલિયાના અહીં કાળનાર્થ આવે તે પ્રવેશના ધર્મસ્થિતકાળ કહેવાય; આ બીજે સેડ છે. આવા અસખ્ય પ્રવેશોની ધર્મસ્થિતકાળના કાળના વર્ક નહીં છે તેથી ધર્મસ્થિતકાળને અસખ્યકાળીયો રકમ કહેવાય છે. આ જ પ્રમાણે અધર્મસ્થિતકાળ અને અધર્મસ્થિતકાળ વિશે પણ સમજવું.

૨. અધર્મકાળ

અધર્મકાળ એટલે કાળ કાળના સમયોનો સમૂહ જ્યાં સહી નહીં મારે તેને અધર્મકાળ—પ્રવેશકાળના કહેવામાં નથી આવતો. કાળનું માર સૂઈની રતિ જરાથી નીકળે છે એટલે અધર્મકાળનાં નવાં મૂલ રતિ કો છે ત્યાં જ કાળના વિવેક સંપન્ન થઈને માર કલિયાના અધર્મકાળી પ્રવેશ છે. અધર્મકાળની જગ્યા મૂલ વિવેક કોનાથી ત્યાં કાળનું માર સૂઈ અધર્મકાળ છે. પણ એ ત્યાંના કાળને કાળનો અધર્મકાળ કહેવા જ કોણ, તેમ અધર્મકાળના કાળનાધાર પ્રમાણે જ હીં રાકે છે. અધર્મકાળ નહીં. અધર્મકાળ અને તેની જગ્યાના સૂઈ જુદા મનાવામાં આવ્યા છે એ જાણમાં રાખવું એટલે અધર્મકાળના કાળના વાર સૂઈ વર્ક નહીં છે. જુદા અધર્મકાળ ૧ ૧૧૨.

આ માતાનુસારી વગેરે પણ મોટા કાળસિધ્ધી છે. માંત્રમર્ક કલિયા અથવા તે માંત્રનુસારી, કૌટુંબી કલિયા અથવા તે શ્રોત્રિવાનુસારી અને કાળના પણ પહેલાં અથવા તે અમ્બિભિન્નનુસારી.

३. अनुसूची

[illegible]

● 2019年12月15日

અમાસ અને પૂજિયા એ જ સંકેત ૭ બસી ૪ જ —
 પત્રવિદ્યામાં તે સેવક તે જ સ્વર્ગ સંકેતમાં આવી પત્રવિદ્યામાં જીવનમાં
 સ્વર્ગ સમાવે તેમાં કમલ દિવસની કાલિ વાલ ૭ અને શાંતિ રવિ
 ૭ સમય જ બેસી આપના મહિમનું સ્વાસ્થ્ય તેમાં જ કમલ
 દિવસ રો ૭ અગિયારમું જ બેસી ૭ માસનું સ્વાસ્થ્ય તેમાં જ
 કમલ દિવસ રો ૭ અને શાંતિ રવિ ૭ તે જ પ્રમાણે બે ૭ માસ
 બેસી સ્વાસ્થ્ય સમાવેલા ૭ બેસી ૭ વારમાં વરો જ નહીં
 કમલ ૭ જ સમય અને વગાળ સ્વાસ્થ્ય સમાવેલા

॥ अङ्गिरस उवाच ॥

[illegible]

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 84

૧૬ સુવર્ણચંદ્રા બાર માસ ભન ૭ ગાંડુ દોષ ૩ બરે ૩૫ ૩
 વિરસિ દોષ ૭ કદમાસ ૧૫ પ્રવિષ્ઠાથી રા ૧૭ મુક ૩૫ માસે
 રા ૧૫ ૭ બરે ને ૧૭૬૬ બરોસાસે જુલાઈ ૭ ને ૧૭ નમના ૧૭૬૬
 મિત ગાંડુ વિરસ ૧૭૬૬ રા ૧૫ ૧૭૬૬ બરો ૭૬ ની વિરસા ન ૧૭૬૬
 માસ ૧૭ બરોસાસે જુલાઈ ૭ મિત ગાંડુ

સ્થાનાગ — સમવાયાગ

ખંડ ૨ બે

ગણિતાનુયોગ
[ભૂગોળ]

૩ ક્રિયાશીલક (ભાષાભાષ્ય ક્રમથી)

શાકના ત્રણ પ્રકાર^૧ છે —

૧ જ્ઞાનશીલક; ૨ દેશનશીલક; ૩ આશિર્વેદક

શાકના ત્રણ પ્રકાર^૨ છે —

૧ ક્રિયાશીલક; ૨ અપીઆક; ૩ તિમન્થેક

[—આ ૧૭]

૮ પરસ્પર વિરોધીનો સમાવેશ

શાકમાં ૭ કાર્ક છે તેમ વિરોધી પણ છે, તેમ છે —

૧ ભવ અને અભવ; ૨ વ્રત અને સ્થાવર; ૩ ન્યેનિક-સમાગી અને અન્યેનિક-મિત્ર; ૪ આકુષ અને અનાકુષ ૫ શ્રેષ્ઠ અને અનિશ્રેષ્ઠ; ૬ સુવેદ અને અવેદ ૭ સદૃષી અને અસદૃષી ૮ સપુદ્ગલ અને અપુદ્ગલ ૯ સસાત્તપન્ન અને અસસાત્તપન્ન ૧ શાશ્વત અને અશાશ્વત; ૧૧ આકાશ અને અનાકાશ; ૧૨ ધમ અને અધમ ૧૩ બધ અને મોક્ષ; ૧૪ કુલ્ય અને પાપ ૧૫ આશ્રય અને સુવર ૧૬ વેદ્ય અને નિર્વેદ્ય

[—આ ૧૮-૧૯]

૧ આ ત્રણ મેઠો તે સ્વાધ્યાય દોહના ન સમજના ત્રણ જાતોના તનત્રણ તુલ્ય સ્વાધ્યાય પ્રસૂત દોહના આ પ્રસૂતે જાતદોહને જુદો જુદો નવા ત્રણ મેઠો કહ્યા છે. અન્યથા નામ, સ્થાનના, કાળ અને જાત મેઠો માન્યા થાય એક થાય. જોઈવિઠાથી ૭ જાતોને જાતદોહ કહેવામાં આવે ૩ જાતો જાતનેથી જાત કર્યાં અને જાતિય ત્રણ જાતોના જાતવિઠાથી થાયમાં ન નાતપૂવ દોહનાં તેમને જાતદોહ કહ્યાં છે

આ મેઠો ઉપદોહના છે

૩ લોકની સ્થિતિ-અવસ્થા^૧

લોકસ્થિતિ ત્રણ પ્રકારે છે —

૧ આકાશ પર વાયુ; ૨ વાયુ પર ઉદ્ધિ ૩ ઉદ્ધિ પર પૃથ્વી (ગ્નપ્રભા આદિ) [—સ્થા ૧૧૩]

ભૂમિસ્થિતિ ચાર પ્રકારે છે —

૧-૩ ઉપર પ્રભાલો; ૪ પૃથ્વી પર^૨ ત્રણ અને સ્થાવર ભવો છે [—સ્થા ૨૮૧]

મૃત્તિકાસ્થિતિ ૭ પ્રકારે છે —

૧-૪ ઉપર પ્રભાલો; ૫ ભવના આધારે અભવ ૬ કમના આધારે ભવ.^૩ [—સ્થા ૨૮૮]

લોકસ્થિતિ આઠ પ્રકારે છે —

૧-૬ ઉપર પ્રભાલો ૭ અભવ ભવસંગૃહીત છે,^૪ ૮ ભવ કમસંગૃહીત છે.^૫ [—સ્થા ૧]

૧ બોદ્ધ મહાવલ્લભ અનુવરણ (૮-૭) આ ૪ સંદેશો આપી છે

૨ દેવવિમાનવાસી દેવો ૧૫૨૧ ત્રણ પ્રભાલો પૃથ્વી ઉપર નથી રહેતા સ્થાવર ત્રણ પૃથ્વી પર બાહ્ય સમજના બેઠેલો કાચે ૩ સૂક્ષ્મ સ્થાવર તેા મહા લોકમા છે

૩ વધા અભવો ભવને આધારે નથી રહેતા ત્રણ બોદ્ધદેવો સૂક્ષ્મો ૪ રહે છે

કાનાવરણાદિ કર્મને આધારે ભવો રહે છે ૭ ભવ ભવો કર્મ વિના નથી હોતા આ પૃથ્વી ઉપર રહેતા ભવો વિષે આ સનગત; કિંદુ વિષે નથી

૪ ભવોને અભવો સ્વીકાર કરેલા છે અભવ વિના રાઈ ત્રણ અભવ ભવો રાખે ૫ નથી

૫ કર્મોત્તર ભવો કર્મોત્તર ૭

સામસ્થિતિ દસ પ્રકારે છે —

૧. એવો વારવાર મર્ડને ત્યાના ત્યા જ ઉ ન્ન થાય છે.

૨. એવા નિરતર ક્રમેણ પાપક્રમ કરતા જ રહે છે.

૩. એવા નિરતર ક્રમેણ મોહનીય ક્રમ જાય છે.

૪. ત્યે કાગમા એવ અણવ થઈ નથી જતા અને અણવા એવ નથી થઈ જતા;

૫. ત્યે કાગમાં ત્વ અને સ્થાવર એવા વિચિત્ર નથી થતા.

૬. ત્યે કાગમાં એવું નથી થતું કે સોક અણક જની અથ કે અણક સોક જની અથ;

૭. ત્યે કાગમાં એવું નથી જતું કે સોક અણકમાં પ્રવર્તે કે અણક આક્રમ પ્રવર્તે.

૮. જ્યાં મુખી (ટેલમા) એવ છે ત્યાં મુખી (તેલમા) સ્થાક છે અને જ્યાં મુખી સ્થાક છે ત્યાં મુખી એવો પદ્ય છે.

૯. ટેલમા એવ અને પુદ્ગલ નતિ કરી શકે છે તેલમા સ્થાક છે. ટેલમા સ્થાક છે તેલમામાં એવ અને પુદ્ગલ નતિ કરી શકે છે.

૧૦. સ્વર્ગાવના બધા કાગમાં જીજ સ્થાના સ્થાવર વિનાના પુદ્ગલને ક્ષણ કરી નાખવામાં આવે છે. એથી એવા અને પુદ્ગલ સોક જણાવે જઈ શકતા નથી.

[—સ્થ ૭]

માર કાણે એવો અને પુદ્ગલ સોકની જણાવે જઈ શકતા નથી —

૧ મતિનો અભાવ^૧ સમ્ભવનો અભાવ^૨ કે
 નહિ હોવાથી^૩ ૪ સાકાન્વભાવને કારણે^૪
 [—અ. ૩૩૩]

૬ વિવિધ

પા. ૨ અભિપ્રાયથી સાકા મ્પૂર્ણ-આખા છે —

૧ અભિપ્રાય અનાભિપ્રાય ૩ અભિપ્રાય
 ૪ પુરુષાભિપ્રાય.

પા. ૨ ઉત્પન્ન થતી બાહરકાયથી સાકા સૂટ છે —

૧ પૃથ્વીકાય અગ્નિકાય ૩ વાયુકાય ૪ વન
 મ્પતિ ૫.

[—અ. ૩૩૩]

અભિપ્રાયકમા પા. ૨ બાહર છે —

૧ પૃથ્વીકાય, અગ્નિકાય ૩ વાયુકાય ૪ વન
 મ્પતિ ૫. સ્વસ્થ વન મ્પતિ

લેખકમા પક્ષ તે ૪ પાત્ર બાહ છે

વિષયકમા પાત્ર બાહ છે —

૧ એકત્રિય ત્રીત્રિય ૩ ત્રીત્રિય ૪ અનુ
 ત્રિય ૫ પચત્રિય.

[—અ. ૩૩૪]

૧ એક બને પુરુષકો બને સ્વભાવ ૪ કે કે તેથી લોકની
 જગત્તે કોઈકમા જાતે કરી શકતા નથી.

૨ એક બને પુરુષકો મલિનભાવ છે જ્યાં તે પર્વતોનાથી
 સદાશી જાતે કરી કે લોક જગત્તે પર્વતોનાથી નથી બેસી શકતા કે ન
 મળવાથી જાતે જાતે નથી.

૩ લોકને જાતે પુરુષો બેસી જ્યાં જ્યાં જ્યાં જ્યાં કે તે
 જાતે જાતે કરી શકતા નથી એક જ્યાં કરી પુરુષ સદિવ લોકોથી
 જાતે કરી શકે નથી.

૪ લોકની મર્ચા ૪ જ્યાં કે તેની જગત્તે જ જાતે જાતે જાતે

અપાત્રાક્રમા પાત્ર મહાનરક છે —

૧ કાલ, ૨ મહાકાલ, ૩ રીતિ ૪ મહારીતિ,
૫ અપ્રતિજ્ઞન

ઉત્પન્નપાત્રમા પાત્ર મહાવિમાન છે —

૧ વિદ્યથ વૈદ્યથ ૩ જથ, ૪ અપદ્યથિત
૫ સર્વાર્થસિદ્ધ

[—સ્થા ૧૫૧]

અર્ધપાત્રાક્રમા પાત્ર મહાનરક છે —

૧ કાલ ૨ મહાકાલ ૩ રીતિ ૪ મહારીતિ
૫ અપ્રતિજ્ઞન

ઉત્પન્ન પાત્રમા પાત્ર મહાવિમાન છે —

૧ વિદ્યથ વૈદ્યથ ૩ જથ, ૪ અપદ્યથિત,
૫ નવાર્થસિદ્ધ

[સ્થા ૧૧]

ઉત્પન્નપાત્રમા અર્ધપાત્રાક્રમા અને તિથપાત્રાક્રમા બ
મહારીતિપાત્રા (બે ભવમાં પ્રાપ્ત થતા મહારીતિપાત્રા) હવા
યર છે

૧ પૃથ્વીકાલિક, ૨ અગ્નિકાલિક, ૩ વનસ્પતિકાલિક,
૪ સ્વરૂપકાલિક (મદી ૫ થી ૬ થી પ્રમથવા)

[—સ્થા ૩૧૧]

અપાત્રાક્રમા ચાસથી અપાત્રર થાય છે —

૧ નરક,^૧ ૨ નારકા,^૨ ૩ પાપક્રમ,^૩ ૪ અગ્રજ
પુરુષક^૪

આ અને પ્રજાપતિદેવથી અપાત્ર હોય છે

૧ કાલવસ્ત્ર, વિપ્લવ થી નવા અર્ધપ્રજાપતિ અગ્રજ થી નવા
અપાત્ર હોય છે

૨ અગ્રજપ્રજાપતિ અપાત્ર થઈ જાય છે તે

તીરછા સાકમાં ચારથી પ્રકાર^૧ થાય છે —

૧ ચક્રો સૂર્યો ૩ નવિ, ૪ જ્યોતિ - અગ્નિ
છેલ્લ સાકમાં ચારથી પ્રકાર થાય છે —

૧ દેવો, ૨ દેવીઓ ૩ વિમાન ૪ આલરણ
આ પ્રજા મહાન છે —

૧ જળદીપના પવતોમાં મેરુ

૨ નમુદોમાં સ્વચ્છૂરમણ

૩ કંપોમાં પ્રસાદીક

[—આ ૧૫]

ચારે દિશા અને વિદિશાની અપેક્ષાએ આ પ્રજા
નમનમાં છે —

(૧) ૧ અપ્રતિષ્ઠન નરક^૨ જળદીપ ૩ સુવાય
નિહમકાવિમાન

(૨) ૧ સીમન્તક નરક^૩ નમનમોદ - મનુષ્યપ્રાક
૩ ક્ષિપ્રાનુભવા પૃથ્વી

[—આ ૧૪૮]

૧ અનુસરમ આખા પ્રજા, અલોક અનુસર પ્રજાન — એ
પ્રત્યેક વાર પ્રકાર અલોક છે — તે આ ૧ જલ, ૨ સૂર્ય ૩ અગ્નિ
૪ પ્રજા (—અનુસર ૪ ૧૪૧-૧૪૨)

૧. આ પ્રજામાં વજ્રો વિસ્તાર થાય થાય વાળન છે. આખી નરકમાં
સંજ વજ્રાવાસ છે, તેમાંના વજ્રો નરકાવાસ અપ્રતિષ્ઠન નરકાવાસ છે
જ્યા કીર અને અનુદોની વજ્રમાં જાતેથી કીર જળદીપ છે. અને સંજ
અનુસરિષ્ઠાનનું વજ્રનું સર્વાલોકિય વિમાન છે.

૩ આ વજ્રનું પ્રમાણ ૪૫ થાય થાય છે પ્રજા નરકમાં પ્રજા
પ્રસારમાં સીમન્તક નરકાવાસ છે. જળદીપથી થઈ પુષ્કરવર્ષકીર
પૃથ્વી જેવ મનુષ્યકીર છે અને સિદ્ધિપ્રાપ્તિ ની નીચા નામ ઉપદેશપ્રજા
૫મી છે

ધર્મપ્રા-શ્વાસના નામ આઠ છે —

૧ ધર્મવ; ૨ ધર્મપ્રા-શ્વાસ; ૩ તનુ; ૪ તનુ તનુ
૫ મિદિ; ૬ મિદિલય; ૭ મુદિવ; ૮ મુદિલય.

[—સ્થા ૧૪૮]

અત્યેક પૃથ્વી બધી તરુથી જલ વસતથી ઘેરાયેલી
છે —

૧ ધનોદધિવલય; ૨ ધનવાતવલય, ૩ તનુવાતવલય.

[—સ્થા ૨૧૪]

બધા ધનોદધિ ૨૦ હજાર ઘોળન વિસ્તૃત છે

[—ક્રમ ૨]

જમ્બૂદીપના મેરુ પવતની ઘસિલે બા રત્નપ્રભા
પૃથ્વીમાં અતિનિમ્ન ૭ મહાનરક છે —

૧ લોહ; ૨ સ્વાણ; ૩ ઉદ્ધ; ૪ નિર્ધ; ૫ જમ્બ
૬ પદ્મસ્થ

બાકી પ્રક્રમણ પૃથ્વીમાં ૭ અતિનિમ્ન મહાનરક
છે —

૧ આર, ૨ વાર ૩ માર ૪ ચાર, ૫ રિતિવ;
૬ બા જ.

[—સ્થા ૧૧૫]

પૃથ્વીના બેક ભાગમાં ખરવીક પના જલ કાન્ધે છે —

૧ આ રત્નપ્રભા પૃથ્વી નીચે સ્થિત પુદ્ગલ ૫૨ તો;

૨ કોઈ મદેશ નામનો મદેશગ પૃથ્વી નીચે મુદ્ગલ

૮૨ તો;

૩ નામકુમાર અને મુવલુ કુમારનું પૃથ્વી નીચે મુદ્ગ
માત્ર તો

આળી પૃથ્વીમાં ખસતીક પના ઝલુ કારણે છે^૧ —

૧ પૃથ્વી નીચેનો વનવાલ વ્યાકૃત થાય અને તેથી
વનોદધિ સમુદ્રમાં લેવાન મળે;

૨ કોઈ મહેશ નામનો મહેશ્વર દેવ પોતાનું સામગ્ર્ય
કોઈ કમલજામળુને દેખાડવા મા^૨ પૃથ્વીને ચલિત કરે,

૩ દેવાસુર સજામ થાય તે.

[—સ્થા ૧૭૮]

ઝલુ સમુદ્રીનું પાણી કુશલ્વી પાણી જેવું સ્વાદવાળું
છે —

૧ કાશોદ; ૨ પુષ્કરોદ; ૩ સ્વચ્છમણ

એ ૪ ઝલુ સમુદ્રમાં માછલા અને કાચબાની વહું
હવા છે

[—સ્થા ૧૭૯]

આ ચાર સમુદ્ર જુદા જુદા રસવાળા છે —

૧ લવણોદ (ખારું પાણી)

૨ વચ્છોદ (મહિત જેવું માદક પાણી)

૩ કીરિદ (દૂધ જેવું પાણી)

૪ પૃતોદ (લી જેવું પાણી)

[—સ્થા ૩૮૧]

મનવના પોષનનું પરિમાણ ૮ હજાર મનુષ્ય છે

[—સ્થા ૧૩૮]

૪ જુલીપના ગણિતમાં કલા એટલે પોષનનો ૧૬મો

બાત.

[—સપ ૧૬]

૧ ખસતીક ખી નીચે માનવ પડે જુદા પ્રકારને જાતે પ્રિય

આથી પૃથ્વીમા પરતીક પના ત્વુ ઇસ્યો છે —

૧ પૃથ્વી નીચેનો વનવાત બ્યાપ્ત થાય અને તંથી
વનોદધિ સમુદ્રમાં વાહન મચે;

૨ ઈર્ષ મહેશ નામનો મહોજન જેવ પોતાનું સામધ્ય
ઈર્ષ મમવૃષ્ટાસ્થને રેખાડવા માટ પૃથ્વીને અલિત કરે;

૩ રેવામુર સજ્જામ થાય તે.

[—સ્થ ૧૭૮]

ત્વુ સમુદ્રો પાણી કુલ્લતી પાણી નેતું સ્વાસ્થ્ય
છે —

૧ કલ્પેદ; ૨ પુન્ન્યેદ; ૩ સ્વયંભૂમયુ

એ જ ત્વુ સમુદ્રમાં માછલા અને કાચલાની બહુ
લતા છે

[—સ્થ ૧૭૯]

આ ચાર સમુદ્ર જુદા જુદા રસવાળા છે —

૧ લવણેદ (ખાટું પાણી);

૨ વરુણેદ (અલિત નેતું માછ પાણી);

૩ હરિદેદ (ફૂમ નેતું પાણી);

૪ વૃતાદ (ધી નેતું પાણી)

[—સ્થ ૧૮૦]

નરપત્તા ચોજનનું પરિમાણ ૮ હજાર પનુષ છે

[—સ્થ ૧૮૧]

૯ જૂદીપના અલિતમાં કશા એટલે ચોજનનો ૧૬મે

બામ.

[—સ્થ ૧૮૨]

૧ પરતીક જી ખેદ માનવક મટે જુદા પ્રકારને બતે પ્રિય

૧. સ્વારે પદ્ધિવન આઠની ૩૧માથી બદલે આવે.
૨. સ્વારે તથાવતે બનુનરે કાલરેન થાય.
૩. સ્વારે તથાવતે ચર્ચવતે ચેવનરે
૪. સ્વારે તથાવતે આગુકરે ૧સે નામ ૧૩૧
- સ્વારે તથાવતે નિર્મયરેન ૬૦

[- બનુનરે ૮ ૭]

૨

દીપમમુડાધિકાર

૧. જ બુદ્ધીપ^૧

વધા દીપ અને મમુડીની વધી ચોગુકારે જ બુદ્ધીપ આવશે છે તેનો બ્યામ બેક લાખ ચોજન અને પર્સિષ ૩૧૬ ૨૨૭ ચોજન, ૭ માર્ક, ૧૨૮ પનુ અને ૧૩૫ આનગમી માર્કિ વધા^૨ છે

[- મ્યા ૧૧; - હમ ૧ ૧૧૪]

વધા દીપ-મમુડી દબાર ચોજન જમીનમા ઊંચ નમજવા

[- સ્વા ૭૪]

(૧) વૃક્ષ

જ બુદ્ધીપમા ઘાનીષ બે મકાન વસી છે —

૧. દેવકુકમા ચાલમત્રીવૃક્ષ;
૨. ઉત્તરકુકમા મુલ્યાન નામનું જ બુદ્ધીપ^૩

૧. જુમિયા પ્રકરણરે અતે વિષય ન ૧

૨. આ વૃક્ષના નામ કારણથી જ આ દીપનું નામ જ બુદ્ધીપ થયું છે

બાન ડેટ્યા પહોળાઈમા ઘટતો બચ છે તેથી ઉપર ૧ ૦૦
યોજન પહોળો રહે છે ૧

[-સ્થ ગાજ સમ ૧ ૧૧ ૧૧૩ ૨૨]

ધન્યોત્તરના મેરુપવતની પરિધિ ૩૧,૬૦૩ યોજનથી
હા કે થૂન છે

[-સમ ૩૧]

મેરુપવત ઉપર ૪ યોજન હિચી યોજ સુલિહા છે
ત મૂળમા બાર યોજન મધ્યમા આઠ યોજન અને ઉપર
આઠ યોજન પહોળી છે ૧

[સમ ૪ ૧૫-સ્થ ૩૨ ૧]

મેરુપવતના છેડથી લવણસમુદ્ર મુખીનું અત બધી
દિગ્ગાજ ૪૫ દહા યોજન છે

[-સમ ૩૪]

મેરુપવતના પશ્ચિમાતથી વિશ્વવહાર પશ્ચિમાંત મુખીનું
અતર ૫૫ દહાર યોજન છે ત / પ્રમાણે વૈશ્વવત
લવણ અને અપસાચિત દ્વાર વિષ સુમન્નુ

[-સમ ૧૧]

મેરુપવતનું પ્રથમ હા ૬૧ ૦ ૦ યોજન હિચુ છે
બન નીચુ હા ૩/ યોજન હિચુ છે ૧

[સમ ૧ ૩]

- ૧ બુધો પ્રાચીન અને દ્વિવિધ ન
- ૨ મરુ દાસ વાળા દેવા છે એવ તેની જોગાલ ૧ વાજન
છે તે દહાર વાળામાં ત્રીસ રથકે આ પુરિહા છે તે ૧૫ જાનની બનેલી
૫ તેમ ૧ મેરુ દાસન દેવદૂર જાયે છે આ પુરિહાની અતરસ
ત ના ૬૬૬ વાજન બરહા બાજમા ૧૬૬ વાજનુ વન છે
- ૩ મરુદ્ધ મેરુદ્ધ ન દાસ વાળા ઉરુએ તેમ દેવસમુદ્રકા
પ્રમા ૧ સમ ૧૬ અગ્રા છે પ્રથમ ૬૬૬ મેરુ દહાર દેવાલ પ્રથમ દિવેવ
૧૬ ૧૩ દેવાલ પ્રથમુ અને તુલીવસ ૩૧ દેવાલ પ્રથમુ,

છે તે દ્વારે સમાનાન્તરે આવેલાં છે અને બેક દ્વારથી
 બીજી દ્વાર છે એવળથી કંઈક? તમારે ઉદ્ધુ છે
 ત દ્વારમાં પદ્મોપમ સ્થિતિવાળા તે તે દ્વારના નામવાળા
 આર રેવા વતે છે

[—સમ ૭૭—સ્થા ૩ ૩; ૧૯૭]

બધા દ્વીપ—સમુદ્રીના દ્વારની જિલ્લાઈ આઠ એવળ છે
 [—સ્થા ૧૯૭]

વિચર્ય દ્વારની પ્રત્યેક બાજુએ નવ ભીમ (નનર) ■
 [—સમ ૭]

(૩) મેરુપવત

જ બુદ્ધિની વચમાં એક મેરુપવત આવશે છે તેના
 સંગ નામે છે—

૧ મહર; મેરુ; ૩ મનોરમ ૪ મુદ્ધન્ય
 ૫ સ્વમ પ્રભ ૬ નિરિતજ ૭ રત્નોદ્ધમ ૮ પ્રિયદશન
 ૯ લાકમધ્ય; ૧ લાકનાભિ, ૧૧ અસ્ત; ૧૨ સૂર્યાવત;
 ૧૩ સૂર્યાવસ્થુ ૧૪ ઉત્તર ૧૫ દિગ્ધારિ ૧૬ અવતર
 [—સમ ૧૧]

મેરુપવત સર્વ મળી બેક લાખ એવળ ૮ માણુ જિલ્લા
 છે ત ૧ એવળ રત્નપ્રભા પૃથ્વીમાં જિલ્લા કિતરેલા છે
 અને ૬૬ એવળ ભીન ઉપર જિલ્લા છે ભૂમિમાને
 ૧ નજાર એવળ પડેલા ■ ત્યાંથી જેમ જેમ ઉપર
 જાય તેમ તેમ પ્રત્યેક એવળે એવળના અતિવારમાં

નુર્મા પ્રકાશન અને પ્રિયજ્ઞ ન ૩

તેમ નો ના મિત્ર નામે જગ પ્રકિરદ છે—૧ મહર, ૨ મેરુ

નુર્મા	મહર ૧ મનોરમ ૨ નિરિતજ ૩ રત્નોદ્ધમ ૪
પ્રિયજ્ઞ	લાકમધ્ય ૧ લાકનાભિ ૧૧ સૂર્યાવત ૧૨ અસ્ત
વિદ્યા	સૂર્યાવસ્થુ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦

બા ૧ જેટલા પહેળાઈમાં થતો જાય છે તેથી ઉપર ૧૦૦૦ ચોજન પહેળો રહે છે ૧

[-સ્થા ૭૧૭ સમ ૧ ૧૧ ૧૧૩ ૨૪]

ધન્વીતથમા મેરુપવતની પરિધિ ૩૧ ૬૦૩ ચોજનથી કાપક થૂન છે

[-સમ ૩૧]

મેરુપવત ઉપર ૪૦ ચોજન કિચી યોગ સુલિખ છે તે મૂળમાં બાર ચોજન, મધ્યમાં આઠ ચોજન અને ઉપર આઠ ચોજન પહેળી છે ૨

[-સમ ૪ ૧૨-સ્થા ૩૨ ૧]

મેરુપવતના છેડથી હવણુચુમુદ્ર સુધીનું અતઃ બધી ધિગ્રાએ ૪૫ દહાડ ચોજન છે

[-સમ ૧]

મેરુપવતના પશ્ચિમાતથી વિન્ધકાર પશ્ચિમાત સુધીનું અતર ૫૫ દહાડ ચોજન છે તે ૪૨ રમાલે વૈજયંત સ્થત અને અપરાધિત કાર વિષે તમ નહું

[-સમ ૫૫]

મેરુપવતનું પ્રથમ કા ૧૧૦૦૦ ચોજન કિચુ છે અને બીજુ કા ૩૮૦ ચોજન કિચુ છે ૩

[-સમ ૧૧ ૩૮]

૧ મુખી પ્રાસંગિક અને દિગ્ગજ ન

૨ નાં લાગ ચોજન લેવા છે અને તેની જોવામાં ૧ ચોજન છે તે દહાડ મેરુપવતમાં કાઢવાને આ કૃતિમાં છે તે વાત જાણવી જોઈ છે તેના ૧૨ બેઠા લાગવા લેવાને આનેકુ છે આ કૃતિમાંથી જાણવડા જાણના ૨૦૦ લાગ લેવામાં ૫૬૬ નામનું ૧૧ છે

૩ કાપનું મેરુપવત લાગ ચોજન છે અને તેના ઉપર કાપવાને પ્રમાણુ જન કાઢવામાં છે પ્રથમ કાઢ બેઠા દહાડ ચોજન પ્રમાણુ દિગ્ગજ માં ૧૨ લાગ પ્રમાણુ અને નીચલાં ૩૧ લાગ પ્રમાણુ

છે ત દારૂ સમાનાન્વરે આવેલાં છે અને એક દારૂ
લીધુ દારૂ જુદો ચોળનથી કાંઈક વધારે છેડુ છે
ત દારૂના પર્યોપમ સ્થિતિવાળા ત તે દારૂના નામવાળા
ચાર દેવા વસે છે

[- સમ ૭૭ - સ્થા ૩ ૩, ૧૫૩]

તથા દીપ-સમુદ્રીના દારૂની કિંબાર્ક આઠ ચોળન છે
[- સ્થા ૧૫૭]

વિજય દારૂની પ્રત્યેક બાલુએ નવ ભૌમ (નવર) છે
[- સમ ૭]

(૩) મેરુપવત

૪ બુદ્ધીપની વચ્ચેના ચોળ મેરુપવત આવતા છે તેના
નામ નામો છે —

૧ મહા, ૨ મેરુ, ૩ મનોરમ, ૪ મુદ્ધન
૫ મ્વચ પ્રભ, ૬ ચિરિચ, ૭ સ્ત્રોત્પચ ૮ પ્રિયદશન
૯ સ્ત્રામખ, ૧ શાકામિ, ૧૧ અસ્ત, ૧૨ સૂચવત,
૧૩ મૂર્ધાવસ્તુ ૧૪ ઉત્તર, ૧૫ દિશાદિ ૧૬ અક્ષત
[- સમ ૧૧]

મેરુપવત મુવ મળી એક દાળ ચોળન પ્રમાણુ કિંબાર
છે ત ૧ ચોળન રત્નપ્રભા પૃથ્વીમા કિંબાર કિતરેલા છે
અન ૬૬ ચોળન જમીન પર કિંબાર છે મુનિમ્થાને
૧ મહાર ચોળ પહોળો છે ત્યાંથી જેમ જેમ ઉપર
જઈએ તેમ તેમ પ્રત્યેક ચોળને ચોળનતા અજિધારમા

મુનિ પ્રભાજને જાતે દિ ૫૫ ન ૩

જેમ મને આ દિગ નામો ૫૫ પ્રસિદ્ધ છે — ૧ મહાર, ૨ મેરુ
મુનિ, ૩ મ્વચ પ્રભ, ૪ મનોરમ, ૫ ચિરિચ, ૬ સ્ત્રોત્પચ ૭
પ્રિયદશન ૮ સ્ત્રામખ, ૯ શાકામિ ૧૦ મૂર્ધાવસ્તુ ૧૧ અસ્ત
દિશાદિ, ૧૨ મૂર્ધાવસ્તુ ૧૩ અક્ષત, ૧૪ નવેશન

બા. ૧. લેટલા પદોજાડમા પટના બાજ છે- તેથી ઉપર ૧૦ ૦
ચોલન પદોજો ગટે છે ૧

[-સ્થા ૭૧૭ સમ ૧ ૧૧ ૧૧૩ ૬૪]

ધરત્રીગણનાં નરપવતની પરિધિ ૩૧ ૮ ૩ ચોલનથી
૫૧ ૩ રૂા છે

[સમ ૩૧]

મેરુપવત ઉપર ૪૦ ચોલન ક્રીચી મેળ કૃદિકા છે
૫ મૂડમા બાર ચોલન મધ્યના બાઠ ચોલન અને ઉપર
ચાઠ ચોલન પદોજી છે ૨

[સમ ૪ ૧૨-સ્થા ૩ ૧]

મેરુપવતના છાથી લવણતમુક મુખીન આતર બપી
છિાસ ૪૫ દહા ચોલન છે

[-સમ ૪૫]

નરપવતના પશ્ચિમાગથી વિચ્છલકાઠ પશ્ચિમાત મુખીન
આતર ૫૫ દહાર ચોલન છે ત ૬ પ્રમાણુ વૈલવત
લવત અને અપશ્ચિન દાર વિષ તમ ૮૬

સમ ૫૧]

નરપવતનુ પ્રથમ શા ૬૧ ૦ ચોલન ક્રીચી ૭
અત રીચી ૧ ૩૮ ૦ ચોલન પ્રમુ છે ૩

મ ૧ ૧]

૧ નામ પ્રકરણ અને ક્રીચી ૫

૨ ના કામ ચાલન દિશા છે તેના તેની ૫ ૦ ચાલન

૩ તે ન ચાલનથી કીક ચાલન આ કૃદિકા છે. તે ના નામી અનેની

૪ ના ૫૧ મીક અને ૬ ૨ આતર છે આ ૬ ૧૮૮ ના.કરકા

૫ ના ૧ ચાલન ૭૧૫ ચાલન ૫૮૬ નામનુ ૧ ૭

૬ નામુ ક્રીચી ૧ કામ ચાલન નુઅન તેના કૈવલકાઠકા

૭ ના નામ ક્રીચી ૫ ૨૫૫ ૭૬ કીક કાલર દિશા ૨૫૫ ક્રીક

૮ ૧૩ નામ ૨૫૫ અને નીચા ૩૧ ચાલન ૨૫૫

મેઠુપવતમા ધાર વન^૧ છે —

૧ બદ્રશાલ; ૨ નદનવન; ૩ સૌમનસ, ૪ પડકવન
પડકવનમાં ધાર અભિષેકશિલા^૨ છે —

૧ પાકુકેળશિલા; ૨ અતિપાકુકેળશિલા; ૩ રખા
કેળશિલા; ૪ અતિરુઠા કેળશિલા

(સમ ૩૧)

નદનવનના નીચલા છેડાથી સૌમનસિક કાંઠા^૩ નીચલા
છેડાનું અંતર ૮૫ યોજન પ્રમાણ છે

(-સમ ૮૫)

નદનવનના ઉપરના છેડાથી પડક વનના નીચેના
છેડા સુધીનું અંતર ૬૮ યોજન પ્રમાણ છે^૪

(-સમ ૬૮)

જ્યુ જ્યુ સૂરમાં અમીનગી અરસી ૧. યજ્ઞન પ્રમણ્ય મેનુની શીર્ષાને
જ્યાં કપડાં માર સુમિસ્ત્રાળથી એ તેથી ૬૬ યોજન પ્રમણ્ય શીર્ષા
ઉ તેને જગી છે અને તેથી યોજન પ્રમણ્ય મેનુને એ કાંઠા વિસ્તાર ૬૫
એ એથી પ્રથમ કાં ૧૧ યોજન પ્રમણ્ય અને દ્વિતીયકાં ૩૮ ૦૦
યોજન પ્રમણ્ય જગુડા કર્ણ જગી ૬૬ ૦૦ યોજન યાજ.

૧ અમીનગાંડા હવાર યોજન પૂરા થાય એટલી સુમિસ્ત્રાને અમીનગ
વન આવે છે અને ત્યાંથી ૫ યોજન જરૂરે ત્યાં નદન વન આવે છે
ત્યાંથી ૧૨,૫ યોજન થીમી જઈએ ત્યારે સૌમનસવન આવે છે ત્યાંથી
૩૧ યોજન ઉપર જઈએ એટલી મેનુની ટોચ પર પડકવન આવે છે

૨ સુમિસ્ત્રા પ્રમણ્યને અને દિગ્મણ્ય ૧ ૫

૩ આ સૌમનસિકાંડા રામપ્રજ્ઞા પૂર્ણાના પ્રથમ પાર કાંઠામાં આવેલ છે
પરકાંડામાં જ્યાં જગી ૧૧ કાંડ છે તેમાં આપણું સૌમનસિકાંડા છે અને
કાંડ એક હવાર યોજન પ્રમણ્ય છે એટલી રામપ્રજ્ઞા પૂર્ણાના ૮ યોજન
અને ૫૦૦ યોજન મેનુના (કાણજી, સુમિસ્ત્રાળથી નદનવન ૫ યોજન
ઉપર છે) બિંમ નામા જગી ૮૫ યોજન યાજ.

સુમિસ્ત્રાળથી ૫૦ યોજન થીને નદનવન છે અને પાંચ ત્યાંથી ૫
યોજન પ્રમણ્ય સુધી આપણું અવ છે પડકવન ધિવર ૫૨ છે તેથી ૬૬ ૦૦
હવારમાંથી એક હવાર જાડ કર્ણાં ૬૮,૦ યોજન અંતર જગી ૬૬ છે.

નદનવનના પૂર્વાન્તથી પશ્ચિમાન્ત સુધીનું જવ તથા ઉત્તરન્તથી દક્ષિણાન્ત સુધીનું જવ ૬૬૦૦ ચોજન છે.
[—અ. ૬૧]

જમ્બૂદીપના મેરુના મધ્ય ભાગના આ ૧ નમ્બના પૃથ્વીના ઉપરના અને નીચેના કુદ્ર પ્રત મા આઠ કુલ્લક પ્રદેશ છે, જેમને લઈને આ છા દિશાઓ ગણાય છે—

૧ પૂર્વ; ૨ પૂર્વદક્ષિણ ૩ દક્ષિણ; ૪ દક્ષિણ પશ્ચિમ ૫ પશ્ચિમ, ૬ પશ્ચિમોત્તર ૭ ઉત્તર / ઉત્ત પૂર્વ ૮ ઉત્ત; ૯ અધ.

આ છા દિશાના છા નામ છે—

૧ ઇંદ્રા; ૨ અગ્નિ, ૩ વમા, ૪ નકતી ૫ વારુણી, ૬ વાયવ્યા ૭ ત્રેમા; ૮ પ્રિયાના; ૯ વિમલા ૧૦ તમા
[—અ. ૭૨]

પરલ્લીનશ્રમા રહેલા મેરુપર્વતની મધ્યમા રહેલ ૩૨૬ નાગિની ચારે તરફ મેરુ પાચ પાચ હજાર ચોજન પ્રમાણ પહેળે ॥ (મરુ ૬ તથા તેને વિષ્ણુ ૧૦૭૦ ચોજન છે એમને મધ્ય ભાગથી બધી ૧૬ પાચ પાચ હજાર ચોજન પ્રમાણ પહેળે હોય)

[—અ. ૧૧૮]

૧ જ્યાં નદનવન આવતું હ ત્યાં ૧૬ હજાર, ૧૬ હજાર પ્રમાણ પહેળે ૭. એટલે બધી સામાન્યજન ૪૦૦ હજાર ૭. વિષ્ણુ સુમનસ.

૨. ૪ ટેકાને મેરુપર્વત ૧. સાગર પહેળે ૭ ત્યાંથી કમલમ સા સાગર તીરે જઈએ ત્યારે નમ્બના પૂર્વના જે પ્રતર આવે ૭ આ પ્રતી આજો દેશમાં કોઈ જાણ પડેલા હો. કુલ્લક કપવા ૭. આ અને પ્રતરના મધ્યમાં આવતા પ્રેક્ષમાહાર ચાર ચાર પ્રદેશ ૭ તે મધ્ય પ્રદેશ પ્રદેશ ૭ આ પ્રદેશો પરથી જ આઠે દિશાની તથા ૮ દિશાની મધ્યમાં ૪૨૫૦૦ આવે ૭ તે વિષ્ણુ દેશની મધ્યમાં દેશાઈ વિષ્ણુ દેશ ૭ મધ્ય જન પ્રદેશ ૭

(૪) જ બૂદ્ધીપદ્ય વર્ણ — ક્ષેત્રો^૧

જ બૂદ્ધીપદ્ય આ બધાં ક્ષેત્રો બધી રીત સમાન માપવામાં છે —

- (૧) ૧ મેરુપવતની ઘણિણે આવેલ જાસત^૨;
૨ મેરુપવતની ઉત્તરે આવેલ ઐસ્વત
- (૨) ૧ મેરુપવતની ઘણિણે આવેલ દિમવત;^૩
૨ મેરુપવતની ઉત્તરે આવેલ દિશ્વવત
- (૩) ૧ મેરુપવતની ઘણિણે આવેલ હસ્તિવ;^૪
૨ મેરુપવતની ઉત્તરે આવેલ રમ્યવવ
- (૪) ૧ મેરુપવતની પૂવે આવેલ પૂર્વવિદેહ;^૫
૨ મેરુપવતની પશ્ચિમે આવેલ અપર
(પશ્ચિમ) વિદેહ.
- (૫) ૧ મેરુપવતની ઉત્તરે આવેલ ઉત્તર^૬ કુરુ
૨ મેરુપવતની ઘણિણે આવેલ દેવકુરુ

[—સા ૮૧]

જાસત અને ઐસ્વત એમની રાજ્યકીર્તી લખાની^૭
સંખ્યા ૧૮૪ ૧૮૬ ચોક્કસ છે

[—સમ ૧૪]

જુમ્બા પ્રજાજ્ઞને જાતે દિગ્ધવ ન ૧

૧ જુમ્બા પ્રજાજ્ઞને જાતે દિ ગ્ધવ ન ૨

જુમ્બા પ્રજાજ્ઞને જાતે દિ ગ્ધવ ન ૩

જુમ્બા પ્રજાજ્ઞને જાતે દિ ગ્ધવ ન ૪

૧ જુમ્બા પ્રજાજ્ઞને જાતે દિ ગ્ધવ ન ૫

જુમ્બા પ્રજાજ્ઞને જાતે દિગ્ધવ ન ૬

૭ જ નહોત્યા હાજિયાને દેવતાથી જામ થકાસારે જામ કરાવતી જ્યાં

૭૫૫ પાસે સંખ્યા (૧૫૫૫૫૫) છે તે તેની છબા તે જ પ્રજાજ્ઞે

દક્ષિણ ભરતની^૧ ઇલા લવલુચ્છમુદ્રમા પૂવ અને પશ્ચિમ ગુપ્તી ગણવી અને તે ૬૦૦૦ ચોજન લાંબી છે (૬૭૪/૧૬૬ ચોજન.)

[—સુ. ૧૨૧]

દક્ષિણ ભરતની પશુપુષ્પી^૨ લાંબાઈ ૬/૦૦ ચોજનથી ઠાકું ઓછી છે (૬૬૦૭૬૬ ચોજન.)

[—સુ. ૧૮]

દિમવત અને દિરવ્યવત વચની પ્રત્યેકની બાહ્ય ૬૭૫૧૬૬ ચોજન લાંબી છે *

[—સુ. ૧૭]

દિમવત અને દિવ્યવત વચની ઇલા ૨૭૬૭૪૬૬ ચોજનથી ઠાકું ઓછી લાંબી છે

[—સુ. ૨૦]

ભરતના વિશે સમજાવે અમલદાર પત્રની દેલી જ્યાં મહેવાલ છે પણ અને દિમવત જાંબે જુદા પાટાની લાંબી થીડી તે ભરતની ઇલા અને ભરતના વચ વિષયની જુદા પાટાની લાંબી થીડી તે ભરતની ઇલા

દક્ષિણ ભરતની ઇલા મિલે ભરતજાંબે આનેક દીર્ઘ વલ્લભ અને દક્ષિણ ભરતને જુદા પાટાની લાંબી થીડી (પૂવ-પશ્ચિમ) સમજાવી

૧. તેમ પ્રાચીન એ અલિખ પત્રના કામ્ય એવે ભરત તે પત્ર ૧૪ ૬૬૫૪ છે ભરતવચના દક્ષિણ અને કનર અથા એ ભરત છે તેમ જાણુમુદ્ર અને દક્ષિણ ભરતને જુદા પાટાની જ કામ્યના આધારે થીડી છે તે દક્ષિણ ભરતનું પત્રપુષ્પ. મેક અને તે ૬૭૫૧૬૬૬ પાટા ૧૬ છે જુનું લુકિયસમાલ - ચા ૧૭૮

૨. દિમવત અને તેની પૂર્વ ભાગના લવલુચ્છમુદ્રન જુદી પાટા મેલાકાર થીડી તે દિમવતના પૂવવિષયની જાણ તે જ પ્રમાણે દક્ષિણની ૧૩ જાણ સમજાવી. તે જ પ્રમાણે દિવ્યવત કિર અને લવલુચ્છમુદ્રને જુદી પાટાના થીડીમો જુ નેની જાણ મહેવાલ. આ જાણે માર મોલરપુ ૭

હિમવત-હિસ્ત્રવતની છવાનું મનુ-પૃષ્ઠ ૩૮૭૪ રેદ
યોજન છે ^૧

[—સપ ૩૮]

હસ્તિવ અને રમ્યવ્યવની છવા ૭૩૬ ૧૨૪૪ યોજન
લાગી છે

[—સપ ૩૯]

હસ્તિવ અને રમ્યવ્યવની છવાનું મનુ-પૃષ્ઠ
૮૪ ૧૬૧૬ યોજન લાંબુ છે

[—સપ ૪૦]

હસ્તિવ અને રમ્યવ્યવનો વિસ્તાર ૮ યોજનથી
ઠાંધક વધારે છે

[—સપ ૪૧]

મહાવિદેહ વપનો વિષ્વલ ૩૩ યોજનથી
ઠાંધક વધારે છે

[—સપ ૪૨]

દેવકુરુ અને ઉત્તરકુરુની છવા ૫૩ ૫૯૨ યોજનથી
ઠાંધક વધારે લાગી છે

[—સપ ૪૩]

જળદ્રીપમા એકુપવતની ઘસિલે જ્યુ વપ છે—

૧ કસ્ત; ૨ હિમવત; ૩ હસ્તિવ

જળદ્રીપમા એકુની ઉત્તરે જ્યુ વપ છે—

૧ રમ્યવ્યવ; ૨ હિસ્ત્રવત; ૩ એસ્વત

[—સ્વા ૧૧૦]

૧ હિમવ અને હિસ્ત્રવત ની ગ્રંથેની છવાનું મનુ-પૃષ્ઠ ૩૮૭૪ રેદ
લાગ્ય ૨ કન રેદની છવાનું મનુ-પૃષ્ઠ ૫૩૫૪ વર્ણન છે.

૪ બૃહીપમા ૭ વય છે—

૧ ભસ્ત; ૨ ઐસ્વત, ૩ હિમવત; ૪ હિરણ્યવત
૫ હસ્તિવ; ૬ રમ્યઞ્વય

[—આ ૧૧૨]

૪ બૃહીપમાં સાત વય છે—

૧ ભસ્ત ૨ ઐસ્વત ૩ હિમવત; ૪ હિરણ્યવત
૫ હસ્તિવ; ૬ રમ્યઞ્વય ૭ મહાવિદેહ

[—આ ૧૧૫—સમ ૭]

૪ બૃહીપમા ૮૨ ક્ષેત્ર છે—

૧-૬ ભસ્ત યાવત રમ્યઞ્વય; ૭ પૂર્વવિદેહ^૧ ૮
અપરવિદેહ; ૯ રેવકુળ ૧ ઉત્તરકુળ

[—આ ૭૨૩]

૪ બૃહીપમા મહાવિદેહ ક્ષેત્રના ચાર ભાગ છે—

૧ પૂર્વવિદેહ; અપરવિદેહ ૩ રેવકુળ
૪ ઉત્તરકુળ

[—આ ૩ ૧]

(૫) ૪ બૃહીપની કર્મ-અક્રમ ભૂમિ^૨

૪ બૃહીપમા ૪૭ ક્રમ ભૂમિઓ છે—

૧ ભસ્ત ૨ ઐસ્વત; ૩ મહાવિદેહ.

[—આ ૧ ૩]

૧ આ અગ્રાદ ક્ષેત્રમાં ૭ વર્ષ કાળ છે. સાતમું વર્ષ ન
ન સમાવર્ત.

૨ એક ૪ વિદેહકુળના આ પૂર્વવિદેહ, અપરવિદેહ, અને રેવકુ
ળના ઉત્તરકુળ ક્ષેત્રના ચાર ભાગ છે.

૩ સુધી પ્રકરણને અંતે દિ યજ્ઞ ન ૧૨.

જ બહુપદમાં મેદુપદવતની ઘણિયે ગણ અઠમ જુમિ છે —

૧ હિમવત; ૨ હસ્તિવ; ૩ દેવકુરુ

જ બહુપદમાં મેદુપદવતની ઉત્તરે ગણ અઠમ જુમિ છે —

૧ ઉત્તરકુરુ, ૨ રમ્યઅથ ૩ હિસ્ત્રવત

[—સ્થા ૧૭૭]

જ બહુપદમાં દેવકુરુ-ઉત્તરકુરુ વચિત ચાર અઠમ જુમિ છે —

૧ હિમવત; ૨ હિસ્ત્રવત; ૩ હસ્તિવ; ૪ રમ્યઅથ

[—સ્થા ૩૧૨]

જ બહુપદમાં ૭ અઠમ જુમિ છે —

૧ હિમવત; ૨ હિસ્ત્રવત; ૩ હસ્તિવ; ૪ રમ્ય

અથ; ૫ દેવકુરુ; ૬ ઉત્તરકુરુ

[—સ્થા ૫૧૧]

અઠમ જુમિના મનુષ્યોના ઉપયોગ માટે કયા પ્રકારનાં વૃક્ષો છે —

૧ મર્યાંગક — સ્વાદુ લગને પૂરું પાડનાર;

૨ જુસ્સાંગ — ભાજન પાત્રો પૂરા પાડનાર;

૩ તુર્વાંગ — વાલિગોની ગરજ સારનાર

૪ હીપાંગ — સૂય લેવા તેલની પ્રકાશના અભાવમાં હીપાન્તુ કામ આપનાર;

૫ જ્યોતિર્ગંગ — સૂય-અગ્નિના પ્રકાશની ગરજ સારનાર;

૬ ચિત્તંગ — અનેકરંગી પુષ્પની માળા રેનાર;

૭ ચિત્તરસાંગ — વિવિધ વાનીઓ પૂરી પાડનાર;

૮ મણ્ડંગ — મણિ, રત્ન વગેરે આશ્વલ્યો આપનાર;

૯ શૃંગાંગ — ઘસી ગરજ સારનાર;

૧૦ અનમ — જેથી ત્યાના નિવાસીઓની નમતા દુર
ધાય તેવાં વચ્ચ અને જાત્રીની આવશ્યકતાની
પૂતિ કબ્બાર.

[- સમ ૧]

(૬) ચક્રવર્તીના વિજયો^૧

જળદીપમાં મેરુપરતની પૂર્વમાં વહેલી શીતા મદ્ય
નદીની ઉત્તરે આઠ ચક્રવર્તી-વિજયો આવતા છે —

૧ કચ્છ, ૨ મુકચ્છ ૩ મન્દાકચ્છ, ૪ કચ્છકાવલી;
૫ અણવ, ૬ મનઘાવત ૭ પુકઘાવત, ૮ પુકઘાવલી^૨

જેમ શીતા નદીની દક્ષિણે પણ આઠ ચક્રવર્તી-વિજયો
છે તે આ —

૧ વસા, ૨ મુવસા ૩ મન્દાવસા ૪ વસાવલી
૫ રમ્બ, ૬ રમ્બક, ૭ રમ્બજીક, ૮ મનઘાવલી^૩

જળદીપમાં મેરુપરતની પશ્ચિમે શીતોદ્ય નદી વટે
ઉત્તરી દક્ષિણે આઠ ચક્રવર્તીના વિજયો છે તે આ

૧ પદ્મા ૨ નુપર ૩ નન્દાપદ્મા ૪ પદ્માવલી ૫
મખ, ૬ મુલ, ૭ નવિન ૮ મલિંગાવલી (નવિનપલી^૪)

નજ શીતાદ્ય નદીની ઉત્તરે આઠ ચક્રવર્તી-વિજયો છે,
તે આ —

૧ નુપ્પા પ્રકરણને જાને દિ જ્ઞા ન ૧૩

૨ જલ નિજવમાં વર્તમાનમાં સીમપર આખી લાખડા ૮૪ ૬
૧૦ છે

૩ આમાં વર્તમાનમાં મેરુપરતમાંથી ૮૪ ૬૨ વર્ગ છે

આમાં વર્તમાનમાં ૬૮૮ આખી ૮૮ ૬૨ વર્ગ છે

૧ વપ્ર; ૨. સુવપ્ર; ૩ મહાવપ્ર; ૪ વપ્રાવલી;
૫. વસ્તુ; ૬ સુવસ્તુ, ૭ અપિલ ૮ અપિલાવલી^૧

જ બૂદીપમાં ૩૪ અક્ષરો-નિશ્ચય છે તે આ
પ્રમાણે —

૩ મહાવિદેહમાં; ૧ મસ્ત; ૧ ઐશ્વર્ય = ૩૪
[—સમ ૩૪]

(૭) સજ્જાનીઓ

જ બૂદીપમાં મેરુ પવતની પૂર્વમાં વહેલી શીલા
નદીની ઉત્તરે આઠ સજ્જાનીઓ^૨ છે —

૧ સેમા, ૨ સેમપુરી, ૩ સિલ ૪ સિલપુરી;
૫. મસ્તી; ૬ મજ્જા; ૭ જૈનધિ; ૮ પૌરુષિધિ^૩

એ જ નદીની દક્ષિણે પણ આઠ સજ્જાનીઓ^૪ છે —
તે આ —

૧ સુતીમા; ૨. કુલ્લા ૩ અપસંજિતા; ૪ પ્રજાકરા;
૫. અક્ષવલી ૬ પદાવલી; ૭ કુલ્લા; ૮ સ્તનસજ્જા

મેરુ પવતની પશ્ચિમે વહેલી શીલાના નદીની દક્ષિણે
આઠ સજ્જાનીઓ^૫ છે તે આ —

૧ જ રપુરી, ૨. સિલપુરા; ૩ મહાપુરા; ૪ વિજયપુરા
૫. અપસંજિતા; ૬ અપરા; ૭ અરોધા ૮ વીતરોધ

૧ આઠ વર્ગમાંથી સુવસ્તુનામાં ૮૨ નમે છે.

૨ આ આઠ સજ્જાનીઓ કમળ પૂર્વેમાં કમળી આઠ ઉત્તર
દિશામાં મહાવિદેહમાં નિશ્ચય છે એ પૂર્વમહાવિદેહમાં છે.

૩ આ આઠ સજ્જાનીઓ નરસિંહી આઠ દક્ષિણદિશામાં નિશ્ચયેલી
છે એ પૂર્વમહાવિદેહમાં છે.

૪ આ આઠ સજ્જાનીઓ પશ્ચિમી આઠ દક્ષિણદિશામાં નિશ્ચયેલી
છે એ પશ્ચિમ મહાવિદેહમાં છે.

એ જ નદીની ઉત્તરે પણ આઠ રાજધાનીઓ^૧ છે તે આ—

૧ વિજયા ૨ વૈજયંતી; ૩ જયંતી; ૪ અપરાજિતા;
૫ નકપુરા ૬ ખરુપુરા; ૭ અવધ્યા; ૮ અમેધ્યા.
[—સ્થા ૧૩૦]

જૂહીપદ્ય લક્ષ્યવર્ણના રૂપ રાજધાનીઓ^૨ છે તે આ—

૧ ચંપા (અમરેશની) ૨ મથુરા (સુરસેનની);
૩ વાસુકી (કાશીની); ૪ યાવસ્વી (કુસુહની);
૫ આકેત-અમેધ્યા (કોસલની); ૬ હસ્તિનાપુર (કુરુની);
૭ કાપિસ્થ (પામ્પાલની) ૮ ત્રિવિંદ્યા (વિરહની);
૯ કોસલી (બલ્હની) ૧ સમગ્રહુડ (મધની)
[—સ્થા ૭૮૮]

૮ જૂહીપદ્ય વપધર પદ્યો

જૂહીપદ્ય મેદુપદ્યની દક્ષિણે અને ઉત્તરે સમાન
પરિમાણસુકા હમણા આ જો વર્ણવે^૩ પદ્યો આવેલા છે—

૧ જ્યાં જ્યાં રાજધાનીઓ વગર વિજયોની ૭ એ જમિન મહા
વિરહમાં ઉત્તર દિશામાં આવેલા છે

૨ જ્યાં રાજધાનીઓમાં સામાન્ય રીતે સત્તુઓમાં પ્રવેશ દિશિલ છે;
કાશ્ય કે ત્યાં મહાકાશ્ય હજારનાર જો વગેરે વસ્તુઓ જગી દોષ. મિઠ
મણમાં મિઠ. વગર પ્રવેશ જ્યાં ત્યાં મુખી રીત, જ્યાં એ વસ્તુ વાર પ્રવેશ
હો તે તે વસ્તુ છે અને પ્રત્યક્ષિત કરતું પડે છે. રાજધાનીઓ નથી
મળી ૧૧ પ્રકિલ છે. વસ્તુ જગી હામત્તવાલક દોષથી રહતું મહત્ત છે

૩. જરૂર જારી ફેરોરે પુણ્ય હજારનાર પદ્યો વપધર હોવામાં છે
એ છે જે એ જગી આવેલા છે. જૂહીપદ્યમાં મળ્યાં મળી સાત ફેરો છે
એ આવક મળ્યાં રીતમાં છે. તેમાં મિ ફેરની વચ્ચે મિઠ. મિઠ. વર્ણવર
૧૫ છે — જુદા પ્રકારને જાતે દિશિલ ન ૧ જ્યાં જ્યાં વર્ણવર પદ્યો
૫૫ થી જમિન મુખી લાગ્યા છે. એથી કે જ્યાં વપધરોએ પૂર્ણત જન
પરિમાણ હજારનાર મુખી છે.

મુદ્દાક્રિમવત અને ચિખરી વર્ષધરની લવા ૨૪૬૩ ૨૪૬
યોજનથી કાર્ક વધારે લાગી છે

[—સમ ૨૪]

નિવધનીલવત વર્ષધરની લવાની લવાઈ ૬૪૧૫૬૨૬
યોજન છે

[—સમ ૨૬]

મહાક્રિમવાન અને કુકમી વર્ષધરની લવા ૫૩૬૩૧૨૬
યોજન તથા ખનુપૂકની લવા ૫૩૨૬૩૨૬૩૬ યોજન છે

[—સમ ૨૭ ૨૮]

જ્યાં મુદ્દાક્રિમવાન અને ચિખરી પવતિ ૧૦ યોજન
લિવા અને ૧૦ ગાઉ જમીનમાં છે

[—સમ ૧]

મહાક્રિમવાન અને કુકમી વર્ષધરની લિવાઈ •
યાજન છે અને તે જમીનમાં લિવા ૨૦૦ ગાઉ છે

[—સમ ૧ ૧]

મહાક્રિમવાન અને કુકમીની યોગથી સૌરન્ધિકાંક
(સનપ્રભા પૂર્વથીના પ્રથમ કાંકનું આઠનું કાક)ના નીચેના
છે. સુખીનું અંતર ૮૨ યોજન છે

[—સમ ૧૨]

જ્યાં નિવધનીલવત પવતિ ૪૦૦ યોજન લિવા
અને ૪ ગાઉ લિવા છે

[—સમ ૧ ૧; —સ્થા ૩ ૧]

૭ તેથી જ્ય તેમ વર્ષધર ન કાઢી શકતા; કારણ તેમ કહેવા જતા હોય
વળગ્યાને જ્ય વર્ષધર કહેવા લેઈએ તે જ્ય સરત અને અસરતે સિ
જ્યર્થ વહેંચી નામે ૭ એટલે આ સુધા વર્ષધરને સામાન્ય જર્થ
કરને નિજાન કરનાર થોડો ન હોય જોડે જ કહેવા લેઈએ.

(ક) જળદીપમા વૈતાલપર્વતો^૧

(૧) જળદીપમા મહર (મેરુ) પર્વતની દક્ષિણે અને ઉત્તરે સમાન પરિમાણયુક્ત બે વૃત્તવૈતાલપ છે—

૧ દિગ્બવતમાં શબ્દપાતી; ૨ દિશ્ચરવતમાં ચિદાપાતી

બે બંને વૃત્તવૈતાલપમા ક્રમશઃ બા બે પદ્ધતિસ્થિતિ-યુક્ત દેવો વસે છે—

૧ સ્વાતિ, ૨ પ્રભાસ

(૨) જળદીપમા મહર (મેરુ) પર્વતની દક્ષિણે અને ઉત્તરે સમાન પરિમાણયુક્ત બા બે વૃત્તવૈતાલપ છે—

૧ હરિવર્ષમાં અપાપાતી; ૨ રમ્યવર્ષમાં માત્સ્વવાન

બે બંને વૃત્તવૈતાલપમા પદ્ધતિસ્થિતિવાળા બા બે દેવો ક્રમશઃ વસે છે—

૧ અરુણ; ૨ પદ્મ

(૩) જળદીપમાં મેરુપર્વતની દક્ષિણે અને ઉત્તરે બે દીર્ઘવૈતાલપ પર્વતો છે—

૧ ભસ્ત્રમાં; ૨ જૈત્રવતમાં

ભસ્ત્રવર્ષના દીર્ઘવૈતાલપમા ચરબા આપવાળી બે સુશબ્દો છે અને તેમાં બે દેવો રહે છે તે બા પ્રમાણે—

૧ તમિષ્ઠામાં કૃતમાત્મક દેવ, ૨ અહમ્પ્રપાત્યમાં નૃત્તમાત્મક દેવ

જૈત્રવર્ષના વૈતાલપમા પણ બે જ નામની સુશબ્દો છે અને તેમાં બે જ નામના દેવો વસે છે

[—સ્થા ૮૭]

તમિષ્ઠા અને અહમ્પ્રપાત્ય સુશબ્દો આકર્ષક બોલનાર બે થી છે

[—સમ ૧૩૧]

જામી તમિઆ અને જડમપાતા ગુણ ૫ ચોત્ત
પદોગી છે

[—સમ ૧]

ધાર વૃત્તવૈવાહ્ય છે ત આ —

૧ શબ્દપાતી વિક્રમપાતી ૩ ૪ પાપાતી,
૪ માસ્વચાન.

તમા ધાર રેવો પત્ન્યસ્થિતિચાગા વસે છે તે આ —

૧ ખ્યાતિ ૨ ૩ ૪ અસ ૩ અરુણ ૪ ૫ ૬
[—આ ૩ ૧]

જામીવમા ૩૪ દીપવૈવાહ્યો છે ૨

[—સમ ૩૨]

જામી દીપવૈવાહ્યો ૨૫ ચોત્ત ડાયા અને ૨૫ જાઉં
જમીનમા હોય છે અને મૂળમા ૫૦ ચોત્ત પદોગી છે

[—સમ ૧૫ ૧ ૫]

જામી વૃત્તવૈવાહ્યો દહા ચોત્ત ડાયા, જ્યાર આઉં
જમીનમા હોય અને મૂળમા દહાર ચોત્ત પદોગી છે તે
મર્ષ કેમલે નમાન માપવાગા છે અને પત્ન્ય શકાસ્વાગા છે

[સમ ૧૧૩ આ ૭૧૨]

જામી વૃત્તવૈવાહ્યોના ઉપસ્થ શિખસ્તલથી સૌમધિક
શાન્ત નીચેના આન મુખીનું અંતર ૬૦૦૦ ચોત્ત છે

[—સમ ૬૦]

જામી જામુની વિદ્યાપત્ન્યોના ૭૫૫૫ ચોત્ત
વિદ્યાર ચાગી છે

૧ કુર્કેરસમયમાં આ કમળી નુરો કમ ૩ સારિ. જામુન
૧૨ ૧૫૫. નુરો માથા ૧૧

૨ તે આ કમળે—૩૨ વિજયપાતા શા અને ના ૬ તથા તથા
ના નાનપા

૩ આ વિદ્યાર કમળો—સિલકે વિદ્યાર ના નાનપા હોય
કમળો તે તીરતરવજારે ૧૨ હોય છે અને તે કમળો ૧૨ ૧
નાનપા કમળે સિલકે કમળે વિદ્યારે ૧૨ આ આ છે.

આભિયોજિત દેવોની યોગીએ પણ તે/લા જ
નિસ્તારવાળી છે

(-સ્વા ૭૭)

(૧૦) જ જૂહીપતા વક્ષસ્કાર આદિ પર્વતો^૧

(૧) જ જૂહીપમા મેરુપર્વતની દક્ષિણે આવેલા દેવકુલ
ની પૂવ અને પશ્ચિમની બાજુમા અથરકપ લેવા અથ
અક્રાકારે લે વક્ષસ્કાર^૨ પર્વતો છે —

૧ સૌમનસ; ૨ વિષ્ણુમલ

(૨) જ જૂહીપમાં મેરુની ઉત્તરે આવેલ ઉત્તરકુર્મા
પણ તેવા જ પૂવ અને પશ્ચિમની બાજુમા લે વક્ષસ્કાર
પર્વતો^૩ છે તે આ —

૧ અપમાદન (પશ્ચિમમાં); ૨ માત્સ્યવાન (પૂર્વમાં)

[સ્વા ૭૮]

જ જૂહીપતા મહર પર્વતની આડે વિદિશાએ આર^૪
વક્ષસ્કાર પર્વત છે —

૧ સૌમનસ (અભિ); ૨ વિષ્ણુમલ (નૈઋત્ય)

૩ અપમાદન (વાયવ્ય); ૪ માત્સ્યવાન (દિગ્ધન)

[સ્વા ૭૯ ૧]

૧ આ સ્કાર પર્વતો પણ અઘરો નાન વિષ્ણુવાન છે અર્થ
તેમન બધા કિયા આરે જ્યાંના છે તે જ્યાં કોઈકા માર્ગરોહમાં જ છે
૨ બુધ્ધ પ્રકરણ અને કોષ્ઠન ૧૧.

૩૧ અઘરો સુવક્ષ જાણેલ જ આ પર્વતો સુમનસ તેમન
[૧] આ જાણવાનું વાળુ છે છે તે ઉત્તરથી દક્ષિણ વરુ કે દક્ષિણથી
૪ ૧૨૧ અર્થ સીને કોણ છે કે અર્થ જાણુક વિવિધની પ્રક્રિયા
૫

(૧) મદર પવતની પૂર્વમા વહેલી શીત્ર નદીના ઉતર કિનારે આર વણ્ણકાર પવત છે —

૧ ચિત્રકૂટ ... પદ્મકૂટ (જલકૂટ) ૩ નલિનીકૂટ
૪ જોગેશ્વર

(૨) જો જ નદીના દક્ષિણ કિનારે આ આર વણ્ણકાર છે —

૧ ત્રિકૂટ, વેદનનકૂટ ૩ અજનકૂટ ૪ માન નકૂટ

(૩) મદર પવતની પશ્ચિમે વહેલી શીત્રોદ નદીના દક્ષિણ કિનારે આ આર વણ્ણકાર પવત છે —

૧ અશાપાલીકૂટ ૫ માપાલીકૂટ ૩ આશી
ચિત્રકૂટ ૪ મુખાવ કૂટ

(૪) જ નદીના ઉત્તરના કિનારે આ આર વણ્ણકાર પવત છે —

૧ રૂપવત ૨ મૂલપવત ૩ નાતપવત
૪ દેવવત

(-૧૫ ૩ ૧)

૧) જળ પના મુપવતની પૂર્વમા વહેલી શીત્ર નદીની તરે પાર અને દક્ષિણ પાર વણ્ણકાર છે તે આ રમણ —

૧ ઉતર

૨ દક્ષિણ

૧ માપવત

૧ ૩ ૧૩ ૮ નાતવત

૧ ચિત્રકૂટ આગ્રા

૧ નીમનન

૧ ૫૮ રોડમાજી ૭ (૫ જુવન ૭૭ ૧૨ ૧૧) ૧ ૧૧

૧ ૧ ૧૫ નુમિયા ૩૧૭૭૭૭ ૭૭૭ ૬ ૭૭ ૧ ૧૨

(૨) જળદ્વીપના મેરુપર્વતની પશ્ચિમે વહેતી શીતાદા નદીના જન્મે કિનારા પર ૧૦ વક્ષઃકાર પર્વતો છે —

૧-૧૦ વિષ્ણુપ્રભા યાવત્ ૧ ધમાદન.^૧

[—મ્થા ૭૧૮]

જળદ્વીપમા ૦૦ કાચનક^૨ પર્વતો છે

[—સમ ૧૧]

જ્યા કાચનક ચર્વતો શિખ પર ૫૦ ચોજન પહેળા અને મૂળમાં ૧૦૦ ચોજન પહેળા ॥ તથા ૧૦ ચોજન હિયા અને ૧ = ગાઉ હિ ૫ છે

[—સમ ૫ ૧]

જ્યા ચમક^૩ પર્વતો હલ્લર ચોજન હિયા હલ્લર ગાઉ હિ ૫ અને મૂળમા હલ્લર ચોજન હાળા પહેળા છે

[—સમ ૧૧૩]

સૌમનસ ૩ ધમાદન, વિષ્ણુપ્રભા અને માસ્વવાન આ વક્ષઃકાર પર્વતો મહર પર્વતાવધી ૫૦૦ ચોજન હિયા છે અને ત્યા જ ૫ ૦ ગાઉ જમીનમા હિ ૫ છે

[—સમ ૧૦૮]

જ્યા વક્ષઃકાર પર્વતો શીતા નદી તથા શીતોદા નદી પાસે તથા મેરુપર્વતના છેડ પાસે ૫ ચોજન હિયા અને ૫ ગાઉ હિ ૫ છે

[—સમ ૧૦૮ -મ્થા ૧૩૪]

૧. પૂર્વેજ સુવ રજા (૧ ૫૮)મા (૧) પ્રમણે.

૨. ૧ ૫૧૧ પર વક્ષારેયા દેવગુ અને ઉત્તરગુણ ૧ પ્રોત્તિ જન્મે જાનુબી ૧૦૦ કાચનક પર્વતો આરેયા ૭ બિરો મર્વ મર્વ ૧ ૧૫.

૩. ઉત્તરગુણ નીચવાન વપધસી ઉત્તરે જન્મે કિનારે કોઈક દેવતાના પર્વતો વપક હોવાય ૭ મનુષ્યેવમા જ્યા મર્વ ધંબ ૩૦ ૩૫૫ ૫૫ વપા પર્વતો ૭

(૫) મેરુપવતની ઉત્તરે આવેલ ડુકમી વર્ષાપરમા
જે ૬ છે—

૧ રુકમીકૂટ; ૨ મણિકમ્બનકૂટ

(૬) મેરુપવતની ઉત્તરે આવેલ શિખરી વપધર
પવતમાં જે કૂટ છે—

૧ શિખરીકૂટ; તિગિચ્છકૂટ

[—સ્થા ૮૭]

(૭) જમ્બુદીપમા મેરુની દક્ષિણે ૭ કૂટ છે—

૧ સુસ્થલિમવાનકૂટ; ૨ વૈશમ્પકૂટ (૩) મહાકિમ
વાનકૂટ ૪ વૈશ્વકૂટ; ૫ નિપધકૂટ; ૬ રુચકૂટ

(૮) જમ્બુદીપમા મેરુની ઉત્તરે ૭ કૂટ છે—

૧ નીલવતકૂટ ૨ ઉપધ્યાનકૂટ; ૩ રુકમીકૂટ (૪)
મણિકમ્બનકૂટ ૫ શિખરીકૂટ તિગિચ્છકૂટ

[—સ્થા ૧૧૧]

સુસ્થલિમવાનકૂટના ઉપરના ઉપધ્યાન સુસ્થલિમવાન
વપધરની સમતલભૂમિ સુધીનું અંતર ૬ યોજન છે
તે જ પ્રમાણે શિખરીકૂટનું

[સમ ૧૬]

૧ રુકમીના આધારથી જે કૂટનું જ સંકલ્પ છે

૨ શિખરીના ૧૨ જાણી ધાવ જે કૂટનું જ સંકલ્પ કયુ છે કાચ્છ
પરિ ક્રમી ૫૮ ૧૮૧ નાથ ૧

૩ મેરુની દક્ષિણે આવેલ કલ્પ વપધરમાંના પ્રત્યક્ષના જાણે કૂટનું જ
સંકલ્પ કયુ છે તેથી ૭ કૂટ કલ્પા છે

૪ મેરુપવતની ઉત્તરે આવેલ કલ્પ વર્ષાપરમાંના પ્રત્યક્ષના જાણે
કૂટનું જ સંકલ્પ કયુ છે તેથી ૭ કૂટ નાથ. તેમ કલ્પનું કાચ્છ
સંકલ્પ કયુ છે.

મહાદિમવાનકૃતની યોગથી સૌમનિકા કાંડ સુખીનું
અતર ૮૭૦ યોજન છે

[—અપ ૮૭]

કુકમીકૃટ વિરે પથ ત જ પ્રમાણે સમજવું

[—અપ ૮૮]

મહાદિમવાનકૃટના ઉપરના ઉગ્રથી મહાદિમવત
વર્ષાસ્ત્રી સમતલશ્રૂમિ સુખીનું અતર સાતસો યોજન છે
તે જ પ્રમાણે કુકમીકૃટ વિરે સમજવું

[—અપ ૧૧]

નિવધકૃટના ઉપરના ઉગ્રથી નિવધ વર્ષાસ્ત્રી સમતલ-
શ્રૂમિ સુખીનું અતર ૬ યોજન છે તે જ પ્રમાણે નીચ-
વતકૃટનું સમજવું

[—અપ ૧૧૨]

બધાં વર્ષાસ્ત્રકૃટો ૫ યોજન છે ત્યાં અને મૂળમાં
૫ યોજન પહેલાં છે

[—અપ ૧૮]

(૧) જળદ્રીપના સૌમનસ વક્ષસ્કાર પવતના સાત
કૃટ^૧ છે —

૧ સિદ્ધકૃટ ૨ સૌમનસકૃટ ૩ મજલાવલીકૃટ,
૪ દેવકુરુકૃટ, ૫ વિમલકૃટ, ૬ કાંચનકૃટ, ૭ વિશિષ્ટકૃટ

૧ આ સૌમનસ વક્ષસ્કાર છે અને તેજુથી ઉપરથી આસેધ નિવધથી
પેડુ સુધી ફેલાયેલો છે. તે દેવકુરુથી પૂર્વમાં આવેલો છે. તેમાં મિતુડી
નજીવીના કાચમાં પ્રવળ સિદ્ધકૃટ છે અને ત્યાર પછી કમલઃ નિવધ તથા
બાલીના કૃટ છે

(૨) જ બૃહીપના ૧ મમાદન વક્ષસ્કાર પવતના ત્રીત
કૂં છે —

૧ ત્રિહૃત ૨ મધમાદનકૂં; ૩ નિષિદાવતીકૂં
૪ ઉત્તરકૂં; ૫ પરિવકૂં; ૬ લોહિતાશકૂં; ૭ આનદનકૂં
[—સ્થ ૧૬૦]

જ બૃહીપના મદર પવતમા ભક્ષ્યાશવનમા આઠ
દિશાકસ્તિકૂં છે —

૧ પશ્ચિમકૂં ૨ નીલધનકૂં ૩ મુક્તિકૂં;
૪ અચનમિરિકૂં ૫ કુમુદકૂં; ૬ પલ્યાશકૂં; ૭ અવ
તનકૂં / યેચનમિરિકૂં
[—સ્થ ૧૬૧]

(૧) જ બૃહીપમા મેત્રુપવતની ધક્ષિણે આવેલ મહા
દિમધાન વર્ષધર પવતમા આઠ કૂં છે —

૧ ત્રિહૃત, મહાદિમધાન ૩ દિમધાન ૪ શોદિત
૫ દ્વી; ૬ કલિંગા ૭ કલિષ્ઠ; / વૈશ્વ

૧ જ્યેષ્ઠમાસ જ્યેષ્ઠમાસમાં છે મેત્રુપ કારે જાણે
નીચલી મેત્રુપ મુખી રીતે છે જાણે કાર્યકુળી જાણે છે
મેત્રુપ નીચલીમાં કિલ્લે છે જાણે ત્યાર જાણે કમલ નીચલી રીતમાં
જાણે છે

૨. જ્યેષ્ઠમાસમાં આકારે દોષથી દલિતકારે દોષાય છે તે કારિ
૩. જ્યેષ્ઠમાસમાં તેમજે સ્થાનનિમ્ન જ્યેષ્ઠમાસ — સ્થાન નીચ
કારે કિલ્લે પૂરકિલ્લે પશ્ચિમ જાણે નીચલી ૩૪ છે જાણે ત્યાર
જાણે કમલ મેત્રુપ કારે કિલ્લે જાણે જાણે છે.

૩. મહાદિમધાનમાં જ્યેષ્ઠમાસમાં જ્યેષ્ઠમાસ કિલ્લે ૧૧ કિલ્લે છે
જાણે ત્યાર જાણે કમલ જાણે ત્યાર જાણે જાણે છે.

(૩૮) જબ્દીપમાં મેરુની ઉત્તરે નીલવત વપધરમાં નવ દૂર છે —

૧ સિદ્ધ, ૨. નીલવત; ૩ વિદેહ, ૪ શીવા; ૫ ક્ષિતિ; ૬ નારીકાંતા; ૭ અપરવિદેહ; ૮ રમ્યક ૯ કૃપદ્યાન.

(૩૯) જબ્દીપના મેરુપવતની ઉત્તરે આવેલ ઐરવતના દીર્ઘવૈતાલમાં નવ દૂર છે —

૧ સિદ્ધ, ૨. રત્ન; ૩ અડક ૪ માની ૫ વૈતાલ ૬ પૂરુ ૭ તિમિસરુકા ૮ ઐરવત ૯ વૈશ્રમણ
[—સ્થા ૧૮૯]

વહસ્તારના બીજા દૂરો સિવાયના બધા હરિ (વિપુલસનુ) અને હસ્તિસહ (માત્સ્યવાનનુ) દૂરો ૧ હજાર યોજન છે ત્યાં છે, અને મૂળમાં હજાર યોજન પહેળાં છે
[—સમ ૧૧૩]

નકનવનના બાકીના દૂરો સિવાયના બધા બહદૂરો પણ હજાર યોજન છે ત્યાં અને હજાર યોજન મૂળમાં પહેળાં છે
[—સમ ૧૧૩]

હરિ અને હસ્તિસહ સિવાયના વહસ્તારનાં દૂરો ૫૦૦ યોજન છે ત્યાં અને મૂળમાં ૫ યોજન છે ત્યાં પહેળાં છે
બહદૂર સિવાયનાં બાકીના નકનવનનાં બધા દૂરો પણ તે જ પ્રમાણે
[—સમ ૧૧૮]

(૧૨) જબ્દીપમાના દૂરો

જબ્દીપમાં મેરુપવતની દક્ષિણે અને ઉત્તરે આવેલા —

૧ નિજા મદિ જુમિ પ્રાચીને જાતે દિવસ ૧૬

તે તે વૈતાલચોનાં ફૂટના નામોમા બીજી અને બાકી તે તે વૈતાલચના નામવાળી સમજવું. બાકીનાં ૭ નામો કમ્પ અને મુકમ્પના નામો જેવા જ સમજવાં.

(૧૪) વત્સ, (૧૪) સુવત્સ, (૧૫) મહાવત્સ, (૧૬) વત્સાવતી, (૧૭) રમ્પ, (૧૮) રમ્પક (૧૯) રમ્પલિક, (૨) મગલાવતી — આ બાકે વિજયોના દીર્ઘવૈતાલચનાં ઉપર પ્રમાણે નવ-નવ ફૂટ સમજવાં. નામ પણ તે જ પ્રમાણે બીજી અને બાકી ફૂટ પોત પોતાના નામનું છે.

(૨૧) જ બુદ્ધીયના વિદુત્પ્રસ વલ્લસ્કાર (અર્થ તમિરિ)નાં નવ ફૂટ છે —

૧ સિદ્ધ, ૨. વિદુત, ૩ દેવપુર ૪ પથ, ૫ કનક સ્વસ્તિક ૭ ચીતોદ્ય, ૮ સુજલ, ૯ હરિફૂટ

(૨૨) જ બુદ્ધીયના પદ્ધવિજયના દીર્ઘવૈતાલચનાં નવ ફૂટ છે —

૧ સિદ્ધ, ૨. પથ, ૩ બ.કે, ૪ માની, ૫ વૈતાલચ, ૬ પથ ૭ તમિસામુદ્ર, ૮ પથ, ૯ વૈશમય

(૨૩) મુપથ, (૨૪) મહાપથ, (૨૫) પદ્ધાવતી, (૨૬) સ.બ, (૨૭) કુમુદ, (૨૮) નલિન, (૨૯) સલિલાવતી — આ વિજયોના પણ દીર્ઘવૈતાલચનાં નવ-નવ ફૂટો પણ વિજયની જેમ સમજી સેવા બીજી અને બાકીમા ફૂટનું નામ પોત પોતાના નામ ૭નું સમજવું.

(૩) વપ્ર, (૩૧) મુવપ્ર, (૩૨) મહાવપ્ર (૩૩) વપ્રાવતી, (૩૪) વસ્ત્ર, (૩૫) મુવસ્ત્ર, (૩૬) તપિલ, (૩૭) રપિલાવતી — આ વિજયોના વૈતાલચોનાં પણ નવ-નવ ફૂટ ઉપર પ્રમાણે સમજી સેવા

૧ આ વજ્રવર્ચસિના વિજયોમાંનું સર્વ પ્રથમ કિલ્લો મેનુદી નજીક અને ત્યાર પછીના કમ્પાવ વિજયની વિશાળ છે.

(૩૮) જ બૂદ્ધીપમાં મેરુની ઉત્તરે નીલવત વપરમાં નવ ફૂ છે —

૧ સિદ્ધ, ૨ નીલવત ૩ વિરેહ, ૪ શીલા,
૫ ક્રીતિ; ૬ નારીકાતા; ૭ અપરવિરેહ; ૮ રમ્યક
૯ ઉપશ્યાન.

(૩૯) જ બૂદ્ધીપના મેરુપવતની ઉત્તરે આવેલ ઐરવત ના દીર્ઘવૈતાહમાં નવ ફૂ છે —

૧ સિદ્ધ, ૨ રત્ન ૩ જાલક, ૪ માની, ૫ વૈતાલ્ય;
૬ મુદ્ધ; ૭ તિમિસ્રગુહ્ય; ૮ ઐરવત; ૯ વૈશ્રમણ
[—સ્થ ૧૮૦]

વક્ષસ્કાસ્તાં બીજા ફૂટો સિવાયનાં બધાં હરિ (વિષ્ણુપ્રભત્નુ) અને હરિસ્સક (આસ્વધાનુ) ફૂટો ૧ હજાર યોજન લેવાં છે અને મૂળમાં હજાર યોજન પહોળા છે
[—સ્થ ૧૧૩]

નદનવનના બાહીના ફૂટો સિવાયનાં બધાં બહુફૂટો પશુ હજાર યોજન લેવાં અને હજાર યોજન મૂળમાં પહોળા છે

[—સ્થ ૧૧૩]

હરિ અને હરિસ્સક સિવાયના વક્ષસ્કાસ્તાં ફૂટો ૫ ૦ યોજન લેવા અને મૂળમાં ૫ ૦ યોજન લાંબાં પહોળાં છે બહુફૂટો સિવાયનાં બાહીના નદનવનનાં બધાં ફૂટો પશુ તે જ પ્રમાણે.

[—સ્થ ૧૧૮]

(૧૨) જ બૂદ્ધીપમાના ફૂટો

જ બૂદ્ધીપમાં મેરુપવતની દક્ષિણે અને ઉત્તરે આવેલા —

૧ વિજા બારી બુધિ પ્રાસન્ને અને દિવ્ય ૧૧

(૧) દિગ્ધિમવાન જાને શિખરી વખતે પવતમા ક્રમમાં જા બે મહાન કૃદ સમાન પરિમાણમુળ્ય છે —

૧ પદ્મકૃદ (દિગ્ધિમવાનમાં); ૨ પોદરિક (શિખરીમાં)
જા બે કુદમાં જા બે દેવતા પદ્મસ્થિતિવાળી રહે છે —

૧ ક્ષીરેવી; ૨ લક્ષ્મીરેવી.

(૨) મહાદિગ્ધિમવાન જાને કુક્રમીમાં જા બે કુદ છે —

૧ મહાપદ્મકૃદ ૨ મહાપોદરિક

જા બે કુદમાં જા બે દેવી પદ્મસ્થિતિવાળી નિવાસ કરે છે —

૧ ક્ષીરેવી; ૨ ભુવિરેવી.

(૩) નિપથ જાને નીલવતમાં જા બે કુદ છે —

૧ તિગિચ્છકૃદ; ૨ કેસરીકૃદ.

તેમાં પદ્મસ્થિતિવાળી બે દેવતા વસે છે —

૧ ધૃતિ; ૨ ક્ષિતિ

[—સ્થા ૮૮]

(૧) જ જુદીપમાં મેકુની ક્ષિતિએ જસુ મહાકૃદ છે —

૧ પદ્મકૃદ; ૨ મહાપદ્મકૃદ; ૩ તિગિચ્છકૃદ.

તેમાં જસુ દેવતા વસે છે, તે જા —

૧ ક્ષી; ૨ ક્ષી; ૩ ધૃતિ.

(૨) જ જુદીપમાં મેકુપવતની ઉત્તરે જસુ મહાકૃદો જાને તેમાં વસનારી જસુ દેવીઓ જા છે —

કુદો - ૧ કેસરી; ૨ મહાપોદરિક; ૩ પોદરિક

દેવી - ક્ષિતિ, ભુવિ, લક્ષ્મી

[—સ્થા ૧૯૭]

જ બૃહીપમા મહસ્ત્રી દક્ષિણે આવેલા રેવકુરુમા અને
મહસ્ત્રી ઉત્તરે આવેલા ઉત્તરકુરુમાં પાચ-પાંચ સૂરો છે,^૧
તે આ પ્રમાણે —

(૧) રેવકુરુમા

૧ નિપથ

૨ રેવકુરુ;

૩ સ્થ;

૪ મુલસ

૫ વિપુલસ

(૨) ઉત્તરકુરુમા

નીલવત

ઉત્તરકુરુ,

સ્થ;

ઐરાવત

માસ્ત્રવાન

[—સ્થ ૧૪૧]

જ બૃહીપમા ૭ મહાવંદ છે અને તેમાં પદ્ય સ્થિતિ
ચત્રી રેવીઓ રહે છે

હરી

૧ પદ્ય

૨ મદાપદ્ય

૩ તિમિષપદ્ય

૪ કેસરીપદ્ય

૫ મદાપોષિ

૬ પોષિ

રવી

સ્ત્રીરવી;

દીરવી;

ધૃતિરવી;

દીવિરવી;

ભુદિરવી;

ભક્તીરવી

[—સ્થ ૧૪૨

તિમિષ અને કેસરી પદ્યો આશામ ૪૦૦૦ ચોજન ॥
[સ્થ ૧૪૩,

(૧) અસત્ત્વમાં ૩ પ્રપાત્તદર છે —

૧ નવાપ્રપાત્ત ૫૯; ૨ મિમુપ્રપાત્ત ૬૬.

૧ નુષિ પ્રપાત્તને બને દિબ્બ ૧ ૧

૨ નુષિ પ્રપાત્તને બને દિબ્બ ૧ ૧૧

(૨) વિમલવર્ણમાં બે પ્રપાતકુંદ છે —

૧ શેદિતપ્રપાત કુંદ; ૨ શેદિતામ્રપ્રપાત કુંદ

(૩) દરિયામાં બે પ્રપાતકુંદ છે —

૧ હરિપ્રપાત કુંદ; ૨ હરિશંતપ્રપાત કુંદ

(૪) મદાચિરેદ્દળમાં બે પ્રપાતકુંદ છે —

૧ શીલાપ્રપાત કુંદ; ૨ શીલામ્રપ્રપાત કુંદ

(૫) રમ્યગંગામાં બે પ્રપાતકુંદ છે —

૧ નરગંગાપ્રપાત કુંદ; ૨ નારીકાંતપ્રપાત કુંદ

(૬) વિસ્ફુલ્લતલમાં બે પ્રપાત કુંદ છે —

૧ મુવળકુંદપ્રપાત કુંદ ૨ સ્વપ્નકુંદપ્રપાત કુંદ

(૭) યેશનગંગામાં બે પ્રપાતકુંદ છે —

૧ રક્ષાપ્રપાત કુંદ; ૨ કમ્ભાવલીપ્રપાત કુંદ

(૧૫ ૧૮)

૫૪૫૬ અને પીઠસિંહ ૬૬ ૧૦ • યોજન લાંબા છે

(-૭૫ ૧૧)

મદાચિર અને મદાપીઠસિંહ ૫૮૨ યોજન લાંબા છે

(૭૭ ૧૧)

નખા મદાકુંદો દશ યોજન ઊંચા ૩૫૫ છે

(-૧૫ ૭૭)

નખા મદિલકુંદો (પ્રપાતકુંદો) દશ યોજન ઊંચા ૩૫૫ છે

(૧૫ ૭૭)

(૧૩) જ બૃહીપની નદીઓ^૧

(૧) જ બૃહીપમાં મેરુ પર્વતની દક્ષિણે આવેલ મહાદિમવાન વર્ષાધરના મહાપદ્મ કુંડમાંથી બે મહાનદી નીકળે છે —

૧ શહિતા; ૨ હરિકાતા

(૨) તે જ પ્રમાણે નિષધ પર્વતના વિવિધ કુંડમાંથી બે મહાનદી નીકળે છે —

૧ હરિસહિલા; ૨ શીતોદા.

(૩) જ બૃહીપમાં મેરુની ઉત્તરે આવેલ નીલવત વર્ષાધરના કેસરી કુંડમાંથી બે મહાનદી નીકળે છે —

૧ શીતા ૨ નારીકાંતા

(૪) તે જ પ્રમાણે કુકમી વર્ષાધર પર્વતના મહા પૌંદરિક કુંડમાંથી બે મહાનદી નીકળે છે —

૧ નરકાંતા ૨ સુખકૃષ્ણ

[—સ્થ ૮૮]

(૧) ભસ્તવપમા બે મહાન નદીઓ છે (બે દિમવાનના પદ્મકુંડમાંથી નીકળે છે) —

૧ ગમા (પૂર્વવર્ષ વહે છે); ૨ ચિન્તુ (પશ્ચિમ વર્ષ વહે છે)

(૨) દિમવતવપમાં બે મહાન નદીઓ છે જે કમણ મહાદિમવાન વર્ષાધરમાંના મહાપદ્મકુંડમાંથી અને દિમવાનના પદ્મકુંડમાંથી નીકળે છે —

૧ શહિતા (પૂર્વમાં) ૨. શહિતાશા (પશ્ચિમમાં).

(૩) હરિવર્ષમાં જે મહાન નદીઓ છે તે ક્રમશઃ નિષ્પન્ના વિગિચ્છ કૂદમાંથી તથા મહાદિમવતના મહાજલ-કૂદમાંથી નીકળે છે —

૧ હરિચલિલા (પૂર્વમાં) ૨ હરિતાંતા (પશ્ચિમમાં).

(૪) મહાવિરેહવર્ષમાં જે મહાનદીઓ છે તે ક્રમશઃ નીલવતના કેસરી કૂદમાંથી તથા નિષ્પન્ના વિગિચ્છ કૂદમાંથી નીકળે છે —

૧ શીતા (પૂર્વમાં) ૨ શીતોદય (પશ્ચિમમાં)

(૫) રમ્યવર્ષમાં જે મહાનદીઓ છે તે ક્રમશઃ રુકમીના મહાપૌલ્કરિક કૂદમાંથી તથા નીલવતના કેસરી કૂદમાંથી નીકળે છે —

૧ તરકાતા નદી (પૂર્વમાં) ૨ નારીકાતા નદી (પશ્ચિમમાં)

(૬) હિરણ્યવતવર્ષમાં જે મહાનદીઓ છે તે ક્રમશઃ શિખરીપવતના પૌલ્કરિકકૂદમાંથી તથા રુકમીપવતના મહાપૌલ્કરિકકૂદમાંથી નીકળે છે —

૧ સુવલ્લૂલા (પૂર્વમાં) ૨ તપ્યકૃલા (પશ્ચિમમાં).

(૭) કૈસ્વત વર્ષમાં જે નદીઓ છે તે શિખરી પવતના પૌલ્કરિક કૂદમાંથી નીકળે છે —

૧ રકતા નદી (પૂર્વમાં) ૨ રકતાવલી નદી (પશ્ચિમમાં).

[—સ્થ ૨૮]

(૮) જળદીપના મેરુપવતની ઘણીજે આવેલા મુલ-દિમવાનપવતના પચ્ચક્રમાંથી જ્યાં મહાનદીઓ નીકળે છે —

૧ અગ્રા^૧ ૨ ચિત્રુ ૩ શેદિતાંચા.

(૨) મેરુપવતની ઉત્તરે આવેલા શિખરી પવતના પોઠરિકુંદમાંથી ઋષુ મહાનદીઓ નીકળે છે —

૧ મુવણકૃષ્ણ^૧ ૨ રક્તા; ૩ રક્તપવતી.

(૩) જબ્દીપમાં મેરુની પૂર્વમાં પુવ મહાવિરેહમાં શીતા નદીની ઉત્તરમાં ઋષુ આંતરનદીઓ છે^૨

૧ ગાધાવતી; ૨ ક્ષ્ણવતી. ૩ પદ્મવતી.

(૪) જો જ શીતા નદીની ઘસિલે ઋષુ આંતરનદીઓ છે —

૧ તપ્તજલા; ૨ મત્તજલા; ૩ ઉન્નમત્તજલા.

(૫) જબ્દીપમાં મેરુની પશ્ચિમે મહાવિરેહમાં વહેતી શીતોદા નદીની ઘસિલે ઋષુ આંતરનદીઓ છે —

૧ હિરિયા; ૨ શીતઓવા ૩ અન્તોવાહિની.

(૬) જો જ શીતોદા નદીની ઉત્તરે ઋષુ આંતરનદી આ છે —

૧ ભિમિઆલિની ૨ ફેનમણલિની; ૩ જબીરમાલિની
(-સ્થા ૧૭૭)

(૭) જબ્દીપમાં મહરપવતની ઘસિલે ભસ્તવર્ષમાં વહેતી ગંગા મહાનદીને પાંચ મહાનદી મળે છે —

૧ જમુના ૨ સરસ્વતી ૩ ગાહી; ૪ ઝેમ્સી; ૫ મહી

(૮) જબ્દીપમાં મહરની ઘસિલે ભસ્તવર્ષમાં ચિન્તુ નદીને પાંચ નદી આવી મળે છે —

૧ શતદ્રુ; ૨ વિશ્વાસા; ૩ વિવસ્તા ૪ ઇન્દ્રવતી; ૫ ભદ્રાગા.

૧. સુપ્તે પ્રાજ્યને ભતે દિપ્ત્ય ન ૧૭

૨. મધી મથ ૧૧ જાંઝર નદીમાં વિરેહમાં છે તેમને જા સુવમાં જળ્યું છે

(૧) જળદ્વીપમાં મેરુની ઉત્તરે આવેલી જૈસ્વતની રક્ષા મહાનદીને પાંચ મહાનદીઓ મળે છે —

૧ કુષ્મુદ; ૨ મહાકુષ્મુદ; ૩ નીલા; ૪ મહાનીલા; ૫ મહાવીર.

(૪) જળદ્વીપમાં મેરુની ઉત્તરે આવેલી જૈસ્વત વર્ષમાં રક્તાવતી મહાનદીને પાંચ મહાનદી મળે છે —

૧ ઇન્દ્રા; ૨ ઇન્દ્રસેના; ૩ કુમેરુ ૪ વારિસેના; ૫ મહાસોગા.

[—સ્થા ૧૦૦]

(૧) જળદ્વીપમાં દક્ષિણે જૈસ્વતવર્ષમાં આવેલી ઝાઝા અને સિંધુને આ દશ નદીઓ જાવી મળે છે —

(૧) ઝાઝાને મળનારી —

૧ યસુના; ૨ સસ્પુ; ૩ ખાદી; ૪ કોસી; ૫ મહી.

(૨) સિંધુને મળનારી —

૬ સિંધુ (શત્રુ); ૭ વિતસ્તા; ૮ વિશ્વતા ૯ ઇસવતી; ૧ અદ્રશ્યાગા.

(૨) જળદ્વીપમાં ઉત્તરે જૈસ્વતવર્ષમાં આવેલી રક્ષા અને રક્તાવતી નદીઓને આ દશ નદીઓ જાવી મળે છે —

(૧) રક્ષાને મળનારી —

૧ કુષ્મુદ; ૨ મહાકુષ્મુદ; ૩ નીલા ૪ મહાનીલા; ૫ વીર.

(૨) રક્તાવતીને મળનારી —

૬ મહાવીર ૭ ઇન્દ્રા; ૮ ઇન્દ્રસેના; ૯ વારિસેના; ૧ મહાસોગા.

[—સ્થા ૧૦૧]

૧ જૈસ્વત વર્ષમાં જળદ્વીપ રક્ષા અને રક્તાવતીનાં સંયોજન નથી થાયે જૈસ્વત વર્ષમાં જળદ્વીપ નદીની સુનતિ નથી.

(૧) જળમાં મેરુ પવતની દક્ષિણે છ મહાનદીઓ છે —

૧ ગંગા; ૨. સિંધુ; ૩ ચેદિતા; ૪ ચેદિતાશ્વ;
૫ હરિસિદ્ધિશ્વ; ૬ હરિકાશ્વ

(૨) મેરુ પવતની ઉત્તરે છ મહાનદીઓ છે —

૧ નરકાંવા; ૨ નારીકાશ્વ ૩ સુવર્ણદેશ; ૪
રૂપ્યદેશ ૫ રક્ત ૬ રક્તાવલી

(૩) મેરુ પવતની પૂર્વમાં મહાવિદેહમાં વહેતી
શીતાનદીના બન્ને કિનારે છ આતરનદીઓ છે —

૧ આશાવલી ૨ દ્રુવલી ૩ પદ્મવલી ૪ તપ્તજલ
૫ મત્તજલ ૬ ઉન્નમત્તજલ

(૪) મેરુ પવતની પશ્ચિમે મહાવિદેહમાં શીતાશ
નદીના બન્ને કિનારે છ આતરનદીઓ છે —

૧ હરિશ્વ; ૨ શીતઓવા ૩ અતપ્તવિહી ૪
ભિન્નભાવિની; ૫ દેવભાવિની, ૬ ગર્ભીરભાવિની

(-સ્થ ૫૧૧)

(૧) જમ્બુદીપમાં સાત મહા નદીઓ છે જે પૂર્વ તરફ
વહીને લવણસમુદ્રમાં મળે છે —

૧ ગંગા; ૨ ચેદિતા ૩ હરિસિદ્ધિશ્વ; ૪ શીતા;
૫ નરકાશ્વ; ૬ સુવર્ણદેશ ૭ રક્ત.

(૨) જમ્બુદીપમાં સાત મહાનદીઓ છે જે પશ્ચિમ
તરફ વહીને લવણસમુદ્રને મળે છે —

૧ સિંધુ; ૨ ચેદિતાશ્વ ૩ હરિકાંવા; ૪ શીતોશ્વ,
૫ નારીકાંવા; ૬ રૂપ્યદેશ; ૭ રક્તાવલી

(૧) નિમ્ન જલધરમાંના તિગ્રિય કૂદમાંથી શીતોષ મહાનદી નીકળીને જઈ ચોજનથી કાઠકે વધારે ઉત્તર-સિમુજ વહીને^૧ પછી આર ચોજન સાળા અને ૫ ચોજન પછેના વજ્રમ્બ નાગચા (છબી) વાટે^૨ પોતાના વજ્રના તળિયાવાળા પ્રપાતકૂદમાં મોટા સ્થામાંથી મોતીની ખારની જેમ મહાન ચોવ કરતી પડે છે

(૨) આ જ પ્રમાણે નીલવતના કેસરી કૂદમાંથી નીકળતી દક્ષિણાસિમુળી શીતા નદી વિરે પશ્ચિમ સમગ્ર દેશ^૩
[—સ્થ ૧૪]

શીતા શીતોષ મહાનદીએ મુખમૂલમાં (સમુદ્ર પાસે) ઇત ચોજન કીટી છે^૪

[—સ્થ ૧૫]

(૧) જળદ્રીપના મહર પવતની પૂર્વમાં વહેતી શીતા નદીની ઉત્તરે ઉત્કૃષ્ટી આઠ અસ્તિત્વ, આઠ ચક્રવર્તી^૧ આઠ જળદેવ અને આઠ વાસુદેવ ઉત્પન્ન થયા છે, માત્ર છે અને ઘટે.^૨

(૨-૪) તે જ નદીની દક્ષિણે તથા મેરુની પશ્ચિમે વહેતી શીતોષની ઉત્તરે અને દક્ષિણે પશ્ચિ તે જ પ્રમાણે મહાપુરુષોની ઉત્પત્તિ સમજાવી.

[—સ્થ ૧૬]

(૧) જળદ્રીપમાં મેરુપવતની પૂર્વેમાં વહેતી શીતા નદીને ઉત્તરે આ જણુ આઠની સંખ્યામાં છે^૩—

૧ દીર્ઘનૈતાલક; ૨ તિમિસસુકા; ૩ ખડગપ્રપાતસુકા;

૧ સુમિ પ્રકરણને ખતે દિપ્ત્યુ ન ૧૪

૨ સુમિ પ્રકરણને ખતે દિપ્ત્યુ ન ૧૫

૩ સુમિ પ્રકરણને ખતે દિપ્ત્યુ ન ૧૬

૪ કૃતમાસ્વકહેવ; ૫. નૃત્યમાસ્વકહેવ, ૬ ગંગાકુટ ૭ સિન્ધુકુટ, ૮ ગંગા નદી, ૯ સિન્ધુ નદી ૧૦ અપભ્રમકુટ

(૨) મેરુપર્વતની પશ્ચિમે વહેતી શીતોદ્ધની ઢલિલે પશુ તે જ પ્રમાણે.

(૩) શીતાની ઢલિલે પશુ તે જ પ્રમાણે છે પશુ ગંગા અને ગંગાકુ ને બંધે રહ્યા અને રહ્યાકુટ તથા સિન્ધુ અને સિન્ધુકુટને બંધે રહ્યાવતી અને રહ્યાવતી કુટ સમજવા

(૪) શીતોદ્ધની ઉત્તરે પશુ એ જ પ્રમાણે દેશ્વાર સમજવાનો છે

[—સ્થા ૧૩૪]

(૧) ગંગા અને સિન્ધુ મહાનદીઓ પોતપોતાના પ્રવાવકુટમાં ૨૫ ગાઉ જેટલા વિસ્તૃત પૃથક્કે મગ્નના મેધ જેવા નાજવામાંથી બાણે બ્રહ્માંથી મિત્રીની ધાર થતી હોય તેમ પડે છે

(૨) તે જ પ્રમાણે શિખરી પર્વત પરથી રહ્યા અને રહ્યાવતી નામની મહાનદીઓ પોતપોતાના પ્રવાવકુટમાં પડે છે

[—સ્થા ૧૧]

ગંગા, સિન્ધુ, રહ્યા અને રહ્યાવતી મહાનદીઓની દેવીના દીપો આઠ-આઠ ચોજન લાંબા પહોળા છે ૧

[—સ્થા ૧૨૦]

૧ આ દેવીના દીપો તે તે નદીના પ્રવાવકુટમાં અપભ્રમરૂપે દેખે છે.

મગા, સિન્ધુ, શત્રુ અને શત્રુપતીનો પ્રવાહ ૨૪
કેશથી કાર્તિક વધારે વિસ્તૃત છે^૧

[—અમ ૧૪]

(૧૪) જળદ્રીપદ્ય પ્રકાશકો સૂર્વ-અર્થક

જળદ્રીપમાં આ બધું બેની જાણમાં પ્રકાશકો છે
પ્રકાશે છે અને પ્રકાશકો—

૧ ચક્ર	૧૧ પૂર્વાશસ્ત્રી	૨૧ ઉત્તરપાદા
૨ સ્વ	૧૨ ઉત્તરશસ્ત્રી	૨૨ અભિષી
૩ કૃત્તિકા ^૨	૧૩ કલ્પ	૨૩ મવલ
૪ રોહિણી	૧૪ ચિત્ત	૨૪ ધનિષ્ઠ
૫ મૃગશિર	૧૫ સ્વાતી	૨૫ શતભિષક
૬ આર્દ્રા	૧૬ વિશાખા	૨૬ પૂર્વાષાઢપદ
૭ પુનર્વસુ	૧૭ જ્યેષ્ઠા	૨૭ ઉત્તરાષાઢપદ
૮ પુષ્ય	૧૮ અર્ધેશ્વ	૨૮ રેવતી
૯ અશ્વિણ	૧૯ મૂલ	૨૯ અશ્વિની
૧ મગા	૨ પૂર્વાષાઢા	૩ અશ્વિની

૧ આ જગત્પ્રજાની જગા અને કિંમત નીચેનાં ત્યાં જે દીર્ઘમયી
રાત્રી અને રાત્રીની નીચે છે ત્યાં પ્રવાહનું દેવ બિરા જાણ છે.
મગા તે નીચેનાં જગત્પ્રજા પડે છે ત્યારે તે ૧૧ કલ્પ વિસ્તૃત
દેવ છે અને પ્રજાવૃક્ષમાંથી નીકળે છે ત્યારે જગત્પ્રજા જ વિસ્તૃત
દેવનું વૃક્ષમાં અશ્વિણમાં જાણે છે.

૨. (૧) કૃત્તિકાથી મૂલને (૩) જગત્પ્રજા મુખીનાં ૧૮ નક્ષત્રો છે. તે
૧૮ને પંચાર અશ્વિણ છે તેથી ૧૮-સૂર્ય પદ તેમને જગત્પ્રજા દીર્ઘ
છે. નક્ષત્રો જાણે છે તેથી જગત્પ્રજા જગત્પ્રજા ૧૧ નક્ષત્રો છે

૩૧ અગ્નિ	૪૦ અવૈમન	૪૬ વિષ
૩૨ પ્રભાપતિ	૪૧ સુચિતા	૫૦ ધ્યમ
૩૩ સોમ	૪૨ ત્વષ્ટા	૫૧ વિધ્યુ
૩૪ રુદ્ર	૪૩ વાસુ	૫૨ વસુ
૩૫ અદિતિ	૪૪ ઇન્દ્રાગ્નિ	૫૩ વરુણ
૩૬ બૃહસ્પતિ	૪૫ મિત્ર	૫૪ અજ
૩૭ સપ	૪૬ ઇન્દ્ર	૫૫ વિવૃદ્ધિ
૩૮ પિતૃ	૪૭ નિર્ઋતિ	૫૬ પૂષ્ત
૩૯ ભન	૪૮ આપ	૫૭ અગ્નિન

૪૮ ચમ

૫૮ અગ્નિચક્ર	૬૬ વિજયક	૬૧ સોદિવાક્ષ
૬૨ રાજેશ્વર	૬૭ આધુનિક	૬૪ પ્રાધુનિક
૬૫ કલ્પ	૬૬ કનક	૬૭ કનકનક
૬૮ કનકવિતાનક	૬૯ કનકસલાનક	૭૦ સોમ
૭૧ સુદિત	૭૨ આસસન	૭૩ કાર્યોપિગ
૭૪ કલ્પક	૭૫ અજકરક	૭૬ રુદ્રભન

૨. (૩૧) જાણીથી માંદા (૫૮) વચ મુખીના ૧૮ નામો નસુરોના અધિપતિ રેવતીના છે—તે કમલ સમજાવતો છે. જન્માન્તરમાં જા રોમાં નામીએ કમ નિવરણ રીતે જલુ જોવામાં આવે છે.

૨. દ્વીપમાર દ્વીપમાર કોઈ છે કે જાહી પ્રસ્તુત ૮૮ જાહોના નામો જાનેક જાહમાં પુસ્તકમાં જોવા જતા નામો વર્ષ સમર્થ નથી—જાહો સુદિતજાહોના ના તે ૮૮ નામીને જાહુ છે. જામ કોઈ તેમજ સુદ પ્રાધુનિકમાંથી ૮૮ જાહોના નામી રીતે છે. જાહી સુદિત જામમાંથી જાહી છે. તેમાં ૮૮ને જાહો ૬૦ જાહોના નામ છે. જા ૮૮ જાહો જલુ જાહના જાહમાં જાહુ છે. જા જલુ જાહો છે તેથી જાહીમાં જામ જાહી ૧૦૧ જાહો છે.

૭૭ શ ખ	૭૮ શ ખવણ	૭૯ શ ખવણી
૮૦ કસ	૮૧ કસવણ	૮૨ કસવણી
૮૩ રુકમી ^૧	૮૪ રુકમાભાસ	૮૫ નીલ
૮૬ નીલાભાસ	૮૭ ભાસ	૮૮ ભાસસંધિ
૮૯ તિલ	૯૦ તિલપુષ્પવણ	૯૧ સ્ત્ર
૯૨ સ્ત્રપ જવણ	૯૩ કાક	૯૪ કાકાન્ધ
૯૫ કાન્ધપ્રીત	૯૬ કૂમકેતુ	૯૭ હરિ
૯૮ પિત્તલ	૯૯ જુલ	૧૦ શુકલ
૧૧ જુલસ્પતિ	૧૨ ચક્ર	૧૩ જાગસ્વી
૧૪ માણવક	૧૫ કાલ	૧૬ સ્પષ્ટ
૧૭ કુસ	૧૮ પ્રમુખ	૧૯ વિકટ
૧૧૦ વિસંધિ	૧૧૧ નિપાત્ત	૧૧૨ પદિક
૧૧૩ જટિપ્રદિક	૧૧૪ જડુલ	૧૧૫ જાગ્રિત
૧૧૬ કલ	૧૧૭ મહાકાલ	૧૧૮ સ્વસ્તિક
૧૧૯ સૌન્દર્ય	૧૨૦ વધમાનક	૧૨૧ પૂર્વમાનક ^૧
૧૨૨ અપુષ્પ	૧૨૩ પ્રલંબ	૧૨૪ નિત્યલેક
૧૨૫ નિત્યોષીવ	૧૨૬ સ્વપ્રભ	૧૨૭ જાવભાસ
૧૨૮ સ્વેદકર	૧૨૯ ક્રીમકર	૧૩૦ જાલકર
૧૩૧ પ્રભકર	૧૩૨ અપરોક્ષિત	૧૩૩ અસ્ત
૧૩૪ અયોક	૧૩૫ વિમલયોક	૧૩૬ વિમલ
૧૩૭ અયોગ	૧૩૮ વિતખ	૧૩૯ વિમાલ
૧૪ શાલ	૧૪૧ કુન્દ	૧૪૨ અનિવદ
૧૪૩ કોક્કવી	૧૪૪ દિવવી	૧૪૫ કરકરિ
૧૪૬ શાલમલ	૧૪૭ કુપકેતુ	૧૪૮ ભાવકેતુ

[- સ્થ]

૧ સુર્યચક્રપિન્દા પાંચા પ્રકાર નીલ અને નીલાભાસ ૭ ૧મી રુકમી અને રુકમાભાસ ૭

૧ જાલ નામી સુર્યચક્રપિન્દા નથી.

(૧૫) જ બૃહીપદા કાઠ, આયુ વધેરે

(૧) જ બૃહીપદા જસ્ટેસ્વત વર્ષમાં —

૧ અતીત ઉત્સપિણીના સુખમદુષ્ણા આરાતું
૨ વતમાન અવસપિણીના સુખમદુષ્ણા આરાતું; ૩
આગામી ઉત્સપિણીના સુખમદુષ્ણા આરાતું — કાલમાન
ને સામયેષમ કોટાકોટી ઉ

(૨) જ બૃહીપદા જસ્ટેસ્વત વર્ષમાં —

૧ અતીત ઉત્સપિણીના સુખમા આરામા; ૨ વત
માન અવસપિણીના સુખમા આરામા; ૩ આગામી
ઉત્સપિણીના સુખમા આરામા — મનુષ્યોના શરીરની
ક્રિયાઈ ને જાઉં જાને પરમાયુ ને પત્ન્ય કયુ ઉ

(૩) જ બૃહીપદા આ ને દુષ્ણા મનુષ્યો હમેશા સુખમ
સુખમા આરાતી જદિ ભોગવે ઉ —

૧ દેવકુડુ ૨ ઉત્તરકુડુ

(૪) આ ને વર્ષમાં સદા સુખમાની જદિ મનુષ્યો
ભોગવે ઉ —

૧ હસ્તિવ; ૨ રમ્યન્વવ

(૫) આ ને વર્ષમાં મનુષ્યો હમેશા સુખમદુષ્ણાની
જદિ ભોગવે ઉ —

૧ હિમવાન; ૨ હિસ્વવાન.

(૬) આ ને વર્ષમાં મનુષ્યો હમેશાં દુષ્ણાસુખમાની
જદિ ભોગવે ઉ —

૧ પૂર્વવિદેહ; ૨ અપરવિદેહ.

(૭) આ ને વર્ષમાં મનુષ્યો હમે આરાતી જદિ
ભોગવે ઉ —

૧ જસ્ટ; ૨ ઐ વત.

(૧) જ બૂદ્ધીપના બસતૈસ્વત વર્ષમાં—

૧ અવીત ઉત્સર્પિણીના સુખમા આસનું; ૨ વત માન
અવસર્પિણીના સુખમા આસનું; ૩ આગ્રામી અવસર્પિણીના
સુખમા આસનું — ઠાલમાન ઋતુ સામયોપમ કોટાકોટી છે

(૨) જ બૂદ્ધીપના બસતૈસ્વત વર્ષમાં—

૧ અવીતઉત્સર્પિણીના સુખમસુખમા આસમાં; ૨
આ અવસર્પિણીના સુખમસુખમા આસમાં; ૩ આગ્રામી
ઉત્સર્પિણીના સુખમસુખમા આસમાં — મનુષ્યો ઋતુ ગાઉ
શિયા અને ઋતુ પક્ષ પરમાસુવાળા હોય છે

(૩) જ બૂદ્ધીપના રેવકુરુ અને ઉત્તરકુરુના મનુષ્યો
ઋતુ ગાઉ શિયા અને ઋતુ પક્ષ પરમાસુવાળા હોય છે

[—સ્થ ૧૭]

(૧) જ બૂદ્ધીપમાં બસત-જૈસ્વત વર્ષમાં અવીત ઉત્સર્પિ
ણીનો સુખમ-સુખમા આરોચાર સામયોપમ કોટાકોટીનો હતો.

(૨) તે જ પ્રમાણે આ અવસર્પિણીનો દુષમ-સુખમા
આરો બસત્ય ચાર કોટાકોટી છે

(૩) તે જ પ્રમાણે આગ્રામી ઉત્સર્પિણીનો સુખમ-સુખમા
આરો ચાર સામયોપમ કોટાકોટી થયો

[—સ્થ ૩૧]

રેવકુરુ-ઉત્તરકુરુના મનુષ્યો ૪૬ સત્ત્વિવિષમાં ચોખ્ખા
પ્રાપ્ત કરે છે

[—હમ ૪૪]

હસ્તિય અને રમ્યવ્યવના મનુષ્યો ૧૪ સત્ત્વિવિષમાં
ચોખ્ખા પ્રાપ્ત કરે છે

[—હમ ૧૩]

(૧૬) જળદ્રીપના તીર્થો^૧

જળદ્રીપમાં ભરતવપ બને ઐશ્વતવપોમા ઝળ તીર્થો છે—

૧ માગધ; ૨ વરદામ; ૩ પ્રભાસ

જળદ્રીપના મદ્યાવિરોધવપના પ્રત્યેક ચક્રવર્તિ વિદ્યમા
પણ તે જ નામના ઝળ ઝળ તીર્થો છે

(—સ્થ ૧૪૧)

૨ લવણસુમુદ્ર^૨

(૧) લવણસુમુદ્રનું માપ

લવણસુમુદ્રનો બહ્યાભવિષ્કમ્ભ ૨ લાખ યોજન છે
લવણસુમુદ્રના પૂર્વાન્તાથી પશ્ચિમાન્ત મુખીનું અંતર પાંચ
લાખ યોજન છે

(—સમ ૧૧૫, ૧૧૮; —સ્થ ૬૧)

લવણસુમુદ્રનું^૩ સર્વપ્રમાણ ૧૭ દબાર યોજન છે લવણ
સુમુદ્ર પાણી ૧૮ દબાર યોજન જેટલું છેલું છેલું વધે છે

(—સમ ૧૧ ૧૭)

૧ જળદ્રીપનથી નામ મળે ૧ ૨ તીર્થો છે ૩૧ વિજય અને
કમળ નદી ભરતવ બે ડાબા ઝળ ઝળ દોતાથી ૩૪ ૩૫ ૧ નામ મળે
શાહ હોતી મલ્લ પૂરમાં અને હિંદુ પશ્ચિમથી લવણસુમુદ્રને મળે છે
ત્યાં પ્રખટ યાવપ અને પ્રભાસ તીર્થ સમગ્રના બે માગધ અને પ્રભાસની
વચ્ચે વરદામ તીર્થ દોષ છે આ વડે તીર્થો લવણસુમુદ્રમાં ૩૪ યોજન
[૧] આપદા છે તે જ પ્રમાણે આ વડે ૨૩૪ અને ૨૩૪૫૦ના સમય
મળથી બે અને હોનુ તેમની વચ્ચે સમગ્રનું ચક્રવર્તિવિજયપ્રાપ્ત્ય તીર્થ
તે તે વિજયની વચ્ચે નહીં. આ નોતાના સમય છે ત્યાં બે અને
તેમની વચ્ચે હોનુ મિથ સમગ્રના

૧ મુખે રેડવળને અને દિગ્ધન ૧ ૧૭

૨ આ સંજ્ઞાઓ જાણીને માપ છે

લવણસમુદ્રમાં (મધ્યભાગથી) બન્ને તરફ ૬૫-૬૫ પ્રદેશ પછી એકેક પ્રદેશ જેટલી જીલ્લાઓની થતી હતી છે. [-સ્થ ૬૫]

લવણસમુદ્રનું ગોલીયક્ષેત્ર^૧ સિવાયનું ક્ષેત્ર ૬૫ કલ્પર ચોજન છે તેની ઉદાહરણ - ઉદાહરણ પાંચ ૬૫ કલ્પર ચોજન પસેળી છે. [-સ્થ ૭૨]

(૨) લવણસમુદ્રની જળતી^૨

લવણસમુદ્રમાં (જળતીમાં) ચાર ક્ષર^૩ છે—

૧ નિલય (પૂર્વમાં) ૨. વૈજયંત (પશ્ચિમમાં) ૩. જયંત (પશ્ચિમમાં); ૪. અપરજયંત (ઉત્તરમાં).

આ ક્ષરોનો વિષે જાણને તેમનો પ્રવેશ ચાર ચોજન પ્રમાણ છે તે ક્ષરોમાં ચાર મહાચરિયાળી દેવો પણ સ્થિતિવશ અને તે તે ક્ષરના નામવાળા થયે છે.^૪

[-સ્થ ૩૫]

લવણસમુદ્રની વેદિના બે ગાઉ કાંથી છે

[-સ્થ ૪૧]

૧. જો તે ૫૬ તરફથી ૬૫ કલ્પર ચોજન પ્રમાણ ક્ષેત્ર છે તેમજ જળસમુદ્રમાં નીચું નીચું થતું હોય છે તે મોટીયું ક્ષેત્ર છે.

૨. સુમિત્ર પ્રાચીને જાતે પ્રિયજ્ઞ ૧ ૨.

૩. સુમિત્ર પ્રાચીને જાતે પ્રિયજ્ઞ ૧ ૩.

૪. જળતીમાં ક્ષરો સમાવર્તે જાતેથી છે લવણસમુદ્રની પશ્ચિમ ૧૫૮૧૨૫ ચોજન પ્રમાણ છે તેમજથી ૧. ચોજન જ્યાં ૬૫૬ ૧૫૮૧૨૫ ચોજન રહે છે તેને ચારે બાજુથી ૩ ૫૨ ચોજન અને ૩ ૨૦૫ જાતે છે આ બે ક્ષરોથી જોઈ કલ્પનું જાતે છે નિર્ણય તરફ સુમિત્ર પ્રાચીને જાતે પ્રિયજ્ઞ ૧ ૩.

(૩) પાતાગજગણે

લગ્નસમુદાય જાળવીપની વેદિકાના છેડથી ૬૫ દહાર
 યોજનાતે મોટા પાણીના થાક જેવા આર મહાપાતાગ
 જાગી છે તેમના અધિપતિ પદ્મ સ્થિતિવાળા આર કેવે
 છે —

વસ્તુ	સ્થા
૧ વડવામુખ	૧ કાલ;
૨ કેવુપ;	૨ મહાપ્રલ;
૩ વૃષક;	૩ વેલન
૪ કિરિ.	૪ પ્રજાજન.

(-સ્થા ૩૫ - સપ ૬૫)

જ્યા મહાપાતાગજગણે વજ્રના બનેલા છે
 એકલાજ યોજન લેલ છે તેમની તનિયાની તથા (૩૬)
 મોટાની પદોગાઈ ૬૫ દહાર યોજન છે તેઓ મધ્યમાં એક
 લાખ યોજન પદોગા છે પાતાગજગણની વજ્રમથ દીવાલ -
 એટલે કે ઠીકરી બપે કેમલું સરખી બાંધી છે અને તે
 દહાર યોજન પ્રમાણ છે

જ્યા લગુપાતાગજગણે પણ વજ્રના બનેલા છે [અને
 તે મહાપાતાગજગણે કરતા યથાથ નાના છે એ સુ કે]
 તેમની વજ્રમથ ઠીકરી ૧૦ યોજન બાંધી છે તે તનિયે
 તથા ૩૬ ૧૦૦ યોજન પ્રમાણ પદોગા તથા મધ્યમાં
 દહાર યોજન પદોગા છે અને તેલ પણ દહાર
 યોજન છે

[સ્થા ૩૫]

હવણસમુદ્ધમાં (મખલાગમી) જાને તરે ૬૫-૬૫
પ્રદેશ પછી એકેક પ્રદેશ નેટલી જે અર્ધ એકી થતી જાય છે
[—અમ ૬૫]

હવણસમુદ્ધનું એલીશસેવ^૧ સિવાયનું સેવ ૬૫ ૬૫
એવન છે તેની ઉલ્લખાવા — ઉલ્લખિયા પછી ૬૫ ૬૫
એવન પહેળી છે

[—અમ ૭૧]

(૨) હવણસમુદ્ધની જગતી^૨

હવણસમુદ્ધમાં (જગતીમા) ચાર દ્વાર^૩ છે—

૧ વિજય (પૂર્વમાં), ૨ વૈજયત (દક્ષિણમાં)
૩ જયત (પશ્ચિમમાં) ૪ અપરાજિત (ઉત્તરમાં).

આ દ્વારોનો નિફલ અને તેમનો પ્રવેશ ચાર એવન
પ્રમાણ છે. તે દ્વારોમાં ચાર મહાજલિયાણી રહેવા જાય
સ્થિતિવાચ અને તે તે દ્વારના નામવાચા વસે છે.^૪

[—અમ ૩૫]

હવણસમુદ્ધની વેદિકા બે આઠ જણી છે

[—અમ ૪૧]

૧. જરે જાડ તરુથી ૬૫ ૬૫૧ ચીજન પ્રજાજ કેવ એ કમળા જગતી
હવણમાં તીજ તીજ થતું જાય છે તે પ્રજાજી કહેવાય છે

૨. નુધિ પ્રજાજને જાતે ડિજાજ ન ૨.

નુધિ પ્રજાજને જરે ડિજાજ ન ૩.

જગતીમાં દ્વારો જાગતીને જાગેલાં છે હવણસમુદ્ધની જગતી
૧૫૮૧૩ ચીજન પ્રજાજ છે જગતી ૧૮ ચીજન જાગ ૬૨૩ ૧૫૮૧૧
ચીજન ને છે તેમ જાગે જાગતી ૩૫૧૨ ચીજન જરે ૩ કમળા જરે
છે આ કમળા જાગતી જાગતું જાગતું નિરીય જાગે નુધિ પ્રજાજને
જાતે ડિજાજ ન ૩

(૪) વેલધર રેવો અને આવાસપર્વતો

જબુદીખી બાદ વેલિંગના ઉમાથી ચારે દિશામાં
લવણમુદ્રમાં ૪૨૦ • ચોળને અતરે વસ્યસ્થિતિઃ ચાર
વેલધર નાનસભેના નિવાસનૂત ચાર આવાસપર્વતો છે-

રેવ	વર્ણ
૧ મોસ્તુપ;	મોસ્તુપ (પૂર્વમાં)
૨ શિષ;	ઉદ્ધતપ્ત (દક્ષિણમાં)
૩ શબ	શબ (પશ્ચિમમાં)
૪ મનસિલ	દક્ષીમ (ઉત્તરમાં)

અને ચારે વિદિશામાં તેટલું જ અતરે અનુવેલના
પાતળ કરનાર નાનસભેના આવાસપર્વતો છે —

રેવ	વર્ણ
૧ કોટક;	૧ કોટક (ધિયાનમાં)
૨ વિપુત્રમ;	૨ વિપુત્રમ (અક્ષિમાં)
૩ કૈશસ;	૩ કૈશસ (નિશ્ચયમાં)
૪ અનુભમ	૪ અનુભમ (વાચનમાં)

[—સ્થ ૩૧]

વેલધર અને અનુવેલધર નાનસભેના આવાસપર્વતો
૧૭૨૧ ચોળને લેવા ॥

[—સ્થ ૧૭]

લવણમુદ્રની આબરવરવેલને ૪૨૦ • બ્રહ્મવેલને
૧ દલાર અને આદરવલને ૭૨ દલાર નાનસભે પાતળ
કરે છે

[—સ્થ ૪૧ ૧ ૭]

જ બુદ્ધીપના પૂર્વાન્તથી ઐસ્તુપ આવાસપવતના પશ્ચિ-
માન્ત સુધીનું અંતર ૪૨૦૦૦ યોજન છે તે જ પ્રમાણે
બાહીના ત્રણ આવાસપર્વતો ઉદકભાસ, શ મ અને હસ્તીમ
વિષે પણ તેટલું જ અંતર સમજી લેવાનું છે

(-અમ ૧૧)

જ બુદ્ધીપના પૂર્વાન્તથી ઐસ્તુપ આવાસના પૂર્વે
સુધીનું અંતર ૪૨૦૦૦ યોજન છે તેટલું જ બાહીના
ત્રણ આવાસ વિષે

(-અમ ૧૨)

ઐસ્તુપ આવાસપવતના પૂર્વના છેડાથી વ વામુખ
મધ્યપાતાલકલ્યાના પશ્ચિમાવ સુધીનું અંતર ૫૨૦૦૦
યોજન છે તે જ પ્રમાણે ઉદકભાસ અને કૈયુપનું, શ મ અને
કૃપાનું તથા હસ્તીમ અને હિમલનું પણ અંતર તેટલું જ છે

(અમ ૧૨)

૧ જ બુદ્ધીપથી આવાસપર્વતો ૧૨ યોજન દૂર છે તેથી જ બુદ્ધીપના
પશ્ચિમ ભાગેથી ઐસ્તુપ પાવન પશ્ચિમાન્ત સુધીનું અંતર ૧૨ યોજન
છે તે સરે આવાસપર્વતો ઉપલુપ્તપુદ્ગલ છે અને તેમણે બધાંને વિ ામ
૧ ૧૨ યોજન છે એટલે યોગ્યતા પૂર્વાવ સુધીનું અંતર ૧૨ ૧૨ યોજન
થાય તે જ પ્રમાણે હિમલના પશ્ચિમ ભાગે ઉત્તરના આવાસપર્વતોના
પશ્ચિમ છેડાનું અંતર પણ તેટલું જ થાય પણ ભટ્ટી ઉપરથી ૧૨ યોજનની
અંતરે વિરહામ્બ નદી વીધી તેથી આવાસપર્વતો ૧૨ યોજન ની
દીર્ઘ છે આવાસનાં સુરોધા જહ હમરના પર્વતોને આપ્યો છે એ ૧૨
અંતરે જવા નથી.

૧ જ બુદ્ધીપના ઉપરથી ૬૫ યોજનની પૂર્વેથી પારે વિદ્યમ્બ
પાવનના આદિ પાવનકાંડો છે અને ૧૨ યોજનથી ૧ યોજન
વિ ામના આવાસપર્વતો છે એટલે ૬૫ - ૧૨ = ૫૩ યોજન
આવાસપર્વત અને અંતરનાં સુધીનું અંતર થાય. ભટ્ટી પણ આવાસપર્વતોને
વિ ામ ૧ ૧૨ છે તેને બાકે ૧ યોજન છે

ગ્રેસ્તુપ આવાસપવતના પૂર્વાન્તથી વડવામુખ મહા-
પાતાલ-જગરના મધ્યભાગ^૧ સુધીનું અંતર ૫૭ ચોજન
છે તે જ પ્રમાણે ઉદ્ધવાસ અને દેવૂપ, ચાળ અને વૃષ
વથા હકસીમ અને ઈધર સળખી સમજવું.

[—છપ ૩]

ગ્રેસ્તુપ આવાસપવતના પશ્ચિર્માતથી વડવામુખ મહા-
પાતાલ-જગરના મધ્યભાગ^૨ સુધીનું અંતર ૫૮ હજાર ચોજન
છે તે જ પ્રમાણે બારે ધિયાના આવાસ અને કળસીનું
સમજવું.

[—છપ ૪]

મેરુપવતના પૂર્વાન્તથી ગ્રેસ્તુપ આવાસના પશ્ચિમ
અંત સુધીનું^૩ અંતર ૮૭ ચોજન છે.

મહરપવતના દક્ષિણાન્તથી ઉદ્ધવાસના ઉત્તરાન્ત સુધીનું
મહરના પશ્ચિર્માતથી શાળના પૂર્વાન્ત સુધીનું અને મહરના
ઉત્તરાન્તથી હકસીમના દક્ષિણાન્ત સુધીનું અંતર ૫૭ ૮૭
ચોજન છે.

[—છપ ૫]

મહરપવતના પૂર્વાન્તથી ગ્રેસ્તુપના પૂર્વાન્ત સુધીનું
તે જ પ્રમાણે બાહીની ગ્રંથે ધિયા સળખી આવાસપવતનું

૧. જગત્પાતાલના નિઃકલ્પ કાલકલ્પ ચોજન ૭ એટલે મહાસાગર
સુધીનું ૫ ૦૦ ચોજન થાય. ૫૫૦૦૦+૫ ૦૦ = ૫૫૫૦૦ હજાર ચોજન.

૨. એ જગત્પાતાલના જગત્પાતાલ વચ્ચેના ઉદ્ધવાસ જગત્પાતાલ
મધ્યભાગ સુધીનું અંતર ૫૫૫૦૦ હોય, તે જગત્પાતાલના નિપાત્તન ૧૦૦
ચોજન હોય તો એટલે; તેથી ૫૫૫૦૦ ૧ હજાર ૫૫૫ હજાર થાય.

મેરુપ પૂર્વાન્તથી જગત્પાતાલ પૂર્વાન્ત સુધીનું અંતર ૪૫ હજાર
ચોજન ૦. અને ત્યાંથી ૪૫ હજાર ચોજન ૪૫ જગત્પાતાલ ૭ તેથી
૪૫+૪૫૫૦૦ હજાર ચોજન થાય.

અતર ૮૮૦ ૦ ચોજન છે ૧

મહત્ત્વા મધ્યભાગથી ગોસ્તુપ આવાસના પશ્ચિમાત
મુખીનું અતર ૬૨૦ ૦ ચોજન છે જે પ્રમાણે બાકીની
જગે દિશામાં આવાસપવતીનું પણ અમલનું

[—અમ ૬૧]

મિત્રપવતના પશ્ચિમાતથી ગોસ્તુપ આવાસના પશ્ચિમાત
મુખીનું અતર ૬૭ ૦૦ ચોજન છે તે જ પ્રમાણે બાકીના
જગે આવાસોનું અમલ સેરું

[—અમ ૬૨]

મિત્રપવતના પશ્ચિમાતથી ગોસ્તુપ આવાસના પૂર્વાન્ત
મુખીનું અતર ૬૮૦૦ ચોજન છે

તે ૮ પ્રમાણે બાકીના જગે આવાસોનું

[—અમ ૬૩]

(૫) અતરદ્વીપી

મિત્ર પવતની દક્ષિણે આવેલા દિમવાન જગેધરમાંથી
દિશાન અગ્નિ, નૈઋત્ય અને વાયવ્ય જગે ચાર વિદિશામાંથી

૧ અગ્નિદર્શનના જગે ઉપા મુખીનું અતર ૩૬૩૬ દોશ તે જગે
તિગ્ગલ કમિસે એકમિ. તેથી ૮૭+૧=૮૮ દબાર થાય

૨ નેત્રના મધ્યભાગથી જગદીશના પૂર્વેન્ત મુખીનું અતર ૫ દબાર
દેગ્ગલ છે. મત્તમ મિત્રના તિગ્ગલ ૧ દબાર ચોગ્ગલ દોશથી તેના અપા
૫૫ દબારને ૧૫ દબારથી કમિસા થશે ૭ અને જગદીશના ઉપથી
૨૧ દબાર ચોગ્ગલને ગોસ્તુપ આવાસપવતી ૭ તેથી ૫ ૧૫ ૧૨=

૬૧ દબાર ચોગ્ગલ અતર થાય.
૩ જગદીશ મિત્રના પશ્ચિમાતથી અમવાન છે તેથી જગે ૫૫ દબાર
કોશ થશે એથી મિત્રને સપૂર્ણ તિગ્ગલ જાણી જાય ૧૦૦+૪૫+૪૨=૧૮૭

૪ ગોસ્તુપદીશો વિગ્ગલ બિગ્ગલ દબાર જગદીશ કમિસિ તે ૬૨+૧=

૬૩ દબાર ચોગ્ગલ અતર થાય.

આર ઘડાએ નીકળીને લગણસમુદ્રમાં પ્રવેશી છે જળદ્રી-
પત્ની જગતીથી ૩ ચોજન દૂર છે ઘડાએમાં એકે
અતરદ્રીપ છે તે જ પ્રમાણે જળદ્રી જગતીથી ૪ ૦,
૫ ૬, ૭૦ ૮ અને ૯ ચોજનને અતરે
પણ અતરદ્રીપના ચતુર્કો (ચાર-ચાર) છે ઘડાએ પર
આવેલા છે એ-સે કે પ્રત્યેક ઘડા પર સાત-સાત અતર-
દ્રીપ છે. આ રીતે દ્વિમવાનની ચાર ઘડાએના ૨૮ અતર-
દ્રીપ થાય તે જ પ્રમાણે ત્રિપવતની ઉત્તરે આવેલા
સિખરી પવતની ચાર ઘડાએ પર પણ ૨૮ અતરદ્રીપ
છે આમ સુવ મળી ૫૬ અતરદ્રીપ છે તે સર્વે દ્રીપમાં
દ્રીપના નામ જેવા જ નામવાળા મનુષ્યોના પ્રકારો વસે
છે દ્વિમવાનની ચાર ઘડાના તે અતરદ્રીપનાં ૭ ચતુર્કોના
નામ નીચે પ્રમાણે છે—

(૧) ૩ ચોજનાંતે—

- ૧ એકેરુક (ઈશાનમાં) ૨ વાણસિક (અગ્નિમાં) ૩
- ૩ વૈષ્ણિક (નૈઋતમાં) ૪ લાંબુલિક (વાયવ્યમાં).

(૨) ૪ ચોજનાંતે—

- ૧ હનુમ્બુ (ઈશાનમાં) ૨. અજઠ્બુ (અગ્નિમાં) ૩
- ૩ વૈષ્ણુ (નૈઋતમાં) ૪ શમ્બુલીમ્બુ (વાયવ્યમાં).

(૩) ૫ ચોજનાંતે—

- ૧ આદ્યમુખ (ઈશાનમાં) ૨. મેહમુખ (અગ્નિમાં) ૩
- ૩ અધોમુખ (નૈઋતમાં) ૪ ગોમુખ (વાયવ્યમાં).

(૪) ૬ ચોજનાંતે—

- ૧ અશ્વમુખ (ઈશાનમાં) ૨ હસ્તિમુખ (અગ્નિમાં) ૩
- ૩ સિંહમુખ (નૈઋતમાં) ૪ વ્યાઘ્રમુખ (વાયવ્યમાં).

(૫) ૭ ૦ યોજનાતે—

- ૧ અધ્યક્ષ (ઈશાનમા) ૨ હસ્તિકણ (અગ્નિમા)
- ૩ અક્ષ (નૈઋતમા) ૪ ક્ષ્ણપ્રાવણ (વાયવ્યમા)

(૬) ૮ ૦ યોજનાતે—

- ૧ ઉત્ક્રામુખ (ઈશાનમા) ૨ પ્રેષમુખ (અગ્નિમા)
- ૩ વિષુ-મુખ (નૈઋતમા) ૪ વિષુદ્ધ-તમુખ (વાયવ્યમા)

(૭) ૯ ૦ યોજનાતે—

- ૧ ઘનદત્ત (ઈશાનમા) ૨ હૃદય (અગ્નિમા)
- ૩ મુદ્ધત (નૈઋતમા) ૪ મુદ્ધત (વાયવ્યમા)

(૧-૭) આ ૭ પ્રમાણે મેરુપવતની ઉત્તરે આવેલા શિખરી વર્ષધરની ચાર ઘડા પરના સાત ચતુર્થા એકેરિકથી માંડીને મુદ્ધત સુધીના સમગ્ર સેવા

[-સ્થ ૩૪]

ઘનદત્ત હૃદય, મુદ્ધત, મુદ્ધત—આ અતરે કિંચિની લગાઈ પહેળાઈ ૬ —૬૦ યોજન છે

[-સ્થ ૧૨૮]

ઉત્ક્રામુખ, પ્રેષમુખ, વિષુ-મુખ, વિષુદ્ધ-તમુખ—આ અતરકીચેની લગાઈ પહેળાઈ ૮૦૦-૮૦૦ યોજન છે

[-સ્થ ૧૩]

(૬) લવણસમુદ્રના સુવ વગેરે

લવણસમુદ્રમા આ બધું ચાર-ચારની લગાયામા હતું છે અને હશે—

- ૧ સ્થ, ૨ ચક્ર, ૩-૩૦ દૃષ્ટિમા આવત ભરણી

આર દાદાજી નીકળીને લવણમુદ્રમાં પ્રવેશે છે. જળદી-
 પની જળવીથી ૩ ચોજન દુર જે દાદાજીમાં એકે
 જતરદીપ છે તે જ પ્રમાણે જળદી જળવીથી ૪
 ૫ ૬ ૭ ૮ અને ૯ ૦ ચોજનને જતરે
 પણ જતરદીપના ચતુર્કો (ચાર-ચાર) જે દાદાજી પર
 આવેલા છે એ સે કે પ્રત્યેક દાદા પર સાત-સાત જતર-
 દીપિ છે આ રીતે દિમવાનની ચાર દાદાજીના ૨૮ જતર-
 દીપિ લાગે તે જ પ્રમાણે ચેરુપજતની ઉતરે આવેલા
 શિખરી પજતની ચાર દાદાજી પર પણ ૨૮ જતરદીપિ
 છે આમ સુધી મળી ૫૬ જતરદીપિ છે તે સર્વે દીપિમાં
 દીપના નામ જેવા જ નામવાળા મનુષ્યોના પ્રકારે વમે
 છે દિમવાનની ચાર દાદાના તે જતરદીપના ૭ ચતુર્કોના
 નામ નીચે પ્રમાણે છે—

(૧) ૩ ચોજનાંતિ—

૧ એકાએક (ધ્યાનમાં) ૨ આસ્થાસિક (જામિમાં)
 ૩ જલ્લિક (નૈઋત્યમાં) ૪ લાંબુલિક (વાયવ્યમાં).

(૨) ૪ ચોજનાંતિ—

૧ દક્ષિણ (ધ્યાનમાં); ૨ મજ્જા (જામિમાં);
 ૩ એકાએક (નૈઋત્યમાં); ૪ શાંતુલીક (વાયવ્યમાં)

(૩) ૫ ચોજનાંતિ—

૧ આસ્થામુખ (ધ્યાનમાં); ૨ મિદ્યુખ (જામિમાં);
 ૩ જલ્લિક (નૈઋત્યમાં); ૪ એકાએક (વાયવ્યમાં).

(૪) ૬ ચોજનાંતિ—

૧ આસ્થામુખ (ધ્યાનમાં); ૨ અસ્તિમુખ (જામિમાં);
 ૩ મિદ્યુખ (નૈઋત્યમાં); ૪ આસ્થામુખ (વાયવ્યમાં).

(૫) ૭૦૦ ચોજનાતે—

૧ અન્નમુખ (ધ્યાનમા) ૨ હસ્તિકમુખ (અગ્નિમા);
૩ અક્ષય (નૈઋત્યમા) ૪ કલ્પપ્રાવસ્તુ (વાયવ્યમા)

(૬) ૮૦ ચોજનાતે—

૧ ઉદ્યાનમુખ (ધ્યાનમા) ૨ મેધમુખ (અગ્નિમા);
૩ વિદ્યુન્મુખ (નૈઋત્યમા) ૪ વિદ્યુન્નતમુખ (વાયવ્યમા)

(૭) ૬૦ ચોજનાતે—

૧ વનદત્ત (ધ્યાનમા) ૨ લલ્લદત્ત (અગ્નિમા);
૩ ગ્રહદત્ત (નૈઋત્યમા) ૪ મુદ્દદત્ત (વાયવ્યમા)

(૧-૭) આ ૪ પ્રમાણે મેઠપર્વતની ઉત્તરે આવેલા
શિવરી વરધેશ્વરી ચાર દક્ષિણ પશ્ચિમ આવ ચતુર્દેશ એકોરકચી
માંથીને મુદ્દદત્ત સુધીના અમલ લેવા

[સ્થા ૩૪]

વનદત્ત, લલ્લદત્ત, ગ્રહદત્ત, મુદ્દદત્ત—આ અતર
દીપ્તિની લગત પહેગાર્થ ૬ —૬૦૦ ચોજના છે

[-સ્થા ૧૪૮]

ઉદ્યાનમુખ, મેધમુખ, વિદ્યુન્મુખ, વિદ્યુન્નતમુખ—આ
અતરદીપ્તિની લગત પહેગાર્થ ૮ —૮૦૦ ચોજના છે

[-સ્થા ૧૧]

(૬) સવળસમુદ્રના ચાર વધેરે

સવળસમુદ્રમા આ જળુ ચાર-ચારની સખ્યામા હતું,
છે અને હવે—

૧ દ્વિપ; ૨. ચક્ર; ૩-૩૦ કૃત્તિકા; ચાપત્ર ખસી

(૨૮) ૩૧-૫૮. અગિયી^૧ માંડી જમ (૨૮) ૧૬-૧૪૬
અગરકી^૧ માંડી જાવકેટુ (૮૮).
[—સ્થ ૩૦૧]

મૈત્રુપવતના પૂર્વાન્તથી ગૌતમકીપના^૨ પૂર્વાન્ત સુધી
અતર ૬૭ કંબર ચોજન છે
[—સ્થ ૧૦]

મૈત્રુના પશ્ચિમાન્તથી^૩ ગૌતમકીપના પશ્ચિમાન્ત સુધી
અતર ૬૬ કંબર ચોજન છે
[—સ્થ ૧૧]

૩. પાતકીજ ૬^૪

(૧) પાતકીજ ૬૭ માપ અને ચેડિમ

પાતકીજ ૬૭૦ ચક્રવાલ નિષ્કલ ચાર લાખ ચોજન છે.
[—સ્થ ૧૧૬-૧૧૭ ૩૦૧]

અગરકીપની પશ્ચિમના પૂર્વાન્ત (પશ્ચિમાવ^૫)થી

૧. અગરકી નામ ખડે જુઓ પ ૧ ૧-૮.

૨. અગરકીપની પશ્ચિમ કિનારી અગરકીપી ચાર કંબર ચોજન કલ્લ
ઠપુકામાં જઈએ ત્યાં સુસિન્ધવગઃ કલ્લપ્રપિચિતિય નિષ્કલ ચોજન
નામકે હીર છે. મૈત્રુના પૂર્વાન્તથી અગરકીપી અતર ૧૨૦૦ ચોજન છે
એમાં કલ્લપ્રપુકા ૧૨ ચોજન હોયેલો છે. એમાં ૧૦૦ ચોજન
અતર મળે છે. એમાંથી અગરકીપી છે કે અગરકીપી માટે એ એ
સુવસ્તી છે. એમાં ચોજન નામ નથી મળતું પણ એ અતર સુવસ્તીમાં
પશ્ચિમ ચોજનમાંથી અગરકીપી ૧૬ છે તેથી અગરકીપી ચોજનમાંથી ૧૨૦૦ અ
મા પશ્ચિમ ઠપુકામાં જોઈએ.

૩. મૈત્રુના પશ્ચિમાવથી અગરકીપી અગરકીપી ૨૪ કંબર + ૧૨ કંબર
અગરકીપી ૧૨ કંબર ચોજનમાં નિષ્કલ ૧૧ કંબર.

જુઓ ૨૨૨૨૨૨ અતર ધિપજી ન ૧.

૪. અગરકીપી પૂર્વાન્ત કિનારી ૧૧ છે તે અગરકીપી નથી.

ધાતસીખડના બહવાસના પશ્ચિમાંત (પૂર્વાન્ત)^૧ સુખીનું
અતર^૨ સાત લાખ ચોજન છે

[—અમ ૧૩]

ધાતસીખડની વેદિકા બે આઠ લિપી છે

[—સ્થા ૬૨]

(૨) ધાતકીવૃક્ષ તથા ધેનુ^૩

ધાતસીખડના પૂર્વાર્ધમાં ધાતકીવૃક્ષ આઠ ચોજન લિપુ
અને મધ્ય ભાગમાં આઠ ચોજન વિસ્તૃત છે તેનું સર્વ
પ્રમાણ આઠ ચોજનથી કાંઈક વધારે છે તેમાં તેનો અધિષ્ઠિતિ
સુધ્યાન નામનો દેવ વસે છે બીજી વેદિકા જ પ્રમાણવાળું
ફૂટશાસ્ત્રથી નામનું વૃક્ષ છે જેનો અધિષ્ઠિતિ ગરુડદેવ છે

ધાતસીખડના પશ્ચિર્વાર્ધમાં મહાધાતસી નામનું વૃક્ષ
છે તેનું માપ તેટલું જ છે અને તેમાં પ્રિયદ્યાન નામનો
અધિષ્ઠિતિ દેવ વસે છે બીજી ફૂટશાસ્ત્રથી નામનું વૃક્ષ
છે જેનો અધિષ્ઠિતિ ગરુડદેવ છે

[—સ્થા ૧૭૧ ૬૨]

ધાતસીખડના મેઝનું સર્વપ્રમાણ (લિપાર્ધનું) ૮૫
કંબર ચોજન છે

[—અમ ૮૧]

૧. અહીં સુવર્ણ પશ્ચિમાંત પણ છે તે બસન્તર નથી.

૨. સાત લાખ અતર આ રીતે—જગદીશ ૧ લાખ+૬૪૫
૧ લાખ+૫૪૫ ૪ લાખ+૬૪ લાખ ચોજન થાય. પણ અહીં પણ પ્રચલિત
ભૂમિ તે જ જગદીશાદિક લાખ ચોજન અને પાટાનીય ૪ લાખ ચોજનનો
સમાવેશ થાય જ નહીં. મારૂ લક્ષ્યસુધ્યાના જ એ લાખ ચોજન વર્ણવે
મારૂ જ જગદીશાદિક વેદિકાનો પૂર્વાન્ત અને પાટાદિક પશ્ચિમાંત એ એ વચ્ચે
માત્ર લક્ષ્યસુધ્યા જ પડે છે.

૩. જુલિ પ્રાચીન અને દિપાવલી ન. ૩૨.

પ્રાતઃક્રીડાયા મેદુપરતિ જમીનમા ૧૦ ચોજન
ક્રિયા ૦ દ્યુદભાસી ચોજન ચોજન પદોગ્ય પસંદીતકર્મા
અને શિખર પર એક દભાર ચોજન પદોગ્ય છે

(-સ્થા જા)

નધા બાદ મેદુપરતિ ૮૪ ૦ ચોજન ક્રિયા છે.

(-સ્થા ૮)

(૩) સિરો, પવત્ક, નદીઓ વગરે

પ્રાતઃક્રીડામા આદી જણાવેલ અધુ બેની જાણ્યામાં છે-

૧ ભરતવચ; ૨ જૈરવતવચ; ૩ કિમવતવચ; ૪
કિરુજવતવચ; ૫ કસિવ; ૬ રમ્ભવચ; ૭ પૂર્વવિરોધ;
૮ અપરવિરોધ; ૯ રેવકુરુ; ૧ રેવકુરુમહાવચ (૧૯
ચાજમહી)- ૧૧ રેવકુરુમહાવચવાસી રેવ (અરુરેવ)
૧૨ ઉત્તરકુરુ; ૧૩ ઉત્તરકુરુવચ; ૧૪ ઉત્તરકુરુવચ
વાસીરેવ; ૧૫ કિમવાન વચધેર; ૧૬ મહાકિમવાન
વચધેર; ૧૭ નિપથ વચધેર; ૧૮ નીલવત વચધેર- ૧૯
કામી વચધેર; ૨ શિખરી વચધેર.

૨૧ શબ્દાપાલી (કિમવતસ્થિત વૃત્તવૈવાહ્ય પવત્ક);

૨૨ શબ્દાપાલીવાસી સ્થાલીરેવ;

૨૩ ચિત્રાપાલી (કિરુજવતસ્થિત વૃત્તવૈવાહ્ય);

૨૪ ચિત્રાપાલીવાસી પ્રભાસરેવ;

૨૫ નધાપાલી (કસિવસ્થિત વૃત્તવૈવાહ્ય);

૨૬ મધાપાલીવાસી અરુણરેવ;

૧ પ્રાતઃક્રીડા પૂર્વે અને પશ્ચિમમાં નહેવાયેલા છે તેમા એ
પ્રત્યેક ભાગમાં જણાવેલ એમ છેવડે નહિમિલ જતિય વગરે છેવડાની જાણ્યા
પ્રાતઃક્રીડામાં એ અધુ જણાવેલ કારણ જાણ્યુ વગર ૬૬ ૬૬ વસ્તુમિ
નજણી છે તે જાણ્યુ સુવર્ણ જણાવ્યું છે

૨૭ માત્સ્યવાનપવત (સ્મ્યજ્જર્ણસ્થિત વૃત્તવૈતાહન)-

૨૮ માત્સ્યવાનવાસી પદ્મદેવ,

૨૯ માત્સ્યવાન (ઉત્તરકુટુના પૂર્વ પાશ્વર્થમા આવેલ

વક્ષસ્કાર — ગજદંતજિરિ)-

૩૦ ચિત્રકૂટ (શીતાના ઉત્તર કિનારે મિથિત વક્ષસ્કાર-
પવત)-

૩૧ પદ્મકૂટ (" " ")

૩૨ નદિનીકૂટ (" " ")

૩૩ જ્યોત્સ્નાકૂટ (" " ")

૩૪ ત્રિકૂટ (" દક્ષિણ કિનારે ")

૩૫ વૈદ્યમણિકૂટ (" " ")

૩૬ અન્નકૂટ (" " ")

૩૭ માતલજ (" " ")

૩૮ સૌમનસ (દેવકુટુના પૂર્વ પાશ્વર્થમા આવેલ ગજ
દંતજિરિ)-

૩૯ વિષ્ણુમુખ (" પશ્ચિમપાશ્વર્થમા ")

૪ અક્ષપાલીકૂટ (શીતાના નદીના દક્ષિણ કિનારા
પરનો વક્ષસ્કાર);

૪૧ પદ્મપાલીકૂટ (" " ")

૪૨ આશીષિકૂટ (" " ")

૪૩ મુખાવકૂટ (" " ")

૪૪ અક્ષપર્વત (શીતાના ઉત્તર કિનારા પરનો
વક્ષસ્કાર);

૪૫ સૂર્યપવત (" " ")

૪૬ નાગપવત (" " ")

૪૭ દેવપવત (" " ")

- ६८ मङ्गलपौष्टिकद्वय (रुक्मी वषधैरमा) ;
 ६९ मङ्गलपौष्टिकद्वयवासी भुविदेवी ;
 ७० तिजिम्भद्वय (निषधवषधैरमा) ;
 ७१ तिजिम्भद्वयवासी भुविदेवी ;
 ७२. केशरीद्वय (नीलवतवषधैरमा) ;
 ७३ केशरीद्वयवासी क्षितिदेवी ;
 ७४ अग्रप्रपातद्वय (भस्मवषधैरमा) ;
 ७५ सिद्धप्रपातद्वय (") ;
 ७६ शैलित्वाग्रप्रपातद्वय (द्विभस्मवत वषधैरमा) ;
 ७७ शैलित्वाग्रप्रपातद्वय (द्विभस्मवतवषधैरमा) ;
 ७८. हरिप्रपातद्वय (हरिवषधैरमा) ;
 ७९ हरिकावाग्रप्रपातद्वय (") ;
 ८० शीतप्रपातद्वय (मङ्गलविदेवभैरमा) ;
 ८१ शीतप्रपातद्वय (") ;
 ८२ नक्षत्राग्रप्रपातद्वय (रश्मिवषधैरमा) ;
 ८३ नक्षत्राग्रप्रपातद्वय (") ;
 ८४ सुवर्णप्रपातद्वय (द्विभस्मवतवषधैरमा) ;
 ८५ ताम्रप्रपातद्वय (") ;
 ८६ रक्तप्रपातद्वय (भैरववषधैरमा) ;
 ८७ रक्तवर्णीप्रपातद्वय (") ;
 ८८ शैलित्वा मङ्गलदी (द्विभस्मवतवषधैरमा) ;
 ८९ हरिकावा मङ्गलदी (हरिवषधैरमा) ;

१. वषधि कष्टी नाम मङ्गलदीर्घायाः नाम मङ्गलदीर्घा ७ अथ नक्षत्रादी
 वषधि, तिजु, शैलित्वा, सुवर्णप्रपात, रक्तवर्णी, रक्तवर्णी मङ्गलदीर्घा
 अथ मङ्गलदीर्घा मङ्गलदीर्घा मङ्गलदीर्घा ७ अथ मङ्गलदीर्घा मङ्गलदीर्घा
 अथ मङ्गलदीर्घा मङ्गलदीर्घा मङ्गलदीर्घा ७ अथ मङ्गलदीर्घा मङ्गलदीर्घा (१. ५५)
 नक्षत्राग्रप्रपात मङ्गलदीर्घा मङ्गलदीर्घा ७ अथ मङ्गलदीर्घा मङ्गलदीर्घा
 ७ अथ मङ्गलदीर्घा मङ्गलदीर्घा मङ्गलदीर्घा ७

- ૬ હરિસહિતા મહાનદી (હરિવર્ષમાં);
 ૬૧ શીતોદય મહાનદી (મહાવિરોહમાં);
 ૬૨ શીતા મહાનદી (");
 ૬૩ નારીકાંતા મહાનદી (સ્મરણમાં);
 ૬૪ નરકાંતા મહાનદી (");
 ૬૫ સુખદ્રુષ્ટા મહાનદી (હિરણ્યવત્સવમાં);
 ૬૬ ગ્રામ્યવતી (શીતાની ઉત્તરમાં આવેલી ગાંઠ નદી);
 ૬૭ ક્લેશવતી (");
 ૬૮ પદ્મવતી^૧ (");
 ૬૯ લખતજલા (શીતાની દક્ષિણે આવેલી ગાંઠ નદી);
 ૧ મતજલા (");
 ૧ ૧ ઉ-મતજલા (");
 ૧ ૨ ક્ષારોદય^૨ (શીતોદયની દક્ષિણે આવેલી ગાંઠ નદી);
 ૧ ૩ સિદ્ધસોતા^૩ (");
 ૧ ૪ અન્તોષાદિની (");
 ૧ ૫ હિમિમાલિની (શીતોદયની ઉત્તરે આવેલ ગાંઠ નદી);
 ૧ ૬ દેવમાલિની^૪ (");
 ૧ ૭ ગૌરીમાલિની (")

૧. કાન્ત-ઉત્તરમાં જાનું બીજું નામ વેગવતી જલ્લ મને છે.

૨. જાનું બીજું નામ કીરોદા જલ્લ છે.

૩. જાનું બીજું નામ સીતસોતા જલ્લ છે.

હવે કેટલે જા જને ગૌરીમાલિનીના નામના કથામાં જણાવેલ જા એવા જને છે.

૧૦૮ ઠચ્છ (શીતા નદીની ઉત્તરે આવેલા ચક્રવર્તિ
વિજયો)

૧૦૯ મુકચ્છ	જ	૧
૧૧૦ મહાકચ્છ	જ	જ
૧૧૧ ઠચ્છકાવલી	જ	જ
૧૧૩ આવત	જ	જ
૧૧૪ પુષ્પકાવત	જ	જ
૧૧૫ પુષ્પકાવલી	જ	જ

૧૧૬ વત્સ (શીતા નદીના દક્ષિણ કિનારાના ચક્રવર્તિ
વિજયો)

૧૧૭ મુવત્સ	૧	જ
૧૧૮ મહાવત્સ	જ	જ
૧૧૯ વત્સાવલી	જ	જ
૧૨૦ રમ્મ	જ	જ
૧૨૧ રમ્મઠ	જ	જ
૧૨૨ રમ્મલિઠ	જ	જ
૧૨૩ મત્સ્યાવલી	જ	જ

૧૨૪ પદ (શીતોદયની દક્ષિણે આવેલા ચક્રવર્તિવિજયો)

૧૨૫ મુપદ	જ	જ
૧૨૬ મહાપદ	જ	જ
૧૨૭ પદાવલી	જ	જ
૧૨૮ શખ	જ	જ
૧૨૯ પુપ્પ	જ	જ
૧૩૦ નલિન	જ	૧
૧૩૧ નલિનાવલી	જ	જ

૧૫૬ અમ્બુપુરા (શીતોદા નદીના દક્ષિણના વિઝ્ઞાની
રાજધાનીએ)

૧૫૭ સિદ્ધપુરા " "

૧૫૮ મહાપુરા " "

૧૫૯ વિજયપુરા " "

૧૬૦ અપરાજિતા " "

૧૬૧ અપરા " "

૧૬૨ અશોકા " "

૧૬૩ વીતશોકા " "

૧૬૪ વિજયા (શીતોદા નદીના ઉત્તર કિનારાના વિજ
ઞાની રાજધાનીએ)

૧૬૫ વૈજયલી " "

૧૬૬ જયલી " "

૧૬૭ અપરાજિતા " "

૧૬૮ સદ્ગુરા " "

૧૬૯ અમ્બુપુરા " "

૧૭૦ અવધ્યા " "

૧૭૧ અયોધ્યા " "

૧૭૨ ભદ્રશાલવન (મેરુપર્વત પર્વત વનખંડે)

૧૭૩ નંદાવન " "

૧૭૪ સૌમનસવન " "

૧૭૫ પદ્મવન " "

૧૭૬ પાદુક બલશિલા (પદ્મવનમાં આવેલી ચાર
અભિષેકશિલાએ)

૧૭૭ અતિપાદુક બલશિલા " "

૧૭૮ સ્તંભ બલશિલા " "

૧૭૯ અતિસ્તંભ બલશિલા " "

એ એ વૈતાલ્યોમાં આ એ રેવો વસે છે—

૧ સ્વાલી; ૨ પ્રભાસ

(૧) બીજા એ વૃત્તવૈતાલ્યો માટે પણ જળદીપ લેમ. (પૃ ૫૮)

ઈ ધાતદીપકમાં પૂર્વાધમાં મેરુની દક્ષિણે આવેલ રેવકુરુની પૂર્વ અને પશ્ચિમમાં આ એ અશ્વત્થ નેવા અશ્વત્થકારે વક્ષસ્કાર પવતી છે—

(૧૧) ૧ સોમનસ; ૨ વિપુલપ્રજા

(૧૨) ઉત્તરકુરુના વક્ષસ્કાર પણ જળદીપ લેમ. (પૃ ૫૮૨)

જ ધાતદીપક દીપના પૂર્વાધના મેરુની દક્ષિણે અને ઉત્તરે આ એ રીર્ષવૈતાલ્યો સમપ્રમાણ છે—

(૧૩) ૧ ભરતનો દીર્ઘવૈતાલ્ય; ૨ ઐરવતનો દીર્ઘવૈતાલ્ય.

ભરતના દીર્ઘવૈતાલ્યમાંની ગુફા તથા તેના અધિપતિનું પર્ણન પણ જળદીપ પ્રમાણે (પૃ ૫૮૦)

ઋ ધાતદીપકના પૂર્વાધમાં મેરુની દક્ષિણે તથા ઉત્તરે એ રૂઢ છે તે આ—

(૧૪) ૧ સુમતિમવાનકુટ; ૨ વૈશ્રમણકુટ

(૧૫-૧૬) બાદીના વરપરના કુટોની હકીકત પણ જળદીપ લેમ. (પૃ ૫૮૬)

ચ ધાતદીપકના પૂર્વાધમાં મેરુપર્વતની દક્ષિણે અને ઉત્તરે દિમવાનપર્વત અને શિખરીપર્વતમાં આ એ મહાકર છે—

(૨૦) ૧ પદ્મક (દિમવાનમાં); ૨ પૌદરિક (શિખરીમાં).

તમા વચનારી રેવી તથા —

(૨૧-૨૨) બાહીના વર્ષા સ જાંબી ફૂટો તથા રેવીએ
પણ જ બૂટીપ જેમ (૫ ૫૬૪)

જ પાવડીખડા પૂર્વાધના મેડુની ઘસિલે આવેલા
મહાદિમવાન વર્ષાના મહાપરમેશ્વરમાંથી જે ગહાવીઓ
નીકળે છે —

(૨૩) ૧ શેફિલા; ૨ હરિઠાંવા

(૨૪-૨૬) બાહીના વર્ષાની મહાનદીઓ વિષે
પણ જ બૂટીપ જેમ (૫ ૫૬૭)

જ પાવડીખડા પૂર્વાધમાં મેડુની ઘસિલે ભસ્ત
વર્ષા જે ગહાવીઓ છે —

(૨૭) ૧ જામપાવડ; ૨ સિંધુપાવડ

(૨૮-૩૦) બાહીના ફેરોના પ્રપાવડ પણ જ બૂ
ટેમ (૫ ૫૬૯)

જે પાવડીખડા પૂર્વાધમાં મેડુની ઘસિલે આવેલા
ભસ્તવર્ષા જે ગહાવીઓ છે —

(૩૧) ૧ જામ; ૨ સિંધુ

(૩૫-૪) બાહીના વર્ષાની નદીઓ પણ જ બૂટીપ
જેમ (૫ ૫૬૭)

જો પાવડીખડા પૂર્વાધમાં આવેલા ભસ્તેસ્વત વર્ષા
(૪૧-૪૮) ૧ અલીન ઉસપિંણીના સુખમદુખમાં ગાળત
ગાળ્યાન જે આમરોપમ કોટાકોટી જે ઇલાહિ જપુ જ બૂટીપ
પ્રમાણે સમજી લેવાનું છે (૫ ૬૭)

જ્યો તે જ પ્રમાણે પાતકીજ દના પશ્ચિમાર્ધમાં પણ
જપું સમજી સેવાનું છે

[—સ્થા ૬૧]

પાતકીજ દના પૂર્વાર્ધ અને પશ્ચિમાર્ધના સુપમા આશનું
સહમાન તથા સુપમસુપમાગ્રાસના મનુષ્યોની જી આર્ધ તથા
પરમાસુ જ જૂદીપ જેમ સમજી સેવું અને દેવકુરુ તથા
ઉત્તરકુરુના મનુષ્યનું પરમાસુ તથા જી આર્ધ પણ જ જૂદીપ
જેમ (પૃ ૧૦૮) સમજી સેવું અસ્થિ તથા શાદિની ઉત્પત્તિ
પણ તે મુજબ.

[—સ્થા ૧૧૩]

(૧) પાતકીજ ના પૂર્વાર્ધમાં આ ત્રણ વર્ગમુનિઓ છે—

૧ ભસ્ત ૨ જૈશ્વત; ૩ મહાવિદેહ.

(૨) પાતકીજ દના પૂર્વાર્ધના મેરુપવતની દક્ષિણ ત્રણ
વર્ગમુનિઓ છે

૧ હિમવાન વપ; ૨ હસ્તિવ ૩ દેવકુરુ

(૩) પાતકીજ ુર્વાર્ધમાં પૂર્વાર્ધના મેરુપવતની ઉત્તરે ત્રણ
વર્ગમુનિઓ છે—

૧ ઉત્તરકુરુ; ૨ રમ્યગ્વપ; ૩ ત્રિસ્પયવતવપ

(૪) તે જ પ્રમાણે મેરુની દક્ષિણે ત્રણ વર્ગવર્ણન છે—

૧ સુશ્વિમવાન; ૨ મહાદિમવાન; ૩ નિષધ.

(૫) તે જ પ્રમાણે મેરુની ઉત્તરે ત્રણ વર્ગવર્ણન
છે—

૧ નીરવત; ૨ કુકમી; ૩ ચિખરી.

(૬) તે જ પ્રમાણે મહર્ની દક્ષિણે ત્રણ વર્ગ છે—

૧ પદ્મદ ૨ મહાપદ્મદ; ૩ તિગિષ્ઠદ.

તેમા ત્રણ રેખા પાસે સ્થિતિવાળી વસે છે—

૧ શી; ૨ ક્ષી; ૩ પતિ.

(૭) તે જ પ્રમાણે મેરુની ઉત્તરે ત્રણ ગહાણી અને તેમા વસુન્ધરી ત્રણ રેખા છે—

૧ કેસરીકાંઠા ૨ મહાપૌંડરિકા ૩ પૌંડરિકા.

રેખા ૧ ક્ષિતિ; ૨ ભુદિ; ૩ ભક્તી.

(૮) તે જ પ્રમાણે મેરુની દક્ષિણે આવેલા મુખ્ય દિશાવાન ત્રણ રેખાઓ પશ્ચિમમાંથી ત્રણ ગહાણીઓ વહે છે—

૧ અગા; ૨ ચિત્રુ; ૩ શરદિવાદા.

(૯) તે જ પ્રમાણે મેરુની ઉત્તરના ચિત્રી પશ્ચિમમાંથી પૌંડરિક મહાકાંઠામાંથી ત્રણ ગહાણીઓ વહે છે—

૧ સુવ્યુદ્ધા; ૨ રજવા; ૩ રજતાવલી.

(૧૦) તે જ પ્રમાણે મેરુની પૂર્વમાં વહેલી શીલા મહાનદીના ઉત્તર કિનારા ઉપર ત્રણ ગહાણીઓ છે—

૧ આશાવલી; ૨ કાંકવલી; ૩ પદ્મવલી.

(૧૧) તે જ પ્રમાણે દક્ષિણના કિનારે ત્રણ ગહાણીઓ છે—

૧ તપ્તજલા; ૨ મત્તજલા; ૩ ઉન્નતજલા.

(૧૨-૧૩) તે જ પ્રમાણે પશ્ચિમમાં વહેલી શીલાવાનદીના ઉત્તર અને દક્ષિણના કિનારે ત્રણ ત્રણ ગહાણીઓ છે—

ઉપર ૧ શીલાવાન, ૨ શીલાઓવા ૩ અન્તેષાદિની.

ગળે ૧ શિર્ષિમાલિની; ૨. રેનમાલિની, ૩ અશ્વીર-માલિની.

(૧૪) પાવકીર્ણના પૂર્વાર્ધના ભસ્ત્રમાં ત્રણ તીર્થ છે—

૧ માત્રપ; ૨ વસ્થામ; ૩ પ્રભાસ.

(૧-૧૪) ધાતદ્વિપદના પદ્ધિમાર્ધમાં પણ સર્વમનિષી
માંદીને મંત્રણસીલો મુખીની કક્ષીકત મુખ સ્ત્રી.

[—સ્થા ૧૮૩ ૧૮૭, ૧૪૧]

(૧) ધાતદ્વિપદના પૂર્વાધમા ભરતૈરવત વર્ણમા—

૧ અતીત ઉત્સર્પિણીના મુખમમુખમા આશનું,

૨ આ અપસર્પિણીના મુખમમુખમા આશનું, ૧૨૫,

૩ આગ્રામી ઉત્સર્પિણીના મુખમમુખમા આશનું—

—મઠમાન આર આગ્રામ્યમ ઠેટાઠેટી છે

(૨) ધાતદ્વિપદના પૂર્વાધમા દેવકુરુ અને ઉત્તરકુરુ
વર્ણને આર મઠવંશુમિ છે—

૧ હિમવત ૨ હિરણ્યવત; ૩ હસ્તિષ ૪ રમ્યન્વવ

(૩) ધાતદ્વિપદના પૂર્વાધમા આર વૃત્તવંશુમિ છે—

૧ શબ્દાપાતી, ૨. વિકટાપાતી, ૩ અધાપાતી;

૪ માસ્વત.

તેમા આર દેવો પદ્મચ્છિવિવાળા વસે છે—

૧ સ્વાતી, ૨ પ્રભાસ; ૩ અરુણ; ૪ પદ.

(૪) ધાતદ્વિપદના પૂર્વાધમા મહાગિરેહ આર પ્રજાસ્તુ છે—

૧ પૂર્વવિદેહ; ૨ અપરવિદેહ; ૩ દેવકુરુ, ૪ ઉત્તરકુરુ

(૫) ધાતદ્વિપદના પૂર્વાધમા મિરુપવતની પૂર્વમાં વહેલી
શીતા મહાનદીના ઉત્તર અને દક્ષિણ કિનારે ચાર
આર વસતાર પવતી છે—

ઉત્તરે

૧ ત્રિપૂટ;

૨. પદ્મપૂટ;

૩ નદિનપૂટ;

૪ એન્ડ્રોલ.

દક્ષિણ

૧ ત્રિપૂટ;

૨ વેદમમુખપૂટ;

૩ અવન;

૪ માતલન.

(૬) તે જ પ્રમાણે પશ્ચિમે વહેતી શીતોદા નદીના જન્મે કિનારે પણ ચાર-ચાર વસત્કાર વર્ષતો છે

રતિમે ૧ જામપાલી; ૨. પદ્મપાલી; ૩ જાશીવિષ;

૪ મુખાવહ.

ઉત્તરે ૧ ચક્રપવત; ૨ દુર્ગપવત; ૩ દેવજવત;

૪ નામપવત.

(૭) ખાતલીખડના પૂર્વાધના મેદુપવતની ચારે વિદિયામાં ચાર વસત્કાર વર્ષ (અનંદવર્જિર) છે—

૧ સૌમનસ; ૨ વિષ્ણુપ્રભ; ૩ અધમાદા; ૪

માલ્યવાન

(૮) ખાતલીખડના પૂર્વાધના મહાનિરેહ વર્ષમાં જન્મે ચાર મર્ચિંગ ચાર વજર્ણી ચાર વસતેર અને ચાર વાસુદેવ ઉત્પન્ન થયા છે, થાય છે અને થશે.

(૯) ખાતલીખડના પૂર્વાધના મેદુમા ચાર વન છે—

૧ ભદ્રચાલવન ૨ નંદનવન, ૩ સૌમનસવન; ૪

પદ્મવન.

(૧૦) ખાતલીખડના પૂર્વાધના મેદુના પદ્મવનમાં ચાર મર્ચિવેંશિલાઓ છે—

૧ પાંદુકબલશિલા; ૨ અતિપાંદુકબલશિલા;

૩ રુદ્રકબલશિલા; ૪ અતિરુદ્રકબલશિલા

(૧૧) મેદુની જુલિકા ઉપર ચાર યોજન વિસ્તૃત છે

(૧-૧૧) આ જ પ્રમાણે ખાતલીખડના રતિવાર્ષમાં

પણ કાઠમી માછીને જુલિકા મુખીની હસીકત સમજા સેની

(૧) પાવક્રીખ કના પૂર્વાધર્મા મિદુપવ તની પૂવ મા વહેલી
શીવા નરીના ઉત્તર તથા દક્ષિણ કિનારા તરફ પાંચ પાચ
જગત્કાર પવત છે

ઉત્તરે

દક્ષિણે

- ૧ માસ્ત્રવાન;
- ૨ ચિરકૃત;
- ૩ પદકૃત;
- ૪ નલિનકૃત;
- ૫ એકાગ્રી

- ૧ ત્રિકૃત;
- ૨ વૈભવજ;
- ૩ અવન;
- ૪ માવન;
- ૫ સીમન

(૨) ત જ પ્રમાણે શીતોદ નરીના બન્ને કિનારે પશુ
પાચ પાચ જગત્કાર પવત છે —

દક્ષિણ

ઉત્તર

- ૧ વિદુત્પ્રભ
- અ કાપાલી
- ૩ પદ્મપાલી
- ૪ આશ્રિવિષ,
- ૫ સુભવ

- ૧ ચક્રપવત;
- ૨ સૂર્યપવત;
- ૩ નાનપવત;
- ૪ દેવપવત;
- ૫ નમમાદન.

(૩) તે જ પ્રમાણે મિતુની દક્ષિણ તરફ દેવકુડુ
ઉત્તરકુડુમાં પાંચ જગત્કાર —

૧ દેવકુડુ

૨ જગત્કાર

- ૧ નિપવત;
- ૨ દેવકુડુદત;
- ૩ સુદત;
- ૪ સુદત;
- ૫ વિષ નમદત.

- ૧ નીલવત/૧;
- ૨ ઉત્તરકુડુદત;
- ૩ ચક્રદત;
- ૪ એકાગ્રીદત;
- ૫ માસ્ત્રવતદત.

(૧-૩) પાતકીજ દ્વા પદ્મિમાધર્મા પશુ તે જ પ્રમાણે
અમલ સેવું

[—સ્વા ૪૩૪]

(૧) પાતકીજ દ્વા પૂર્વાધર્મા છ સર્વસૂચિ છે —

૧ દિમવત; ૨ દિવસવત; ૩ દિવસ; ૪ રમ્યવત;

૫ દેવકુરુ; ૬ ઉત્તરકુરુ

(૨) પાતકીજ દ્વા પૂર્વાધર્મા છ સર્વ છે —

૧ ભસ્ત; ૨ બેસ્તવ; ૩ દિમવત; ૪ દિવસવત;

૫ દિવસ; ૬ રમ્યવત

(૩) પાતકીજ દ્વા પૂર્વાધર્મા છ સર્વ છે —

૧ મુસ્તદિમવાન; ૨ મહાદિમવાન; ૩ નિષધ;

૪ નીલવાન; ૫ કુઠમી; ૬ શિખરી

(૪) પાતકીજ દ્વા પૂર્વાધર્મા મિતુની સંધિ છે જ છે
બને ઉત્તરે પશુ છ વૃદ્ધ છે —

સંધિ

ઉત્તરે

૧ મુસ્તદિમવાન;

૧ નીલવાન;

૨ વૈષ્ણવ;

૨ ઉપદેશ;

૩ મહાદિમવાન;

૩ કુઠમી;

૪ વૈષ્ણવ;

૪ મહાદિમવાન;

૫ નિષધ;

૫ શિખરી;

૬ કુઠમી

૬ વિષ્ણવ

(૫) પાતકીજ દ્વા પૂર્વાધર્મા છ મહાદિમવાન છે બને
તેમાં છ દેવતા વસે છે —

મહાદિમવાન

દેવતા

૧ પદ્મ;

૧ શી;

૨ મહાપદ્મ;

૨ શી;

૩ તિગ્રિચ્છ;	૩ ધૃતિ;
૪ ઈશ્વરી;	૪ દીપ્તિ;
૫ મદાપૌરિચ્છ;	૫ જુદિ,
૬ પૌરિચ્છ	૬ લક્ષ્મી

(૬) પાવતીખલ્લા મેરુની ઘસિલે છે મચ્છનટીએ છે અને ઉચ્છમા પવુ તેટલી જ છે —

તપ્તવે

રક્તે

૧ નન્ધા;	૧ નગકાંઠા;
૨ સિંધુ;	૨ ન્યારીકાંગા;
૩ દ્યુદિવા;	૩ મુષલુદૃશ્ય
૪ દ્યુદિવાચ્છ	૪ તખ્તદૃશ્ય;
૫ હરિ;	૫ રક્ત;
૬ હરિકાન્ધ	૬ રક્તવર્તી

(૭) પાવતીખલ્લા પૂર્વાધમા મેરુની પૂર્વમાં વટેની શીંગા નદીના બન્ને કિનારે મનીને ૧ જાગરનીએ છે; તે જ પ્રમાણે પશ્ચિમની શીંગાના નદીના બન્ને કિનારે પવુ ૧ જાગરનીએ છે —

તપ્તવે

લીલાવતી

૧ નાથવતી;	૧ સ્પિરિયા;
૨ કલવતી;	૨ સિદ્ધઓગ;
૩ પાવતી;	૩ અનોપાદિની;
૪ તખ્તદવા;	૪ હિમિમાતિની;
૫ મતજત્વ;	૫ દેનમાવિની;
૬ ઉમનજત્વ	૬ મહીમાવિની

(૧-૭) તે જ પ્રમાણે પાવતીખલ્લા પશ્ચિમાધમાં પવુ મુખજી સવુ

(૧-૩) પાતકીજનના પશ્ચિમાર્ધમાં પણ તે જ પ્રમાણે સમજી લેવું

[—સ્થા ૧૩]

(૧) પાતકીજનના પૂર્વાર્ધમાં ૭ વર્ષમનુષ્ય છે —

૧ દિમવત; ૨. હિસ્વવત; ૩ હરિવ; ૪ રમ્યવ; ૫ દેવકુરુ; ૬ ઉત્તરકુરુ

(૨) પાતકીજનના પૂર્વાર્ધમાં ૭ વર્ષ છે —

૧ જરવ; ૨ જૈરવત; ૩ દિમવત; ૪ હિસ્વવત; ૫ હરિવ; ૬ રમ્યવ

(૩) પાતકીજનના પૂર્વાર્ધમાં ૭ વર્ષજર છે —

૧ મુન્નહિમવાન; ૨. મહાહિમવાન; ૩ નિવધ; ૪ નીજવાન; ૫ કુકમી; ૬ શિખરી.

(૪) પાતકીજનના પૂર્વાર્ધમાં યેકુની ઘણિયે ૭ જર છે અને ઉત્તરે પણ ૭ જર છે —

દક્ષિણ	ઉત્તરે
૧ મુન્નહિમવાન;	૧ નીજવત,
૨ વૈમમજ;	૨ ઉપદ્યન;
૩ મહાહિમવાન;	૩ કુકમી;
૪ વૈકુલ;	૪ મલિકાવાન;
૫ નિવધ;	૫ શિખરી;
૬ કુચક	૬ તિગિચક

(૫) પાતકીજનની પશ્ચિમાર્ધમાં પૂર્વાર્ધમાં ૭ મહાકુલ છે અને તેમાં ૮ દેવતા વસે છે —

મહાકુલ	દેવતા
૧ પદ;	૧ મી;
૨. મહાપદ;	૨. મી;

૧-૮ અક્ષપાતી ચાપત્ નાગપવત (પૃ ૬૩૪)

(૪) ધાતદ્વીખટમાં પૂર્વાધર્મા મેરુની પૂર્વમા વહેતી શીતા અને શીતોદા નદીને જન્મે કિનારે આઠ-આઠ ચક્રવર્તિ વિજયો છે (પૃ ૬૨૫-૬)

(૫) તે વિજયોની રાજધાનીઓ પણ જન્મે નદીના જન્મે કિનારે આઠ-આઠ છે (પૃ ૬૨૬-૭).

(૬) ધાતદ્વીખટના પૂર્વાધર્મા શીતાની ઉત્તરે અને દક્ષિણે તથા શીતોદાની ઉત્તરે અને દક્ષિણે —

૮ ચક્રવર્તી ૮ અસ્થિત, ૮ વાસુદેવ ઉપન મયા છે, ધાવ ■ અને મરે

(૭) ધાતદ્વીખ જ્યા પૂર્વાધર્મા શીતા મહાનદીની ઉત્તરે —

૮ દીર્ઘવૈતાલ (વિજયોના વક્ષસ્કાર)

૮ તિમિસરુખ (વિજયોના વક્ષસ્કાર સબધી);

૮ ખટમપાતકુટા

૮ કૃતમાસ્થકહેવ (તિમિસરુખ સબધી);

૮ નૃત્તમાસ્થકહેવ (ખટમપાત સબધી);

૮ ગમ્માકુટ (વિજયની જગનો);

૮ સિંધુકુટ (વિજયની સિંધુનો);

૮ નગા (વિજયની);

૮ સિંધુ (વિજયની);

૮ રુપમકુટ પવત (વિજયભાવી);

૮ રુપમકુટ/હેવ,

— એ બધું છે તથા એ બધું તેના દક્ષિણ કિનારે પણ તેટલું જ છે. પણ મગા અને સિંધુને બદલે કાના અને સ્થાપતી નદી તથા તેના કુટે સમજવા શીતોદાના દક્ષિણ કિનારે શીતાના દક્ષિણ કિનાર નેમ સમજવું

(૧) પાતકીજા હતા પૂર્વાર્ધમાં સાત વખ ઈ —

૧ ભસ્ત; ૨ જોરવત; ૩ હિમવત; ૪ હિસ્તવત;
૫ હસ્તિવ; ૬ રમ્યવ્યવ; ૭ મહાવિરેહ.

(૨) પાતકીજા હતા પૂર્વાર્ધમાં સાત વખ ૫૨ ઈ —

૧ હિમવાન; મહાહિમવાન ૩ નિષધ; ૪ નીલવત;
૫ રુકમી; ૬ શિખરી; ૭ મહર.

(૩) પાતકીજા હતા પૂર્વાર્ધમાં સાત મહાનદીઓ પૂવવાહિની
છે અને કાલોદને જઈ મળે છે —

૧ ાગ્રા ૨ રોહિતા; ૩ હરિ; ૪ શીતા; ૫ નર
કાંતા ૬ સુવર્ણોદ્યા; ૭ રજવા.

(૪) પાતકીજા હતા પૂર્વાર્ધમાં સાત નદીઓ પશ્ચિમાભિ-
મુખી વહે છે અને લક્ષ્મણસુમુખી જઈ મળે છે —

૧ સિન્ધુ; ૨ રોહિતાશ્યા; ૩ હરિકાંતા; ૪ શીતોદ્યા;
૫ નારીકાંતા; ૬ રુષ્યમુદ્યા; ૭ રજવાવલી.

(૧-૪) પાતકીજા હતા પશ્ચિમાધ વિરે પશુ જોમ
જ સમજવું. પશુ તેની પૂવવાહિની નદીઓ લક્ષ્મણસુમુખી
અને પશ્ચિમવાહિની નદીઓ કાલોદસુમુખીને મળે છે એ
વિશેષમા.

[સ્વા ૧૧૧]

(૧) પાતકીજા હતા પૂર્વાર્ધની વિમિસ જાને જ સમપાત
હુદા આઠ ચોળન છે થી છે.

(૨) પાતકીજા હતા પૂર્વાર્ધમાં શીતા મહાનદીના જાને
કિનારે આઠ વધારા પવતો છે —

૧-૮ ચિત્રકૂટ આવત માતજન (પૂ ૬૩૩)

(૩) તે જ પ્રમાણે શીતોદાને જાને કિનારે આઠ
વધારા છે —

૫. પુષ્કરવરદ્વીપાધી^૧

આજ્ઞાતર પુષ્કરધર્મો ચક્રવાલ વિષ્ણુ ૮ લાખ યોજન
 ૭ નામ પુષ્કરધર્મો પદ્મ તેટલો જ વિષ્ણુ છે
 [-સ્થા ૧૩૨]

પુષ્કરવરદ્વીપની વેદિકા બે ગાઉ લેવી છે
 [-સ્થા ૬૩]

પુષ્કરધર્મના મેરુનું માપ પાતક્રીખડના મેરુ તેટલું
 સમજવું (પૃ ૬૧૬-૬૨)
 [-સ્થા ૭૧]

પુષ્કરધર્મના પૂવાધર્મા મેરુની ઉત્તરે આવેલ ઉત્તર-
 મેરુમાં પદ્મવૃક્ષ છે તેમાં પદ્મ નામનો અધિપતિ દેવ વસે
 છે દક્ષિણે આવેલ દેવમેરુમાં કૃત્યાજ્ઞમલી નામનું વૃક્ષ છે
 તેમાં મરુદેવ વસે છે

પુષ્કરધર્મના પશ્ચિમધર્મા ઉત્તરમેરુમાં મહાપદ્મ નામનું
 વૃક્ષ છે તેમાં પૌરુષિ નામનો અધિપતિ દેવ વસે છે
 અને દેવમેરુમાં કૃત્યાજ્ઞમલી વૃક્ષ છે તેમાં મરુદેવ વસે છે
 [-સ્થા ૭૩]

પુષ્કરધર્મમાં બહારી જગ્યાવલ મધ્ય પાતક્રીખ ની જેમ
 બેની સંખ્યામાં છે—

૧ ભસ્ત્રવપ

૨-૧૮૧ જૈરવત માવત મેરુપવતની સંખ્યા

(પૃ ૬૨૦૯)

[-સ્થા ૧૩]

પુષ્કરધર્મીપમાં પદ્મ પાતક્રીખ ૮ જેમ આશ્વત્થિવિ ત્ર્યે
 ૧૮ તથા તેમની રાજધાનીઓ ૧૮ છે

[-સપ ૧૮]

૧. સુધિ પ્રાચીને જાતે લિખ્ય ૧ ૩૩

(૮) પાતલીખડના પૂર્વાધના મેરુની જલિકા મધ્ય-
લાગમાં ગાઠ થોળન પહેળી છે

(૧-૮) પાતલીખડના પશ્ચિમાર્ધમાં પણ ભણુ તે જ
પ્રમાણે

[—સ્થા ૧૧૧]

(૧) પાતલીખડના પૂર્વાધના મેરુની પૂર્વે શીતા
નદીના બન્ને કિનારા પર દશ વક્ષસ્તર પવતિ છે—

૧-૧ માસ્થવાન ચાપત્ સોમનસ (પૂ ૧૨૫
૨૭ થી ૩૮)

(૨) તે જ પ્રમાણે પશ્ચિમની શીતોદ નદીના બન્ને
કિનારે દશ વક્ષસ્તર પવતિ છે—

૧-૧ વિષ્ણુપ્રભ ચાપત્ મધમાદન (પૂ ૧૨૧
૩૬ થી ૪૮)

(૧-૨) પાતલીખડના પશ્ચિમાર્ધમાંયે તે જ પ્રમાણે
[—સ્થા ૧૧૮]

૪ કાશ્યપસમુદ્ર

કાશ્યપસમુદ્રનો^૧ વક્રવાદ વિષ્ણુ જ જાડ લાખ થોળન
છે તેનો પરિધિ ૬૧ લાખ થોળનથી વધારે છે

[—સ્થા ૧૩૧] —સપ ૧૧]

કાશ્યપિની વેદિકા એ ગાઠ ભળી છે

[—સ્થા ૬૩]

૧ પાતલીખડને વક્ષાકારે વીંચીને પહેલી સમુદ્ર તે કાશ્યપ સમુદ્ર
કહેવાય છે તેનો પરિધિ ૬૧ લાખ ૫ થોળન છે. કાશ્યપસમુદ્રની એક
જગત મેરુધર્ નથી તેમ સમુદ્રવક્રવદો જલુ નથી પિયલે જર્જની ભૂગર્ભમાં
ત્યાં બે જગત્માં કર્ણવ ૬૧૬ પડેલા નથી તેની સર્જકાને બે જગત્ મેરુ
૮૫૨ થોળન છે. એ પાતલીખડથી અમલક નિસ્કાર થયેલો દોડણી ૬
લાખ થોળન પહેળો છે

૫. પુન્નરવરદ્વોપાધ૯

આજ્યતરે પુન્નસધનો ચક્રવાલ વિષ્ણુ ૮ લાખ ચોળન
 છે જાણ પુન્નસધનો પણ તેટલો જ વિષ્ણુ છે
 [—સ્થ ૧૩૧]

પુન્નસ્વરદ્વીપની વેદિકા ભે આજે જી ચી છે
 [—સ્થ ૬૩]

પુન્નસધના મેરુનું માપ ખાતરીખજ્યા મેરુ જેટલું
 સમબલું (પૂ ૬૧૬-૬૨૦)
 [—સ્થ ૭૧]

પુન્નસધના પૃથ્વીમા મેરુની ઉત્તરે આવેલ ઉત્તર-
 કુરુમા પશ્ચિમ છે તેમા પણ નામનો અધિપતિ દેવ વસે
 છે ઇશિલે આવેલ દેવકુરુમા કૃત્યાસ્મલી નામનું વૃક્ષ છે
 તેમાં ગરુડદેવ વસે છે

પુન્નસધના પશ્ચિમાર્ધમા ઉત્તરકુરુના મહાપદ નામનું
 વૃક્ષ છે તેમાં પૌરિક નામનો અધિપતિ દેવ વસે છે
 અને દેવકુરુમા કૃત્યાસ્મલી વૃક્ષ છે તેમા ગરુડદેવ વસે છે
 [—સ્થ ૬૩]

પુન્નસધમા અહીં જણાવલ ગપુ ખાતરીખ ની જેમ
 ભેની સખ્યામા છે—

૧ ભસ્તવપા.

૨-૧૮૧ ઐશ્વત ધાવત મેરુપવતની શુદિકા
 (પૂ ૬૨૦ થ)

[—સ્થ ૬૩]

પુન્નસધ દ્વીપમા પણ ખાતરીખ ૮ જેમ ચક્રવર્તિવિજયે
 ૬૮ તથા તેમની સજધાનીએ ૬૮ છે
 [—સમ ૧૮]

(૧) પુષ્કરપદ્મીપના પૂર્વાર્ધમાં મેરુની ઘડિયે જને ઉત્તરે સમપ્રમાણ આ બે ક્ષેત્રો છે—

(૧) ૧ જાસ્ત, ૨ ઐસ્વત.

ઇત્યાદિ બધી હકીકત ખાતરીખડના પૂર્વાર્ધ જેમ સમજવી (પૃ ૧૨૮)

તે જ પ્રમાણે પશ્ચિમાર્ધ વિશે પણ ખાતરીખડના પશ્ચિમાર્ધ જેમ હકીકત સમજ લેવી (પૃ ૧૩૧).

[—સ્થા ૧૩]

પુષ્કરપદ્મીપના પૂર્વાર્ધ તથા પશ્ચિમાર્ધની હમ મુમિએ તથા જામમુમિએ વચ્ચેની હકીકત પણ ખાતરી ખડ જેમ (પૃ ૧૩૧-૩) સમજ લેવાની છે

[—સ્થા ૧૦૩ ૧૦૪, ૧૧૧]

ખાતરીખડ જેમ પુષ્કરપદ્મીપના પૂર્વાર્ધમાં પણ જાસના મહમાનથી માંદિને મેરુની શુદ્ધિ મુખીની હકીકત (પૃ ૧૩૩-૪) સમજ લેવી.

[—સ્થા ૩૨]

પુષ્કરપદ્મીપના પૂર્વાર્ધમાંના વજ્રધારથી માંદિને મહાદર્શની હકીકત ખાતરીખડ જેમ (પૃ ૧૩૫) સમજ લેવી.

[—સ્થા ૧૦૪]

પુષ્કરપદ્મીપના સુપ્રમા જાસનું મહમાન જાદિ પણ ખાતરીખડ જેમ (પૃ ૧૩૧) સમજ લેવું

[—સ્થા ૧૦૩]

પુષ્કરપદ્મીપની છે જામમુમિ જાદિ હકીકત (પૃ ૧૩૬) પણ ખાતરીખડ જેમ સમજવાની છે

[—સ્થા ૧૦૩]

પુકરસ્વરદ્વીપાધના પૂર્વાધર્માના સાત વર્ષો નગેરે હસીત
ધાતદ્વીપ ૬ જેમ (૫૦ ૬૩૮) સમલ લેવી
[—સ્થા ૧૧૧]

પુકરસ્વરદ્વીપાધના પૂર્વાધની તિમિસ યુદ્ધા વગેરેની
હસીત ધાતદ્વીપ ૬ જેમ (૫ ૬૩૮) સમલ લેવી. પણ
વિશેષમાં એટલુંકે પુકરસ્વરદ્વીપાધના પૂર્વાધની પૂર્વવાહિની
નદીએ પુકરોદ સમુદ્રને અને પશ્ચિમવાહિની કાલોદ સમુદ્રને
મળે છે તથા પુકરસ્વરદ્વીપાધના પશ્ચિમાધની પૂર્વવાહિની
નદીએ કાલોદ સમુદ્રને તથા પશ્ચિમવાહિની નદીએ
પુકરોદ સમુદ્રને મળે છે

[—સ્થા ૧૧૧]

પુકરસ્વરદ્વીપાધના પૂર્વાધની તથા પશ્ચિમાધની શીતા
અને શીતોદના દ્વા-દ્વા વચ્ચેની હસીત ધાતદ્વીપ ૬
જેમ (૫ ૬૪૦) સમલ લેવી

[—સ્થા ૧૧૮]

૬ મનુષ્યલોચ^૧

સમવસેત્રમા મહર બાદ જ્યાં ૬૬ વર્ષ અને વર્ષધર
છે:— ૩૫ વર્ષ^૨ ૩ વર્ષધર^૩; ૪ ઇયુગાર^૪ = ૬૬
[—સપ ૧૭]

સમવસેત્રમા કુલપવત (વર્ષધર) ૩૬ છે તે આ —
૩ વર્ષધર^૨; ૫ મેદુ; ૪ ઇયુગાર = ૩૬
[—સપ ૩૭]

^૧ નુએ પ્રસ્થાને અને દ્વિપ્પદ ન ૩૪

^૨ જસુર્મ ૭, ધાતીર્મ ૧૪ અને પુકરધર્મ ૧૪—સર્વ મત ૩૧ વર્ષ ભરતિ છે

^૩ જસુમા ૬, ધાતીર્મ ૧૧ પુકરધર્મ ૧૧—સર્વ મત ૩
દિપાત બાદ વર્ષધર ૭. જ્યાં મેદુને ભરવા નથી એ જ્યાંમાં રાખવું

^૪ એ ધાતીર્મ અને એ પુકરધર્મ તે જ વર્ષધર ૭ હોવાનું
એ પ્રસ્થાને વિસ્તાર કરે છે

(૨) નવીધર વિષે વિચાર

નવીધરદીપના મહત્ત્વાં લગભગ વચ્ચે ધારે દિશાને
ધાર જનકપવત છે—

૧ પૂર્વનો જનક પવત ૨. દક્ષિણનો જનક
પવત; ૩ પશ્ચિમનો જનકપવત, ૪ ઉત્તરનો
જનક પવત.

તે જવતી ૮૪ ચોજન લેવા છે, અને હવર
ચોજન લખીનમા લેવા ૬ મૂળમા તેઓ દશહવર ચોજન
વિસ્તૃત છે અને તદનન્તર કમળા વિસ્તાર ચોજી ચોજી થતો
ભવ છે અને પછી છેવટે ઉપર એક હવર ચોજન વિસ્તૃત
છી ભવ છે મૂળમાં તેનો પરિધિ ૩૧૬૨૩ ચોજન છે,
અને ઉપર ૩૧૬૬ ચોજન છે તે બધા મૂળમા વિસ્તૃત
૬ મધ્યમાં સંક્રિષ્ટ છે અને ઉપર તનુ છે અને એમ
ચોખ્ખાધારે ૬ તે પવતી સુવ જનનમય છે, સ્વચ્છ છે
આવડે દશનીચ છે

તે જવતી પર ઉપરનો સંઘટ ભવ જહુજ રમણીય
૬ અને તેની મધ્યમા ધાર સિદ્ધાવતન આવેલા છે તે
સિદ્ધાવતનો ૧ • ચોજન લાંબા, ૫ ચોજન પહોળા,
૭૨ ચોજન લેવા ૬

૧. નવકોણી મંદીરે જ્યારે નવીધર દીપ જાળિયો ૭ ૧ નવકોણી
૨. પાડાપદ ૩. પુષ્પવર, ૪. પુષ્પવર, ૫. કોણર ૬. પુરવર, ૭.
કેમવર, ૮. જ્યારે કોણર પછીને નીચે સ્થાપિત કોણર નામનો જહુજ છે
૭ અને તેની ૬ સ્તો નવકાળી નવીધર દીપ ૭. જ્યારે જહુજ નિષ્ક્રમ
૧૧૩૮૪ ૭. જહુજકેવ જહુજ આ નવીધરના જાનન ક્રિયાકરો
૭ અને તેની જહુજ જહુજ આજનાર જહુજ ૭૭૭ અને ૨૧૭૭ પુષ્પકોણી
ચાર-ચાર ૭ બીજી જહુજ જહુજ જહુજકેવ જહુજ ૧૪ કોણર ૭

એ સિદ્ધાસતનોને ચારે દિશાએ ચાર દ્વાર છે —

૧ દેવદ્વાર, ૨. અમુરદ્વાર, ૩ નાગદ્વાર, ૪ સુપણ્ણદ્વાર
એ ચાર દ્વારમાં તે જ નામના ચાર પ્રકારના દેવો
વસે છે

એ દ્વારની સામે ચાર મુખમ પ છે એ મુખમ ઠપની
સામે ચાર પ્રેક્ષામૃદમ ઠપ છે એ મુખની બરાબર વચમાં
ચાર વચ્ચના આખાટક છે તે આખાટક પર ચાર મણિ
પેટિકા છે મણિપેટિકા પર ચાર સિદ્ધાસન છે તે ચાર
સિદ્ધાસનો પર ચાર વિજયદ્રુવ છે તે દ્રુવની વચમાં ચાર
વજ્રમથ અકુશ છે તે અકુશમાં મોલીની માળાની ચાર
કુલિકા છે એ ત્રણેક કુલિકા ફરતી પાતાથી અધી હોયી
ચાર ચાર બધ કુલિકાઓ છે

એ પ્રેક્ષામૃદમ ઠપની સામે ચાર મણિપીઠિકા છે
એ પીઠિકા પર ચાર ચૈત્ય સ્તુપો છે એ ચૈત્ય સ્તુપની
ચારે દિશાએ ચાર ચાર મણિપીઠિકાઓ છે એ પીઠિકા
પર પર્વાદાસનબદ્ધ, સ્તંભ સ્તુપાભિમુખ ચાર તિનમતિ
માઓ છે —

૧ કણ્ણ; ૨ વધમાન; ૩ ચ દ્રાનન; ૪ ચારિયેન.

એ ચૈત્યસ્તુપની સામે ચાર મણિપીઠિકા છે અને તેમના
પર ચાર ચૈત્યવૃક્ષ છે એ વૃક્ષોની સામે ચાર મણિપીઠિકા
છે અને તેમના પર મહેન્દ્રધ્વજ છે એ ધ્વજોની સામે ચાર
નન્દા પુન્નરિણી ॥

એ પુન્નરિણીની ચારે દિશાએ ચાર વનખ ઠ છે —

૧ પૂર્વમાં બગીચવન; ૨. દક્ષિણમાં સપ્તપલ્લવન;
૩ પશ્ચિમમાં અપકવન; ૪ ઉત્તરમાં આમ્લવન.

(૧) તેમાં જે પૂર્વદિશાનો અવનક પવત છે, તેની ચારે દિશાએ ચાર નદા પુષ્કરિણીઓ છે—

૧ નદોત્તરા, નન્દા; ૩ જ્ઞાનદા; ૪ નદિવધના

તે નદા પુષ્કરિણીઓ ૧ લાખ યોજન લાંબી, ૫ હજાર યોજન પહોળી અને હજાર યોજન ઊંડી છે

પ્રત્યેક રાવણીની ચારે દિશાએ પત્તનિકાઓની અડધ કરોડ છે અને હાર સામે ચાર તોરણ છે તે પ્રત્યેક પુષ્કરિણીની ચારે દિશાએ વનમહ છે

જે પુષ્કરિણીઓની જગ્યાએ ચાર દધિમુળ પવતિ છે, જે પવતિ ૬૪ યોજન ઊંચા છે અને એક હજાર યોજન ઊંચા છે જ્યાં જાગમા તે સમ છે હરેકની પહેલાઈ થઈ હજાર યોજન છે અને પરિધિ ૩૧૬૨૩ યોજન છે તે પવતિ સર્વપ્રદાતા વાનગુહ્ય છે—ચાક્ષ્ઠ દયાનીય છે જ્યાં દધિમુળ પવતનો ઉપરનો જાગ સપાટ છે બાકીનું બધું વણુ ન અવનક પવત જેમ સમણ સેવું—ચાક્ષ્ઠ ઉત્તરમાં જાગવન છે

(૨) તેમાં જે દક્ષિણનો અવનક પવત છે, તેની ચારે દિશામાં ચાર નદા પુષ્કરિણીઓ છે—

૧ જલ્મ; ૨ વિદ્યાદા; ૩ કુમુદા ૪ પુષ્કરિણી.

તે પુષ્કરિણીઓ એક લાખ યોજન લાંબી છે એમ બાકીનું બધું વણુ ન પૂવજ સમણ સેવું

(૩) તેમાં જે પશ્ચિમ તરફનો અવનક પવત છે, તેની ચારે દિશામાં ચાર નદા પુષ્કરિણીઓ છે—

૧ નદિવેણા; ૨ અધિષ્ઠા; ૩ ધૈત્યદા; ૪ સુરસના

બાકીનું વણુ ન પૂવજ સમણ સેવું

(૪) તેમાં જે ઉત્તરનો અઘનક પવત છે, તેની ચારે દિશાએ ચાર પુષ્કરિણીઓ છે —

૧ વિજયા; ૨ વૈજયલી; ૩ જયલી; ૪ અપસંજિતા બાદીનું બધું વણુ ન પૂવવત્ સમજી લેવું.

નન્દીશ્વરદ્વીપની મધ્યમાં ચારે વિદિશામાં ચાર રતિકર પવતો છે —

૧ ઉત્તરપૂર્વનો; ૨ દક્ષિણપૂર્વનો ૩ દક્ષિણપશ્ચિમનો ૪ ઉત્તરપશ્ચિમનો.

જે રતિકર પવતો ૧ ૦ ચોજન જિયા છે તથા ૧ ૦૦ ગાઉ જમીનમાં જિયા છે તથા બીજાને સમ છે બહારના આકારે દરેકનો વિષ્કભ ૧૦ ૦ ચોજન ૬ અને ૩૧૬૨૬ ચોજન પરિધિ છે તેઓ સર્વેસત્યુદ્ય છે, સ્વચ્છ છે, શાવત દસનીય છે.

(૧) તેમાં જે ઉત્તરપૂર્વમાં રતિકર પવત છે, તેની ચારે દિશાએ ઈશાન કેવેન્દ્રની ચાર પટરાણીઓની જ બૃહદ્વીપપ્રમાણ ચાર રાજધાનીઓ છે —

૧ નરોત્તમ કુખ્યાની; ૨ નદા કુખ્યારજિની ૩ ઉત્તરકુસુમાની; ૪ કેવલકુસુમારજિતાની

(૨) તેમાં જે દક્ષિણપૂર્વનો રતિકર પવત છે, તેમાં ચારે દિશાએ શકેન્દ્રની ચાર પટરાણીઓની જ બૃહદ્વીપપ્રમાણ ચાર રાજધાનીઓ છે —

૧ સમના પદાની; ૨ સોમના શિવાની ૩ અર્ધિમાલી સતીની; ૪ મનોરમા અશ્વની.

(૩) તેમાં જે દક્ષિણ પશ્ચિમનો રતિકર પવત છે, તેમાં ચારે દિશાએ શકેન્દ્રની ચાર પટરાણીઓની જ બૃહદ્વીપપ્રમાણ ચાર રાજધાનીઓ છે —

૧ જૂતા અમલાની ૨ જૂતાવત સકે જાપ્તસની, ૩
ચેતુષા નવમિતાની; ૪ મુદ્રાના શુદ્ધિની.

(૪) તેમાં જે ઉત્તરપશ્ચિમમાં સ્થિતિરપવત છે, તેમાં
આરે દિગ્ગણે ઈશાનેન્દ્રની બાર પટરાણીઓની જગ્મૂક
પ્રમાણુ આર સજ્જાનીઓ છે —

૧ રત્ના વસુની ૨ રત્નોવ્યવથા વસુખ્યાની; ૩
સર્વરત્ના વસુમિત્રાની; ૪ રત્નસુલબ્ધા વસુધરાની.

[—સ્થા ૩૭]

અથા અમ્બનક પવતિ ૮૪ ૦ ચોજન કિલા છે

[—સ્થા ૩૮]

અથા અમ્બનક પવતિ હજાર ચોજન જમીનમાં કિલા
મૂળમાં હજાર હજાર ચોજન પહેળા અને (અંધાર પર હજાર
'ચોજન પહેળા છે

અથા સ્થિતિર પવતિ હજાર ચોજન કિલા તથા હજાર
આઠ જમીનમાં કિલા છે તે બધે રેઝાણે સમાનપરિમાણુ
વાળા છે, અને બાહરના બાહારે હજાર હજાર ચોજન
પહેળા છે

અથા હિમિયુજ પવતિ હજાર ચોજન કિલા છે તે
સુવચ સમાન પરિમાણુવાળા તથા પચ્ચક્ર સ્થાને હજાર હજાર
ચોજન પહેળા છે, અને ૧૪ હજાર ચોજન કિલા છે.

[—સ્થા ૪૨૫—સ્થા ૪૪]

૧ આ હિમિયુજ પવતો અમ્બનક પવતી બારે દિગ્ગણે સ્થેરે આ
વારકમાં મધ્યમાં આવેલા છે અમ્બનક આર દેવાથી તેમજ ૧૧ કુપ
વિગ્રીમાં આ હિમિયુજ પવતો સર્વ અથા ૧૧ વાળા.

કર્તા	કુમારિકાઓ
૧ કલક;	૧ સમાધાર;
૨ કચ્છન;	૨ મુખતિથા;
૩ પદ્મ;	૩ મુખપુષ્પ;
૪ નલિન;	૪ ઘડીખસ;
૫ સમી;	૫ લક્ષ્મીવતી;
૬ દિવાકર;	૬ દેવવતી;
૭ વૈશ્વમય;	૭ ચિત્રસુધા;
૮ વૈદ્ય	૮ ચતુષ્પદ.

(૩) તે ૮ પ્રમાણે પશ્ચિમે કુલકમા ૮ ફૂટ અને ૮ કિયાકુમારીઓ છે તે નીચે પ્રમાણે —

ફૂટો	કુમારિકાઓ
૧ મ્વસ્તિક;	૧ કલિદેવી
૨ જમીપ;	૨ મુલદેવી
૩ કિમવાન;	૩ પૂજી;
૪ મહર;	૪ રણવતી;
૫ રુચક	૫ જોડનાથ;
૬ કુલકોત્તમ;	૬ નવમિયા;
૭ ચત્ર;	૭ સીયા;
૮ મુલ્યાન.	૮ જડા

(૪) તે ૪ પ્રમાણે ઉત્તરે રુચકમા આઠ ફૂટ અને આઠ કિયાકુમારીઓ નીચે પ્રમાણે —

ફૂટ	કુમારિકાઓ
૧ રત્ન;	૧ અલબુખ;
૨ રત્નોદ્ધવ	૨ મિત્રકેશી;

૩ મુપૅરજી;

૪ રત્નસુચક

૫ વિદ્યમ

૬ વૈદ્યમત્ર

૭ જ્યોત.

૮ અપરજિત.

૩ પૌંડરી

૪ ગીતવાસની;

૫. આશા;

૬ સુવચા

૭ શ્રી,

૮ હી

[—સ્થા ૧૧૩]

દુષક માંદિક પવત ૮૫૦ ચોજન કીધો છે

[—સ્થા ૮૧]

દુષકવર પવત હજાર ચોજન જમીનમાં કીધો, મૂગમાં
૧૫ હજાર ચોજન પડ્યોજો અને શિષ્ય પર હજાર ચોજન
પડ્યોજો છે

[—સ્થા ૭૧]

(૪) માંદિક પવતો

માંદિક (વલ્લભાકાર) પવત ત્રણ છે —

૧ માતુપોતર^૧ (પુત્રસ્વરમા);

૨. કુલકવર (કુલકવીપમા);

૩ અન્નકવર^૧ (કુલકવીપમાં)

[—સ્થા ૧]

કુલકવર પવત હજાર ચોજન કીધો મૂગમાં ૪૫
હજાર ચોજન પડ્યોજો અને શિષ્ય પર હજાર ચોજન
પડ્યોજો છે

[—સ્થા ૭૧]

૧. અન્નપોતર મરિ પુત્રસ્વરમા અને પુત્રક મરિ પુત્રકવીપમાં
જાન લેતી

(૫) અસખ્યાતમો જનુદીપ

વિજય^૧ રાજ્યાની ૧૨ લાખ ચોળન લાવી અને
પહેલી છે

[—સમ ૧૧]

વિજય, ચૈત્યવ, રત્યવ અને અપરચિત સખ્યા-
નીમા પ્રાકારે ૩૭ ચોળન લીધા ॥

[—સમ ૧૨]

(૬) અસખ્યાતમો અનુલિપ્ત સમુદ્ર

અનુલિપ્ત સમરનો વિનિષ્ઠ નામનો ઉત્પાતપત ૧૭૨૧
ચોળન લીધો ॥

[—સમ ૧૩]

અનુલિપ્ત બલિનો રુચકે રૂ^૨ ઉત્પાતપત ૧૭૨૧
ચોળન લીધો છે

[—સમ ૧૪]

આ કીજી નામ જનુદીપ છે જે તે રૂપમ જનુદીપે જનુદીપ
ન સખ્યાનો ભાગને જનુદીપ કીજીનુદીપ લાવી અસખ્યાતમો
જનુ ૧૨ લાખે છે. રૂપમ જનુદીપ લાવી રૂપમ જનુદીપ નામસમય છે.

૨. રૂપમ જનુદીપની જનુદીપ ૫૨ વિભાગે છે. વિજયના
અધિપતિનો આ વિજય નામનો વિજયનો અસખ્યાતમો જનુદીપ
છે. તે જ રૂપમને નામના રૂપમને અસત અને અપરચિત કીજી
અધિપતિને તે તે નામનો રૂપમને વિજય જનુદીપ અસખ્યાતમો
જનુદીપ છે.

૩. તે જનુદીપનાં અસત રૂપમ નામે તે આ ૫૨૬ ૧૨
જનુદીપે જે તેની તેનું અસખ્યાતમો વિજય નામ રૂપમ છે. તે જનુદીપ
જનુદીપ વિજયના ૧ રૂપમ રૂપમનો અસત છે.

આ જનુદીપ જનુદીપે જે જનુદીપ રૂપમને ૧ ૧૨
જનુદીપ છે.

૫. અભિષેકસિદ્ધાન્તો —

૧૬૪૧ના મળતાગમ્ય મુદ્દિકા આવેલી છે તે મુદ્દિકાની
બંને વિદ્યાએ ૧ મેળન દુર જિનમરનો આવેલ છે એ જિનમરન જાણે
આ અભિષેકસિદ્ધાન્તો છે. પૂર્વમાં ચંદ્રકનકા, પશ્ચિમમાં રત્નકનકા,
દક્ષિણમાં અતિચંદ્રકનકા અને ઉત્તરમાં અતિરત્નકનકા છે. અતિ
વિશેષદ્વાર વાળી બન્ને વિદ્યામાં બેઠેલ સિદ્ધાસન અને બાકીની બન્નેમાં
બન્ને સિદ્ધાસન છે. આ સિદ્ધાસનો પર તે તે વિદ્યામાં કાળના મનાર
વીજાંદરો અભિષેક થાય છે ચંદ્રકનકા અને રત્નકનકા પર બન્ને
સિદ્ધાસન માનવાનું કાણુ છે છે પૂર્વ મહાનિરોધ અને પશ્ચિમ મહા-
નિરોધમાં બેઠેલ સ્વામી કોઈ વખત બન્ને વીજાંદરો જન્મ થાય તો બેઠી
સ્વામી તેમને અભિષેક કરી રહે બરાબ અને બરાબમાં બેઠેલ વખતે બેઠે
વીજાંદરો જન્મ હોય છે તેથી ઉત્તર અને દક્ષિણની વિદ્યા પર બેઠેલ બેઠે
સિદ્ધાસન મળ્યું છે.

૧. લંબુદીપ્ત્ય વર્ષો — ફોર્મ —

૭ વર્ષીયમાં ૩૦ સાધુ વર્ષ — ફોર્મ આવેલ છે તે આ — બરાબ,
બારાબ, દિગ્બર, દિગ્બર, હરિવર્ષ રમજાન અને નિરોધ જન્મ
મીઠા દક્ષિણને બરાબ અને ઉત્તરને બરાબ આવેલા છે બરાબની
ઉપર દિગ્બર અને દિગ્બરની ઉપર હરિવર્ષ આવેલા છે. આ રહે ફોર્મ
મિત્ર જાણી દક્ષિણે આવેલાં છે ત્યાર પછી મિત્રની બરાબ આવેલું
નિરોધ ફોર્મ છે તે બે બાજમાં મહેવાય છે. મિત્રની પૂર્વમાં રહેલું નિરોધ
પૂર્વનિરોધ મહેવાય છે. અને પશ્ચિમમાં રહેલું નિરોધ પશ્ચિમ નિરોધ
મહેવાય છે. નિરોધ જાણી મિત્રની ઉપર રમજાન અને તેની ઉપર દિગ્બર-
વર્ષ અને તેની ઉપર બરાબવર્ષ છે રમજાન દિગ્બરવર્ષ અને બરાબ
વર્ષ આ રહે ફોર્મ મિત્રની ઉપર આવેલાં છે. આ વિદ્યાન જિનમ વિદ્યાને
આવેલે કમળને. જન્મ બરાબ વિદ્યાની અધિકારી તો સ્વ ફોર્મને મિત્ર
ઉપર વિદ્યામાં જ રહે છે. કાણુ, બરાબમાં વિદ્યાને નિવમ સૂચના
બરાબ ઉપર બરાબનિવ છે. સૂચિય વર્ષ મિત્ર સ્ત્રી બધા રહેલાં વાળી
બાજુએ ઉપર વિદ્યા મળ્યા છે અને બરાબના મળ્યાને આ નિવમ
પ્રમાણે ઉપર વિદ્યામાં મિત્ર મળ્યા. બરાબ ફોર્મમાં સૂચિયની એ વિદ્યા છે
તે બરાબમાં સૂચિયની છે તેથી ત્યાં જન્મ સૂચિય વર્ષ મિત્ર બરાબ મિત્ર
ઉપર વિદ્યામાં જ રહે છે. આ જ પ્રમાણે બીજા વર્ષો નિરોધ જન્મ સમગ્ર ફોર્મ

આ સુને વધેરિ નિશ્ચય કથાર ૭ વર્ષેર જાવ છે. તે જલ પૂરથી જમિન કાઢ્યા છે તે વ્યા—દિમવત મહાદિમવત નિરપ નેક દુઃખી અને યિજરી. ભવત અને દિમવતને દિમવત વર્ષેર જુદા જો છે. દિમવત અને હનિવતને મહાદિમવત જઈત જુદા જો છે. હનિવત અને નિરેકને નિરપ જઈત જુદા જો છે. નિરેક અને રામવતને નેક જઈત જુદા જો છે. રામવત અને હિરવતવત ફેરને દુઃખી જઈત જુદા જો છે. અને હિરવતવત અને ભવત ફેરને યિજરી જાવ જુદા જો છે.

[illegible]

६. कालदास कवि की रचना की विधि :-

[illegible]

विशेष व जाने विवरण व है।—

કિમવત કૈવલી પૂર્વ અને પશ્ચિમે કલ્પલક્ષ્મી અને કિમ્બે કિમ
વત કલવ વ્યા કવરે મહાકિમવત પર્વત છે. કિમવત કૈવલી પા
અને પશ્ચિમે કલ્પલક્ષ્મી છે. તેની કવરે કિમલી પર્વત અને કિમ્બે
પુરમી કલવ છે. આ અને કૈવલી કલવ-કિમ્બે નિસ્વામી ૧૧ પર્વ
કૈવલી પ્રમદ્ય માત્ર અને પૂર્વ પશ્ચિમ-કલ્પલક્ષ્મી અને કૈવલી પ્રમદ્ય
માત્ર કલવ ન છે

• **इतिषधं ज्ञाने दृग्भाजन्यः सिद्धः—**

હાલના પૂર્વજિમિયા કાનકસમુદા અને કાને નિવધ જાવ જા.
જિમિયા મહાજિમિયા જાવ જાનેથી. ૭. રાજ્યના પૂર્વજિમિયા

વનસ્પત્યુદ અને કચરે પુઠ્ઠી અને રક્ષિણે નીકળવ જરતો આરેકા
 ૭. આ અને કોચાની પૂવ પશ્ચિમની લગભગનું માપ ૭૭૬ ૧૩૬૭ ચોજન
 પ્રમાણ અને કચરસંકિલ્પના વિસ્તારનું માપ ૮૪૧૧૬૬ ચોજન પ્રમાણ
 સાથ ન ૭.

૧ વિરોધ સેવા.—

નિપત્તવ અને નીકળવ જતલી વચ્ચેનું તે કોચ વિરોધ કે
 ખાલિરોઠ કોચા ૭ તેની પૂવ અને પશ્ચિમે તેા વનસ્પત્યુદ ન ૭.
 આ વિરોધ ૭ તેા બેક આ જ્ય તેની વચ્ચે મેડુસવ કોચાથી તેના ને
 નિશ્ચય કર્ક નવ ૭—પૂર્વવિરોધ અને પશ્ચિમવિરોધ આઠ વિરોધ કોચ
 પૂવ અને પશ્ચિમમાં કાણુ બેકલાજ ચોજન પ્રમાણ ૭ અને
 કચર રક્ષિણમાં ખોટુ ૩૩૧૮૪૬૬ ચોજન પ્રમાણ ૭. પૂર્વ અને પશ્ચિમ
 વિરોધની પહેલર્ક (કચરસંકિલ્પ) તેા સરખી ન ૭ બિરો ૬ ચોજન
 ૩ ૧૮૪૬૬ પ્રમાણ ૭. અને તેમની પૂવ પશ્ચિમ લગભગ જ્ય સરખી ૭
 બિરો ૬ ન વહીખાએક લાખચોજનમાંથી મેડુસવના વિસ્તારના
 ચોજન નાઠ ૬૪૪૫ ન ચોજન રહે ૭ આની બાધી લગભગ નાન
 કોચી ૭—બિરો ૬ પ્રવેશની ૪૧ ચોજન પ્રમાણ ૭

૧૮ રેવડુડુ અને કાચરડુડુ સેવા.—

આ અને પુખ્તો ખાલિરોઠમાં ન અનેકા ૭ વિરોધની રક્ષિણે
 નિપત્ત અને કચરે નીકળવ જરતો આરેકા ૭ ને અને પર્વતમાંથી વળત લાકારે
 અને વળત લાકારે નીકળવે મેડુ વધુ વિસ્તાર પશ્ચિમ ૭. બિરો ૬
 બે અને પર્વતની અને લાખા નીકળવે ૩૩ મેડુન ૧૫૪૬ ૭ બે લાખા
 વળત લાકારે કોચાથી બે લાખાએ બાકાર બર્ધચલાકાર વાપ ૭. નિપત્તની
 અને લાખાની વચ્ચે રેવડુડુ અને નીકળવી અને લાખાની વચ્ચે કાચરડુડુ
 ૭ આ અને કોચાબર્ધચલાકાર ૭ અને સરખા વિસ્તારવાળા ૭ વિરોધે
 ૩૩ વિસ્તાર ૩૩૧૮૪૬૬ ચોજન પ્રમાણ ૭ તેમાંથી વચ્ચે આનેજા મેડુડુ
 ૧૪૬૫૨ ચોજન નાઠ ૬૪૪૫ બાધી ૧૩૧૮૪૬૬ ચોજન પ્રમાણ રહે ૭ ને
 અને પુખ્ત ૭. તેનુ બર્ધ હીમિ બિરો ૬ પ્રવેશ ૩૩૩ સરખ પ્રમાણ પચી
 આરે તે આ—૧૧૮૪૨૬૬ ચોજન પ્રમાણ. આ કોચસંકિલ્પ વિસ્તારના
 ચોજનનું માપ ૭ તેને ૬૩ કોચાબર્ધ અને ૭ પ્રવેશ પુખ્તી લખ

(ફિલ્મ) મુદ્દિમનવને અને એસવથી નમણો વિસ્તાર ટિપ્પરીને ૭
 થયા અને એસવને વિસ્તાર સરખા ૭ ૧૧૧૬૬૬ થાજન પ્રમાણ ૭
 બીજો મુદ્દિમનવ અને ટિપ્પરીને વિસ્તાર ૧ ૧૧૬૬૬ થાજન પ્રમાણ ૭
 અને એ જાનેની હજાર્ડ (૫૧-ફિલ્મ) ૧૧૬૬૬૬ થાજન સરખા ૭
 ૭ ૭ અને ૧૧૧૧ ૧ થાજન થયા ૭.

મદ્યદિમનવ-ગુઠમી.—મુદ્દિમનવ ૧૧૬૬૬૬ ઉપર તેમણી
 નમણુ વિસ્તારપણુ દિમનવથી અને ૭ અને તે કિત્તી ઉપર તેમણી નમણુ
 વિસ્તારપણુ મુદ્દિમનવ ૭ અને ૭ તે ૭ પ્રમાણે ટિપ્પરી ૧૧૬૬
 જાણી ફિલ્મ તેમણી નમણુ દિમનવ ૭ કિત્તી અને તેની ફિલ્મ તેમણી
 નમણુ વિસ્તારપણુ ગુઠમી ૧૧૬૬૬૬ અને ૭ આ જાને મુદ્દિમનવ અને
 ગુઠમી વિસ્તાર (૭૧૧-ફિલ્મ) ૧૧૧ ૬૬૬ સરખા ૭ ૭ જાનેની
 સરખા હજાર્ડ ૧ થાજન પ્રમાણ ૭ અને હજાર્ડ (૫૧-ફિલ્મ)
 ૧૧૧૬૬૬ થાજન પ્રમાણ ૭

નિષ્કાન્ત-ગુઠમી.—મુદ્દિમનવ ૧૧૬૬૬૬ ઉપર તેમણી નમણુ
 વિસ્તારપણુ હિપ્પરીફિકાર ૭ અને તેની ઉપર નિષ્કાન્ત તેમણી નમણુ
 વિસ્તારપણુ જાણે ૭ તે ૭ પ્રમાણે ગુઠમી ૧૧૬૬૬૬ ફિલ્મ રાખાઈ
 અને તેની ફિલ્મ નીચવ ૭ જાણે ૭ આ જાને નિષ્કાન્ત અને
 નીચવ જાણે વિસ્તાર, હજાર્ડ અને હજાર્ડમાં સમપ્રમાણ ૭ તેમણી
 હજાર્ડ (૫૧-ફિલ્મ) ૧૧૧૧ થાજન, હજાર્ડ ૧ થાજન અને
 વિસ્તાર (૭૧૧-ફિલ્મ) ૧૧૬૬૬૬ થાજન ૭

૧૧ રેતદ્વય જાણે.—

રેતદ્વય જાણે એ પ્રમાણ ૭ જાણેવતમા એ એ વત્તામાં ૭ વધા
 ૩૧ નિષ્કાન્ત એ ૩૧ વત્તામાં ૭ તે ૭ થયા ૭ બિલ્ડે ૩ થાજા ૭
 તેથી તે ૭૧ વત્તામાં હોવામાં ૭ અને તે કિત્તીમાં ઉપર નમણે ૭ થાજામાં
 ૧ ૧ થાજ વત્તામાં થાય ૭ તેથી તે ૧૧ વત્તામાં હોવામાં ૭ જાણેવતમા
 ૭૧ થાજામાં જાણે અને ફિલ્મમાં જાણેવતમા ૩૧માં ૭ તેમાં નિષ્કાન્ત
 વિષયમાં જાણે ૭ તે જાને ૧૧ થાજન થાજા ૭ આ વત્તામાં
 થાજે થાજા અને જાણે થાજા એ જાણે ૧૭ થાજ ૭ ફિલ્મ જાણે
 અને જાણે જાણે વધા ફિલ્મમાં અને જાણે જાણે ૩૧ વિષયમાં
 થાજામાં ૧ થાજન થાજા ૭ તે પ્રમાણમાં ૩૧ વિષયમાં નથી ૭

બિરો નખાં જઈ ૩૪ વેલકપાઈ ઝળા નરોડા છે. બે રૂનેઃ જાણખાં
જામે મુખ જાનેડી છે. તેમના કાર જાનઈ ઈને ત્યાં મુખી ૩ તેણે રીધા
૧ લીધી રોજ ત્યાં મુખી જાણાં રહે છે. જામે જામે જઈ જામે ૩ તે મુખાં
જામે જામે જાનઈ બિરોઃ જાણાંને જામે જાણાં જામે ૧૩ મજામા
જામે જામે લીધી રોડે ૩ એથી તે મુખાંમાં પ્રમાણ જામે છે.

જા ૩૪ રીડ વેલકપ જિરાજા ઇન્દ્રાપદી જાણિ જામે ૧૩ વેલકપા
૩ તે જામે જાણાંમાં પ્રમાણે જિરાજા જાણિ જિરોડી જાણાંમાં જાણાં
જાણેજા છે. બે જામે બેઃ જામે જાણાં જાણાં જામે જામે છે.

૧૧ વેલકપાં જાણેઃ—

જાણાંમાં જામે વિકુલ જા ૧૩૪૪૪ જાણેજાં જાણાં જામે જાણાં
જિરો ૩ જાણાં ૩ તે જાણાં જાણેજાં જાણાં જાણે મિતુ મુખી જાણાં
જાણે એ જાણાંમાં જાણેજાં ૩ જાણે જાણે ૧૩૪ જાણેજાં પ્રમાણ
જાણેજાં ૩ જાણે જાણાંમાં જાણેજાં જાણે જાણે ૩ ૩ તે જાણાં
જાણે જાણે જાણાં તે ૪ જાણાં જાણે ૩ જાણે જાણે જાણાં તેમની જાણે
જાણે જાણે ૩ જાણે મિતુ જાણે તેમની જાણે ૧ જાણાં ૩ તે
જાણાં ૧ જાણાં જાણે જાણે મિતુ જાણે જાણાંમાં જાણે જાણે
૩ રૂનેઃ જાણે જાણે ૩ ૧ જાણાં ૩ જાણે જાણાંમાં
જાણે જાણે જાણે (ખુ-૧૩) ૧ જાણે જાણાં પ્રમાણ ૩

૧૫૫૫૫ જાણે જાણાંમાં બે બે જાણાંમાં જાણે જાણાંમાં જાણે
જાણે જાણે ૩ જાણે જાણાંમાં જાણે જાણે મિતુ જાણે જાણે
જાણાંમાં જાણે ૩ જાણે જાણે જાણે જાણાંમાં ૩ જાણે
જાણે ૧૩૪ પ્રમાણ તે જાણે ૩ જાણે જાણે જાણે પ્રમાણ
૪ જાણે

૧૨ જાણેજાં વેલકપાં જાણેઃ—

જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે
જાણે ૩ જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે
જાણે જાણે ૩ જાણે જાણે ૩૪ જાણે ૧૪ જાણે જાણે જાણે
જાણે ૩ જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે
જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે
જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે
જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે

એક મુદ્દા નીચેના ઉત્તર દિવારે અને બીજો તેના દક્ષિણ દિવારે, ત્યાર પછી જ્યાં જ્યાં તે જ પ્રમાણે બે વિગળ અને તેમની પછી બે બતાર વહેશે—તે જ્યાં એક ઉત્તર દિવારના વચ્ચેથી વહેતી અને એક દક્ષિણ દિવારથી વહેતી, ત્યાર પછી ફરી પાછા બે વિગળ ઘણાંદિ કામ વડે પૂર્વ દિશામાં જ્યાં મળ્યા જ્યાં વહારકાનો આવેલા છે. તે જ પ્રમાણે પશ્ચિમ દિશામાં જ્યાં જ્યાં વહારકાનો આવેલા છે એ પ્રત્યેક વહારકાની પોચાઈ (જુલ-અંશિમ) ૫ ચોજન છે અને લંબાઈ (ઉત્તર દક્ષિણ) ૧૧૫૨૨૬ ચોજન છે. તથા બે વહારકાનીની લંબાઈ મૂળમાં નિશ્ચય છે. એકાદ જાંત વડે ૪ ચોજન અને બીજે શીલા કે શીલાના નથી થાયે ૧ ચોજન પ્રમાણ છે.

૪૮. જાણીદીપ્તિ દ્વયો

હા બીજો દિવાર તે જાંત ચાલથી રક્ષા ચાલથી અને બીજા ચાલથી એમ મુજબ જ્યાં પ્રમાણ છે. તથા મળે જાણીદીપ્તિ જરૂર હોય છે તે જ પ્રમાણે—

ક્રમાંક	દ્વયો	લંબાઈ	પોચાઈ	પોચાઈ	પોચાઈ
			મૂળમાં	દિવારે	
૧. વિગળ	૧૧	૫	૫	૫	૧૫
૨. વિગળી	૧૧	૫	૫	૫	૧૫
૩. મધ્યવિગળ	૮	૫	૫	૫	૧૫
૪. કુખી		૫	૫	૫	૧૫
૫. નિશ્ચય	૮	૫૦૦	૫૦૦	૫	૧૫
૬. નીચવ	૮	૫	૫	૫	૧૫
૭. વહારકાની વડે ૧૧					
૮. મધ્યવિગળ					
૯. પ્રત્યેકાંતિ વહાર-આવ	૧	૫	૫	૫	૧૫
૧૦. ચોખાઈ (૫ ૬)	૮	૫	૫	૫	૧૫
૧૧. મધ્યવિગળ ()	૮	૫૦૦	૫	૫	૧૫
૧૨. નિશ્ચય ()	૮	૫	૫	૫	૧૫
૧૩. મધ્યવિગળ ()	૮	૫	૫	૫	૧૫
૧૪. નીચવ	૮	૫	૫	૫	૧૫

| જાંતની
ક્રીડાઈ | જાંત નામ | ક્રક નામ | કુળાઈ
ધોળાઈ | પરોળાઈ
ધોળાઈ | ક્રીડાઈ
ધોળાઈ |
|-------------------|-----------|------------|----------------|-----------------|------------------|
| ૧ | દિમયાન | ૫૦ | ૧ | ૫ | ૧ |
| ૧ | દિગતી | ખેંદરિક | ૧ | ૫ | ૧ |
| ૧૦૦ | મહાદિમયાન | મહા૫૦ | ૧ | ૧ | ૧ |
| ૧૦૦ | ગુહાપી | મહાખેંદરિક | ૧ | ૧૦૦ | ૧ |
| ૪૦૦ | નિરપ | તિમિરપ | ૪ | ૧ | ૧ |
| ૪૦૦ | પીઠવત | કેટરી | ૪ | ૧ | ૧ |

૨. દેવકુનુ-ઉત્તરકુનુના ક્રોડા:—

નિરપ વરધસી કપરે લગરું ધોળાઈ કર્મિને ક્રીડાઈ દેવકુનુના ક્રોડા નામી પુર્ણવર ક્રીડાઈ વિરપ્ત અને વિવિરપ્ત નામી બે જતી છે. આંઈ પણ કપરે લગ્ન કર્મિને ક્રીડાઈ છોડેલા નીના મન આગમી ૧ ધોળાઈ ક્રીડાઈ (ક્રીડાઈ ક્રીડાઈ) અને ૫ ધોળાઈ પટોડાઈ (પટોડાઈ) અને ૬૦ ધોળાઈ ક્રીડાઈ નિરપ નામનો મહાક્રીડાઈ છે. એવો કપરે ક્રમીક તેમજ ક્રીડાઈ ધોળાઈના બધી દેવકુનુ ક્રીડાઈ નામીના મહાક્રીડાઈ છે.

તે જ પ્રમાણે ઉત્તરકુનુના ક્રોડા નિરપ જવુ સમજી લેવાનું છે. ૧ ૬ ક્રીડાઈ ૩ ૩ ને નીચેવત જાંતની ક્રીડાઈ ક્રમીક ક્રીડાઈ છે. અને વિર-પિર અને ક્રીડાઈ ક્રમીક નામી જતી જાંત નેમની ક્રીડાઈ આગમી છે.

૩. કાંજુક્રીડાઈ પ્રમાણવરી:—

કાંજુક્રીડાઈ: કાંજુક્રીડાઈના પ્રમાણની નીચેના ને એ જાનકર્મી (ક્રીડાઈ) દેવ તેમ જાંત વિરપ્ત એકા ધોળાઈ પટોડાઈ ક્રીડાઈ મનર પાંચ મેકા એવી ક્રીડાઈ—જાંતનામાંની નીચે એ ક્રીડાઈ પટોડાઈ ૩ ને ક્રીડાઈ ૧૧ મેકા છે. બે પ્રમાણમાં ૧૪ છે. કાંજુ કાંજુક્રીડાઈ મહાક્રીડાઈ:—એકા ક્રીડાઈ ક્રીડાઈ ક્રીડાઈ—૧૪ છે. તે ક્રીડાઈ લગ્ન પાંચ મેકા દેવ છે. પાંચ મેકા ક્રીડાઈ ૧૪ મહાક્રીડાઈ ક્રીડાઈની મહાક્રીડાઈની ૧૧ મહાક્રીડાઈ અને ૩૧ વિરપ્તની ૧૪ નીચે (૧ ૧૧ મેકા) એવો તે નીચે છે તે ક્રીડાઈ—ક્રીડાઈ તે દેવ છે જાંત પ્રમાણ દેવ નીચે જાંત મહા ૬ ક્રીડાઈ મહા નીચે પ્રમાણે—

૩૩ કોમળ કારી અને નરિસિંહ—

૧૪૬૫ને જલ દાર છે એક પૂર્વમાં એક પશ્ચિમમાં અને એક ઉત્તરમાં પ્રવર્તમાં મે ૧૧ ચેતન વિસ્તૃત છે અને અંતિમ ૧૧૫ ચેતન વિસ્તૃત છે. એ જલે કારીમાંથી કમલ વગર સિંધુ અને શક્તિવાળા નરીસિંહ નીકળે છે. પ્રવર્તમાં એ તેજ અસ્તવર્ત ન પૂર્વ અને પશ્ચિમમાં વહે છે જલ શક્તિવાળા સિંહવર્ત વર્તમાં પશ્ચિમ દિશાસિંધુન વહે છે

૧૪૬૬થી એવ પેદારિંક કાને જલ નલ દાર છે એક પૂર્વમાં એક પશ્ચિમમાં અને એક દક્ષિણમાં પ્રવર્તમાં મે ૧૧ ચેતન અને અંતિમ ૧૧૫ ચેતન વિસ્તૃત છે પૂર્વ અને પશ્ચિમમાં કારમાંથી કમલ રક્ત અને રક્તવાળી નદી નીકળે છે અને તે અસ્તવર્ત વર્તમાં વહે છે દક્ષિણ કારમાંથી મુખ્યદેહ નદી નીકળે છે અને તે કિસ્મતવર્ત કારમાં પૂર્વસિંધુન વહે છે

૧૪૬૭ અને પેદારિંક કા કિવાળા નાળાના ૪ મહાકરો (મહાવશ મહાપેદારિંક દિગ્વિષ્ટ અને કેટરી)ને અન્વ દાર છે એક ઉત્તર વર્ત અને નીચું દક્ષિણ વર્ત તે આર કોમળ કારીનું માપ લવા તેમથી ગમકી નીસિંહ નીચે પ્રમાણે—

કોમળ	દાર	અસ્તવર્ત	અંતી	પશ્ચિમવર્ત	અંતી
મહાસિંધુના	મહાવશકા	૧૫ ચે	દક્ષિણ	૧૫૫ ચે	દક્ષિણ
નિલ	દિગ્વિષ્ટ	૫ ચે	કેટરી	૧૫ ચે	દક્ષિણ
ગુહા	મહાપેદારિંક	૧૫૫	કાપાહા	૧૫ ચે	નરકાંત
નિલવર્ત	કેટરી	૧૫ ચે	નારીકાંત	૫ ચે	કોલ

૨૪. નરીસિંહનાં વક્ત્રુ, નાળાના અને ઉત્તર—

અથ કો વર્તમાળા અન્વમાં ન આવેલા છે. પ્રવર્ત પૂર્વ અને પશ્ચિમ કારમાંથી નીકળનારી નરીસિંહ વગર અન સિંધુ તથા રક્ત અને રક્તવાળી કર્દ પ્રવર્ત તે કારમાંથી નીકળીને કારીની દિશામાં ન ૫ ચેતન વહે છે; એટલે કે પૂર્વ કારમાંથી નીકળનારી વગર અને રક્ત કર્દ પ્રવર્ત ૫૫ ચેતન વર્ત ન ૫ ચેતન વહે છે અને પશ્ચિમ દિશાના કારમાંથી નીકળનારી સિંધુ અને રક્તવાળી કર્દ પ્રવર્ત ૫ ચેતન પશ્ચિમ દિશાસિંધુન વહે છે અને પશ્ચિમ ન પેદારિંકના દિશાસિંધુન વહે છે — એટલે કે ૫ ચેતન પૂર્વમાં વગર પશ્ચિમ ન વગર-સિંધુ નરી અસ્તવર્ત

મિથુન અને રાહુ-ચંદ્રનાની બોલવાલિયુન નહે છે જાણીની જાણી નહીં
જેવર કે દરિયા કાચનાની નીકળે છે અને તેથી જ તે પેલપેલના કૌર
વણ પ્રજાની જ નહેવા ચડે છે તે તે જાવ જણી નહીં પેલપેલના
કૌરની અડિયુન કિયાઈ પર્વત પર કેટલા મોજાન નહે છે તે જા પ્રજાને —

જાત	જાતી	મોજા	કાચ
કિયાઈ	જા-સિયુ	૧૧૭ -	૩૬ થી અધિક
	કેલિયાઈ	૧૧૮ -	૧
કિયાઈ	રાહુ-ચંદ્રનાની	૧૧૯ -	૩૬ થી ૬૦૬ નધારે
	કુરુષ્કા	૧૨૦ -	૧
મહાકિયાઈ	કેલિયાઈ	૧૧૧ -	૧
	કેલિયાઈ		
કુરુષ્કા	કુરુષ્કા	૧૧૧ -	૧
	નરમંડા		
નિયમ	કેલિયાઈ	૧૧૧ -	૧
	કેલિયાઈ		
નિયમ	નરમંડા	૧૧૧ -	૧
	કેલિયાઈ		

જા પ્રજાને જાવ પર નહી જાતે તે કહે પેલપેલના પ્રજાકાંઈ
પર છે

જાતી મહાકિયાઈ — કિયાઈ કે ૧૧ — જાવ પરથી જાતી પ્રજા
કાંઈ પડે છે જાતી જાતી જાતી કિયાઈ એવા જાતી પડે છે
જા જાતી મેવાઈ છે તેવે મિથુન જાતી કાંઈ જાતી તેવું જાતી જા
પ્રજાને

	કિયાઈ	જાતી	જાતી
૧ જા-સિયુ	૧૨૬	૧૨૬	૧ જા
૧ રાહુ-ચંદ્રનાની			
૧ કેલિયાઈ-કેલિયાઈ	૧૨૭	૧	૧ જા
૧ કુરુષ્કા-કુરુષ્કા			
૧ કેલિયાઈ-કેલિયાઈ	૧૨૮	૧	૧
૧ નરમંડા-નરમંડા			
૧ કિયાઈ-કિયાઈ	૧	૧	૧

મળી એટલે કે ૨૦ મહાનાદીઓની ઘણા અને વિસ્તાર નીચે પ્રમાણે—

વારિ નિશાપ જા નિશાપ વારિ છવ્વઈ બી છવ્વઈ

મળેલકાની ૪ અને } ૧૩ થી ૧૨૩ થી ૩ થી ૧૩ થી				
૩૨ નિશાપ ૧૨ } ૧૩ થી ૧૨૩ થી ૩ થી ૧૩ થી				
દિગ્ગજ-નકસર-કાની-૪ } ૧૩ થી ૧૨૩ થી ૩ થી ૧૩ થી				
અને મળેલકાની ૧૨ } ૧૩ થી ૧૨૩ થી ૩ થી ૧૩ થી				
દિગ્ગજ-નકસર-કાની-૪ } ૧૩ થી ૧૨૩ થી ૩ થી ૧૩ થી				
મળેલકાની ૧ } ૧ થી ૧ થી ૧ થી ૧ થી				

૧૨ નદીઓ અને વીજ કંઈ, વાકવર્તી વમેરે—

કાંઈ અને કાંઈના નદીઓ અને કિનારા જમણા જમણા મળીને ૩૨ નિશાપ છે એટલે છવ્વઈ, પ્રત્યેક નિશાપમાં એક એક વીર્ગદાર દોષ છે ૩૨ થાય અને પ્રત્યેક કિનારા જમણા જમણા નિશાપમાં જમણા વીર્ગદારો સમજાય જાય. આટલી વીર્ગદારી એમ વાકવર્તી અને નકસર-નકસરની કમલિત જમણા-જમણાની સમજામાં કહી ૦ જમ્મ એક દરેક નિશાપમાં ૩૨ વાકવર્તીનો સમજ ન નથી કાણુ કે વાકવર્તીના જ જા પ્રમાણે મહાવિદેહમાં જમણાને જમ્મ જાર વાકવર્તી તો દોષ ન છે. ૧૦ જમ્મ જારી મિલ્લ વાકવર્તી મહાવિદેહમાં સમજે ન નહિ એ જમ્મ વાકવર્તી દોષ ત્યાં વાકવર્તી દોષ ન નહિ એ જમ્મ વાકવર્તી દોષ ૦ એટલે કે જાર નિશાપમાં એ વાકવર્તી કહી ત્યાં વાકવર્તી થી ન નહિ તેથી કાંઈક મહાવિદેહમાં વાકવર્તી ૧૮ ન દોષાને સમજ ૦ ૩૨ એ નહિ ન નથી નિશાપમાં વીર્ગદાર જમ્મ વાકવર્તી જમ્મ દોષ ન ૦ એટલે વાકવર્તી જમ્મ ૩૨ની સમજામાં નિશાપમાં ૧૦ મિશારે વધે નહિ જમ્મ ૧૮ એ સમજ છે. તે જ પ્રમાણે નકસર એ વાકવર્તીના સહચારી ન દોષ ૦ તે જમ્મ ૩૨ નથી જમ્મ કાંઈક ૧૮ ન સમજે.

૧૩ નદીઓને કિનારે જાહે જાહે :

મહાવિદેહમાં પૂર્વમાં કાંઈ અને પશ્ચિમમાં કાંઈના નદી વહે છે એ નદીઓ પ્રત્યેક કિનારે જાહે નિશાપ દોષ છે. એટલે સર્વ મળી ૩૨ નિશાપ થાય. તે જ પ્રમાણે એ નદીઓના પ્રત્યેક કિનારે એ જાહે જાહે જાહે ૦ તે જાહે પ્રમાણ છે. કાંઈકનીના કાંઈક કિનારે જાહે

તેથી તે ચાર લાખ ચૈતન્ય લાંબા (ચતુષ્-ક્રિષ્ણ) ફેલાવેલો છે અને
 નીચે ક્રિષ્ણ પ્રિયમાં બારેલો ઉત્તર સ્વયંસુદાની જગતીમાં ક્રિષ્ણ
 પ્રિયમાં બારેલા ચતુષ્-ક્રિષ્ણ મોટા પાલ્લીમાં જગતીમાં ક્રિષ્ણમાં
 બારેલા ચતુષ્-ક્રિષ્ણ મુખી સ્વયંસુદા છે અને તેનાં જણે જણ ચાર લાખ
 ચૈતન્ય છે અને આ બધાં ઉત્તર સ્વયંસુદા પાલ્લીમાં પૂર્ણ
 અને ક્રિષ્ણમાં અને પાલ્લી નવ છે. આ કીર્તીમાં એ મેરુ છે એ
 પૂર્ણમાં અને નીચે ક્રિષ્ણમાં એ બધાં મેરુની આસપાસ જણ
 લાંબી એમ ફેરો અને જલિયા બધી બારેલાં છે તેથી આ કીર્તી જણ
 કીર્તી એ બધું જણ-જણ છે પાલ્લીમાં વરધાર અને વરંની
 જણ આ કીર્તી છે—એક પાલ્લી નામિ અને તેના આપ દોષ છે
 બધું નામિ આને સ્વયંસુદા સમજીએ પાલ્લી નામિમાંથી એમ આપ
 કીર્તી છે તેમ બધું સ્વયંસુદાની આપ એમ છે ઉત્તર સ્વયં
 કીર્તી પાલ્લીમાં ઉપ મુખી સ્વયંસુદા છે અને તે પાલ્લીમાં એ
 કીર્તી નિશ્ચય છે છે—પૂર્ણપાલ્લીમાં અને ક્રિષ્ણપાલ્લીમાં પૂર્ણ
 પાલ્લીમાં જણ આપની એમ છે વરધાર સ્વયંસુદાની મોટી
 પાલ્લીમાં ઉપ મુખી સ્વયંસુદા છે તે જ કીર્તી ક્રિષ્ણમાં જણ છે
 જણ જલિયા બધી એમ સ્વયંસુદાની પાલ્લીમાં ઉપ મુખી
 જણ છે અને કીર્તી ૧૪ આપની એમ જલિયા સમજના એ જલિયા
 પાલ્લીમાં જોતાર્થ એકા એકથી ચાર લાખ ચૈતન્ય લાંબા છે અને
 પોતાર્થમાં જણ-જણ તે તે વરધારની જણ છે આ કીર્તી આપ
 આ જલિયા વધીએ એ જાણી અને છે તેમાં કીર્તી જણ કીર્તી
 કીર્તી ફેરોની જણ તે ચાર લાખ ચૈતન્ય છે જણ પોતાર્થ કીર્તી
 જણની મોટી પાલ્લીમાં ઉપ મુખી વધી નવ છે જણ નામાં ફેરોની
 કીર્તી પોતાર્થ જણ જલિયા પોતાર્થ જણ એક કીર્તી વધી તે જ
 કીર્તી:—

કીર્તી વિસ્તાર

કીર્તી વિસ્તાર

૧. ૪ જણ	}	૧૧૨ ^{૧૧૬} _{૧૧૨} જ	૧૮૪૦ ^{૨૪૪} _{૧૧૨} થ
૨. ૨ જણ			
૩. ૨ કીર્તી	}	૧૧૨ ^{૬૧} _{૧૧૨} થ	૧૧૨ ^{૧૧૧} _{૧૧૨} થ
૪. ૨ કીર્તી			

२. से दलित	} १ करोड़ $\frac{791}{112}$ रु।	१+१०९३ $\frac{176}{112}$ रु।
१. से राजपूत		
३. से मराठिया		११३३३४ $\frac{5३३}{११२}$ रु।

10. **Wavelengths of the Spectra:**

જાન્યારીના મિઠા દેવડડુ અને મિઠા ઉતરડડુ લેવાની તેમાં મેં જ
હોઈ હતી કે જ્યારે જ્યારે પાછાનામાં મેં દેવડડુ અને મેં ઉતરડડુ કે
તેની વર્ષા નવું ચાર હોઈ ગયું. પ્રભુના સુખમાં જાન્યારીના એ વિશેષ
વર્ષ કે તે હતી કે અને દેવડડુનાં તે જાન્યારીના એ મેં સમજાવી
નામમાં હજી એવું ચડુ દેવ સમજાવ્યું. જ્યારે દેવડડુનાં ઉતરડડુનાં પ્રભુના
જ્યારે અને જાન્યારીના ઉતરડડુનાં પાછાનામાં હોઈ કે મેં જાન્યારીના
જ્યારે કે તેમના દેવે જ્યારે હજી સુખમાં અને વિશ્વમાં કે.

જન્મકાળથી જ તેણે આ કાળે જીવવાની રીત શીખી લીધી હતી. જન્મકાળથી જ તેણે આ કાળે જીવવાની રીત શીખી લીધી હતી. જન્મકાળથી જ તેણે આ કાળે જીવવાની રીત શીખી લીધી હતી.

	બકુલો યદુ	ઘાઠગીચો ગેડુ
મૂલમાં વિસ્તાર	૧ ૦૪ ૨૧	૮૫
જમણ પર વિસ્તાર	૧	૮૫
જમિ જામે ૧૮૫૦૦ જાવર	૧	૧
૧૮૫૦ જામે ઓગલસાવતું જાવર	૧૨૫૦	૧૫૧
ઓગલસા જામે ૧૮૫૦૦ જાવર	૩૧	૧૮૦૦
મિજાવ વિસ્તાર	૧૦૦	૧
મૂલમાંથી જમણ	૧ ૮	૮૫
જમણમાંથી જમણ	૧૦૦	૧

to your door—

કોલેજ માન્યતા લેવામાં નીચેના પુસ્તકનાર લીધા છે. તેને
 મહાનિર્ણય નં. ૧૪ ૧૫ થી ૧૯ નામ છે. જેથી કે કોલેજના નિયમો
 નામો છે તેના મંજૂરમાં નક્કી કરવા માન્યતા નીચેના નં. ૨૦
 નામ છે. જે કોલેજના પુસ્તકનાર અને નીચેના મહા પુસ્તકનાર
 માન્યતા પુસ્તકનાર નીચેના કે કોલેજના પુસ્તકનાર પ્રમાણ છે.

મોઘનો જન્મથી જરાગર ૮ લાખ માર્કિને અને મધુધાર જર્વ
 અને ૩ મધુધાર જર્વની જોડાઈ બાકા પુસ્તકાધિકાર ૮ લાખ થેજ
 ના રજાસિ સમજી. એ જાણવતર પુસ્તકાધિકાર પૂર્ણ અને
 ધિરજ થેસ એ જાણ હિજાર જર્વો પ્રાણીનક એમ કો ૭ અને
 જો પ્રાણીનક એમ ૪ ૧૧ રર્ધાર આપની એમ ૭ અને ૧૪
 હેસ જાણી રખે જાણી જાણ મોઘ ૭ આ પુસ્તકાધિકાર ૧૪ અને
 મધુધાર પ્રાણીનકી જાણ પ્રમાણવાળા ૭ આ પુસ્તકાધિકાર મુધી ૪
 મુધુધાર જાણ ૭ મધુધાર જર્વની બીજા જાણના પુસ્તકાધિકાર
 કો રો જાણ હર્ધા મુધુધારી જાણી નથી તેથી અધિકાર એક
 મુધુધાર મોઘ ૭ ૧૫ પ્રાણી અને જર્વપુસ્તક એ અધિકાર
 મોઘ ૭

૪ મુધુધાર—

મધુધાર પ્રમાણ મુધુધાર ૭ તે સમજીતર જાણ મોઘ ૭
 જાણ તેથી મધુધાર નોંધીતર વિચારો વિચાર કોણથી જાણ પ્રમાણવાળ
 નથી આ મુધુધાર જર્વ મધુ ૪૫ લાખ થેજન વિષ્ટ ૭—હાલ
 મધુધાર એ ૭૫ તેમ જાણે જાણ એ લાખ અને તેમ જાણે પ્રમાણ
 જાણ તેમ જાણે પ્રમાણ જાણ લાખ અને તેમ જાણે પુસ્તકાધિકાર
 જાણ જાણે ૪૫ જાણે જાણ તે લાખ થેજન ૪ જાણે જાણે પ્રમાણવાળ
 જાણ ૪ જાણે જાણે તેથી જાણે થેજન જાણે એકિમિ હાલ તે કો
 જાણે ૭—એકે

જાણ	૧	લાખ થેજન
જાણ	૪	-
જાણ	૮	-
જાણ	૧૧	-
પુસ્તકાધિકાર	૧૫	-

૪૫

એકે ૧ મધુધાર મોઘ જાણ મોઘ પૂર્ણ ૩ જાણવાળી પુસ્તકા
 ૧૦ મોઘ જાણે ૩ જાણે મુધુધાર જાણ ૧૧ લાખ થેજન જાણ
 ૩ ૪ જાણે ૪ મધુધાર મોઘ જાણે પ્રમાણ ૩ પ્રમાણવાળી પુસ્તકાધિકાર
 પ્રમાણ ૧ પ્રમાણવાળી મુધુધાર જાણે જાણ ૧૧ લાખ થેજન ૭ આખ
 ૧ ૧ ૪ લાખ થેજનવાળા ૪ મધુધાર મોઘ લાખ થેજન એકિમિ
 ૬ ૧ ૪ લાખ થેજનવાળા મુધુધાર જાણ

૩૫. જાદીદીપથી જાણીતો.

જાતક કયા પ્રમાણે પુનઃસંસ્કારીમાં મહાપ્રારે મહુષીયર જઈ
 ૭. બિરો તે જઈવ મહુષીયના કિલ્લામાં કામ જાય ૭ બે કિલ્લાની
 બહાર બિરો ૩ મહુષીયની બહાર મહુષીયને જન્મ લ્યા તેમજુ રવ
 નથી રવ, મહુષીયની બહાર મહુષ સિવાયના પ્રાણીઓ હોય ૭ તેઈ
 મહુષી પછી રાકલ જન્મ નથી; કાલજ તેઈ બિરો બધી ૧૮૮ તેજ
 રાજ્ય હોય ૭ ૩ તેમજુ મુલ્ક જ રવ, તેજા મેઈ મે જિવન પી
 મહુષન રેર રાજના નામિતે બે પ્રદેશમાં રઈ નય તે, જલના સિવાય
 નથી રાજીય એ મહુષીય બહાર ૭ તેમાં જલ હોય તે તે બધેથી
 મહુષીય બહાર જન્મ મહુષીયે રાજાવ થી ૭ જન્મ તે હોયને જ પ્રજા
 ભેદ ૭ ૩ તેમાં મેઈ જન્મ મહુષનાં જન્મ લ્યા મુલ્ક તે બહાર રાજ
 જ રહિ.

જાતક કોઈમાં મહુષીયે વિવાર હોવાથી રાજા, રાજાનીકી ૧૩
 પ્રદેશ સિવાય નથી. રાજ વર્તનાસકલ્ક કલ્કુ જલિતલ ૭

स्थानाग-समवायाग

अ. ६ इ. १०

भकापुरुषः।

ગામાન્ય બીજતો

૧ મહાપુરુષો

શ્રદ્ધાગ્રામી મનુષ્યો પાલ્ય પ્રકારના છે —

૧ અરિન્દન; ૨ ચક્રવર્તી ૩ જગદેવ; ૪ વામુદેવ;
૫ અનુમાન.

[—અ. ૪૪]

ઉકટ રાશ્ય છે —

૧ ઉકટાકટ (નુન્યે કરીને ઉકટ - ચક્રવર્તી; અથવા
મનોહર શ્રદ્ધા ઉકટ આપારવાળા - સાધુ)

૨ ચન્દ્રાકટ (ચક્રવર્તી);

૩ સ્વનોકટ (વધારે ચોરવાળો રેશ);

૪ રેશાકટ (વધારે અધિ ત રેશવાળો - ચક્રવર્તી)

૫ સપાકટ (સુવ પ્રકાંઠે પ્રકર્યને પ્રાપ્ત - તીર્થ કર)

[સ્વ ૧૫૧]

જન સ્વ છે -

૧ અવધિગ્ધનજિન મન ૫૫૫ગ્ધનજિન ૩

૨ વરુણજિન.

૩ જ પ્રનાલો કવચી અને અરિન્દન ૫૭૭ જુ છે

[—અ. ૧૧]

૪ નદીપમાં જ નૈરવનવમાં જોડે સુમરે જોડે

ગુરમાં —

૧ ૪૫ વનના લોક ગુર હોવા છે તેવા લોક ગુરમાં અભિનત

૫૦ જાતો જાત જાતથી છે.

૧ ને અસ્તિકૃતવશ; ૨ ને અકૃતવર્તીવશ; ૩ ને
 ક્ષમાસ્વશ; ૪ ને અસ્તિકૃત; ૫. ને અકૃતવર્તી ૬ ને ભગદેવ;
 ૭ ને વાસુદેવ — ઉત્પન્ન થયા છે થાય છે અને થશે.
 [સ્વા ૮૪]

જ બૃહીપદા ભસ્તવપ અને ઐશ્વત વપ પ્રત્યેકમા
 અવસ્યપિણ્દીમાં અને ઉત્પિણ્દીમાં આ જલ્લુ જલ્લુ વશ
 ઉત્પન્ન થાય છે —

(૧) ૧ અસ્તિકૃતવશ; ૨ અકૃતવર્તીવશ; ૩ ક્ષમાસ્વશ.

(૨) તે જ પ્રમાણે આ જલ્લુ જલ્લુ ઉત્તમપુરુષો ઉત્પન્ન થાય
 થાય છે — ૧ અસ્તિકૃત; ૨ અકૃતવર્તી; ૩ ભગદેવ-
 વાસુદેવ

આ જ પ્રમાણે પાતલિષ્ણ રના પૂર્વાધ તથા પશ્ચિમાધ
 વિષે અને પુષ્કણધના પૂર્વાધ પશ્ચિમાધ વિષે જલ્લુ સમજવું
 [સ્વા ૧૩]

ભસ્ત અને ઐશ્વત વપ એ પ્રત્યેકમાં હરજોડે ઉત્પ
 પિણ્દી અને અવસ્યપિણ્દીમાં ૫૪-૫૪ મહાપુરુષો^૧ થયા છે
 થાય છે, અને થશે. તે આ પ્રમાણે —

૧૪ વીર્જકરો; ૧૨ અકૃતવર્તીઓ; ૬ ભગદેવો;
 ૬ વાસુદેવો

[સમ ૫]

૧ જ્યાં વિ વશ વગેરે જલ્લુ જલ્લુ ક્ષુ છે તે જલ્લુ ભસ્ત ૧
 માથે ભેલતી જાણેકામી ન સમજાવું જલ્લુ એક અસ્તિકૃત વશ ભસ્તમાં
 અને બીજો વશ અસ્તિકૃત ઉત્પન્ન થાય છે એમ સમજવું. આ જ અસ્તિકૃત
 બીજા જલ્લુમાં વિષે જલ્લુ સમજાવેલી. એમ જન ૧૧ ૧૪માં તેમ બીજા જ
 ૧૪માં જલ્લુ એક સમજે એક કોરે એક જ અકૃતવર્તી અને વીર્જકર કોર
 છે એવી મહત્ત્વા છે સુધિ — ભસ્તર ૧ [૧૮૧-૧૧]

૧. ઉત્તમપુરુષ ૧ જલ્લુ છે. કપર ૫૪ જલ્લુમાં છે તેમાં
 પ્રતિપદ્મને કમિસાઈ ૫૪+ = ૧૦ ઉત્તમપુરુષ થાય છે

૧ બે અસ્થિતવશ, ૨ બે ચક્રવર્તીવશ, ૩ બે
 દ્યારવશ ૪ બે અસ્થિત, ૫ બે ચક્રવર્તી; ૬ બે જગદેવ;
 ૭ બે વાયુદેવ; — ઉત્પન્ન થયા છે થાય છે અને થશે.

[—સ્થ ૧]

જગૃહીપમાં ભસ્તવ અને ઐશ્વત વપ પ્રત્યેકમા
 અવસપિણ્દીમા અને ઉત્સર્પિણ્દીમા આ ચક્ષુ ચક્ષુ વશ
 ઉત્પન્ન થાય છે —

(૧) ૧ અસ્થિતવશ; ૨ ચક્રવર્તીવશ; ૩ દ્યારવશ.

(૨) તે જ પ્રમાણે આ ચક્ષુ ચક્ષુ ઉત્તમપુરુષો ઉત્પન્ન થાય
 થાય છે — ૧ અસ્થિત; ૨. ચક્રવર્તી; ૩ જગદેવ—
 વાયુદેવ.

આ જ પ્રમાણે પાતક્ષીમદના પૂર્વાધ તથા પશ્ચિમાધ
 વિષે અને પુકસમના પૂર્વાધ પશ્ચિમાધ વિષે પણ સમજર્ણ
 [—સ્થ ૧૧૩]

ભસ્ત અને ઐશ્વત વપ બે પ્રત્યેકમા કર્ણોએ ઉત્સ-
 પિણ્દી અને અવસર્પિણ્દીમાં ૫૪-૫૪ મહાપુરુષો^૧ થયા છે,
 થાય છે, અને થશે તે આ પ્રમાણે —

૨૪ વીર્ષો^૨ ૧ ચક્રવર્તીઓ; ૬ જગદેવો
 ૬ વાયુદેવો

[સ્થ ૧૧૪]

૧ જ્યાં બે વશ, ૧૨૦૦ બધું જામી રહ્યું છે તે માર ભાવ છે
 માર ભસ્તવની ભવેશ્વામી ન સમજર્ણ ચક્ષુ મિઠ ભસ્તવ વશ ભસ્તવ
 અને જ્યાં ૧૪ ભસ્તવર્ણ ઉત્પન્ન થાય છે એમ સમજર્ણ. જ્યાં જ ભસ્તવ
 નીચ જામીને વિષે ચક્ષુ સમજર્ણ થયો એમ જન ૧૪૧૪માં તેમ જોઈ જા
 ૧૪૧૪ ચક્ષુ બેઠે સમજર્ણ મિઠ ફેરે મિઠ જા વાનર્ણ અને વીર્ષો^૨ દેવ
 છે એની મહત્ત્વા છે સુમિત્ર-ભક્તવત ૧૧૫૧-૧૧૬

૨. ઉત્તમપુરુષ ૧૩ જગ્યાએ છે. ૭૫૧ ૫૪ વશાભ્યા છે તેમ
 પ્રતિપદ્મદેવ દરિયાથી ૫૪+૬=૬૦ ઉત્તમપુરુષ વશ છે.

જ બુદ્ધીપમા ઉત્કૃષ્ટ ૩૪ તીર્થકરો સજવે છે ૧

[- સ્થ ૩૪]

મહાવિરોહમા ૧ જ્યન્ય ચાર તીર્થકર, ચાર ચક્રવર્તી
ચાર જગદેવ અને ચાર વાસુદેવ હોય છે

[- સ્થ ૩૫]

ધાતદ્વીજકમાં ઉત્કૃષ્ટ ૬૮ તીર્થકર ૬૮ ચક્રવર્તી ૪
૬૮ જગદેવ અને ૬૮ વાસુદેવો ઉત્પન્ન થયા છે ધાય છે
અને ધરી

તે જ પ્રમાણે પુનઃત્વ દ્વીપાધમાં પણ મુખ્યત્વે

[સ્થ ૧]

૨ અસિદ્ધ તનો જન્મ વર્ણન

૧ અસિદ્ધ તનો જ મ; ૨ અસિદ્ધ તની પ્રવચ્ચા

૩ અસિદ્ધ તને રાનો પત્તિ —

- આ વ્રજ મુખ્યે ૧ દેવગ્રાહમાં અલ્પવાળુ ધાય છે;

દેવા પૃથ્વી પર જિતે છે- ૩ દેવોની મુખા જરાય છે

૪ દેવીણા કલકલ કરે છે- ૫ દેવેન્દ્રી મનુષ્યનાકમાં

૧ જ બુદ્ધીપમા તીર્થકરોએ સુભવ જરાય જરાય ૧૧ અને
મહાવિરોહમા ૭ મહાવિરોહમા ૩૨ વિજયે છે અને મિત્રવક્રમા તીર્થકરો
સુભવ પ્રમદામા જાળ્યો છે મિત્ર ૩૨ વિજયેલા ૩૨ અને જરાય તવા
મિત્રમા મોઠ ક્રિમ મિત્ર જ સુભવ જ બુદ્ધીપમા ૩૪ તીર્થકરો
અસિદ્ધ સુભવે ૭

૧ જા વિષ્ણુ મહાવિરોહમા ૩૨ વિજયેભાવી મધ્ય જરાય જ
૫ તીર્થકર દેવ વારી કાંતુ પદે ૫ છે.

૩ મહાવિરોહમા પુષ્પાર્ણવા ૩૨ વિજય અને જતાર્ણવા ૩૨ વિજય
મધ્ય ૧૪ વિજય અને મિત્રવક્ર અને મિત્રવક્ર મધ્ય ૧૮ ક્રિમ તે ૫ મા
જારી તીર્થકર દેવ જારી ૧ સુખ્યા ધાય.

૪ મુખ્યા પ્રકરને જાતે વિજય ન ૧

આવે છે. ૧-૧૨ સામાનિક દેવો ક્રમશઃ સદેવો, લોકપાલ દેવો દેવોની પટસભીઓ, પારિવારિક દેવો, મેનાપતિઓ અને આત્મરક્ષ દેવો મનુષ્યશ્રેણીમાં આવે છે. ૧૩ દેવો શિક્ષાસન પર બિલા ચર્ચ બાધ છે. ૧૪ દેવોનાં આસન ઘડિત ચર્ચ બાધ છે. ૧૫ દેવો સિક્કનાદ કરે છે. ૧૬ દેવો ઘેસોલોપ કરે છે. ૧૭ દેવોનાં ચેતવણી ઘડિત થાય છે અને ૧૮ સામાનિક દેવો મનુષ્યશ્રેણીમાં આવે છે. [—સ્થા ૧૩૪]

૧-૩ અશ્વિતલ મ યાવત સ્થાનોત્પત્તિ, ૪ અસ્તિ-
ત્વનું પસિનિર્વાણ—

—આ ચાર પ્રસંગે કૃપાયુક્ત ૧૮ બાબતો અને છે
[—સ્થા ૩૧૪]

૧ અકલ્પનું નિર્વાણ, ૨. અકલ્પપ્રતિપાદિત પદ્મને
વિચ્છેદ; ૩ પૂજનવચાનને વિચ્છેદ—

—આ ત્રણ પ્રસંગે : ૧ લોકાન્ધારા અને દેવાન્ધાર
થાય છે.^૧

[—સ્થા ૧૩૪]

૧-૩ અકલ્પ નિર્વાણ યાવત પૂજનવચાન વિચ્છેદ;
૪ અસ્તિવિચ્છેદ—

—આ ચાર પ્રસંગે પચ્ચ લોકા પદાર અને દેવાન્ધાર
થાય છે.

[—સ્થા ૧]

૧ ત્ય જ પ્રગલ્ભી કુલના કલ્પ વચેર જલુ સહજ કોમ્પે કિતાર
જન રક્ષા દેવાવચાન તથા તેમનું મુલુ પશ્ચિમપક્ષી આજ છે. પાનસીને
૨ જલુ તે જ પ્રગલ્ભો. (અક્ષર ૧ ૧૧ ; ૨.૧૧ ૪૧૧૦.) તથા રૂપનાં
મનસિક રક્ષા જલુ દેવાવ છે તેનું જલુ અર્જન છે. (૪ ૧૨૮)

૩ તીર્થ કરના અતિશયો^૧

૧ તેમના માથાના વાગ, ઘડી-મૂઠ શેમ અને નખ વધતા નથી

શરીર નિમસ અને નીશાન હોય

૨ આપના કુષ જેવું સફેદ માંસ અને બાહી હોય,

૪ તેમનો સ્વાસોશ્વાસ કમગની જેમ મુઝ પી હોય;

૫. આકાર અને નિકાર આખરી અદ્ય હોય;

૬ આકાશમા ધમચક રહે

૭ આકાશમા છત્ર પત્રવણ રહે,

૮ આકાશમાં સફેદ વામણે વીજાય

૯ આકાશ જેવા સ્વચ્છ સ્ટટિકનું અનેણ પાદપીઠ સ્થિત તમનું ચિહ્નાસન હોય.

૧૦ નાની ધબબોથી મુચ્ચાલિત ઇન્દ્રિય તમની આત્મજા આજગા થાય;

૧૧ બ્યા બ્યા અસ્થિતા બલે છે કે દિબા રહે છે ત્યા ત્યા ત્યાદિથી મુદ્ધ અને ધબબોથી મુચ્ચાલિત જોડું અશોકવૃક્ષ દેવો નિમિત્ત કરે છે.

૧૨ ૧૨૧ પાછળના ભાગમા તમના મમ્તકપ્રદેશે તેજોમળની રમતા ધર્મજાય છે ? હો દિવામા રાહસ્ય દેશાવે છે.

૧૩ પુખ્તી સમતળ અને રંગબીજ બની જાય છે;

૧૪ કાટા અપીમુખ ધર્મ જાય છે.

૧૫. જતુ મુખરપરી ધર્મ જાય છે;

૧૬ શીતળ મુજ પી અને મુખપા રવનથી બધી રિશાબે પ્રમાણિત ધર્મ જાય છે;

૧૭ ઝીઝી ઝીઝી ચર્ચી ઘમીનની ધૂળ બેસી બાલ છે

૧૮ ઘળજ અને ઘગજ પુષ્પોનો બાલ મુખી દમ્ભે
કરવામાં આવે છે;

૧૯ જામનોત્ર શ ક સ્પષ્ટ સુ કપ અને જામનો
ત્રાશ થાય છે

૨ મનોહ શબ્દાદિનો પ્રાદુર્ભાવ થાય છે;

૨૧ જામવાનનો ઝવર હૃદય-નમ અને ચોદનગ્રામી^૧
રોષ છે.

૨૨ જામમાત્રથી જાવામાં જાવાન ઉપદેશ કરે છે;

૨૩ જો જામમાત્રથી જાવા-આપ-અનુષ્ઠ મનુષ્યોને
પણ અને પક્ષીઓને પેલપેલાની જાવારૂપે પરિણમે છે
અને તે દિવકર મુખકર, અને શ્રેષ્ઠાથી બને છે

૨૪ જામવાનના પાદમૂલમાં બેસીને દેવ-અમુર આદિ
પરસ્પરના શત્રુઓ પણ શત્રુવા મૂલી પ્રસન્ન ચિત્તે ઉપદેશ
સંભળે છે;

૨૫ જાન્યવીચિક પ્રવચનકર્તા પણ તેમનો ઉપદેશ
સંભળવા આવે છે;

૨૬ જાન્યવીચિકે જાનવાનના પ્રમનો જવાબ આપી
શકતા નથી;

૧ જામદે જામવાન કહેને કહું કે જામિતુ નાખ્યો મારક જામ-
કેડમાં છે એ પેલાને સ્વર સહસ્રોદયપદ મુખી ખોળા છે એ એ
વાલ જામે કહી જામિતુ સ્વર કેડો દુર મુખી નવ છે એ તે જામિતુ
તારે જામવો કહું કે જામદ એ તે જામક છે અને હું વચકત મું
મરો સ્વર તે વિસહસ્રો-અસહસ્રો કેડાપદ મુખી બર્ડ તો છે

૨૭ ક્યાં ક્યાં બહુ વિચરે ત્યા ત્યા મતિ - ઉપદ્રવનો
 જાય ન રહે; ૨૮ મારી જાય ન રહે; ૨૯ સ્વપ્નનો જાય ન
 રહે; ૩૦ પરચકનો જાય ન રહે; ૩૧ અતિવૃદ્ધિ ન યાય;
 ૩૨ અનાવૃદ્ધિ ન યાય; ૩૩ દુર્લભ ન રહે, ૩૪ પ્રથમના
 રોગ પણ શુભી જાય.^૧

(-અમ ૩૪)

૪ તીર્થ કરોનો ઉપદેશ

જરૂર અને ઐશ્વર્યવશ મા પ્રથમ અને આત્મ
 તીર્થ કરો સિવાયના વચલા જાવીશ તીર્થ કરો આતુર્યામ
 ધમનો ઉપદેશ જાપ છે તે આતુર્યામ આ પ્રમાણે —

૧ સુવ પ્રજ્ઞાતિમાત્રથી વિરમણ;

૨ સુવ મૃદાવાદથી વિરમણ

૩ સુવ અદ્વિતાદ્યનથી વિરમણ

૪ સુવ પરિચ્છેદથી વિરમણ

મદ્યવિરોધમાં જ્યા તીર્થ કરો આ આતુર્યામ ધમનો
 ૫ ઉપદેશ કરે ॥

(-અમ ૨૧૧)

પ્રથમ અને અતિમ તીર્થ કરનું પ્રવચન પાસ કાચે
 દુનમ જને છે — (કારણ પ્રથમ તીર્થ કરના શિષ્યો સરસ
 છતા જડ છે અને અતિમ તીર્થ કરના શિષ્યો વડ પણ ॥
 અને જડ પણ છે) તે આ —

૧ અનુચરમાં તથામનું ધમ જડ વિજ્ઞાની કેમ નીતરે છે તે મદ્ય
 ઉપદેશ જાય અતિશયે જાણ્યા છે તે આ-૧ તે અવજ દેખ ॥
 ૧. ધર્મજ દેખ છે ૩. મર્ચાંત્રે જાય દેખ છે ૪ કારણ દેખ છે ૫
 પરિચ્છેદ-જાય દેખ છે (૫.૧૩૧) જાણી અને તથામનું સરવાળનું
 મદ્ય જુદા ૫. ૧૩૩

૧ દુસખ્યેય-આવાસસાધ્ય આખ્યાયુદ્ધ,

■ દુનિભયન-પૃથક્કરણ કસ્યર્થા કદ આપે,

૩ દુદય-મુરકલીથી સમજાવી શકાય તેણું

૪ દુસહ-અનેક પસ્પિદો સહવા માટે કશું છે પણ
શિખો તે માટે બ પદ વેચાર નથી થવા;

૫ દુરતુચર-તેમના સમન્ત ઉપદેયોનું આચરણ
અતિ મદુર ॥ તેથી જીવ પાસે તેવા આચરણની અપેક્ષા
આવાસસાધ્ય છે

વચસા વીરોદ્ધેનું પ્રતિપાદન મુખ્ય છે તેનાં પ્રશ્નો:
કેવળી શિદ્ધાં બ છે તે આ — ૧ મુખ્યાખ્યેય, ૨ દુનિ
ભયન, ૩ મુદય ૪ મુસહ, ૫ મુચર.

[—સ્થા ૨૧]

અસ્તિ તત્કલમદેવે આ અવસપિણીનાં ૬ આ શિપમ
કોનાકોદ્રીવય વીત્યા પછી વીર અવતાંબુ

[—સ્થા ૧૦૦]

આ અવસપિણીના પૃથેય મુખમ-મુખમા આશના દહ
પક્ષ જાદી હતા, ત્યારે કલમ સદ દુ ખનો અ ત કરી મિત્રો
અથા અને યોથા દુખમ-મુખમાના દહ પક્ષ જાદી હતા,
ત્યારે ભગવાન મહાવીર મિત્રો ગયા.

[—સ્થા ૧૦૧]

કુલકરો-લોઠ્ઠ્યવન્થાપઠો

૧ ભસ્તવર્ષના

જ જૂદીપમા ભસ્તવર્ષની અતીત ઉત્સપિણીમા ૬૩
કુલકરો થઈ ગયા છે —

૧ સ્વયંજલ; ૨ ચતાસુ; ૩ જનતસેન; ૪ અમિ
તસેન, ૫ તકસેન ૬ શીમસેન ૭ મહાશીમસેન; /
૮ દશરથ ૯ દ્યારથ ૧ ચતરથ.

[—સ્થા ૦૧૭]

જ જૂદીપમા ભસ્તવર્ષમા અતીત ઉત્સપિણીમા સાત
કુલકર થઈ ગયા છે —

૧ મિત્રધમા; ૨ સુધમા ૩ સુપાત્ર; ૪ અવમ
પ્રભ; ૫ વિમલચોપ ૬ સુધોપ ૭ મહાધોપ.

[—સ્થા ૧૧૬; —સ્થા ૧૧૭]

જ જૂદીપમાં ભસ્તવર્ષમાં અતીત અવસપિણીમા
૧૦ કુલકર થઈ ગયા છે —

૧ અવજલ; ૨ ચતાસુ, ૩ અવિતસેન; ૪ જન
તસેન, ૫ કાયસેન ૬ શીમસેન, ૭ મહાશીમસેન
/ ૮ દશરથ; ૯ દ્યારથ; ૧ ચતરથ.

[—સ્થા ૧૧૭]

જ જૂદીપમાં ભસ્તવર્ષમા આ અવસપિણીમા સાત
કુલકર થઈ ગયા છે —

૧. જુદીપ પ્રકરણને અંતે દિ. ૧૫૫ નં. ૩.

૨. જુદીપ પ્રકરણને અંતે દિ. ૧૫૫ નં. ૪.

નામ	જાતી
૧ વિમલવાહન	ચન્દ્રસશા
૨. અમુખ્યાન	અ પ્રકાન્તા
૩ અશસ્ત્રી	મુરુખા
૪ અભિચદ્ર	પ્રતિરૂપા
૫ પ્રસેનજિત	અમુખ્યાવા
૬ મરુદેવ	શ્રીકાંતા
૭ નાભિ	મરુદેવી

[—અમ ૧૧૭, —સ્થ ૧૧૬]

વિમલવાહન કુલકર્તા ૬ મરુદેવ જિયા કંતા

[—સ્થ ૧૧૬ —અમ ૧૧૨]

અભિચદ્ર કુલકર્તા ૯ મરુદેવ જિયા કંતા—

[—સ્થ ૧૧૬ —અમ ૧૧૨]

વિમલવાહન કુલકર્તા માટે સાત પ્રકારનાં વૃક્ષો ઉપ-
સાગ માટે પેદા થયાં —

- ૧ મત્તામક — મલ દેનાર;
૨. શુચ — સાબન દેનાર;
- ૩ ચિત્રાચ — પુષ્પમાળાઓ દેનાર;
- ૪ ચિત્રસાચ — વિચિત્ર રસો દેનાર;
- ૫ મલ્લજ — આભરણ દેનાર;
- ૬ અનન — વસ્ત્રધારક;
- ૭ અપવૃક્ષો — ઇચ્છિત વસ્તુ દેનાર.

[—સ્થ ૧૧૭]

જ બુદ્ધિપર્મા જાસતવર્ષર્મા આગામી ઉત્સર્જિનીમાં
સાત કુલકર્તા થશે —

૧ સ્થાપત્ય અને સમયગાળાનાં નિર્માણનાં કાર્યોમાં સારાની
રીતે આ સાત વ્યક્તિઓ ઉપર સ્થાપત્યમાં જ નહીં સૌંદર્યમાં પણ
વ્યક્તિઓ ઉપર આ મેકનું કાર્ય આગામી કિલ્લાની કુલકર્તા તરીકે થશે.

૧ મિત્રવાહન (મૃગવાહન); ૨ સુખમ; ૩ સુપ્રભ,
૪ સ્વચ્છ પ્રભ ૫. દત્ત (કુલ); ૬ દક્ષમ (સુરપ); ૭ સુખધુ
[—સમ ૧૪૮;—સ્થા ૧૧૧]

જનૂદીપના ભરતવર્ષમા આગામી ઉત્સર્પિણીમાં
દશ કુલકર થશે—

૧ સ્ત્રીમકર ૨ સ્ત્રીમધર, ૩ ક્ષેમકર, ૪ ક્ષેમધર
૫ વિમલવાહન, ૬ સુભૂતિ ૭ પ્રતિભુત; ૮ દશધનુ,
૯ દશધનુ ૧ શતધનુ.

[—સ્થા ૧૧૦]

૨ જ્યૈષ્ઠવતર્ષા

જનૂદીપના જ્યૈષ્ઠવતર્ષમા દશ કુલકર આગામી
ઉત્સર્પિણીમાં થશે—

૧ વિમલવાહન; ૨ સ્ત્રીમકર, ૩ સ્ત્રીમધર; ૪
ક્ષેમકર; ૫ ક્ષેમધર; ૬ દશધનુ, ૭ દશધનુ, ૮ શતધનુ,
૯ પ્રતિભુતિ; ૧ સુભૂતિ.

[—સમ ૧૪૮]

રિચયણ

[હીઠ પ્રકરણને અંતે રિખણુ બધરાં એકમિ; જ્યુ જ્યાં જ્યાંમાં પ્રથમ એ પ્રકરણની ડિ જ્યુ બધીં એવાં મુકાં છે]

૧. ૧૮ ચક્રવર્તી —

ચક્રવર્તી જગોર અને ચક્રુરોર હી યજ્ઞ ૧૮ ૧૮ની સંખ્યામાં સમકામથી સુચરે નહિ; એટલે જ્યાં સિધાન ધારણને કણને કોઈ એ એક સમકાનું એકને—આનું ડીકાકાર અને છે. મણુ એક એવે નિવન છે કે ચક્રવર્તી જ્યાં એ કાલે દોષ ત્યારે જગોર અને ચક્રુરોરને સમકાનથી અને સુચાંકા ન (સ્વાચાંક સુચ ૩) એકામમાં એકામ જાર ચક્રવર્તી જાર જગોર અને જાર ચક્રુરોરનું અનિવન તે અધારિતકર્મ નિવરણમાં નકાનું ન છે. તે જા જાર ચક્રવર્તી તે નિવરણમાં કોઈ ને કોઈ નિવરણ હમિયું એવળા. જા એટલે તે અધિકારને જગોર—ચક્રુરોર જગણ નિવન પ્રમણે જ્યાં ચક્રવર્તી હશે તેજા જાર નિવરણમાં જામકી નહિ. એટલે તેજા ૧૮-૧૮ની સંખ્યાની સમકામીનથી હી પૂર્વિ થઈ નહિ.

જ્યાં ન જ્યાં ચક્રવર્તી નિવે જ્યુ છે; મણુ, એકામમાં એકામ જાર જગોર અને જાર ચક્રુરોર એક ને એક નિવરણમાં એટલે ન તે. ત્યાં જગણ નિવન પ્રમણે ચક્રવર્તી જ્યુ સમકામી નહિ; એટલે તેજાની જ્યુ સમકામીને ૧૮ની સંખ્યાપૂર્વિ હી થઈ નહિ.

સમકા છે સુચકારને કાલે નિવન માન્ય ન દોષ નિવે જ્યુ સમકા ૩ કે નિ નિવન જમ પુરણકામોએ જામકી થીયે દોષ.

સુચ પ્રમણે તેમની ૧૮ સંખ્યા જ્યાં પ્રમણે સમકાની — ધાત્તી એ ધાવન છે પુષપ અને અમિષામાં પૂર્વામાં કાનુકીય પ્રમણે ડા અને અમિષામાં જ્યુ કાનુકીય પ્રમણે ડાની સંખ્યા સમકાની એટલે જામકીને ૧ ચક્રવર્તી થી સમકા.

૨. તીર્થક્રમ અનિસધા —

જ્યાં અનિસધા થારે નુબા મેવસાસ-દેમકાકાર ૧ ૧૩ અને અનિધાનપિલામણિ ૧ ૧-૧૧ પ્રત્યુત સુચની ડીકામાં જામકી

મુદ્ધાકાના આધારે બીજા વધારાના અવિરોધીનું જન્મ વર્ણન કરે છે. તથા ૧ થી ૧૦ મુખીના અવિરોધીને જન્મઘટક કહે છે. અર્થાત્ તેમના તે અવિરોધીમાં બીજા કાચ્છ નહિ જન્મ સુખ્યજન્મે કાચ્છ છે. ૧૧ થી ૨૦ થીએ જાત તથા જ્યારેના અવિરોધ કર્મના કાચ્છનું છે. અને જ્યારેના રેવણ છે. કિંતુ જ્યારેના રેવણ સારી કાચ્છ અવિરોધી મારે છે તેમાં ૧ જન્મઘટક, ૧૪ રેવણ, અને તથા રેવણકાળક-કર્મકાળક છે તે જા પ્રમાણે—૧ અવિરોધી સુર સરીર, ૨ અવિરોધી સુખ્યજન્મ સરીર, ૩ જાસેવાયે અધાર ૪ મધ્યમ રક્તિ સરીર, ૫ કિલ, મિલ અને કિંતુવલકાળ ૬ અધાર અધાર ૭ કાચ્છ એવું થીત થઈ ૮ સરીરમાં ૧ ૮ કાચ્છ કાચ્છે, ૯ સમયગુરુ સમય ૧ જન્મકાળકાળક સરીર, —જા ૧૫ જન્મકાળ અવિરોધી છે. ૧૧ અર્ધમાયથી થાય, ૧૨ પ્રજાના સ્થાનિકમાં લેવો ચકુલા બુધી અધાર છે, અને મિલ અને છે. ૧૩ કિંતુવલકાળ નિર્મલકાળ, ૧૪ અધારની નિર્મલકાળ ૧૫ અધાર મધ્યમાં કાચ્છ તથા અધારની કાચ્છ, ૧૬ સિદ્ધા મુખીની અધાર કાચ્છ એવી નિર્મલ કાચ્છ ૧૭ અધારના ૧૮ કાચ્છના ૧૯ અધારમાં અધારની ૧૦ મુખી જન્મનું અધારની રહેવું, ૧ મુખીની અધારની રહેવું, ૧૧ મુખીને કાચ્છના કાચ્છ ૧૨ અધાર કાચ્છને અધાર, ૧૩ અધારની અધાર અધાર અધાર ૧૪ અધાર અધાર, અધાર અધાર અધાર અધાર, —જા ૧૪ અવિરોધી રેવણ છે. ૧૫ કિંતુ સિદ્ધામાં મુખી, ૧૬ અધારમાં અધાર, ૧૭ અધાર કિંતુમાં પ્રજાના મુખનું કાચ્છ ૧૮ અધારના, ૧૯ કાચ્છના અધાર, ૨૦ અધારના અધાર, ૨૧ અધાર કિંતુમાં સ્થાનિક, ૨૨ ના અને મેઘ વધાર તથા, ૨૩ અધારના અધારના ૨૪ સરીરની અધારના અધાર —જા ૨૪ અવિરોધી રેવણકાળક છે.

અર્થ જાત અધાર રેવણ એવી રહેવું છે. ૧ જન્મકાળકને મેઘ અધાર-નિધાર અધારની અધાર કાચ્છ છે. ૨ જન્મકાળ અવિરોધી છે અધાર કિંતુ અને અધાર રેવણે અધારના અધાર કિંતુ અવિરોધી માનવામાં અધાર છે અને તે જન્મકાળ નહિ જન્મ રેવણકાળક, અધાર પત્તે રેવણ-જન્મ-કિંતુના રેવણકાળકના રેવણ પત્તેની વાડ અધાર છે. કિંતુ અધાર છે. ૩ અને ૪ અધારમાં અધાર પ્રજાના ૩૪ અવિરોધીની અધાર અને સુધારના કાચ્છ કાચ્છ પાળીની છે. ૫ અને અર્ધમાયથી

પણ જાઓ દેવ તે જ્યારે સત્તા ઓ કાલુ સ્વામીનર્મી જ અન્ન
કલ્પિનીયા માત્ર આ ક (આવી તન બુદ્ધિ) મળ્યા ઓ અને
મે જ નથી. સમયમાત્રમાં જુ ઓ મેટી આ નથી. અતીત જન
કલ્પિનીયા જ્યારે એકમે સમયમાત્ર સાથે એ મે નથીએ મેટ ઓ તે
પ્રથમથી જુને. એકમે એમ મને કામે ઓ

મેઃ મેયા સમયની કલ્યાણ કલ્યાણ આવી ઓ એ પ્રથમ મુખ-
મુખ આવી કલ્યાણ ઓ ત્યારે કોમર્મી માર્ગ જુ અન્ન સામર્થ્ય
સમર્થ્ય કે અર્થિઃ મેને કલ નહિ સૌ પેટ મેટવા સમ દલ.
જાત-પ્રવાતી તથા ખેતર-પ્રિયવાતી કોમને પિતા હાઈ જ નહિ તેમ
સા નીમે સ્વેદા અને જુની ૧૨ મુખ-મિલ્લત જાત-પ્રિયા મારે જુ
જુ રજો પુરુ જાત. આમજો જુ રજુજન જ હતા આમ નથી
વસ્તુએ રજુમાથી જ મળતી દોષથી તે રજી. કલ્યાણ-કલ્યાણ
આજણ-કલ્યાણ આવા કલ્યાણ પ્રથમ પ્રથમ કલ્યાણ પ્રથમ
આજણ કલ્યાણ

તે સમયના પુરુષા અને સ્ત્રીઓ આમ આવ મુખ-જાત દોષથી
કલ્યાણ રજો માર અને મુખ તથા મુખમળેલામાં હાઈ તે જાત સમય
જ અન્નમાત્રી હતાં. અન્નમાત્રી તે જા. / જુ કલ્યાણ જુ જુ
જુર મળતા રાજી મે તેમજ સમયથી જ વિષ્ણુ હાઈ તેથી તે
સમયમાં જાત, જાત, હાઈ અન્ન-મે જાત અન્નથી જાત તેમજે હાઈ
તેમજે કલ્યાણ કલ્યાણ નહિ.

અર્થિઃ અન્નમાત્ર એનું કલ્યાણ હાઈ નહિ તેથી આજણ એમ
કો-જાત, મર્થિઃ-જુમ્મ, યજ્ઞ-યજ્ઞ મેયા મેટ જુ અન્ન અન્નમાત્ર
તે સમયમાં હાઈ નહિ આજુ જ નહિ જુ આજણ સામર્થ્ય અન્નમાત્ર
માત્ર-માત્ર, અર્થિઃ-મેટ વડુ, પુરુષ, દત્તાદિ જુ એકજા મયા મ નહિ
કે તેમ. કોમર્મીન પ્રતે માત્ર તેવા સમર્થ આજણ.

મે મુખમા આજણ એમ જાતમાત્રા કાલી નીકળવાથી મુખ - અન્ન
જીત પીત્રો જાત કોમને હાઈ જ નહિ આમ તેમજ આજા વિનાજા,
જાત વિનાજા, કલ્યાણ વિનાજા આવ મુખ જ મુખ મેટવા.

એ એક સાથે જાતી તે જ રજિ-જાતી રજે મે અને જ્યારે
પ્રથમજા જ મેટ જાતી રજે ત્યારે જાત મેટ પુરુષને પેટા રજે - તેમાં
મે. પુરુષ દેવ અને મેટ કો. તે જાત રજિ જાતી રજે જાત વિનાજે.

હોય છે કુલકરણના સમયમાં મારૂ વલ્લુ પ્રકારની હકનીતિ છે — હકાર, મકાર અને પિકાર. પ્રથમ એ કુલકરણના સમયમાં મારૂ હકાર નીતિ હોય છે. વલીય અને વલુઈ કુલકરણના સમયમાં હકાર અને મકાર અને હોય છે, અને જંજમાથી સાવમા સુધીના વલેને વલે નીતિ હોય છે.

તેમમાં કઈ વિષય વાચ ત્યારે કુલકરણ વસે જોયે એટલે કુલકરણવધીને મારૂ એટલું જ કહે છે. જે હા! અર્થાત્ મારો તે વાવું જ કહે — આ વચન જ હકનું કામ કરવું અને અવધાની સન્નિવૃત્ત થઈ જતો ત્યાર પછી એ નીતિથી કામ ન થાયું એટલે નવી હકનીતિ મકારની થયે થઈ — તેમાં અવધાનીને હા! થી પો તેમ ન હોય ત્યાં હાથ ન કર એ અર્થમાં મારૂ. એટલું કહેવાથી તેને હક વધે હોય તેમ તે સન્નિવૃત્ત થઈ જતો સમય અર્થ આ નીતિ પણ અપૂરી થાયો તેથી આગળ હવે પિકાર લેવાની નવી હકનીતિ થયે થઈ પછી એને એવો અવધા — વલુમાંથી કઈ એક નીતિથી હક લેવામાં આવતો.

અવધીપ્રકરણના સાથને જુલો આ અવધિવિલ્લીમાં ૧૫ કુલકરણમાં હકનીતિ છે તે વાચનાએ સમજાવું એટલે જુલો અવધીપ્રકરણ ક્રિતીય સ્વરકાર.

ક્રિતીયોમાં ૧૭ કુલકરણમાં છે અવધીપ્રકરણમાં જેમાં જ નામ છે મારૂ તેમાંથી એક કમજને વધી અવધા અને વાવલુકરણમાં હોયે છે. જે સિદ્ધાન્તસૂત્ર ૫ ૧૮

૪ ધમસિરુ	અભિન દન;	સિદ્ધાધી
૫ મુમિત્ર;	મુમતિ	મ જલા;
૬ ધમ મિત્ર;	પથપ્રભ;	મુસીમા;
૭ મુરગાદુ;	મુપાદ;	પૂમ્પી;
૮ દીપ જાડુ;	ચક્રપ્રભ;	લક્ષ્મણા
૯ મુગજાડુ;	મુવિધિ પુષ્પલ	વમા;
૧૦ લટજાડુ;	ગીવલ;	ન ધ
૧૧ દિત;	જ્યામ;	વિષ્ણુ;
૧૨. ૯ દન	વામુપ્રજ્વ;	ધ્યા;
૧૩ મુદ્દ;	વિમલ	ગ્યામા;
૧૪ માદેન્દ;	અનન્દ;	મુવશા
૧૫ સિહરથ	ધમ;	મુવળા;
૧૬ મેધ ધ	શાતિ;	અધિષ્ઠા;
૧૭ રૂપી	કુશુ; ^૧	શી;
૧૮ મુછાન	અર; ^૨	દેવી;
૧૯ ન દન	મલિલ; ^૩	અભાવલી
૨૦ સિદ્ધિર્ગિદિ;	મુનિમુવન	પદા;
૨૧ અલીનથત્રુ;	નમિ;	વદા

૧ ૩૩૫૧, વિવળર ખે.

૨ ૩૩૫૨, વિવળર ખે.

૩ ખીલ એ કાગે દેવ હર વપા એ રેગભર ખે જામ હતી
 અન્ન ખાવ ૦ જન વિવળરે તેમજ પુણવ ખાવે ૦ નદ અંક કો
 અન્ન ૧ મળવું ન ૧૭ ૧ કિમ કહે ૦ — જગત ૧ ૧૨૧૧૧૨.

૨૨ શબ્દ;	નેમિ;	શિષ્ય;
૨૩ મુદ્ધાન્ત;	પાત્ર;	વામા;
૨૪ નંદન	વધ માન	ત્રિશલા
[સમ ૧૦૦
(અ. ૧૧ ૧૪)]	[-સમ ૧૦૧ ૧૦૦
(૪ ૧૩૬ ૧)]	[-સમ ૧૦૦
(અ. ૬-૧)],
૧ તીર્થ ^૧ કથેન્વા
વિદ્યાર્થ વાચ	૫ તીર્થ ^૨ કથેન્વા
વિદ્યાસ્થાન	૬ પ્રથમ વિદ્યા
કેન્દ્ર
૧ નામિઃ ^૩	વિનીતા ^૪	કેશાંસુ ^૫
૨ જિવચક્રુઃ	અયોધ્યા;	પ્રકાશંત;
૩ જિવાસિ	શાવસ્વી;	મુરૈન્દ્રકંત;
૪ સુવર;	અયોધ્યા;	ઇન્દ્રકંત;

૧ વિવરમાં એ શબ્દ છે તે આ પ્રમાણે - ૩ અવધ (જિવચક્રુઃ)
૫ મેવલ, ૬ પ્રથમ, ૭ મુરૈન્દ્રકંત, ૧૦ સુવર.

કથનાં વાચ ખરે જુઓ જાણ નિર્ણય થા સ્વચ્છ

૨ કાલે કથાં દિક્ષા કીમી તે ખરે જુઓ જાણ નિર્ણય થા ૧૧૧
માત્રકોવતી કન્ધમુખિ કન્ધાકુમ્ભિ ઇ વચ્ચે વિવર ખરે જાણેન્વા
વિવરોમિ ક ૫ ખરે વિકાસજન ક્રિડા ક ખાત્રા ઇ અતિરેખિત
કન્ધમુખિ કૌર્ભપુર વચ્ચે વિકાસમિ કારણ જાણે સમ તીર્થ કથેન્વા કન્ધ-
મુખિ તે ક વિકાસમિ ઇ અતિરેખિતી કન્ધમુખિ કલપુરુષમર્થ કારણી
અવ કારે મા કોવ પુર ઇ

૩ સુધિ જાણસકનિર્ણય થા સ્વચ્છ-૩૧૬ વિવર ખરે એ
જાણવ ઇ તે આ પ્રમાણે - ૧ સ્વામ (કરિવચક્રુઞ્ચને ખરે) ૧૧ મુનઃ
૧૧ મુન (અવ) ૧૩ ત્રિશલા (ક), ૧૪ વિદ્યામ (અતિરેખે)
૧૫ અવસિ (સુમિત્ર) ૧૬ અર્ધમિત્ર ૧૭ અર્ધમિત્ર (આર્યમિત્ર)
૧ નદિશૈલ (ક) ૧૦ નદિશૈલ (અવસિ) ૨ અવસિ (કવ)
૧૧ રા (૧૨૬૭) ૧૨ રાવત (અર્ધમિત્ર).

૮. મિયા;	જાપોધ્યા;	૫૪;
૯. પર	કીયાગ્રી	સોમદેવ;
૭. અતિથ	વાગાગ્રી;	માદેડ
૮. મખાસેના;	૫. પુરી;	સોમદેવ;
૯. મુનીષ	કાદન્દી	પુષ્પ
૧૦. રાચ;	કાદિયપુર;	પુનવમુ;
૧૧. વિષ્ણુ	સિદ્ધપુર	૧૬
૧૨. વગુપુત્ર;	ચમ્પા;	મુન
૧૩. ગુવમ;	કાલિયપુર	૬૫
૧૪. સિદ્ધમન	જાપોધ્યા;	વિ. ૧૫
૧૫. જાનુ	ગુપ્ત;	ધર્મસિદ્ધ;
૧૬. વિષ્ણુમેના;	ગુપ્ત (દક્ષિણપુર)	મુમિર
૧૭. મુ	ગુપ્ત;	ધર્મસિદ્ધ;
૧૮. મુછાના;	૧ / ૩૨	અપધાતિ;
૧૯. મન;	મિથિલ	વિષ્ણુમન
૨૦. મુમિર	૧૫૭/૫૧	પુનવમુ;
૨૧. વિષ્ણુ	મિથિલ;	વિત
૨૨. મમુડિવિલ્લ	૬૧ / ૧	૧૨૨૮૧
૨૩. મમુડિવેન	વાગાગ્રી	૫૫
૪. નિષાદ	૫૩	૫૩
(૨ ૧૫	(૨૫ ૫	૬ ૫૩
૫ ૫૫)	(૫ ૫૫)	(૫ ૫૫)

૬ ખાલિ;	મૂઠ;	અરુણપ્રભા;
૧૦ પલ્લવ;	પૂર્વાપદા	ચક્રપ્રભા;
૧૧ તિલક;	[૧ - ૪ ધવળ;	સ્ફરપ્રભા;
	૫. પનિદા] ^૧	
૧૨ પાટલ;	[૧ - ૪ ચતુર્ભિષા;	અભિ;
	૫ ઉન્ન્યાપદા] ^૨	
૧૩ જાળ;	ઉત્તર ભાગપદા;	મુખપ્રભા;
૧૪ અન્વય	રેવતી;	પદ્મવત્સા;
૧૫. દિપિવળ;	પુષ્ય;	સાનદત્ત;
૧૬ નદિવળ;	ભરણી;	નાનદત્ત;
૧૭ તિલક	કૃતિકા;	અબલકથ;
૧૮ આસ	રેવતી;	નિરુત્તર;
૧૯ અગ્ર્યક;	[૧ - ૪ અશ્વિની,	મનોરમા;
	૫. જાત્રી] ^૩	
૨૦ ચપક;	ધવળ;	મનોરમા;
૨૧ જા	અશ્વિની;	રેવતી;
૨૨ ચેતસ;	ચિત્રા;	ઉત્તર રા;
૨૩ પાનકી;	વિશાખા;	વિશાખા;
૪ ગ્રાહ.	દક્ષિણ	ચક્રપ્રભા.
	(ઉત્તર રા. ગુની)	
[૪૫ ૧૫૨	[- ૪૫ ૩૧૧]	[- ૪૫ ૧૫૨
(પા. ૩૩૧)]		(પા. ૧૫૧૦)]

| ૧ પ્રથમ
શિખર ^૧ | ૧૨ પ્રથમ
શિખર ^૨ | ૧૨ દેહકા સાથે
શિખર | ૧૩. ૧મ |
|------------------------------|-------------------------------|-----------------------|----------------------|
| ૧ ઝવલ્લેન | ગાદી | ૪ • | [પીત] ^૩ |
| ૨ સિદ્ધેન | દસ્યુ | ૧ • | ["] |
| ૩ ચારુ | ચામા | ૧૦ | ["] |
| ૪ વચ્ચાલ | અજિવા | ૧ | ["] |
| ૫ ચમર | કાચાપી | ૧ | ["] |
| ૬ મુખવં | ચિતિ | ૧૦ | પદ્મચૈત (સંદ) |
| ૭ વિહલ | સોમા | ૧ | [પીત] |
| ૮ કિન્ન | સુમના | ૧૦ | અ ક્ષૌર (સ્વેત) |
| ૯ વરાહ | વારુણી | ૧ | " |
| ૧ આનંદ | મુલસા | ૧ | [પીત] |

૧ કિન્નકર્ણ એ નરિયર્ણ લીલવ છે તે આ પ્રયોગે—૨ ચમર, ૧ વચ્ચાલ, ૩ અજિ, વેદ્ય ૧ કાચાપી, ૧૧ કુચુ, ૧૪ ચમ ૧૧ વચ્ચુ, ૧૮ કુચુ, ૧૮ વિહલ, ૧ મીલ, ૨૧ કૌચક ૨૨ સ્વચ્છ, ૨૩ કન્ધકરિ.

૨ કિન્નર મને ગાદી કેવલિત અને વચ્ચા શિખર બધાં નામ જુદા છે તે આ પ્રયોગે—૨ કુચ્ચ, પુર્ણેષ, ૪ મુલિયા, ૨ કમલમળી, ૧ સિદ્ધેશ્વર, ૩ મીનાર્ણ, ૮ વચ્ચુ, ચેચાર્ણ, ૧ પાચ્ચ, ૧૧ પાચ્ચ, ૧૨ સેના, ૧૩ જા, ૧૪ જા, ૧૫ મુખવં, ૧૬ કીરિયા, ૧૭ અજિયા, ૧૮ નરુષેશ્વર, ૧ કુચ્ચા, ૨૧ વચ્ચ, ૨૨ રામચી ૨૩ મુલેચા.

૩ કિન્નર મને મુખચૈત નીલ અને અલિનાલયે મુલચૈત છે એ શિખર કૌ નથી કમલમળ નિર્ણયિત આ રજા રજાનાં વર્ણ કહેવા સર્વ સિદ્ધિ મળે છે.

૧૧ ગોસ્વુન	ધારણી	૬૦૦ ^૧	[પીત]
૧૨ મુખમ	ધણી	૧૦૦૦	પથગીર
૧૩ મદર	શિયા	૧૦૦૦	[પીત]
૧૪ યગ	શુચિ	૧૦ ૦	["]
૧૫ અસ્તિ	અશુકા	૧૦૦૦	["]
૧૬ ચક્ષુષ	શાવિતા	૧૦૦૦	["]
૧૭ સ્વચક્ષુ	રક્ષિતા	૧ ૦૦	["]
૧૮ કુલ	રક્ષિતા	૧૦૦૦	["]
૧૯ ઇન્દ્ર	બપુમતી	૩૦૦ ^૨	ત્રિપ શુસમ(નીલ)
૨૦ કુલ	પુષ્પવતી	૧૦ ૦	નીમોત્પલ (કૃષ્ણ)
૨૧ શુભ	અમલ	૧૦ ૦	[પીત]
૨૨ નરદસ	ચક્ષુષી	૧૦૦૦	નીમોત્પલ
૨૩ દિન	પુષ્પવતી	૩૦૦ ^૩	ત્રિપ શુસમ
૨૪ ઇન્દ્રામૃતિ	ચક્રના	કોક્ષા ^૪	[પીત]
[-સમ ૧૯૦
(ચા. ૩૧-૪૧)]	[-સમ ૧૯૩
(ચા. ૪૧-૪)]	[-સમ ૧૯૭
(ચા. ૪૧-૪)]	[-સ્થા
૧૮]
		[-સમ ૧૯૮
-સ્થા ૧૧
૧૯૬]	

૧. આસન્નક નિપુઞિત્ત્વ ના ૧૪૧-૧૪૭ના કેશવિ સાથે રીક્ષા લીધી એ જાણ્યું છે. ડિનજરના હ પુ ના અને વામુરુને ૧૦૧ સાથે અને હ પુ ના અને ૧ સાથે રીક્ષા લીધી.

૨. ઉત્તરપુષ્પના અને ૩ સાથે અને હ પુ ના અને ૧ ૧ સાથે મલિને રીક્ષા લીધી.

૩. જ રેં હ પુ ના અને ૧ ૧ અને હ પુ ના અને ૩ સાથે રીક્ષા લીધી.

૪. ઉત્તરપુષ્પના અને મહાત્મી મેઘજીને અને હ પુ ના અને ૩ સાથે રીક્ષા લીધી.

૧૪ કોષાઈ

૧૫ મુદત્તમ પદ્યો

૧	૫	ધૃત્ય	[—સમ ૧ ૮]	૮૭	લાખપૂવ	[—સમ ૮૭]
			—સ્થા ૪૩૫]			
૨	૪૫	"	[—સમ ૧ ૭]	૭૧	"	[—સમ ૭૧]
૩	૪	"	[—સમ ૧ ૬]	૫૬	"	[—સમ ૫૬]
૪	૩૫	"	[—સમ ૧૦૫]	[૪૬	લાખપૂવ	૮ પૂર્વામિ
૫	૩	"	[—સમ ૧ ૪]	૩૬	લાખપૂવ	૧૨ પૂર્વામિ
૬	૨૫	"	[—સમ ૧ ૩]	૨૬	"	૧૬ "
૭	૨	"	[—સમ ૧ ૨]	૧૬	"	૨ "
૮	૧૫૦	"	[—સમ ૧ ૧]	૬	"	૨૪ "
૯	૧૦	"	[—સમ ૧ ૦]	૧	"	૨૮ "
૧૦	૬	"	[—સમ ૬]	૭૫	૦ પૂવ	[—સમ ૭૫]
૧૧	૮	"	[—સમ ૮૦]	[૬૩	લાખ વય	
૧૨	૭	"	[—સમ ૭૦]	૧૮	લાખ વય	(કુમારાવસ્થા)
૧૩	૬૬	"	[—સમ ૬]	૪૫	લાખ વય	
૧૪	૫	"	[—સમ ૫]	૨૨૫	લાખ વય	
૧૫	૪૫	"	[—સમ ૪૫]	૭૫	લાખ વય	
૧૬	૪	"	[—સમ ૪]	૭૫	વય	[—સમ ૭૫]

૧ અપરવક નિયુક્તિ — આ કલ્પ ૩૮૦માં કોષાઈતું વય ન ઉ

૧ અપરવક નિયુક્તિમાં મુદત્તમપદ્યોનું વર્ણન ઉ [—આ ૧૯૦—૩૧૧] તેના આધારે અહીં મુદત્તમ પદ્યોની પદ્ધતિ કરી છે. તથા સુખ્યો કામગા. સમ ૩૧ સ્ત્રી ૩૦૧ ૪૦૦, ૪૦૮ ૪૩૧ ૪૩૧ ૪૪૬ ૪૪ ૫૧૧ ૫૪૫ ૫૪૬ ૫૧૧ ૫૧૩ ૫૪૧ ૫૪૪ ૮ ૯ ૮૧ ૮૧૩. અહીં કામગામ મધ્ય પદ્યોનત્ય મઠિ અપરવકવકો વર્ણિત છે. એવા પદ્ય ઉ તેઓ લાખાન્ય વય વરમા વાસ કરીને બિરો બિરો—બિરોવધ ન હતા બિ સવક મત ઉ કામગામ પદ્યોની વિશેષ જલ્પ બિ જ પદ્ય ઉ જલ્પ તેમજ અવમા વિવાસ વાચ્ય કાલજુ જે તેમને વસવાટ હતા તેમ માને ૭ અપરો દિવ તેમ નથી ગણવા.

૧૭	૩૫	૫૫	[—સમ ૩૫]	[૭૧૦૫ વષ
૧૮	૩	"	[—સમ૦ ૩]	૬૩૦૦૦ વષ
૧૯	૨૫	૧	[—સમ ૨૫]	૧૦ વષ (કુમારાવચ્ચા)
	૨	"	[—સમ ૨૦]	૨૨૫ હજાર વષ
૧	૧૫	"	[—સમ ૧૫]	૭૫ હજાર વષ
૨૨	૧	"	[—સમ૦ ૧	૩૦ વષ (કુમારાવચ્ચા)]
			—સા ૭૩૫]	

૩	૬	૫૫	[—સમ ૬]	૩૦ વષ {
૪	૭	"	[—સમ ૭]	[—સમ૦ ૮]

૧૧ સપ્તક

૧૨. મજ્જા અને મજ્જાપર

૧	૧૪	૬૫	[—સમ ૧૪]	[૧૪ ૧૫ ૧૬ મજ્જાપર]
૨	[૭૨	૬૫	૫૫	૬ ૬ [—સમ ૬]
૩	૬	"		[૧ ૨ ૧ ૨
૪	૧	"		૧૧૬ ૧૧
૫	૪	"		૧ ૧ ૦
૬	"			૧૦૭ ૧ ૭]

૧. આસપડ નિરુક્તિમાં (—સા ૧૮૮—૨૦૧) મજ્જા અને મજ્જાપરની સમ્યા જાણી છે એવી સમ્યા સ્થા -સમ માત્રની મજ્જા તે આસપડ નિરુક્તિના આધારે પૂરી કરી છે. પણ મજ્જાપર છે કે સુવર્ણપર અને આ નિરુક્તિમાં સમ્યાની માનવતા કોઈ દેશીય છે. આપ નિરુક્તિમાં સુવર્ણપર ૩૫ સુધીની સમ્યા કમતા નીચે પ્રમાણે છે એ પ્રમાણ મુજબ નિરુક્તિ — ૮૮ ૮૧ ૭૦ ૧૧ ૫૦ ૧ ૪૩ ૩૧ ૩૫. અને ૫૫ના ન નક્કી નિરુક્તિમાં ૧. ૭ પ્રમાણ નિરુક્તિ અને વિવર્ણો દરમિયાન સમ્યા છે. આપે આસપડ મતમાં છે વિવર્ણ અને કમતા સૌની સમ્યા આ પ્રમાણે છે — ૪ ૧ ૧ ૫ ૧ ૩ ૧૧૬ ૧૧ ૪૨ ૬૩ ૮ ૧ ૭૦ ૧૧ ૫૫ ૧ ૪૩ ૩૧ ૩૫ ૩ ૧૮ ૧૮ ૧૦ ૧૧ ૧ ૧૧.

૭	૨	"	]	૬૫, ૬૫	[—સમ ૬૫]
૮	૧	લાખ પૂર્વ	[—સ્થા ૭૩૫]	૬૩ ૬૩	[—સમ ૬૩]
૯	[૨	લાખ પૂર્વ		૮૬ ૮૬	[—સમ ૮૬]
૧	૧	"	]	૮૩ ૮૩	[—સમ ૮૩]
૧૧	૮૪	લાખ વચ	[—સમ ૮૪]	૯૯ ૯૯	[—સમ ૯૯]
૧૨	[૭૭	લાખ વચ		૯૨ ૯૨	[—સમ ૯૨]
૧૩		"		૫૬ ૫૬	[—સમ ૫૬]
૧૪	૩		]	૫૪ ૫૪	[—સમ ૫૪]
૧૫	૧	"	[—સ્થા ૭૩૫]	૪૮ ૪૮	[—સમ ૪૮]
૧૬	[૧	"	]	૬૦ ૬	[—સમ ૬]
૧૭	૬૫	વચ	[—સમ ૬૫]	૩૭ ૩૭	[—સમ ૩૭]
૧૮	[૮૪	"	]	[૩૩ ૩૩	
૧૯	૫૫	વચ	[—સમ ૫૫]	૨૮ ૨૮	
૨	[૩	"	]	૧૮ ૧૮	
૨૧	૧	કલાશ વચ	[—સ્થા ૭૩૫]	૧૭ ૧૭	
૨	૧	વચ	[—સમ ૧૧૩, ૧૧ ૧૧]
—સ્થા ૭૩૫]		
૨૩	૧	વચ	[—સમ ૧]	૮ ૮	[—સમ ૮]
—સ્થા ૧૧૭]
૨૪	૭	વચ	[—સમ ૭]	૬ ૨૧	[—સ્થા ૧૮]
—સમ ૧૧]

કલિદાસ પુરાણન મને ૭૧ વચ સર્વાંશુ મહાપરમું છે પણ
 ૧૪૧૫૭૫૫૫૫ મને ૭૦ વર્ષ સર્વાંશુ છે—તેથી તે પ્રાચીનું તેમજ ૩ વચ
 ૧૫૫૧૫૫૫ મને ૧૧ વચ સર્વાંશુ મહાપરમું. તીર્થકોશના સર્વાંશુનાં
 કલ્પદરી આપણાં નિર્વૃત્તિ માં ૩ ૫-૩૧૫૫૫ ૭.

૧૮. સમજા ^૧	૧૯. સમજા ^૨	૨. સમજા ^૩
૧ ૮૪૦૦૦ [સમ ૪] [૩ લાખ		[૫૫૪૦૦૦
૨. [૧ લાખ	૩૩ ૦૦૦	૫૪૫૦૦૦
૩ ૨ "	૩૩૬ ૦	૬૩૬૦૦૦
૪ ૩ "	૬૩૦૦૦	૫૨૭૦૦૦
૫ ૩૨ ૦૦	૫૩૦૦૦૦	૫૧૬૦૦૦
૬ ૩૩ ૦૦	૪૨ ૦૦૦	૫ ૫ ૦૦
૭ ૩ લાખ	૪૩૦૦૦૦	૪૬૩૦૦૦
૮ ૨૫ "	૩૮ ૦૦	૪૬૧૦૦૦
૯ ૨ "	૩૦ ૦૦	૪૭૧૦૦૦
૧૦ ૧ "	૧૨ ૦૦	૪૫૮૦૦

૧. જાણેલા સમજા જાણતરક નિર્ણયિત થા ૨૦૦-૨૧૦ થા જે વડુવાર નુવો જાના કર્યા છે આજર્થ છે આ વિધે બિદલર સંદાન નો રૂઠે જવો નથી.

૨. જાણતરક નિર્ણયિતમાં જાણતરકની સમજા જાણતરક છે જાણ સારિતરકની ત્યાં ૮૪ નવિ જાણ ૧૧૬ જાણતરક છે [નિર્ણયિત થા ૧૮૨-૧૮૪] કિજારે મો રૂઠે આ પ્રમણે— ૩૧ ૩૧ ૩૧૦૦
(૩૩) ૩૩૦૦ ૩૩ ૨૧ ૦૦ ૩૩ ૦૦ ૩૮
૪૬ ૩૮ ૧૧ ૧ ૧ ૧ ૩ ૧૦૮ ૧૧૪
૧ ૦૦ ૧ ૩૧ ૧ ૨૧ ૧૦૦ ૨૧ ૪
૩૧ ૧ (૨)

૩. કિજારે મો જાણી જ સમજાવા ૧૨૩ છે ચેલરકાના નો રૂઠે ૩૧૦ જાણતરક જાણી જાણતરક જાના કર્યા છે જાણ તેમાં જાણતરક સારિતરકની સમજા ૩૩૦૦ ચેલરક છે જાણતરક નિર્ણયિત થા [૧૮૧-૧૮૨] આ સમજા પ્રમણેલાજાણતરકની જાણતરક ૪૬૩ છે મજાનિરિ ધીમજા સમજાવારકે જાણતરક જાણતરકની સારિતરકની સમજા જાણતરક છે. કિજારે મો વીર્ષકોશની સારિતરકની સમજા આ પ્રમણે— ૧-૮ જાણ-જાણ જાણ, ૧-૬ ૫ જાણ જાણ, જાણ ૬ ૫ ૪ લાખ, ૧-૧૬ જાણ-જાણ જાણ, ૧૭-૧૪ જાણ-જાણ જાણ.

૫	૨૮૧ ૦૦	૧૦૪૫૦ (૧ ૬૫)	૧૦ ૦૦
૬	૨૭૬૦ ૦	૬૬ ૦]	૧૨૦૦
૭	૨૫૭ ૦	૮૨૦ (-સમ૦૮૬)	૧૧૦૦૦
૮	૨૧ ૦ ૦	[૭૬ ૦	૧ ૦ ૦]
૯	૨૨૬૦૦૦	૬ ૦	૭૫૦ [-સમ ૭૫]
૧	૨૮૬૦૦	૫૮૦	[૭૦૦
૧૧	૨૭૬૦૦	૫ ૦	૬૫ ૦
૧૨	૨૧૫ ૦૦	૪૭ ૦ (૪૨ ૦)	૬૦ ૦
૧૩	૨ ૧૦૦	૩૨ ૦ (૩૨)	૫૫૦
૧૪	૨ ૬૦ ૦	૩૨૦૦	૫૦૦

—અનુ] ૬ ૩ ના મને ૭ ૭ પુ ૮૧ ૬ પુ ૮ ૮ જા
 ૬ ૧૧ ૩ પુ ૭૧ ૬ પુ ૧ ૫૩૦ ૧૧ ૧
 ૧૧ ૨૧ ૧૩ ૩૧ ૧૪ ૩૧ ૧૬ ૧૮ ૧૧ ૧૪
 ૧૭ ૧ ૧ ૭ પુ ૧ ૭ પુ ૧૧ ૧૪ ૧૪
 ૭ પુ ૧૧ ૭ પુ ૧ ૧૧ ૧૧ ૧ ૧૬ ૮
 ૧૩ ૧ ૧૪ ૪ ચર્ચાનરસમવ વાંચીની સમ્માપૂર્તિ કોઈ
 પ્રાપ્તિ ના કામ સર્વજનસાધારણ હોય તેમાં મુજબની સમ્મા ૮૧
 ચર્ચા કે સમવાચન પ્રમાણે ૮૧ નહીં

૩ વિચારોને મને વિન-સેવાની સમ્મા નીચે પ્રમાણે —

૧ ૨	૧ ૨	૩ ૧૧	૪ ૧૧	૫
૧૩	૬ ૭ પુ ના મને ૧૧ ૬૫૨ મને ૬ પુ ના મને ૧૨૮			
૭ ૩ પુ ૧૧	૬ ૩ ૧૧૩	૮ ૧	૬ ૭૧	
૧ ૭	૧૧ ૧૧ ૧૬ ૫	૧૩ ૫ ૫	૧૪ ૫	
૧૬ ૧૫	૧૬ ૪ ૧ ૩૧	૧૮ ૧૮	૧૭ ૬ ૩	
૧૧૫ ૭ પુ ૧૧	૧ ૧	૧૧ ૧૧	૧૧ ૧૫	
૧૩ ૧	૧૪ ૭૦			

અનુ કોઈપ્રકાર ના જાણારે મેંથી કે તેમાં મુચિધિનાયની
 જા જણારી કે ત્યારે સમવાચન ૭૫ વિચાર મને જનુ નેહી ૭
 કે ૩૫ની કોઈપ્રકાર ૭૫ ૩૧ ૩

જા સંખ્યાનિર્ણય-સહાયકાર્થકામ ધ

૧૫. ૨ ૪	૨૮૦	૪૫
૧૬ ૨૬	૨૪	૪૩]
૧૭ ૧૭૬	૨ ૦	૩૨૩૨ [—સમ ૩૨]
૧૮ ૧૮૪	૧૬૦	[૨૮
૧૯ ૧૮૩	૧૪	૨૨
૨ ૧૭૭	૧૨	૧૮
૨૧ ૧૭૦	૧]	૧૬
૨૨ ૧૬૬	૮ ૦ [—સંખ્યા ૬૫૧; ૧૫]	
	—સમ ૧૧૧]	
૨૩ ૧૬૪	૯ [—સંખ્યા ૫૨ ૧ [—સમ ૧૧૩]	
	—સમ ૧ ૬]	
૨૪ ૧૫૬] ૪	[—સંખ્યા ૩૮૨; ૭ [—સમ ૧૧	
	—સમ ૧ ૬]	

જા અવધિવાની? જા. મનાવર્ષાથી? ૨૧ અનુસંધર્ભ

૧ [૬] [૧૨૬૫ [૪૭૫
(૧૨૭૫)

૧. ઘોઘાઘાઘા અને ડિવનર જાવડામાં અથવા મત્તિય નથી જા
સુત્ર અને ઘોઘાઘાઘામાં કે તે જા પ્રમાણે. ૧૪. ૧૧ ૧૦ ૨૧
૧૧ ૧૧ મિત્રે કે, અભિજ્ઞાને ઘોઘાઘાઘામાં મિત્ર કે પાત્રી
સંખ્યાથી મિત્રે જા પ્રમાણમાં મિત્ર તેમજ કે કે ઘોઘાઘાઘા અને
મુલકાર બુદ્ધ પોતે કે કે ઘોઘાઘાઘામાં કે સંખ્યામાં જાતી મેંપો કે તે
તેમજ સંપત્તિસંપત્તિ તેમજ પ્રવચનકાર ના જાતીને કે મેંપો કે
સંખ્યા કે મિત્ર જાવડામાં જાતી ના વાચનાથી મેંપ.

હાલ મા મરિકાના અવધિવાની ૧ સંખ્યા કે.

૧ જા સંખ્યા ઘોઘાઘાઘા પ્રમાણે જાતી કે. સુત્ર અને તેમાં મિત્ર
જા કે ૧૪. ૩૩૮ ૧ ૧૦૦૦ અને હાલમાં ૧૪. ૪ સંખ્યા કે.

૧૦૫ સંખ્યા મનાવર્ષાવાનીમિત્રી સંખ્યા ડિવનર મને—

૧ ૨૦૦૫ ૧ ૧૨૪૫ ૧ ૫ ૧૨૪ ૬ ૫ ૩.૧૧૧૫૦ ૭૦૫ [—સંખ્યા

.. ૬૪ =	૧૨૫૫૦	૩૭૨૦
[—સમ૦ ૬૪ ૧૧૩]		
૬ [૬૬૦૦	૧૨૧૫૦	૨૧૫
૪ ૬૮ ૦	૧૧૬૫૦	૧૫૦૦
૫ ૧૧ ૦	૧ ૪૫	૨૪ ૦
૬ ૧ ૦	૧ ૩૦૦	૨૩૦૦
૭ ૬ ૦	૬૧૫૦	૨૩૫૦
૮ ૮૦૦	૮૦૦	૨૦૦૦
૯ ૮૪૦૦	૭૫૦	૧૫ ૦
૧ ૭૨	૭૫૦૦	૧૪૦૦
૧૧ ૬	૬૦ ૦	૧૩૦૦
૧ ૫૪	૬ ૦	૧૨ ૦
૧૩ ૪૮૦૦	૪૫ ૦	૧૧૦૦
૧૪ ૪૩	૫૦૦	૧૦ =
૧૫ ૩૬૦	૬૫૦	૬ ૦]

—આજી ૧૨ — ૬ ૫ ૧૧૧૧ ૫ ૬ ૪ ૧ ૧ ૩ ૬ ૫
 ૧ ૬ ૫ ૦ ૧૫ ૬ ૫ ૫ ૬ ૫ ૮ ૮ ૬ ૭
 ૬ ૫ ૧૧ ૬ ૫ ૧ ૭૫ ૧૧ ૧ ૧૧ ૧૦૦ ૧૩.૫૧
 ૧ ૧ ૧૫ ૧ ૧૫ ૪ ૧૫ ૩૩ ૬ ૫ ૩૩
 ૩ ૧ ૨ ૫૫ ૧૬ ૧૦૫ ૬ ૫ ૧૩ ૬ ૫ ૧ ૧૧
 ૨૧ ૧૧૫ ૬ ૫ ૧૨ ૬ ૫ ૨૩ ૦૦ ૧૩ ૭૧ ૨૮.૧

૩. દિવસને મને ધીરો હોવા જુઝાવા પૂરપાસીમિલ્લી સખા ।

સમજે—૧ ૩૦૫ ૨. ૩૦૫ ૩ ૨૧૫ ૪ ૨૧ ૫ ૨૪
 ૧ ૧૩ ૦ ૨૩૩ ૬ ૫ ૧૩ ૬ ૫ ૮ ૨ ૬ ૧૫
 ૧ ૧૪૩ ૨૧ ૩ ૧૮ ૧૧ ૧૩ ૨૧ ૧૪ ૧
 ૬ ૧૮ ૮ ૧૦ ૦૦ ૧૮ ૧૧ ૧૦ ૧૧ ૧૫.૫ ૧
 ૧૫ ૧૮.૪ ૧૩ ૩૫ ૧૪ ૩

સેઝાઈસા 'મા—૧ ૮ મે મે ૭ જાણીતી સખા ૨
 આપાતેજ હખી ૭

૪ ૧૬	"	૧ [-સ્થા ૭૬૦]
૫ ૧૮૪	"	૬ " [-સ્થા ૬૬૪]
૬ ૧૬૧૦૮	"	[૬૦ હજાર કરોડ સાગ]
૭ ૧૫ ૩	"	૬
૮ ૧૪ ૦	,	૬૦ કરોડ સાગ
૯ ૧૩ ૦૦	"	૬ કરોડ સાગર
૧૦ ૧૨ ૦	"	૬ કરોડ સાગર
૧૧ ૧૧૦૦	"	૧ કરોડ સાગરમાં
૧૦ સાગર અને
૬ ૬૦ ૦ વધુ જોડા
૧૨ ૧ ૦	"	૫૪ સાગર
૧૩ ૬	"	૬ સાગર
૧૪ ૮	"	૬ સાગર
૧૫ ૭ ૦	"	૪ સાગર]
૧૬ ૬	"	૩ સાગરમાં ફેપસ્ય
મૂળ [-સ્થા ૨ /
૧૭ ૫૧	"	[૩ પસ્ય
૧૮ ૭૩	"	૩ પસ્યમાં પસ્યર
કરોડ વધુ જોડા
૧૯ ૬	"	હજાર કરોડ વધુ
૨૦ ૦	"	૫૪ હજાર વધુ
૨૧ ૫ ૩	"	૬ હજાર વધુ
૨૨. ૧૫ ૦]	[૧૬ ૦	૫ હજાર વધુ
૨૩ ૧૧૦ [-સમ ૧૧૪] ૧૦૦૦]		૮૩૭૫ વધુ
૨૪ ૭ [-સમ ૧૧૧] ૮૦ [-સમ ૧૧૧ ૦૫ વધુ]		-સ્થા ૦ ૮૫૩]

તીર્થોત્સવના પ્રથમ શિષ્યો તથા શિષ્યાઓ ઉચ્ચ કુશળા^૧ ઉચ્ચ વશના, વિશુદ્ધવશના અને ગુણવાન હોય છે

[—૪૫ ૧૧૭]

દેવપ્રોકતાથી વ્યવન કરી જન્મમા આગમન, જન્મ, દીક્રા કેવલ જ્ઞાનદશન લાભ અને મોક્ષ આ પામ માંત્ર ચિકિ^૨ પ્રસંગે મહાવીર સિવાયના તીર્થોત્સવનું ચિત્રાદિ નક્ષત્ર સમઘર્ણ અને જનવાન મહાવીરને વ્યવન મર્માપહરણ^૩ ૪ મ, દીક્રા અને કેવલ જ્ઞાનદશનનો લાભ — આ પાંચ નાનકે પ્રસંગે હસ્તાલસા નમત્ર સમઘર્ણ (તેમને નિર્વાળું નક્ષત્ર સ્થાપી કરું)

[—૫૫ ૪૧૮]

તીર્થોત્સવના પિતા ઉદયવાજા તથા વિશુદ્ધ કુળ અને વશના હોય છે અને ગુણવાન હોય છે

જનવપત્યક તીર્થોત્સવની પાલખીઓ બધી ઋતુને યાત્રા હાથાણી હોય છે આમત્ર મનુષ્યો તથા પાછા પમુરેન્દ્રો મુરે ક્રી અને નામે ૧ એ પાલખીને વપન કરે છે વપનકે દેવાના કુ સા તથા આત્મલો દેવા સ્વયં

૧. જગી એ જગા ગણધોને જન મુખ્ય દિપ્તિપામળ ઉચ્ચ કુશળા જગાજી ૭ જગજાન મહાવીરના જગિયાર ગણધર જાગજી હજી દિગે તેમજુ ૧૩ જગ દિગુ જ જગજી જગધિ. જગુ જગજાનના જગિયાર ગણધરજાગી જગા તે મિલ્લ પારિ જ જગી કહેવાય ૭ કે જાગજી જગ ૪૩ મજાગુ હજી (જા નિ જા ૪૫ જા.) દિગે જગી ૪૫વા રેષુ ૭ અને તેજા કુચ્છાવજા જામ કરે ૭ તેમ સમજગુ જગધિ

૨. જગજાન જુદના જગનના જાગા જાગ જાગધિક પ્રસંગ — જ મ જાગજાગ પ્રમજાગજાન અને નિર્ધાળુ ૭ તે જગ વજા દોષ તે તે જામ જાગી ૭ એમ જગુજાગી ૪૫ ૭ (૪-૧૧૮)

૩ દિગજો આ જગા નથી જાગજા

વિક્રિયા કરી નિપજાવી છે ॥ પૂર્વમાં દેવો ઈશ્વિયે નાજો,
પશ્ચિમમાં અસુરો તથા ઉત્તરમાં ગરુડો તેને વહન કરે ॥
[—અમ ૧૫૦]

અન્યથિગ, મુક્તિગ ૧ કે મુક્તિગ અવસ્થામાં કે-
વીચીકરે દીક્ષા લીધી નથી પણ બધાએ એક વચ્ચે સાથે
દીક્ષા લીધી છે ૧

સુમતિએ ઉપવાસ કર્યા વગર, વાસુદેવને એક ઉપવાસ
કરીને પાંચ અને મત્સિએ ત્રણ ઉપવાસ કરીને અને
જાહન્યાએ બે ઉપવાસ કરીને દીક્ષા લીધી છે ૧

[—અમ ૧૫૦]

અબૂદીપના ભારતવર્ષમાં આ અવસર પિણ્દીના ૨૩
વીચીકરેને^૨ સુષોણ વખતે કેવળ જ્ઞાન અને દશ ન ઉપસ
થઈ છે તે^૩ સુધે પૂર્વ ભવમાં એકાદશાગ્રધારી હતી

૧ સુમેઘ ભારતવર્ષ નિર્બુદ્ધિ થા ૧૨૪ તથા સ્થાપકા
કર અન્નથી વિવર અને બધાને સ્થાપકામાં દીક્ષા લીધી છે.

૨ સુમેઘ ભારતવર્ષ નિર્બુદ્ધિ થા ૧૨૫ વિવર અને અન્ન
૧ ખસ, સુમતિએ ત્રણ વાસુદેવને ઉપવાસ વિના અન્ન-અન્નથી કડ
નાથ મુખીનાભિ (૭૦૨૫૩૩૩ને ખો) ત્રણ (બે ૬ ૩ ને બે ને),
મત્સિએ (૮ ન ખો) બે મુનિમુખે (૭૦૨ને ખો) ત્રણ, મેમિએ (૭૦૨
ખો) ત્રણ, મહાવીર (૭૦૨ને ખો) ત્રણ અને જાહન્યામિત્તે બે ઉપવાસ
થી ગીત લીધી.

૩ સુમેઘ ભારતવર્ષ નિર્બુદ્ધિ થા ૧૨૫૨ પ્રવચન તેથી રૂ ૧
અમન પૂર્ણિમા કેવલજ્ઞાન થતું હતું મહાવીરને અગિયારમાં થતું છે.
ગીતામાં એક મત્સિએ રૂ ૭ ૩ ૧૨ ને વિવરના પૂર્ણિમામાં અને મત્સિ
તથા જાહન્યાએ વિવરના અગિયારમાં થતું છે વિવરમાં અને અમ
૧ ૩ વત્સિ છે અન્નથી નાખતો નથી.

સુમેઘ ભારતવર્ષ નિર્બુદ્ધિ થા ૧૨૫૩ ત્રણ તેમાં અમનને
જાર અન્ન રૂ ૧૧ ૩ વિવરના આ વિષે વિવર થાય છે ૩ જાર ૧૧
અન્ન અને ૧૧૧ અન્ન ૬૦

અને ઋષભદેવ યતુદશપૂવધારી હતા. તે^૧ સવે પૂવભવમા
ભાંડલિક રાજા હતા અને ઋષભ ચક્રવર્તી^૨ હતા

[—અમ ૧૩]

ઋષ ચક્રવર્તી તીર્થ^૩કર ઘણા^૪ —

૧ શાંતિ ■ કૃષ્ણ, ૩ ૫૨

[સ્થા ૨૧૧]

વિમલ પછી ૬૪ સુત્રપ્રધાન પુરુષ સુખી મોક્ષનો
નભવ ભરખર હતો

[—અમ ૨૧]

અસ્થિનેમિ પછી ૮ સુત્રપ્રધાન પુરુષ સુખી મોક્ષનો
નભવ હતા અને તેમની દીક્ષા પત્રી બે વરે ૪ સાધુઓ
મોક્ષે ગયા છે

[—સ્થા ૧૨]

મહાવીર પછી ઋષ સુત્રપ્રધાન પુરુષ સુખી મોક્ષનો
નભવ ૭૩

[—સ્થા ૨૨૩]

પાશ તીર્થ^૫ઠરોએ કુમારવ્યાસમા રહી દેતા તીર્થી
ને આ^૬ — ૧ વામુપૂજ્ય ૨ મન્થિ; ૩ અસ્થિનેમિ; ૪
રાધ ૫ વીર.

[—અા ૧]

૧ આ વિષે વિચારો. ઋષ આમ જ ખરે છે

૨ જુમિયા આ બે ગા રાજા તેમજ કૃષ્ણ ૩ કે જ્યોતિષ તીથ ૬૪
ભાંડલિક રાજા હતા.

૩ કૃષ્ણ પછી ઋષ અમલ પુત્રપ્રધાન, જાણે તી પછી આર પુત્રપ્રધાન
મહાવીર પછી ઋષ મેમિ પછી અને અમલ પછી ■ અમલ. દેવકા
૨૧૧૫ ૩૨. ૧૧ પુ. ૧૧ ૧.

૪ કુમારવ્યાસ રાખવા ભરખા મનમોહ અને કુમાર પ્રસન્ન અને
દિ જન્મ ન ૪

૧૬ તીર્થે કરે અગારવાસમાં સહી રીલા લીધી.

[—અમ ૧૬]

અવસરેવ અને અંતિમ તીર્થેક વધ માનનું અતર
૧ આગરોપમ કોટકોટી ॥

[—અમ ૧૭]

અમસે ૬૩ લાખ પૂજ વધ સુધી સન્ન કરું અને
પછી અવગાર થયા

[—અમ ૧૮]

અદ્રમણ ૭ માસ હસસ્વપણે રહી કેવલગ્રાનનશન
પામ્યા

[—અમ ૧૯]

અસ્તિનેમિ ૫૪ દિવસ હસસ્વપણે રહી કેવળી થયા.

[—અમ ૨૦]

અસ્તિનેમિ દેશ-મૂન ૭ વધ કેવળી રહી મોસે અયા

[—અમ ૨૧]

વાય ૭ વધ અમણરૂપે રહી સિદ્ધ-ભુદ થયા

[—અમ ૨૨]

મહિષ તીર્થે કરે મળી સાતે પ્રમણ્ય બેક સાથે લીધી

૧ મહિષ — વિદેહરાજની કન્યા (મિથિલાનગરી);

પ્રતિભુદ — હંફવાટુ શબ્દ (સાહેવનગરી);

૩ અદ્રમણ — અગસજ (વપાનગરી);

૪ રુકમી — કુસુલાધિપતિ (આગમી);

૫. રાખ — અગિસજ (વાસવસીનગરી);

૬ અદીનસતુ — કુરુસજ (હસ્તિનાપુર);

૭ જિતશતુ — પામ્યાશજ (અધિષ્ઠનગરી).

[—અમ ૨૩]

૧ મહિષ તીર્થે કરે નિષે લગતરપત્કાત મળેલ મદિ નુપિ:

૨ નન અને દિ જન ન ૨

પાશના આઠ ગણુ હતા. તેમના આઠ ગણુધરો હતા તે આ—
૧ શુભ; ૨. શુભવૌષ; ૩ વચ્ચિઠ, ૪ જલ્લમાઠી;
૫ સોમ ૬ શ્રીધર ૭ વીરભદ્ર, ૮ મગ.

[—સમ ૮]

પાશના આઠ ગણુ અને આઠ ગણુધર છે તે આ છે—
૧-૮ શુભ-શ્રીધર; ૭ વીર; ૮ જલ્લમા.

[—આ ૧૧૭]

પાશના ૧૦ ૦ શિષો સુવ દુ ખનો નાશ કરી
મોક્ષે ગયા

[—સમ ૧૧૩]

(૨) મહાવીર

શ્રમણ ભગવાન મહાવીર પૂર્વે છદ્ધાજવમા^૧ જ્યારે
પ્રાદિષ હતા ત્યારે એક કશોડ વય મુખી શ્રમણભાવે સ્ત્રી
મહાશ્વરકલ્પમા સર્વાર્થવિગ્નાનમા દેવરૂપે ઉત્પન્ન થવા હતા.

[—સમ ૧૩૪]

ભગવાન મહાવીરનો ગભ ૮૨ દિવસનો થયો ત્યાર
પછી ગભાંપકરણ થયું હતું^૨

[—સમ ૧]

ભગવાન મહાવીરના ગમનું અપકરણ ૮૭ દિવસ
વીત્યે ૮૩મે દિવસ થયું હતું

[—સમ ૮૩]

શ્રમણ ભગવાન મહાવીરનું સ વયણુ વચ્ચરકલ્પ નાસમ
અને સ સ્થાન સમગતુરમ્મ હતું તેઓ આત કાચે જીવા હતા

[—સ્થ ૪૧૮—સમ ૭]

૧. જલ્લમા જલ્લમા માટે જુઓ પ્રકરણને અંતે પ્રિયજ્ઞ ૧ ૧

૨. આવસ્થા નિપુઠ્ઠિ—જાણ થયા ૩૮ ૫ ૧૫૪

ભગવાન મહાવીરે નિજ શ્રી જે ઉપવાસ કરી લીધા
લીધી તે જ પ્રમાણે કેવલજ્ઞાનધ્યાનની ઉપત્તિ વળતે
તથા મુખિ વળતે પણ તેમને જે ઉપવાસ હતા.

[—સ્થા ૧૦]

ભગવાન મહાવીરે વર્ષાઠાલના^૧ એક માસ અને વીસ
દિવસ વીન્ધા પછી ૭ દિવસ બાકી હતા ત્યારે વર્ષાવાસ કર્યો

[—સમ ૭]

સુક્રમસ્ય પરાશમા ભગવાન ૧૭ કનમ તિથ્યેનો ભધ
૨ છે તે જા —

૧ અભિનિજોધિકાનાવાસ્ય ૨ મુતશાનાવાસ્ય;
૩ અભિજિજાનાવાસ્ય; ૪ મન પર્વાશનાવાસ્ય ૫ કેવલ
નાવાસ્ય; ૬ વ્યક્ષ્ણનાવાસ્ય; ૭ અશ્વિનાવાસ્ય;
૮ અવધિશનાવાસ્ય; ૯ કેવલશનાવાસ્ય ૧૦ સાતા
વહનીય; ૧૧ અશ્વિતિનામાસ ૧૨ ઉષ્ણોષ્ઠ; ૧૩ ધર્મા
નાય; ૧૪ શાન્તાવરય; ૧૫ લોગાન્તરાય; ૧૬ ઉપલોચા
નાવર ૧૭ વીર્ણાન્તરાય.

[—સમ ૧૦]

હીલુમીક ડુલુસ્થાને ભગવાને મેલનીય ત્રિવરની
૧૦ કમપ્રદુતિએ વેદી.

[—સમ ૭]

ભગવાન મહાવીરે છપ્પસ્થાવસ્થાની^૧ અતિમ સવિજ્ઞે
૧ મહાસ્વખો એવા અને તેઓ ભગી તથા તે જા —

૧ મિષ્ટમુ વાર માસનું અષ્ટાવ છે તેવા દિવસ ૧૧ તેતંથી ૧
૨ અવધ નામી કા નામી વિક્રમે ૩ મિષ્ટમુ પુરુ વચને ૪ દિવસ
૫ કુલ ત્યારે તેત્વ મિષ્ટાસમે નિજાપસ સ્પીકર્ષી જા ત્રિધિ અષ્ટાસ
૬ અષ્ટમ ૭ ગ્ણી ૮ આજાસ સ્પીકર્ષીક સ્પીક નામે મિષ્ટાસ ૯

૧ પુરુષા છપ્પનામાં ૭૭ કમપ્રદુતિમાં પૂરે પૂરે અષ્ટ
૭૭ ના ૮ ક્રેમ ૯ પુરુષા ૧ ૨ ; અષ્ટાસ ૫૧૫.

અષ્ટા પુરુષ ૫૬ અવધીમાં ૫૬ ૭ ૧૧ ૧ ૩ ૧૫

૧ અમર તાલપિશાચનો પરાજ્ય; ૨ શુકલ પાંખ વાળો બેઠો મહા પુન્ઠોકિલ; ૩ વિચિત્ર રંગવાળી પાંખ સહિત કુન્ઠોકિલ; ૪ મોટી રત્નમાળાની બેઠ; ૫ બેઠ શ્વેત ગાયો; ૬ કુમ્ભોથી ઠાવેલું પદ્મસરોવર; ૭ સહસ્ર તરંગી મહાસાગરને માત્ર હાથથી તરી જમા; ૮ તેજસ્વી સ્વ; ૯ વૈશ્વ મહિવણના પોતાના આવરણથી મહા માનુષોત્તર પવતને વીટાયેલો બેઠો; ૧૦ મેઘુપવતના શિખર પરના બેઠ સિદ્ધાસન પર પોતાને બેઠેલા બેઠા.

આ સ્વપ્નોનાં રંગ નીચે પ્રમાણે છે —

૧ તાલપિશાચના પરાજ્યનો અર્થ બે છે કે તેમણે મોહનીય કર્મનો સમૂળ ઉત્પેદ કર્યો

૨ શુકલકુન્ઠોકિલથી બે સુધિત થાય છે કે તેઓએ શુકલ ધ્યાનમાં આરોહણ કર્યું

૩ વિચિત્ર કુન્ઠોકિલનું દશન બે તેમની સ્વસમય અને પરસમયના પ્રતિપાદનથી અનેક રંગી બનેલ દ્વાદશાંગીની પ્રરૂપણાનું સ્પષ્ટ કર્યું

૪ રત્નમાળાની બેઠીનો બે અર્થ છે કે તેમને ઉપદેશ બજાર ખમ અને કાલુઝાર ખમ બેવા બેઠલારૂપ થયે

૫ શ્વેત બેઠ ગાયોનું દશન તેમના મમણ, મમણી, માવક અને માવિકારૂપ ચતુષ્પર્ણી સમનું સ્પષ્ટ કર્યું

૬ પદ્મસરોવરનું દશન બપનવાસી, વાલુમ્પતર, બ્યોતિપી અને વૈશ્વનિક બેમ ચાર પ્રકારના દેવોના પ્રતિપાદનનું સ્પષ્ટ છે

૭ મહાસાગર તરી જમા બે તેમના સસારસાગર તરી જમાની સૂચના દેવી.

તેમની સ્વ તેમના અનન્ત જ્ઞાન અને ધર્મનું
રૂપ પ્રકાશની સૂચના હતી

૬ માનુષોત્તર પવતનો પોતામાં સમાવેશ જો રૂપ
મનુષ્યો સ્વ તેમનો મધ્ય ગાથાના હતા તેની સૂચના હતી.

૧ મેરુશિખર પર સિદ્ધાસન બેઠેલા પોતાને જોયા
તનો જાણે જો છે કે તેઓ રૂપ-મનુષ્યો વલેરની સમ્પ્રદા
ભેસીને ખમૈપ્રવચન કરવાના હતા

[—સ્થ ૧૧]

ભગવાન મહાવીર જોકે જ દિવસમાં જોકાસને સ્ત્રી
૫૪ પ્રક્રોધ ઉતરે આપ્યા.

[—સ્થ ૧૨]

આ અવસાપિણીના ૨૪ વીર્ષકથામાં છેલ્લા મમજ
ભગવાન મહાવીર જોકે જ (દેવની સાથે નહિ) સિદ્ધ
ભુવ, મુદ્રા થયા અને સ્વદુર્ગમથી રહિત થયા.^૧

[—સ્થ ૧૩]

મમજ ભગવાન મહાવીર સાધિક ૪૨ વય મમજરૂપે
સ્ત્રી સિદ્ધ થયા.

[—સ્થ ૧૪]

ભગવાન મહાવીરના સમવસરજનુ વજન સારંગાવથી
માંડીને સુખમ મણુપરની શિખરપરપરા આમળ બાલી
અને બાદીના ગણુપરની શિખરપરપરા આમળ ન ગાલી
જો બધુ જાણ પ્રમાણે સમજા લેજું.^૨

[—સ્થ ૧૫]

૧ જુમિા જાનસન નિર્ણયિત થયા ૩૩

૨ સમવસરજનુ નિર્ણયિત થાયે જુમિા નિર્ણયિત થા ૧૧૫૧ -
૧૧૧૭ અને જાનસન નિર્ણયિત થા ૧૧૩૩ - ૧૧૩૫.

(૩) મહાવીરના ગણધરો

જનવાન મહાવીરના નવ ગણ^૧ હતા —

૧ ગોદાસગણ; ૨ ઉત્તર ભલિસસદગણ; ૩ જિંદ
ગણ; ૪ આરણગણ; ૫. ઉદ્ધવાટિકગણ; ૬ વણવાટિકગણ;
૭ કામધિકગણ; ૮ માનવગણ; ૯ ઠેપટિકગણ;

[—સ્થ ૧૮]

જનવાન મહાવીરના ગણધરો ૧૧ હતા^૨ —

૧ ઇન્દ્રભૂતિ; ૨ અગ્નિભૂતિ; ૩ વાયુભૂતિ; ૪ વ્યક્ત;
૫ સુધમ; ૬ મહિત; ૭ મોક્ષપુત્ર; ૮ અકંપિત; ૯
અચલજાતા; ૧ મેવાચ; ૧૧ પ્રજાસ

[—સ્થ ૧૧]

સ્થવિર ઇન્દ્રભૂતિ ૬૨ વણ સર્વાશુ સોગવી સિદ્ધ થયા

[—સ્થ ૬૨]

સ્થવિર અગ્નિભૂતિએ ૪૭ વણ મૃદાન્થબાણે રહી
પીટા લીધી^૩

[—સ્થ ૪૭]

સ્થવિર અગ્નિભૂતિ ૭૪ વણ સર્વાશુ સોગવી સિદ્ધ થયા.

[—સ્થ ૭૪]

જ્યાચ સુધમ ૧૦ વણ સર્વાશુ વિતાવી મુક્ત થયા

[—સ્થ ૧૦]

સ્થવિર મહિતપુત્ર ૮૩ વણ સર્વાશુ વિતાવી મુક્ત થયા

[—સ્થ ૮૩]

૧ સુધા જાણ નિ જા ૧૭ ૧૭૧ ગણ ધરો એની વાચના
નિજા જાને અપાર સરનાં હોય તેવા ભણ્યોને સમુદ્ધ જનવાનના ગણ
• હતા અને અપાર ૧૧ હતા ધરો એમ માનવું અર્થમાં કે તેમના ગણનાં
મે કુલો સરની વાચનાકરિવાનાં હતાં.

૨ સુધા પ્રજાસને જાતે ડિખતુ ન જ.

૩ જાણ નિર્ણુ જાણ ૧૧ માં ૪૧ વર્ગ ૪માં ૭

સ્થવિર મઘિતપુત્ર ૩/ વપ દીક્ષા પાળી મોક્ષે બધા.
[—સપ ૩]

સ્થવિર મોક્ષપુત્રે ૬૫ વપ ગૃહન્યસૂત્રે રહી દીક્ષા લીધી.
[—સપ ૧૧]

સ્થવિર મોક્ષપુત્ર ૬૫ વપ સર્વાયુ લોગવી સિદ્ધ થયા.
[—સપ ૧૧]

સ્થવિર અઠપિત ૭/ વપ સર્વાયુ વિતાવી મુક્ત થયા.
[—સપ ૪૮]

સ્થવિર અઠસપ્રજાતા ૭૨ વપ સર્વાયુ વિતાવી મુક્ત થયા.
[—સપ ૪૮]

(૪) મહાવીરના સમઘણીને

કચ્છના મહાવીરના વીરમાં નવ છોડોને^૧ વીરો^૨ના નામનોત્ર બાંધ્યું—

૧ મેલિક; ૨ સુપાપ; ૩ ઉદયી; ૪ પોદિલ
અણ્ણાર ૫ દાસુ ૬ રાજ; ૭ રાવક; ૮ મુલસા
આવિક; ૯ રૈવલી.

[—સ્પ ૧૦૧]

કચ્છના મહાવીરે આઠ રાજાઓને^૧ વર દેવાની દીક્ષા લીધી—

૧ વીરાંગક; ૨ વીરચંદ્ર; ૩ સંજય; ૪ બેલેલક
સંજય; ૫ લેલ; ૬ શિવ; ૭ ઉદયન; ૮ રાજાશિવપત્ન.
[—સ્પ ૧૧૧]

૧ આ નવ વિર વિદેશ પાકિની મારે જુમિ પ્રકરણે જતે પ્રિયજ્ઞ ન ૬

૨ આ આઠ પાલિકા વિર પાકિની મારે જુમિ પ્રકરણે જતે પ્રિયજ્ઞ ન

અમવાન મહાવીરના પડ પ્રમણે^૧ જોકેક વય પ્રમણ
ભાવે રહી અનુતર વિમાનમાં ઉત્પન્ન થયા

[—સપ ૫૩]

૩ ભસ્તવર્ષની ઉત્સર્પિણીની ચોવીસી

જન્મકીપમાં ભસ્તવર્ષમાં આગ્રામી ઉત્સર્પિણીમા^૨
ચોવીસ તીર્થંકર થયે :—

નામ	પૂર્વજન્મનું નામ ^૩
૧ મહાપદ્મ	મેલિક (સદ્ગૃહનો રાજા)
૨. છુદેવ (મુશદેવ) ^૪	સુપાત્ર (મહાવીરના મકા)
૩ સુપાત્ર	ઉદક
૪ સ્વયં પ્રભ	પ્રાદિલ અલુમાર
૫ સર્વાનુભૂતિ	હદાનુ
૬ દેવમુત (દેવમુમ)	હાવિક
૭ ઉદક	શાખ
૮ પેદાલપુત્ર	નદ
૯ પ્રાદિલ	મુનદ

૧ ભસ્તવન મહાવીરના પ્રમણે એ અનુતર રણવિકમાં ગયા તેમનું
સ્વર્ગ અનુતરપણવિકમાં છે જાતારે એ રણમાં બે સુખ જન્મ્યા છે તે
પ્રમણે જા મુનિજોતી સખ્યા કક છે જણી તેમનો સામ કરવો જણી
જણ્યા પ્રમણે બેક વર્ષ નહિ જન્મ વધારે જ તેમાં જન્મ્યા છે સુભવ
છે અનુતર માં જન્મ વાજાસેક દેવ.

૨. સુમિ પ્રકરણને જાતે પ્રિ જન્મ ન ૧

૩. પૂર્વજન્મનાં નામ જામે નિરૈવ માલિલી નહિ સુમિ પ્રકરણને
જાતે પ્રિજન્મ ન ૧૧

૪ એ નમિ કોસમાં મુક્યા છે તે ચોદસમય જલ સમવર્ષાન
સંબો કડુવ જણનાં પામ્યા છે.

૧	શતકે	શતકે
૧૧	મુનિમુખવ સર્વવિદ્	દેવકી
૧૨	અમમ	સત્પત્ની
૧૩	નિપજ્ઞામ	વાસુદેવ (કૃષ્ણ)
૧૪	નિ પુઠ્ઠાકે	બળદેવ
૧૫	નિર્મમ	શકિતી
૧૬	ચિત્તુપ્ત	સુલભા
૧૭	સમાધિ	રેવતી
૧૮	સુવર	શત્તાલિ
૧૯	અનિવૃત્તિ	અપાલિ
૨	વિજ્ઞ	હીષાસન
૨૧	વિમલ	કૃષ્ણ
૨૨	દેવેપચાત	નારદ
૨૩	અનતવિજ્ઞ	
	(અનતવીમ)	અજઠ
૨૪	સદૃ	સ્વાતિ શુક્ર

અ વીર્ય^૧કૌશલ ૨૪ પિતા, ૨૪ માતા, ૨૪ પ્રથમ શિષ્યો, ૨૪ પ્રથમ શિષ્યા ૨૪ પ્રથમ શિક્ષાદાયક અને ૨૪ ચૈત્યવૃક્ષો થશે.

[~ સપ ૧૫૮]

૧ સમવર્તમાનસૂત્રમાં એ જાહેર કરે છે તેમાં જ્યાં નામ નથી જ્યાં દેહાશરમામાં સમવર્તમાનની વાત કહ્યું હોય છે તેમાં જ્યાં નામ છે ત્યાં અનિમ જ્યાં નામ છે — અનિમિત્તિ યોગિ વ અને સપસર્ગવર્તમાન વાતવિજ્ઞાન છે જે જ્યેષ્ઠ નામ ન જણાવે તે સમવર્તમાન ૧૧ મુનિમુખવ સર્વવિદ્ એક વિશેષવિદ્ છે તેને નામ વસુદેવ ૧૧મી સંખ્યા પૂરી થઈ ગઈ.

હે આશ, આગામી ઉત્તરપિણ્ડીમા ચાતુર્ધામ પ્રમની
નરપના હરીને સિદ્ધ થનાશ નવ ઉ^૧ :—

૧ કૃષ્ણચમુદેવ; ૨. શમભગદેવ; ૩ ઉદક પદાઙ્ગપુત્ર^૨;
૪ પુદિષ્ઠ; ૫. શનકમાયાપતિ; ૬ દ્વારકાનિમિત્ત; ૭ મત્સ્ય
નિમિત્તીપુત્ર, ૮ શાવિકાગુહ અબ પદિયા ૮૬ ૬ મુપાશી
નામની પાશ્વપત્ન્યા આપાં.

(-૨૫ ૧૯૧)

૪ બાવી તીર્થંકર વિમલવાહન

હે આશ ! યજ્ઞ કલિકે સિનિઆર મરીને ચીજી
શ્રીમતક નરકમા ૮૪ ૦ વય સિલિયાગ્ર ના ૩૩૫
ઉપ્પત્ત ધ ૮ ન કમા તે અત્યંત કૃત્ય વળ્લિય ધય મને
ત્યા અત્યંત વલ્લિય બ્રામવગે વધાકાઙ્ગ ના ૩૩૫ મ્દી આગામી
ઉત્તરપિણ્ડીમા આ ૪ ૪ બૃહદીપમા ભરતવપમા વૈતાકય
પવતની સુમીપમા પુ રેશુમા શનકાર નામના ન ૧૨મા
સુમતિ કુશકરની બકા નામની બાવાની કૃષ્ણ ભના

૧ આ નવમા ૧ જી શાક નિરંજન અવ નવની મુદ્ધપા અ મેન
નામ ભગવાપાદમા અ ૧ ૧૧ ૧૨મા પુરુષવત નામની મળત ૧ ૬૮ ઉ
તેમા મળત ના ૮ ન વાવનામેને શાક કુ ૪ મળત ૪ ૧૨ ભવ
શિવાગી ૪ ૪ ૧૨મા ૬૫ ઉ ૧ ૪ ભવત ૧૧ ૪ ન વળ્લિય — મિ
મળત ૬૧

૧ મુદ્ધપાત્તમા અત્યંત ૪ ૧૫મા મુદ્ધપાત્તમા અત્યંત ૪ ૧૫મા
૧૫ ઉ તે આ શાકની ૪ મળત ૧૨મા ૧૨મા ૧૨મા ૧૨મા ૧૨મા ૧૨મા
૬૮ તે ૧ મળત ૪ ૧૨મા ૧૨મા ૧૨મા ૧૨મા ૧૨મા ૧૨મા ૧૨મા
૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫
૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫
૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫
૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫ ૪૫

પુરુષરૂપે ઉત્પન્ન થયો ૬ માસ અને છા દિવસ નીત્રે
જઈ શકે સુકુમાર સર્વાંગસંપૂર્ણ બાળકને જન્મ આપશે.

તેના જ મની શત્રિએ શતદ્વાર નમરમાં અદર અને
જહાર પદ અને શત્રુની વર્ષા થયે; તેથી તેના માતા-પિતા બે
બાળકનું બારમે દિવસે મહાપદ બેનું નામ રાખશે

જ્યારે બાળક ૮ વર્ષનો થયે ત્યારે માતા પિતા તેના
મહાશક્ત્યાભિષેક કરશે અને ત્યાર પછી મહાપદ હ્રુદયન
રાજની ૭મ યોગવાપૂરક શક્ત્યશાસન કરશે. તેના શક્ત્ય-
શાસન કાગમા પૂજાબદ્ધ અને મહાબદ્ધ નામના બે દેવો
આવીને તેની સેવાનો જાર સભાળી લેશે. બાકી નાગરિકો
તેનું દેવસેન બેનું બીજું નામ પાડશે

ત્યાર પછી મહાપદને બેઠક સેવ શખ લેવો શેષ
હાથી સાંપડશે. રાજા બે શેષ હાથી પર બિસી શતદ્વાર
નમરમાં આમતેમ ફરશે, બેટક વળી ગામના નાગરિકો
તેનું વિમલવાહન બેનું ત્રીજું સાચક નામ પડશે.

ત્યાર પછી તે વિમલવાહન રાજા બધાં મળી ૭
વર્ષ દૃઢસ્થાવાસ યોગથી માતાપિતા વચેરેની સ્થલ લઈ
સંતુલ મકાને મહામાનમાં પ્રસ્થાન કરશે. તે વખતે દેવો
તેની કલ્યાણકારી વાણીમાં પ્રસાદા કરશે, તેનું અભિનંદન
કરશે ત્યાર પછી ગામ જહારના સુશ્રુભિલાસ ઉદ્યાનમાં
બેઠક દેવહૃદય બદલુ કરી તે પ્રજાજ્યા લેશે અને બાર વર્ષ
પર્વત શરીરની પરવા કર્યા વિના જે કાંઈ દેવી, માનુષી
કે તિર્થંકસ જ બી ઉપસર્ગો આવશે તેમને સમ્મારૂ રીતે સમ
જાવપૂરક સહન કરશે પછી તે જાગવાન વિમલવાહન
આલવામાં સમિતિવધવા વાજત્ પ્રસારી થશે અને નિર્મમ,
નિષ્પરિચ્છી સેવ વજસ્ના, જેમ કાંસાના વાસણમાં કાંઈ ન

એ? તેવી રીતે તરુન એક વગરના ઘરો યાવતુ ભાવના
અધ્યવનમા એ ભગવાન મહાવીર વીરે કહેવામાં આવ્યું છે
તેવા, બી હોમવાથી તંજાની યમેશા અગ્નિ જેમ જ્ઞાનાદિ
સુલો વડે તેજસ્વી, શ ખની જેમ નિમલ, લવની જેમ
અતિદિવ્યગતિ, ગનન જેમ નિરાલબન, વાયુની જેમ
અતિગતિ, શરદ જેમ ગુદ અત કલ્પમુક્ત પદપત્ર
જેમ સેવ વિનાના, કાલ્યાણી જેમ સુખાદિ, પદ્મીની જેમ
બધનમુખ મરના શી ગજ જેમ જોડાઈ, ભાદુ પદ્મીની
જેમ અત્રમત હાથીની જેમ શૂર, વૃષભ જેમ ભગવાન,
ચિત્ર જેમ દુષપ મેરુ જેમ અકપ, સાગર જેમ અશ્વીર
અક જેમ શીતલ, સુષ જેમ ઉજ્જવલ, કનકની જેમ
ઉપવાન અને પૃથ્વી જેમ સવ સ્પર્શને સહન કરનાર યશે
ત ભગવાનને પત્રી કાર્ત્ત ન જા પોતલ કે અવમત જે
કોઈના પ્રતિમધ નહિ કે તેઓ નિઃકુલ આવે સયમ
શૂરકે જ્યાં દેવો ત્યા વિહાર કરતા અમ અનુત્તર જ્ઞાન
દ્યાનપૂર્વક ઉચિત રીતે વિહાર કરતા કરતા જલુતા, મૃદુતા,
હૃદય સમા નિર્મલ, સુખિ સત્વ, સયમ, વપોતુલ
શૌચથી પારિનિવાલુના માન પર વિહાર કરતા કરતા
ધ્યાનાવસ્થા અતિદિવ્ય અનુત્તર કેવલ જ્ઞાન તમના
આત્મામાં પ્રકટ થશે. એટલે તમે જિન, અહ ત ભગવાન
થશે તે કેવળી નવજ સવકથી દેવમનુષ્ય આદિ બધા
લોના પદાર્થને બળનાર અને દેખનાર થશે તથા સ પુત્ર
લાકમાં સવ લોની આગતિ-ગતિ સ્થિતિ અવન, ઉપપાદ,
વક મનોનવ ભાવ, ભોજન, કૃત્યો, અને પાંચેવના બલુરો
દેખશે, અને તે પૂજા ચોચ જાનવાન લોનાં નકટપણે
ધનુ, સુમપણે ધનુ બધું મન વધન બને કાવાનું કલ સ પુત્ર
લોકના સવ લોનાં બલુરો દેખશે આમ તેમનું સ પુત્ર

હવન બ્રહ્મવાન મહાવીરના ૭૬ (ભાવના અધ્યયનમાં
૭ વચ્ચે વચ્ચેમાં આપ્યું છે તેથી) વ્યતીત થશે.

બ્રહ્મવાન મહાવીરની જેમ તેઓ પણ પાંચ મહાવત
અને તેમની ભાવનાઓ અને છ હવનિશ્ચયના સંબંધનો
ઉપદેશ કરતાં કરતાં વિદ્યાર કરશે તે આ પ્રમાણે —

“હે મમણ નિઃશ્ચય! મે જેમ નિઃશ્ચયને એક
આરભસ્થાન બતાવ્યું છે તેમ તે વિમલવાહન વીરો
પણ એક આરભસ્થાનનો ઉપદેશ કરશે

મે જેમ પ્રેમજ્ઞાન અને દેવજ્ઞાન કર્યા છે, તેમ
તે પણ કરશે

મે જેમ મનદંડ વચનદંડ અને કાર્યદંડ બતાવ્યાં
છે, તેમ તે પણ એ ત્રણ દંડ કરશે.

“તરી જ રીતે મારી જેમ તે કીધ ગાન, માયા
અને સોમ એ ચાર કથાઓ, યજ્ઞ, રૂપ, રસ, રૂપ અને
રૂપા એ પાંચ કામગુણો, પૂર્ણીકામ, અપકામ, તેજસ્કામ,
વાયુકામ, વનસ્પતિકામ અને ત્રણકામ એ છ હવકામની,
સાત અસ્થાનની, આઠ મસ્થાનની, નવ બ્રહ્મજ્ઞાનની
મુખિની હતા મમણપ્રમની—જેમ વાવત કહે આશ્વાત્થાની
વિમલવાહન પણ પ્રદર્શણ કરશે

“વળી મે મમણપ્રમમાં નામભાવ, સુ ભાવ, અસ્થાન,
અદત્તિવત્, અક્રમત્, વાહન ન વાપરવાનું, સુમિત્રામ્યા,
રુદ્રકામ્યા કામ્યામ્યા, કેશભાવ જ્ઞાનમવાસ પરમપ્રવેશ,
વાવત મને કે ન મને પણ નિઃકાળજન એ બધું શીખવ્યું
છે, તેમ તે વિમલવાહન પણ શીખવશે

“વળી જેમ મેં સહોત આહારનો નિવેષ કર્યો છે, તેમ તે પણ નિવેષ કરશે.

“વળી જેમ ઇમલોને પ્રતિક્રમણુમુદ્ધ પાત્રમહામતનો અધેશધમ મેં બતાવ્યો છે તેમ તે પણ બતાવશે. વળી પાંચ અણુવત્, સાત શિક્ષાવત જેમ બાર વનો ધાવકનાં બતાવ્યાં છે, તેમ તે પણ બતાવશે.

“મેં જેમ બિહુબો માટે શબ્દાત્મપિઠ બને રાજ-પિઠનો નિવેષ કર્યો છે તેમ તે પણ કરશે.

‘વળી મારે જેમ નવ ગણ અને અગિયાર ગણધર છે, તેમ તેમને પણ હશે.

“વળી જેમ મેં ત્રીસ વર્ષ મૃદુસ્થપર્વામાં આળી અને રીક્ષા લીધી તથા બાર વર્ષ અને સાત છ માસ છદ્ધસ્થપર્વામાં પાત્રી કેવલ જ્ઞાન જ્ઞાનનો લાભ કર્યો અને ૩ વર્ષમાં સાત છ માસ કમ કેવલીરૂપે સ્ત્રી એમ કુલ દર વર્ષ મમલુ પર્વામાં ભોગવી સ્વ મળી ૭૨ વર્ષ આમુ ભોગવી, હું સિદ્ધ, પુદ્ધ અને મુક્ત થઈ સ્વ દુષ્ણનો નાશ કરીશ, તેમ તે વિમલચાદન પણ નેટલાં જ વર્ષો મૃદુસ્થાવાસ છદ્ધસ્થાવસ્થા, મમલુ પર્વામાં ભોગવી સિદ્ધ, પુદ્ધ અને મુક્ત થશે.”

દૂકમાં જે સીલમમાધ્યાર ભગવાન મહાવીરનો હતો તે જ પ્રમાણે વિમલચાદનનો સમણ લેવાનો. ■

(-૨૫ ૧૭૩)

અસ્તિત્વ મહાપદ ૮ રાજબોને રીક્ષા આપશે —

૧ પદ, ૨. પદમુખ, ૩ નલિન, ૪ નલિનમુખ, ૫. પદોદત, ૬ ખનુરુદત, ૭ કનકરથ, ૮ સરત.

(-૨૫ ૧૧૧)

ପଢ଼ାଣ ଓ କାର ଓ କାରକ ନାମ-ଓ ଉକ୍ତ ଉପାଦାନର ଉପସ୍ଥିତି ଉପରେ ଏହା ଉପରେ
କାରକର ଉପସ୍ଥିତି ଉପରେ

२. विष्णुवर मते भावस्थित्यां लक्षणं वर्तते । —

[illegible]

2. 4-oxocyclohex-2-en-1-one —

એ ધર્મશીલોને બિઠા જ નહાવ — અનન્ય, અન્ય, ધીકા કાનસર્વન
કર્મિ અને મેલ — બે જામી અનુક્રમિક પ્રસારે હેલ ૭ તે જા પગપદ
અનુક્રમ ૭ અનન્ય મહાપીરને જામ અનુક્રમ ૭ જા અનુક્રમ ૭ —
અનન્ય અનુક્રમ ૭ અનન્ય, ધીકા, અને કાનકર્મિ દિનશીલોને બે
અનુક્રમ ૭ અનન્ય નથી તેથી મહાપીરના જામ અનુક્રમ ૭ અનન્ય
ધર્મશીલોને જામ અનુક્રમ ૭ દિનશીલોને બે અનુક્રમ ૭ અનુક્રમ ૭ —

(1) मरकत — १. वृत्तसाम्य, २. वृत्तसाम्य, (३) ५ न मने
मरकत, ३. वृत्तसाम्य, ४. वृत्तसाम्य

(१) अक्षरानि १-२ विदुः।

(3) सफलता-1 प्रकटित, १० पु. मी प्रकटित ६ पु.
मी प्रकटित ३-४ पु. प्रकटित, २० पु. प्रकटित, ६० पु. प्रकटित

() 2014年 1-2 月

(५) सुभाषचन्द्र बोस

(૧) જાણકારી-૧ વિગત ૧. ૭ યુ ના મો મર, ૬ યુ ના મો વિગત ૩ વિગત ૪ વિગત ૫ વિગત

(७) भुवनेश्वरी-१-४ विधान ५ अनुसूचा.

[illegible]

(६) पुनर्निर्माण - १ भूखण्ड ८ भूगण्ड ३, ४ भूखण्ड ८ भूगण्ड

(1) $\frac{d}{dt} \ln \frac{1}{\rho} = -\frac{1}{\rho} \frac{d\rho}{dt}$ and

(11) $\text{Mg}^{2+} + 2\text{H}^+ \rightarrow \text{Mg} + \text{H}_2$

(१६) बामुपलब्धता - १. ए. ए. ए. २. ३. ४. ५. ६. ७. ८. ९. १०. ११. १२. १३. १४. १५. १६. १७. १८. १९. २०. २१. २२. २३. २४. २५. २६. २७. २८. २९. ३०. ३१. ३२. ३३. ३४. ३५. ३६. ३७. ३८. ३९. ४०. ४१. ४२. ४३. ४४. ४५. ४६. ४७. ४८. ४९. ५०. ५१. ५२. ५३. ५४. ५५. ५६. ५७. ५८. ५९. ६०. ६१. ६२. ६३. ६४. ६५. ६६. ६७. ६८. ६९. ७०. ७१. ७२. ७३. ७४. ७५. ७६. ७७. ७८. ७९. ८०. ८१. ८२. ८३. ८४. ८५. ८६. ८७. ८८. ८९. ९०. ९१. ९२. ९३. ९४. ९५. ९६. ९७. ९८. ९९. १००.

● પુ ના મરે બન કાપિની દ પુ ના મરે

(13) વિમર્યા-૧ ૪ જનપદપદ્ધતિ ૫ જનપદપદ્ધતિ ૬ પુ ના
મને જાણે જનપદપદ્ધતિ ૬ પુ ના મને.

$$(18) \quad \omega_1 \wedge \omega_2 = 0 \quad \text{if } 0 \leq i+j \leq 2 \quad \text{and} \quad i+j \leq 2 \quad \text{and} \quad i+j \leq 2$$

(११) धर्मशास्त्र-१ ११० १-२ यम

(14) ଅଫିସର-1-2 ନମ୍ବର ୪ ୫ ନମ୍ବର

(10) 2541-1-A, JIMM

(૧૮) બાજુ-૧ રેલ્વે દ. પેલિવ્વોલ પુ ના ખતે ૨-૪ સેલો
દ. રેલ્વે ૬ પુ ના ખતે પેલિવ્વોલ પુ ના ખતે

(16) $\frac{1}{2} \log 2 = 1$ व $\frac{1}{2} \log 4 = 2$ के अन्तर्गत

(२) पूर्वाभूतना - १ २ भवस्य

(૧૧) નિમિત્તા-૧ ભાગિની ૨.૭ થી ૧૧ અને સ્વામી, ૬ થી ૧૧ અને ભાગિની, ૩-૪ ભાગિની ૨ ભાગિની

(११) नैजिगणन-१ विवरण, १-५ विद्या

(४) ४५-१-१-१ विद्युत्, २. ४ विद्युत्, ५ विद्युत्

(૨૪) મહાજીવન: ૧. જીવનસાધના, ૨. જીવનસાધકબુદ્ધિ, ૩. જીવન, ૪. જીવનસાધક (જીવનસાધકબુદ્ધિ), ૫. જીવન

શ્રેયઃ ૦ ત્વાં જ્યેષ્ઠ સમજતું ॥ પુણ્યમાં ત્વાં નક્ષત્રોઃ ૦૨૦૫ નથી.

આ ૧૧૩ થી

४. कुमादवाम ना कश्च विपे भवमेव ।

અસુર મધ અર્ધા ડીઝાઇઝ પેશન્ટી ૫૪ ૫૫ પ્રમાણે કુમારનાસને જાળ
જાળનાનાવ જાળના કુમાર કુમાર અને ટીપ્પા ટીપ્પા (નહીં કે કુમાર કુમાર)

બેઠ જરજરામાં એમને કુમાર હજી હજી તેમને જ જણાવતી હતી હજી હજી જરજરા નિર્ધુક્તિની ખોલમાં હતી જ્યાં કુમારમાંથી હતી ખ્યાલોર એનામાં વિચલનની પાલ રતીકાવનામાં જ્યાંથી હતી, તેથી જ્યાંમાંથી એ રાજ્યના એ જ્યાં કરના પાયા. પ્રજામાં જરજરાતુ અનુભવેતુ વિવનસેમાં થતુ એ જ્યાં બેઠતુ રતીકાવનામાં. જુઓ 'સિદ્ધપ્રકાશ' ૩૨૧ ૪

જાન્યારી મહાત્માને જાણ થયું કે નિર્બુદ્ધિની એક કાવચાવામાં (જાદુ) એ વડીલ હતું કે તેમાં નિવાસ અને અજ્ઞાન રાખે છે. એટલે એમ કહી શકાય કે ભગવાન મહાત્માને નિર્બુદ્ધિનાર નિવાસિત થાતા હતા. ભગવાન મહાત્માના નિવાસને બુદ્ધિમા બુદ્ધિ કહેવામાં આવે છે. એ પ્રથમ ભગવાન હતા કે પછી છે અને નિર્બુદ્ધિ ક્રિયાને ભગવાનનું કાર્ય છે. એટલે નિર્બુદ્ધિ એમ માની શકાય કે નિર્બુદ્ધિનાર ભગવાન મહાત્માને નિવાસિત ન થતા હતા.

પરબ્રહ્મ જન્મ મિત્ર થાને ૦ ૩ મિત્ર મિત્રી જાણવા છતાં ૩ એવો
સુખના આ સ્વાર્થાચારું સુખ જન્મ આપે ૦ ૩ જન્મ ધીર્જાનો કુમાર
હતા આ કુમારનો અર્થ હસી વળીને એ જાણવા થઈ મિત્રને મને
કુમારનો અર્થ આવ કુમારના કહેવો એકલો — મિત્રો તે જાણવાનાઓ
ધીર્જાકેવળ વિસ્તૃત કરિત હાજી વળીને જન્મનાં વસ્ત્રો કાઢેલા હાજી
૩ તેમના જન્મના વિચારની આજ આપે નહિ તેથી તેમના પ્રકિર્ણ
જન્મનાં હરી ૩ તે જાણવા પ્રમાણે વર્ડ આ પ્રથમ જાણવા જાણ નથી
દિવસનાઓમાં ૦ આપે જીવ જાણવા થાય ધીર્જાનો કુમાર હતા
તેણે અર્થ મિત્ર કહે ૩ તેમના કુમાર હતા — તેમણે જન્મ મૃત્યુ ન હતા —
તેમને મને આ વાતના વિચાર હતા ન હતાની હજીના સમર્થિત ન
ન જન્મ એકલો તેથી તેમણે એ હજીના આજનાં થાળીને ન તેમનાં
કરિતો જન્મ ૦ તેથી તેમની પ્રકિર્ણ તે જાણવા પ્રમાણે મિત્ર વર્ડ ૩
એ જાણવા જાણિયો થયો ન હોય આ માનવતા ધીર્જાનો જન્મનાં ૦

નિવસનની જાનનામાં સેવાનર કથાક-ચોખા એ મનિષ અને નમિત્ત
જ નિવસનિત્ત કોવનની પ્રતિષ્ઠિ છે—તેનો જ્ઞનો જ્ઞાપાર મેા છે તે
જ્ઞાપુ નથી. માર કથાક-ચો કપસી કનુ નસો કી કાકત્ત નક્કિ કાકત્ત
જ્ઞાપિનુ પ્રાપીના જરિત્ત એ કાકત્તીમા જ્ઞાપુ છે તે જ્ઞા કાકત્ત
મકાકત્ત નિવસનની પુજિ નથી કરકુ જ્ઞાપે જાકીના જમા કથાક-ચો તેને
કાકત્તને જ્ઞાપે મેા છે.

[illegible]

२. भक्ति दीक्षा के लिये पाठ्य :-

પ્રિયજનો મનિકવને પુણ્ય જ મારે છે ત્યારે ચલાવનાર મને પૂર્વજ્ઞાતી
જાણ્યું મિત્રા સારું કષ્ટ કરી જમારે તપસ્યા કરી લેવાથી તે કષ્ટના કષ-
ટને જાણે મિત્રા સખના કુચાવજાણે વત્સલ વણ ત્યારે મિ પાસની કુચ-
જાણે કષ્ટના વણ, જાને જાણવ જાણી ધીર કર વણ, સીધરે ધીર કર વણ.
તે જાણુ ચેતનાર મને જાણજાણના જ છે, સુખદાન નિવજ તે મિત્રો જ
છે કે પુણ્ય જ ધીર કર વણ, જુમિયો લોકજાણ્યું મારું જર મનિકવરિય
મારું મારું જર મિત્રો જ છે.

મહિષાસૂર પૂર્વજન્મના વામ વિશે નિવેદન છે. સ્વામિસિદ્ધાન્ત પ્રાચીન
વેદાન્ત શાસ્ત્રના તેમજ નામ કલ્પા શાસ્ત્રનું છે એ કિલ્લમરુદા વેદાન્ત
શાસ્ત્રે મળે છે. કવિ હામરુદા શાસ્ત્ર મહિષાસૂરિન છે ત્યાં પૂર્વજન્મનું વામ
મહાનરુદ વેદ શાસ્ત્ર છે.

મહિલાના જરિયા પાટે જાણી આ માધ્યમ જનતાના મહાપરિચય
પર્યાવરણ

१. लक्ष्मीदेवता प्रथमः च कल्पः —

શ્રીકૃષ્ણ જી કવચની વજ્રવળી ખાતી રીતે કાઢવે છે — જેનું નામકા
 રાજકુમારે મથા તે બેઠે કવ. ત્યારી તેવ મથા તે બીઠે કવ. ત્યારી ખતી
 કવ. તરફીઆ નહા તારી રાજકુમાર મથા તે બીઠે કવ. ત્યારી રાજ તેવ

દોઢે ગયા તે યોગે કર. ત્યાંથી આવતી દેવદાસના મનમાં આવ્યા તે પાસે જઈ અને ત્યાંથી ત્રિશ્યા સુત્રિયજ્ઞાની કુટિમાં અજડણુ વડે જાતી જન્મ લીધે તે જોઈ કર. આ જાતે પ્રથમ જન્મને તે પૈતૃક જ. જરૂર જાતે કિનાર જીતી રીને મહત્તરી કરવા જતા મેલ નેસે નહીં મારે જ જાતી જાતરી કરી છે. એમ રીકાકાર ઉમેરે છે.

જ્યુ આરસકનિયુકિતમાં આ પૂરતનાપિકાર છે ત્યાં નહતના પ્રકારે તેણે પૈતૃક જાતે રીકા લીધી એમ કહ્યું છે. એટલે કે નહત ખોડનિય કર પૈતૃક નહીં જ્યુ પૈતૃક તે નહતના સુરુ કરા અને તેના પૂરતે તે કમલ રેવ અને ત્રિશિય જાતરી કરા. સુમિયા આ રાતરી. ૭ મહાવીરના મહાપરૈ.—

આ નધા જ્યુપરૈ. આસણુ કરા અને મંજમ જવામાં વજ ત્રિમિતે મેલ જવા કરા. કમલા આરે ત્યાં ખોડવા અને જામમાં નધારે તેમના વિશે વાતો જવા મારી, ત્યારે આ આસણુ જ્યુ તેમની જાતે મલા અને પૈતૃકજાતી યા કા તેમણે તેમની સામે મુખ તેમનું પૈતૃક સમ્પાદન જાતરી તે કોમિ તેમની જાતે રીકા લીધી અને તેમના જ્યુજાતીએત્રિ જ્યુ રીકા લીધી. તે જ કો કોમિ પ્રથમ જરિવાર સુમજાએ તેમના જરિય મારે જ્યુ આરસકનિયુકિત જા પાસરી. તેમાંમાં મુખ્ય બન્ધમુદિ કરા. જ્યુપરૈની વિશેષ લખાવત નીમે પ્રજાણે છે. —

૧. નામ	૨. શિખ	૩. જાત
૧. બન્ધમુદિ	ચોતમ	પૂખી
૨. જ્યુનિયુદિ		"
૩. વાસુરુદિ	"	"
૪. જ્યુકા	જાતરી	વાસુરુદિ
૫. મુખમાં	જ્યુનિયેસ	કોમિ
૬. મુદિવપુત્ર	વાસિય	વિજ્યા
૭. જોડેપુત્ર	કારવપ	"
૮. જાતરી	ચોતમ	જાતરી
૯. જ્યુજાતી	કોમિ	નહી
૧૦. મેલ	કોમિ	વાસુરુદિ
૧૧. પ્રજાણ	"	જ્યુનિયુદિ

૪ ક્રિયા	૫ ગુહસ્થાન	૬ અપસ્થાન
૧ ચમુષ્ટિ	૧ ૧૧	૩ ૧૧
૨ "	૪૧	૧૨
૩	૪૧	૧
૪ ધનમિત્ર	૧	૧૧
૫ ધનમિત્ર	૧	૪૧
૬ ૫ રો	૪૩	૧૪
૭ ધોર	૧૧	૧૪
૮ રો	૪૪	૬
૯ ચમુ	૪૧	૧૧
૧ રો	૩૧	૧
૧૧ ગર	૧૧	૮
૭ દેવકીયા	૮ સ્વાંતુ	૯ ક્રિયાસ્થાન
૧ ૧૧	૬૧	૧
૨ ૧૧	૪૪	
૩ ૧૮	૭	"
૪ ૧૮	૮	
૫ ૮	૧	"
૬ ૧૧	૮૩	૩૧
૭ ૧૧	૬૧	"
૮ ૧૧	૭૮	૩
૯ ૧	૭૧	"
૧ ૧૧	૧૧	"
૧૧ ૧૧	૪	"

૮ નવ સ્થાન

૧ ચમુષ્ટિ — ચમુષ્ટિ ગુહ અને અપસ્થાન મધ્યસ્થાન જાણે છે તેમ
મળેલ ન ચમુષ્ટિ હોય તેમ જાણી નામ નિર્મિત્ય ૫૫ ૭. તે
જમનદત્ત ગુહ હોય તે ૧૧ ૪૨ જાણે તે ૩૫ સ્વાંતુ મુખ્ય (૧૦૩)
નિર્મિત્ય જાણી ૭ તેમ જાણી ના જાણી ૭ જાણી ૭ જાણી
૭ ૭ ૭

જન્મુ એનું કારણ છે કે તે પ્રથમ ભગવાન મહાતીર્થનો મહા હોય જ્યારે બીજા ભગવાન સુદ્યો ભગવાન થયા હોય તેના કારણે તેને જન સ્વાસ્થ્યમાં નરકમાં જન્મ પાડ્યો છે.

૨ મુખ્ય — ભગવાન મહાતીર્થના કાકા એ મુખ્ય નામે હતા, તે જ આ છે બિંમ દીક્ષાર જ્યારે છે. આવી સ્થિતિમાં તે જીવ તીર્થંકર થઈ જાય છે અને તેમનું નામ સુરેન્દ્ર હોય જાય છે તે જ આત્મીય જાતના વિષે વિશેષ કહી દેવાનું મહત્ત્વ નથી. ખાત્ર આ એ જ વાત મને છે. આત્મીયમાં તેઓ ભગવાનના મહા હતા તે જાણ્યું છે અને પ્રસુતમાં તે તીર્થંકર થઈ તે જા સિવાય તેમના વિષે જાણ્યા મૈત્ર છે.

૩ માતી — કોણેનો પુત્ર એવું જ્યારે કોણે મરી ગયો ત્યારે પાતીપુત્ર વસાવ્યું તે જાને કિન્નરો સહુએને મહાતીર્થને પૈત્રવત પાસે કરતા હતા. તેના સુના પુત્ર સાધુના વેષમાં જ્યારે વર્ષ છૂટી તે જ્યારે પૈત્રવમાં હતો ત્યારે તેની કથા કરી હતી. સમવાચારમાં જ્યાં માતી તીર્થંકરનાં પુત્રવર્ણનાં નામો જણાયાં છે ત્યાં કોણી નહીં જ્યારે જન્મ જન્મનું નામ જણાવ્યું છે અને તે જાને પૈત્રવપુત્ર હોવાનો સંભવ છે.

૪ પૈત્રવ — કોઈ તે પૈત્રવ જન્મવર્ણમાં થયા છે તેની જા જન્મવર્ણવર્ણમાં જાણી છે તેવું કર જન્મિને કાઢને દીક્ષા લીધી હતી જ્યારે તે જા મહાવિરેદમાંથી સિદ્ધ થવાનો છે એટલે જા પૈત્રવ ભઈ જાને જ સમજાવે એટલે.

૫ હાલ — દીક્ષાર જ્યારે છે કે જા જન્મવર્ણ છે એટલે કે તેમને જન્મ નથી કે જા જાણી હતી.

૬-૭ રાજ અને રાજ — દીક્ષારે રાજ અને રાજને ભાવરૂપિય ભાવે જણાવ્યા છે. ભગવાનમાં (૧૨ ૧: ૪ ૧૨) રાજની જા જાને છે ત્યાં જીવ નામ રાજ નહીં જ્યારે પુત્રની જણાવ્યું છે એટલે એ જ સંસારમાં માટે દીક્ષાર હોય છે કે પુત્રની જા રાજનું જ જીવ નામ હતું.

જ્યારે ભગવાનના મૂળમાં તે ૫૫ વિષે ભગવાને બિંમ કહ્યું છે કે તે મહાવિરેદમાં સિદ્ધિપુત્ર થયો. તેના તીર્થંકર થયા ન જા વિષે પાં કહો. ભગવાન નથી રજા પુત્રની વિષે તે જા કહી જ કહુ નથી એટલે દીક્ષારે જા રાજ રાજનાં વિષે કહી રીને સંસારમાં જા સમજાવું નથી જણાવ્યું છે કે નામસાક્ષ્ય કરવાથી દીક્ષારે જા જાણા કરી છે.

૮ સુદ્યો — રાજવર્ણના પ્રસેનનિવ રાજના નામ નામના સારવિની જાની સુદ્યો હતી. કોઈ રાજવત તેઓ જા પુત્રાથી જન્મવર્ણ પ્રાપ્ત કર્યો.

હોય, ત્યારે તેમ્ને કહુ કે વધારે પુત્ર જ બેઠેલો હોય તે બીજાને પચ્છે.
 પંતમે બપાળ બાળે. યારે તે બાળી પુત્ર વાળ મે પુત્રને જ જા
 છે. બીજાને નહીં. એક વખત હજી દેવસપ્તામાં મુકલ્પાવી પ્રણામ કરી
 હોય તે સામગ્રી એક દેવ તેવી ખીજા કરવા બાળે. દેવને નામનાર
 કરીને તેમ્ને કહુ. હું બેઠેલો કમ બાળ્ય છા. દેવે કહુ. તથા
 જામ્ય બાળ્યા દેવ છે તેમ જાણે જા છે. તેમ્ની જા કરીને તે બાળમુખ
 તેજ બાળ્ય છે. કાઠીને બાળ્યા તથા છે ત્યાં દેવે વિચાર્ય બને કિંમતને
 ફોડી નાખું ફરીથી કાઠી બને ફરીથી ફોડી નાખું એમ જાણે વાર દેવ
 જાણે ફોડી નાખું જાં મુકલ્પામાં કાળમાં પરિવર્તન થયું જ નહીં. એક
 જ દર્શકી થઈ જાણું તેના પાદે સેવ્ય થઈ જા બાળે દેવ સુદ થયે.
 બને તેમ્ને કહુ એવમી બાળીને કહુ કે જા જાળ બેલી બને કા
 મુકલ્પામાં પુત્ર થયે. બને બાળે મારી જાણે પદે ત્યારે બને મિત્રાવર
 દેવ તે બાળે થયે. મુકલ્પામાં વિચાર્યું મારે કહુ પુત્રો કું કરતા છે
 જા કહુ મિત્રાવર પ્રમાણથી એક જ મારી પુત્ર વાળ તે જાળ. એમ
 વિચારી તેમ્ને જાણે કિંમત એક સમયે જાણી. જાણી તે જાળે જા તેમ્ને
 ફોડી કહુ પુત્રાના પ્રમાણમાં વધવા ખાંડુ. જાણી તેમ્ની જાળુ કું જાળે થઈ
 બને તે ને જાળે થઈ. દેવે વિચાર્ય બને કહુ વિચારી કહુ બાળ્યવર
 પુત્રને મુકલ્પામાં કરાવે.

૧૪૫ — બનવામાં આવેલ પ્રમાણ છે તે, એણે બનવામાં આવેલ
 જાળુ કહુ છે ૧૪૫ ૩. જા બનવામાં તેમ જાળમાં થઈ કહુ
 થાયને ૧ દેવ નથી. મે જાળમાં થાયું બેઠેલો.

૬ જાળ ૧ જાળી —

જાળના જાળ નામે એક જાળી થાયમાં જાળમાં છે. થઈ જા
 ૩ જા ૪. થાય બેવામાં જાળી નથી જા. તથા જે જાળિયાત
 જાળુ છે. ત્યાં જા જાળુ જાળ છે એમ કિંમતનાર જાળને છે.

૭ ૩ થાયના થાયના બને સમયને વિશે કિંમતનાર જાળને
 છે ૩ ન થાય થાય છે. જા તેમના થાય વિશે બને વિશે થાય થાય
 થાય નથી. જા ૩ જાળી જાળી નથી.

૮ ૩ થાયના થાયના થાય પ્રમાણે થઈ સમયથી થઈ
 એમ ૩ થાય ૩ જાળ છે જા થાયના થાય થાય થાય થાય થાય થાય
 નથી.

૫ એવ જામજીવ્યા નગરીનો રાજા તેની નગરીમાં જ્યારે ભગવાન જાગ્યા ત્યારે સુધાકરેને નાચક કર્યું હતું તે કથા પ્રસિદ્ધ છે જુઓ રાજા પ્રમોદ. જ્ય તેણે દીક્ષા લીધાની નાત રાજપ્રમોદમાં નથી.

૧ શિવચરિત્રની કથા ભગવતીમાં વિભક્ષણી તરીકેની પ્રસિદ્ધ છે તે હરિવંશપુરનો રાજા હોય. ભગવતી ચા ૧૧ થી ૬ ૫ ૧ ૮

૭ હાલન ચીત્રવર્ણનો રાજા. ભગવાન મહાવીર તેનો દીક્ષા લેનારો અધિષ્ઠાત્ર હતો જયમણી ચીત્રવર્ણ જાગ્યા અને તેણે દીક્ષા લીધી. તેની શરીરે તેના પુત્ર ભગવને બાંહે જાણે જ મેડી જાગ્યા અને મેડીને જ તેને સિદ્ધમાં વિધાન જાણુ અને તે પરી રથે. તેમ જાના મૃત્યુની હાલત ભગવતીમાં નથી જ્યા તેનું વિસ્તૃત કરિય જાણું છે ભગવતી ૧૩. ૬ ૫ ૧૧૭

૮ રાજા જયસિંહમાં (૬. ૧૧) મહારાજા હોય જ્યાકરે જાગ્યા છે તેની દીક્ષા વિષે જ્ય તેમાં જાણે છે એટલે દીક્ષાકર રાજનું બીજું નામ જ્યાકર હોય તેવી અજ્ઞા હશે છે

૧ જામખાંડી ઉત્તરિણીના વીરવંદન —

જામખાંડી ઉત્તરિણીના હોનારી જામખાંડીના ધોળાસીના બુલકમે જયુ વર્ણન સમઠ લેતું જાણુ. જ્યાઈ જય, જ્યાઈ ૯, જરિયાર વડેરે જયુ ઉત્તરની ધોળાસીના પ્રથમ વીરવંદનું જામખાંડીના જાલિય એનું હોમ. જ્યાઈ જામખાંડીના પ્રથમ જયનાજનું જયન વધમજન એનું. જામખાંડીના બીજા વીરવંદન સુરોવનું વર્ણન ૪૧ ધોળાસીના ૧૩મા પાકે તા એનું. જ્યાઈ કમે જામખાંડીના ઉચ્ચ જામખાંડીના જયન વધ ધોળાસીના પ્રથમ જયન એનું સમઠ લેતું.

જાહી વીરવંદનના નામનો એ કમ જાણ્યા છે જ્યા તેમના પૂર્વ જનનાં એ કમે નામો જાણ્યા છે તેમાં જયુ જ મળેલ છે હોલકામકારે જા નામોના કમ જુદી જ રીતે જાણ્યા છે તેનો જામાર મો વીરવંદરે માંથી હોલકા દીવાળી-મજ છે તેમ તેઓ જાણ્યા છે વળે તેમણે જિનપ્રજ્ઞાસુધા પ્રાપ્ત દીવાળી-મજના જામારે જયુ એ મળેલ છે તે જયુ ત્યા રાંકિયા છે. પ્રવજનહાર અને સમજાઈકનો કમ જીક એનો છે. જુઓ હોલકામકાર સુર-૩ હોલ ૧ ૧ થી.

વિગત ૪૨૫માં જાણના ધોળાસીના નામ જા પ્રમોદે છે —

૧. મોમકાવડ, ૨. સુરોવ, ૩. સુજય, ૪. સવપ્રેમ, ૫. સર્વજન, ૬.

४०२ ७. पुत्रपुत्रोत्तर, ८ वीरपुत्रोत्तर, ९. शक्तिपुत्रोत्तर, १. कन्यापुत्रोत्तर ११
 मुनिपुत्रोत्तर, १२. कन्यापुत्रोत्तर, १३. निष्ठापुत्रोत्तर, १४. निष्ठापुत्रोत्तर, १५. निष्ठापुत्रोत्तर, १६.
 निष्ठापुत्रोत्तर, १७. निष्ठापुत्रोत्तर, १८. निष्ठापुत्रोत्तर, १९. निष्ठापुत्रोत्तर, २०. निष्ठापुत्रोत्तर
 २१. कन्यापुत्रोत्तर, २२. निष्ठापुत्रोत्तर, २३. निष्ठापुत्रोत्तर, २४. निष्ठापुत्रोत्तर

કિલબોરોઈ તે જાણિત મેનાસીનીના નામ પર મને ડૉ. જુલિયા લાન
સિન્ડ્રોમ હમલ ૧ ૧૬.

॥ श्री गणेशाय नमः—

[illegible][illegible]

તેમ જાણવો િચ્છતા બધું કહ્યું ત્રિનેશીએ નખરાદર કર્યા અને
કસ્ટીયનના પગપાડવા કરી.

ସାମୁଦ୍ରେକ—ଶ୍ରୀମତୀ ଲକ୍ଷ୍ମିନୀ ଦେବୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ
 ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ
 ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ

વસુદેવદિ ઈના ખતે તે ત્રીણ નરકમાંથી નીકળે જઈ શકાઈ નવરમાં મંદિરિકા થાત્ત થઈ અને ત્યાં જઈરિત્ત જામીકાર કરી તીર્થંકર નામકર્મ જામી એમ સમજાવું.

અર્થદેવ — કૃષ્ણના મિત્રાનાર્થે જનનેવ પ્રસિદ્ધ છે તે આ ન સમજવા કારણ તે તો જ્યારે કૃષ્ણ તીર્થંકર હશે ત્યારે તેમના શાસ્ત્રનર્મ મુક્તિપાત્ર કરવાના છે એવી કથા છે.

અર્થદેવ — એ પરિવાજક હોય તે જનજનની રોજના સંમિશ્રિને મળક થાંત અને જઈ જનજનને પેલની મુખપાળના સમાચાર મુકાઈને આપવાનું કડુ ત્યારે તેને આશર્ચ્ય થયું કે આ તે કોઈ જાઈ કે જુદા જનજન સંદેશ કહેવડાવે તેણે વિવિધ રીતે મુકાઈની ખીણ કરી અને ખર્મ કાઢીમાં થેને જલ્દ કાઢે.

જોરજોરમાં જનજનજનના તે મહાવિદેહમાં લિલ થઈ એમ કડુ છે તેથી પ્રમુદ્ધ જનના કોઈ જાણે જ સમજાયે એકંઈ.

આ સિવાયના જાગીયા વિષે કશી માહિતી મળી નથી.

ઉદક — એક કાશીનું નામ આવે છે અને તીર્થંકર નામકર્મ થવાનું છે તે જ આ ઉદક સમજાયે કે નહીં એ એક પ્રશ્ન છે કારણ ત્યાં ઘીકાકાં ત્યાંથી છે તે કોઈકના મુકાઈને રજી પૂ જસે ૧૨ એમ જાણી કે ઉદક પેદાજનુ જાણી કલપિત્ત મા જાણી જાણી પ્રજ્ઞા કયો તે તે પ્રમાણે તે ઉદકને જલ તીર્થ કરે કયો એકંઈ અને એ તે પાંચાનુસારી આપુ હોય.

જાડી ઉદક કુખથી ઉદક પેદાજનુ એ ન કોઈક તે જાણી જાણીન જાણે મુકાઈ યો જઈ થાય કે જાણી જાણીન ન જ પૂંચે તે જાણી જાણીન મુકાઈ જાણ છે જ વધારે સમાજ ઉદક પેદાજનુ કયો છે કારણ કે કલિકુખનું નામ કાશી છે.

સમજ છે કે જાણીનની અને સમજાવાની જાણવાના ખાતે કારણે જાણ જાણુ દેવ કે સમજાવાની પ્રમાણે જાણ ઉદક જ કય દેવ અને વાડી નહીં જ્યારે સમાજ પ્રમાણે જાણે.

શકુવતી ઝો

૧. શકુવતી વિશે આમાન્ય

જગૃહીવના જરતર્જમા આ જવસર્પિણીમા જાણ
શકુવતીઝો^૧ થઈ જ્યા છે તેમની હસિજા આ પ્રમલે^૨—

નામ	સ્થાન ^૩	માતા ^૪	સ્ત્રીધન
૧. જરત	જવમ	સુમ નથા	સુમડા
૨. સમર	મુખિત્રવિજય	ચરોનવી	જડા
૩. મધવા	સમુદ્રવિજય	જડા	સુનથા
૪. સનતકુમાર	અશ્વમેન	સકદેવી	જથા
૫. શ્યાતિ	વિશ્વમેન	અગિરા	વિજયા
૬. કુલુ	સુર	મી	કૃષ્ણમી
૭. અર	સુમયાન	દેવી	દારુમી
૮. સુમુમ	કૃતવીચ	વાથા	પદમી

૧ એમ કહેને તેમ શકુવતીને પણ જનુજાને દિ ૧૮૧ અને
જાણે ૬૨ મહા છે આજુતર ૧ ૫ ૬૫૬. સ્થાન શકુવતી થજા સ્થાન
શકુવતીને શકુવતીમહાનું પછાન ન હતું તેથી તેનું શકુવતી અલગીન થઈ
ગયું, અને તેથી શકુવતી અલગીન અને નિર્જનતા થયેલા ખ્યાલો, પરિણામ
આપે જ્યા પછે જનુજોર્મ અલગા છેવટે નરસલાસી હો જનુજો
જોવી સ્થાન આનું જનસ મત જાણસર્પિણીને મળતું જનન હી જોજોર્મ
જાણે જસર્પિણીને મળતું પણ છે. હીજ સુત ૨૧.

૧ જુઓ જાણસર્પિણી નિર્જનિત જા ૩૩૪ થી.

૨. જુઓ જાણસર્પિણી નિર્જનિત જા ૩૩૬-૪

૪ જુઓ જાણસર્પિણી નિર્જનિત જા ૩૩૮

૬ મહાપદ	પદ્મોત્તર	જ્યાલા	વશુ મર
૧૦ હરિપેજી	મહાહરિ	મિસ	દેવી
૧૧ લય	વિજય	વમા	લક્ષ્મીવતી
૧૨. પ્રસન્ન	પ્રસા	મુકલની	કુલમતી

(-૪૫ ૧૫૮)

જાળીપના ભરતવર્ષમા આગામી ઉત્સર્ગિણીમાં
જાર ચક્રવતી થશે તે આ —

૧ ભરત; ૨. દીપકન્ત; ૩ મુકલન્ત ૪ મુલકન્ત
૫. શ્રીપુત્ર ૬ શ્રીભૂતિ; ૭ શ્રીસોમ ૮ પદ્ય; ૯ મહાપદ્ય,
૧ વિમલવાહન; ૧૧ વિમુલવાહન; ૧૨ વરિષ્ઠ

આ બા ચક્રવર્તીનાં ૧૦ માતા ૧૦ પિતા અને
જાર જીર નો થશે.

(-૪૫ ૧૫૮)

જે ચક્રવર્તીઓએ કામલોગને છે જા નુકિ અને
તેથી મરીને આવતી નરક અતિશયન નરકમા ઉત્પન્ન
થવા ઉ તે આ —

૧ મુખમ; ૨ પ્રસન્ન.

(-૪૫ ૧૧૨)

જાળીપમા ભરતવર્ષમા ૬૨ શાસ્ત્રાનીઓમા ૬૨
શાસ્ત્રોએ દીપા લીધી, તે આ —

૧ ભરત; ૨ મુખર ૩ મધવા; ૪ મુન કુમા

૫. શાંતિ; ૬ કુમુ; ૭ અર; ૮ મહાપદ્ય ૯ હરિપદ્ય;

૧ લય.

(-૪૫ ૧૧૮)

૧ જોડાવ જલ કોઈ જાણે ચક્રવર્તી ચક્રુ નામ જાર ૩. દીપ
કુન ૧૧.

૧. માતૃશાસ્ત્રિણિ — આ ૧

ભરતચક્રવર્તી ૫ ધનુષ ઈચ્છા હતા.^૧

[—છપ ૧૦૮]

ભરતચક્રવર્તી ૭૭ લાખ પૂવ વપ સુધી કુમારપણે સ્ત્રી
મહારાજ્યાભિષેક પામ્યા.^૨

[—છપ ૧૦૯]

ભરતચક્રવર્તીએ ૬ લાખ પૂવ વપ સહ્ય સુ યને
પછી અણ્ણાર થયા

[—છપ ૧૧૦—સ્થ ૧૧૦]

ભરતચક્રવર્તી ૮૩ લાખ પૂવ વપ દુષ્સપણે સ્ત્રી વિન
થયા અને કેવલજ્ઞાન ઇચ્છા પામ્યા

[—છપ ૧૧૧]

ભરત ૮૪ લાખ પૂવ વપ સર્વાયુ સોગવી મોક્ષે થયા

[—છપ ૧૧૨]

ભરત પછી આ આઠ સુગ્રાધાનપુત્રોએ સુહિતથાન
કર્યે —

૧ આરિત્યમથા; ૨ મહાવથા; ૩ અવિભલ; ૪ મહા-
ભલ; ૫ તેજેવીથા; ૬ કાવલીથા; ૭ કલલીથા; ૮ કલલીથા

[—સ્થ ૧૧૨]

સુગ્રા ચક્રવર્તી ૪૫ ધનુષ ઈચ્છા હતા

[—છપ ૧૧૩]

સુગ્રા ચક્રવર્તીએ ૭૧ લાખ પૂવ વપ મુદમ્ભપણે સ્ત્રી
પ્રમદ્યા લીધી

[—છપ ૧૧૪]^૧

કલિંગનુ ચક્રવર્તીએ ૮૬ વપ સહ્ય સુ

[—છપ ૧૧૫]

૧ ચાન્ડીમિત્રા પ્રમદ્યા થયે જુઓ આપ નિ ૩ ૧ ૩ ૩.

૨ ચાન્ડીમિત્રા આપ થયે જુઓ આપ નિ ૩ ૫ ૩ ૧

હરિયેણ વાકવર્તીએ ૬૭ ૦ વયમાં ઠાંકકે ન્યૂન વય
મૃદમ્બપણે પદી દીધા લીપી.

[—સમ ૬૭]

જ્યાર ત વાકવર્તી ૭ ખનુપ લિખ્યા હતો તેણે ૭ વય
પરમાયુ સોગવ્યું અને મરીને સાતમી અપ્રતિલ્લન નરકમાં
ઉત્પન્ન થયો.

[—સ્થા ૧૧૩]

જ બૂદીપના ઐશ્વર્ય વય મા પણ આગ્રામી ઉત્થપિ લીમા
બાર વાકવર્તી, તેમની બાર માતા તેમના બાર પિતા અને
તેમનાં બાર જીરત્નો થયો

[—સમ ૧૫૮]

૨ વાકવર્તીની ચર્ચા^૧

નવ ચોજનના વિસ્તારવાળા નવ મહાનિધિએ વાકવર્તી
ચાલને હાથ છે તે આ પ્રમાણે —

૧ નૈસર્ગ મહાનિધિ — આમાં નિવેશ, જામ, આકર,
નગર પર્વત, કોણુચુળ, મઠજ, સ્થાવાય અને ગૃહોનો
સમાવેશ થાય છે

૨ પાતુક મહાનિધિ — આમાં ગણાય તેવી, ભરાય
તેવી, તોળાય તેવી અને મપાય તેવી સવ ખન ધાન્યાદિ
વસ્તુઓનો સમાવેશ થાય છે

૩ પિગલમહાનિધિ — આમાં સર્વપ્રકારનાં પુરુષોનાં,
સ્ત્રીઓનાં હાથીઓનાં અને ઘોડાઓનાં આશ્રયોનો સમા
વેશ થાય છે

૧. વાકવર્તી રિખેના બાર આશ્રવં ધર્મ મરિ જુએજ જામુ ૪ ૧૩
અને તેની જલિખેજા દીર્ઘકુલ, નીશગલ અને સર્વગ્રિપલ — આ બાર
ચર્ચા મરિ જુએ દીર્ઘ મુ ૧૭

૪ સવ સ્તનમહાનિધિ — આમાં સાત એકેન્દ્રિય અને સાત પચેન્દ્રિય એક રત્નોની ઉત્પત્તિ થાય છે

૫ મહાપદ્ય મહાનિધિ — આમાં સવ પ્રકારનાં ૧૨૯૨ અને સદૈવ વસ્ત્રોની નિ પત્તિ થાય છે

૬ કાલ મહાનિધિ — પ્રજાને દિવકારી એવું જાણીત તથા અનાગતનું કલ્પ કલ્પ વપનું કાલજ્ઞાન, એ સિદ્ધિ અને કમનો સમાવેશ આમાં થાય છે

૭ મહાકાલ મહાનિધિ — આમાં એકુ રૂપુ એનું મણિ, સ્તરિક મિલી, પ્રવાહ વગેરે ઉત્પન્ન થાય છે

૮ માણવક મહાનિધિ — આમાં પેદાશો, તેમનાં શસ્ત્રો અને જશ્વરો, કુદનીતિ અને દદનીતિનો સમાવેશ થાય છે

૯ શબ મહાનિધિ — આમાં નાન્યવિધિ, નાન્યવિધિ તથા બારના પ્રકારનાં કાન્ય અને વાણોનો સમાવેશ થાય છે

આ નવે મહાનિધિઓ જાહેર બક પર પ્રતિષ્ઠિત છે, જાહેર ચોજન છેલ્લ છે, નવ ચોજન પહેળા છે અને બાર ચોજન છેાંજ છે તેમનો બાકાર પેટીના જેવો છે તે સવે અમા નહીંના મુખ જ્ઞાનજ્ઞાપેલા છે તે કનકના બનેલા અને વૈશ્ય મણિના બારણાવાળા છે અને વિવિધ રત્નોથી ભરપૂર છે તે બધાને બદ્ધમૂલ્ય એવું ગોળ ચક્રનું ચિહ્ન હોય છે ત તે નિધિના નામવાળા તથા પત્ત્ય સ્થિતિવાળા દેવતાઓ અનિધિઓના અધિપતિ છે, પણ તેમને તેમાંનું કાલ વચવાનો અધિકાર નથી. આ બધા નિધિઓ ચક્રવર્તીની માત્રીકીના મણાવ છે

પ્રત્યેક ચક્રવર્તીને—

૪૮ ૦-પદ્મ, ૭૨ મેષ પુર ૬૬ કોટ શામ
સેવ છે

[—સપ ૪૮ ૭૨, ૬૧]

૫

બ્રહ્મેવ—વાસુદેવ અને પ્રતિવાસુદેવ

૧. ભસ્તવર્ષના આ અવસરિણીના

જ બ્રહ્મીપના ભસ્તવર્ષમાં આ અવસરિણીમાં સર્વ
અમેશ બ્રહ્મેવ—વાસુદેવોની કલિકલ આ પ્રભાવે છે—

૧. જગત્કોને પૂર્ણત્વ ૨. વાસુદેવોને પૂર્ણત્વ ૩. પૂર્ણત્વના પર્ણત્વ

૧. વિષ્ણુવી	વિષ્ણુમિ	સ શ્રી
૨. મુખન્યુ	પવતક	મુખક
૩. સાગતક	મનક	મુખક
૪. અગ્રાકલિત	સમુદક	મેવાંસ
૫. વતક	સપિપાક	દુષ્ટ
૬. પમસેન	પ્રિયમિત્ર	અ ગદત
૭. અપરાધિત	લલિતમિત્ર	આશાક
૮. રાજલલિત	પુનવસુ	સમુદ
૯. —	અ ગદત	કમસેન

| ૪ પૂજાવની
નિધાનમૂર્તિ | ૫ નિધાનમૂર્તિ
કારણ | ૬ જાગરોવ ^૧ | ૭ વામુરોવ ^૨ |
|--------------------------|-----------------------|-----------------------|------------------------|
| ૧ મહુચ | ગાય | અચલ | ત્રિપુષ |
| ૨ કનકવસ્ત્ર | ફૂલ | વિજય | દ્વિપુષ |
| ૩ શાવન્તી | સજામ | ભદ્ર | સ્વયંભૂ |
| ૪ પોતન | ત્રી | સુપ્રભ | પુરુષોત્તમ |
| ૫ રાજ્યવૃક્ષ | ૨ મહા પરાજય | સુદશન | પુરુષસિદ્ધ |
| ૬ કાકલી | જાણાનુરાગ | જ્ઞાનક | પુરુષપુરિષ |
| ૭ કીચાંબી | બોધી | નકન | કલ |
| ૮ મિથિલા | પરચ્છિ | પદ | નારાયણ |
| ૯ હસ્તિનાપુર | માતા | સમ | કૃષ્ણ ^૩ |

| ૮ જાગરોવની
માતા ^૪ | ૯ જાગરોવની
માતા ^૫ | ૧૦ વામુરોવની
માતા ^૬ | ૧૧ પ્રતિવામુરોવ |
|---------------------------------|---------------------------------|-----------------------------------|-----------------|
| ૧ પ્રભાવતિ | ભદ્રા | મુગાવલી | અચમીવ |
| ૨ જ્ઞાન | સુભદ્રા | કૌમા | વારક |
| ૩ સોમ | સુપ્રભા | પૃથ્વી | મેરક |
| ૪ શ્રદ્ધ | સુદશના | સીતા | મુકુટલ |
| ૫ શિવ | વિજયા | અમૃતા | નિશુલ |
| ૬ મહાશિવ | વૈજયંતી | લક્ષ્મીમતી | બલિ |

૧ જાગરોવ નિરુક્તિવાળા મા. ૪૧

૨. " " " " ૪૨

૩. " " " " ૪૩ જાગરોવ વામુરોવનાં નવરો
કમળ. જા. પ્રમાણે ૭-૧૦૧ કારક, કારક, કારક, જાગરુર
૧૦૧૨ વાગવતી રાજ્યક મહુચ.-જાગરોવ નિ. ૪૦૮

૪ જાગરોવ નિ. મા. ૪૧૧ નિરુક્તિ વાગવતી પુ. ૧૧૧ શિવનુ નામ ૭

૫. " " " " ૪૧

૬. " " " " ૪૨

૧૧૧-૪૪

૭ અત્તિશય	જયતી	ચેતમતી	પ્રહલાદ
૮ દશરથ	અપરાજિત કૈકેયી		સવણ
૯ વસુદેવ	શકિણી	દેવણી	જરાસખ

[—સમ ૧૫૬—સ્વા ૧૫૬]

જા. જગદેવ—વાસુદેવો દશારવશના મહત્ત્વ જેવા છે તેઓ ઉત્તમ છે, મધ્યમ છે, પ્રધાન છે વળી તેઓ જ્યોત્સ્વી, તેજસ્વી, બલશાલી, અને સુર્યાશિત શરીરવળ્ય છે તેઓ કાંત, સૌમ્ય, મુક્તમ પ્રિયધ્વન, સુદૃઢ અને મુખશીલ છે તેમની પાસે સૌ કોઈ સુખે પહોંચી શકે છે. જધા સોકો તેમના ધ્યાન જાય છે તેઓ મહાબળી છે. તેઓ અપ્રતિકૃત અને અપરાજિત છે યત્નને મદન કરનાર છે હજારો યત્ન પશુ માન ગાળી નાચે તેવા છે દયાળુ, અમત્સરી, અભયલ અને અભય છે મૃદુ, મનુદ અને હમીને વાતચીત કરનાર છે તેમની વાણી અભીર મધુર અને સત્ત્વ હોય છે તેઓ વત્સલ છે, શસ્ત્રધોજ છે તેમનું શરીર લઘુલ અને વિદ્વન્મુલ્લ સર્વાંગમુદર છે તે વદની જેમ શીતળ છે અનલસ છે પ્રકાંક હૃદનીવિચળ છે અભીરદ્યનવળા છે જગદેવ તાલબજ અને વાસુદેવ અસ્તબજ છે તેઓ મહામનુષ્યનો ટકાર કરનાર છે મહાન બલના સમુદ્ર જેવા છે સર્વાંગમુર્ખા દુષ્ટરે મનુષ્ય છે તેઓ પીર પુરુષો છે અને મુદ્ધમાં ક્ષિતિ મેલવનારા છે મહાન કુલમાં પેદા થયેલા છે વળના પશુ દુકલ કરી નાચે તેવા જગવાન છે તેઓ અપ ભરતના અપ્રિયતિ હોય છે તેઓ સૌમ્ય છે; રાજ્યશાના વિલક સમાન છે, અજિત છે અજિતરથ છે. જગદેવ હાથમાં હજી ધામે છે વાસુદેવો મનુષ્ય રાજે છે વળી વાસુદેવ શબ્દ બક, ગદ્ય, શક્તિ અને નલક પાસવુ કરે છે, તેમના મુકુટમાં મેલ

ઉત્તમવદ શુકલ વિમલ કીસ્તુભમણિ હોય છે; ધનમા કુલ હોય છે તેથી મુખ ચોખી રહે છે તેમની આંખે કમલ જેવી છે; તેમની છાતીમાં બેકાવલી હાર લટકે રજો હોય છે તેમને શીવત્સનુ લાલન છે ત્રણ જતુમાં સભાવે તેવાં પચ્ચરથી મુજ પી મુંદર કૂવાની માળા તંમના ગળામાં ચોભે છે તેમનાં અંગેષાગમાં ૮૦૦ પ્રશસ્ત ચિહ્ન ગોભે છે મહમ્મદ મેક્ર મને દ્ર જેમ લલિતમતિ તેઓ હોય છે કૌમ્ય પદ્મીન્ય મધુર અને નવીર શાસ્ત્ર સ્વર બેવે તેમને નિનાદ છે બ્રહ્મદેવો નીલ બને વામુદેવો પીતલવર્ણ પહેરે છે તેઓ તેજસ્વી નરસિંહ, નરપતિ નરેક છે તેઓ નરવૃક્ષ છે અને દેવરાજ ઇન્દ્ર જેવા છે ત્રણદશમીથી ગોભિત બેઓ સમ અને કેશવ બને સાધંબો હોય છે

એ નવ વામુદેવમાંથી એક સાતમા નરકમાં, પાંચ છઠ્ઠામાં, એક પાંચમામાં, એક વૈશ્યામાં બને એક કૃષ્ણ ત્રીજા નરકમાં ગયા છે^૧

બ્રહ્મદેવો નિધન કરતા નથી બધા વામુદેવો નિધન કરે છે સમ (બ્રહ્મદેવ) જિખ્યામી બને કેશવો (વામુદેવો) અંગેષાગમી હોય છે^૨

આઠ સમ મુદ્ધિમા ૧૫ અને એક જલસાકમા ૧૫ છે તે બેકને હાથ મલમા રહેવું પડે અને પાની તે ચિહ્ન કરે^૩

શ્રીતિ પુરુષ વામુદેવોના પ્રતિચત્રુ તેમની આંખે ચક્રપુદ ૪૨ છે અને છેવટે સ્વપાકથી ૪ દર્વાડાં બાંધે છે^૪

૧-૭૫ ૧૫૫-૧૫૬ ૧૭૧

૧ જ્ઞા. નિ. સ. ૪૧૩

૨ " " ૪૧૫

૩ " " ૪૧૭

૪ " જ્ઞા. નિ. ૪૩

અમરે ભગદેવ / ધનુષ લિખે^૧ હતો

[- સપ ૮]

વિજય ભગદેવ ૭૪ લાખ વપ સર્વાયુ ભોગવી
સિદ્ધ થયો^૨

[સપ ૭૩]

સુપ્રભ ભગદેવ ૫૧ લાખ વપ સર્વાયુ ભોગવી
સિદ્ધ થયો

[- સપ ૫૧]

નકન ભગદેવ ૪૫ ધનુષ લિખે હતો

[- સપ ૩૫]

સમ ભગદેવ ૧૦ ધનુષ લિખે હતો.

[- સપ ૧]

સમ ભગદેવ ૧૨ વપ સર્વાયુ ભોગવી દેવ થયો.

[- સપ ૧૧]

ત્રિપુઠ વામુદેવ ૮ ધનુષ લિખા હતા; અને તેમણે
/ લાખ વપ શસ્ત્ર રાખ્યું^૩

[- સપ ૮]

ત્રિપુઠ વામુદેવ ૮૪ લાખ વપ સર્વાયુ ભોગવી મરીને
અપ્રતિપદ્યન નરકમાં ફેરવાયેલા થયા.

[- સપ ૮૪]

સ્વમ ભૂ વામુદેવે ૬ વપ વિજયમાં લીધાં.

[- સપ ૬]

પુરુષોત્તમ વામુદેવ ૫ ધનુષ લિખા હતા.

[- સપ ૫]

૧ નમોદેવ અને વામુદેવના સ્ત્રીઓ પ્રમાણુ મારે જુદા જુદા ત્રિ
સપ ૮૩.

૨ નમોદેવ અને વામુદેવના ભણુ મારે જુદા જુદા ત્રિ. ૪ ૧, ૪૭

પુરુષસિદ્ધ વામુરેવ દયા લાખ વપ સ્વર્વાયુ બોઝવી છફી

તમા નરકમા ઉત્પન્ન થયો

[—સ્થ ૭૩૧]

પુરુષસિદ્ધ વામુરેવ દયા લાખ વપ સ્વર્વાયુ બોઝવી

પાચમી નરકમા ઉત્પન્ન થયો.

[—સ્થ ૧૩૩]

દત્ત વામુરેવ ૩૫ પતુપ ક્રિયા દત્તો

[—સ્થ ૩૧]

વામુરેવ ૪૫ ૧૦ પતુપ ક્રિયા દત્ત તે બજાર વપ

સ્વર્વાયુ બોઝવી ત્રીજી વાહુકાપ્રભા નરકમા ઉત્પન્ન થયા

[—સ્થ ૧ —સ્થ ૭૩૧]

૪૫ વામુરેવની આડ મદા ગ્રામીઓ ભગવાન આરત

નેમિ પાસ દીધા લઈ ધ્યામે નઈ—

૧ પદ્મવતી ૨ ઝોગી; ૩ નાપારી; ૪ લક્ષ્મણ;

૫ મુસીમા; ૬ ભગવતી ૭ ત્ર્યમ્બકામા ૮ રુકિમણી

[—સ્થ ૧૧૧]

૨. ભરતવર્ષના બાવી જાગરેચાર્દ

જન્મદીપમા ભરતવર્ષમા આગમી સુપિલ્કીમા

જાગરેવ-વામુરેવ અને પ્રતિવામુરેવા મનાર ઉ ન આ

પ્રમાણ —

જાગરેવ	વામુરેવ	પ્રતિવા
૧ જન્મ	નદ	નિગ્ધ
૨ વિષ્ણુ	નદમિત્ર	૫૫૪૫
૩ જડ	દીપમા	૫૫૪૫
૪ પ્રેમ	મદાગ્રાહ	કે ૧૧
૫ મુરગન	અનિજલ	૫૫૪૫
૬ આનંદ	મનાગ્રાહ	અપચરિત

૭ નંદન	ભલભદ્ર	શીમ
૮ પદ્મ	ત્રિપુષ્પ	મહાશીમ
૯ સમ્પલ્લ	ત્રિપુષ્પ	મુખીવ

અ બળદેવ-વાસુદેવોના નવ પિતા બળદેવની
નવ માતા, વાસુદેવની નવ માતા પણ ઉત્પન્ન થશે.

એમના પૂર્વજ, પૂર્વજવના નવ આશ્વાયો પૂર્વજવમાં
નવ નિધનશૂભિ અને નવ નિધનનાં કાષ્ઠો પણ થશે.
[—સમ ૧૫]

૩ કૌશલતના બળદેવાદિ

જ બહ્લીપના કૌશલતવશમાં આ પ્રમી કૌશલિણીમાં
નવ બળદેવ-વાસુદેવના પિતા નવ બળદેવની માતા નવ
વાસુદેવની માતા ઉત્પન્ન થશે. તેમનું પણ ન જન્મના
બળદેવ-વાસુદેવ જેમ સમસ્ત સર્વ તેમના પૂર્વજો ૯
પૂર્વજવના આશ્વાયો પૂર્વજવની નવ નિધનશૂભિ, પૂર્વજવમાં
નવ નિધનકાષ્ઠો એ બધું પણ થશે.

[—સમ ૧૫]

ટિપ્પણ

૧ ૧૧ સ્વામ્યમ્બેશ્વર—તીર્થંકર, શક્તી બળદેવ-વાસુદેવ-
મહાવાસુદેવ આ ૧૩ સ્વામ્યમ્બેશ્વર બલતરંગમાં આ બલશર્પિણીમાં
અવતરે ૧૦ રીતે વધા અને એવું એનું સમસંબંધ હતું તે નોંધના વાચક
પણ સમજશે. આ નકલ આશ્વાયક ત્રિપુષ્પિત વગેરે શબ્દના પીઠાકાંડે
આ ૭ તે સમયે ૭—

૧ તીર્થંકર ૨ શક્તી ૩ બળદેવ ૪ વાસુદેવ ૫ મહાવાસુદેવ

૧ ૧ બલતરંગ ૧ બલત

૨ ૨ બલિષ્ઠતા ૨ સત્ત્વ

૩ ૩ સુભવના

૪	૪ અમિતદા			
૫	૫ મુખલિપા			
૬	૬ રામદા			
૭	૭ મુખદા નાથ			
૮	૮ રામદા			
૯	૯ મુખલિપા			
૧૦	૧૦ યોગદા			
૧૧	૧૧ મવાદા	૧ અમર	૧ ત્રિપુર	૧ અમરદેવ
૧૨	૧૨ રામદા	૨ વિજય	૨ ક્રિપુર	૨ હરિ
૧૩	૧૩ વિનદા	૩ અમર	૩ સ્વરૂપ	૩ મેર
૧૪	૧૪ અમ દા	૪ મુખદા	૪ પુરુષદા	૪ મુખદા
૧૫	૧૫ મવાદા	૫ મુખદા	૫ મુખદા	૫ મુખદા
૧૬		૬ મવાદા		
૧૭		૭ અમ દા		
૧૮	૧૮ યોગદા	૮ યોગદા		
૧૯	૧૯ રામદા	૯ રામદા		
૨૦	૨૦ અ નાથ	૧૦ અ નાથ		
૨૧		૧૧ અમર	૧૧ પુરુષદા	૧૧ અમર
૨૨		૧૨ મુખદા		
૨૩		૧૩ અમર	૧૩ અમર	૧૩ અમર
૨૪	૨૪ અમર			
૨૫	૨૫ મુખદા	૧૪ અમર		
૨૬		૧૫ અમર	૧૫ અમર	૧૫ અમર
૨૭	૨૭ અમર	૧૬ અમર	૧૬ અમર	૧૬ અમર
૨૮		૧૭ અમર	૧૭ અમર	૧૭ અમર
૨૯	૨૯ અમર	૧૮ અમર	૧૮ અમર	૧૮ અમર
૩૦		૧૯ અમર	૧૯ અમર	૧૯ અમર
૩૧	૩૧ અમર	૨૦ અમર	૨૦ અમર	૨૦ અમર
૩૨	૩૨ અમર	૨૧ અમર	૨૧ અમર	૨૧ અમર
૩૩	૩૩ અમર	૨૨ અમર	૨૨ અમર	૨૨ અમર
૩૪	૩૪ અમર	૨૩ અમર	૨૩ અમર	૨૩ અમર
૩૫	૩૫ અમર	૨૪ અમર	૨૪ અમર	૨૪ અમર
૩૬	૩૬ અમર	૨૫ અમર	૨૫ અમર	૨૫ અમર
૩૭	૩૭ અમર	૨૬ અમર	૨૬ અમર	૨૬ અમર
૩૮	૩૮ અમર	૨૭ અમર	૨૭ અમર	૨૭ અમર
૩૯	૩૯ અમર	૨૮ અમર	૨૮ અમર	૨૮ અમર
૪૦	૪૦ અમર	૨૯ અમર	૨૯ અમર	૨૯ અમર
૪૧	૪૧ અમર	૩૦ અમર	૩૦ અમર	૩૦ અમર
૪૨	૪૨ અમર	૩૧ અમર	૩૧ અમર	૩૧ અમર
૪૩	૪૩ અમર	૩૨ અમર	૩૨ અમર	૩૨ અમર
૪૪	૪૪ અમર	૩૩ અમર	૩૩ અમર	૩૩ અમર
૪૫	૪૫ અમર	૩૪ અમર	૩૪ અમર	૩૪ અમર
૪૬	૪૬ અમર	૩૫ અમર	૩૫ અમર	૩૫ અમર
૪૭	૪૭ અમર	૩૬ અમર	૩૬ અમર	૩૬ અમર
૪૮	૪૮ અમર	૩૭ અમર	૩૭ અમર	૩૭ અમર
૪૯	૪૯ અમર	૩૮ અમર	૩૮ અમર	૩૮ અમર
૫૦	૫૦ અમર	૩૯ અમર	૩૯ અમર	૩૯ અમર

૬

સામાન્ય મહાપુરુષો

અત્ર્યશના જી રાજ્યોએ ઘર છેડી લીધા લીધી
[—સપ જ]

બાહુબલિ, જાણી અને મુદ્દરી ૮૪ લાખ પૂવ વપ
સર્વામુ સોગવી સિદ્ધ જુદા અને મુદ્દરી રથ
[—સપ ૮૪]

બાહુબલિ, જાણી અને મુદ્દરી ૫ ૦ ૫૦૫ છે વાં હતા
[—સપ ૧૦૫]

સ્થાનાંગ-મમવાયાંગ

જા ૬ ૫

મ પત્રવત્થા

130

મુ ૫ યજુર્વિધ ૩ —

૧ સમજો; ૨ સમજાવો; ૩ માવકો; ૪ માવિકાવો
[—૧૧— ૩૧૩]

— 404 —

નિમન્ત્ર્ય કે નિમન્ત્રીને ની નું બધુ પૂર્ણ અને ઉચ્ચ
એ બે ધ્યાનિમુખ સદી કે જે ૫ —

୧. ପ୍ରସଙ୍ଗସାଧନ (ବିଧିପୁସ୍ତକ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଆପଣ ମାନଙ୍କ)
୨. ଖୁସି

૩ ગિરિધામન : રૂઢ જય અને ગદુજય રીખચરૂપ
ન જુ શિ ૥ તથા રતિખખના વડે ની રિધિ રીખચરૂપ
આપરજુ શિયા)

૪ પાથન નવા હામન પ્રથમ આમાયિક જગ
આપ ઉ જન પી કાગરકે વચ્ચે તે ને પાં મવા
જગની વડી હિંદા ૨૫૭ ૧૫૭

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

U. S. DEPARTMENT OF AGRICULTURE

3 420 4 47 194 200 4 4 1 0 0 4 4 4
 11274 1 0 0 141 100 47 44 1 47
 100 4 3 0 12 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4
 114 3 11 11 4444 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4
 4 4 4 4 4 4

૫. સુલોચ - સહબોધન;

૬ સુવ્યસ - સહવાસ;^૧

૭ અધ્યાયનો ઉદ્દેશ (જાગૃતિ શામ્યાશ્વાસ કરવાનો ઉપદેશ આપવો તે);

૮ અમુદ્દેશ (અભ્યન્ત શાસને વધારે સ્થિર કરવાનો ઉપદેશ આપવો તે);

૯ અનુસંધાન (અભ્યન્ત શાસને સમ્બદ્ધપ્રધરે ખાતર કરવાનો અને જીજ્ઞાસને શીખવવાનો ઉપદેશ);

૧૦ પાપક્રમની આશ્ચર્યના (સુરુ સમક્ષ અપસંધિનું નિવેદન);

૧૧ પ્રતિક્રમણ (અશુભ અધ્યવચ્ચાષ ટાળી શુભ અધ્યવચ્ચાષ ખાતર કરવા તે);

૧૨. નિઘ (જ્ઞાતમઆશીષો જલના અતિઆશીની ભુજુપ્રસા કરવી તે — પશ્યત્પાપ);

૧૩ ગદા (સુરુસમક્ષ પોતાના દોષ માટે પશ્યત્પાપ);

૧૪ વિમુક્ત (અતિઆસને દૂર કરવો તે);

૧૫. વિમુક્તિ,

૧૬ તે નહીં કરવાની પ્રવિણ;

૧૭ વચ્ચેએ વપક્રમ પ્રાચલિતનો સ્વીકાર;

૧૮ અને આસ્વાતિક સુલેખના-અવપાણીનો પરિત્યાગ કે પાદપોષમન^૨ સ્વીકારી મરણ નિર્ણય કરી કલ્યાણન.

પ્રવચ્ચા, સુલ, સિદ્ધા ઉપસ્થાપન, સુલોચ અને સુવાસ આ ગ્રંથ વિશે ન સ્પષ્ટ —

૧ પ્રવચ્ચાથી પાંદરે સવસ્ય સુપીના ૭ કાવચાષે કહેવાળે ૭ બુધો નુકાનના ચા ૪૧૩

૨. પાદ પોષી ૧૩૫ એમ સ્થિર થી અવપાણીને ત્યાગ તે પાદપોષમન.

૧ પઠક (નપુસક) ;^૧

૨. વ્યતિક (જનને ક્રિયામાં વિકાર થતાં મૈથુન ક્યાં વિના શાંત ન થઈ શકનારો) ;^૨

૩ કલીબ (જનને ક્રિયાના વિકારમાત્રથી જોને વીરપાત થાય છે તે) ;^૩

[—સ્થા ૧૧]

પ્રશ્નના ત્રણ છે —

(૧) ૧ ઇકસોક પ્રતિબદ્ધ (જ્યાં સોકમાં જ સાધુ જાવા પીવાનું મળે એ અભિલાષથી સેવાતી દીક્ષા) ;^૪

૨ પરસોક પ્રતિબદ્ધ (અત્યારે સુધર્મ પાળીશું તો પરસોકમાં જાવણું નીચ કામસોજની પ્રાપ્તિ થશે એવા આશયથી સેવાતી) —

૩ ઉભયપ્રતિબદ્ધ

૧ જુઓ પ્રકરણને અંતે પ્રિખણ ન ૩.

૨. દીકાકાર જાણી જાણીને લાપિત — જેની કિંમત રાખી જવું જણાવે છે

૩ વ્યતિક અને કલીબ એ વીરપાતને જાગૃત્તવનું પ્રકલન કરે છે તે તે નપુસક જાતી જાય છે નિષ્કર્મકર્મન મારગથી વીરપાત થાય તે તે દક્ષિ કલીબ તે જ પ્રમાણે રાખામયણથી થાય તે રાખાકલીબ તે જ પ્રમાણે સુધર્મ માર્ગે કે નિમગ્ન માર્ગે વીરપાત થાય તે જાગૃત્તવકલીબ અને નિમગ્નકલીબ — એવા કલીબના બાર કોડ છે જ્યાં કિંમત જવું જોઈ જાય પ્રશ્નના નપુસકે રાખોમાં જણાવ્યા છે વિરોધ મારે જુઓ ભૂકરમ્બ ના ૧૧૩૮ થી.

નોંધ સુધર્મમાં જવું પડક અને નપુસક (અને કિંમતના) ને પ્રશ્નના રેવાળી ખાઈ છે જુઓ વિનય પૂ ૧૧૫, ૧૧૮ ૧૩૩ જેવી રીતે કિસ્સા સહને ખરેખર બતાવે છે તેનું તથા નિનય અને ભૂકરમ્બ હજાર સરજુ છે

૪ જાણી દીક્ષા કેનાર જ્યારે વધી પડ્યા ત્યારે જાગૃત્તવ મારે તેમજ નિમગ્ન કરવા મારે જામુક નિવૃત્તિ બતાવ્યા. વિનય પૂ ૧૧૫.

- (૨) ૧ પુસ્તા-પ્રતિભદ્ધા (પુસ્તાક કરતાં શિષ્ય-પરિવાર સાથે જોવી જાવી શિષ્યોની આશાથી સેવાવી);
 ૨. માતૃત-પ્રતિભદ્ધા (દીક્રા તો સે, પણ પૂજ સનેહીનો સ્નેહ તો નહીં);
 ૩ ઉભયત-પ્રતિભદ્ધા;
 (૩) ૧ પીઠ આપીને આપવામાં આવવી;
 ૨. હાથાડીને આપવામાં આવવી;
 ૩ સજાપણ કરીને આપવામાં આવવી.
 (૪) ૧ શુરુસેવાથી સેવાવી પ્રવચ્ચા,
 ૨ ઉપદેશના પ્રમાણથી સેવાવી-દેવાવી;
 ૩ સકેત પ્રવચ્ચા (શરતમાં કોઈકને એમકે દલાલો દીક્રા સેથી તો હું લખ્યાં જોવી રીતે સેવાવી)

પ્રવચ્ચા ચાર છે

- (૧) ૧-૩ ઉપર પ્રમાણે,
 ૪ અપ્રતિભદ્ધા (માત્ર વ્યક્તિની પાલના માટે સેવાવી, જેનું ખોલ મોઢા સિવાય બીજું કંઈ ન હોય);
 (૨) ૧-૩ ઉપર પ્રમાણે;
 ૪ અપ્રતિભદ્ધા.
 (૩) ૧ પીઠ આપીને આપવામાં આવવી;^૧
 ૨ હાથાડીને આપવામાં આવવી;^૨
 ૩ ઉપદેશ આપીને આપવામાં આવવી;^૩

૧ જાડી નીચ પા જણે છે એવો અર્થ થાય — પેઢાનું ઘસીરિ.

૨ નિચળત્વ દેખાડે પ્રમાણમાં જાડી દેવાથી દીક્રા.

૩. નીચ અર્થ કાઢે દુષ્ટ ક્રીને આપનાર્થી આપવી.

૪. જાડી નીચ પા મળે છે એવો અર્થ થાય — દાસ્યનાર્થી ઉપાડી દીક્રા આપવી ને

૪ પરિતૃપ્ત કરીને આપવામા આવતી.

(૪) ૧-૩ ઉપર પ્રમાણે;

૪ વિહંગગતિ પ્રવક્ત્ર્યા (જેનું સૌ કોઈ મરી ખુનું દોષ તેવા એકાગ્રીની રીક્ષા)

(૫) ૧ નટખાદિતા (સવેગશૂન્ય દોષા છતા નટની પેઠે બામ વેશ બગ્ગી આદારપ્રાપ્તિ માટે સેવાતી);

૨ ભટખાદિતા (પોતાના બગનું ભટની જેમ પ્રદ્યુત કરીને અથવા આઠ બગ્ગિય સર્ક સિદ્ધા મેગવનારની પ્રવક્ત્ર્યા);

૩ સિદ્ધખાદિતા (સિદ્ધની પેઠે દકનું ખાતો દોષ તેમ તથા દર વિના કે દ્વીનવાનો ક્યાર લાખ્યા વિના કે બીજે દૂર લઈ ગયા વિના મળે ત્યા જ ખાઈ લેનારની રીક્ષા)

૪ યજ્ઞાલખાદિતા (શિયાગની પેઠે ક્યારવશાત્ આ ત્યા મળું છે એમ દ્વીનવાના ક્યારથી તથા દૂર લઈ જઈને ખામ તેની રીક્ષા).

(૬) દુષિ ચાર પ્રકારની છે —

૧ એક વખત વાવનું પડે તેવી (બર બાજરાની);

૨ ચાર ચાર વાવનું પડે તેવી (ચિખાની);

૩ એક વખત નીલનું પડે તેવી;

૪ ચાર ચાર નીલનું પડે તેવી.

પ્રવક્ત્ર્યા પણ નિની પ્રમ ચાર પ્રકારની છે ૧

૧ (૧) વજ્રા ખાદિતા નિર્વજ્રા કાઠુન ન બિર વખત કાઠુન ૬ બીર ખાતું પાનું અને તે વાવવજ્રા રહેતું તે ખેડા પ્રકારની નિની એનું ક્યાવ (૨) મદ્યવજ્રા રોલ કાચા દોષ તેથી રૂપી નરેકર ચંપ ખરખરું ખાતોલનું કરી પડે તે નિર્વજ્રા પ્રકારની નિની એનું ક્યાવ (૩) મ અને અનિમ નિર્વજ્રા કમવર્ષા નવતિ.જાએ અનિચાર ન દોષ આ

(૭) ૧ પાનના ઢગલા જેવી (ક્યારે ક્ષત્રી નામી પાનનો જગામાં ઢગલો ઢગલ છે તેવા નિરોધવાલિ રૂપી)

૨. જગામાં કુવામાં ઉગઠવામાં આવે છે અને પછી જે ઢગલો થાય છે તે પાન્ય જેવી (જેને પછી મુઠ્ઠા કસવામાં થોડા પ્રગલની જ આવસ્થામાં રહે છે)

૩ એરે પૃથ્વીને તેવાર કરેલા પાન્યના ઢગલા જેવી (જેને કંજુ વડન મુઠ્ઠા કરવા કામ અને સમજની જાણ છે તેવી)

૪ લઘીને જગામાં નાચેલા પાન્યના ઢગલા જેવી (જેને તે કંજુ બધુ જ સાદ કરવાનું બાકી છે).
[—સ્વ ૩૧૨]

પ્રગલ્યાના કશ નકાર છે —

- ૧ સ્વેચ્છાથી કે પરેચ્છાથી (છંદ);
૨. રોગથી;
- ૩ ઘસિંચથી;
- ૪ સ્વપ્નથી કે સ્વપ્નમાં;
- ૫ પ્રતિફુલ (પૂવે જાણેલા વચન અનુસાર);
- ૬ સમશ્ચુ કથાવવાથી (પૂવવર્ત્તાત થાદ કથાવવાથી);
- ૭ રોગથી;
- ૮ જનાદરથી;

૧૬ તીકાવન બચ્ચાલિન જાણવામાં આવે છે તે જલ્પ જામાં ભણવું
(૩) એક વચ્ચે જલિયાર લખનાં જાણીતના ક્ષત્રી જેવી તે ચીટ. અને
() અનેક વાર જલિયાર લખનાં અનેક વાર જાણીતનાં હુમ્મિ કરે છે તે જાણી જેવી એક જાણવી.

૧. જામાં લાકડાંએના વચ્ચે નામે જુલિયા પ્રગલ્યાને જાતે
પ્રિય ૫

૬ દેશકાસ્ય પ્રતિગોપ પામી

૧ પુનઃપ્રમાણી.

[- ૨૫ જાણ]

૩ આચાર્યોપાધ્યાય

આચાર્ય ૨૨ પ્રકારના ઉ^૧—

(૧) ૧ પ્રત્યક્ષાચાર્ય દ્વારા પણ ઉપસ્થાપનાચાર્ય ન દ્વારા^૨

૨ ઉપસ્થાપનાચાર્ય દ્વારા પણ પ્રત્યક્ષાચાર્ય ન દ્વારા;

૩ પ્રત્યક્ષાચાર્ય દ્વારા અને ઉપસ્થાપનાચાર્ય પણ દ્વારા

૪ પ્રત્યક્ષાચાર્ય ન દ્વારા અને ઉપસ્થાપનાચાર્ય પણ ન દ્વારા ન પર્માચાર્ય^૩

(૭) ૧ ઉદયનાચાર્ય દ્વારા પણ વાચનાચાર્ય^૪ ન દ્વારા;

૨ વાચનાચાર્ય દ્વારા પણ ઉદયનાચાર્ય ન દ્વારા

૧ ભરદ્વાજકૃત ૩ ૧ સુત્ર ૧૨ માં આચાર્યના વર્ણન બેઠા જગદ્ગુરુ
૭ (૧) પ્રત્યક્ષાચાર્ય (૨) ઉપસ્થાપનાચાર્ય અને (૩) પર્માચાર્ય

૨. સામાન્યિકારોજવૃક્ષ પ્રત્યક્ષા આપે તે પ્રત્યક્ષાચાર્ય; અને ઉપ-
સ્થાપના - જ્યાં મુદ્ધવત્ત્વા આરોજવૃક્ષ વધીરીકા આપે તે ઉપસ્થાપનાચાર્ય

૩ એને કોઈને ઉપરોક્ત આપી શકે તેને ઉપસ્થાપનાચાર્ય દ્વારા પણ
પ્રત્યક્ષા ૩ ઉપસ્થાપના પામે ન હર્ષ દ્વારા તે પર્માચાર્ય

૪ ઉં દરે જનુક જનુકાને જાણિકારી ૭ બિંદુ કાચપાનને
અધિકાર આપનાર આચાર્ય તે ઉદયનાચાર્ય; અને કાચપાન પાન હરે
તે વાચનાચાર્ય

૩ ઉદેશનાચાર દોષ અને વાચનાચાર પણ દોષ;

૪ ઉદેશનાચાર ન દોષ અને વાચનાચાર પણ ન દોષ.^૧

(—સ્થા ૩૧)

૪ ગણી કેવા દોષ ?

ગણીની આઠ સપત્તિ છે^૨ —

૧ આચારસપત્તિ ૨ ક્રુતસપત્તિ; ૩ શરી સપત્તિ; ૪ વચનસપત્તિ; ૫ વાચનાસપત્તિ; ૬ મતિસપત્તિ; ૭ પ્રયોગ (બેટસે વાદવિષયક) સપત્તિ, ૮ સંગ્રહ (અર્થાત્ સેતુ, ફલક આદિના સ્વીકારની વ્યોમિતિવા સમજના રૂપી) સપત્તિ.

(—સ્થા ૧૧)

૭ સ્વાનુમ્ન અણુચાર ગણુ ધા લુ કરી સહે —

૧ મહાગુ ૨ સત્યવાન; ૩ મેધાવી; ૪ બહુમુલ્ય; ૫ શક્તિમાન; ૬ અરુણાધિકરણ—કરેસરદિત.

(—સ્થા ૧૭)

૧ અર્થાન્ કેવિરિ પરિગિરેય બા ધીરે દુર સ્થેનાર પર્જાવજ તે પને દિકા નથી બાજર કે સજ્જાર કપાવતા નથી.

૨ સમાન સીલત્પાલના સમુદાય તે બધ તે બધના નામક તે વડી અર્થાન્ બાવાર્થ તેની સંપત્તિ સુદુનજવ મરે લુભે પ્રાપ્તકરકપ દેવા બા બ પ્રમણે બૌદ્ધ અને જગજ્ઞાનના સુદ મરે જુનો સિગ ૧ ૧૧

બા બાકે કવિજ્ઞા વાર વાર સેરો મરે જુભે પ્રકરજ્ઞે બતે દિવસ ૫

૫. આચાર્યોપાધ્યાયના અતિશયો

ગણને વિષે આચાર્યોપાધ્યાયના પાચ અતિશય છે —

૧ આચાર્યોપાધ્યાય ધૃગવાગા પત્ર ઉપાસ્યમા ભાવી બીજા પાસે હટકાવરાવે કે લુપ્ત પો પણ મર્યાદાનું ઉલ્લંઘન નથી ગણાતું

૨ આચાર્યોપાધ્યાય મગમૂત્રનો ઉત્સર્ગ અથવા તેની શુદ્ધિ ઉપાસ્યમા કરે ત પણ મર્યાદાનું ઉલ્લંઘન નથી ગણાતું

૩ આચાર્યોપાધ્યાય ઈચ્છ તો વૈયાકૃત્ય કરે અને ન ઇચ્છે તો ન કરે તો પણ મર્યાદાનું ઉલ્લંઘન નથી ગણાતું

૪ આચાર્યોપાધ્યાય ઉપાસ્યમા એક શત કે બે શત એકલા રહે તો પણ અતિક્રમણ નથી થતું

૫ આચાર્યોપાધ્યાય ઉપાસ્યની જહાર મમે ત્યાં એક શત કે બે શત એકલા રહે તો પણ અતિક્રમણ નથી

[—સ્થા ૪૮]

આચાર્યોપાધ્યાયના ગણને વિષે આત અતિશય છે —

૧-૫ ઉપર પ્રમાણ ૬ ઉપકરણની વિશેષતા;
૭ ભક્ષાપાનની વિશેષતા

[૫ ૪]

૬ ઠંદના ઠારણે અને નિવારણ

ગણમાં પાચ ઠારણે આચાર્યોપાધ્યાય ઠંદના કેન્દ્ર —

૧ ગણમાં ઠંદનાય મમલોને સમ્પર્ક રીત આગ્રહ નિષેધ ન કરે;

૨ વયોજ્યેષ્ઠ વા યોનાદિથી જ્યેષ્ઠ સાધુન ધોન્ય રીતે ઠંદનક્રમનો પ્રયોગ ન કરે;

૧ જ્યારે ઠંદનાય ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮, ૯, ૧૦ અને તેના વિસ્તાર જ્યારે ૧૦, ૨૦, ૩૦, ૪૦, ૫૦, ૬૦, ૭૦, ૮૦, ૯૦, ૧૦૦

૩ કાલક્રમે જાતે વાચન્યુ આપવાની સેવા તને તે પ્રમાણે આપે નહિ ?

૪ જલ્પમા ગ્ધાન અને શૈક્ષણી સેવા કરવાની અવસ્થા હીક ન કરે

૫ જમે તેમ આજ્ઞા સર્જતે કે લીધા વિના વિક્રમ્વારે
[—સ્થા ૩૫—]

આચાર્યોપાધ્યાય પાસે કારણે જલ્પમાથી કલ્પક ટાળી શકે :—

૧-૫ ઉપરુજાથી ભલ્લી રીતે વર્તે તો

[—સ્થા ૩૬—]

આચાર્યોપાધ્યાય સાત કારણે જલ્પનો સંબંધ કરી શકે :—

૧ સમ્યક્ પ્રકારે આજ્ઞા વા નિવેશનો પ્રયોગ કરે;

૨ સમ્યક્ પ્રકારે વ્યોજ્યેષ્ઠ કે જ્ઞાનજ્યેષ્ઠને વદન કમ કરે;

૩ કાલક્રમે વાચનાઓજાને વાચના આપે;

૪ જલ્પમા શૈક્ષી અને શૈક્ષણી સેવાની અવસ્થા કરે;

૫ સ્વ હકવિકારને રીકે;

૬ ઉપરુજા સમ્યક્ પ્રકારે મળે તેવી બોલવણી કરે;

૭ મળેલા ઉપરુજાની સમ્યક્ પ્રકારે રક્ષાનો પ્રયત્ન કરે.

આચાર્યોપાધ્યાય સાત કારણે જલ્પનો સંબંધ ન કરી શકે—

૧-૭ ઉપરની ભલ્લી વલન હોય તો.

[—સ્થા ૪૦—]

૧ વાચના આપવાના કાલક્રમની વિકૃતિ પછી જુલિયા પ્રશ્નપત્રે જતે વિષય ન ૧

૬ અમુક ખર્મ^૧ દેવા ચાલું છે અને અમુક દેવા નથી ચાલતો;

૭ એકદાવિકાસ પ્રતિમા સ્વીકારી વિચરવા હંચું છે.
[—સ્થ ૧૧]

૮ શિષ્ય અને અધિવેર

અવેવાસી ચાર પ્રકારના છે —

(૧) ૧ પ્રવક્ત્વાશિષ્ય હોય પણ ઉપસ્થાપનાશિષ્ય ન હોય;

૨ ઉપસ્થાપનાશિષ્ય હોય પણ પ્રવક્ત્વાશિષ્ય ન હોય;

૩ પ્રવક્ત્વાશિષ્ય હોય અને ઉપસ્થાપનાશિષ્ય પણ હોય;

૪ પ્રવક્ત્વાશિષ્ય પણ ન હોય અને ઉપસ્થાપનાશિષ્ય પણ ન હોય.

(૨) ૧ ઉદ્દેશનાશિષ્ય હોય પણ વાચનાશિષ્ય ન હોય;

૨ વાચનાશિષ્ય હોય પણ ઉદ્દેશનાશિષ્ય ન હોય;

૩ ઉદ્દેશનાશિષ્ય હોય અને વાચનાશિષ્ય પણ હોય;

૪ ઉદ્દેશનાશિષ્ય ન હોય અને વાચનાશિષ્ય પણ ન હોય.

[—સ્થ ૩૧]

સ્થવિરની ત્રણ જાતિ છે^૧ —

૧ અનિશ્ચયિ (૬ વર્ષનો);

૨ નિશ્ચયિ (સ્થાનાર્નાગ-સુમવાચાનને પાસે રહે તે);

૩ પર્ણાધ્યક્ષવિત્ (વીમ વરનો યમગુપર્ણાવ નેનો ધર્મ
પો રોષ ત)

[૧૫ ૧૫]

ગેહની ત્રી મૂર્તિ ઉ —

૧ ઉત્તર ભાગ; ૨ મધ્યમ ભાગ; ૩ દક્ષિણ
ભાગ સહી

[૧૫ ૧૫]

૬ અનુષ્ઠ વજેર

અનુષ્ઠની ત્રી ભાગ ઉ —

૧ આ ૧૪ આપ ત; ૨ પાશ્વર આપ ત; ૩
મધ્ય આપ ત

તે જ પ્રમાણે સમનુષ્ઠ ૩ ઉપમ પદાર અને પદિચ્છાદ
વિષ સમધતુ

[૧૫ ૧૫]

૧૦ દુષ્ટ શિષ્યો^૧

- (૧) મુઠ્ઠની અપેક્ષાએ ત્રણ પ્રત્યનીક — અતિદૂષ્ટ છે —
 ૧ આચાર્ય પ્રત્યનીક; ૨ ઉપાધ્યાયપ્રત્યનીક;
 ૩ રથવિરત્યનીક
- (૨) અતિની અપેક્ષાએ ત્રણ પ્રત્યનીક છે—
 ૧ મંદુષ્ટાકપ્રત્યનીક ૨ પરમૈકપ્રત્યનીક ૩ ઉત્તમ-
 ષ્ટાકપ્રત્યનીક
- (૩) સમૂહની અપેક્ષાએ ત્રણ પ્રત્યનીક છે—
 ૧ કુલપ્રત્યનીક (જોભચાર્યની શર્યાતિ તે કુલ)
 ૨. નણપ્રત્યનીક (ત્રણ ત્રણ કુલ મત્રીને ત્રણ)
 ૩ સદપ્રત્યનીક (શુભમણ્યસમૂહ તે સદ)
- (૪) જનુક પાની અપેક્ષાએ ત્રણ પ્રત્યનીક છે—
 ૧ વપસ્વીપ્રત્યનીક, ૨ જ્ઞાનપ્રત્યનીક, ૩ શૈક્ષપ્રત્યનીક
- (૫) જાવપ્રત્યનીક ત્રણ છે—
 ૧ જ્ઞાનપ્રત્યનીક; ૨ જ્ઞાનપ્રત્યનીક; ૩ ચારિત્રપ્રત્યનીક
- (૬) મુલપ્રત્યનીક ત્રણ છે —
 ૧ સૂત્રપ્રત્યનીક; ૨. જાતપ્રત્યનીક ૩ તદુક્તપ્રત્યનીક
 [-સ્થા ૧૦૮]

૧૧. અવકાર

અવકાર પાંચ પ્રકારનો^૧ છે—

- ૧ આગમઅવકાર; ૨. સુતઅવકાર; ૩ જ્ઞાતાઅવકાર;
 ૪ પાસ્ટ્યાઅવકાર (ગીતાએ કરેલ અવકારનો પ્રસંગ થઈ

૧. જાતું સુત જનકગીર્મા છે ૫ ૮ ૯ ૮ ૫ ૧૫૨

૨. જ્ઞા સુત જનકગીર્મા જ્ઞ છે ૫ ૮૦૮ ૫ ૧૫૨ જ્ઞપ્તિ
 અવકારસ્થ ૬ ૧ સુ ૩ નિર્દેશ વિરતો થારે જ્ઞપ્તિ પ્રકરણે જતે
 પ્રિયજ્ઞ ૧

ઠરી તેવ પ્રસંગે વતણું તે) ૫. છતબ્યવહાર (રૂઢિથી થાસ્યે આવતો)

જ્યાં સુધી ઠેઠ પણ વિષયમાં આગમથી બ્યવસ્થા મળી શકતી હોય ત્યાં સુધી ત આગમનો આશય હર્ષ બ્યવહાર કરવો જોઈએ. જે વિષયમાં આગમ ન હોય તેમાં સુવાનુસારી બ્યવહાર કરવો અને સુત પણ ન હોય તેમાં આશનો આશય લેવા; આશય પણ ન હોય તો પારણનો આશય લેવો અને પારણ પણ ન હોય તો છતને આશય હર્ષ બ્યવહાર કરવો. આમ આગમોદિથી બ્યવહાર ચલાવવો જોઈએ. જ્યારે જ્યારે પ્રસંગ પડે ત્યારે ત્યારે આમ આગમોદિ બ્યવહારનો સુમ્મર પ્રકારે આશય હર્ષ પ્રવૃત્તિ કરે છે ત્યો જિનાજ્ઞાના સુમ્મર આશયક થાય છે

(-સ્થ ૪૧૧)

૧૨. ઠેપ

ઠપસ્થિતિ (સાધુના આચારની મર્યાદા) જુલુ પ્રકારની છે—

- (૧) ૧ સામાયકઠપસ્થિતિ (સામાયિક વિવેના આચારની મર્યાદા) ૧
- ૨ ઉદોપસ્થાપનિકા ઠપસ્થિતિ (અમુક વખત પછી પાંચ મહામતાના આરોપણરૂપ ચારીત્રની મર્યાદા)
- ૩ નિવિશમાના ઠપસ્થિતિ (પરિહારવિશુદ્ધિ તપ સ્વીકારનારની મર્યાદા)

૧ સુધુમિનો આચાર હરખુરખ પ્રતિષ્ઠિત કરવામાં આવ્યો. ઇ. વડુધો જાતજાત તે જુલુ ઠપસ્થિતિ કરવાય. ઇ. ઠપ ઠપની આચાર્યો સુધો પચાસક ૧૭૫

૨. આ ત્યાં પગીના ધોરની હપન્ટી મારે સુધો પ્રકરણન બતે ડિખ્યુ ૧ ૬.

- (૨) ૧ નિવિષ્ટા ક્ષપન્મિતિ (પારિહારિક વપસ્થા પૂરી કરનારની આચારમર્થાદ્ય)
 ૨ જિનક્ષપન્મિતિ (ગચ્છમી જહાર કર્ષ વપસ્થાપૂર્ણે જીવન વિવાચનાની મર્થાદ્ય),^૧
 ૩ સ્થવિરક્ષપન્મિતિ (ગચ્છવાસી આચાર્યાદિની આચારમર્થાદ્ય).^૨

[—સ્થ ૧૧]

ક્ષપન્મિતિ ૭ પ્રકારની છે —

૧-૬ ઉપચુકા.

[—સ્થ ૫]

ક્ષપન્મ પરિમન્સુ (વાતક) ૭ છે —

- ૧ સુશમનો પરિમન્સુ કીકુષિત^૩ છે,
 - ૨ સુત્વચ્ચનનો પરિમન્સુ મીનષ છે,
 - ૩ હંચાંપાશ્વિનો પરિમન્સુ વક્ષ્યોઘ્રુપવા છે,
 - ૪ એપલ્લુમેશરીનો પરિમન્સુ તિતિલ્લિક છે (નિશ્ચયમાં કંઈ વસ્તુ ન મળવા નિશ્ચય કરી નમેતેમ બેઠવું તે),
 - ૫ મુક્તિમાજનો પરિમન્સુ હમ્મજ-સેન છે
 - ૬ મોક્ષમાજનો પરિમન્સુ સેનથી નિશ્ચય કરવું તે છે
- કલ્પક સ્વત્ર ભગવાને અનિશ્ચયવાની પ્રશ્ન સા કરી છે

[—સ્થ ૧૨૬]

૧. સુમી પ્રાચ્યારે ખતે ધિપ્પા ન ૧

૨. સુમી પ્રાચ્યારે ખતે ધિ પ્પા ન ૧૧

૩. મુક્તિમાજ ૭ ૧, સુ. ૧૪

મુક્તિમાજ ૭ ૧ સુ. ૧૩.

૪. મોક્ષમાજ સ્થાને નર્તિ કરી એમ નાખ્યા કરે તે સ્થાનકોપ્પમિતિ — પ્રમીત હાલથી કાંઈના જેવું કલ્પકિ સ્તરીર કે કલ્પકી પ્રમીત તે સ્તરીર કોપ્પમિતિ. અને મોક્ષમાજથી વચ્ચે જગત જીવ્યને કલ્પક તેવું મળે તે સ્થાનકોપ્પમિતિ.

૧૩ સુમાચારી^૧

સુમાચારી દશ પ્રકારની છે^૨ —

૧ ઇચ્છાકાર ('આપની ઇચ્છા હોય તો કરું-કરો' એમ કહેવું તે)

૨ મિથ્યાકાર ('મારું દુષ્કૃત્ય મિથ્યા થાઓ એમ કહેવું તે)

૩ વચાકાર ('આપનું કહેવું ચલાય છે' એમ કહેવું તે)

૪ આવસ્થિકા ('આવસ્થક કાચ છે કહી બહાર જવું તે')

૫ નૈપણિની (બહાનુ જઈ આવ્યા બાદ, હવે હું મન બાપાર બધ કરું છું એમ કહેવું તે)

૬ આપૂજના (બધી ક્રિયાઓ કરતાં ચુરને પૂછવું તે)

૭ પ્રતિપૂજા (પહેલા સ્થાન મળી હોય તેવી ક્રિયા માટે નિમિત્ત હોતાં ફરી પૂછવું તે)

૮ છાંડા (લાવેલી લિજ્જામાંથી કોઈને એકાદ હોય તે હા એમ કહેવું તે)

૯ નિમજ્જ (લાવ્યો ન હોય પણ લિજ્જાદિ લાવી આપવા પૂછવું તે)

૧૦ ઉપસ પદ (રાત્રાદિ અથે ગચ્છછેડીને બન્ધ સાધુને આપણે રહેવું તે).

આ દશ પ્રકારની સુમાચારી કાલના વિષયમાં ફરી છે^૩
[—આ જગ]

૧ જુઓ પ્રકરણને અંતે દિબ્બ ન ૧૧

૨ આ પ્રકારની વિશેષ સમજૂતી મરિ જુઓ પ્રકરણને અંતે દિબ્બ ન ૧૨

૩ જુઓ પ્રકરણને અંતે દિબ્બ ન ૧૪

૧૪ મુ લોગ-વિસુ લોગ

સલોગ? (અર્થાત્ સમાન સમાચારીવાળા શિશુઓનું
શ્રામે મળીને લોગન આદિ) તેના બાર પ્રકાર છે.—

૧ ઉપધિ (વસ્ત્રપાત્રાદિ); ૨. મુત (મુતની વાચના);
૩ બળપાન; ૪ અજસિમગ્ન (હાથ બેઠી નમસ્કાર કરેવા);
૫ દાન (શિષ્યનું); ૬ નિદ્રાચન (નિમગ્ન); ૭ અક્રમુત્થાન
(માન આપવા આસનેથી ઊઠ્યા શુભ); ૮ કૃતિકમ (વદન);
૯ વૈશાલ્યકરણ (સિવાચારી); ૧ સમવસરણ (સાધુઓનો
મેલો); ૧૧ સૌનવધા (આસન); ૧૨ કથાપ્રજ્ઞ-મન (વાદ).
[—સ્થ ૧૧]

મમલુ નિમગ્નના મુલાઆચારને પોતે બેચે હોય કે
બીજા મદેશ જન પાસેથી સાંભળ્યો હોય તે તે વિશે વધારેમા
વધારે વણ વણત આશ્ચર્યનાનો અવસર રહેવો પણ પછી
સલોગને તોડી વિસલોગ કરે તે આશ્ચર્ય ઉત્પન્ન
નથી ગણાતું

[—સ્થ ૧૦૩]

પાંચ મણ્ડે મમલુનિમગ્ન સંલોગિક સાધમિકને
વિસલોગિક બનાવે તે અતિક્રમલુ નથી —

૧ અક્રમલુ-વન કમુ હોય;

૧ જાનુ મિત્તરથી વિવેક નિર્ણયસૂત્રના પંચમ કોટના લાંબાઈ
કે. આ કથા નિર્ણયસૂત્રના છે અનુસારલાંબાઈ ૬. ૫ થી લાંબ
કા જગ્યા સંધ્યકા ૬ પ્રકાર બેઠાદિ ગણત્યા છે. અને જાડી
અક્રમેશ બાર મોતે મિત્ર સંધ્યકા કપાદ ૧૫ ગણત્યા છે. મેલ ગણત્યા
કરતી સાધમિ (કા ૧૧-૧) આ જ છે અને કા ૧૨ થી નિર્ણયનો
૧૫મ કોટા બેવળી અક્રમલુ છે. સંધ્યકાને આભાસ અર્થ બે છે કે
સમાન સમાચારી વાળા શિશુઓને શ્રામે મળીને શ્રામે તે સંધ્યકા તેના
કરતી આદિ વિવેકથી બાર મેલ અક્રમલુ તે મોટેલી અક્રમ થયે
જુદી પ્રકારના અને દિ વણ ન ૧૫.

૨ અનૂત્ય ક્યાં છતાં આસોચના ન લે

૩ આસોચના ક્યાં છતાં પ્રાયશ્ચિત્ત ન કરે;

૪ પ્રાયશ્ચિત્ત થી પણ પાર પાડે નહિ;

૫. અરે! આ સ્યવિરો જ વારવાર આધારનું

અતિક્રમણ કરી અનૂત્યો કરે છે તે માફુ તેઓ શું કરવાના
હતા? એમ કહે.

[—સ્થા ૩૪૮]

આ નવ સાધમિઠ સાથે સંલોગ તોડી વિસંલોગ
કરે તે અતિક્રમણ નથી —

૧ આશ્ચર્યપ્રત્યનીક; ૨ ઉપાધ્યાયપ્રત્યનીક; ૩ કુલ
પ્રત્યનીક; ૪ અણુપ્રત્યનીક; ૫ સુધપ્રત્યનીક; ૬ ચંદ્રનપ્રત્યનીક;
૭ દ્યનપ્રત્યનીક; ૮ આસ્ત્રિપ્રત્યનીક

[—સ્થા ૧૧૧]

૧૫. નિઘન્ય-નિઘન્યીના નિઘ્ને

નિઘન્ય ચાર કારણે નિઘન્યી સાથે ભ્રાણે તે
અતિક્રમણ નથી —

૧ ભાગ પૂછવો હોય; ૨ ભાગ દેખવો હોય;
૩ અશનપાનાદિ દેતો હોય ૪ અશનપાનાદિ દેવ
રાવતો હોય.

[—સ્થા ૨૨૦]

નિઘન્યો પાંચ કારણે નિઘન્યીઓ સાથે એક ઠેકાણે
સ્થાન, રાખ્યા અને નિઘ્ને કરે તે અતિક્રમણ નથી.—

૧ કોઈ નિઘન્યો અને નિઘન્યીઓ તેમાંથી જલદી
નીકળી ન શકાય, જેમાં બીજાની આવશ્યક મતી ન હોય
તેણ વેશન લાંબા ગળાવાળા કોઈ જ જલમાં આવી બદલા
હોય તે;

૨. કોઈ જામ, નગર કે શહેર વગેરેમાં જમુકને ઉપાશ્રયની સજવડ મળી હોય પણ જીજ્ઞાને કોઈ પણ પ્રકારે સગવડ ન મળી હોય તો તેવે સુમયે એકત્ર સ્થાન જાહેર કરે તો;

૩ નામકુમાર કે સુપરુકુમારાવાસમાં જગ્યા મળી હોય તો;

૪ જે ઘોષે જાવી નિજન્થીનાં કપડા લઈ જાય તેવું હોય તો;

૫ જે કુવાનો નિજન્થી સાથે ઝેલુન સેવક આવે એવા કરે હોય તો

અચેત નિજન્થ એકસો હોય તો સચેત નિજન્થી સાથે પાંચ કારણે રહે તો જીવિકમણુ નથી. —

૧ વિશિષ્ટચિત્ત હોય; ૨ દુષ્ટચિત્ત હોય, ૩ વક્ષ-વિદ્ત હોય; ૪ ઉન્માદી હોય; ૫ નિજન્થીએ ૭૦૦ દીક્ષા જપાવી હોય.

[—સ્વ ૪૧૭]

પાંચ કારણે સમણનિજન્થ નિજન્થીને પાકી સચે કે ટેકા જાપે તો જીવિકમણુ નથી.—

૧ જે કોઈ પશુ કે પક્ષી નિજન્થીને માણ્ણુ હોય; દુઝ કે વિવમભાગથી નિજન્થી પ્રજનિત થતી હોય કે પડી જતી હોય;

૨ નિજન્થી કાલવદ્ધિયકમાં દુસાઈ ગઈ હોય કે લપટી પડી હોય તો;

૩ નિજન્થીને નાવમાં જાવવી હોય કે તેમાંથી ઉતારવી હોય,

૫. બે નિમ્ન-ની ક્ષિપ્તચિત્તા દૃષ્ટચિત્તા ચક્ષુર્વિદ્ય,
ઉન્માદી, ઉપસંગમુદ્ધા સાધિકરણા સત્રાયચિત્તા, માત્સ
નેદ્દે ભટ્ટપાનનો ત્યા ૧ કર્યો હોય તેવી, અથવા અથવાત^૧
હોય તે

[—સ્થા ૧૩૭]

છ કષ્ટો નિમ્ન-ન્ય નિમ્ન-નીને પકડી રાખે ૬ ટેકો
આપે તે અતિક્રમણ નથી^૨—

૧ ક્ષિપ્તચિત્તા હોય; ૨ દૃષ્ટચિત્તા હોય ૩ ચક્ષુ
વિદ્ય હોય, ૪ ઉન્માદી હોય ૫ ઉપસંગ આવી પડ્યા
હોય ૬ સાધિકરણ હોય.

[—સ્થા ૧૩૮]

નિમ્ન-ન્ય અને નિમ્ન-નીઓ છ રસો સાથે મળીને
કલ્પત (મૃત્યુ પામેલા) સાધમિક પ્રત્યે સમાદર બતાવે
તો અતિક્રમણ નથી —

૧ અદરથી બહાર કાઢવું હોય ૨ એકદમ બહાર
કાઢવું હોય, ૩ બાધવું હોય; ૪ ભગત્વ કરવું હોય;
૫ અનુગ્રાપન કરવું હોય, ૬ મૂળામૂળ સાથે કાપે તે.

[—સ્થા ૧૩૯]

૧૬ વાચના

આ વાચને વાચના આપવી નહિ^૩ —

૧ અવિનીત ૨ વિરૂતિ-વિગ્રહ; ૩ બેદન્યમ
કોપવાયો ૪ માયી.

૧. એને તેથી જનિ બધાર વાર સુધન્યવસ્થાથી પતિત કરવાની કેટલીય
કષ્ટ હોય તેથી.

૨. મૂળો મુદ્ધા ૩૫ ૪ ૧. ૩. ૩૫ ૧-૧૫.

૩. કલ્પતો મુદ્ધા ૩૫ ૪ ૧ ૫ ૧ ૧૧.

આ પારને વાચના આપવી —

૧ વિનીત; ૨. વિકૃતિમા પ્રતિજ્ઞ ન હોય; ૩ કોપ જેના કાળુમાં હોય; ૪ નગામી.

[- ૨૫ ૩૧]

આ વ્રણને વાચના આપવી નહિ.^૧ —

૧ અવિનીત, વિ તિમાં પ્રતિજ્ઞ; ૩ કોપ જેના કાળુમાં ન હોય.

આ વ્રણને વાચના આપવી —

૧ વિનીત ૨. વિકૃતિમા પ્રતિજ્ઞ ન હોય; ૩ કોપ જેના કાળુમાં હોય.

પાંચ કારણે સૂચવાવના આપે —

૧ સમદાયે; ૨. ઉપમદાયે; ૩ નિજ સમે; ૪ મને સૂત સ્પષ્ટ થય એમ માની; ૫. અવિધ્યમા સૂતનો વિચાર ન થાય તે માટે.

પાંચ કારણે સૂત શીખે :—

૧ જ્ઞાનથી ૨. ઇચ્છાથી ૩ ચારિત્ર્યથી ૪ મિથ્યા-
ભિનિવેશ ઊઠવા માટે; ૫. અભાવસ્થિત પદ્યવશનાથી

[૨૫ ૪૧]

૧૭. આશાવના

આશાવના ૩૩ ॥ —

૧ શિષ્ય સ્નાપિકની પાસે થઈ બસ તેા (જેવી રીત છે તેનું કપડું અમી બસ તેવી રીતે ધસીને આવે);

૨ શિષ્ય સ્નાપિકની સામે થઈ બસ તેા;

૩ શિષ્ય સ્નાપિકની બામુખે થઈ બસ તેા;

૪-૬ તે જ પ્રમાણે પાસે બિભો રહે ખાદિ;

૭-૮ તે જ પ્રમાણે પાસે બેસે ખાદિ

૧૦-૧૧ યુરુની સાથે મસોત્સગ કરવા બધો હોય
છતાં તેમના પહેલાં મુખિકમ કરે અને જમનાજમનની
આસોબના કરે;

૧૨. રાત્રે રાત્રિક પૂછે કે કેણુ બધે છે ત્યાં જનતાં
છતાં જવાબ ન આપે;

૧૩ મેઈ નવી રાત્ર રાત્રિકને પ્રથમ ન કહેતાં
બીજાને કહે;

૧૪-૧૭ બેચગીનું પ્રથમ આસોબન, ક્યન, નિમ
ચક્ર અને ઘન યુરુને ન કરે પણ બીજાને કરે;

૧૮ બેચરીમાથી ચાકું ચાકું પોતે ખાઈ ભય

૧૯ પ્રથો /નેઆચાય બોલાવે ત્યારે જવાબ ન આપે;

૨ રાત્રિક બોલાવે જોટસ તેને સમજાવે કે શું
મને જ બોલે છે તં વારે વારે મને જ બોલાવે છે?

-આમ હસકું વચન સમજાવે

૨૧ રાત્રિક બોલાવે જોટસ પ્રથમ પ્રથામ કરું છું
કહેવાને બદલ 'શું કામ છે?' કહે;

૨૨ રાત્રિક કાઈ કહે જોટસ જવાબ આપે કે તમે
કેણુ જોઈ કહેપર?

૨૩ તું ઝાનાડિની એવા કેમ નથી કરતો આમ
જ્યાં આચાય કહે ત્યારે જવાબ આપ કે તમે કેમ
નથી કરતા?

૨૪ પમઠયાની આવધાન ઘઈ અનુમોદના ન કરે

૨૫ યુરુ પમઠયા કરતા હોય ત્યારે વચ્ચે કહે કે
અરે આ તો તમે મૂલી ગયા;

૨૬ પમઠયાની વચ્ચે બોલી વિગ્ર કરે;

૨૭ હવે વિદ્યાનો સમય થઈ ગયો છે' એમ કહી
ધમધ્યાની પરિવર્તને કાંતી નાખે,

૨૮ એકની બેઠ વાત પરિવર્ત સામે કહે;

૨૯ મુલકના શબ્દનાસનને પગથી ઘસીને પણ
મિથ્યાપુષ્ટ ન હો;

૩૦ સુખના આસન પર બેસો;

૩૧ સુખી છી આ આસને બેસે, સુખે, શિવે સ્થે,

૩૨ અવગણના આસને બેસે

૩૩ આસન પર બેઠાં બેઠાં જ સુખને લવાય ક્યારે.^૧
[—૪૫ ૩૩]

૧૮ જાદના^૧

કૃતિકમ બાર આવત વાળુ કવુ છે—એમકે બે વખત,
ચલાવત, બાર આવત ચાર સિર (અર્થાત્ સિદ્ધાન્તમત)

૧ આ જ સુત સ્તોત્રમજાકેષર્ણ ચોટ સ્વાર્થ છે.

૧ આ મારે સમુ અને સામીમિતિ રાખવિક હોય તેરે વાલ
કવુ જેઈએ બિરો નિયમ છે જલુ સામીમિતિ તેરે કર્વે ટકોને
રખવિક હોય કે નહિ વાલ કવુ ન જેઈએ બાલ કવુનું મલ્લ બે
જાતલુ છે કે જધા મિતેલા લીધેલ પર્થ તેરે પુણ્યમળ ન છે નહી
કોમિા હજુ હોય છે તેથી એ પુણ્ય બિરો સમુ તેરે તમરકાર હો તે
તેરે કર્વે થો છે અને જા સામુથી જેઈ જલુ વાલવર્થ નસ જલુ કવુ
કવુ નહી પપ બે પુણ્યમળીત છે અને પુણ્ય ન તેથી રખા મરી વો
છે જલુ કોમિતેરે આ કવુને રોહનિપુલ છે ખીન જર્થા કાસ્યો બે
અહી અલખ્ય છે તે સાચાં કવો કે નહિ. જલુ રોહનિપુલો પિુલ અલખ
મારે વાલ ન કવુ બે કાસ્ય મૂલ છે અને એ જ કાસ્યે બારો પુણ્ય
જલુ નિયમ કર્થો છે અવગણ હજુ જલુ બે પ્રકારો જિ મ નામની વખતે
રજા કહી છે કે કોમિતેરે પુણ્ય આ ન કો. અલખકલક મર્થર્થ જલુ
એ રોહનિપુલો કવિ હોય તેરે મિથ્યા પુણ્ય જલુ પ્રત્ય રોહનિપુલો
પિરિય નથી કવી રાજા કીનુ કીક આ રાજાવજા કવુ રામ્ય કવો
જલુનવ ૪ ૧ અને નિવરધિક ૫ ૧૪૮-૧૫૧ કવોરખાલા ન ૧૫
૧૫૫૫ મા. ૧૫

સ્વ સુખિ, જે પ્રવેશ અને એક નિઃક્રમણ—આ બધું
કૃતિમ્યમાં આવશ્યક છે ^૧

[—સપ્ત ૧૧]

ટિપ્પણ

૧. અનુવિંધ સ્વરૂપ—

જન કલ્યાણમાં કાલ્ય જેવી વાત એવામાં નથી જાતી કે કપારેય
જો કેઈ ધર્મદારે કોમિતે પ્રવળ્યા હોવાનો નિર્ણય કર્યો હોય એટલે તે
કમિતે અનુવિંધ ન મનાય છે. જોઈ જરૂરમાં જાણી હોયું જવામાં
જોને છે. જોઈસલામ સુવચન મિત્ર, હાલસક અને હાલસિકા એમ
વિવિધ સ્વરૂપો હોય. જુદા અવગણની માસી મહાપ્રવર્ણિત જોતમીએ જોને
અવગણને કોમિતે પ્રવળ્યા હોવાની અનુમતિ જાણવા જવું ન વિનમ્ય
જો જુદા અનુમતિ આવી નહિ જાણી જોતમી જવું ન જિનન કરા જોને
અનુમતિ નમન પછા કરી અવગણના જુદા ટિપ્પણ જાણે જ્યારે તેમની
જો તિવિ એઈ જ્યારે તેમણે જો જુદાને જો જાણવામાં વિનવી કરી. પ્રવળ
તો જુદાને જો નિર્ણય સ્વરૂપ નહિ. જો જાણે વાત જોતમીએ જો જોવું.

તો જુદા અવગણ, કોમિતે જાણવા જાણેને પધને અનુમતિ જોવું જોવું
જો સુ છે કે નહિ. અવગણને જાણે હાલ હાલમાં જાણે જો
જાણે વજો જો જોતમીને પ્રવળવાની અનુમતિ જાણવા હજી. જુદા
જોતમીની સુધે જાણ મિત્રી સારતો મુજી. તેમની જુદા તો જો હતી કે
જો જુદાને પ્રવળ્યા જો તેમની જાણી હોય જો તે ન વિવસી પ્રવળિત
જો જો જો તે વજો હજી. જોતમીએ જા જો સારતો મજી સારી
જો કોમિતે જો પ્રવળ્યા હોવાની અધિકાર મજી. જો જુદાને જા
જુદું નહિ — જો જો જો તેમણે જાણેને જો કે જા સુધાને કોમિતે
પ્રવળિત જાણી અનુમતિ તો જાણી છે જો તેનું જો જો જાણે કે સુધા

૧ જાણ જાણવાની વિવજી માટે જુધા પ્રવળને જોને ટિપ્પણ
૧ ૧૧.

[illegible]

1344

[illegible]

બોધપદ્ધતિ પ્રવચ્ચાવિધિ આ પ્રકારે છે — ૧ ક્ષતિ-કોઈ જિનુ
 સર સમજાવેલો થઈ રહે કે અનુકં જાણિત અનુકંની જાણેલી જણાવેલાની
 જાણ સુધે છે તે સુધે તેની અનુકં આપે ૨. અનુકંવચ્ચ — “સમ
 અનુકં જાણિતે અનુકં જાણે જણાવવા સ્વીકાર કરે છે; મહિને વાધે તે
 નથી ને? હોય તે માટે” — આનુ કોઈ જિનુ વચ્ચ વાર સમ સમજાવેલો.
 ૩. ખાસ — “જ્યાં જુદા છે એવાં અનુકંની જણાવેલા સુધે સ્વીકાર છે
 એવું હું સમજું છું” — આમ માણે એવાં સમજાવેલાનું કે પ્રવચ્ચા થઈ
 થઈ જુદા. આ ક્ષતિ, અનુકંવચ્ચ ખાસ તે વિધિ તે જ વચ્ચ એ સમજા
 આવી જિનુસપ્ત સમજા જણાવેલાની વાચના કરે કે જાણે. સમ જાણે
 માણે જણાવેલાની વાચના કરું છું — સુખો વિનય — ૫ ૧ ૫.

૨. પદક-અનુકંવચ્ચ: —

૧૬૬-અનુકંવચ્ચાં સમજાવેલા વચ્ચાં જાણેલાં છે — એમને તે જાણેલાં
 હોય છે તેના સ્વર અને વર્ણમાં સામાન્ય પુરુષ અને સ્ત્રી કણ્ઠ વિદ્યાર્થ
 હોય છે તેની જાણેલાં હોય છે તેની વચ્ચ પુરુ હોય છે તે
 ખૂબી છે ત્યારે જાણેલાં વચ્ચ છે અને ફિલ્મ વચ્ચ નથી ૧૬૬-અનુકંવચ્ચ
 એવું છે ક્ષતિવેદ અને જણાવેલાં ક્ષતિવેદ ૧૬૬ ને જાણેલાં છે જણ તેમનું
 સામાન્ય જાણેલાં ને છે કે તેમની જાણેલાં પુરુષ અને સ્ત્રી સમજાવેલાં છે
 એવાં જાણેલાં-સમજાવેલાં થઈ થઈ તે જાણેલાં-ક્ષતિવેદ ૧૬૬ ક્ષેત્રવાર
 છે અને એવાં જાણેલાં થઈ થઈ ને ને તે જાણેલાં ૧૬૬ ક્ષેત્રવાર છે

જણાવેલાં-સમજાવેલાં ને જાણેલાં છે ૧૬૬-અનુકંવચ્ચ ૬ અને જણાવેલાં-સમજાવેલાં
 જાણેલાં-સમજાવેલાં જાણેલાં જણાવેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં
 ૧૬૬-અનુકંવચ્ચ ૬ અને કોઈ જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં
 જાણેલાં તે જાણેલાં જાણેલાં ૧૬૬ ક્ષેત્રવાર છે

૧૬૬-અનુકંવચ્ચ માણે નથી જાણેલાં કે તેને જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં
 છે ત્યારે તે જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં
 જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં
 જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં

૪ પ્રવચ્ચાના પ્રકારોનાં ઉદાહરણો:

પ્રવચ્ચાના આ સીરોનું જાણેલાં ૧૬૬-અનુકંવચ્ચ ૬ જાણેલાં જાણેલાં
 જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં જાણેલાં

ન દેવ જઈ જીવના અભિપ્રાય માનથી લે તે તે પોત્તળથી ઘીરેલી
હોદવા, રિપ્પાના હાથરણ્ણ તરીકે ચૈવિદ વાચાનું હાથરણ્ણ છે. ચૈવિદ
વાચાની ક્યા જાણી છે તે પ્રથમ જોઈ લેવા, અને એનું જાણના સમયે
જાણના પદના ૬૧૬થી જન સારુ જાણીને એનું જાણના ખસી જવાના
જાણના હેતુ, જલ્લ જાણના જાણના કે તેમનું મતપરિવર્તન થયું અને તેમણે
જેવાની વાત જાણનાને કહી અને સ્વેચ્છાથી જન રીક્ષા જાણનાર કહી
જિહ્વે જા ચૈવિદ વાચાની રીક્ષા સ્વેચ્છાવધીન રીક્ષાનું હાથરણ્ણ ૧૬
જો છે જા જ ચૈવિદજાણે એક વિનુદિત ૧૭૦ હોદવા છે એ ચૈવિદ
વિનુદિત હોદવા છે. ક્યાના વિચાર માટે જુઓ જાણના થા ૧૮૫

જાણના હાથરણ્ણ તરીકે સુંદરિનની ક્યા છે તે જા પ્રથમે
નરિક્ષા વાચના નવામાં નહ નાખે પાંચથો સહેતો કોના તેની મુંદરી
વાચના જોઈ તે જાણના જાણના હોદવા તેને જાણ મુંદરીન હોદવા
તેના જાણ એ સારુ થઈ થઈ જાણ તેને પેત્રના જાણની જા જાણી
જાણ થઈ અને તેથી તેમણે પેત્રના જાણને મુંદરીથી દૂર કરવાનું વિચાર્યું
તેમણે તેને જો જિહ્વે લેવા થઈ જાણ કોમિ તેમના જાણ જાણથી જિહ્વે
જાણી તેમણી જાણેનું એક જાણ તેમણે પેત્રના જાણને જાણી સારી
જાણના કહ્યું જાણ સમજાય છે મુનિ હજાર્ણાં જાણ થઈ થઈ અને જા
જાણથી. જલ્લ તેમણે તેને જા જાણી જ નહિ. મુંદરીનને પેત્રની
જાણને વિચાર જાણના જાણના સારુ જાણને જાણના થવા વિષે જાણ
જાણનાનું જાણ તેને રીક્ષા જાણી જ નહિ તેથી પેત્રની વિચાર અને પ્રથમ
તે તેમણે જાણના હોદવાનું તેમના જાણી વિષે જાણ ૩ જા જેની
જાણની જાણ ત્યારે તેણે કહ્યું ૩ જાણ જાણ તે કાણ ૩ જાણે જાણને તે
જાણ જાણની કહી જાણના અને કહ્યું એ જાણી જાણનાથી જાણ મુંદરી
જાણ નવારે મુંદરી જાણ જાણનાનું જાણ જાણે તે જાણના જાણ
અને જાણના જાણના જાણી મુંદરી જાણ થાયે એક જાણે જાણને કહ્યું
પર્યાયરણ્ણ ૬૧ — રીક્ષા લે તે જાણી અનેક જાણે જાણના તેણે રીક્ષા
જાણી જાણનામાં તેના જાણની પ્રથમના હોદવાની કાણ જાણના જાણ
જાણે છે તેથી જાણ પોત્તળનું હાથરણ્ણ જાણના ક્યા જાણે જાણે
જાણના થા ૧૮૧

તેમણે જાણે ઘીરેલી પ્રથમનાનું હાથરણ્ણ : જાણના નવામાં એક
જાણના વિષયે જાણ જાણે કોના જાણને તેનું જાણના જાણે તેને

મયુષ્ય છવ્વણ મિલ્લયા—પરુ તે પૂજ્ય મૂંથી ગયા છે. હઈ મયુષ્ય છવ્વણ, પંડુમયુષ્ય કે મયુષ્ય એકસે તેણે બને મયુષ્ય છવ્વણે થવને બધાનું સન્નમી પુણ્ય થઈને તેને વરેચ્છ વિહારની જૂઠ આવી. બિલ્લે તે મિલ્લ યગ મુખી જુલ રો બાવે નહિ. તેની જની નિષ્કારી દુખી થઈ બચી રહે જુલારે તે રૂંબે સામુને બે હસીકલ બધાની બેસે તે રાવે સામુને તેમને મુખાદી રીપી બને બચવ્યુ હતું. મિલ્લ રાવે સિરમુલિ બાધે બેલે બાને મુલ કે મારે વાલુ મમ બધારે નથી. બધાં બિલ્લારાં કમલ મુલે ત્યા બ. બધી ધિરમુલિને જુલ રોષ થયો અને રોષમ્મ જે રોષમ્મ તે બેક રોષમ્મમાં રોષમ્મ થયો, અને બાવ જુલારે રીપા રોષ બધાનું તેમણે મળ્યા બાધા ન હોવાથી ના પાડે. બેસે તેણે સ્વયંભાવ થઈ બધી બાધાં જુલે તેને કિલ બાધુ અને હો સારે વિચરવા કાળા બા રોષથી રોષાથી રીપાનું રોષમ્મ છે. બુધા-બધારેય નિર્બુક્તિભાવ ના ૧૪૫ની રીપા બધા વિરોધાવરેય કાળ ના ૧૪૫ની રીપા.

શરિરને મરણે રીપેટી બેક લાકડારી શરિરથી જૂલ પીડનો. રોષ બેક થાવે તેન બધોપરોષ થઈ બેસે તેણે રાધુ થસે રીપા રીપા. બા રોષમ્મ બા પ્રમળા મારે પ્રસિદ્ધ છે.

સન્નમી કે સ્વખમ્મ રીપેટી બાધા રોષમ્મ વીરે પુમ્મજુલાની રોષ છે. બાધી કયા બા પ્રમળે છે. પુમ્મજુલ નામને રાજ રોષ તેની રાધી પુમ્મજુલાથી તેને મિલ્લારે બે બાધા થઈ પુરનું નામ પુમ્મજુલ રાખું અને પુરોનું નામ પુમ્મજુલ નામજુલથી કે બાધા-બદેનને બાધા થ રોષે હતો અને રોષ રોષ તે મિલ્લારે બધાં તેમ તેમ થયો કે બાધા પુરો રોષમ્મ થઈ બેસે સન્નમે વિચારું બા બાધા-બદેનને રીપા બેસે થમ છે કે અને રોષમ્મ વિચારને સન્ન નહિ હી રોષે બાધી બાધે નહિ રોષમ્મનાં તેણે તે મુલ-બદેનને કે વિચાર હરી રીપા બા બાધાથી રાધી થડુ રૂપી થઈ અને રીપા થઈ સમ્મદ થઈ સ્વર્ગે થઈ ત્યા તેને રોષમ્મ પુરોના રોષારો વિચાર બાધા. બેસે પ્રથમ તેમને સ્વખમ્મ નરક રોષમ્મ અને રીપા સ્વર્ગ નરકનું રૂપ અને સ્વર્ગનું મુખ બેસે તેણે મિલ્લ તેમ સામુને જુલ છે. રોષ નરકમા રાધી બધ અને સ્વર્ગમા રાધી મુલિને હતું, વિચારકિ સારા થયેથી રોષ નરકે બધ છે, અને વિચારે તબાથી રોષે સ્વર્ગમા બધ છે બા સાંમજી તેમને પિત્ત અને રીપા બાધાથી રીપા રીપા મુલિ રોષમ્મ થા ૧૪

પ્રતિજ્ઞા : મેં દેવેલિ અવધિપાનથી એવું કે પેલો એક ગાજવડ
 થી પુત્રપુત્રસગૃહી કરાવના વચનના છે. એટલે તેઓ પુત્રની પ્રતિષ્ઠા માટે સર્વ
 માધ્યમ તે ગાજવડ જાણે અમલદાર પરીને જાણ્યા અને તેને તેમણે પર્યાવેશ
 કરી વળગારાં બનાવ્યો. ગાજવડે વચનનામાં પૂછ્યું. મારે પુત્ર થશે કે
 નહિ? અમલદારપારી દેવેલિ અવાજ જાણ્યો. તારે પુત્રપુત્ર થશે જ
 તેમજ અને પુત્રપુત્રસગૃહી ન હીજા હર્ષ થશે. માટે તેમને ધુનિ ધુનિ
 ઘીજા થેવા દેવે; કોઈ અવધાન કરીત નહિ. ગાજવડે બે વારે સ્ત્રીકરી
 (પ્રતિધુવ કરી). જામ તેની જાણે સ્ત્રીધુતિ કરીને તેમજ અવધાન થઈ
 જતા. કમળધે ગાજવડે પુત્રો જતા. જ્ય પુત્રોએને માણે છેવે તેમને
 સ્ત્રીજાનું કે અમલો તે પાછા એવા દેવ છે અને પાંડવ જામ છે. માટે કો
 તેમને સુખ કરશે નહિ. જાણી તે પુત્રો સુખુનિર્મી કરાવ હજી એક
 વચન જનું બિમ કે તેમજ. દરમી નીકળાવ હજી તેમનામાં દરમી અમલો
 જામવા એવા તેમજ કરીને જાનું. જામવસવાન નહિ દેવનાથી જામ જ
 થઈ જતા. અમલો જ્ય ક્યા નીચે નિશ્ચય કરી એવા હજી અમલ
 મેલ. હાસથી પેલામિલિ એવું કે જા તે પાંડવ એવું ક્યું જામ નથી; અમલ
 એવા સાથે ન મેલ્યાં જામ છે બિમ વિચારત વિચારત તેમને અતિ
 સમજ થયું એટલે જમી અમલ-પ્રજાની જાણ હર્ષ તેમણે ઘીજા થીવી અને
 તેમને જ્ય સમજથી ઘીજા થીવી. જા પ્રતિધુતનું હજીજ્ય છે. — સુમિ
 હજીજ્ય ન ૧૧ની નિધુતિ.

જામ જામવાની — જામીપુત્રીને તેમજ ૧૧ જામવા વચન
 સુમિને ૧૧ જામું જામવા જામ જાણી ઘીજા થેવા પાછા ક્યાં તે જા
 પ્રજાનું હજીજ્ય સમજતું. ક્યા માટે સુમિ પ્રજાનું ક્યાં — જામી
 — અમલન હતું.

૦૧ની — થેવા જામવા સનકુમરના દરમી પ્રજા ક્યાં કરી કરી
 તેથી મેં દેવ તેનું ૧૧ એવા પાછાક્યાં જામવા તે સન કરવાની
 વેધારી કરશે હોય તે વચનું જ્ય તેનું ૧૧ એકને તેમજ પતિત
 જામ અને છેવે અમલ સનકે ક્યાં એટલે સુમિ કર્યાં જામી
 મી. જ્ય જ્ય ૧૧ તે જામી સનક્યાં હું મી. દેવ જામ એવા જામને.
 સન તે દેવ સનક્યાં હજીજ્ય જામ જામ જામ એક તેમણે જામ થીજી
 ક્યાં ક્યાં એટલે સુમિ તેમ કરવામાં માણ પૂછ્યું દેવેલિ સનકે

૧૫ દે અન્ધારે આજ્ઞા શરીરમાં થયો હત્યન થયા છે તેથી પ્રથમના
એનું ૧૧ વખતું અન્ધારે નથી આ બેઠિને જાગે જિનન થયા બીજા ચાલને
આ વખતે સામયિક વચન આપ્યો અને તેણે દીક્ષા લીધી. આ યેતને
શાસ્ત્રે દીક્ષા લીધાનું શાસ્ત્રવ્ય છે

દીક્ષા લેવાથી યજ્ઞ કોમ્પરમુલની મિહિરુઓ લાગ મળી એમ
ખતી પના તેઓએ બીજા દીક્ષા લેવા મળ્યા. એ બધી ભવચાલ મુદ
તેઓને દીક્ષા અપાવી નહિ એવો નિયમ કર્યો. બુધિ - વિનય ૫ ૧૧૮

અપરણી — એના વિષ્ણુ તે ધારે સમર્થ હોય ત્યારે જ ખરી
સચ અને સત્ય જન્મ જામી ટલા જ — એવો નવીનિયુ શેષન્ય માધ્યમ
તે કર્યો હતો અને તેનું જાણુ કામ એક કોઈની એમ કરતો હતો
બીજે શેષોર્થ કથાએ તેને આજર મળ્યો નહિ આથી રીતે અન્યથ
પામીને તે જાણુ દુષ્ટી થતો તેને સમજવચ તેના માધ્યમ ૬૫ કે જકે
જીવ હોય શેષન્ય કન્વા ન આપે, જ્યુ નું તે ખરી પુણી હન આપીશ
જક તેમ નહીં નેની પુણીએએ જક તે જ્ઞાન દેવપણી રત્નચ તો
જક આથી નિષ્કા થઈને તે મત્તાનો વિચાર કરતો હતો તેવામાં એક
જાણુ તેને આજ્ઞા આન દીક્ષા આપી. આ અન્યથાથી લેવાયેલ દીક્ષાનું
શાસ્ત્રવ્ય છે — બુધિ કવરેવચ કં ૧૧૮થી.

જે દશ પ્રવિશક વર્ણન — જાણા શાસ્ત્રવ્ય લીકે મેઘવની કથા
પ્રસિદ્ધ છે મેઘવં ૫૧ ભવમા ૫ દિવિપુષ્પ હતો અને તેના મિત્ર શાલપુષ્પ
હોય જાનને સામરચ દ નામના શાલપુષ્પના કાલમે કથાથી દીક્ષા લીધી
શાલપુષ્પ તે કાલ અબી સમ જાલ તથા જાણુ પુરોહિતના અભાથી કોયે
તથા નહિ જાનને ખીને દેવ થયા અને કહેલ કર્યો કે એ પ્રથમ ખીને
જાણુશેષોર્થ અવ તેને જીવને બાપ આપ્યો પુરોહિતપુષ્પ પ્રથમ જ ચીને
દેવમ કુવમા જાણુશેષ જાણુ તેને એક દીક્ષાગીએ શેષાની તે જ વખતે જાણુશી
પુણી આવીને કઈ લીધો. તેના વિચાર વખતે દેવ બાપ આપ્યા આપ્યો
જાણુ તે સમજ્યો નહિ તેથી દેવે તેની હજમ કુવમા જાણુશી લીકેલ
કોને ૧૦ દીર્ઘ આથી તે દીક્ષા લેવા થાલ તે થયો જાણુ ૬૫ કે માથે આ
આવર્જવચ થકે તેનાથી મુજા કરવાની પ્રથમ તારી કરજ છે અને તે જાણુ
પ્રધો એ શાલપુષ્પ મને મને તે ખરી આજ્ઞા જામી નવાજ. જાણુ આર વરસ
તેની કાલે કમજન વિચારી હું દીક્ષા અગ્નિ લઈયા આ સામયિક દેવે

૧. અભ્યુત્પત્તિ સંપત્તિના ભેદો :—

આચારસંપત્તિ ચાર છે ૧ સહેન આચારમાં સમ્પત્તિથીયે હોય, ૨ પેલાની બાઈએ સાથ ન હોય, ૩. અનિવર્ય નિકાલ ૪ શરીર અને આત્મા નિર્લિંગની.

ભુવલસંપત્તિ ચાર પ્રકારે છે ૧ અદ્ભુતભૂત ૨. પરિશિષ્ટભૂત, ૩ નિશિષ્ટભૂત, ૪ સુખોન્મ્યાવની વિદ્યુતિ.

શરીરસંપત્તિના ચાર પ્રકાર : ૧ શરીરની સમગ્રમાણુતા; ૨ સ્થૂળ આને તેનાં અંગેઓ અસાધ્ય; ૩ અધી કદિષ્ઠાની જુલ્યા; ૪ સંકલનની સ્થિતતા.

વચનસંપત્તિના ચાર પ્રકાર સો તેમના વચનને સ્વીકારે તે આદેશજનતા; ૨ અપુરવજનતા, ૩ અપરસ્પરથી વાણી; ૪ અસંક્રિયતા.

વાક્યાસંપત્તિ ૧ જલ્પ ચાર પ્રકાર ૧ અભ્યુત્પત્તિ; ૨ અભ્યુત્પત્તિ સહુતે—વિષય યાત્રાને વચાથી વાક્યે નહિ તે અભ્યુત્પત્તિ વધારે થકુ હરખાનું કહેવું તે; ૩ પરિનિર્વાચ્ય વાક્ય—પ્રથમનું થકુ હરખાને બાકીના વાક્યના આધારે તે; ૪ અર્થનિર્વાચ્ય—પ્રથમર સંવત્તિ સમજાવીને અર્થ સ્થપન કરવું તે.

મલિતસંપત્તિ ૧ અન્યથા, ૨ ઈર્ષ્યા, ૩ અપાચ અને ૪ ધાસ્યા. એકે ચાર પ્રકારની છે.

પ્રયોગ બોલે વાક્યનિવરક સંપત્તિના ચાર ભેદ ૧ વાક્ય કરવાનું સમર્થ છે કે નહિ તે વાક્યસર્જન—અક્ષમચરિત્તા; ૨ પુરુષચરિત્તા—પ્રતિભાષી કથા મળે છે તે અભ્યુત્પત્તિ; ૩ ક્રિયચરિત્તા; ૪ વસ્તુચરિત્તા. અધી વસ્તુએ અર્થ યાત્રા—અમલ્ય વચે સંવાસરો સમજવા; એમ યીમકાર કહે છે જલ્પ એ તેનો અર્થ નિવરકચરિત્તાન બિગ કર્યો હોય તે.

સમ્યક અર્થોત્ સ્વીકાર લક્ષિયક સંપત્તિના ચાર ભેદ — ૧ કુત્ર સંપત્તિના કોય માથા સિદ્ધસમુદાયને યોગ્ય છે કે નહિ તે અજ્ઞાતાની શક્તિ; ૨ પાપીય, ક્ષમક વચે કોઈક એકથી તેનું જ્ઞાન; ૩ કપાલે સ્વાર્થાચ અને કપાલે સિદ્ધ્ય એનો સમવનિશાન કરવાની શક્તિ; ૪. વચેચિત્ત વિવર્ય નિષ્ણ.

૧ વાણનાનો કારકિર્મી —

વાણના વાણનાનો કારકિર્મી આ પ્રમાણે છે — વણ નર્મના સામ્રાજ્ય સર્વવ્યાપીને આજીવન સમયભર, વાર વર્ષનાને સુરકુવાર, રાત્રિ વર્ષનાને દિવા-રાત્રિના રહસ્ય જાણ વર્ષનાને સ્વામી — સમવાર્ષિક, દર વર્ષનાને આખરે પ્રકાશિત, અગિયાર વર્ષનાને ખુશિવાનિમાણનિકાતિ આદિ સાથે અભ્યવેદ્ય, વાર વર્ષનાને અનુદેશજવાદિ સાથે અભ્યવેદ્ય તેર વર્ષનાને દત્તાત્રયચરિત્ર વાર, ૧૪ વર્ષનાને અગાધિવિચારનાય, ૧૫ વર્ષનાને હર્ષિવિચારનાય ૧૬ અગ્રિ કમલ, વર્ષોર્ધ્વ કમલ, વારણ, ભવના, મહાસ્વના ભવના, તેજો વિભવ, ૧ વર્ષનાને વારણુ દિગ્ધા નામનું અથા અરે પંચ વર્ષ પૂર્વે વણ બેઠો ત્યજી મુનને અધિકારી સમજાવે. મુનિના અગ્રણ્યપુત્ર ૬ ૧૮

૨. વણ ઉપાસનાના કારણો —

(૧) કિન્ચિત્તે મિત્ર સમુદાય બિરો હોય એ જાણવાથી હોય, અથવા મુનિના કારણે અગ્રણ્યું કાર્ત્ત વણ કારણે ન જાણતા હોય તે અગ્રણ્યું પેને વણ બેઠેને જાણા નવ. આ કારણે અગ્રણ્યું તેમને વણ બેઠે અગ્રણ્યું હોય ત્યારે યાને અગ્રણ્યના નીકળે નવ. વાર કાર્ત્ત વણને કારણે તે હું અગ્રણ્ય અગ્રણ્યે નહીં હું બેઠો એ કિન્ચિત્તે ફરી તેમનું વણ હોય તે મુનિ કાર્ત્ત વણ — વણનાય ચા ૧૯૦૮.

(૨) અગ્રણ્યું વણ પ્રતિકામ્ય અરે જાણ્યા વગરે એવો વિચાર કરે. મુનિ હોય તેણે વણનાય ૩ જાણનાયેવો વિચાર કરે. એવિ. વણ એ તે અગ્રણ્યજ્ઞના અગ્રિમને હરિ તેમ ન કરે, તે જાણનાય અગ્રણ્યું વણ તેનું વણ ન કરે ફરિ મારે વણના વિચાર છે ૩ તેના અગ્રણ્યું જાણે વણ બેઠે ફરિ એવિ.

(૩) એક મુનિ પેને અગ્રણ્યું હોય તેની જાણ જાણના કિન્ચિત્તે અગ્રણ્યું એ એવિ. તેમની જાણ નહીં કરે એવિ. એ અગ્રણ્યું હોય તેવો વણ બેઠે ફરિ એવિ.

() કમની અગ્રિ જાણી છે તેની અગ્રણ્યું જાણ વિચારના ન વણ હોય તે અગ્રણ્યું જાણ જાણી છે બેઠો આ મુનિ જાણ જાણના અગ્રણ્યું ન જાણના મારે વણ બેઠે ફરિ એવિ વિચારના છે

(૫) કાર્ત્ત વણને વીજા વીધી હોય વણ તે કાર્ત્ત કારણે વણ બેઠેને જાણા નવ. ન તેમને જાણ વિચારના મારે જાણે વણ બેઠે.

એ તો ઉપરને તેમનો સમજ અને વ્યવહાર કરે. વ્યવહાર તો તેમને વચ્ચેથી સામગ્રી પૂરી જાણણી થાય છે.

૮. પાંચ પ્રકારના ન્યવહાર—

(૧) જામમ બેઝો ફાન ન્યવહારના બે કોડ છે: પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષ. પ્રત્યક્ષમાં અવધિ, મન-જર્ણવ અને દેવવક્ત્રીમાં એ ન્યવહાર થાય છે તેમ, અને પરોક્ષમાં આચર્યમે સમાચેય થાય છે તેમાં જ્ઞાનવૃદ્ધિ, સ્વચ્છતા, નવજીવિ અને વ્યવહારી આ વ્યવધે એ ન્યવહાર અને તે આચર્યવ પરોક્ષ ન્યવહાર કહેવાય છે — ન્યવહાર કાવ્ય ૩ ૧ થી ૧ ૧-૨ ૪ પ્રત્યક્ષ ફાનની એમ આ મુતવધે જ્ઞાન આચર્યવ નિવરણ પ્રમાણસૂત્ર ફાન થયે છે તેથી તેમને જ્ઞાન પ્રમાણસૂત્ર માનવા બોલે. — ચા ૨૧૧

(૨) આચર્યવો અવિરિત એ આચાર્યવધિ છે તે મત નવજીવ વધે એ કાર કહાં તે જ્ઞાન મત તે છે જા જ્ઞાન તેથી વિરિત્ય નિ છે તે અવિરિત્યમાં પુરુષથી જ કીક સમજ થકાય છે, માટે તે આચર્ય કહેવાય છે અને આથી મત કહેવાય છે કિંવા મુતને પાસ્ય કાર્ય પ્રત્યક્ષ વધેને ન્યવહાર કરે તે મુતન્યવહાર.

(૩) અવિરિત્યને કોઈ મુતવધેમાં આચર્યવ કહે અને તે ચીત્તવં થયે કઈ સમજને બેઝો તે જ્ઞાન તેવા પરોક્ષી સુધિમાન કરે—તે અવિરિત્ય.

(૪) અવિરિત્ય ફાન કાર્ય કાર્ય બેઝો અમુક પ્રકારે સુધિ કરી દેવ તેથી જ રીતે પ્રત્યક્ષ આચર્યવ તે થાય કરીને સુધિ કરી તે પાસ્ય ન્યવહાર.

(૫) મુતવધે વિરિત્ય ન કર્યા એ ન્યવહાર ૧૬ કઈ વધે દેવ વધુકારે સુધિ કરી કરવાથી તે.

૬. અર્થસંચિત્તા બેઝો —

(૧) આચર્યવ નિવેય આચાર્યવો મર્જાને આચર્યવ કાર્યવિતિ કહે છે. તે આ પ્રમાણે—પ્રથમ અને વચ્ચે ટીક કાર્ય સમુચિતે આચર્યવ આચાર્યવ દેવ છે. કાર્ય સમુચિત પૂરી થયે જ્ઞાન ઉપેક્ષાનીવ વધીવ આચર્યવ આચર્યવ છે. વચ્ચે ટીક કાર્ય

સાધુમોનું સામ્યવિકાસકારિત્ર રૂપન જર્જર્ય હોય છે. ૧૧૪૪૩ ટીર્થકર
 સાધુમોનું જેવળા સામ્યવિકાસકારિત્રની આ મર્મકાંક્ષા છે—૧. એવું જે
 હૃદય દેવ તે । કૈશવજન્યો પંચદાર, ૨. ચાર મહાજનું પાત્ર ૩
 ૧૧૫૪ ૬૨૫, ૪ એવું જેવળાથી ખેંચાં જાત જાતીયાર સર્વ દેવ તેને
 મિત્રો માનશે. આ ચાર ૬૬૪નું પાત્રન તો અવશ્ય ૬૨૫ ૪ એકમિ
 બને જા ચાર સિવાય જાતિયા ૪ ૬૬૪ વિશે જાતિ ૫ હોય છે. તે
 જા—૧ જેવળા મારે બનેર મૈત્ર્યજાત છે જલ્પ જલ્પ બને ન જલ્પ
 હો ૨ તે ૪ પ્રખલે પાત્રવિક વિશે ૩ જ્યારે દેવ હોયો હોય ત્યારે
 ૪ પ્રવિશજાત હો, જાજાત વધિ ૪ વર્ણવાત સિવાજાત મદિપાત્રવિક
 મિત્ર હોતો પદિપાત્રી વધારે રહે જલ્પ જલ્પ બને ન જલ્પ હો ૨
 વર્ણવાતો જલ્પ નિવમ નહિ ૨ નમતોને જલ્પ નિવમ નહિ.

પ્રથમ બને જાતિય ટીર્થકરના જલ્પવાતિએ મારે આ પ્રખલે
 સામ્યવિક ૬૬૪ નથી.

(૧) પ્રથમ બને જાતિય ટીર્થકરના સુમત્યાં જલ્પ ૧૧૪૪૩ રમી રમી
 મહાજન્યુના જાતિય ૬૨૫૪ ૭૦ જલ્પવાતિ ૪ જાતિ આપવાં બને
 છે તેની જાતિય આ પ્રખલે છે—૧ જાતિય જાતિ ૧૧૪૪, ૨
 જેવળા મારે બનેર જાતિયજાતો ત્યાં, ૩ એવું ત્યાં હૃદય દેવ તેના
 જાતિયજાતો ત્યાં ૪ જાતિયો ત્યાં, ૫ ૧૧૫૪૬૨૫, ૬
 રમી મહાજન્યુ પાત્ર, ૭ એવું જલ્પ મહાજન્યુ જાતિય પ્રથમ જલ્પ
 હોય તેને મેળા મહાજન્યુ પ્રથમ, ૮ દેવ હોય ૯ નિરોત્ત જલ્પ સુપરજાત
 પ્રવિશજાત અવશ્ય ૬૨૫, ૧૦ જાતિય સિવાજાત વિરોધ આ મિત્ર મહાજન્યુ
 મારે રમી હોતું નહિ, ૧ બને જલ્પવાતિ ૧૧૪૪૬૨૫ ૬૨૫ જા
 હો નિવમ અવશ્ય જાતિય એકમિ મિત્ર આ ૬૬૪ મર્મકાંક્ષા છે
 આપવાતિ ૬૬૪ ૬૨૫૪ જાતિય છે. અવશ્યજાતને જલ્પ જાતિય
 મિત્ર ૬૬૪ બને નમતોને ૧૬. રમીજાતો જાતિ બને અવશ્ય મારે છે.
 ત્યારે કિરનશે માર નમતોને ૪

(૨) એવું પંચદારવિદ્યુતિ ત્યાં સ્વકાંક્ષા રમી હોય તે
 નિરોત્ત મારે ૬૬૪ છે તેમને જાતિ ૭ મર્મકાંક્ષા તે નિરોત્ત
 મર્મકાંક્ષા તેની મર્મકાંક્ષા આપી છે — ૧૧ જાતિય ૧૬૬૪ જાતિ
 પંચદારવિદ્યુતિ ૬૬૪ જાતિ ૧૧૪૪ ૬૬૪ છે—તેમાં મિત્ર ૧૬૬૪

જને ઓ અને ચાર નિરિધમ્મન અર્થાન્ વજરથા કરનારા અને ચાર તેમની સેવા કરનારા — અનુચર અને ઓ ક્ર માસ ૫૫ વ નિવસ પ્રમાણે તર મ્માં પછી નિરિધમ્મન અનુચર અને ઓ અને અનુચર નિરિધમ્મન અને ઓ. તેઓ ૫૫ ક્ર માસ પર્વ વ વજરથા કરે ઓ ત્યાર પછી વાજનાથાઈ ક્ર માસ પર્વ વ વજરથા કરે ઓ અને ન્યાયીના નધા અનુચર અને ઓ અને તેઓમ્મિયે ૧૦૬ મિઃ વાજનાથાથ એમી વજરથા નથી કરતા તેઓ પશુ ૧૦૫ વાજનિધ તે કરે જ ઓ આમ ૧૮ માસનો આ જરિહરિક ૪૫ ઓ

જરિહરિક વજરથાઈ જણાસ અપ્રમાણે ઓ મોખ્ય મંત્રુમાં કદ્ધન મિઃ જણાસ, મધ્યમ મિઃ જણાસ અને જૂઠ વજ જણાસની મર્ચાં ઓ મીનસાનુત કદ્ધન મિઃ મધ્યમ વજ અને જૂઠ વાર જણાસની મર્ચાં ઓ અને વર્ષામંત્રુમાં કદ્ધન વજ મધ્યમ વાર અને જૂઠ વાર જણાસની મર્ચાં ઓ આમા પેતાની મર્ચાં પ્રમાણે કદ્ધનર્ચાં સ્વીકારીને વજરથા કરે જણાસ મિઃ વજ વગેરે એ લીધા હોય તેમ પાસ્યે અભિક્ક પરી આગેક કમ્મર્ણુ હોય ઓ અને વચી જગ જણાસ — આમ ક્ર માસ ૫૫ વ કરે જુમિ — પ્રવચનસાધેશ્વર ના ૧ ૧૧૧ી.

આ જરિહરિક પેતાનો આ કર ૫૫ પૂરે વચા પછી વજ પેતાના મધ્યમાં આવી પશુ ૫૫ ઓ અને નથી આવત તેા જિનસપ્પને સ્વીકારે ઓ

જરિહરિકની પેાત્તકર્મમાં વાનિસુદ્ધિ આવરવક ઓ જ વડુપપવ ૧૧૧૧નું કદ્ધન અત્તજા ૫૫ આવરવક ઓ વધા અવહાર અત્ત કર વધા યાવકિન્ના પારવામી હોય એઈમિ. અને અવહારવર્ણીમા ચીલ કે ચેથા અને કસપિંડામા બીલ, ચીલ કે ચીથા — આમાં કનીક હોય એઈમિ.

આ જરિહરિક વાનિ જને અમીકાર કરનારા વિધે સિલ્લારથી અસુવા હક્કારે મીથે કર્મજવ (સમુન) ના ૧૧૧મી એવા અવ ૧ ૫૫૫૨૫ આ ૧૪૮૫૧ી. તેમાં જિનસપ્પીનું ૫૫ ન ઓ ને જ થેલા ફેર સાથે જરિહરિકને લગુ પડે ઓ જુમિ વૃક્કસવ ના ૧૪૧૫૧ી.

૧. જિનકલપા—

વજની અદા કરીને વજરથાપૂર્વક કમ્મન વિલાપનારને ૪૫ તે જિનસપ્પ તેમની અર્ચા તે જિનસપ્પરિવદિ

જિનહાથો રહીશર બધે તે બધે ત્યારે નથી કહી યાદું જ્ય
પ્રથમ તે વચ્ચમાં રહીને અને વચ્ચમાં સાધુધર્મો સમજ કહીને જ
જિનહાથોના જાણારું પામન કરું પો છે છે તે જા — જાણારી સમ
પ્રકારની બિચ્છા છે તેમાંથી આવ જીવ પ્રકારની બિચ્છાની દુઃ છે અને
તેમાં જ્ય બેઠ જાતન બેઠ જાતને જામિયત પાસ જાયે એમિ.
જિનહાથ મે પ્રકારો છે — જાણિયાર અને સપર, ત્યા સમજ અને
જાણિયાર તેમાંથી એ પ્રકારની તેને કાજલ છે તેમાં જાણાર ૧૨૦
એમિ. અને વચ્ચમાંથી નીકળતું પહેલું જ્ય વચ્ચમાં કાજિયાર
નિચયમિત્ત સમજારિયે મિત્ત મે જાણને સમજ પ્રકારે ત્યાવસ એમિ;
દુઃ-સુઃ જાણની રેવ જાણી એમિ; અને પ્રકાર જાણવિયે
જાણાર ૧૨૦ એમિ. જાણ કીધા જાણની રેવ જાણી એમિ કાજ
જિનહાથોને નિચય તે છે જ નહિ મિત્તે સરેવ કીધા જાણને જ
સરેવ પો છે. જાણ તેમાંથી ક્યાં જાણે જાણાર સમને કે જાણે મેઝા કહી
દીર્ઘ સમજ અને તે ન હોય તે જાણાર, તે જ્ય ન હોય તે જાણાર
તે ન હોય તે જાણાર કાજાર અને તે જ્ય ન હોય તે જાણાર એવ
કાજાર જાણ સમજ જિનહાથોને જાણાર કરે. અને તે જાણને કારે કારે
જાણાર, જાણે જાણાર સમને એને જાણાર સમજાર ક્યાં હોય તેને જ્ય
જાણાર જાણે કે સમજ પ્રકારે જાણાર જાણાર કરે. જાણ કહી
જાણાર એવ કારેકારે કાજાર મિત્તે આવ જાણે મિત્તેકારે નીકળ
પો છે. વૃત્તિય જાણાર મુખી નિહાર કરે અને જાણાર જાણારમાં તે જાણ
હોય ત્યાં જ જાણ કરે. અને કાજાર પાસ જાણાર સરેવ જાણાર હોય અને
મિત્તે ત્યા વાજ કરે છે. જિનહાથો મિત્તે નિચાર નીચાર કારારી કરારાર
જાણાર છે —

૧. જાણ — જાણ મુજબારમાં જાણાર પૂ ની જાણાર નામની જાણ
અને કીણાર જિવ કાજારાર હોય.

૨. સકાલ — જાણારજાણાર સકાલ હોય એમિ.

૩. જાણાર — જાણ તેમાં જાણે કારી સકાલ કરે, જ્ય પ્રકાર
કારારી કાજાર ન કરે.

૪. રેવ — મે પ્રકારે (૧) જાણારમિત્ત — પ્રકારે જિવે હોય
કે તે અને તેમાં જાણે જાણારાર જાણારાર ત્યા જાણારી કારી
ત્યા જાણારાર પ્રકારે જાણારાર છે. ત્યા (૨) જાણ અને કાજાર
રેવ તે જાણારાર.

૫ બોલો—તેની સાથે જીએ ઠાક ન હોય.

૬ સ્વસ્થિ—જ્યાં મધ્ય મૂરને ત્યાં કરે છે તે જગ્યા વિજળ હોય અને ત્યાં જ એ વસ્તોની જરૂર ન હોય તે કૃષ્ણ કે છે. ગમે તેમ થાય જુ સંપૂર્ણે ભવિષ્ય ભૂતિમાં મધ્યમૂરને ત્યાં ન કરે.

૭ વસ્થિ—નિગમસ્થાન એવું થાય તેવું જ વાપરે; આદ્યમાં જુ તેમાં જાણ્યાં બંધ ન કરે તેમ જ ત્યાંનાં કર વધે ન બંધ ન કરે અને તેને વિશે કશું પણ મહત્ત્વ ન થયે.

૮ વસ્થિનો પ્રાણિક એ તેમને વિજાખ્યુ આપે છે. વખારે મહાનમાં જામ છેવું અને જામ ન છેવું, જ્યાં મધ્યમૂર ત્યાંજાની જગ્યા છે અને જ્યાં નથી તેથી કશું છેવેથી જા તો વધે વાપર્યો અને જ્યાં નહિ, મહાનની સજ્જ રાખ્યો જામ-દોર જારે નહિ. કાંઈ પરી નય તે સુધુ કર્યો — જાણું કહે તો તે વસ્થિમાં છેવાનો વિચાર કરવો જુ ન કરે. વજ્ર એમાં જાણે કેવાનો હોય, દીવો જાણે હોય, કાંઈ પ્રકારનો જાણે જાણેથી પ્રકાર હોય વજ્ર કાંઈ છેવેથી જુદાજા જાણેને કહે છે જાણે વજ્રની જુદા જાણે સજ્જ રાખ્યો વજ્ર વધે વિજા જાણે જાણે છેવેથી જોમ કાંઈ પૂછ—તો જુદા જા વસ્થિમાં જિલકાપી ન છે.

૯ નિશ્ચયર્થ—તુલ્ય ધારણીમાં જુદા પ્રકારે છે—જુદાજા.

૧૦ મિતુની કાંઈ પ્રવિજા ઓમસ્થા નથી જાણે જુદા જાણે નથી કાણે હોયમાં નિશ્ચય વસ્થુ કેવાની માર્ગો જ જાણે કાણે છે.

૧૧ જ્યાં જાણેજા કર્યાં હોય ત્યાં જાણે જાણે જાણેમાં વહેવો થાયે અને પ્રત્યેક વિવજા જાણે જાણેમાં મિતુ જાણે.

૧૨ કોઈ જ મહાનમાં જિલકાપીમાં વહે તે જુદાજા જાણે જુદા જાણે જાણે જાણેમાં જાણે ન કરે.

૧૩ હોય—જિલકા પીના જાણેજા હોય અને જાણેજા જિલકાપીમાં ઓમસ્થા કર્યાં હોય તેવું હોય કાંઈજાણે જાણે જાણેજાણેમાં તેમનો જાણે જાણે જિલકાપીમાં સ્થિતાર હોયો નથી. જાણે જાણે વધે કાંઈ જાણે કાંઈ નય તે જાણેજાણેમાં જાણે જાણે.

૧૪ કાણે—જાણેજાણેમાં જાણે જાણેજાણે તુલ્ય અને જાણે જાણેજાણે જાણેજાણેમાં જાણે હોય અને જાણેજાણેમાં જાણે જાણે જાણે જાણેમાં જાણે જાણે જાણેજાણેમાં જાણેજાણેમાં જાણે જાણે.

૧૫. જ્ઞાપિત—પ્રથમ એ જ્ઞાપિતર્થની કોઈ પણ મિઠા દેખ તે સ્વીકાર કરી શકે છે. સ્વીકાર કર્યા પછી તે સુખમત પદ્યમાં જણ દેખ.

૧૬. ટીર્ણ—ટીર્ણ વાચ્ય દેખ જારે ન

૧૭. જ્ઞાપિત—અન્યથી ખાતરને ૧૦ વર્ષ બિહારમાં બિહાર એકાદિને બને સુખમત ૧ ૧૫૧૦.

૧૮. જ્ઞાપિત—શું મુલ મિલકત સ્વીકાર્ય પછી જોઈ શકે તે સ્વીકાર કરે

૧૯. રેડ—કોઈ સિવાયને દેખ બને સ્વીકારે, સ્વીકાર્ય પછી સનેઃ જ્ઞાપિત કરે. જોઈ એ જોઈપણ સ્થાનને મળ્યું મિલકતને કામ મેલું નથી. બને તે જ્ઞાપિત કેવલકામ જણ થઈ નથી.

૨૦. જ્ઞાપિત—સ્વિચ્છાતર્થ જણ દેખ બને જ્ઞાપિત કામમાં જણ દેખ. મુખ્યથી જ્ઞાપિત એ વચ્ચે ટીર્ણકામ સુખમત દેખ છે તે જ્ઞાપિત કામ બને કોઈ એ પ્રથમ જ્ઞાપિત ટીર્ણકામ સુખમત દેખ છે તે સ્વિચ્છાતર્થ—કુશા ૧ ૭૭૭ કિપ્પા ૫ ૬

૨૧. જ્ઞાપિત—સ્વીકાર કરે ત્યારે તે કામ બને જ્ઞાપિત બને જ્ઞાપિત જણ જ્ઞાપિત કામ જ્ઞાપિત ન જણ દેખ. —એ જ્ઞાપિત કરે જ્ઞાપિત જ્ઞાપિત કરે જ્ઞાપિત તે.

૨૨. જ્ઞાપિત—જ્ઞાપિત સ્વીકારે ત્યારે જણ પ્રથમ જ્ઞાપિત દેખ જણ જ્ઞાપિત તે જ્ઞાપિત કામ છે જણ જ્ઞાપિતકામ તે જ્ઞાપિત કામ ન જ્ઞાપિત તે જ્ઞાપિતકામ જણ ન દેખ.

૨૩. જ્ઞાપિત—જ્ઞાપિત કામ જ્ઞાપિત દેખ ત્યારે સ્વીકારે, જણ સ્વીકાર્ય પછી જ્ઞાપિત જ્ઞાપિત જણ જ્ઞાપિત. મળ્યું, કામની જ્ઞાપિત મિલકત છે. જણ જ્ઞાપિત રોડ જ્ઞાપિત તેને જ્ઞાપિત જ્ઞાપિત નથી જ્ઞાપિત, મળ્યું જ્ઞાપિત જ્ઞાપિત તેને જ્ઞાપિત દેખ છે

૨૪. જ્ઞાપિત—મિઠા કામમાં જ્ઞાપિત સ્વીકાર્યા પછી જ્ઞાપિત ૧૫૬ —૬૦ જ્ઞાપિત જણ જ્ઞાપિત તે જ્ઞાપિત—૬ જ્ઞાપિત

૨૫. જ્ઞાપિત—મિલકત એ જ જ્ઞાપિત કામ મિઠા જ્ઞાપિત દેખથી જ્ઞાપિત જ્ઞાપિત જ્ઞાપિત દેખ નથી. જ્ઞાપિત તેને જ્ઞાપિતકામ જ્ઞાપિત જ્ઞાપિત જ્ઞાપિત જ્ઞાપિત જ્ઞાપિત તેને જ્ઞાપિત જ્ઞાપિત જ્ઞાપિત ૦

૧૧. પ્રવચાણી—જોઈની પ્રવચાણ અને મુદત કરતો જ નથી. એકે બન્યા દીણ એકે બિના પાલી જાયોય આપે ડ જલુ જાણે દીણ જો સવિધ સારુ જાણે મિલકતી આપે ડ

૧૨. પ્રાવધિન—ખાલી જલુ એ જોઈ મુદત અવિષ્કાર રથે દોષ તે બધુ પ્રાવધિન જલુ જાર સુધાસનું ડ

૧૩. નિષ્પત્તિભાગ—જાણના મેકને જલુ બાધ નથી તે જાણે સીમિતિસા તે હોયે પેલા

૧૪. મળુ—એમ જીવ સારુધા જાણાઈયા કાલે બન્યા સર્વનું સેવન હોય ડ તેમ જિલ્લાપીને જોઈ બિચા કાલુસર બન્યા સર્વનું સેવન વિરિદ જ ડ

૩. તુલિય જાણી—તેમને મિલકાત અને વિદ્યારાત ડ અને જાણના જાણનાં કાલેસર્વનો જાણના ડ જાણનાં થાજિ ન દોષ તે વિવિધાર ન હોય જલુ મિલકતી જાણે તે જલુ જ નહિ.

૩૧. સમાજી—સારુસમાજીના રા મિલકત તેમજા—(૧)

જાણીના—કાલેક મકાન જાણુ દોષ તારે જલુ બન્યા ડ

મિલકત હોય તે, (૨) જાણીના જાણ હોય હોય જાણે મિલકત મિલકત ડ મિલકત હોય તે, (૩) મિલકાત—જાણ રાજના જાણ દોષ તે

જાણુ જાણુ મિલકત જાણુ મિલકત હોય તે, (૪) જાણુ—

જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ તે (૫) જાણુ—જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ

જાણુ અને જાણુ જાણુ તેમજા જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ

જાણુ તે જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ

જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ

જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ

જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ

જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ

જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ

જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ

જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ

જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ જાણુ

પ્રક્રિય ઉ તે ૧. સ્થાપા સમાચારી — તે બધી સુવર્ણ ચલારેલી હાજર
હયિ. અને ૨. ધનિયાસ સમાચારી — તે ઉત્સુચોગ ઉ. તેમાં વર્તમાન
સમય હોયને હાજરી પણ છે હજિને તેમાં પૂર્વના અભ્યાસ તેા સ્ત્રી
છો તેમ રહુ ન હોયથી નવમા પૂર્વની તુલીય આચાર નામની
વસ્તુમાંથી ૧ મા બેજ નામના પ્રાચુવમાંથી એ આચારની સમજા
સ્વચ્છમાં બાપી ઉ તે બિજનિયુ કિત નામે બિજન્યાય ઉ અને સ્થાપા
સમાચારી એ ઉત્સુચવનના ૧૧મા અધ્યયનના સાચુ ઉ ધનિયાસ
સમાચારી જુ નવમા પૂર્વમાંથી સહિત સ્વચ્છમાં બાપી ઉ આ નિ
જ ૧૧૨.

૧૩. સમાચારીના રસ લેવો —

(૧) ઠેક હાજર કરે ઠેક કરવા ઠેકને ઠેક હોય તેવ તારે
હાજરનો પ્રયોગ કરવો એવું છે. ત્યારે જુ તેરે હોયમાં બાપુ ન
હોય બાં ઠેકનું ઠેક કરવા થકરો હોય તે ત્યારે જુ હાજરના
પ્રયોગ કરવો એવું છે. હાજરના બિજો સ્વચ્છમાં હરુ તેરે પ્રયોગ આ
પ્રયોગે બાપી મળી હોય તેા મળુ આ હોય (મરી ઠેક નવમેરી
નથી) નવચ- હ બાપી હાજર હોય તેા બાપુ બાપુ હામ સ્ત્રી
બાપુ (તે હાજરમાં મરી ઠેક નવમેરી નથી)

મરી રીતે તેા હાજરને લેવાની રીત હોય ત્યાં સુધી તેા બીજને
ઠેક મળે મારે હોયનું જ નથી. જુ એ તે પાને કરાવે
છતીરી. ૩ મનકિત દુર્નકરને હાજરે બાપુ હોય નવચ તે મળે
મળે હરુ તે બાપુને જ ન હોય તેા જ બીજને લિલી હરુ બિરો
બાપુબાપુ ઉ ઠેક બીજને મળે હરુ હોય તેા જુ તેની રામ
હરુ જ હરુ એવું છે. હાજર સમય ઉ તે મળે ન જ થકરો હોય
બાપી સમય લેવાની લિલી જુ બાપુબિરો તેા હાજર જ નહિ.
બાપુબેલી એ સામાન્ય મર્ચા જ ઉ ૩ તેમજે ઠેકની હાજર વિરુદ્ધ
હરુ નહિ નથી જ આ હાજરના સમાચારીમાં સ્થાન ઉ બાપુ
વરોની સેચ હરુ હોય તેા જુ હાજરપૂર્વ જ હરુ એવું છે.
વરો બાપુ જુ રીતે પરીથી સેચ લેવી હોય તેા તેમજે જુ હાજર
મારે પ્રયોગ કરવો એવું છે. નિર્ધાર ચાલકમાં ઠેક જુ રામ મળે
હાજરી ૩ નવચમાં હાજર-હાજરનું ઉ જ નહિ. આ તેા રાજ
મળે સમજવે. જુ એ રીતે બનિલી જ હોય અને પ્રથમ હાજરની

ન મારે, તે બાધાપ્રધાન અને તે જુદું ન મારે તે જાણે બાધાપ્રધાન
જુદું હૈ. ઇ. સ. ૧૧૮૫.

(૧) સુવર્ણચંદ્રિકા કલ્પક સ્વરૂપ વર્ણ દેવ—અલિપ્ત અને
કેવલ તે જા જુદું કુપ્ત મિત્તલ વર્ણો મિત્તલ તે મિત્તલાર કે
જુદું મિત્તલ કુપ્ત મિત્તલ તે જ વાર—અર્થાત્ કુપ્તવર્ણ કુપ્ત તે
તે જ ન મારે, એ તે મિત્તલાર વેળાની સાથે ફરી જામ ના—વર્ણ
—કાળાની મે કુપ્ત હો નહિ, કાળાની નહિ, અને અનુભવી નહિ બાધા
એ મિત્તલાર બાધાપ્રધાન અને બાધાપ્ર—કાળાની નહિ એ જ
કાળાની તેથી જામ વર્ણાપ્રધાન કુપ્ત તેથી મિત્તલાર જે કે મિત્તલાર
કાળાની પ્રતિબદ્ધ તે જ સાધન નારે, એ ફરી તેનું કલ્પ ન હો, મિત્તલાર
મિત્તલાર કલ્પ મે જામ પ્રત્યેક બાધાપ્રધાન જુદું મિત્તલાર કલ્પ
કે—જામ નિ. ઇ. ૧૧૮૫.

(૨) મિત્તલાર અને મિત્તલાર દેવ, જેમ મિત્તલાર કે મિત્તલાર
દેવ, સુવર્ણ અને કાળાની કે બાધાપ્ર દેવ તેથી સુવર્ણ—કાળાની કે
વર્ણો, કાળાની કાળાની વર્ણો, કાળાની કાળાની વર્ણો—કાળાની
કાળાની કાળાની કે બાધાપ્ર કાળાની કાળાની કાળાની કે બાધાપ્ર
કે જામ નિ. ઇ. ૧૧૮૫.

(૩) અલિપ્તવર્ણ દેવની બાધાપ્રધાન અને વેળાની અને કલ્પ
મે. જ. કે જુદું વર્ણ વર્ણો કે બાધાપ્રધાન કે તે બાધાપ્રધાન અને
બાધાપ્ર વર્ણો બાધાપ્રધાન મિત્તલાર કાળાની કે બાધાપ્રધાન કે
તે વેળાની—મે. જામ બાધાપ્રધાન તે તેથી મે. જામ જે કે. મિત્તલાર
વર્ણો બાધાપ્રધાન કલ્પ દેવ ત્થા જુદું બાધાપ્રધાન—બાધાપ્રધાન કે
મે. જામ બાધાપ્રધાન કે બાધાપ્રધાન મિત્તલાર કાળાની મિત્તલાર કે
કાળાની મિત્તલાર વર્ણ પ્રત્યેક વર્ણો કલ્પ અને બાધાપ્રધાન
બાધાપ્રધાન કલ્પ દેવ તે જ સુવર્ણ કાળાની વર્ણો મિત્તલાર
વર્ણો જામ બાધાપ્રધાન કલ્પ દેવ કે. બાધાપ્રધાન કાળાની મિત્તલાર
કાળાની કાળાની બાધાપ્રધાન કલ્પ દેવ તે જામ કે. બાધાપ્ર
નહિ મિત્તલાર બાધાપ્રધાન વર્ણો બાધાપ્રધાન પ્રત્યેક હો તે કાળાની
કાળાની વર્ણ કે અને કાળાની બાધાપ્રધાન કલ્પ પ્રત્યેક પ્રત્યેક હો, તે
મિત્તલાર કે જામ નિ. ઇ. ૧૧૮૫.

(૧) જાનનિશી કહીને વસતિ જહાર જયેલ સાધુ ન્યારે સમિ
 જામવર્ધા પ્રવેશે છે ત્યારે કહે છે કે ચાપલશ્ચિનોહને નિરૂપ કહુ છું
 જયારે હવે મારો જામન્યાજાર જામે કહુ છું. આ નેરેધિગા છે
 જ્યારે એ જામ કહીને જોજાર તે જાસૂયોમથી નિરૂપ થાય તેા જ તેની
 નેરેધિગા સુધ્ય છે જાનવા નહિ. વધી ન્યારે સુધુ જાસે કહું હોય ત્યારે
 જ્યારે નેરેધિગા કહીને જ કહું એઈએ — જાનરવક નિ મા ૧૬૧થી.

(૨) ધિન્ધે જામન્યાજાર — નિ. જાસ સિનાવની જાધી ધિન્ધે સુધુને પૂછીને
 જ કહી એઈએ. એઈએ કહી જ્યારે કહું હોય તેા સુધુને પૂછું કે હું
 જા કય કહું? તે જાપૂખ્યા કહેવાય છે જામ નિ મા ૧૬૨.

(૩) પ્રવિરૂપા કહેશે સુધુને કે કામ કરવાનો પ્રથમ નિરૂપ કરી
 હોય, તે એ પ્રથમ પ્રવેજાન હોય અને કરવાની રજા માગવી હોય તેા તે
 પ્રવિરૂપા કહેવાય છે જાધી જાનરવક નિરૂપિતો જામંતર છે એસે જાધી
 જા પ્રવેજે છે — કે સુધુને કે કરવાનું કહી પામું હોય તે કાર કરવાની
 રજાગત કરી જોયા સુધુને કહેવું કે તે હું કહુ છું — એ પ્રવિરૂપા
 કહેવાય છે — જાનરવક નિરૂપિત મા ૧૬૩.

(૪) જેને કે નિરૂપામાં કામો હોય તેમની જાપ હોય તેા લેવાનું
 વજા સુધુને જામવજા જાપનું તે કહ્યા એમ કે હું જાસુક જાસુક
 જામન્યાજાર કામો છું તેમની કાંઈની કાંઈ લેવાની જામલ હોય તેા હૈ.

(૫) ધિન્ધે જેને ન કામો હોય જ્યારે નિમવજા કહું કે હું તમારા
 મારે જાસુક જામલ — જામ કામી જાપું તે નિમવજા જાને જાધી જાસુક
 જામલમાં જામકુવાન સમજાવી છે એસે જાધી સુધુજા છે — સુધુને જાસુક
 જામલ મા ૨૧ મા જ જાનરવક નિ મા ૧૬૪.

(૬) જાસુક જાધી પ્રકારની છે. જાસુક જામલમાં રહેવું તે
 જાસુક જાધી જાને જામ કાંઈ તથા જાધીન જાધી જામલ સુધુને જામલ
 સમજાને જાધી રહેવું તે જાસુક જાધી કહેવાય છે જાધી જાસુક જાસુક
 છે જાનરવક નિ મા ૧૬૫થી.

૧૪ કાલિવચક જાસુક જામલ —

જાધી જાધી સુધુને જામલમાં કાધી — જાસુક જાધી કાધી જાધી જાધી
 છે — જામલ, નિરૂપ, જાસુક, જાને નવ. તેમની જાસુક — જામલમાં
 મા પ્રકાર છે સુધુજામલ જાને નિરૂપ જાસુક નિરૂપ જાસુક જામલ

મહા પ્રાર્થના : ૧ નિરોધનિયુક્તનુસાર, ૨. કોષ્ટકનિયુક્તનુસાર અને
૩. સુરક્ષિત નિયુક્તનુસાર. તેમાં કોષ્ટકનિયુક્તનુસાર-એટલે કે
અભ્યંતરિય રીતે થઈ—નાં કાચે કોંચ નિર્મેય બાકી થઈ ગયે
૧૧ ડ. (નિ. ગા. ૧૩૭-૧૩૮) તેમાં પાંચસુ કાચ કાચ વિષયક ડ.
અને એ પ્રસંગે જા. સમજાવીની બધી કોષ્ટકની સુરક્ષા ૧૩૭ કે ૧૩૮
વિષયમાં કહી છે —સુબોધ બાલસક નિયુક્તિ થા ૧૧૭.

૧૫ સચિત્તમ્બા બાર પ્રકાર :—

(૧) કૌશલિ વચનવાચક કૌશલિને નાં મુખી તેવડાં છે ત્યાં મુખી
નાંમ સચેત્તિઃ હાથે સચેત્તિઃ પછીથી છે જ્યુ એ બહુમત્તુ સમજા હો
હો અને કોષ્ટકમાં જાયે તે પ્રાપ્તિય છે તે સચેત્તિઃ ડ. જ્યુ જાની
ચિત્તે મહા વાર મહા હો ત્યાં મુખી ન સચેત્તિઃ ડ. કોષ્ટક વાર મહા
હો તે જાની તેને મહાવો જાણ ન કરે એટલે એટલે; જાની તો તેને
પ્રાપ્તિય કોષ્ટક તે ન પ્રાપ્તિય એ મહાવો જાણ હોય તે
નિરસેત્તિઃ-જાણે છે સચી સચિ તે હુદ કે બહુમત્તુ કૌશલિની એવા
હો તે જ્યુ વાર મહા જાણ જ્યુ જાની નિરસેત્તિઃ જ્યુએ તે ન
પ્રાપ્તિય કૌશલિની એમ કૌશલિની પરિધર્મ અને પરિધર્મ નિર્ધે
જ્યુ સચેત્તિઃ અને નિરસેત્તિઃની જાણે સચાટ થેવી.

(૨) મુલક :— સચેત્તિઃ કે નાંમ પ્રાપ્તિય કૌશલિની વચેત્તિ
નિર્ધારિત એ વચન જાણે હોય તે હુદ જ્યુએ જ્યુ એ મુલકી વચન
અનિર્ધારિત સચેત્તિઃને કે કૌશલિનીને કે બહુમત્તુ વચેત્તિને કહી
હોય, તે જ્યુ વાર તે મહા છે જ્યુ જાની તે પ્રાપ્તિય છે તે જ્યુ
નિરસેત્તિઃ ન સમજાયે.

(૩) કૌશલિની :— જાની જાણે કૌશલિ એમ ન સમજાવી—
જ્યુ કૌશલિમાં નાંમ પરિધર્મ અને પરિધર્મ હુદ, ત્યાં જાણ અને જા
સમજાવી.

(૪) જાણેત્તિપ્રમદ :— સચેત્તિઃને અને સચિત્ત મિત્ર બહુ
કૌશલિને કાચ એટલે સમજાવ્યોને વચનકાચ મિત્ર કોષ્ટકના જાણેત્તિ
પ્રમદ હો તે હુદ છે જ્યુ એ જાણેત્તિને તે પ્રાપ્તિય હો તે જા
એમ જ્યુ વાર મહા જ્યુ જાની નિરસેત્તિઃ સમજાયે.

(૧) ઘન — સંસારિણને કે અવસરસિણને પેઠાના સિંચેા બાજ્ય તે ઘન છે જ્યુ તેમાં ઘસત મેં છે કે એવો પેઠાના સિંચેાને વસંતઋતિથી ઋતુરૂ ન થાથી ઘસત હોય તેમના ન કાચે તેમના સિંચ ન મળત હોય તેમને ન બાપે તેમ અને ને કાચુ નિત્ય નિસરસિણને અગર જમતરે સિંચેા બાપે તો પૂર્વજ્ઞ નિસરસિણ

(૧) નિકાચાળ — નિકાચાળ અન્ય અને નિઝવણ એ જાણે છે સંસારિણને યમ્યા, હરિદિ, બાહ્યર, વિભાજન, સ્વાચ્છ — બાહ્યનું નિઝવણ બાપે એ ઘન છે જ્યુ નિસરસિણને કે જમતરે તેમ કૌ તે પૂર્વજ્ઞ નિસરસિણ સમજે.

(૨) અકુલુચાન — મિચ્છે માનવાને માન બાજ્યા બાજ્ય પેઠાના અકુલને ઈશ્વે તેનું ને બાપે વિષે રજુ પૂર્વ એમ સંસારિણ — નિસરસિણની અવસ્થા સમજ હે.

(૩) કૃતિકમ — નિષિપૂર્વ કે વળ કૌ તે ઘન જ્યુ અનિષિધી કૌ તે પૂર્વજ્ઞ નિસરસિણ એ અવસ્થા હોય તો ઘન સુચોખ્યાસુથી જ્યુ વળ રજુ કૌ છે અને તે ઘન ગણ્ય છે

(૪) વેપાતુત્પરજ — બાહ્યર — હરિદિ બાહ્યર વેપાથી અમૂલ્ય અવસ્થા જત વેપાથી, કૌલે વ્યાપારથી, રજાવ બાપી કપ્પાર કપાથી વસંત-સેવા થાય છે બા વિવરમાં જ્યુ સંસારસંસારની અવસ્થા સમજ હે.

(૫) સુખવચ્ચરણ — નિઝવણ, સુખાચ, સુખાચ અર્થે કાચે એ મિચ્છે અને કાચુ મિચ્છાવાય તે સુખવચ્ચરણ અર્થે બા પ્રકારના સુખવચ્ચરણ અગર સુખવચ્ચરણ સમજ હે એ મિચ્છે એમ કૌ વર્ષવચ્ચરણ-વર્ષવાચરણે કૌલે, જ્યુવચ્ચરણ, કૌલવાચરણ બાહ્યર બાપા અવસ્થા — સુખવચ્ચરણ જ્યુ મે મે છે. સાધારણતમ અને પ્રત્યેકતમ, હૃદય હૃદય અન્ય સુખવચ્ચરણ અવસ્થા મિચ્છે હોય તે સાધારણતમ અને પ્રત્યેક મે ન અન્ય સુખવચ્ચરણ મિચ્છે. દોમ તે પ્રત્યેકતમ મે કૌલવાચરણ બાહ્યર એ મે પ્રત્યેક મિચ્છે મિચ્છે કૌ અવસ્થા વસંતિથી મિચ્છે કૌ તે સંસારિણ હોય કે અવસરસિણ જ્યુ તે નિસરસિણ ન સમજે. વળ ન અવસરસિણ મિચ્છે કૌ હોય અને કૌલવાચરણ ન વાચ તે જ્યુ નિસરસિણ ન સમજે.

(૧૧) સનિષ્ઠા — ત્રિશેષ પ્રકારનું અનુગ્રહ જાણતે તે સનિષ્ઠા જાણના વિષયમાં સંકેતપ્રતિષ્ઠાથી અનુભવના પ્રકારો — સનિષ્ઠાજ્ઞાનથી જાણના વિષયમાં સંકેતપ્રતિષ્ઠા જાણના સાથે એ મુળનું પરિવર્તન કરે તે કુલ ૭ જગ્ગ એ અનુસંકેતપ્રતિષ્ઠા જાણના, સામાન્ય કે વ્યક્તિની સાથે તે પ્રકારે બેસી મુળનું પરિવર્તન કરે તો પ્રાપ્તિપદને યોગ્ય છે. અનુભવ જગત વિશેષને કુલ ૭ જગ્ગ અનુભવ અનુસંકેતપ્રતિષ્ઠા કરે તો જગ્ગ પ્રાપ્તિપદને યોગ્ય છે પૂર્વવત્ કલ્પના વારે જગ્ગ પાલી નિસંકેતપ્રતિષ્ઠા

(૧૨) કથાસમ્પન્ન—આ બેઝી વાણી તે જવ પ્રકારે છે તેને પ્રમખથી કહ્યું, તે કથાસમ્પન્ન કથાના જવ પ્રકાર ના છે—
 ૧. વા—આ જલિયા પ્રથમ વિના પથાવન ૩ નવન વાણી વાળી ૩ જલિયાથી કથા પાઠના મહત્ત્વ સમર્થન કર્યું જ્યુ જિ સ્વામીજીનું જ કોમ તે વાંચી મહેવાય છે નિરુપમાના બે વાંચના છે. ૨. અથ—એ વાંચનાં કથાજલિયા પ્રથમ હો તે તે અથ મહેવાય છે. ૩. એ કથામાં બેઝી જવ જ પેવાળો જવ હો છે. બેઝી પેવાળો જવ જવ વાંચી મહત્ત્વ વાંચી જવ જ વાંચે છે તે વિવિધતા છે ૪ પ્રમખકથા—આમાં કથાના મહત્ત્વની કથા અથવા કથાસમ્પન્નકથામાં સમર્થન છે ૫ વિવિધકથા—બે અથવા અથવાની કથા અથવા અથવાની કથા સમર્થનકથામાં કથા છે

તેમાં પ્રજાની વચ્ચે મનની કાંઈ સમસ્યા ન હોય એવી જ રીતે તે
મનની સાથે હૃદય આલિંગનને લાગે છે. પૂર્વજનો વચ્ચે પણ આવા
વિશેષના આલિંગનથી તેઓ વધુ વિશ્રાન્ત થાય છે.

११. प्राप्त की गई सुचना:-

મૂલમાં અવગણનામાં ધીરથી જાણ બાજવાઃ ત્રિપુડિતો ૭ મ
૧. અને ત્યાર પછીની વાચનમાં જાણ સમજતાં આવી ૭ અને
કયુ ૭ ૩ ના પ્રશ્નો રાખે આવશેથી પરિણામ ૨૫ નામ ૧૨માં
આને તે તે દીર્ઘ નિર્ધારિત કરી બાજવા વિષયબાસી રેવ ગાય.

୨୨୨୩ ୧୫୩— ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାୟ ନମଃ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାୟ ନମଃ ।
 ନିଶିଦିନି । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାୟ ନମଃ । ନିଶିଦିନି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାୟ ନମଃ ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାୟ ନମଃ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାୟ ନମଃ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାୟ ନମଃ ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାୟ ନମଃ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାୟ ନମଃ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାୟ ନମଃ ।

સિદ્ધિ જ્યારે વહન કરીશ હોય ત્યારે મન વચન બંને કાવ્યને સંબંધમાં
વાચનાં એકબી બી ત્રણ સ્તુતિ.

પ્રથમ વહન વચ્ચે જનસહકારના કરી પ્રવેશ કરવો અને તે જ
પ્રયત્નથી દ્વિતીય વહન વચ્ચે — જ્યાં સિ પ્રવેશ થાય.

જ્યારે સીને જનસહકારી પ્રથમ વહન કર્યા પછી જ્યારે બંને તે
નિષ્ક્રમણ — એક જ છે. કાચુ, બીજા વહન પછી જ્યારે તે બંને તેમજ
જનસહકારી સીને જ જનસહકારી કરવાની હોય છે — જ્યાં પ્રયત્નથી વહનમાં
૨૫ જાનસહકાર છે.

સ્થાનાગ — સમવાયાગ

અ. ર. ૬૩

પુરુષપરીક્ષા

૧

પુરુષના પ્રકારો

૧ બે લોક અને ત્રણ લોક

(૧) જુદા અને મૂઢા

જુદા બે છે —

૧ જ્ઞાનજુદા ૨ હજાનજુદા

મૂઢા બે છે —

૧ જ્ઞાનમૂઢા ૨ હજાનમૂઢા

[—સ્થા ૧૪]

જુદા ત્રણ છે —

૧ જ્ઞાનજુદા ૨ હજાનજુદા ૩ આસ્તિજુદા

મૂઢા ત્રણ છે —

૧ જ્ઞાનમૂઢા ૨ હજાનમૂઢા ૩ આસ્તિમૂઢા

[—સ્થા ૧૫]

૧ બ્રહ્મી સાથે બ્રહ્મચરિણી (૪ ૮૧) ચતુર્થી સરસ્વતી જેવી છે — (૧) જ્ઞાનવત અને જ્ઞાનવત; (૨) જ્ઞાનવત અને જ્ઞાનવત; (૩) જ્ઞાનવત અને જ્ઞાનવત; (૪) જ્ઞાનવત અને જ્ઞાનવત.

જા ૪ ૨૨૫ પુરુષપ્રકારિણી જુદા છે. (૪ ૨)

૨ જેઓમાં જેમ પ્રત્યેકજુદામાં પ્રતિષ્ઠિત છે તેમ બ્રહ્મોમાં જુદા બે પ્રકારના છે — જ્ઞાનજુદા અને જ્ઞાનમૂઢા — બ્રહ્મચર ૧ ૧ ૨

૩ બ્રહ્મોમાં જ્ઞાનજુદાને દક્ષિણમાં કહે છે. જુદા પુરુષપ્રકારિ ૨ ૪

૪ પુરુષપ્રકારિણીમાં દક્ષિણમાં અને દક્ષિણમાં બ્રહ્મી સાથે જ્ઞાનવત જેવી છે. ૨ ૧૪

૫ બ્રહ્મી પુરુષપ્રકારિણીમાં દક્ષિણમાં કહે છે. (૨ ૨)

(૨) ત્રણ વૈધા

પુરુષ ત્રણ પ્રકારના છે :—

- (૧) ૧ નામપુરુષ, ૨. સ્થાપનાપુરુષ, ૩ દ્રવ્યપુરુષ.
- (૨) ૧ નાનપુરુષ; ૨ દયાનપુરુષ; ૩ આર્થપુરુષ.
- (૩) ૧ વેદપુરુષ, ૨. વિદ્વાનપુરુષ; ૩ અભિલાષપુરુષ.
- (૪) ૧ ઉત્તમપુરુષ, ૨. મધ્યમપુરુષ; ૩ જમન્યપુરુષ.

ઉત્તમપુરુષ ત્રણ પ્રકારના છે —

- ૧ ધર્મપુરુષ (અસ્તિ તાત્ત્વ); ૨. સોમપુરુષ (ચક્રવર્તી).
- ૩ કર્મપુરુષ (વાયુદેવ).

મધ્યમ પુરુષના ત્રણ પ્રકાર છે —

- ૧ ઉગ્રો; ૨ સોગ્રો; ૨. સજન્નો.

જમન્ય પુરુષના ત્રણ પ્રકાર છે—

- ૧ ઘસો; ૨. જૂતક; ૩ આગ્રીધર.

[—સ્થ ૧૧૮]

સોઠમાં નિશીલ, અનિરત, નિરુલ્લ, નિર્મર્ષાલ, પૌત્રપિ-
પવાસ તથા પ્રત્યાખ્યાન વિનાના જેવા મરીને સાવત્રી નરકે
જન્માશ ત્રણ છે—

- ૧ રાજા; ૨ મહાસિક; ૩ મહારાજી કુટુંબી

સોઠમાં મુશીલ, નવી, સદ્ગુણી, મર્ષાદયશીલ, પ્રત્યા-
ખ્યાન તથા પૌત્રપિપવાસવાગ્ધ, જેવા મરીને સ્વર્ગોલ્લસદ
વિમાનમાં ઉત્પન્ન જન્માશ ત્રણ છે—

- ૧ પરિત્યજાકમાં રાજા; ૨ પરિ એનાપતિ;
- ૩ પરિ પ્રથાસ્તા.

[—સ્થ ૧૧૯]

પુરુષ ત્રણ પ્રકારના છે—

- ૧ મૂલપર; ૨ અર્થપર ૩ વદુસવપર.

[—સ્થ ૧૧૮]

(૩) પુરુષ ત્રિભાગી

પુરુષના ચત્ત્ર પ્રકાર છે —

- (૧) ૧ સુમના^૧-કાર્ધક કરીને શાલ યનાર;
 ૨ દુમના-કાર્ધક કરીને દુષ્ણી યનાર;
 ૩ તટસ્થ-કાર્ધક કરે તેનો કપ કે ચોક નહિ કરનાર.

- (૨) ૪ ૧ ક્યાંકર્ધક ગયા પછી શાલ યનાર,
 ૨. ક્યાંકર્ધક ગયા પછી દુષ્ણી યનાર;
 ૩ ક્યાંકર્ધક ગયા પછી મધ્યસ્થ - તટસ્થ રહેનાર

- ૫ ૧ ક્યાંકર્ધક જતા જતા શાલ યનાર;
 ૨. ક્યાંકર્ધક જતા જતા દુષ્ણી યનાર;
 ૩ ક્યાંકર્ધક જતા જતા તટસ્થ રહેનાર.

- ૬ ૧ ક્યાંકર્ધક જવાનું હોય તો શાલ યનાર;
 ૨ ક્યાંકર્ધક જવાનું હોય તો દુષ્ણી યનાર,
 ૩ ક્યાંકર્ધક જવાનું હોય તો તટસ્થ રહેનાર

૬ ૪ ૪ ઉપર અમનક્રિયા વિષે સુમના, દુમના, અને તટસ્થ બોવા સેદો ત્રણે કાળાશયી કરવામાં આવ્યા છે, તે જ પ્રમાણે અતિનિવેધના - બેટલે કે ન જાયો માટે શાલ યનાર ઇત્યાદિ સેદો સમજાવેલા

(૩-૨૨) આ જ પ્રમાણે નીચેની ક્રિયાબો વિષે વિધિ તેમજ નિવેધને લઈને ત્રણે કાળાશયી સેદો સ્વયં જાણવી સેવા —

૧ આવનું ૨ ઊભા રહેવું, ૩ બેસવું ૪ કિંસા કરવી, ૫. ઉત્તન કરવું, ૬ બોલવું, ૭ બાપણ કરવું, ૮ રેવું, ૯ ખાવું, ૧૦ પ્રાપ્ત કરવું, ૧૧ પીવું, ૧૨ સૂવું.

૧ આ વચ્ચે સેદો સારી (૧) નિષ્પા, (૨) આપાપાએ અને (૩) નિષ્પા - આ સેદો સરખાતા બેવા છે પુરુષચરિત્ર ૩૧

૧૩ લઘુ ૧૪ છંદનું, ૧૫. હારનું ૧૬ ચાંદનનું ૧૭
 કપાશનું ૧૮ મુલનું ૧૯ શસાસ્વાદ સેવે, ૨
 સ્પર્શ કરવે.

[સ્ત ૧૧]

૨ પુરુષની યતુર્જીઓ

(૧) ઉન્નત અને પ્રજુત

પુરુષના ચાર પ્રકાર છે

- (૧) ૧ કેર્ક ઉન્નત હોય અને ઉન્નતમના - તેનું મન
 પશુ ઉન્નત હોય;
 ૨ કેર્ક ઉન્નત હોય પણ પ્રજુતમના - તેનું મન નીચું
 હોય - નીચમના હોય;
 ૩ કેર્ક પ્રજુત - નીચો હોય પણ ઉન્નતમના હોય;
 ૪ કેર્ક પ્રજુત હોય અને નીચમના હોય.
- (૨) ૧ કેર્ક ઉન્નત હોય અને ઉન્નતસ કર્પી હોય;
 ૨. કેર્ક ઉન્નત હોય પણ પ્રજુતસ કર્પી હોય - દીન
 સ કર્પી હોય;
 ૩ કેર્ક પ્રજુત હોય પણ ઉન્નતસ કર્પી હોય;
 ૪ કેર્ક પ્રજુત હોય અને પ્રજુતસ કર્પી હોય.
- (૩) ૧ કેર્ક ઉન્નત હોય અને ઉન્નતમદ્વ હોય;
 ૨. કેર્ક ઉન્નત હોય પણ પ્રજુતમદ્વ હોય;
 ૩ કેર્ક પ્રજુત હોય પણ ઉન્નતમદ્વ હોય
 ૪ કેર્ક પ્રજુત હોય અને પ્રજુતમદ્વ હોય.
- (૪) ૧ કેર્ક ઉન્નત હોય અને ઉન્નતદર્શિ હોય;
 ૨ કેર્ક ઉન્નત હોય પણ પ્રજુતદર્શિ હોય;
 ૩ કેર્ક પ્રજુત હોય પણ ઉન્નતદર્શિ હોય;
 ૪ કેર્ક પ્રજુત હોય અને પ્રજુતદર્શિ હોય.

- (૫) ૧ કોઈ ઉન્નત હોય અને ઉન્નત શીલાચારમુજ્ઞ હોય,
 ૨. કોઈ ઉન્નત હોય પણ પ્રભુત શીલાચાર વાળો હોય,
 ૩ કોઈ પ્રભુત હોય પણ ઉન્નત શીલાચારવાળો હોય,
 ૪ કોઈ પ્રભુત હોય અને પ્રભુત શીલાચારવાળો હોય.
- (૬) ૧ કોઈ ઉન્નત હોય અને ઉન્નત-અવહારી હોય
 ૨. કોઈ ઉન્નત હોય પણ પ્રભુત-અવહારી હોય;
 ૩ કોઈ પ્રભુત હોય પણ ઉન્નત-અવહારી હોય,
 ૪ કોઈ પ્રભુત હોય અને પ્રભુત-અવહારી હોય.
- (૭) ૧ કોઈ ઉન્નત હોય અને ઉન્નતપરાક્રમી હોય
 ૨. કોઈ ઉન્નત હોય પણ પ્રભુતપરાક્રમી હોય;
 ૩ કોઈ પ્રભુત હોય પણ ઉન્નતપરાક્રમી હોય;
 ૪ કોઈ પ્રભુત હોય અને પ્રભુતપરાક્રમી હોય.
- (—સ્થા ૪૩)

(૨) શુદ્ધ-અશુદ્ધ

પુરુષ ચાર પ્રકારના છે —

- (૧) ૧ કોઈ પુરુષ શુદ્ધ હોય અને શુદ્ધમના હોય,
 ૨. કોઈ પુરુષ શુદ્ધ હોય પણ અશુદ્ધમના હોય;
 ૩ કોઈ પુરુષ અશુદ્ધ હોય પણ શુદ્ધમના હોય,
 ૪ કોઈ પુરુષ અશુદ્ધ હોય અને અશુદ્ધમના હોય.
- (૨) ૧ કોઈ પુરુષ શુદ્ધ હોય અને શુદ્ધસંકરપી હોય,
 ૨ કોઈ પુરુષ શુદ્ધ હોય પણ અશુદ્ધસંકરપી હોય;
 ૩ કોઈ પુરુષ અશુદ્ધ હોય પણ શુદ્ધસંકરપી હોય,
 ૪ કોઈ પુરુષ અશુદ્ધ હોય અને અશુદ્ધસંકરપી હોય.

(૩-૭) તે જ પ્રમાણે શુદ્ધપદ, શુદ્ધદિ, શુદ્ધ શીલાચાર
શુદ્ધ શુદ્ધવ્યવહારી અને શુદ્ધપદક્રમી પુરુષોની
પણ ચતુર્થગ્રંથો પદાવી લેવી

[૨૫ ૧૩૪]

પુરુષ ચાર પ્રકારના છે —

- (૧) ૧ કોઈ શુચિ હોય અને શુચિમના હોય;
૨ કોઈ શુચિ હોય પણ અશુચિમના હોય;
૩ કોઈ અશુચિ હોય પણ શુચિમના હોય;
૪ કોઈ અશુચિ હોય અને અશુચિમના હોય
- (૨-૭) આ જ પ્રમાણે શુચિ-અશુચિની સાથે ક્રમ, પ્રસ, દિ, શીલાચાર, વ્યવહાર અને પદક્રમ —
એ શ દો મેળવી બાકીની ચતુર્થગ્રંથો ઉપર
પ્રમાણે જાણવી લેવી.

[૨૫ ૧૩૫]

(૩) સાધિ-શ્રુતિ

પુરુષ ચાર પ્રકારના છે —

- (૧) ૧ કોઈ પુરુષ પ્રથમ સાધિ હોય અને પછી પણ
સાધિ હોય;
૨ કોઈ પ્રથમ સાધિ હોય પણ પછી શ્રુતિ નીવડે;
૩ કોઈ પ્રથમ શ્રુતિ હોય પણ પછી સાધિ અને;
૪ કોઈ પ્રથમ શ્રુતિ અને પછી પણ શ્રુતિ હોય.
- (૨) ૧ કોઈ સાધિ હોય અને સત્યપરિણત હોય — સાધા
પરિણામ — અધ્યવસાયપુજા હોય;
૨ કોઈ સાધિ હોય પણ અસત્યપરિણત હોય — તેનાં
પરિણામ શ્રુતિ-અસત્ય હોય;
૩ કોઈ શ્રુતિ હોય પણ સત્યપરિણત હોય;
૪ કોઈ શ્રુતિ હોય અને અસત્યપરિણત હોય.

- (૩) ૧. કે. સિંહલા દેશ અને મલયાલમ - મલયાલમ ૧૦
 ૨. કે. સિંહલા દેશ ૧૭ મલયાલમ દેશ
 ૩. કે. સિંહલા દેશ ૧૭ મલયાલમ ૧૦
 ૪. કે. સિંહલા દેશ અને મલયાલમ ૧૦

- (૪) ૧. કે. સિંહલા દેશ અને મલયાલમ દેશ
 ૨. કે. સિંહલા દેશ ૧૭ મલયાલમ ૧૦
 ૩. કે. સિંહલા દેશ ૧૭ મલયાલમ ૧૦
 ૪. કે. સિંહલા દેશ અને મલયાલમ દેશ

- (૫) ૧. ગુજરાત અને મલયાલમ ૧૦ મલયાલમ ૧૦
 ૨. મલયાલમ ૧૦ મલયાલમ ૧૦ મલયાલમ ૧૦
 ૩. મલયાલમ ૧૦ - મલયાલમ ૧૦ મલયાલમ ૧૦
 ૪. મલયાલમ ૧૦

૧૦ ૧)

૯ ગુણવત્તા પ્રશ્નો અને

ગુણવત્તા પ્રશ્નો ૧૦

૧. ૧. ગુણવત્તા પ્રશ્નો ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦
 ૨. ૧. ગુણવત્તા પ્રશ્નો ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦
 ૩. ૧. ગુણવત્તા પ્રશ્નો ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦
 ૪. ૧. ગુણવત્તા પ્રશ્નો ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦
 ૫. ૧. ગુણવત્તા પ્રશ્નો ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦
 ૬. ૧. ગુણવત્તા પ્રશ્નો ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦
 ૭. ૧. ગુણવત્તા પ્રશ્નો ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦
 ૮. ૧. ગુણવત્તા પ્રશ્નો ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦
 ૯. ૧. ગુણવત્તા પ્રશ્નો ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦
 ૧૦. ૧. ગુણવત્તા પ્રશ્નો ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦

- ૩ કોઈ પોતાના રોષ જુએ અને બીજાના રોષ પણ જુએ;
- ૪ કોઈ પોતાના રોષ ન જુએ અને બીજાના પણ રોષો ન જુએ.
- (૩) ૧ કોઈ પુરુષ પોતાના રોષ પ્રસયો છે પણ બીજાના રોષો પ્રસયો નથી;
- ૨ કોઈ પુરુષ પોતાના રોષ ન પ્રસયો પણ બીજાના રોષ પ્રસયો છે;
- ૩ કોઈ પુરુષ પોતાના રોષ પ્રસયો છે અને બીજાના પણ પ્રસયો છે;
- ૪ કોઈ પુરુષ પોતાના રોષ પ્રસયો નથી અને બીજાના પણ રોષો પ્રસયો નથી.
- (૪) ૧ કોઈ પુરુષ પોતાના રોષ યાત્ર કરે છે પણ બીજાના રોષ યાત્ર નથી કરતો;
- ૨ કોઈ પુરુષ પોતાના રોષો યાત્ર નથી કરતો પણ બીજાના યાત્ર કરે છે;
- ૩ કોઈ પુરુષ પોતાના રોષો યાત્ર કરે છે અને બીજાના રોષો પણ યાત્ર કરે છે;
- ૪ કોઈ પુરુષ પોતાના રોષ યાત્ર નથી કરતો અને બીજાના પણ યાત્ર નથી કરતો.^૧
- (૫) ૧ કોઈ અક્રમુધાન કરે પણ અક્રમુધાન કરાવે નહિ;
- ૨ કોઈ અક્રમુધાન કરાવ પણ કરે નહિ;
- ૩ કોઈ અક્રમુધાન કરે અને કરાવે પણ;

૧ ન ૪ ૧૨૧૪ કાલે કરજાપત્ની મારે જુએ પ્રાત્નરે બેઠે

૪ કોઈ અભ્યુત્થાન કરે પણ નહિ અને કરાવે પણ નહિ

- (૬) ૧ કોઈ વહન કરે છે પણ કસાવતો નથી;
 ૨ કોઈ વહન કરતો નથી પણ કરાવે છે;
 ૩ કોઈ વહન કરે પણ છે અને કરાવે પણ છે
 ૪ કોઈ વહન કરતો પણ નથી અને કસાવતો પણ નથી

- (૭) ૧ કોઈ સત્કાર કરે છે પણ સત્કાર કરાવતો નથી;
 ૨ કોઈ સત્કાર કસાવે છે પણ કરતો નથી
 ૩ કોઈ સત્કાર કરે છે અને કરાવે પણ છે;
 ૪ કોઈ સત્કાર કરતો નથી અને કરાવતો પણ નથી

(૮) તે જ પ્રમાણે સ માન વિષે ચતુર્ભંગી

(૯) તે જ પ્રમાણે પૂજા વિષે ચતુર્ભંગી

- (૧૦) ૧ કોઈ વાચના આપે છે પણ વાચના સેતો નથી;
 ૨ કોઈ વાચના સ છે પણ વાચના આપતો નથી;
 ૩ કોઈ વાચના સે છે અને આપે પણ છે
 ૪ કોઈ વાચના સેતો પણ નથી અને આપતો પણ નથી

(૧૧) ૧૩) તે જ પ્રમાણે સૂચકનું કહેણ પ્રશ્ન પૂછવો^૧,
 જવાબ આપવો એ વિષે પણ ચતુર્ભંગીઓ
 સમજી લેવી

- (૧૨) ૧ કોઈ પુરુષ સૂચકર હોય પણ અર્થધર ન હોય^૨;
 ૨. કોઈ પુરુષ સૂચકર ન હોય પણ અર્થધર હોય;
 ૩ કોઈ પુરુષ સૂચકર હોય અને અર્થધર પણ હોય;

૧ નોંધ જાણેલા જાણેલી સરખામણી માટે નુબિયા પ્રાસંગિક બને

૪ કેઈ પુરુષ સૂત્રધર ન હોય અને અર્ધધર પણ ન હોય.

[—સ્થા ૧૧૧]

પુરુષના આર પ્રકાર છે—

- ૧ કેઈ પુરુષ પ્રકટ દોષ સેવે પણ શુદ્ધ દોષ ન સેવે;
- ૨ મર્ધ પ્રકટ દોષ ન સેવે પણ શુદ્ધ દોષ સેવે;
- ૩ કેઈ પ્રકટ સેવે અને શુદ્ધ પણ સેવે;
- ૪ કેઈ પ્રકટ દોષ ન સેવે અને શુદ્ધ પણ ન સેવે

[—સ્થા ૧૧૧]

(૫) દીન-અદીન

પુરુષના આર પ્રકાર છે—

- (૧) ૧ કેઈ પુરુષ બહારથી દીન હોય અને અદરથી પણ દીન હોય;
- ૨ કેઈ બહારથી દીન હોય પણ અદરથી અદીન હોય;
- ૩ કેઈ બહારથી અદીન હોય પણ અદરથી દીન હોય;
- ૪ કેઈ પુરુષ બહારથી અદીન અને અદરથી પણ અદીન હોય.
- (૨) ૧ કેઈ પુરુષ દીન હોય અને દીનપરિણત હોય;
- ૨ કેઈ પુરુષ દીન હોય પણ અદીનપરિણત હોય;
- ૩ કેઈ પુરુષ અદીન હોય પણ દીનપરિણત હોય;
- ૪ કેઈ પુરુષ અદીન હોય અને અદીનપરિણત હોય.
- (૩) તે જ પ્રમાણે દીનરૂપની ચતુર્થાંશીએ ઘટાની સેવી.
- (૪) ૧ કેઈ પુરુષ દીન હોય અને દીનમતા હોય;

- ૨ કોઈ પુરુષ દીન હોય અને અદીનમના હોય,
- ૩ કોઈ પુરુષ અદીન હોય પણ દીનપરિણત હોય;
- ૪ દેાન પુરુષ અદીન હોય અને અદીનપરિણત હોય.

(૧-૧૭) તે જ પ્રમાણે દીનસ કબી, દીનપ્રણ દીનદિ, દીન શીલાચાર, દીન-વ્યવહાર દીનપરાક્રમી, દીનવૃત્તિ, દીનજાતિ, દીનજાપી દીનાવજાતી, દીનસેવી, દીન પર્યાય, અને દીનપરિવાર પુરુષોની પણ અનુભવી ઘટાવી સેવી.

[- સ્થા ૧૭]

(૬) આર્થ-અનાથ

પુરુષના ચાર પ્રકાર છે —

- (૧) ૧ કોઈ પુરુષ દ્રવ્યથી આય હોય અને ભાવથી પણ આય હોય;
- ૨ કોઈ દ્રવ્યથી આય પણ ભાવથી અનાથ હોય;
- ૩ કોઈ દ્રવ્યથી અનાથ હોય પણ ભાવથી આય હોય
- ૪ કોઈ દ્રવ્યથી અનાથ હોય અને ભાવથી પણ અનાથ હોય.

(૨-૧૭) તે જ પ્રમાણે આય પરિણત, આર્થપ્રેમ, આયમના આયસ કબી, આર્થપ્રણ, આયદિ. આયશીલાચાર, આયવ્યવહારી^૧ આયપરાક્રમી, આયવૃત્તિ, આયજાતિ આયજાપી, આર્થાવજાતી આર્થસેવી, આયપર્યાય, આર્થપરિવાર પુરુષોની પણ અનુભવી ઘટાવી સેવી

[- સ્થા ૧૮]

૧. ગ્રીક ૧૮૧૫ સુધે સરખાવતી મારે નુપા દિખતુ ન ૨

(૬) પુત્ર અને દા

પુરુષના ચાર પ્રકાર છે —

- (૧) ૧ કેઈ ક્રમથી દુઃખ દોષ અને ભાવથી પણ દુઃખ દોષ,
 ૨ કેઈ ક્રમથી દુઃખ દોષ પણ ભાવથી દા દોષ,
 ૩ કેઈ ક્રમથી દા પણ ભાવથી દુઃખ દોષ,
 ૪ કેઈ ક્રમથી દા દોષ અને ભાવથી પણ દા દોષ.
- (૨) ૧ કેઈ ભાવથી દુઃખ દોષ અને દુઃખચરીરી પણ દોષ,
 ૨ કેઈ ભાવથી દા દોષ પણ દુઃખચરીરી દોષ,
 ૩ કેઈ ભાવથી દા દોષ છતાં દુઃખચરીરી દોષ,
 ૪ કેઈ ભાવથી દા દોષ અને દુઃખચરીરી પણ દોષ.
- (૩) ૧ કેઈ દુઃખચરીરીને જ્ઞાન-ધ્યાન પ્રાપ્ત થાય પણ દુઃખચરીરીને જ્ઞાન-ધ્યાન પ્રાપ્ત નથી થતું,
 ૨ કેઈ દા ચરીરીને જ્ઞાન-ધ્યાન પ્રાપ્ત થાય છે પણ દુઃખચરીરીને નથી થતું,
 ૩ કેઈ દુઃખચરીરીને પણ જ્ઞાન-ધ્યાન પ્રાપ્ત થાય છે અને કેઈ દા ચરીરીને પણ જ્ઞાન-ધ્યાન પ્રાપ્ત થાય છે,
 ૪ કેઈ દુઃખચરીરીને પણ જ્ઞાન-ધ્યાન પ્રાપ્ત નથી થતું અને કેઈ દા ચરીરીને પણ પ્રાપ્ત નથી થતું.
 [-૨૮૧ ૧૦]

(૭) સ્વાર્થી પદ્ય

પુરુષના ચાર પ્રકાર છે —

- (૧) ૧ કેઈ ક્રમથી દુઃખ દોષ
- ૨ કેઈ ક્રમથી દા દોષ અને ભાવથી દુઃખ દોષ
- ૩ કેઈ ક્રમથી દા દોષ અને ભાવથી દુઃખ દોષ

૪ કોઈ પ્રધાન હોય - છોનો ઉપરી હોય.

(૨) ૧ કોઈ પોતાનો ભવાન્ત કરે પણ પરનો ભવાન્ત ન કરે.

૨. કોઈ પરનો ભવાન્ત કરે પણ પોતાનો ભવાન્ત ન કરે;

૩ કોઈ પોતાનો ભવાન્ત કરે અને પરનો પણ ભવાન્ત કરે;

૪ કોઈ પોતાનો ભવાન્ત ન કરે અને પરનો પણ ભવાન્ત ન કરે.

(૩) ૧ કોઈ પોતે અધારમા હોય પણ બીજાને અધારમાં ન નાખે;

૨ કોઈ બીજાને અધારમાં નાખે પણ પોતે અધારમાં ન રહે;

૩ કોઈ પોતે પણ અધારમા હોય ને બીજાને પણ અધારમા નાખે,

૪ કોઈ પોતે પણ અધારમા ન હોય અને બીજાને પણ અધારમાં ન નાખે.

(૪) ૧ કોઈ આત્મદમન કરે પણ પરનું દમન ન કરી શકે;

૨ કોઈ પરનું દમન કરી શકે પણ આત્મદમન ન કરે;

૩ કોઈ આત્મદમન કરે અને પરનું પણ દમન કરે;

૪ કોઈ આત્મદમન ન કરે અને પરનું દમન પણ ન કરે.

[સ્થા ૧૮૭]

પુરુષ ચાર પ્રકારના છે —

૧. કોઈ પોતા પુરતો સમય હોય પણ બીજા માટે સામધ્યહીન હોય;

૨. કોઈ બીજા માટે સામમ્ય પ્રસાદે પણ પાતા પૂરતો અસમથ હોય;
૩. કોઈ સ્વ અને પર જન્નેની અપેક્ષાએ સમથ હોય;
૪. કોઈ સ્વ અને પર જન્નેની અપેક્ષાએ સામમ્ય હીન હોય.

(—સ્વા ૧૮૭)

(૮) સેવી વમેરે

પુરુષના ચાર પ્રકાર છે —

(૧) ૧ પ્રહટપણે રોત સેવનારા; ૨ ગુપ્તપણે રોત સેવનારા; ૩ પ્રભુત્વમનથી (છેટ અવસ્થા બાવે તેમાં આનંદ માનનારા); ૪ નિઃસંશ્વનથી (બહિષ્કારમાં આનંદ માનનારા)

- (૨) ૧ અસ્ત લેવા ઉત્તરેતર ઉદયવાળા;
૨. ક્ષમ્યસ્ત લેવા ઉદય પામી અમ્ત મનારા;
- ૩ હરિકેશ લેવા અમ્ત પછી ઉદય પામનારા;
- ૪ મહામ્યાધ લેવા ઉત્તરેતર અસ્ત પામનારા.

(૩) ૧ ઉચ્ચ અને ઉચ્ચછાંદી; ૨ ઉચ્ચ અને નીચ છાંદી; ૩ નીચ અને ઉચ્ચછાંદી; ૪ નીચ અને નીચછાંદી.

(—સ્વા ૧૮૯ ૩૧૫ ૩૧૮)

(૯) વિશ્વાસી-અવિશ્વાસી

પુરુષના ચાર પ્રકાર છે —

- (૧) ૧ હરે કે વિશ્વાસ હતું છુ અને વિશ્વાસ હરે પણ ખસ;
- ૨ હરે કે વિશ્વાસ હતું છુ પણ વિશ્વાસ હરે નહિ;
- ૩ હરે કે વિશ્વાસ નથી કરતો પણ વિશ્વાસ કરતો હોય;
- ૪ હરે કે વિશ્વાસ નથી કરતો અને હરે પણ નહિ.

- (૨) ૧ પોતાના પર વિશ્વાસ રાખે પણ બીજા પર નહિ;
 ૨. બીજા પર વિશ્વાસ રાખે પણ પોતા પર રાખે નહિ
 ૩ પોતા પર વિશ્વાસ રાખે અને બીજા પર પણ વિશ્વાસ રાખે
 ૪ પોતા પર વિશ્વાસ ન રાખે તેમ બીજા પર પણ વિશ્વાસ ન રાખે.

- (૩) ૧ વિશ્વાસ સ્થપાઈન કરવા બાહે અને કરી પણ શકે;
 ૨ વિશ્વાસ સ્થપાઈન કરવા બાહે પણ અવિશ્વાસનું ભાજન બને;
 ૩ અવિશ્વાસનું ભાજન બનવા માગે પણ વિશ્વાસ મેળવ બને;
 ૪ અવિશ્વાસનું ભાજન બનવા માગે અને બને પણ બસ.

- (૪) ૧ કોઈ પોતે વિશ્વાસમા આવી શકે પણ બીજાને વિશ્વાસમા લાવી ન શકે;
 ૨. કોઈ બીજાને વિશ્વાસમા લાવી શકે પણ પોતે વિશ્વાસમા આવી ન શકે;
 ૩ કોઈ પોતે વિશ્વાસમા આવે અને બીજાને પણ લાવી શકે;
 ૪ કોઈ પોતે વિશ્વાસમા ન આવી શકે અને બીજાને પણ વિશ્વાસમા લાવી ન શકે

[—સ્થ ૩૧૧]

(૧૦) જાતિસ પન્ન આદિ

પુરુષના પ્રકારના ઉ —

- (૧) ૧ જાતિસ પન્ન હોય પણ દુશ્મન પન્ન ન હોય;
 ૨. દુશ્મન પન્ન હોય પણ જાતિસ પન્ન ન હોય;

૩ અતિસ પન્ન હોય અને કુલસ પન્ન પણ હોય;

૪ અતિસ પન્ન ન હોય અને કુલસ પન્ન પણ ન હોય.

(૩) તેથી જ રીતે અતિસ પન્ન અને વલસ પન્નની
ચતુર્થ^૧ગી.

(૩) અતિ અને રૂપની ચતુર્થ^૧ગી

(૪) અતિ અને સુતની ચતુર્થ^૧ગી

(૫) અતિ અને શીલની ચતુર્થ^૧ગી.

(૬) અતિ અને આસ્તિકી ચતુર્થ^૧ગી.

(૭) કુલ અને વલની ચતુર્થ^૧ગી.

(૮) કુલ અને રૂપની ચતુર્થ^૧ગી.

(૯) કુલ અને સુતની ચતુર્થ^૧ગી

(૧૦) કુલ અને શીલની ચતુર્થ^૧ગી

(૧૧) કુલ અને આસ્તિકી ચતુર્થ^૧ગી.

(૧૨) વલ અને રૂપની ચતુર્થ^૧ગી.

(૧૩) વલ અને સુતની ચતુર્થ^૧ગી

(૧૪) વલ અને શીલની ચતુર્થ^૧ગી

(૧૫) વલ અને આસ્તિકી ચતુર્થ^૧ગી.

(૧૬) રૂપ^૨ અને સુતની ચતુર્થ^૧ગી.

(૧૭) રૂપ અને શીલની ચતુર્થ^૧ગી

(૧૮) રૂપ અને આસ્તિકી ચતુર્થ^૧ગી

(૧૯) સુત અને શીલની ચતુર્થ^૧ગી^૩

(૨૦) સુત અને આસ્તિકી ચતુર્થ^૧ગી

(૨૧) શીલ અને આસ્તિકી ચતુર્થ^૧ગી

[-સ્થા ૩૧]

૧ નોંધ ૧૧૫૪ કાથે સરગામણી મઠિ અર્થિ પ્રકત્ત્વને અતે

દિપ્ત ૧ ૧

(૧૧) સેવા કરનાર

યુગ્મ ચા. પ્રકારના છે —

- (૧) ૧ પોતાની સેવા કરે પણ બીજાની નહિ;
 ૨ બીજાની સેવા કરે પણ પોતાની નહિ;
 ૩ પોતાની સેવા કરે અને બીજાની પણ કરે;
 ૪ પોતાની સેવા ન કરે અને બીજાની પણ ન કરે.
- (૨) ૧ સેવા કરે પણ સામી સેવાની જાણ ન રાખે,
 ૨ બીજે પોતાની સેવા કરે જોમ થાકે પણ પોતે
 બીજાની સેવા ન કરે;
 ૩ સેવા કરે અને સામી સેવાની જાણ રાખે;
 ૪ સેવા ન કરે અને સામી સેવાની જાણ પણ ન
 રાખે.
- (૩) ૧ કામ કરી આપે પણ માનની અપેક્ષા ન રાખે;
 ૨ માનની અપેક્ષા રાખે પણ કામ ન કરી આપે;
 ૩ કામ કરી આપે અને માન પણ થાકે;
 ૪ કામ પણ ન કરે અને માન પણ ન થાકે.
- (૪) ૧ તેવી જ રીતે અલગકામ કરે પણ માન ન થાકે
 બેની પણ અલગકામી સમજી લેવી.
- (૫) તેવી જ રીતે અલગકામ કરે પણ માન ન થાકે
 તેની અલગકામી.
- (૬) અલગી યોજા વધારે પણ માન ન થાકે તેની
 અલગકામી.
- (૭) અલગી શુદ્ધિ કરે પણ માન ન થાકે તેની અલગકામી.
- (૮) ૧ રૂપ જ્યાં હોય પણ ધમ ન જ્યાં હોય;
 ૨ ધમ જ્યાં હોય પણ રૂપ અધમ રાખે;
 ૩ રૂપ પણ રાખે અને ધમ પણ રાખે;
 ૪ રૂપ પણ ન રાખે અને ધમ પણ ન રાખે.

- (૬) તેવી જ રીતે ધમ જ્યાં જે પણ જણને ન ઈડે
 ઇત્યાદિ ચતુર્થાંગી.
- (૧) તેવી જ રીતે પ્રિયધમ હોય પણ દ્વિધમ ન
 હોય ઇત્યાદિ ચતુર્થાંગી.

[- આ ૩૧]

(૧૨) સ્વાર્થી-પરાર્થી, સુખવ-દુઃખવ જ્યારે

પુરુષના આર પ્રકાર છે —

- (૧) ૧ સ્વાર્થી હોય પણ પરાર્થી ન હોય;
 ૨. પરાર્થી હોય પણ સ્વાર્થી ન હોય,
 ૩ સ્વાર્થી પણ હોય અને પરાર્થી પણ હોય;
 ૪ સ્વાર્થી પણ ન હોય અને પરાર્થી પણ ન હોય.
- (૨) ૧ કોઈ પ્રથમ દુઃખવ હોય અને પછી પણ દુઃખવ હોય;
 ૨ કોઈ પ્રથમ દુઃખવ હોય પણ પછી સુખવ હોય;
 ૩ કોઈ પ્રથમ સુખવ હોય પણ પછી દુઃખવ હોય;
 ૪ કોઈ પ્રથમ સુખવ હોય અને પછી પણ સુખવ હોય.
- (૩) ૧ કોઈ દુઃખવ હોય અને દુઃખવ પણ હોય;
 ૨ કોઈ દુઃખવ હોય પણ સુખવ હોય,
 ૩ કોઈ સુખવ હોય પણ દુઃખવ હોય;
 ૪ કોઈ સુખવ હોય અને સુખવ પણ હોય.
- (૪) ૧ કોઈ દુઃખવ હોય અને દુ પ્રત્યાનંદી (ઉપારને
 બદસી મળે તોય જ્ઞાન હ નહિ માનનાર) હોય;
 ૨. કોઈ દુઃખવ હોય પણ સુપ્રત્યાનંદી હોય;
 ૩ કોઈ સુખવ પણ દુપ્રત્યાનંદી હોય;
 ૪ કોઈ સુખવ અને સુપ્રત્યાનંદી હોય.

૧ નોંધ જરૂર છે કે સ્વાર્થાભ્યાસ કરે ત્યારે પ્રત્યક્ષને જાતે
 ધિ જ્ઞ ન

- (૫) ૧ કોઈ દુઝત હોય અને પાછો મરીને દુર્ગતિમાં
જવાનો હોય — દુર્ગતિગામી હોય;
૨. કોઈ દુઝત હોય પણ સુગતિગામી હોય;
૩ કોઈ સુઝત હોય પણ દુર્ગતિગામી હોય;
૪ કોઈ સુઝત હોય અને સુગતિગામી પણ હોય.
- (૬) ૧ દુઝત હતો અને દુઝતિમાં ગયો
૨. દુઝત હતો પણ સુગતિમાં ગયો;
૩ સુઝત હતો પણ દુર્ગતિમાં ગયો.
૪ સુઝત હતો અને સુગતિમાં ગયો.
- (૭) ૧ કોઈ પ્રથમ પણ તમ — અશ્વની હોય અને
પછી પણ તમ—અશ્વની હોય.^૧
૨. કોઈ પ્રથમ તમ પણ પછી જ્યોતિ — યની થાય;
૩ કોઈ પ્રથમ જ્યોતિ પણ પછી તમ
૪ કોઈ પ્રથમ જ્યોતિ અને પછી પણ જ્યોતિ
- (૮) તે ૯ પ્રભાણે તમ અને તમબલની ચતુર્થાંગી
બતાવી લેવી.
- (૯) તે ૯ પ્રભાણે તમ અને તમબલમાં રતિ પામનારની
ચતુર્થાંગી બતાવી લેવી.
- (૧૦) ૧ કોઈ પરિણાત કર્માં હોય અર્થાત્ કર્મબંધના
ક્ષરણભૂત બાણ જેવી જાદિગમેને તણ દીપેસો
હોય, પણ પરિણાત-સ રૂ ન હોય અર્થાત્ આદ્ય
રસ રૂ આદિ અભિલાષાઓનો ત્યાગ કરેલો
ન હોય.
૨. કોઈ પરિણાત-સ રૂ હોય પણ પરિણાત-કર્માં ન હોય

૧. જોડ પાસે સાથે કરનામણી માટે જુનિ પ્રકરણને જાતે

- ૩ કોઈ પરિણત ક્રમાં હોય અને પરિણત-સહ
પણ હોય;
- ૪ કોઈ પરિણત ક્રમાં પણ ન હોય અને પરિણત-
સહ પણ ન હોય
- (૧૧) ૧ કોઈ પરિણત ક્રમાં હોય પણ પરિણત-ગૃહસ્થાવાસ
ન હોય - અર્થાત્ વસ્ત્રાદિ ઊંડેસો ન હોય;
- ૨ કોઈ પરિણત-ગૃહસ્થાવાસ હોય પણ પરિણત-ક્રમાં
ન હોય;
- ૩ કોઈ પરિણત ક્રમાં હોય અને પરિણત-ગૃહસ્થાવાસ
પણ હોય;
- ૪ પરિણત ક્રમાં પણ ન હોય અને પરિણત-ગૃહસ્થા-
વાસ પણ ન હોય.
- (૧૨) તે જ પ્રમાણે પરિણત-સહ હોય પણ પરિણત-
ગૃહસ્થાવાસ ન હોય હત્યાદિ ચતુર્થી પણ
સમજી લેવી.
- (૧૩) ૧ પંદારી હોય પણ પસ્તોહારી ન હોય;
- ૨ પસ્તોહારી હોય પણ પંદારી ન હોય;
- ૩ પંદારી પણ હોય અને પસ્તોહારી પણ હોય;
- ૪ પંદારી ન હોય અને પસ્તોહારી પણ ન હોય.
- (૧૪) ૧ કોઈ જોહાદ છુલુની વહિ કરે પણ બીજા જોહાદ
છુલુની કાનિ કરે;
- ૨ કોઈ જોહાદ છુલુની વહિ કરે પણ બે છુલુની
કાનિ કરે;

- ૩ કોઈ બેની વૃદ્ધિ કરે પણ એકની હાનિ કરે;
- ૪ કોઈ બેની વૃદ્ધિ કરે અને બેની હાનિ કરે.

[—૨૧ ૩૨૦]

(૧૩) ક્રીડાત્વ આદિ

પુરુષના ચાર પ્રકાર છે —

- ૧ કોઈ ક્રીડાત્વ હોય અર્થાત્ લક્ષ્યને કારણે પરાક્રમ ઘાતવી શકે
- ૨ કોઈ ક્રીડાત્વ હોય અર્થાત્ કોઈ લક્ષ્યને કારણે મનમા જ પરાક્રમનો ભાવ ઘાતી થઈ, કામમા નહિ;
- ૩ કોઈ અલ્પ-હત્વ હોય અર્થાત્ કોઈ એવો હોય જે પોતાનું પરાક્રમ ટકાવી શકે નહિ;
- ૪ કોઈ સ્થિર-હત્વ હોય.

[—૨૧ ૩૨૧]

(૧૪) બા કરનાર, મેયસ્કર આદિ

પુરુષના ચાર પ્રકારના છે —

- (૧) ૧ બા કરે પણ બાને સાફ ન કરે;
૨ બાને સાફ કરે પણ બા ન કરે;
૩ બા કરે અને બાને સાફ પણ કરે;
૪ બા ન કરે અને બાને સાફ પણ ન કરે.
- (૨) તે જ પ્રમાણે બા કરે પણ બાની રક્ષા ન કરે
ઇત્યાદિ અતુર્ભગી સમજવી.
- (૩) તે જ પ્રમાણે બા કરે પણ બાનો શોધ ન કરે
ઇત્યાદિ અતુર્ભગી સમજી લેવી.
- (૪) ૧ કોઈ મેયસ્કર હોય અને ઉત્તરોત્તર મેયસ્કર રહે;
૨ મેયસ્કર હોય પણ ઉત્તરોત્તર પાપી બનતો નાથ.

- ૩ કેઈ પાપી હોય પણ ઉત્તરોત્તર મેલતર જને;
૪ પાપી હોય અને ઉત્તરોત્તર પાપી જનલો જાય.

- (પ) ૧ કેઈ ભાવથી મેલતર હોય પણ ક્રોધથી મેલતર સહ્ય હોય;
૨ કેઈ ભાવથી મેલતર હોય પણ ક્રોધથી પાપી સહ્ય હોય;
૩ કેઈ ભાવથી પાપી હોય પણ ક્રોધથી મેલતર સહ્ય હોય;
૪ કેઈ ભાવથી પાપી હોય અને ક્રોધથી પણ પાપી સહ્ય હોય.

- (૬) ૧ મેલતર હોય અને મેલતર મનાય,
૨ મેલતર હોય અને પાપી મનાય;
૩ પાપી હોય અને મેલતર મનાય;
૪ પાપી હોય અને પાપી મનાય.

- (૭) ૧ ભાવથી મેલતર હોય પણ ક્રોધથી મેલતર સહ્ય મનાય;
૨ ભાવથી મેલતર હોય પણ ક્રોધથી પાપી સહ્ય મનાય;
૩ ભાવથી પાપી હોય પણ ક્રોધથી મેલતર સહ્ય મનાય;
૪ ભાવથી પાપી હોય પણ ક્રોધથી પાપી સહ્ય મનાય.

- (૮) ૧ પ્રસાપક હોય પણ પ્રભાવક ન હોય;
૨ પ્રભાવક હોય પણ પ્રસાપક ન હોય;
૩ પ્રસાપક હોય અને પ્રભાવક પણ હોય;
૪ પ્રસાપક ન હોય અને પ્રભાવક પણ ન હોય.

૧ પ્રસાપક (૭) પા અને કરકમ મળી પ્રસાપકની જગ્યા પાપી ૭

- (૬) ૧ પ્રજાપતિ હોય પણ એવણાણી ન હોય;
 ૨ એવણાણી હોય પણ પ્રજાપતિ ન હોય
 ૩ પ્રજાપતિ હોય અને એવણાણી પણ હોય;
 ૪ પ્રજાપતિ ન હોય અને એવણાણી પણ ન હોય.
 [- ૧૫ ૩૪]

(૧૫) નિષ્કૃષ્ટ-અનિષ્કૃષ્ટ ભુધ-અભુધ આદિ

પુરુષના ચાર પ્રકાર છે —

- (૧) ૧ પ્રથમ નિષ્કૃષ્ટ-તપસ્યાથી દુઃશરીરી અને પછી પણ નિષ્કૃષ્ટ;
 ૨ પ્રથમ નિષ્કૃષ્ટ પણ પછી અનિષ્કૃષ્ટ;
 ૩ પ્રથમ અનિષ્કૃષ્ટ પણ પછી નિષ્કૃષ્ટ;
 ૪ પ્રથમ અનિષ્કૃષ્ટ અને પછી પણ અનિષ્કૃષ્ટ.
- (૨) ૧ નિષ્કૃષ્ટ-દુઃશરીરી અને નિષ્કૃષ્ટત્મા-અશુભાચી;
 ૨ નિષ્કૃષ્ટ અને અનિષ્કૃષ્ટત્મા
 ૩ અનિષ્કૃષ્ટ અને નિષ્કૃષ્ટત્મા;
 ૪ અનિષ્કૃષ્ટ અને અનિષ્કૃષ્ટત્મા
- (૩) ૧ ભુધ-સત્ક્રિયાશીલ અને ભુધ-વિવેક્ષી;
 ૨ ભુધ-સત્ક્રિયાશીલ પણ અભુધ અવિવેક્ષી;
 ૩ અભુધ-અસત્ક્રિયાશીલ પણ ભુધ-વિવેક્ષી;
 ૪ અભુધ-અસત્ક્રિયાશીલ અને અભુધ-અવિવેક્ષી.
- (૪) ૧ ભુધ અને ભુધહૃદય;
 ૨ ભુધ અને અભુધહૃદય,
 ૩ અભુધ અને ભુધહૃદય,
 ૪ અભુધ અને અભુધહૃદય.

૧ એટલે તપસ્યાથી દુઃશરીરી અને હૃદય પ્રકારને બતાવે છે.

- (૫) ૧ આત્માનુકંપી પણ પરાનુકંપી નહિ;
 ૨ પરાનુકંપી પણ આત્માનુકંપી નહિ;
 ૩ આત્માનુકંપી અને પરાનુકંપી;
 ૪ આત્માનુકંપી ન હોય અને પરાનુકંપી પણ ન હોય

[—સ્થા ૩૧૧]

(૧૬) મિત્ર-અમિત્ર, મુક્ત-અમુક્ત આદિ

પુરુષના વ્યવસ્થા પ્રકાર છે —

- (૧) ૧ કોઈ મિત્ર સસારીમિત્ર હોય અને કોઈ મિત્ર
 કલ્યાણમિત્ર પણ હોય;
 ૨ કોઈ સસારીમિત્ર હોય પણ કલ્યાણમિત્ર ન હોય;
 ૩ કોઈ અમિત્ર સસારમાઅમિત્ર પણ કલ્યાણ-
 મિત્ર હોય;
 ૪ કોઈ અમિત્ર સસારઅમિત્ર અને કલ્યાણઅમિત્ર
 હોય.
- (૨) ૧ કોઈ અતઃકરણથી મિત્ર હોય અને મિત્રરૂપ-
 બાહ્યાચારથી પણ મિત્ર હોય;
 ૨ કોઈ અતઃકરણથી મિત્ર હોય પણ અમિત્રરૂપ-
 બાહ્યાચારમા અમિત્રરૂપ હોય;
 ૩ કોઈ અમિત્ર અતઃકરણથી હોય પણ બાહ્યાચારે
 મિત્ર હોય;
 ૪ કોઈ અમિત્ર અતઃકરણથી હોય અને બાહ્યાચારે
 પણ અમિત્ર હોય.
- (૩) ૧ દાંડવ્યથી મુક્ત હોય અને જાવથી પણ
 મુક્ત હોય;
 ૨ કોઈ દાંડવ્યથી મુક્ત હોય પણ જાવથી મુક્ત ન હોય;

- ૩ કોઈ કબ્જથી અમુખ હોય પણ ભાવથી મુખ હોય;
 ૪ કોઈ કબ્જથી અમુખ હોય અને ભાવથી પણ
 અમુખ હોય

- (ક) ૧ કોઈ મુખ હોય અને મુખરૂપ હોય અર્થાત્ મુખ
 જેવો રેખાય પણ ખરો;
 ૨ કોઈ મુખ હોય પણ અમુખરૂપ હોય અર્થાત્
 મુખ જેવો રેખાય નહિ
 ૩ કોઈ અમુખ હોય પણ મુખરૂપ હોય
 ૪ કોઈ અમુખ હોય અને અમુખરૂપ પણ હોય
 (સ્થ ૩૧૧)

૩ પાશ્વ ભેદો

પુરુષના પાશ્વ પ્રકાર છે —

- ૧ કૃતિસત્વ — સત્ત્વજન્ય પરાક્રમવાળો;
- ૨ દીપ્તિસત્વ — સત્ત્વજન્ય મનમા પરાક્રમવાળો
- ૩ ચક્ષુસત્વ — અભિર પરાક્રમવાળો
- ૪ શ્રીરસત્વ;
- ૫ કૃતિમનસત્વ — વધ માન પરાક્રમવાળો

[સ્થ ૧૧૧]

દિગ્વર્ણ

- ૧ જોઈ પર જરામાં સત્પુરુષ — અસત્પુરુષ — સરખાવેલ નુતર
 (૧ જા) જા જાર કાલણથી અસત્પુરુષને ભલશે — (૧) વચ્ચે પૂજ્ય
 જ્ય એ જીવના રોલ કદી જાયે — એ પૂજ્ય હોય તો જાણે કહેવું જ શું ?
 (૨) જીવના કુણ નિષે પૂજ્યા કર્યા મૌન રહે તો જાણે વચ્ચે પૂજ્ય
 તો રહે કહે ?
 (૩) જીવના રોલ નિષે પૂજ્યા કર્યા થાયે નહિ — તો જાણે વચ્ચે
 જાણે તો પૂજ્ય રોલ રહે કહે ?

(૪) પેટાની પ્રથસા તે વચર પૂજ્ય જ્યુ કરવા મઠી બર
તે પૂજ્યામાં જ્યારે તે મું મું ન કરે ?

સપુત્રનાં વજ્રજ્ઞ બાવી ભેદમાં છે —

(૧) જીવન્ય દેશને પૂજ્યા કરતે પ્રથ ન કરે.

(૨) જીવન્ય પ્રથસા વચર પૂજ્યે જ્યુ કરે.

(૩) પેટાના દેશને વચર પૂજ્યે જ્યુ કરી જાયે.

(૪) પેટાની પ્રથસા તે પૂજ્યા કરતે જ્યુ ન કરે.

જીવન્ય બેઠ પ્રથમે નિશ-પ્રથસાએ વિષય કરિ ન જા પ્રથમે
જ્યુત્તમો રાષ્ટ્રી છે.

(૧) ઠેક બેસા દેશ છે એ નિશ પુજ્યા રાષ્ટ્રનાં નિશ કરે છે
જ્યુ પ્રથસા રાષ્ટ્રની પ્રથસા નથી કરે.

(૨) ઠેક બેસા દેશ છે એ પ્રથસા રાષ્ટ્રની રાષ્ટ્રનાં પ્રથસા તે
કરે છે જ્યુ નિશની નિશ નથી કરે.

(૩) ઠેક બેસા દેશ છે નિશ કે પ્રથસા કરે કરે નથી.

(૪) ઠેક બેસા દેશ છે એ નિશની નિશ અને પ્રથસા રાષ્ટ્રની
પ્રથસા જ્યુ રાષ્ટ્ર કરે કરે છે.

જા ચારમાં જ્યુ રાષ્ટ્ર બેસા પ્રથસા બનાવતે પેટાની પીઠની
મું કે ચીલ નવારો વેધવાથી જ્યુ ન ચારમાં જ્યુ વચરે બેસે.
જ્યુ સમયનાં કરે તેથી બે વાત જાણ ન રાખી અને મું કે રાષ્ટ્ર
નવારો જ્યુ — જ્યુ છે કરજ્યુ તે કરજ્યુ છે — બારમાં કરે વચરે કરે
કરે અને મું ન કરે તે તે બેસે છે. બારમાં કરે અને બેસે
નિશ પુજ્યા થી જ્યુ છે — ૪ ૧૫, ૧૬ ૧૭.

૮. જીવન્ય વચર રાષ્ટ્રી સરવાળાં — સરવાળાં પુજ્યા
પ્રકાર (૧) — (૧) બાર પુજ્યા રાષ્ટ્રી એ પેટા દિશક દેશ, બીજો
દેશ બાર દેશ બારની દેશ અને બારવાળી દેશ.

(૨) બારપુજ્યા રાષ્ટ્રી એ પેટા જ્યુ કરવા દુરંદરને દેશ
અને જીવને જ્યુ બે દુરંદરના રાષ્ટ્રના બાર છે.

(૩) સપુત્ર રાષ્ટ્રી એ પેટા બારિશક દેશ, રાષ્ટ્ર દેશ રાષ્ટ્રી
કરવા ન દેશ નિશની દેશ અને સરવાળી દેશ.

(૪) સપુત્ર રાષ્ટ્રી એ પેટા સપુત્રી તે દેશ જ્યુ જીવને
જ્યુ સપુત્રી બનાવવા પ્રથસાની દેશ.

૧ જોડ પદ પરા સાથે સરખામણી :— અનુસારમાં મિ. જાડે
વડાજી પદ મળે છે —

- (૧) રૂપ પ્રમાણ અને રૂપ પ્રકાર-
- (૨) શાળા પ્રમાણ અને શાળા પ્રકાર
- (૩) ગુણ પ્રમાણ અને ગુણ પ્રકાર
- (૪) ધર્મ પ્રમાણ અને ધર્મ પ્રકાર

(- ५३ -)

(-v v) 0 ba puzjokkuk Ts a Da

କ. କୌଣସି ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ — କିମ୍ବା କୌଣସି ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ (ସଂସଦ)ରେ ଯୋଗଦାନ କରିବା ପାଇଁ —

- (1) अभिहित सुवर्णन हेतु सचन अर्ध होत अथ नानाप्रकार
नाना न होत होत

(૨) ડેવિડે એ જ્યારે મુલ મિલકતને તેના બંધારે હામલરે બાકાતમાં રાખેલો હોય

() ડેઈલિ સુપરન તેમ જ બુ યેન બુ ડોલ જુ તેમ જારિ
નિયમિતિ બાબતુર્થ જારિ ન મુકુ ડોલ

(૪) ઠાંઠાં બસુમતી દેવ અને શુભે જાણનાર્થી જાણ થઈને દેવ.

સાથે સમયમાં અને પ્રગતિના પાલનને અર્થમાં અર્થમાં પણ—
અર્થમાં અર્થમાં — અર્થમાં ૧૨૯, ૧૩૦

૯. બીજા ૫૨૫૨૧ સ્થાને કારખાખવળી :- બાપી સ્થાને કારખાખવળી (૫૨) કારખાખવળી :-

- (1) એ ન પાછળ કિલ હો છે ન પાછળ
- (2) એ પાછળ કિલ હો છે જલ પાછળ નહિ;
- (3) એ પાછળ કિલ હો છે જલ પાછળ નહીં હાલો;
- (4) એ રૂપ-પદ બાને કિલ હો છે.

આ પાઠે જાતા મુશ્કેલી વિવિધ રીતે જાણવા જુ મહત્તરમાં
(૪૫૫ ૬૬, ૬૮ ૬૯) પાઠ, -૧) કરનામાં મુશ્કેલી ૦

જ્ય સૌથી જાણકારે સત્યના જાહેર કરે છે. (ભગ્વ ૪૪૫)

and you are interested in the

૯. જોઈ પરપરા સાથે સરખામણી — જનુતરમાં જાને મક્કી
 ૪ જુમ્મીને ૭ તે જા પ્રમાણે — (૧) વમ અને વમવરવલ્લ — એ નીચ
 પ્રવર્ત જન્મ એ એકો જાની રીતે ૧ જા દોલ દલસે દોલ જલ્લ તેનાં
 દોલે જલ્લ એ દલસાં દોલ તે તે જા મરિયા જલ્લને

૧. વમ અને જ્યોતિષવરવલ્લ — નીચ કુલમાં જન્મવા જાતે એ
 મુકરિત દોલ.

૩ જ્યોતિ અને વમવરવલ્લ — કમ્મ કુલમાં જન્મી જાતે એ
 દુકરિત દોલ.

૪ જ્યોતિ અને જ્યોતિષવલ્લ — કમ્મકુલમાં જન્મી અને મુકરિત જલ્લ
 દોલ ૪૮૫.

જા ૪ વલ્લને કુલકપ્રકારિમાં જલ્લ કટી ૭. ૪ ૧૦

૧. જોઈ પરપરા સાથે સરખામણી : — જાની સાથે જનુતરની
 (૪ ૧૩૬) જુમ્મીની સરખાવવા એવી ૭ — (૧) જઈ એવો દોલ ૭ એ
 દોલ સમાધિ અને પ્રકારે જલ્લવાએ નથી જોવાયો, (૨) જઈ એવો
 દોલ ૭ એ જોઈની જલ્લવા સાથે જલ્લ સમાધિ અને પ્રકારે નહિ, (૩)
 જઈ એવો દોલ ૭ એ દોલ-સમાધિને જલ્લવાને જોવાડે જલ્લ પ્રકારે
 નહિ, () જઈ એવો દોલ ૭ એ દોલ, સમાધિ અને પ્રકારે એ પ્રકારેની
 જલ્લવા સાથે ૭

જા ૪ પ્રમાણે જોઈ એક જુમ્મીની જલ્લ ૭ તેમાં તે ૪ જલ્લને
 જઈને કુલક વરેરવા વિચાર ૭ — (૪ ૧૩૭)

૨૧ જોઈ પરપરા સાથે સરખામણી : — જાની મૂલ સ્થા-
 નાંતરમાં જિલ્લે વાલ જા જિલ્લે માત્ર ૭ તેને જાઈ એ દોલકુલાર નથી
 ૭ અને પ્રકાર સવત્ર એ એમ જા ૪૭ ૭ જલ્લ જા ૪ જુમ્મીનીને
 જનુતરની નીચેની જુમ્મીની સાથે એકબીને વાળાંત્ર, તે એક નવા જ
 જાઈની સુધિ વાલ ૭ —

(૧) જઈ એવો દોલ ૭ એ કાવળી જિલ્લ — કમ્મ જલ્લ વિતરથી
 જનિજ — જાલ્લ દોલ.

(૨) જઈ એવો દોલ એ કાવળી જનિજ જલ્લ વિતરથી જિલ્લ દોલ;

(૩) જઈ કાવળી અને વિતરથી જનિજ દોલ;

(૪) જઈ કાવળી અને વિતરથી જિલ્લ દોલ

જા જાઈ જાની સમાવજ જનુતરમાં વિતરથી જાવવામાં જાની
 ૭. (— જનુતર ૪ ૧૩૮)

१. जोड़ पढ़ाया था। करमागकी - अक्षरार्थ में। नव
वर्ष में यह नव है -

- (1) ૧૫ પ્રશ્ન, જાણે ૧૫ પ્રશ્ન-
(૨) ૧૫ પ્રશ્ન, જાણે ૧૫ પ્રશ્ન-
(૩) ૧૫ પ્રશ્ન, જાણે ૧૫ પ્રશ્ન-
(૪) ૧૫ પ્રશ્ન, જાણે ૧૫ પ્રશ્ન-

(-MgR y 94)

ଜଣକ ଓ ଜଣ ପ୍ରାଣହୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲା (—୪୨୨)

୧. ଜୌହ ୩୨ ୧୫୨ ୧।ସି ପ୍ରାୟାସପୁରୀ :— ୩୫ କୁହାଁକିଣି ଚାଣି
 କୁହାଁକି (୧୫)କି ଚାଣିକି କୁହାଁକି ଚାଣିକି ଚାଣି ଓ —

- (1) କେବଳ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ସା. ସ. ସମ୍ପଦ ଥିବା ଯୋଗେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ନ ହେଉଥିବା ଯୋଗେ।

- (૧) જાહેરિ ધેડુ જમ્મ કલ મિલનીને લેવા કરને સુખાલે જાડાસાઈ
સાલુ લેવુ

- (३) शक्ति कुञ्जल तो मनु येवन्तु होय च्छ तेन करि निश्चरि कारणस्य कथा न भउउ होय

- (४) किन्तु जलवायु दोष को सुधो जायसक्या भन्नु हर्षार्थ होय
सक्य, उभयदि को प्रहारी प्रहारी को जायसक्या जायसक्या भन्नु—

सुभाषचन्द्र ० - भा. ५ पृ. १३१-१३२.

૮. જોઈ ૧૨૫૨૧ સાથે ધરખામણી — જાનની ૨૫૧ ધરખામણી
 બહુવર્ણી (૪૫૧) જુઓ —

- (1) કે ન પાસનું કિલ હો છે ન પસંદ
- (2) કે પસંદ કિલ હો છે પણ પાસનું નહિ;
- (3) કે પાસનું કિલ હો છે પણ પસંદ નથી કર્યો
- (4) કે સુ-અનુભવિત કિલ હો છે

જાત શાકે જાતના મનુષ્યોની વિવિધ રીતે જ્ઞાપના થયું ન હોય ત્યાં
(૪૧૧ સુદ ૮ સુદ પા.૩,૨) કલ્યાણમાં જાતની ઊ

આ સીમાં ૧૭૭૭ એ સ્થાપના કરેલું હોવા હોય છે. (પાન ૪૬૫)

100-443887-100

૮. જોડ પદપદા સાથે સરખામણી — અનુત્તરમાં જાને મળવી જ મુશ્કેલી છે તે મા પ્રખણ્ણે — (૧) તમ અને તમપરચક્ષુ — એ નીચ પ્રકારે જન્મ થે એટલે જાણી રીને કુ ખી હોય હજોત હોય જ્ય તેનાં દેહો જ્ય એ હજોત હોય તો તે મા પ્રકારમાં વચ્ચે.

૧. તમ અને તમોવિપરચક્ષુ — નીચ પ્રકારમાં જન્મવા કર્તા એ મુશ્કેલી હોય.

૨. જોડિ અને તમપરચક્ષુ — જન્મ પ્રકારમાં જન્મ કર્તા એ દુશ્કેલી હોય.

૩. જોડિ અને જોડિવિપરચક્ષુ — જન્મ પ્રકારમાં જન્મ અને મુશ્કેલી જ્ય હોય. ૧.૮૨

જા જ વસ્તુને પુરુષપ્રકારમાં જ્ય કરી છે ૪ ૧૦

૧. જોડ પદપદા સાથે સરખામણી : — જાણી સાથે અનુત્તરની (૧) ૧૩૧) વસ્તુની સરખામણ એવી છે — (૧) જોડ એવા હોય છે એ જોડ, સમપ્રિ અને પ્રકારને પૂર્ણતાને નથી જોવાડોય; (૨) જોડ એવા હોય છે એ યોગની પૂર્ણતા સાથે જ્ય સમપ્રિ અને પ્રકારની નહિ (૩) જોડ એવા હોય છે એ યોગ-સમપ્રિને પૂર્ણતાને જોવાડે જ્ય પ્રકારને નહિ; (૪) જોડ એવા હોય છે એ યોગ, સમપ્રિ અને પ્રકાર એ ત્રણેની જોડ સાથે છે.

જા જ પ્રખણ્ણે જોડ એક વસ્તુની જ્ય છે તેમાં તે જ કહેલો હોયે વસ્તુના વચ્ચેના વિચાર છે — (૪ ૧૩૦)

૧૧. જોડ પદપદા સાથે સરખામણી — જાણી મૂળ સામ-નિર્મા જિને વામ જા જિને મામ છે તેને જામ મે યોગાનુચાર મેથી છે અને પ્રકાર કર્તા મે એમ જ મુ છે જ્ય જા જ વસ્તુનીને અનુત્તરની નીચેની વસ્તુની સાથે મેકરોને વચ્ચે, તો એક નવા જ જામની સુરિ વામ છે —

(૧) જોડ એવા હોય છે એ કારણી નિહા — કાન જ્ય વિતથી જાનિહા — જાનિહા હોય.

(૨) જોડ એવા હોય એ કારણી જાનિહા જ્ય વિતથી નિહા હોય,

(૩) જોડ કારણી અને વિતથી જાનિહા હોય;

(૪) જોડ કારણી અને વિતથી નિહા હોય.

જા ચારે જાનની સમજા અનુત્તરમાં વિસ્તારથી જાવવામાં જાણી છે. (— અનુત્તર ૪ ૧૩૮)

પુરુષવિરોધના બેદો

જૂગ - યાકરના ચાર બેદ છે —

- ૧ દરિયો (દિવસમા અમુક કાલક કામ કરે અને અમુક પૈસા આપવા - એવો નિજમ કરી કામ કરનાર);
૨. ઘાસજાત (ઘાસમા સાથે કામ કરવા લીરેડ હોય ન);
- ૩ ઉચ્ચતાજૂગ (આસિક ચમારથી કામ કરનાર નિષ મિલ નોડર);
- ૪ કાજાજૂગ (ઝિખ, કામ કરનાર ખાજુસ).
[—સ્થ ૧૭]

શુ ના ચાર પ્રકાર છે —

- ૧ હામાગુ (અરિદતો); ૨ તપચાર (અજુગર);
- ૩ ઠાનગુ (ફોર); ૪ મુહમર (ચમુદયો).
[—સ્થ ૩૦]

પુનઃ ચાર પ્રકારના છે —

- ૧ અનિજન (પિતાને દષ્ટી ભાવ તપા); ૨ અનુ જન (પિતાની બગેજની કરે તપા); ૩ અવજન (પિતાથી મર્ષન વતરીમા લીન); ૪ તપચાર.
[—સ્થ ૧૧]

મેઘ ચાર પ્રકારના છે —

૧ પેદા કરે પણ સફાઈ ન કરે; ૨ સફાઈ કરે પણ પેદા ન કરે; ૩ પેદા કરે અને સફાઈ પણ કરે; ૪ પેદા પણ ન કરે અને સફાઈ પણ ન કરે.

માતાપિતા પણ મેઘની જેમ ચાર પ્રકારનાં છે

[—સ્થા ૩૪૧]

મેઘ ચાર પ્રકારના છે —

૧ દેશવધી પણ સુવવધી નહિ ૨ સુવવધી પણ દેશવધી નહિ; ૩ દેશવધી અને સુવવધી; ૪ દેશવધી પણ નહિ, સુવવધી પણ નહિ.

તેથી ૪ રીતે શબ્દ પણ ચાર પ્રકારના છે —

૧ દેશાધિપતિ હોય પણ સુવાધિપતિ ન હોય;
૨ સુવાધિપતિ હોય પણ દેશાધિપતિ ન હોય;
૩ દેશાધિપતિ હોય અને સુવાધિપતિ પણ હોય;
૪ દેશાધિપતિ ન હોય અને સુવાધિપતિ પણ ન હોય.

[સ્થા ૩૪૧]

પુત્ર છઠા છે —

૧ આત્મજ (પિતાથી ઉત્પન્ન થયેલ); ૨ કૌતુજ (માતામાં પિતાના વીર્યથી નહીં પણ બીજાના વીર્યથી થયેલો); ૩ હતક (પુત્ર તરીકે કોઈને અપાયેલો); ૪ વિનયિત (શિષ્ય); ૫ બ્રાહ્મણ (તેના ઉપર પુત્ર જેવો કોઈને સ્નેહ હોય તે); ૬ મીઠા (માત્ર ખુશામત પાત્ર પાત્રને કોઈને પુત્ર કહેવો હોય); ૭ શોધીત (સૌમ્યને પ્રતાપે કોઈને પ્રેમ અમરિત કરી શકે તેવો); ૮ સંવર્ધિત (જનના પુત્ર); ૯ અપયાચિતક (દેવતાસાધના ન્યા) અથવા અપયાચિતક (સિવ); ૧૦ ધર્માન્તેવાસી.

[—સ્થા ૩૪૨]

તસ્વૈય ચાર છે—

- (૧) ૧ સમુદ્ર તરવા ચાહે અને સમુદ્રને તરી બચ
૨ સમુદ્ર તરવા યાહે અને જો પદ તરે;
૩ ગોપ્પદ તરવા ચાહે અને સમુદ્ર તરે;
૪ ગોપ્પદ તરવા ચાહે અને ગોપ્પદ તરે.
- (૨) ૧ સમુદ્ર તરી બચ પણ સમુદ્રે વિચાર પામે;
૨ સમુદ્ર તરી બચ પણ ગોપ્પદે વિચાર પામે;
૩ જો પદ તરી બચ અને સમુદ્રે વિચાર પામે;
૪ જો પદ તરી બચ અને જો પદે વિચાર પામે.

[—સ્થ ૩૫]

આલવક (આલવિકા બહાવનાર) પાંચ પ્રકારના છે—

૧ અતિઆલવક (સ્વભવિનાં શુભગ્રાન ગ્રાપ્તે આલવિકા બહાવ); ૨ કુલઆલવક; ૩ કમ આલવક (વશપરપદથી આસ્થો આવતો હોયો જે શીખવો ન પડે—તેના વડે કમણી કરનાર); ૪ સિદ્ધઆલવક (આચાર પાસે શીખ્યા વિના ન આવડે તેનું જ્ઞાન—તે જ્ઞાને કમણી કરનાર); ૫ સિદ્ધિઆલવક (વેચાણી).

[—સ્થ ૪૦]

અતિઆય મનુષ્યો છ પ્રકારના છે—

૧ બળદ ૨ કસદ ૩ વૈરિક; ૪ વૈરિક; ૫ કાસ્તિ; ૬ સુસુવ

આ છયે ઇન્દ્રિય અતિના સમજવા

નોંધ પરપદ સારી સરખામણી થઈ જાય પ્રત્યક્ષે બંદે
પિપ્પલ ન ૧

કૃત્વાચ મનુષ્યો ॥ પ્રકારના છે —

૧ ઉમ્મ, ૨ બોમ, ૩ રાજન્ય, ૪ ઇન્દ્રવાકુ ૫
સ્યતુ ૬ કીરવ

[—સ્વા ૪૯૦]

મૂલ ગોત્ર સાત છે —

૧ કાસ્યપ; ૨ ગૌતમ; ૩ વત્સ; ૪ કૃત્સ ૫
કૌશિક; ૬ માલ્ય, ૭ વાશિષ્ઠ.

તેમાં ૭ કાસ્યપ છે તે સાત પ્રકારના છે —

૧ કાસ્યપ; ૨ શાલ્વિષ્ઠ, ૩ ગૈત્ય, ૪ બાહ ૫
મૌલકી; ૬ વર્ષપ્રેક્ષકી; ૭ વપકૃષ્ણ

તેમાં ૭ ગૌતમો છે તે સાત પ્રકારના છે —

૧ ગૌતમ; ૨ બાલ્ય; ૩ ભારદ્વાજ; ૪ અગિરસ;
૫ શકૃચાલ; ૬ ભલ્લકાલ ૭ ઉલ્લસત્માલ

તેમાં ૭ વત્સો છે તે સાત પ્રકારના છે —

૧ વત્સ; ૨ આ નેય; ૩ મૈત્રિક; ૪ સ્વામિલી;
૫ શૈલક ૬ અસ્તિસેન; ૭ વીતકમ

તેમાં ૭ કૃત્સ છે તે સાત પ્રકારના છે —

૧ કૃત્સ ૨ મૌહ્યાલાયન; ૩ પિંચલાયન; ૪
કૌશિક ૫ મહલી; ૬ હાસ્તિ; ૭ સૌમ્ય

તેમાં ૭ કૌશિક છે તે સાત પ્રકારના છે —

૧ કૌશિક ૨ કલ્યાયન; ૩ શાલકાચલ ૪ એલિકાચલ;
૫ પાલિકાચલ; ૬ આપ્તેય ૭ લીકિત્ય

તેમાં ૭ માંડવ્ય ॥ તે સાત પ્રકારના છે —

૧ માંડવ્ય; ૨ અષ્ટિક; ૩ સમુદ્ય; ૪ તેલ; ૫
એલાપત્ય; ૬ કૌશિક; ૭ ક્ષાણચલ

તેમાં જે વાંચિત છે તે સાત પ્રકારના છે —

૧ વાચિક, ૨ ઉચ્ચન, ૩ નાયકૃષ્ણ, ૪ અપ-
પ્રત્ય, ૫ કીર્તિત્વ, ૬ સ-પી, ૭ પાસચર.

[—સ્થ ૧૧૧]

વનીપ્ત (સાચક) પાંચ છે

૧. અતિથિ, ૨. કૃષ્ણ, ૩. જ્ઞાન, ૪. જ્ઞાન,
૫. મમલુ

[—સ્થ ૧૧૨]

દિગ્વિષ્ણુ

૧. જોઈ જાણવા કાંઈ સરનામકથી — જાણી કાંઈ જાણવર
(૭૧૧) ની સંપત્તિથી સરનામવા એવી છે તે જા —

() જોઈ પુણ્ય સિવા કોઈ છે એ જોઈ વાર દુષ્ટિ કરે દુષ્ટિથી જ સ્થિ

(૧) જોઈ પુણ્ય સ્થાન તે કોઈ જાણ દુષ્ટિ કરે

(૨) જોઈ પુણ્ય સ્થાન કરી સ્થિતિ જાણ છે

() જોઈ પુણ્ય સ્થાન કરી જાણવા કરે છે

(૫) જોઈ પુણ્ય સ્થાન કરી વસ્તુ જાણ છે

(૬) જોઈ પુણ્ય સ્થાન કરી પ્રતિષ્ઠાવાળું સ્થાન

(૭) જોઈ પુણ્ય સ્થાન કરી વસ્તુ જાણ કરે જાણવા કરે જાણવા

જોઈ છે

પુરુષની ઉપમાઓ

૧ વૃક્ષની તથા વૃક્ષ સ્ત્રી બંધીની ઉપમા

પુરુષના ત્રણ પ્રકાર છે —

- ૧ પત્રોપેત વૃક્ષ જેવા; ૨ પુષ્પોપેત વૃક્ષ જેવ; ૩ ફલોપેત વૃક્ષ જેવા

[સ્થા ૧૧૮]

વૃક્ષ ચાર પ્રકારનાં છે —

- ૧ પત્રોપેત; ૨ પુષ્પોપેત, ૩ ફલોપેત; ૪ છત્રોપેત.
પુરુષ પણ વૃક્ષ જેમ ચાર પ્રકારના છે —

[સ્થા ૩૧૩]

વૃક્ષના ચાર પ્રકાર છે —

- (૧) ૧. કેઈ વૃક્ષ દ્રવ્યથી ભર્યું હોય છે અને ભાવથી પણ ભર્યું હોય છે;
૨. કેઈ વૃક્ષ દ્રવ્યથી ભર્યું પણ ભાવથી નીચું હોય છે;
૩. કેઈ વૃક્ષ દ્રવ્યથી નીચું હોય છે પણ ભાવથી ભર્યું હોય છે;
૪. કેઈ વૃક્ષ દ્રવ્યથી નીચું હોય છે અને ભાવથી પણ નીચું હોય છે.
- (૨) ૧. કેઈ વૃક્ષ દ્રવ્યથી ઉન્નત હોય છે અને ભાવથી ઉન્નતપરિણામી હોય છે;
૨. કેઈ વૃક્ષ દ્રવ્યથી ઉન્નત હોય છે પણ ભાવથી નીચપરિણામી હોય છે;

૩ કોઈ વૃક્ષ દ્રવ્યથી નીચું હોય છે પણ ભાવથી ઉત્તરપશ્ચિમી હોય છે;

૪ કોઈ વૃક્ષ દ્રવ્યથી નીચું હોય છે અને ભાવથી પણ નીચપશ્ચિમી હોય છે

(૩) તે જ પ્રમાણે ઉત્તરદેશની ચતુર્થાંશી સમજા સેવી

(૪) ૧ કોઈ વૃક્ષ દ્રવ્યથી સીધું હોય અને ભાવથી પણ સીધું હોય;

૨ કોઈ વૃક્ષ દ્રવ્યથી સીધું પણ ભાવથી વાંકું હોય;

૩ કોઈ વૃક્ષ દ્રવ્યથી વાંકું હોય અને ભાવથી સીધું હોય;

૪ કોઈ વૃક્ષ દ્રવ્યથી વાંકું હોય અને ભાવથી પણ વાંકું હોય

(૫) તે જ પ્રમાણે સીધું - પશ્ચિમની ચતુર્થાંશી સમજા સેવી

(૬) તે જ પ્રમાણે સીધું - દેશની સમજા સેવી;

આ છબે પ્રકારની ચતુર્થાંશીએ વૃક્ષની ઉપમાએ પુરુષની પણ સમજા સેવી. તેમજ —

(૧) ૧ કોઈ પુરુષ વૃક્ષની જેમ દ્રવ્યથી જીવો હોય અને ભાવથી પણ જીવો હોય,

૨ કોઈ પુરુષ વૃક્ષની જેમ દ્રવ્યથી જીવો હોય પણ ભાવથી નીચો હોય;

૩ કોઈ પુરુષ વૃક્ષની જેમ દ્રવ્યથી નીચો હોય પણ ભાવથી જીવો હોય

૪ કોઈ પુરુષ વૃક્ષની જેમ દ્રવ્યથી નીચો હોય અને ભાવથી પણ નીચો હોય

આ ૪ પ્રમાણે બાકી પાંચ પુરુષ ચતુર્થગોત્રીએ પણ મદ્યવી સેવી. ૧

કેર (મજરી) ચાર પ્રકારના છે —

૧ આબાનો કેર, ૨ તાલનો કેર, ૩ વલ્લિનો કેર, ૪ મેકૂલિયાણાનો (ગાડવના શીખા જેવી વનસ્પતિનો) કેર.

પુરુષો પણ એ ચાર કેર જેમ ચાર પ્રકારના છે

[સ્થા ૧૧૧]

પર ચાર છે —

૧ બસિપત્ર (તળાવ); ૨ કરપત્ર (કરવત); ૩ છુપ્ત (છરી); ૪ કલમ્બચીરિકા (શરણ)

આ ચાર પત્રોપમ પુરુષ પણ ચાર છે

[સ્થા ૩૪૬]

પુરુષ ચાર પ્રકારના છે —

૧ રૂપસ પત્ર હોય પણ ન હોય પત્ર ન હોય;
૨ ગ હોય પત્ર હોય પણ રૂપસ પત્ર ન હોય;
૩ રૂપસ પત્ર પણ હોય અને ગ હોય પત્ર પણ હોય;
૪ રૂપસ પત્ર ન હોય અને ગ હોય પત્ર પણ ન હોય.

પુરુષની જેમ પુરુષ પણ ચાર પ્રકારના છે —

૧ રૂપસ પત્ર હોય પણ શીલસ પત્ર ન હોય;
૨ શીલસ પત્ર હોય પણ રૂપસ પત્ર ન હોય;
૩ રૂપસ પત્ર હોય અને શીલસ પત્ર પણ હોય;
૪ રૂપસ પત્ર ન હોય અને શીલસ પત્ર પણ ન હોય.

[સ્થા ૩૧]

[સ્થા ૧૩૧]

૧ એક બીજા પ્રકારે રજાની ચતુર્થગોત્રી વચ્ચે પુરુષને બાળ્યાર્થે જણાવે છે. — પુરુષપ્રકરણ ૪ ૧૮.

- (૧) ૧ કોઈ પુરુષ વગ્ન જેમ દ્રવ્યથી શુદ્ધ હોય અને ભાવથી પણ શુદ્ધ હોય,
 ૨ કોઈ પુરુષ વગ્ન જેમ દ્રવ્યથી શુદ્ધ હોય પણ ભાવથી અશુદ્ધ હોય
 ૩ કોઈ પુરુષ વગ્ન જેમ દ્રવ્યથી અશુદ્ધ પણ ભાવથી શુદ્ધ હોય
 ૪ કોઈ પુરુષ વગ્ન જેમ દ્રવ્યથી અશુદ્ધ હોય અને ભાવથી પણ અશુદ્ધ હોય.

(૨-૩) આ ૯ પ્રમાણે વગ્ન જેમ શુદ્ધ-પરિણત અને શુદ્ધ-રૂપની પણ યનુર્ભગીએ સમજી લેવી.
 [—અ. ૧૩૦]

- (૧) ૧ કોઈ વગ્ન દ્રવ્યથી શુદ્ધિ હોય અને ભાવથી પણ શુદ્ધિ હોય,
 ૨ કોઈ વગ્ન દ્રવ્યથી શુદ્ધિ હોય પણ ભાવથી અશુદ્ધિ હોય,
 ૩ કોઈ વગ્ન દ્રવ્યથી અશુદ્ધિ હોય પણ ભાવથી શુદ્ધિ હોય,
 ૪ કોઈ વગ્ન દ્રવ્યથી અશુદ્ધિ હોય અને ભાવથી પણ અશુદ્ધિ હોય.

વગ્નની ઉપમા કોઈ પુરુષની^૧ પણ યનુર્ભગી સમજી લેવી.

[—અ. ૧૩૧]

૧ પુ(મૃત્યુરપિતૃ) કાપિત્યં જાતેઽથ વચની ૬૧. ૮ આથી પુરુષના વગ્ન એ જાતેથી છે અને કપ્યુ છે કે કાપિત્ય વચ નહીં હોય પણ બ્રહ્મ હોય (અથવા દેવ) કે સાત બ્રહ્મ હોય તે પણ એ વર્ણવવા અને મદ્ય-મુલ્ય જણાવ છે તેમ કોઈ વર્ણિતમાર્ગમાં નરે, અથવા દેવ કે ૧૪ દેવ જા ને પ્રહસાયેઽથ ન છે (૩ ૧૧).

૭ કૂટચૂકની વૈષમ્ય

કૂટચૂક ચાર પ્રકારના છે —

- ૧ પ્રથમ શુભ હોય અને પછી પશુ શુષ્ક હોય;
 - ૨ પ્રથમ શુભ હોય પશુ પછી અશુભ હોય,
 - ૩ પ્રથમ અશુભ હોય પશુ પછી શુભ હોય;
 - ૪ પ્રથમ અશુભ હોય અને પછી પશુ અશુભ હોય.
- આ કૂટચૂકની જેમ પુરુષો પણ ચાર પ્રકારના છે
[—સ્થ ૧૯]

કૂટાકાર શાસ્ત્રના ચાર પ્રકાર છે —

- ૧ કૌર્ષ શુષ્ક હોય અને શુષ્કદાર હોય;
- ૨ કૌર્ષ શુષ્ક હોય અને અશુષ્કદાર હોય;
- ૩ કૌર્ષ અશુષ્ક હોય અને શુષ્કદાર હોય;
- ૪ કૌર્ષ અશુષ્ક હોય અને અશુષ્કદાર હોય.

કૂટાકાર શાસ્ત્રની જેમ ત્રીજોના પણ ચાર પ્રકાર છે —

- ૧ કૌર્ષ શુષ્ક હોય અને સુપ્તેન્દ્રિય હોય;
 - ૨ કૌર્ષ શુષ્ક હોય અને અસુપ્તેન્દ્રિય હોય;
 - ૩ કૌર્ષ અશુષ્ક હોય અને સુપ્તેન્દ્રિય હોય;
 - ૪ કૌર્ષ અશુષ્ક હોય અને અસુપ્તેન્દ્રિય હોય.
- [—સ્થ ૨૦]

૪ શબ્દ, ધૂમશિખા, અને વનખંડ

શબ્દ - શબ્દ ચાર પ્રકારના છે —

- ૧ વામ અને વામાવત; ૨. વામ અને દક્ષિણાવત;
 - ૩ દક્ષિણ અને વામાવત; ૪ દક્ષિણ અને દક્ષિણાવત
- શબ્દ જેમ પુરુષની પણ અનુભૂતી સમજી લેવી.
[—સ્થ ૨૧]

(૧) ધૂમશિખા ચાર છે —

૧ વામ અને વામાવત; ૨. વામ અને હક્ષિણાવત;
૩ હક્ષિણ અને વામાવત; ૪ હક્ષિણ અને હક્ષિણાવત

(૨) અગ્નિશિખાના પણ ઉપર પ્રમાણે ચાર પ્રકાર છે

(૩) વાતમંદિહાના પણ એ જ ચાર પ્રકાર છે

તેવી જ રીતે ગ્રીની^૧ પણ ઉપર પ્રમાણે ત્રણ ચતુર્ભુજીઓ સમજી લેવી.

[—સ્થા ૧૮૧]

વનખ ચાર છે —

૧ વામ અને વામાવત; ૨ વામ અને હક્ષિણાવત;
૩ હક્ષિણ અને વામાવત; ૪ હક્ષિણ અને હક્ષિણાવત
પુરુષના પણ વનખ ૪ જેમ ચાર પ્રકાર છે

[—સ્થા ૧૮૪]

૫. માર્ગ^૨ જ્ઞાન, મુખ્ય જ્ઞાપક

માત્ર ચાર પ્રકારના છે —

- (૧) ૧ પહેલા સીધા અને પછી પણ સીધા;
- ૨ પહેલા સીધા અને પછી વાંકો;
- ૩ પહેલાં વાંકો પણ પછી સીધા;
- ૪ પહેલા વાંકો અને પછી પણ વાંકો

૧ જહુતરમાં જાર્જની સપ્તમીની નજવી છે. (૧) વધસ્તમા, (૨) ચૌત્તમા, (૩) અષ્ટમા — અર્ધસ્તમા, આવરી થઈ, પુરુષવર્ધિની ક્રમથી ચતુર્થવાર્ધ, (૪) મધ્યસ્તમા, (૫) અગ્નિસ્તમા, (૬) સપ્તસ્તમા, (૭) ઇન્દ્રસ્તમા. (૮-૧૬).

૨ જહુતરમાં (૪ ૧૧૨ થી) પ્રતિષ્ઠા (માર્ગ) નિર્ણય થઈ રીતે જ જુર્જમીના ચૌત્તવાર્ધ જ્ઞાપક છે.

- (૨) ૧ પહેલાં અને પછી ક્ષેમ;
૨ પહેલાં ક્ષેમ પણ પછી અક્ષેમ;
૩ પહેલાં અક્ષેમ પણ પછી ક્ષેમ;
૪ પહેલાં અને પછી અક્ષેમ

- (૩) ૧ ક્ષેમ અને ક્ષેમરૂપ;
૨ ક્ષેમ અને અક્ષેમરૂપ,
૩ અક્ષેમ અને ક્ષેમરૂપ;
૪ અક્ષેમ અને અક્ષેમરૂપ.

માનની જેમ પુરુષની પણ વસ્તુઓની સમજા સેવી
(-સ્થા ૧૮)

જ્ઞાન ચાર પ્રકારનાં છે —

- (૧) ૧ પહેલાં કુઠવ-એટલું અને પછી પણ કુઠવ-એટલું
૨ પહેલાં કુઠવ અને પછી અકુઠવ;
૩ પહેલાં અકુઠવ અને પછી કુઠવ;
૪ પહેલાં અકુઠવ અને પછી પણ અકુઠવ
- (૨) ૧ કુઠવ અને કુઠવપરિણત; ૨ કુઠવ અને અકુઠવ-
પરિણત; ૩ અકુઠવ અને કુઠવપરિણત; ૪ અકુ-
ઠવ અને અકુઠવપરિણત.
- (૩) ૧ કુઠવ અને કુઠવરૂપ; ૨. કુઠવ અને અકુઠવરૂપ;
૩ અકુઠવ અને કુઠવરૂપ; ૪ અકુઠવ અને
અકુઠવરૂપ.
- (૪) ૧ કુઠવ અને યોગાકુઠવ ૨ કુઠવ અને યોગાપરિણત;
૩ અકુઠવ અને યોગાકુઠવ; ૪ અકુઠવ અને
યોગાપરિણત.
- (૫-૮) જ્ઞાનની જેમ કુચ (જે એકવામાં આવે અચ્ચાઉ)
ની પણ ચાર વસ્તુઓની સમજા સેવી

(૧૨) માનની જેમ જાનની પણ ચાર ચતુર્ભંગીઓ
સમલ સેવી

(૧૨૧૬) માનની જેમ હાથીની પણ ચાર ચતુર્ભંગી
સમલ સેવી

સારથી ચાર પ્રકારના છે —

- (૧૭) ૧ યોજ્યા હોય પણ મોજ્યા ન હોય;
૨ મોજ્યા હોય પણ યોજ્યા ન હોય
૩ યોજ્યા હોય અને મોજ્યા પણ હોય;
૪ યોજ્યા ન હોય અને મોજ્યા પણ ન હોય.

(૧૮) મુખની ચર્ચા ચાર પ્રકારની છે —

- ૧ માગે જાય પણ ઉન્માગે ન જાય; ૨ ઉન્માગે
જાય પણ માગે ન જાય; ૩ માગે જાય અને
ઉન્માગે પણ જાય; ૪ માગેય ન જાય અને
ઉન્માગેય ન જાય

(૧-૧૮) પુરુષની પણ માન મુખ, જાન, હાથી, સારથી
અને મુખચર્ચાની જેમ ૧૮ ચતુર્ભંગીઓ છે
[૨૫ ૩૧]

૬ મેઘ, દડો

મેઘ ચાર પ્રકારના છે —

- (૧) ૧ ગર્જે પણ વરસે નહિ; ૨ વરસે પણ ગર્જે
નહિ; ૩ ગર્જે પણ અને વરસે પણ; ૪ ગર્જે
પણ નહિ અને વરસે પણ નહિ

૧ જેમ જાણ સારી સરખાવણી થાયે સુખી પ્રસન્નને બેઠે
દાખલ ન ૧

- (૨) ૧ જળે પલ્લુ વિદ્યુત ન કરે; ૨ વિદ્યુત કરે પણ
જળે નહિ; ૩ જળે પલ્લુ અને વિદ્યુત પણ કરે;
૪ જળે પલ્લુ નહિ અને વિદ્યુત પણ કરે નહિ.
- (૩) ૧ વરસે પલ્લુ વિદ્યુત ન કરે; ૨ નવિદ્યુત કરે પણ
વરસે નહિ; ૩ વરસે પલ્લુ અને વિદ્યુત પણ કરે;
૪ વરસે પલ્લુ નહિ અને વિદ્યુત પણ કરે નહિ.
- (૪) ૧ કાલમા વરસે પણ અકાલમા ન વરસે,
૨ અકાલમા વરસે પણ કાલે ન વરસે,
૩ કાલે વરસે અને અકાલે પણ વરસે;
૪ કાલે ન વરસે અને અકાલે પણ ન વરસે.
- (૫) ૧ સેત્રમા વરસે પણ અસેત્રમા ન વરસે;
૨ અસેત્રમા વરસે પણ સેત્રમા ન વરસે;
૩ સેત્રમા વરસે અને અસેત્રમા પણ વરસે;
૪ સેત્રમા ન વરસે અને અસેત્રમા પણ ન વરસે.

મેઘની જેમ પુરુષની પણ પાલ યજુર્જીવીએ

કહ્યો છે.

[—સ્થ ૩૮]

જોવા દયા વાર પ્રજાના છે—

- (૧) ૧ મદનનો દયો; ૨ લાખનો દયો; ૩ લાકડનો
દયો; ૪ માટીનો જોવો
- (૨) ૧ લોહનો દયો; ૨ ત્રુપનો દયો; ૩ તાંબાનો દયો;
૪ સીસાનો દયો
- (૩) ૧ કપાનો દયો; ૨ ઝોનાનો દયો; ૩ રત્નનો દયો;
૪ વસ્ત્રનો દયો

ઉપરના દયા જેવા પુરુષા પણ છે એટલે તેમની જેમ
પુરુષની પણ ત્રુ યજુર્જીવી વદાવી સેવી.

[—સ્થ ૩૯]

૭ કૃપણ

કૃપણ^૧ ચાર પ્રકારના છે —

(૧) ૧ જાતિસ પન્ન; ૨ કુલસ પન્ન; ૩ જલસ પન્ન
૪ રૂપસ પન્ન

(૨) કૌર્ષ કૃપણ —

- ૧ જાતિસ પન્ન હોય પણ કુલસ પન્ન ન હોય;
૨. કુલસ પન્ન હોય પણ જાતિસ પન્ન ન હોય;
- ૩ જાતિસ પન્ન પણ હોય અને કુલસ પન્ન પણ હોય;
- ૪ જાતિસ પન્ન ન હોય અને કુલસ પન્ન પણ ન હોય.

(૩) કૌર્ષ કૃપણ —

- ૧ જાતિસ પન્ન હોય પણ જલસ પન્ન ન હોય;
૨. જલસ પન્ન હોય પણ જાતિસ પન્ન ન હોય;
- ૩ જાતિસ પન્ન હોય અને જલસ પન્ન પણ હોય;
- ૪ જાતિસ પન્ન ન હોય અને જલસ પન્ન પણ ન હોય.

(૪) કૌર્ષ કૃપણ —

- ૧ જાતિસ પન્ન હોય પણ રૂપસ પન્ન ન હોય;
૨. રૂપસ પન્ન હોય પણ જાતિસ પન્ન ન હોય;
- ૩ જાતિસ પન્ન હોય અને રૂપસ પન્ન પણ હોય.
- ૪ જાતિસ પન્ન પણ ન હોય અને રૂપસ પન્ન પણ ન હોય.

(૫) કૌર્ષ કૃપણ —

- ૧ કુલસ પન્ન હોય પણ જગસ પન્ન ન હોય;

૧ નર પાશપ સારી સરખામણી માટે ભુલે પ્રશ્નને અને
દેખુ ન ૨

- ૨ બળસ પાન હોય પણ ફલસ પાન ન હોય;
- ૩ ફલસ પાન હોય અને બળસ પાન પણ હોય;
- ૪ ફલસ પાન ન હોય અને બળસ પાન પણ ન હોય.

(૬) ફેર્ડ સ્વપ્ન —

- ૧ ફલસ પાન હોય પણ ફપસ પાન ન હોય;
- ૨ ફપસ પાન હોય પણ ફલસ પાન ન હોય;
- ૩ ફલસ પાન હોય અને ફપસ પાન પણ હોય;
- ૪ ફલસ પાન ન હોય અને ફપસ પાન પણ ન હોય.

(૭) ફેર્ડ સ્વપ્ન —

- ૧ બળસ પાન હોય પણ ફપસ પાન ન હોય;
 - ૨ ફપસ પાન હોય પણ બળસ પાન ન હોય;
 - ૩ બળસ પાન હોય અને ફપસ પાન પણ હોય;
 - ૪ બળસ પાન ન હોય અને ફપસ પાન પણ ન હોય;
- પુરુષની ૭ ચતુર્થાંગીઓ પણ સ્વપ્ન પ્રમાણે

સમજાવી દેવી.

[—આ ૧૮]

૮ હાથી-સિંહ-પક્ષી

હાથી^૧ ચાર પ્રકારના છે —

(૧) ફેર્ડ હાથી —

- ૧ બદ્ધ હોય; ૨. મનદ હોય; ૩ મુગ્ધ હોય; ૪
- હાથે હોય.

^૧ જલકુલમાં રહેલા હાથીના ચાર ભુજ બળવાળા છે : મોટા, મધ્ય, નાના, અને નાના ૪૧૧૪

અને ચાલીસ રહિતા નામનો હાથમાં ભુજ હાથેથી પાંચ જુદા જુદા
૭. —આ ૧૮ ૧૧૪

૧ મધુમેળીના જેવી પીંગી આખવાળો, કમશ પાતળુ યનુ જતું જોવા મુંદર દીધ પૂછડાવાળો, અશભાગમા દેતવ અને પીર અને સવ અજોષી મમમમાણુ જો ભર હાથી મમજવો.

૨ અસ્થિર, મીઠી જ બ ચડી આમડી વાળો, મીઠા મામાવાળો અને પૂછવાળો મીઠા નજ અને હાતવાળો, મિઠના જેવી પીંગી આખવાળો મદ હાથી બલુવો.

૩ પાતળી સુદવાળો, પાતળો પાતળી આમડીવાળો નાના હાત અને નખવાળો જરપોઠ સ્તવ ઉદિમ, અને ગ્રામ આપનાર મૂગ હાથી મમજવો.

૪ ઉપસુદ્ધ ગ્રંથેમાથી ઘોઠાંધોટા લક્ષણુ જેમા મળી આવે જો સહીણુ હાથી બલુવો.

ભરને યજમા, મદને વસતમા મુનને હેમન્તમા અને સહીણુને હમેશા મદ ચઢે છે.

(૨) કેઈ હાથી —

૧ ભર હોય અને ભરમના પણ હોય;

૨. ભર હોય પણ મદમના હોય;

૩ ભર હોય પણ મૂગમના હોય;

૪ ભર હોય પણ સહીણુમના હોય.

(૩) કેઈ હાથી —

૧ મદ હોય પણ ભરમના હોય

૨. મદ હોય અને મદમના હોય

૩ મદ હોય પણ મૂગમના હોય;

૪ મદ હોય પણ સહીણુમના હોય.

(૪) કોઈ હાથી —

- ૧ મૂઝ હોય પણ ભદ્રમના હોય;
- ૨ મૂઝ હોય પણ મદમના હોય;
- ૩ મૂઝ હોય અને મૂઝમના હોય;
- ૪ મૂઝ હોય પણ સદીર્ઘમના હોય.

(૫) કોઈ હાથી —

- ૧ સદીર્ઘ હોય પણ ભદ્રમના હોય;
- ૨ સદીર્ઘ હોય પણ મદમના હોય;
- ૩ સદીર્ઘ હોય પણ મૂઝમના હોય;
- ૪ સદીર્ઘ હોય અને સદીર્ઘમના હોય.

હાથીની જેમ પુરુષની પણ પાંચ અનુભવીઓ સમજી લેવી.

[—સ્થ ૧૮]

- ૧ કોઈ સિંહની જેમ દીક્રા લ અને સિંહની જેમ પાળે;
- ૨ કોઈ સિંહની જેમ દીક્રા લે પણ શિયાળ જેમ પાળે;
- ૩ કોઈ શિયાળ જેમ દીક્રા લે પણ સિંહ જેમ પાળે;
- ૪ કોઈ શિયાળ જેમ દીક્રા લ અને શિયાળ જેમ પાળે.

[—સ્થ ૩૧]

૧. પાંચે અર્થેય હાથીના પાંચ કોષો જણાયા ૦ —

(૧) રૂપાક્ષ ન હોય, (૨) ધન્યક્રમ ન હોય (૩) રમ્યક્ષ ન હોય (૪) રૂપાક્ષ ન હોય અને (૫) રૂપાક્ષ ન હોય. તે જ પ્રમાણે મિત્ર જી મે ૨૫ કોષ હોય તે અનુભવ પ્રમાણે જાણે તથા મે તિસ્ત્રાણી સમજાવ્યું ૦ — ભ.૩ ૫૧૩૦

પક્ષી વાર પ્રકારનાં છે—

- ૧ સ્વરસ પન્ન હોય પણ રૂપસ પન્ન ન હોય;
- ૨ રૂપસ પન્ન હોય પણ સ્વરસ પન્ન ન હોય;
- ૩ રૂપસ પન્ન અને સ્વરસ પન્ન હોય;
- ૪ રૂપસ પન્ન ન હોય અને સ્વરસ પન્ન ન હોય.

પુખ્તતા પણ પક્ષી જેમ વાર પ્રકાર છે

(—સ્થા ૩૧૧)

૬ ઝેના

ઝેના વાર પ્રકારની છે—

- (૧) ૧ જ્ય પામે પણ કાર પામે નહિ;
- ૨ પરાજ્ય પામે પણ જ્ય પામે નહિ
- ૩ જ્ય પણ પામે અને પરાજ્ય પણ પામે;
- ૪ જ્ય પણ ન પામે અને પરાજ્ય પણ ન પામે
- (૨) ૧ જ્ય પામ્યા પછી ફરીથી જ્ય પામે;
- ૨ જ્ય પામ્યા પછી બીજી વાર કારી જાય;
- ૩ પરાજ્ય પામ્યા પછી જ્ય પામે;
- ૪ પરાજ્ય પામ્યા પછી ફરી વાર પણ પરાજ્ય પામે

૧ અનુવર નિઃશર્મા કહણી જગ્યા જ્યાં પુરુષને જાણ્યામાં જતી છે—

- (૧) જુદાં યોગે જ્યાં રહે નહિ, (૨) રહે જ્યાં જુદાં યોગે નહિ;
- (૩) જો જ્યાં નહિ અને જુદાં યોગે જ્યાં નહિ, (૪) જુદાં યોગે જ્યાં જાય અને જો જ્યાં જાય.

એ મનુષ્ય પદ્મ નિનર જાણે મન્યોને તો અધિક જ્યાં જાય સત્યને ન સમજે તે પ્રથમ કહણ એવો છે જાણી રીતે નીચ જ્યાં રવર સમજાવેલા (—અનુવર ૪૧૦૦). આ જ નિનર પુરુષોએકાદિર્મત જ્યાં જાણ્યો છે. (૪૬)

એનાની જેમ ઉપર પ્રમાણે પુજાની પણ તે
ઘટુભૌંબીએ સમજી લેવી.

[૧૯૫ ૧૭૨]

૧૦ કંથક

કથક દ્વારા પ્રશ્નના ઉ—

- (૧) ૧ પહેલાં આક્રિષ્ટ અને પછી પણ આક્રિષ્ટ
૨ પહેલાં આક્રિષ્ટ પણ પછી અવિનીત,^૧
૩ પહેલાં અવિનીત પણ પછી આક્રિષ્ટ;
૪ પહેલાં અવિનીત અને પછી પણ અવિનીત.
- (૨) ૧ આક્રિષ્ટ હોય અને ચાલ પણ આક્રિષ્ટ ની,
૨ આક્રિષ્ટ હોય પણ ચાલ અવિનીતની,
૩ અવિનીત હોય પણ ચાલ આક્રિષ્ટ ની,
૪ અવિનીત હોય અને ચાલ પણ અવિનીતની.
- (૩) ૧ અતિસ પન્ન હોય અને કુલસ પન્ન ન હોય,
૨ કુલસ પન્ન હોય અને અતિસ પન્ન ન હોય
૩ અતિસ પન્ન હોય અને કુલસ પન્ન પણ હોય,
૪ અતિ સ પન્ન ન હોય અને કુલસ પન્ન પણ ન
હોય.
- (૪) તેવી જ રીતે અતિસ પન્ન હોય અને કુલસ પન્ન
ન હોય તેની ઘટુભૌંબી.
- (૫) અતિસ પન્ન હોય અને કુપસ પન્ન ન હોય—
એની ઘટુભૌંબી.

૧ અહીં (૮ ૧૪) ખુલ્લું જગ્યા—અવિનીત અને ત આ
રેલ અત્યંત ઠ. અને તે જ પ્રમાણે અવિનીત સિદ્ધિના પણ અહીં ઠેક
અત્યંત ઠ.

- (૬) જીવિસ પન્ન હોય અને જ્યસ પન્ન ન હોય — તેની ચતુર્થી.
- (૭) કુલસ પન્ન હોય અને બલસ પન્ન ન હોય — તેની ચતુર્થી.
- (૮) કુલસ પન્ન હોય અને રૂપસ પન્ન ન હોય — તેની ચતુર્થી.
- (૯) કુલસ પન્ન હોય અને જ્યસ પન્ન^૧ ન હોય — તેની ચતુર્થી.
- (૧૦) બલસ પન્ન હોય અને રૂપસ પન્ન ન હોય — તેની ચતુર્થી.
- (૧૧) બલસ પન્ન હોય અને જ્યસ પન્ન ન હોય — તેની ચતુર્થી.
- (૧૨) રૂપસ પન્ન હોય અને જ્યસ પન્ન ન હોય તેની ચતુર્થી.

કચ્છની જેમ પુરુષની પણ ૧૨ ચતુર્થીઓ સમજી લેવાની ॥

[—સ્વા. ૩૧૭]

૧. ધીમાકારની સામિતી પ્રતિમાં જ્યસ પન્ન એવો પણ જાને છે. કાલ્યુ તેમજ તેમજ જ્ય પન્ન એ જ રીતે કયાં છે. જાનુનારનિઠાવ (૪ ૧૧૧); ૩. ૬૪ ૧૩૭ દત્તકરિ)માં સર્વજ જ્યના પ્રસારે તેને જ્યસ પન્ન નહિ પણ જ્યસ પન્ન — રેચલા ૪૬૦ છે. જાનુનારમાં જ્યના ચાર કુળ જાણ્યા છે — જાનુનાર, જ્ય, કાર્તિક, અને રીચ — જુનિયા ૪ ૧૧૧. ૧૩૯ જ્ય નહિ જ્ય, જ્યારીકરિજા — એ ચાર કુળો પણ જાણ્યા છે અને જ્યની જેમ પુ. ૪ ૫૭ ચર્ચા મું. જલ મું. દત્તકરિ જ્ય ત્રિમ્ભારી સમજાવું છે — જ્ય ૪ ૧૧૧ થી. ૩૫૬માં મૂળા મિત્રની જ્યના સંજ કુળો જાણ્યા છે — જાનુનાર ૪ ૧ ૩. ૧૧

૧૧. કુલ

કુલના ચાર પ્રકાર છે —

- (૧) ૧ પુલ અને પૂર્વા; ૨ પુલ અને કુમ્ભ-૩ કુમ્ભ અને પૂલ; ૪ કુમ્ભ અને કુમ્ભ
- (૨) ૧ પુલ અને પૂર્વાવભાષી, ૨. પુલ અને કુમ્ભાવભાષી, ૩ કુમ્ભ અને પૂર્વાવભાષી, ૪ કુમ્ભ અને કુમ્ભાવભાષી.
- (૩) ૧ પુલ અને પૂલ૩૫, ૨ પુલ અને કુમ્ભ૩૫, ૩ કુમ્ભ અને પૂલ૩૫, ૪ કુમ્ભ અને કુમ્ભ૩૫
- (૪) ૧ પુલ પલ હોય અને પ્રિયાય હોય, ૨. પુલ પલ હોય અને હલકો હોય, ૩ કુમ્ભ હોય પલ પ્રિયાય હોય, ૪ કુમ્ભ હોય અને હલકો હોય.
- (૫) ૧ પુલ હોય પલ જ્યો હોય, ૨. પુલ હોય પલ જ્યો ન હોય, ૩ કુમ્ભ હોય અને જ્યો હોય, ૪ કુમ્ભ હોય પલ જ્યો ન હોય.

કુલની જેમ પુરુષોની પણ પાંચ જાતોની સમજવી
[—સ્થ ૩૧]

કુલના ચાર પ્રકાર છે —

- ૧ મધુકુલ અને હાંકલું પલ મધુકુ
- ૨ મધુકુલ પલ હાંકલું જેરી,
- ૩ જેરનો કુલ પલ હાંકલું મધુકુ
- ૪ જેરનો કુલ અને હાંકલું પલ જેરી.

૧ જોઈ ૧૧૧૪ની સરખામણી થઈ જોયો પ્રશ્નને જોઈ પ્રિયજ્ઞ ન ૩

પુરુષના પશુ કુલની જેમ ચાર પ્રકાર છે —

- ૧ જેના હૃદયમાં પાપ અને ક્ષેષ નહિ અને જેની લાભ પશુ મધુરભાષિણી હોય — તે પુરુષને મધુકુલ અને મધુરા હાકણાવાળો સમજવા.
 - ૨ જેનું હૃદય પાપી ન હોય અને ક્ષેષી ન હોય પણ જેની લાભ કટુભાષિણી હોય તે પુરુષને મધુકુલ અને ઝેરી હાકણાવાળો સમજવા.
 - ૩ જેનું હૃદય ક્ષેષી પણ લાભ મધુરભાષિણી હોય તે પુરુષને વિષકુલ પણ મધુરા હાકણાવાળો સમજવા.
 - ૪ જેનું હૃદય ક્ષેષી અને લાભ પણ કટુભાષિણી હોય તે પુરુષને વિષકુલ અને ઝેરી હાકણાવાળો સમજવો.^૧
- [—સ્થ ૩૧]

૧૨. પાણી

પાણી ચાર પ્રકારનું છે —

- (૧) ૧ ઉત્તાન અને ઉત્તાન^૨; ૨ ઉત્તાન અને જલીર,
- ૩ જલીર અને ઉત્તાન; ૪ જલીર અને જલીર.

પાણીની જેમ પુરુષ પણ ચાર પ્રકારના છે —

- ૧ ઉત્તાન અને ઉત્તાનશૂન્ય; ૨ ઉત્તાન અને જલીરશૂન્ય; ૩ જલીર અને ઉત્તાનશૂન્ય; ૪ જલીર અને જલીરશૂન્ય.

^૧ બીજી પુરુષપ્રકૃતિના સ્વભાવથી પુરુષશક્તિ અને મધુરશક્તિ - પુરુષના બે ગુણ પ્રકાર સરખાવવા એવું છે (૩. ૪)

^૨ આ જ સંદેહોના પુરુષપ્રકૃતિ (૪૧૨)માં જાણીતા વિષે સ્વેચ્છામાં જાણ્યું છે અને તે પ્રમાણે પુરુષની શક્તિ બી પદ્યની છે.

- (૨) ૧ ઉત્તાન અને ઉત્તાનાવજાસી; ૨. ઉત્તાન અને
જબીરાવજાસી; ૩ જબીર અને ઉત્તાનાવજાસી;
૪ જબીર અને જબીરાવજાસી.

પુરુષના પશુ તે જ પ્રમાણે ચાર પ્રકાર છે —

- (૧-૨) સમુદ્રની પશુ પાણીની જેમ છે બહુજાતીયો
સમજાવી.

અને સમુદ્રની જેમ પુરુષની પશુ છે બહુજાતીયો
સમજાવી.

(-સ્વા ૩૫)

૧૩. કંઠ, વજુ

કંઠ-સાદરી ચાર પ્રકારની છે^૧ —

- ૧ મુળની (વજુવિસેવની) ૨ વાસની પ્હીની, ૩
આમદાની; ૪ કાંબજાની.

પુરુષ પશુ ચાર પ્રકારના છે —

- ૧ કોઈ મુળની સાદરી જેવા;
૨ કોઈ વાસની પ્હીની સાદરી જેવા;
૩ કોઈ આમદાની સાદરી જેવા
૪ કોઈ કાંબજાની સાદરી જેવા

(-સ્વા ૩૬)

વજુ-ધા ચાર પ્રકારના છે —

- (૧) ૧ અત-શસ્ત્રવાળા અને બાહ્ય શસ્ત્રવાળા નહિ,
૨ બાહ્યશસ્ત્રવાળા પશુ અત-શસ્ત્રવાળા નહિ;

૧ આ પ્રકારની પ્રજાતિ બચ્ચને જોવડને ત્યારે પ્રાણ માટે જખીર
જેવા ત્યારે કંઈ છે અને કહ્યું કે તે કાંબજાની સાદરી જેવા સિવાય છે
જેમો બાવજક નિર્જીવિત રીકા ૧ કંઠ ૫.

૩ અવશસ્થવાળા નહિ અને બાહ્યશસ્થવાળા

૪ અવશસ્થવાળા નહિ અને બાહ્યશસ્થવાળા
પણ નહિ.

(૨) અવદુષ્ટ પણ બાહ્ય દુષ્ટ નહિની ચતુર્થીની

જગતની જેમ પુરુષની પણ બે ચતુર્થીઓ સમજ લેવી.

[—આ ૩૪]

૧૪ આચાર્ય વગેરેની ઉપમા

કરિયા આર પ્રકાશ છે —

૧ આચાર્યનો, ૨ વંશાનો, ૩ આચાર્યનો, ૪
સાધનો.

આચાર્ય આ પ્રકાશ છે —

૧ આચાર્યના કરિયા જેવા, ૨ વંશાના કરિયા
જેવા; ૩ આચાર્યના કરિયા જેવા; ૪ સાધના કરિયા
જેવા.

[—આ ૩૪૮]

દેવ આર પ્રકાશ છે —

૧ આમળા જેવું મધુર દેવ; ૨ કાષ્ઠા જેવું મધુર
દેવ; ૩ દીપ્ત જેવું મધુર દેવ; ૪ આદિ જેવું મધુર દેવ.

૧ અનુવર્તમાં કામનાચરિતકાંચ પંચ પ્રકાર જણાવ્યા છે — (૧) અચરિતકાંચ દેવ અને પોતાને ચરિતકાંચીય માને, (૨) અચરિતકાંચ દેવ અને ચરિતકાંચ પામને માને, (૩) અચરિતકાંચપરિતક દેવ અને ચરિતકાંચપરિતક પામને માને, (૪) અચરિતકાંચ વ્યાકરણી દેવ અને પોતાને ચરિતકાંચવ્યાકરણી માને, (૫) અચરિતકાંચપદ્યની દેવ અને ચરિતકાંચ પદ્ય પામને માને અને અચરિતકાંચ પદ્ય પોતાને બે પાંચેથી વિખીલ
જાણે છે. (૫. ૧.)

અનુવર્તમાં એક જોઈ રીતે જ એ અર્થવાચ્ય માને છે નુઓ.
૩૧૩ ૩ ૧૧.

આચાર્ય પણ જ્ઞાની જેમ ઉપર પ્રભાવે ચાર પ્રકારના છે

[—સ્થા ૩૧]

૫૪ ચાર પ્રકારના છે—

- (૧) ૧ શાસ્ત્રજ્ઞતિનું કૌશલ અને શાસ્ત્રપર્યાયી કૌશલ;
૨ શાસ્ત્રજ્ઞતિનું કૌશલ અને જોરદપર્યાયી કૌશલ;
૩ જોરદજ્ઞતિનું કૌશલ પણ શાસ્ત્રપર્યાયી કૌશલ;
૪ જોરદજ્ઞતિનું કૌશલ અને જોરદપર્યાયી કૌશલ.

- (૨) ૧ શાસ્ત્રજ્ઞતિનું અને શાસ્ત્રપરિવારવાળું;
૨ શાસ્ત્રજ્ઞતિનું અને જોરદપરિવારવાળું;
૩ જોરદજ્ઞતિનું અને શાસ્ત્રપરિવારવાળું;
૪ જોરદજ્ઞતિનું અને જોરદપરિવારવાળું

તેવી જ રીતે આચાર્યની^૧ પણ બે ચતુર્થાંગીએ સમજી લેવી.

- (૧) જેમ શાસ્ત્રજ્ઞાની મધ્યમા સ્તરેનું મિત્ર શાસ્ત્રજ્ઞ શાસ્ત્રે છે તેમ મુદર શિષ્યોની વચ્ચે મુદર આચાર્ય શાસ્ત્રે છે.
(૨) જોરદજ્ઞાની વચ્ચે જેમ શાસ્ત્રજ્ઞ હોય છે તેમ મુદર આચાર્ય અમુદર શિષ્યોમા હોય છે.
(૩) જેવી શાસ્ત્રજ્ઞાની વચ્ચે જોરદની સ્થિતિ છે તેમ મુદર શિષ્યોની વચ્ચે અમુદર આચાર્યની છે.
(૪) જેવા જોરદ વચ્ચે જોરદ તેમ અમુદર શિષ્યોની વચ્ચે અમુદર આચાર્ય^૨ હોવાય છે.

[—સ્થા ૩૨]

૧ બૌદ્ધ ધર્મમાં સરખાવની ખાતે જુદા પ્રકારને બતાવેલ છે.
[—સ્થા ૧ ૪]

મત્સ્ય વાર પ્રકાશનાં છે —

- ૧ અદ્યુક્ત સ્ત્રોતે તરનાર^૧; ૨ પ્રતિદ્યુક્ત સ્ત્રોતે તરનાર,
- ૩ જતે તરનાર, ૪ મધ્યમા તરનાર

ભિદ્યુક્તો^૧ પણ મત્સ્ય જેમ વાર પ્રકાશના છે

[—સ્થા ૩૪૭]

મત્સ્ય પાંચ છે —

- ૧ ૪ ઉપર પ્રમાણે ૫ મુર્ખચારી

ભિદ્યુ પણ મત્સ્ય જેમ પાંચ પ્રકારના છે

[—સ્થા ૪૧૩]

પક્ષી વાર પ્રકાશનાં છે —

- ૧ નીકળી શકે પણ પરિવ્રજ્યા ન કરી શકે;
- ૨ પરિવ્રજ્યા કરી શકે પણ નીકળી ન શકે
- ૩ નીકળી શકે અને પરિવ્રજ્યા પણ કરી શકે;
- ૪ નીકળી શકે નહિ અને પરિવ્રજ્યા પણ કરી શકે નહિ.

ભિદ્યુક્તો પણ તે જ પ્રમાણે વાર પ્રકાશના છે

[—સ્થા ૩૫૧]

ધુણ (ક્રીડવિશેષ) વાર પ્રકાશના છે —

(૧) કેટલું ધુણ —

- ૧ ત્રણ જાનાર; ૨. છાલ જાનાર; ૩ કાપ્પ જાનાર;
- ૪ સાર જાનાર હોય ॥

^૧ જોઈ શકેલા સારે સરખામની મારી બુધિ પ્રકાશને જાતે દિશ્ય ન ૫.

જ્યે આ જગત અને વર્ષભૂતી ચતુર્થીને બીજી રીતે જણાવ્યો છે (ભગુ ૪ ૪૧). આ જ વિષય પુરુષસૂત્રપિઠાં જણાવ્યો છે (૪ ૮).

૮ જોઈ જરખરા સ્થાયે સરખામણી :— જાણી જણાવેલી જગતની ચતુર્થીનેથી એક જગત પ્રકારની જ ચતુર્થી બહુરાર (૪ ૧૦૮) જાણવામાં આવેલી છે તે જા —

૧ મોઈ સંક મેવા દોષ છે એ જાણના રેલાની જગ સામે તે। જા દોષ છે જણ બીજી જગ સામે જા નથી દોષો — તેમ મોઈ પુરુષ મેવા દોષ છે એ જાણની પરિધામાં તે। જા દોષ છે જણ જાણની પરિધામાં નહિ દોષો। આ જ વિષય પુરુષસૂત્રપિઠાં જણાવ્યો છે (૪ ૧૨.)

૨. જોઈ જરખરા સરખામણી :— એક જીવ પ્રકારે બહુરાર (૪ ૧૩) જા જગતની જગતની પુરુષની ચતુર્થી બી પાત્રી છે —

૧ હમ — જાણી દોષ જણ દોષ દોષ.

૨. મરો દોષ જણ દોષ ન દોષ.

૩. હમ દોષ અને દોષ જણ ન દોષ.

૪. મરો દોષ અને દોષ જણ દોષ.

ચેતુષ્પદ વરે જાણ જાણાર તે। મીક દોષ જણ જાણ સત્તની સમજ જણ જણ ન દોષ તે જગત જગત એવે। જાણ સત્તની સમજ પૂરી દોષ જણ જાણાર પ્રકાર પ્રકાર ન દોષ તે જીવ જગ એવે। જાણ જાણાર દોષ નિવરે અને જાણાર પ્રકાર જણ નહિ તે જીવ જગ એવે અને એ જાણાર જણ મીક અને પ્રકાર જણ મીક તે જાણ પા એવે।

આ જ વિષય પુરુષસૂત્રપિઠાં જણાવ્યો છે (૪ ૧૧).

૪ જોઈ જરખરા સ્થાયે સરખામણી :—

પ્રજ્ઞા સજ્જના સુવને જાણાર મજાની ચતુર્થી બહુરારમાં છે જુને ૪ ૧૪ અને જાણે મજાની પુરુષની ચતુર્થી બહુરાર પુરુષસૂત્રપિઠાં છે — ૪ ૧૧

જાણી બહુરાર (૪ ૧૧)ની જાણ જાણની જણ સરખામણ એવી છે —

(૧) જાણે જાણ દોષ અને તેનો પરિધાર જણ જાણ દોષ — જાણે જાણ દોષ અને તેનો પરિધાર જણ જાણ દોષ.

ભિક્ષુએ પણ એ પુણ્ય જેમ ચાર પ્રકારના છે તેમા —

૧ તમા આનાર પુણ્યના જેવા ભિક્ષુનું વપ કરે
આનાર પુણ્ય જેવું છે.

૨ છાક આનાર પુણ્યના જેવા ભિક્ષુનું વપ કાપ જાતર
પુણ્ય જેવું છે.

૩ કાક આનાર પુણ્યના જેવા ભિક્ષુનું વપ છાક જાતર
પુણ્ય જેવું છે.

૪ સાર આનાર પુણ્યના જેવા ભિક્ષુનું વપ ત્વક
આનાર પુણ્ય જેવું છે.

[અથ ૧૩]

એક સીનું બીજી સી સાથે બને એક પુરુષનું બીજી
પુરુષ સાથેનું જવર ચાર પ્રકારનું છે —

૧ કોઈ પણ બે શાકાહારી જવર જેવું

૨ કોઈ પણ બે પાશના જવર જેવું

૩ કોઈ પણ બે સૌહાર્દના જવર જેવું

૪ કોઈ પણ બે પશ્ચાત્તા જવર જેવું

[અથ ૧૪]

દિગ્વિધિ

૧ ભૌત્રી પાપના સાથે કરનારાઓ — આ બે સ્ત્રોતમાં આ
શુદ્ધ થઈ જાય છે (૧ ૧) આ બધું છે. સ્વાધ્યાયમાં દિગ્ધિ આ
કરનારી પુરુષોમાંથી કમલ જેવાની બચાવવા છે; જ્યારે બહુનામાં
બે પ્રકારે અને પુરુષમાં પાશના બધું થાય છે તે આ પ્રમાણે —

૧. જુને ભૌત્રી બધું કરે કર્મ નહિ ૨. કરે બધું નેરું નહિ ૩.
નહિ બધું નહિ જ્યાં કરે બધું નહિ ૪. ભૌત્રી બધું જ્યાં બને કરે
બધું નહિ

જવે આ સર્ગન અને નર્મણની ચતુર્થાંશને બીજી રીતે જણાવ્યો છે. (અનુ ૪ ૪ ૧). આ જ વિષય પુરુષવ્રતક્રિયામાં જણાવ્યો છે. (૪ ૮).

૨. જૌહર ખરખરા ચાલે સરખામણી :—જાડી વજાનેથી જલ-જળી ચતુર્થાંશમાંથી એક બ્રહ્મ પ્રકારની જ ચતુર્થાંશ અનુસર (૪ ૧૦૮) થી જલરવામાં જાનેથી છે તે બા—

૧. ઠોઠ ઠોઠ એવા હોય છે એ જાણના રાગની ગત સમિ તે।
૨. હોય છે જુ બીજી ગત સમિ ૨૬ નથી દોરે।—તેમ ઠોઠ પુરુષ એવો
દોષ છે એ પાંચની પરિણામાં તે। ૨૬ હોય છે જુ જાળવી પરિણામાં
નહિ દત્તારે। આ જ વિષય પુરુષવ્રતક્રિયામાં જણાવ્યો છે (૪ ૧૩)

૩. જૌહર ખરખરા સરખામણી :—એક બીજા પ્રકારે અનુસર
(૪ ૧૩)માં પુરુષની ઉપમાથી પુરુષની ચતુર્થાંશ બી ધારથી છે—

૧. ઠાક — જાડી હોય જુ ઘાંચુ હોય.

૨. મરેલું હોય જુ ઘાંચુ ૧ હોય.

૩. ઠાક હોય અને ઘાંચુ જુ ૧ હોય.

૪. મરેલું હોય અને ઘાંચુ જુ હોય.

ચેતરૂણા વગેરે બાકી બાકાર તે। ઠીક હોય જુ બાકી સ્વભાવી સમજ
જાય જુ ૧ હોય તે પ્રથમ પુરુષ એવો। બાકી સ્વભાવી સમજ પૂરી હોય
જુ બાકી બાકાર પ્રકાર પ્રકાર ૧ હોય તે બીજા પુરુષ એવો। બાકી બાકાર
દત્તારે સિદ્ધાંતે અને બાંધક પ્રકાર જુ નહિ તે રીતે પુરુષ એવો અને
એ બાકીકારે જુ ઠીક અને પ્રથમ જુ ઠીક તે વિષા ધાર એવો

આ જ વિષય પુરુષવ્રતક્રિયામાં જણાવ્યો છે. (૪ ૧૧).

૪. જૌહર ખરખરા ચાલે સરખામણી :—

જેટલા સ્થાનાના સુવન જાણાર મળી ચતુર્થાંશ અનુસરમાં છે
જુઓ ૪ ૧ અને બાકી મળી પુરુષની ચતુર્થાંશ પુરુષવ્રતક્રિયામાં
છે—૪ ૧૧

જાડી અનુસર (૬૧)ની બા ચતુર્થાંશ જુ સરખામણી બા છે—

(૧) પાને અનુસર હોય અને તેનો પરિણામ જુ અનુ હોય — અર્થાત્
૨૫૫ પુરુષ હોય અને તેનો પરિણામ જુ પુરુષ હોય.

(૧) પેલો જમુર હોય જ્ય તેનો પરિવાર તેન હોય જ્યારે પેલો દુઃસ્વર હોય જ્ય તેના પરિવારમાં નાથ સુરસેવ હોય.

(૨) પેલો તેન જ્ય તેનો પરિવાર જમુર હોય.

(૩) પેલો તેન હોય અને પરિવાર જ્ય તેન હોય.

આ વિશે તપુ વિચાર કરીએનિયત્તમે જ્ય હર્ષે ઓ ભુમિ — સિદ્ધાન્તકરણ સ્વપ્ન સ્વપ્ન સ્વપ્ન. કુલ્લસ્યકિય સ્વપ્ન — ૫ ૧૧૩.

૫ બીજા પદ્ધતિ આર્યે સુરભાગવતી :— જા કુલસ્યકિય (૪૧) માં જુજ્યા પાર પ્રભર નાથના ઓ જનુભોજ્યામી પ્રતિભોજ્યામી, પ્રિયભા અને પારના એમી સંચારક હામસેવિયામાં રૂપા છે ઓ તે જનુભોજ્યામી એ સંચારક હામસેવિયાને વસ નથી જો. જ્ય પ્રતિભોજ્યામી ૧૧ વિજય પ્રાપ્ત કરે ઓ અને પરિજ્ઞા પ્રત્યક્ષ જાયે ઓ તે પ્રતિભોજ્યામી ઓ એજે સ્વેદ્યમે નાથ હર્ષે હોય અને મિત્રને એજે વસ્યા મુલ્ હોય અને સુપ્રક્રિયેનિય હોય તે પ્રિયભા છે. એજે સ્વપ્ન હર્ષેએ નાથ હર્ષે ઓ એ વિત્તવિજ્ઞાને અને પ્રક્રિયેનિયને જનુભરે ઓ એ વેદ્ય ઓ જાગ્યારી ઓ તે સ્વપ્ન છે.

એ વિશે જાણીએ અને કે પ્રક્રિયેનિય નીચેને એ હમે પદ્ધતિમાં જા રૂપામ્ભ આર્યે તે જ હમે મિત્રા મારવી તે જનુભોજ્યામી પ્રિયભોજ્યામી જાગ્યાર્ય જાગ્યાર્ય પ્રક્રિયે વસ્યા જાગ્યાર્ય એ હમે ૧૧૧. જાગ્યાર્ય તે હમે મિત્રા માર્યાર્ય તે પ્રતિભોજ્યામી પ્રતિભોજ્યામી પ્રિયભોજ્યામી તે જાગ્યાર્ય અને જાગ્યાર્ય મિત્રા જાગ્યાર્ય તે જાગ્યાર્ય મિત્રા માર્યાર્ય ઓ

स्थानाञ्ज-सम्भवायाग

अ ४-७ पै

विविध

વ્યાકરણ

શુદ્ધ વાક્યનુયોગ^૧ દશ પ્રકારનો છે —

- ૧ એકાશનુયોગ - વાક્યમાં આવતા એ (એને) શબ્દનો વિચાર,
- ૨ મહાશનુયોગ - વાક્યમાં આવતા મા (મા) શબ્દનો વિચાર,
- ૩ અપિકાશનુયોગ - અપિ (પણ) શબ્દનો વિચાર,
- ૪ સેકાશનુયોગ - આનન્તર્યાદિ સૂચક એ (અથ) શબ્દનો વિચાર,
- ૫ સાધકાશનુયોગ - ક્રિા એ અર્થમાં વપરાતા ત્રાવ વિશે વિચાર,
- ૬ એકત્વાનુયોગ - એકવચન વિશે વિચાર,
- ૭ વૃથક્ત્વાનુયોગ - દ્વિવચન અને જહુવચનનો વિચાર,
- ૮ નુયુષ્ઠાનુયોગ - સમાસ વિશે વિચાર,
- ૯ સમમિત્તાનુયોગ - વિભક્તિવચનના વિપ્લાસ વિશે વિચાર,
- ૧૦ મિત્તાનુયોગ - સામાન્ય વાત કદી જાડી તનેા કમ કાલ વગેરેની અપધાએ બેદ કરી વિચાર કરવા તેના વિષ વિચાર

[૧૧૧]

૧ વાક્યાર્થનો નદિ અ પદાનાથ વિષયક વિચાર તે.

વ્યાકરણ

મુખ્ય શબ્દાનુયોગ^૧ દસ પ્રકારનો છે —

૧. લક્ષણાનુયોગ - લક્ષણમા આવતા શ (જને)
શબ્દનો વિચાર,
૨. મહાત્માનુયોગ - લક્ષણમા આવતા 'મા' (મત)
શબ્દનો વિચાર,
૩. અધિકારાનુયોગ - અધિ (પણ) શબ્દનો વિચાર,
૪. સેવાનુયોગ - આનન્દસાદિ સૂચક સે (અથ)
શબ્દનો વિચાર,
૫. સાધકારાનુયોગ - કીક એ અર્થમાં વપરાતા
માથ વિશે વિચાર,
૬. ક્ષેત્રાનુયોગ - ક્ષેત્રવચન વિશે વિચાર,
૭. પૂર્વજાનુયોગ - દ્વિવચન અને બહુવચનનો વિચાર,
૮. સમુદાયાનુયોગ - સમુદાય વિશે વિચાર,
૯. મુદ્ધમિત્થાનુયોગ - વિશક્ષિતવચનના વિષયોનું વિશે
વિચાર,
૧૦. શિલ્પાનુયોગ - સામાન્ય વાત કહી પછી તેનો
કમ, કાલ વગેરેની અપેક્ષાએ કોઈ કરી વિચાર
કરવા તેના વિશે વિચાર.

[- ૩૫ -]

૧. સામાન્ય રીતે જ્યારે વાક્યમાં વિષયક વિચાર તે

વચન વિખજિત આડે છે —

- ૧ નિરંજી પ્રથમા - તે. આ ડું
- ૨ ઉપરેગે દ્વિતીયા - આ કરો તે બલે,
- ૩ કમલમા તૃતીયા^૨ - તંત્રામી કે માધામી લગણું કે
કેલણું
- ૪ સપ્રધાને ચતુર્થી - તમકારે ર.દા બેનપ ચોત્રમક,
- ૫ અપ્રધાને ૫ રમી - તેમામી કે પામામી લ કે દલા,
- ૬ અસ્તામી અવમા છઠી - ૭ જાનો કે તેમે
મહેમી ૫
- ૭ મુનિપાન્યથેમા સાતમી - તમા, ત્યારે ઉતે મે
અર્થમા,
- ૮ આમચક્રી આઠમી^૩ - જો ૧ રે ૧ જુગાન!
(૧૫ ૧૦)

વચન ચક્ર છે —

- (૧) ૧ અપ્રધાન ૨ દિવમત, ૩ અદુવમત
- (૨) ૧ માતંગત ૮ પુતંગ ૩ તપુમાતંગત
- (૩) ૧ અતીતંગત, ૨ પ્રતુ અતંગત, ૩ અતંગત
વચન

(૧૭ ૧૧)

સ્વરમ ડહા

સ્વર સાત કયા છે?—

નામ	સ્થાન	રશ્મિ નેત્રો	જાત
૧ પદ્મ	અભ્યર્ચિત્વા	મધુર	મૃદ ગ
૨ કવચ	છાતી	કૂકડો	ત્રિશુભી
(વાવ)
૩ ગાંધાર	કંઠ	કસ	શ ખ
૪ મધ્યમ	મધ્યર્ચિત્વા	ગાય-વેળા	અશર
૫ પચમ	નાસિકા	કોયલ
(કુસુમકાલમી)	ત્રિશિકા
૬ ધૈવત (ધૈવત) દત્તોઠ		કોય	સહ
૭ નિષાદ	મસ્તક	અજ	મહાસેરી

એ સાત સ્વરના સાત લક્ષણો છે —

૧ પદ્મસ્વરના ગા મનુષ્યને દ્રવિકા મળી રહે છે તેનું કામ નિષ્કળ જતું નથી તેને ગાયો મિત્રો અને પુત્રોની પ્રાપ્તિ થાય છે વળી નારીને વલ્લભ થાય છે

૨ કવચસ્વર કોય તેને ગૈશ્વર પ્રાપ્ત થાય છે તે સેનાપતિ બને છે અને તેને ધનસામ થાય છે વળી જલે અથ અલકાર સ્ત્રી શયન આદિ મળે છે

૩ ગાંધારસ્વરના ગા ગીતશુભિરત પ્રધાનદ્રવિકાવાળા કવિઓ કળાઓ પ્રજાશીલો અને બીજા બીજા શાસ્ત્રજ્ઞો કોય છે

૧ સ્થાનમનુ ના નામ સ્વર જ્યોત્સના સંજ્ઞા છે (સ. ૧૨૮)

૪ મધ્યમસ્વસ્વાગા આદિથીપે મુખી સ્તે છે અને
રાત કરે છે

૫ વ્યમસ્વસ્વાગા આ દેવ છે શુદ્ધ દેવ છે
લોકમુક્તિ દેવ છે અને ગમુન્યવેદો દેવ છે

૬ દેવત (દેવત) સ્વસ્વાગા આદિનિહો કલિયાણા
વ્યુત્થિતો યોગિનિહો અને આદિઆદિ દેવ છે

૭ નિદ્રાસ્વસ્વાગા આદિઓ, પશ્ચિમ અને બીજા
નથા આદિઓનો નથા એવાનક દેવ દેવ છે.

આનેશ્વરને ક્ષુદ્ર ક્ષુદ્ર આમ દેવ છે —

૧ વ્યજ્રામ, ૨ મધ્યજામ, ૩ આધ્યાત્મજામ.

(૧) વ્યજ્રામની આજ મૂળના છે —

૧ મની, ૨ કોણીય ૩ રતિ, ૪ સ્વની,
૫ આદિઆદિ ૬ આદિઓ, ૭ શુદ્ધાત્મ

(૨) મધ્યજામની આજ મૂળના છે —

૧ ઉત્તમજા, ૨ સ્વની, ૩ ઉત્તમ ૪ ઉત્તમજામ
૫ આદિઆદિ, ૬ નોનીયા, ૭ આદિઓ

(૩) આધ્યાત્મજામની આજ મૂળના છે —

૧ નદિ, ૨ કુટિમા ૩ જિહ્વા, ૪ શુદ્ધમાધ્યાત્મ,
૫ ઉત્તમ આધ્યાત્મ ૬ મુદ્ધુત્તમાધ્યાત્મ, ૭ ઉત્તમજામ
કોલિયાણા

ન ત સ્વ : ક્ષત્રી ક્ષત્રી આજ છે નદિઓ.

સ્વની રતિ : ૧૧ મીનાદિને નેક છે

૧ ૨ મધ્યજામ આજ છે ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨

જેવન્ય આ ૧૨ ગ્રજ છે અને તે ના પ્રમાણ —

૧ મમ મદ્યમી ગ્રાઃ કદે અને મધ્યમા ક્રમશઃ વધારે
બને થતે પાછા ઘોછા કદે એમ ગળુ આકાર બને છે

જેવન્ય છે દોષ આઠ છુલુ ગળુ ગૂત અને લે
ક્ષિત્તિએ આ ૭ સમ્બદ્ધ પ્રકારે જાણના ઘાસ ત મુશિ ન
દત્ર મામે પ્રથમ

૬ નાથકા આ છે દોષા આપ ત ગીત ન જાળે —

૧ જથ ૧ થઈ જાવ ઉપજાઈ થઈ જાવ
૨ દુકાળીને જાવ; ૬ ગાલગદ ન માવ ૫ કાકમ્બ
૩ થઈ જાવ ૬ સાનુભાસિક જળાન્વાર કરી જાવ

પંચન્ય છુલુ આઠ છે —

૧ પૂડા ૨ રફા ૩ અલગ ૪ બેજા ૫
અવિભાગ ૬ મધુ ૭ સમ ૮ મુખા

૧ થી આ ૫ ગળુ છુલુ છે —

૧ ૭ વિશુદ્ધ, ૭ વિશુદ્ધ અને ગિ વિશુદ્ધ જે
જાણ

૨ મદુ અને પૂડી થકાશ તથા પદો ૧ —

૩ ગાલગદ અને પ્રાગજાતક

૬ માત્ર મદ્યમી મમ

૧ થી આ ૫ ગળુ છુલુ છે —

૧ નિદાન ૨ મ મુખા ૬ મુખા ૬ અત ૭
૬ ૧ મ મુખા ૬ ૬ મુખા ૭ મિત્ર ૮ મુખા

૩ ગૂત આ છે —

૧ મમ ૨ મદ્યમમ ૩ મદ્યમ વિશુદ્ધ

શક્તિ આ બે છે —

૧. સસ્તુત્ય ૨ પ્રાકૃત.

આ બેને ચરિબોબે પ્રાસ્ત ગણી છે અને ગીત
આ બંને બાધાર્થ ગવાય છે.

મધુર કોણ ગાય છે ? સ્વામા.

અર કોણ ગાય છે ? કાલી.

દુઃખ કોણ ગાય છે ? કાલી.

ચતુર કોણ ગાય છે ? ગૌરી.

ચિત્તબદ્ધ કોણ ગાય છે ? કાલુ.

દુઃખ કોણ ગાય છે ? અધા.

વિસ્વર કોણ ગાય છે ? પિત્રા.

સ્વરો સાત પ્રકારે સમ છે —

૧ વનિષ્ઠમ, ૨ વાહસમ, ૩ પાદસમ, ૪ હ્રસ્વસમ,
૫ ગ્રહસમ, ૬ આસોચ્છ્વાસસમ, ૭ સચ્ચાસમ.

અર સાત ગ્રામ ગણુ મુકના ૨૧ બને વાન
૪૬ છે — ગ્રામ આ સ્વરમહા^૧ પૂણુ થવું

(—સ્ત્ર ૧૪)

૧. મહા પ્રાણ્ય ન આ સ્વરમાં ગણી લીધું કારણે છે.

કળાઓ

કળાઓ ૭૨ છે —

૧ લેખ, ૨ અણિત, ૩ રૂપ, ૪ નાદ, ૫ ગીત,
૬ વાદ્ય, ૭ સ્વરખંડ, ૮ પુષ્કરજલ ૯ સમવાદ્ય, ૧૦;
૧૧ જનવાદ્ય ૧૨ પાકખંડ્ય (પાસા સમવાદ્યી કળા)
૧૩ અણપા ૧૪ રમમુત્તિકા, ૧૫ અન્યવિધિ ૧૬
પાનવિધિ, ૧૭ વસ્ત્રવિધિ, ૧૮ રમનવિધિ, ૧૯ આર્વા
૨ પ્રદેલિકા ૨૧ મામખિકા, ૨૨ ગાથા ૨૩ મ્લોહા ૨૪
અમમુદિત, ૨૫ મમુસિદ્ધ, ૨૬ આભરણવિધિ, ૨૭ તરુવી-
પ્રતિક્રમ, ૨૮ સીલકલ, ૨૯ પુરુષલકલ, ૩૦ કંપલકલ
૩૧ બજલકલ, ૩૨ બેણલકલ, ૩૩ કુલ્લલકલ, ૩૪
મિલકલ, ૩૫ ચક્રલકલ, ૩૬ છત્રલકલ, ૩૭ દંડ-
લકલ ૩૮ અસિલકલ, ૩૯ નવિલકલ, ૪૦ કાકિલ-
લકલ, ૪૧ ચમલકલ ૪૨ ચક્રલકલ, ૪૩ સૂર્યચરિત્ર,
૪૪ ચંદ્રચરિત્ર, ૪૫ અક્ષચરિત્ર, ૪૬ સોભાચક્ર, ૪૭
રોમાંચક્ર, ૪૮ વિદ્યામન, ૪૯ મત્રાન, ૫૦ રક્તચક્ર,
૫૧ સ્વાસ, ૫૨ આર, ૫૩ પ્રતિધાન, ૫૪ ખૂન, ૫૫
પ્રતિ-ખૂન, ૫૬ રક્તધાવારમાન, ૫૭ નગરમાન, ૫૮
વસ્તુમાન, ૫૯ રક્તધાવારનિવેશ, ૬૦ વસ્તુનિવેશ, ૬૧
નવરનિવેશ, ૬૨ દશરુ, ૬૩ છત્રપ્રવાહ, ૬૪ અધ્યશિક્ષા,
૬૫ હસ્તશિક્ષા, ૬૬ મનુવદ, ૬૭ હિરણ્યપાક, સુખ

૧ માતા રિવજ જ્યાં તુલ્યા થાય ત્યાં જીવન મહાત્માની
પદ્મજાનો ના પ્રાપ્તિ.

૩ પૂરિમ-વાસાની સુળીના પાજસને ભરીને
બનાવેલ,

૪ સપાતિમ-ગુચ્છ

અલંકાર બાર પ્રકારના છે —

૧ કંથાલંકાર, ૨ વચ્ચાલંકાર, ૩ માધ્યાલંકાર,
૪ આભરણાલંકાર.

અભિનય બાર પ્રકારના છે^૧ —

૧ હાસ્યન્ટિક, ૨ ગ્રાસ્યન્ટિક ૩ સામાન્યતોષ-
નિપાતનિક, ૪ લોકમખ્યાવચાનિક

(અથ ૩૪)

બ્રહ્મીલિપિનું^૨ લેખવિધાન ૧૮ પ્રકાર છે —

૧ બ્રાહ્મી, ૨ ધવની, ૩ દોષઉપકરિકા ૪ ખર્જાદિકા;
૫ ખરયાવિકા, ૬ રક્ષાપતિમા ૭ ઉચ્ચત્તરિકા, ૮
અક્ષરપૂરિકા, ૯ લોગવતિકા ૧૦ વૈલુચિકા ૧૧ નિહલુ-
વિકા, ૧૨ અકલિપિ, ૧૩ મલિગલિપિ, ૧૪ મધવલિપિ,
૧૫ આદ્યલિપિ, ૧૬ માદેશરી, ૧૭ ઘનિલિપિ,
૧૮ ત્રેલિલિપિ.

[ક્રમ ૧૮]

૧ આ બાર કોઈ પણ પ્રસંગમાં છે. ભુખ્યા કદિશા ૮૮.

૨ અન્ય ૪ લિપિયા ૧ કોઈ મળ્યાના છે. વિષેષાત્મક રીતે.

આ ૧૧ બ્રહ્મી મળ્યાને જાતોલિપિયા લેખવિધાનમાં કોઈ પ્રકારના
પદ પ્રયોગમાં છે સુવર્ણ ૧૮ દોષાનુ લખ્યું છે પણ બ્રહ્મીને મિત્રનું
વળગીએ ૧ થાય છે અને તે જ પ્રમાણે મુલ લખવામાં જણાવ્યો
જ્યુ ૧૬ અક મુકયા છે જ્યુ અનુવર્તી બ્રહ્મીને કોલકમાં મુલ છે
રીકાર ૧૬૦ છે ૩ રીતે આ વિષે કશું જણાવ્યું નથી.

(વજનો વજન) ૧૦ કાઠણ (કણવતી લાજને ઉત્તરનું
મલિત)

[100]

व्यावहारिक ६४ ६६ आंगण सुभाषणे

તે જ પ્રમાણે ધનુષ નાશિત, મુન અને અક્ષ વધા
મુનશનું માપ મુનશનું *

(-34 -4)

ધ્યાર ગાઉને, એ બે યોગ્ય છે

1-24-71

પૂન પાઠીની સંખ્યા ઉત્તરેાતર ૮૪ લાખથી ઝણુ
કરીને ૭૭૧૪ થાવતુ રીખપ્રહેલિકા.

[- ଅମଳ -]

2246

੨੬੪੬੬੬੬ — ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਪਾਲ ਜੀ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ੧੦੦੦ ਸ੍ਰੀ ੧੦੦੦
ਸ੍ਰੀ ੧੦੦੦ ਸ੍ਰੀ ੧੦੦੦ ਸ੍ਰੀ ੧੦੦੦ ਸ੍ਰੀ ੧੦੦੦ ਸ੍ਰੀ ੧੦੦੦ ਸ੍ਰੀ ੧੦੦੦
ਸ੍ਰੀ ੧੦੦੦ ਸ੍ਰੀ ੧੦੦੦ ਸ੍ਰੀ ੧੦੦੦ ਸ੍ਰੀ ੧੦੦੦ ਸ੍ਰੀ ੧੦੦੦ ਸ੍ਰੀ ੧੦੦੦

૧ એ દરદી વાળી વગેરેનું ખાસ નીકળે તે જાણપદ્ધતિ ૬૮ જનુ
આ એપ્રિલ ૧ ૬૬નું દેવ તે જાણપદ્ધતિ ૬૮ તો વર્ષ તેવડો દેવ
૧૧ જાણપદ્ધતિ ૬૮ અને બીજા વાળ દાખલો એ ૬૮ ૭ તેથી
૧૧ ૪૦૬૧ જાણપદ્ધતિ ૬૮ વાળ.

૨૯૮ મનુષ્ય જોઈને બાપને ત્યાં હજી પ્રભાતે હતા તે સમયે
બહુસેવાદાર રૂપે ૧૩૩.

૩. ૧ બકુબનો મિત્ર ગાંધી જન્મદિવસનાર મુલ 120

[illegible]

(૧) જ્યારે છવ છે પૂજારી તાનુરતિને ચમન કરતા હોય અને જામન થઈ જીત મળીયા થતિ કરવાનું શરૂ કરે ત્યારે તેમના બે જમનમાં એક વધે સેવા પડે છે; તેવા એ ઝેલુ થઈ તે બેઠવાના હોવાનું એમ છે. જો એક છવ અધિકૃતમાં પૂર્વ દિશામાં મારે છે અને તેથી કલ્પિતું સ્થાન કલ્પકોકમાં ચલિત દિશામાં છે; તો પ્રથમ તે તાનુરતિની કલ્પકોકની પૂર્વ દિશામાં જોવાથી અને ત્યાંથી સીધા પશ્ચિમમાં જાય. આ પ્રમાણે તેને પશ્ચિમમાં જોવાના મારે એક વધે સેવા પડે છે.

(૨) એ ઝેલુમાં બે વાંક હોય તે દિશા વાન — એમ છે છવ કલ્પ કોકમાં જનિ જન્યામાં મુલ્યુ જામીય જનુ એ તેનું કલ્પકોકમાં અધિક કોકમાં વામન જન્યામાં હોય તો પ્રથમ તો તે ત્રિભુવણી નિર્જાતીમાં મળે છે, અને ત્યાંથી ત્રિભુવણી વામનમાં જોવાય છે.

(૩) એ ઝેલુમાં બે છવ કોકનાં કિંચવનું જ બેઠે બાકાત હોય તે બેઠવાના હોવાના. ચલકોનાં તો ચલકોનાં જ હોય બિરોધિયને એ તે ચલકમાં કલ્પન થવાના હોય તો — આ બેઠવાના ઝેલુને પ્રસવ જામીય નથી. પણ સ્થાવરકોનાં અને પુરુષો તો ચલકનાં નહાર જનુ છે. તેથી તેમને જાણી નહેતો પ્રસવ જામીય છે. જો એવા ચલકનાં નહારકો છવ એ ચલકનાંમાં કલ્પન થવાનો હોય તો આ બેઠવાના ઝેલુ થાય છે. પ્રથમ તો તે છવ ચલકનાં નહાર હોય ત્યાંથી સીધા ચલકનાંમાં છવ છે જામીય થાય જામીય એ અને જમી ચલકનાંમાં તે પામી જામીય એ જોએ પામી જામીય હોય તો તે પ્રમાણે બે જનુ વચેરે વાંક થઈને નિસ્વ મળે જામીય થાય છે. આ જ પ્રમાણે પૂજારી જનુ થતિ થઈ જાય.

(૪) એ ઝેલુમાં જ વજન ચલકનાં નહારનું જામીય હોય તે દિશામાં હોવાના ચલકનાંમાં જાય જામીય નહાર હોય. છવ એ જામીય જામીય નહાર જ જનુ થવાનો હોય તો આ તેથી અને છે. પ્રથમ તો તે એ જામીય હોય તે જામીય કોકનાં — ચલકનાંમાં પ્રેસથી અને જમી ચલકનાંમાં જનિ કરી તેથી નહાર નીકળી જીત જામીય જ જનુ થઈ. આ પ્રમાણે પૂજારી જનુ થતિ કરી જાય છે.

(૫) ચલકનાં થતિ છવને નથી દેખી જનુ જામીયને હોય છે. ચલકનાં થતિ બિરોધિયનાં — જામીય જામીય થતિ હોય તે.

(૬) અધિકૃતમાં બિરોધિયનાં — આ જનુ જામીયને હોય છે.

૪ મૂતેયો કૈવી રીતે જાએ

પાંચ કારણે સ્ત્રોતો જાત્રી જાય —

૧ યદ્યપી; ૨ સ્પર્શપી, ૩ જૂનપી, ૪ નિહાલપ
થયે ૫ અજ્ઞાન થયે

(અષ્ટ ૧૩૧)

૫ અન્યા-અનન્યા

અન્ય (અર્થાત્ નિવૃત્ત - પાર - પરમરૂપ) કયુ છે —

૧ ભાગ્ય (કૌટીક અષ્ટાંગાદિનું રૂપ) ૨ વધન્ય
(૧૧ અંગાદિ ૧ રૂપ) ૩ અમથાન્ય (ચૈત મિહાનું
રૂપ)

(અષ્ટ ૧૧)

અન્યા પાંચ પ્રકારનું છે —

(૧) ૧ નામ અન્યા ૨ ભાષ્ય અન્યા ૩
સ્થાન અન્યા ૪ વસ્તુ અન્યા ૫ પ્રદેશ અન્યા

(૨) ૧ ક્રિયા અન્યા ૨ દિપા અન્યા ૩
દશા અન્યા ૪ સ્થાવિસ્થા અન્યા ૫
મધ્યસ્થ અન્યા

(અષ્ટ ૧૧)

અન્યા ૬ રૂપ છે —

૧ ૧ ઉપન્યા

(અષ્ટ ૧૧)

૬ વૈદિક શાસ્ત્ર

૧૪ કારણ જાત્રી છે —

૧ વન અન્યા ૨ પિત્ર અન્યા ૩ મૃદ અન્યા ૪
નિષા અન્યા

૧ ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪

૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪

૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪

ચિકિત્સાનાં ચાર પ્રકાર છે —

૧. વૈદ્ય; ૨. ઔષધ; ૩. શેઝી, ૪. પદ્ધતિયાં.

[—અ. ૩૪૩]

ચિકિત્સક (વૈદ્ય) ચાર પ્રકારનો છે —

૧. પાતાની ચિકિત્સા કરે પણ બીજાની ન કરે; ૨. બીજાની ચિકિત્સા કરે પણ પાતાની ન કરે; ૩. બીજાની ચિકિત્સા ન કરે અને પાતાની પણ ન કરે; ૪. પાતાની ચિકિત્સા કરે અને બીજાની પણ કરે

[—અ. ૩૪૪]

શૈવોત્પત્તિના નવ કાશ્વ છે —

૧. અત્યશન, ૨. અદિવાશન; ૩. અતિનિદ્રા; ૪. અતિશયનસ્ય ૫. મૂચાવશેષ; ૬. મહાવશેષ; ૭. અધ્વજમન - રસ્તે ચાલવાથી થાક લાગે તો; ૮. અતિશય સોજન; ૯. કમ્બિકાર

[—અ. ૧૯૦]

૭ કદનીતિ વર્ગે

કદનીતિના ચાર પ્રકાર છે —

૧. કદ્ધર^૧; ૨. મહાન; ૩. પિશ્ચાદ; ૪. પશ્ચિમપદ્ય (અપરધીને કપડો ફેરવે - જનીથી જાણી નહીં - તે) ૫. મહાજલ્ધ (સિતમર્યાદા કરી તથા બદાર ન જવાની આજ્ઞા) ૬. ચાશક - ક્રોધ; ૭. કવિચક્રે^૨ - કસા પાદ વગેરે કાપી નાખવા

[—અ. ૧૯૧]

૧. પ્રથમની કદ્ધ નીતિ વિષે જુઓ મહાપુરુષ અર્થ શિખરી અથવા નિ. ચા. ૧૧ થી

૨. અતિમ ચાર ચરણના વખતથી લાગુ પડે છે. અથવા નિ. ચા. ૧૧૧ અને મૂળાત્મક ચા. ૩. કદ્ધરે અને આ ચારમાંથી પ્રથમની જ કદ્ધરણ સમર્થા અને અતિમ ને ચરણ સમર્થમાંથી લાગુ પડે એમ હોય છે

